

XXXII

SOSIALISIA
ERIKOISTUTKIMUKSIA

13

TYÖLÄISNUORISOTUTKIMUS

XXXII

SOCIALA
SPECIALUNDERSÖKNINGAR

13

UNDERSÖKNING RÖRANDE ARBETARUNGDOMEN

ENQUÊTES SPÉCIALES SUR LES AFFAIRES SOCIALES

ENQUÊTE SUR LA JEUNESSE OUVRIÈRE

HELSINKI — HELSINGFORS 1935

22123

Täten Sosialiministeriön sosialinen tutkimustoimisto saattaa julkisuuteen vuonna 1928 toimeenpannun työläisnuorisotutkimuksen tulokset. Tämä tutkimus sisältyy numerona 13 Suomen virallisen tilaston sarjaan „Sosialisia erikoistutkimuksia”.

Tutkimuksen tuloksista on julkaistu ennakkotietoja Sosialisen Aikakauskirjan n:o:ssa 9 vuonna 1929 ja n:o:ssa 5 vuonna 1931. Esityksen lopullista valmistamista ovat vähin tulleet kiireellisemmät tehtävät viivästyttäneet.

Tutkimuksen yleisen osan on lähinnä laatinut sosialisen tutkimustoimiston yliaktuaari, filosofianmaisteri Ilmari Teijula. Lääketieteellinen osa on ollut ensi sijassa ylimääräisen virkamiehen, lääketieteentutkija V. E. Penttilän tehtävänä; sen viimeistelyyn ovat suorittaneet yliaktuaari Teijula ja ylimääräinen virkamies, filosofiankandidaatti I s a k k i L a a t i.

Helsingissä tammikuun 26 päivänä 1935.

Socialministeriets byrå för social forskning bringar härmed till offentligheten resultatet av den år 1928 verkställda arbetarungdomsundersökningen. Denna undersökning ingår som nummer 13 i serien „Sociala specialundersökningar” av Finlands officiella statistik.

Förhandsuppgifter över undersökningens resultat äro publicerade i n:r 9 år 1929 och n:r 5 år 1931 av Social Tidskrift. Framställningens slutredigering har blivit fördröjd genom mellankomma, mera brådskande göromål.

Undersökningens allmänna avdelning har närmast utarbetats av överaktuarien vid byrån för social forskning, filosofiemagister Ilmari Teijula. Den medicinska avdelningen har i första hand utarbetats av extra tjänstemannen, medicinelicentiaten V. E. Penttilä; slutredigering har verkställts av överaktuarien Teijula och extra tjänstemannen, filosofiekandidaten I s a k k i L a a t i.

Helsingfors den 26 januari 1935.

L. Harmaja.

Ilmari Teijula.

Sisälllys.

Tekstiä.

Yleinen osa.

	Siv.
<i>I. Johdanto</i>	9*
1. Tutkimuksen toimeenpano	9*
2. Paikkakunnallinen ja ammattijako	13*
3. Ikäjako	19*
<i>II. Työ- ja palkkasuhteet</i>	27*
1. Työaika	27*
2. Työpalkat	32*
a. Palkkausmuodot	33*
b. Vain rahapalkalla olleiden työn- tekijäin viikkoansio	39*
c. Luontoisetuja saaneiden työn- tekijäin viikkoansio	55*
3. Työolot terveydelliseltä kannalta ..	57*
<i>III. Asunto- ja kotiolot</i>	65*
<i>IV. Opinnot ja vapaa-ajan käyttö</i>	79*

Lääketieteellinen osa.

<i>V. Terveysolot</i>	87*
1. Yleisiä näkökohtia	87*
2. Tutkimusaineisto	91*
3. Tutkittujen aikaisemmat taudit ..	94*
4. Tutkittaessa havaitut taudit	98*
a. Tuberkuloosi	98*
b. Muut taudit	103*
<i>VI. Ruumiillinen kehitys</i>	112*
1. Pituus	112*
2. Paino	119*
3. Rinnanympäryys	125*
4. Vatsanympäryys	128*
5. Käsivarren pituus	131*
6. Jalkavarren pituus	134*
7. Ulkonäkö, ruumiinrakenne ja ra- vitsemustila	137*
8. Sukupuolikipyyys	142*
<i>VII. Henkinen kehitys ja siveellinen tila</i> ..	146*
1. Käveleminen ja puhuminen	146*
2. Koulunkäynti	148*
3. Henkinen vajaakykyisyys	150*
4. Rikollisuus	152*
5. Alkoholijuomien nauttiminen	153*

<i>VIII. Loppukatsaus</i>	157*
---------------------------------	------

Ranskankielinen selonteko ja selityksiä	161*
---	------

Läite: Kysymyskaavake	169*
-----------------------------	------

Tauluja.

I. Syntymäpaikka ja ikä	2
II. Ikä ansiotyön alkaessa ja ammatti-ikä ..	4
III. Työaika viikossa	6
IV. Palkkausmuodot	8

Innehåll.

Text.

Allmän avdelning.

	Sid.
<i>I. Inledning</i>	9*
1. Verkställandet av undersökningen ..	9*
2. Fördelning efter ort och yrke ...	13*
3. Fördelning efter ålder	19*
<i>II. Arbets- och löneförhållanden</i>	27*
1. Arbetstid	27*
2. Arbetslöner	32*
a. Avlöningsformer	33*
b. Veckoförtjänsten bland arbetare med endast penninglön	39*
c. Veckoförtjänsten bland arbetare med naturaförmåner	55*
3. Arbetsförhållandena ur hälsosyn- punkt	57*
<i>III. Bostads- och hemförhållanden</i>	65*
<i>IV. Studier och fritidens utnyttjande</i> ...	79*

Medicinsk avdelning.

<i>V. Hälsöförhållandena</i>	87*
1. Allmänna synpunkter	87*
2. Undersökningsmaterialet	91*
3. De undersöktas tidigare sjukdo- mar	94*
4. Vid undersökningen iakttagna sjukdomar	98*
a. Tuberkulos	98*
b. Övriga sjukdomar	103*
<i>VI. Den fysiska utvecklingen</i>	112*
1. Kroppslängd	112*
2. Vikt	119*
3. Bröstvidd	125*
4. Magvidd	128*
5. Armlängd	131*
6. Benlängd	134*
7. Utseende, kroppsbyggnad och nu- tritionstillstånd	137*
8. Könsmognad	142*
<i>VII. Den psykiska utvecklingen och det sedliga tillståndet</i>	146*
1. Gående och talande	146*
2. Skolgång	148*
3. Psykisk undermålighet	150*
4. Brottslighet	152*
5. Förtäring av alkoholdrycker ...	153*

<i>VIII. Slutöversikt</i>	157*
---------------------------------	------

Fransk resumé och förklaringar	161*
--------------------------------------	------

Bilaga: Frågeformulär	169*
-----------------------------	------

Tabeller.

I. Födelseort och ålder	2
II. Ålder vid inträdet i förvärsarbete och yrkesålder	4
III. Arbetstid per vecka	6
IV. Avlöningsformer	8

	Siv.		Sid.
V. Viikkoansio ja ikä	10	V. Veckoförtjänst och ålder	10
VI. Viikkoansio ja ammatti-ikä	12	VI. Veckoförtjänst och yrkesålder	12
VII. Viikkoansio ja palkkausmuoto	14	VII. Veckoförtjänst och avlöningsform ..	14
VIII. Työolot terveydelliseltä kannalta ..	16	VIII. Arbetsförhållandena ur hälsosynpunkt	16
IX. Asunto	18	IX. Bostad	18
X. Samassa huoneessa nukkuvien henki- löiden luku	20	X. Antal personer som sovo i samma rum	20
XI. Koulunkäynti ja opinnot	22	XI. Skolgång och utbildning	22
XII. Lääkärien tutkimat työntekijät ja näissä tutkittaessa havaitut taudit ..	24	XII. Arbetare, undersökta av läkare, och sjukdomar, som konstaterats hos dem	24
XIII. Keskipituus	26	XIII. Medellängd	26
XIV. Keskipaino	28	XIV. Medelvikt	28
XV. Keskimääräinen rinnan- ja vatsan- ympäryys	30	XV. Genomsnittlig bröst- och magvidd ..	30
XVI. Käsi- ja jalkavarren keskipituus	32	XVI. Genomsnittlig arm- och benlängd ...	32
XVII. Ulkonäkö, ruumiinrakenne ja ravitse- mustila	34	XVII. Utseende, kroppsbyggnad och nutri- tionstillstånd	34
XVIII. Sukupuolikyseys	36	XVIII. Könsmognad	36
XIX. Edistyminen koulussa	37	XIX. Framsteg i skolan	37
XX. Miespuolisten työntekijäin alkoholi- juomien nauttiminen	38	XX. Förtäring av alkoholdrycker bland manliga arbetare	38

Table des matières.

Texte.		Page		Page
Partie générale.			VII. Développement psychique et état moral	146*
I. Introduction	9*		1. Le début du marcher et du parler	146*
1. Réalisation de l'enquête	9*		2. Fréquentation de l'école	148*
2. Répartition selon le lieu et la profession	13*		3. Arriérés	150*
3. Répartition selon l'âge	19*		4. Criminalité	152*
II. Conditions de travail et de salaire ..	27*		5. Consommation des boissons alcooli- ques	153*
1. Durée du travail	27*		VIII. Conclusions	157*
2. Salaires	32*		Résumé français et explications	161*
a. Modes de paiement	33*		Annexe: Formulaire d'enquête	169*
b. Gain hebdomadaire des ouvriers ne recevant qu'un salaire en espèces	39*		Tableaux.	
c. Gain hebdomadaire des ouvriers jouissant aussi d'avantages en nature	55*		I. Lieu de naissance et âge	2
3. Conditions de travail au point de vue sanitaire	57*		II. Âge au début du travail salarié et âge professionnel	4
III. Conditions de logement et de famille	65*		III. Durée du travail hebdomadaire	6
IV. Etudes et l'emploi des loisirs	79*		IV. Modes de paiement	8
			V. Gain hebdomadaire et âge	10
			VI. Gain hebdomadaire et âge profes- sionnel	12
			VIII. Gain hebdomadaire et modes de paie- ment	14
			VIII. Conditions de travail au point de vue sanitaire	16
			IX. Logement	18
			X. Nombre de personnes dormant dans la même chambre	20
			XI. Instruction et études	22
			XII. Nombre d'ouvriers examinés par les médecins et maladies constatées	24
			XIII. Taille moyenne	26
			XIV. Poids moyen	28
			XV. Tour moyen de la poitrine et du ventre	30
			XVI. Longueur moyenne du bras et de la jambe	32
			XVII. Apparence, constitution physique et état de nutrition	34
			XVIII. Maturité sexuelle	36
			XIX. Progrès scolaires	37
			XX. Consommation des boissons alcooliques parmi les ouvriers masculins	38
Partie médicale.				
V. Conditions sanitaires	87*			
1. Considérations générales	87*			
2. Matériel d'enquête	91*			
3. Maladies antérieures	94*			
4. Maladies constatées à l'examen ..	98*			
a. Tuberculose	98*			
b. Autres maladies	103*			
VI. Développement physique	112*			
1. Taille	112*			
2. Poids	119*			
3. Tour de la poitrine	125*			
4. Tour du ventre	128*			
5. Longueur du bras	131*			
6. Longueur de la jambe	134*			
7. Apparence, constitution physique et état de nutrition	137*			
8. Maturité sexuelle	142*			

YLEINEN OSA
ALLMÄN AVDELNING

I. Johdanto.

1. Tutkimuksen toimeenpano.

Esillä olevan tutkimuksen toimittamisesta tehtiin vuoden 1920 valtiopäivillä anomusehdotus, joka perustui vuoden 1917 toisille valtiopäiville jätettyyn anomusehdotukseen samasta asiasta. Tässä aloitteessa ehdotettiin, että nuorisonsuojelulainsäädännön aikaansaamiseksi tarvittavain esitöiden suorittamista varten toimeenpantaisiin työläisnuorisotutkimus, joka yhtenä kokonaisuutena käsittelee maamme kaikkea, niin hyvin teollisuudessa kuin maanviljelyksessä y. m. toimivaa työläisnuorisoa ja kohdistuisi sen työ- ja toimeentulo-suhteisiin, terveydellisiin oloihin sekä asunto- ja sivistyssuhteisiin ja antaisi näiden kaikkien alojen tutkimusten tulosten yhdistämisen kautta kokonaiskuvan työläisnuorison asemasta. Sen johdosta Eduskunta helmikuun 3 päivänä 1922 päätti kehoittaa hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin nuorisotutkimuksen järjestämiseksi, perustellen anomusta seuraavaan tapaan:

„Niistä aloista, joilla tilastollisia tutkimuksia tätä ennen on toimeenpantu, ovat työsuhteet etupäässä olleet huomionalaaisina. Niinpä voimassa oleva lainsäädäntö sisältää lasten ja nuorten henkilöiden terveyden ja ruumiillisen kehityksen turvaamiseksi erikoismääräyksiä, jotka rajoittavat heidän käyttämistään monilla työaloilla. Näitten määräysten ulkopuolelle jää kuitenkin joukko työaloja, joitten vaikutus nuorison terveydellisiin oloihin kaipaav selvittelyä. Vielä tärkeämpää kuin työsuhteitten selvittämisen kannalta on Eduskunnan mielestä tutkimuksen toimeenpaneminen siitä syystä, että saataisiin valaistusta asunto-oloissa vallitseviin epäkohtiin sekä niistä johtuviin terveydellisiin ja siveellisiin vaaroihin, joita nykyinen asuntopula varmaankin on suuresti lisännyt. Myöskään ei ole unohdettava kasvatuksen ja sivistyksen merkitystä nuorison siveelliselle kehitykselle; näitten suhteiden selvittäminen muodostaa niinkään tärkeän tutkimusalan. Edelleen on Eduskunta pitänyt tarpeellisena, että siveysolot otetaan tarkastelun alaisiksi. Mitä sitten tulee rotuhygieniseen tutkimukseen, kannattaa Eduskunta sen toimeenpanoa, sikäli kuin se valtion

I. Inledning.

1. Verkställandet av undersökningen.

Angående utförandet av föreliggande undersökning gjordes vid 1920 års riksdag ett petitionsförslag, som var grundat på ett vid 1917 års andra riksdag inlämnat petitionsförslag rörande samma sak. Härvid föreslogs, att för utförande av de förarbeten, som erfordrades för åstadkommande av en lagstiftning rörande ungdomsskydd, skulle verkställas en undersökning behandlande, som ett enda helt, all arbetarungdom i landet, såväl den inom industrin som den inom jordbruket m. fl. områden sysselsatta, och avseende dess arbets- och utkomstförhållanden, dess hälsotillstånd ävensom bostads- och bildningsförhållanden, så att man genom sammanställning av resultaten av undersökningarna på alla dessa områden skulle få en helhetsbild av arbetarungdomens ställning. På grund därav beslöt Riksdagen den 3 februari 1922 uppmana regeringen att vidtaga åtgärder för anordnande av en ungdomsundersökning och motiverade petitionen på följande sätt:

„På de områden, å vilka statistiska undersökningar härförinnan föranstaltats, hava arbetsförhållandena i främsta rummet uppmärksammat. Så innehåller gällande lagstiftning specialstadganden om skydd för barns och unga personers hälsa och fysiska utveckling, vilka inskränka deras användning på många arbetsområden. På sidan om dessa stadganden förbliva likväl en mängd arbetsområden, vilkas inflytande på ungdomens hälsöförhållanden påkalla belysning. Men viktigare än ur synpunkten av arbetsförhållandenas utredande är enligt Riksdagens mening verkställandet av undersökning på den grund, att klarhet vunnas angående de bristfälligheter, som råda med avseende å bostadsförhållandena, och av dem härflytande faror såväl för hälsan som sedligheten, vilka faror med all säkerhet hava viktigt tilltagit på grund av nu rådande bostadsbrist. Icke heller uppfostrans och bildningens betydelse för ungdomens utveckling bör åsidosättas; ett utredande av dessa förhållanden utgör likaså ett viktigt undersökningsområde. Vidare har Riksdagen ansett nödvändigt att sedlighetsförhållandena underkastas granskning. Be-

raha-asiajn kannalta harkitaan mahdolliseksi. Päätään aikaisemmista työtilastollisista tutkimuksista veisi tilastotietojen kerääminen sekä siten säädetun aineksen käyttely, jos tutkimus ulotettaisiin koko maan nuorisoa koskevaaksi, siksi paljon aikaa ja varoja, ettei Eduskunta katso voitavansa hyväksyä sitä toimeenpantavaksi tässä laajuudessa. Pääasiassa sama tarkoitus saavutetaan pikemmin ja vähemmällä kustannuksilla, jos tässä, kuten ennen toimitetuissa metsä- ja uittotyöläisten sekä maataloustyöväen oloja koskevilla tutkimuksissa, käytetään edustavaa tutkimusmenettelyä ottamalla perinpohjaisen tutkimuksen alaisiksi vain joitakuuta sellaisia paikkakuntia, jotka tyypillisimmin edustavat erilaisia olosuhteita. Tutkimus on kohdistettava määrättyihin ikäkausiiin, esimerkiksi 15—18 vuoden ikäiseen nuorisoon, etenkin työläisnuorisoon. Tutkimuksen järjestäminen ja alkuunpäämo on annettava sosiaalihallituksen tehtäväksi eri yhteiskunta-aloja edustavien asiantuntijain tai sellaisista asetetun komitean avulla.”

Sosiaalihallitus, jota sosialiministeriö kehoitti antamaan lausuntonsa tästä anomuksesta, lausunnossaan joulukuun 13 päivältä 1922 puolestaan yhtyi anomuksessa esitettyihin yleisiin näkökohtiin, huomauttaen erikoisesti, että tutkimusohjelma kaipaaisi perinpohjaista valmistelua, jossa olisi käytettävä hyväksi eri tahoilla saatavaa asiantuntemusta. Kun sosialihallituksen tilasto-osastolla ei niihin aikoihin muiden laajakantoisten tehtävien takia ollut tilaisuutta ryhtyä siihen, asia jäi leppäämään, kunnes sosialiministeriö kirjelmässään tammikuun 10 päivältä 1927 kehoitti tilastollista päätoimistoa, asiantuntijoita apunaan käyttäen, laatimaan yksityiskohtaisen ohjelman tutkimuksen toimittamisesta sekä laskelman niistä erikoiskustannuksista, jotka aiheutuvat sen suorittamisesta tilastollisen päätoimiston sosialitilastollisessa osastossa, miksi sosialihallituksen tilasto-osasto tällä välin oli muutettu.

Sosialitilastollisen osaston järjestämiin, tutkimusohjelmaa koskeviin neuvotteluihin ottivat asiantuntijoina osaa ammattienylitarkastaja, insinööri *Onni A. Pyykkö*, professorit *Yrjö Kajava*, *Carl Tigerstedt* ja *Ivar Wilskman*, tohtori *Severi Savonen*, kansanedustajat *Aino Lehtokoski* ja *Otto Toivonen*, toimittaja *Vihtori Huhta* ja toimitusjohtaja *H. Paavilainen*; neuvotteluja aloitettaessa oli saapuvilla myös silloinen apulaissosiali-

träffande rashygienisk undersökning vill Riksdagen understöda dess verkställande i den mån sådant kan anses möjligt ur statsfinansiell synpunkt. Att döma av tidigare utförda arbetsstatistiska undersökningar skulle, om undersökningen utsträcktes till att omfatta hela landets ungdom, insamlingen av statistiska uppgifter samt det sålunda erhållna materialets bearbetning kräva så mycken tid och så stora medel, att Riksdagen ej anser sig kunna förorda dess förverkligande i denna omfattning. I huvudsak kan samma ändamål uppnås snabbare och med mindre kostnader, om härvid, liksom vid de tidigare verkställda undersökningarna av skogs- och flottningsarbetarnas samt lantbruksarbetarnas förhållanden, tillämpades ett representativt undersökningsförfarande genom föranstaltande av en grundlig undersökning endast å några sådana orter, där de olika omständigheterna äro särskilt typiskt framträdande. Undersökningen bör begränsas till att endast omfatta ungdom, i främsta rummet arbetarungdomen, i viss ålder, exempelvis 15—18 år. Planläggningen och igångsättandet av undersökningen böra överlämnas åt socialstyrelsen med biträde av sakkunniga, representerande olika samhällsområden, eller av en kommitté, sammansatt av sådana personer.”

Socialstyrelsen, som av socialministeriet uppmanades att avgiva utlåtande över petitionen, förenade sig i utlåtande av den 13 december 1922 om de i petitionen anförda allmänna synpunkterna, framhållande speciellt, att programmet för undersökningen erfordrade grundlig beredning, varvid expertis på olika områden borde anlitas. Då socialstyrelsens statistiska avdelning vid den tiden saknade möjlighet därtill på grund av andra omfattande arbeten, blev frågan vilande, till dess socialministeriet i skrivelse av den 10 januari 1927 uppmanade statistiska centralbyrån att med anlitan av experter uppgöra detaljerat program för undersökningen samt kalkyl över de speciella kostnader, som vållades genom dess utförande å statistiska centralbyråns socialstatistiska avdelning, vartill socialstyrelsens statistiska avdelning under tiden ändrats.

I de överläggningar rörande undersökningsprogram, som anordnades av socialstatistiska avdelningen, deltog såsom experter yrkesöverinspektören, ingenjör *Onni A. Pyykkö*, professorerna *Yrjö Kajava*, *Carl Tigerstedt* och *Ivar Wilskman*, doktor *Severi Savonen*, riksdagsmännen *Aino Lehtokoski* och *Otto Toivonen*, redaktör *Vihtori Huhta* och verkställande direktören *H. Paavilainen*; vid påbörjandet av överläggningarna var

ministeri *Mina Sillanpää*, joka on puheena olevan tutkimuksen aloitteentekijöitä Eduskunnassa.

Tällöin suunniteltiin ensiaineiston keräämistä varten kysymyskaava (vrt. liitettä), joka sisältää lukuisia yleisiä, työaikaan ja -palkkaan, työolojen terveydelliseen puoleen, asunto- ja perheoloihin, koulunkäyntiin, ammattipintoihin ja vapaa-ajan käyttöön kohdistuvia kysymyksiä sekä näiden jälkeen ruumiillista ja henkistä kehitystä kuvastavia lääketieteellisiä kysymyksiä. Koska tutkimustuloksia oli ajateltu käyttää lähinnä sosiaalisen lainsäädännön ja muun sosialipolitiikan tarpeisiin, pidettiin tarkoituksenmukaisena rajoittaa selvitys yksinomaan työläisnuorisoon, t. s. maanviljelyksen, käsi- ja tehdasteollisuuden y. m. aloilla ruumiillista työtä tekeviin, kehitysiässä oleviin nuoriin. Jotta tutkimus saataisiin muodostumaan kyllin täydelliseksi, oli se asiantuntijain mielestä ulotettava useampiin ikäluokkiin, kuin mitä Eduskunnan anomuksessa oli mainittu. Näin ollen suunniteltiin tutkittaviksi 8 ikäluokkaa, naispuolisesta nuorisosta 13—20-vuotiaita ja miespuolisesta 15—22-vuotiaita, silmällä pitäen sitä, että nuorison kehitys eri sukupuolissa on jonkin verran erilainen. Edustavaa tutkimusmenetelmää noudattaen valittiin tutkimuspaikkakunniksi sekä suuria että pieniä kaupunkeja, maaseudun teollisuusyhdyskuntia ja sellaisia taajaväkisiä yhdyskuntia, joissa ei ole teollisuuslaitoksia, suur- ja pienviljelyspitäjiä sekä joitakin rajaseudun ja ruotsinkielisen rannikon pitäjii. Kaupungeista tulivat mukaan Helsinki, Turku, Tampere, Viipuri, Vaasa, Kuopio, Oulu, Pori, Hämeenlinna, Kotka, Tammisaari, Sortavala, Pietarsaari ja Kajaani, kauppaloista Lohja, Riihimäki, Forssa ja Hyvinkää, tehdasyhdyskunnista Fiskari, Kuusankoski, Taalintehdas, Parainen, Nokia, Karhula, Värtsilä ja Varkaus, muista taajaväkisistä yhdyskunnista Lauttakylä, Lieksa, Seinäjoki ja Rovaniemi, suurviljelyspitäjistä Porvoon maalaiskunta, Halikko, Huittinen, Lammi ja Viipurin maalaiskunta sekä pienviljelys- ja rajasentupitäjistä Sakkola, Impilahti, Kaavi, Virtasalmi, Kruunupyy, Teuva, Lappajärvi, Viitasaari, Suomussalmi ja Kemin maalaiskunta, viimeksi mainittu myös siellä sijaitsevien sahojen vuoksi. Edellyttäen, että näillä 45 paikkakunnalla tutkittaisiin keskimäärin 200 muorta henkilöä, olisi tutkittavien luku noussut 9 000:een. Tutkimuksen toimeenpanoon nähden katsottiin tarkoituksenmukaiseksi, että lääketieteellisten ensitietojen keräämisen pääasiallisesti suorittaisivat lääkärit, joko laillistetut lääkärit tai vanhemmat lääketieteenkandidaatit, joita avustaisivat tähän tehtävään erityisesti opastetut sairaan-

jämväl dåvarande biträdande socialministern *Mina Sillanpää*, en av Riksdagens initiativtagare till ifrågavarande undersökning, närvarande.

Härvid uppgjordes för insamlande av primärmaterial ett frågeformulär (jfr bilagan), innehållande ett antal allmänna frågor och därefter frågor rörande arbetstid och -lön, arbetsförhållandenas hygieniska sida, bostads- och familjeförhållandena, skolgång, yrkesutbildning och fritidens utnyttjande samt ytterligare medicinska frågor, belysande den kroppsliga och andliga utvecklingen. Enär avsikten var att utnyttja undersökningens resultat närmast för social lagstiftning och annan socialpolitik, ansågs det ändamålsenligt att begränsa utredningen enbart till arbetarungdomen, d. ä. de unga i utvecklingsåldern, vilka äro sysselsatta i kroppsligt arbete inom jordbruket, hantverks- och fabriksindustrin m. m. För att undersökningen skulle bliva tillräckligt fullständig, borde den enligt experternas mening utsträckas till flera åldersklasser än vad i Riksdagens petition omnämnts. Sålunda fastställdes för undersökningen 8 åldersklasser, för den kvinnliga ungdomen 13—20 år och för den manliga 15—22 år, med fästat avseende vid, att ungdomens utveckling är något olika inom könen. Med tillämpande av den representativa undersökningsmetoden valdes till undersökningsorter både stora och små städer, industrisamhällen på landsbygden och sådana samhällen med sammanträngd befolkning, i vilka industriella anläggningar icke finnas, socknar med stor- och småbruk samt några gräns- och svenskspråkiga kustsocknar. Av städerna medtogs Helsingfors, Åbo, Tammerfors, Viborg, Vasa, Kuopio, Uleåborg, Björneborg, Tavastehus, Kotka, Ekenäs, Sordavala, Jakobstad och Kajana, av köpingarna Lojo, Riihimäki, Forssa och Hyvinkää, av fabriksamhällena Fiskars, Kuusankoski, Dalsbruk, Pargas, Nokia, Karhula, Värtsilä och Varkaus, av övriga samhällen med sammanträngd befolkning Lauttakylä, Lieksa, Seinäjoki och Rovaniemi, av socknar med storbruk Borgå landskommun, Halikko, Hvittis, Lammi och Viborgs landskommun samt av småbruks- och gränssocknar Sakkola, Impilahti, Kaavi, Virtasalmi, Kronoby, Östermark, Lappajärvi, Viitasaari, Suomussalmi och Kemi landskommun, den sistnämnda även på grund av där belägna sägar. Förutsatt, att på dessa 45 orter i medeltal 200 unga personer bleve undersökta, komme antalet undersökta att uppgå till 9 000. Med avseende å undersökningens verkställande ansågs ändamålsenligt, att insamlandet av de medicinska primäruppgifterna skulle utföras huvudsakligen av läkare, antingen legitimerade läkare eller äldre

hoitajattaret, muiden tietojen keräämisen taas sopivimmin kunnalliset ammattientarkastajat tai paikkakunnista riippuen, ammattientarkastajain työläisapulaiset.

Sittenkuin tilastollinen päätoimisto kirjelmäsään huhtikuun 14 päivästä 1927 oli sosialiministeriölle esittänyt tämän suunnitelman kustannuslaskelmineen, otti Eduskunta hallituksen esityksestä vuoden 1928 menoarvioon määrärahan kysymyksessä olevan tutkimuksen toimittamista varten. Asiantuntijain kanssa laaditun suunnitelman puitteissa aineiston keruu sitten suoritettiin vuoden 1928 kuluessa. Toukokuun lopussa sosialitilastollinen osasto lähetti eri piirien ammattientarkastajille kysymyskaavakkeet kiertokirjeineen jaettaviksi kunnallisille ammattientarkastajille sekä ilmoituksen siitä, kuinka monta henkilöä kunkin tarkastusalueella oli tutkittava. Kunnalliset ammattientarkastajat kokosivat ensin kesän aikana tiedot kaavakkeiden yleiseen eli tutkittavien työ-, talous- ja sivistysoloja koskevaan puoleen, minkä jälkeen erikoisesti palkatut lääkärit toimittivat paikkakunnilla samoiista henkilöistä lääketieteellisen tutkimuksen, merkiten tulokset samoihin kaavakkeihin, ja palauttivat täytetyt kaavakkeet sosialiministeriön sosialiselle tutkimus- ja tilastotoimistolle, joksi tilastollisen päätoimiston sosialitilastollinen osasto heinäkuun 1 päivästä 1928 lukiin oli muutettu.

Tutkittavia oli annettujen ohjeiden mukaan koetettava saada, mikäli mahdollista, saman verran kultakin ikävuodelta ja kumpaakin sukupuolta. Niinkään oli koetettava saada maanviljelyspitäjissä tutkituiksi suhteelliset määrät henkilöitä kirkonkylästä ja muista kylästä sekä tehdasyhdyskunnissa, kauppaloissa ja kaupungeissa eri teollisuusaloja edustavista tehtaista ja erilaisista käsityöläispiireistä, jotta tutkimuksesta tulisi mahdollisimman monipuolinen ja tutkimuspiiriin kuuluvien eri alojen suhteen tasapuolinen.

Lääketieteellisen tutkimuksen toimittivat, osaksi sairaanhoitajattarien avustamina, seuraavat 7 lääkäriä eri paikkakunnilla: lääket. lis. *Hj. Söderström* Helsingissä; lääket. kand. *Pauli Tuovinen* Tammissaareissa, Hämeenlinnassa, Riihimäellä, Hyvinkäällä, Lohjalla, Fiskarissa, Porvoon maalaiskunnassa ja Lammilla; lääket. kand. *Kaarle Sjösten* Turussa, Forssassa, Taalintehtaalalla, Paraisissa ja Halikossa; lääket. lis. *Valdemar E. Penttilä* Tampereella, Porissa, Nokialla, Lauttakylässä ja Huittisissa; lääket. kand. *Tarmo Sarkio* Kotkassa, Kuusankoskella, Karhulassa, Kuopiossa, Kaajanissa, Varkaudessa, Virtasalmella, Suomussalmella ja Viitasaarella; lääket. kand. *Kasper Sjö-*

medicinekandidater, assisterade av för ändamålet särskilt instruerade sjuksköterskor, medan övriga uppgifter helst borde insamlas av kommunala yrkesinspektörer eller, beroende av orten, av yrkesinspektörernas arbetsbiträden.

Sedan statistiska centralbyrån i skrivelse av den 14 april 1927 förelagt socialministeriet detta program jämte kostnadsberäkning, upptog Riksdagen på framställning av regeringen i 1928 års budget anslag för utförande av ifrågavarande undersökning. Inom ramen av den plan, som uppgjorts i samråd med experterna, blev sedermera materialet insamlat under år 1928. I slutet av maj tillsände socialstatistiska avdelningen yrkesinspektörerna i de olika distrikten frågeformulär jämte cirkulär att distribueras bland de kommunala yrkesinspektörerna samt uppgift om antalet personer, som inom varje undersökningsområde skulle undersökas. De kommunala yrkesinspektörerna insamlade till först under sommaren de uppgifter, som hänförde sig till formulärets allmänna del eller de undersöktas arbets-, ekonomiska och bildningsförhållanden, varefter särskilt avlönade läkare på orterna underkastade samma personer medicinsk undersökning, varvid resultatet antecknades å samma formulär, samt returnerade de ifyllda formulären till socialministeriets byrå för social forskning och statistik, som, räknat från den 1 juli 1928, efterträtt statistiska centralbyråns socialstatistiska avdelning.

Undersökningen borde enligt anvisningarna såvitt möjligt fås att omfatta samma antal undersökta inom varje åldersklass och vardera kön. Likaså gällde det att i jordbrukssocknarna indraga i undersökningen proportionella antal personer från kyrkbyar och andra byar samt i fabriks samhällen, köpingar och städer från olikartade fabriker och hantverkarkretsar, allt i syfte att göra undersökningen så mångsidig som möjligt och med avseende å undersökningsgebietets olika områden representativ.

Den medicinska undersökningen verkställdes, delvis under medverkan av sjuksköterskor, av följande 7 läkare på olika orter: med. lic. *Hj. Söderström* i Helsingfors; med. kand. *Pauli Tuovinen* i Ekenäs, Tavastehus, Riihimäki, Hyvinkää, Lojo, Fiskars, Borgå landskommun och Lammi; med. kand. *Kaarle Sjösten* i Åbo, Forssa, Dalsbruk, Pargas och Halikko; med. lic. *Valdemar E. Penttilä* i Tammerfors, Björneborg, Nokia, Lautakylä och Hvittis; med. kand. *Tarmo Sarkio* i Kotka, Kuusankoski, Karhula, Kuopio, Kajana, Varkaus, Virtasalmi, Suomussalmi och Viitasaari; med. kand. *Kasper Sjöblom* i Viborg, Viborgs landskommun, Sakkola, Sordavala, Värtsilä, Lieksa,

blom Viipurissa, Viipurin maalaiskunnassa, Sakkolassa, Sortavalassa, Värtsilässä, Lieksassa, Impilahdella ja Kaavilla; sekä lääket. kand. *Uulo Arhio* Vaasassa, Pietarsaaressa, Seinäjoella, Kruunupyssä, Teuvalla, Lappajärvellä, Oulussa, Rovaniemellä ja Kemin maalaiskunnassa. Näiden hankkima selvitys rajoittui jonkin verran pienempään henkilömäärään kuin tutkimuksen yleinen puoli sen johdosta, että useat nuorista henkilöistä, joilta ammattientarkastajat saivat tietoja, eivät alistuneet lääkärin tutkittaviksi; jotkut olivat ehtineet muuttaa työpaikkaa ja asuinpaikkaakin ennen lääkärin käyntiä paikkakunnalla.

Kerättyä aineistoa, jonka tarkastus, vertailu muihin käytettävissä oleviin tietolähteisiin ja täydennys jo osoittautuivat varsin suuritöisiksi, ei socialisessa tutkimus- ja tilastotoimistossa, nykyisessä socialisessa tutkimustoimistossa, ole saatu nopeasti ja yhtäjaksoisesti käytellyksi osittain määrärahojen niukkuuden ja osittain muiden kiireellisemmiksi katsottujen tehtävien takia. Ensin voitiin tilastollisesti käytellä aineiston lääketieteellinen puoli, jonka tuloksista julkaistiin eräitä ennakkotietoja Sosialisen Aikakauskirjan syyskuun numerossa 1929, ja sitten sen yleinen puoli, jonka päätuloksiin kohdistuva ennakkokatsaus julkaistiin Sosialisen Aikakauskirjan toukokuun numerossa 1931, mutta senkin jälkeen on seikkaperäisen erikoistutkimuksen valmistuminen lykkäytynyt useita vuosia.

2. Paikkakunnallinen ja ammattijako.

Kunnallisten ammattientarkastajien keräämä aineisto käsitti kaikkiaan 8 340 kaavaketta. Kun näistä kuitenkin 115 koski sellaisia nuoria henkilöitä, jotka eivät tiedusteluajana toimineet missään ammatissa tai joiden ammattia ei ollut ilmoitettu, on näytännyt asianmukaisimmalta jättää ne tykkänään lopullisten laakelmien ulkopuolelle, koska niiden osalta puuttuu tietoja työoloista ja useista muistakin seikoista. Seuraavan selvityksen pohjana on näin ollen 8 225 kaavaketta, joista 4 260 eli 51.8 % kohdistuu miespuolisiin ja 3 965 eli 48.2 % naispuolisiin työntekijöihin. Nämä työntekijät on ensinnäkin jaettu kolmeen pääryhmään sen mukaan, edustivatko he maataloutta, teollisuutta vai muita ammatteja, jolloin teollisuuteen on luettu myös käsityö ja rakennustoiminta. Seuraava yhdistelmä osoittaa, miten paljon kysymyksessä olevia työntekijöitä oli eri tutkimuspaikkakunnilta ja miten ne jakaantuivat eri elinkeinohaarojen kesken.

Impilahti och Kaavi; samt med. kand. *Uulo Arhio* i Vasa, Jakobstad, Seinäjoki, Kronoby, Östermark, Lappajärvi, Uleåborg, Rovaniemi och Kemi landskommun. Den medicinska utredningen kom att omfatta ett något mindre antal personer än undersökningens allmänna del, enär åtskilliga av de unga personer, av vilka yrkesinspektörerna erhållit uppgifter, icke underkastade sig läkarundersökning, och en del hade till och med hunnit ombyta arbetsplats och även boningsort före läkarens besök på orten.

Det hopbragta materialet, vars granskning, jämförande med annat tillbudsstående källmaterial och komplettering redan visade sig vara en särdeles arbetsdryg uppgift, har å byrån för social forskning och statistik, numera byrån för social forskning, icke kunnat snabbt och kontinuerligt behandlas dels på grund av anslagens knapphet och dels på grund av andra arbeten, som ansetts mera brådskande. Statistiskt behandlades först materialets medicinska del och publicerades angående resultatet därav en del förhandsuppgifter i *Social Tidskrifts* septembernummer 1929, och därefter undersökningens allmänna del, varav huvudresultatet meddelades i en förhandsöversikt i *Social Tidskrifts* majnummer 1931, men även därefter har utarbetandet av den detaljerade specialundersökningen fördröjts med flera år.

2. Fördelning efter ort och yrke.

De kommunala yrkesinspektörernas insamlade material omfattade inalles 8 340 formulär. Då härav likväl 115 hänförde sig till sådana unga personer, vilka vid tiden för enquéten icke voro sysselsatta i något yrke eller vilkas yrke icke uppgivits, har det befunnits riktigtast att lämna dessa helt och hållet utanför de slutliga beräkningarna, då ju beträffande dem saknas uppgifter om arbetsförhållandena och många andra omständigheter. Efterföljande utredning är därför grundad på 8 225 formulär, av vilka 4 260 eller 51.8 % hänföra sig till manliga och 3 965 eller 48.2 % till kvinnliga arbetare. Dessa arbetare ha till en början fördelats i tre huvudgrupper, allt efter som de representerat lantbruket, industrin eller andra yrken, varvid till industri hänförs jämväl hantverk och byggnadsverksamhet. Följande sammanställning utvisar, huru ifrågavarande arbetare fördela sig på olika undersökningsorter och enligt olika näringsgrenar.

Paikkakunta — Ort	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikki työntekijät Samtliga arbetare		
	Miesp.	Naisp.	Miesp.	Naisp.	Miesp.	Naisp.	Miesp.	Naisp.	Yht.
	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Sa
<i>Uudenmaan lääni — Nylands län</i>	23	16	708	839	74	104	805	959	1 764
Helsinki — Helsingfors	—	—	317	471	49	82	366	553	919
Ekenäs — Tammisaari	—	—	62	21	6	—	68	21	89
Fiskars — Fiskari	—	—	35	2	—	—	65	2	37
Lohja — Lojo	7	5	121	61	3	2	131	68	199
Hyvinkää	1	—	59	179	13	15	73	194	267
Borgå lk. — Porvoon mlk.	12	10	44	37	1	—	57	47	104
Kuusankoski	3	1	70	68	2	5	75	74	149
<i>Turun ja Porin lääni — Åbo och Björneborgs län</i>	138	155	554	406	47	32	739	593	1 332
Turku — Åbo	—	—	242	242	6	1	248	243	491
Pori (Björneborg)	—	—	126	131	2	4	128	135	263
Pargas — Parainen	8	16	32	9	22	10	62	35	97
Dalsbruk — Taalintehdas	38	23	109	5	8	3	155	31	186
Halikko	48	63	94	13	6	5	88	81	169
Huittinen (Hvittis)	38	32	4	—	—	—	42	32	74
Lauttakylä	6	21	7	6	3	9	16	36	52
<i>Hämeen lääni — Tavastehus län</i>	66	57	627	784	33	25	726	866	1 592
Hämeenlinna (Tavastehus)	—	—	81	114	6	1	87	115	202
Tampere (Tammerfors)	12	14	255	298	10	15	277	327	604
Forssa	5	—	95	185	9	4	109	189	298
Nokia	—	—	36	45	7	3	43	48	91
Riihimäki	—	—	153	142	—	2	153	144	297
Lammi	49	43	7	—	1	—	57	43	100
<i>Viipurin lääni — Viborgs län</i>	17	41	489	483	35	35	541	559	1 100
Viipuri (Viborg)	—	—	149	246	4	1	153	247	400
Sortavala (Sordavala)	—	—	89	54	2	2	91	56	147
Kotka	2	8	77	70	24	31	103	109	212
Karhula	—	—	76	69	2	—	78	69	147
Viipurin mlk. (Viborgs lk.)	—	—	78	20	2	—	80	20	100
Sakkola	10	31	1	6	1	1	12	38	50
Impilahti	5	2	19	18	—	—	24	20	44
<i>Mikkelin lääni — S:t Michels län</i>	19	28	2	—	—	1	21	29	50
Virtasalmi	19	28	2	—	—	1	21	29	50
<i>Kuopion lääni — Kuopio län</i>	41	42	290	153	45	36	376	236	612
Kuopio	—	—	119	79	1	—	120	79	199
Varkaus	2	3	53	18	25	16	80	37	117
Kaavi	26	20	1	—	—	2	27	22	49
Värtsilä	11	18	70	37	3	11	84	66	150
Liekka	2	1	47	24	16	7	65	32	97
<i>Vaasan lääni — Vasa län</i>	163	215	350	218	18	40	531	473	1 004
Vaasa — Vasa	—	—	111	110	2	3	113	113	226
Jakobstad — Pietarsaari	—	—	142	76	1	1	143	77	220
Teuva (Östermark)	33	46	17	10	5	4	55	60	115
Seinäjoki	48	62	42	19	8	23	98	104	202
Kronoby (Kruunupy)	16	55	1	2	1	2	18	59	77
Lappajärvi	44	46	23	1	—	4	67	51	118
Viitasaari	22	6	14	—	1	3	37	9	46

Paikkakunta — Ort	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikki työntekijät Samtliga arbetare		
	Miesp.	Naisp.	Miesp.	Naisp.	Miesp.	Naisp.	Miesp.	Naisp.	Yht.
	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Sa
<i>Oulun lääni — Uleåborgs län</i>	17	45	481	190	23	15	521	250	771
Oulu (Uleåborg)	—	—	112	119	—	—	112	119	231
Kajaani (Kajana)	—	—	69	14	10	3	79	17	96
Suomussalmi	11	23	14	1	—	1	25	25	50
Rovaniemi	5	22	55	5	13	11	73	38	111
Kemin mlk. (Kemi lk.)	1	—	231	51	—	—	232	51	283
Kaikkiaan — Inalles	484	599	3 501	3 078	275	288	4 260	3 965	8 225
Kaupungit — Städer	14	22	1 951	2 045	123	144	2 088	2 211	4 299
Maaseutu — Landsbygd	470	577	1 550	1 033	152	144	2 172	1 754	3 926

Kuten yhdistelmästä on havaittavissa, olivat maan eri osista tutkimuksessa runsainmin edustettuina Uudenmaan ja Hämeen läänit, heikoimmin edustettuna taas Mikkelin lääni, jollei oteta lukuun Ahvenanmaata, joka ei ole tässä lainkaan mukana. Koko aineistosta koski 4299 kaavaketta eli 52.3 % kaupunkia ja 3926 eli 47.7 % maaseutua. Kaupunkien kaavakkeista oli runsas 1/3 Helsingistä ja 1/3 Turusta, Tampereelta ja Viipurista sekä alle puolet kymmenestä pienemmästä kaupungista, samalla kuin maaseututiedoista suurin osa oli kauppaloista ja tehdasyhdyskunnista ja vain vähäisempi määrä varsinaisista maanviljelijästä. Tutkittujen henkilöiden sukupuoli-jakoa silmälläpitäen voidaan panna merkille, että kaupungeista oli jonkin verran vähemmän miespuolisia kuin naispuolisia työntekijöitä, maaseudulta päinvastoin.

Jo mainitusta aineiston jakaantumisesta eri paikkakuntaryhmien kesken on pääteltävissä, että maatalouden osuus tutkimuksessa on jäänyt suhteellisen pieneksi. Yksityiskohtaisempi tarkastelu osoittaa sitäpaitsi, että eräiltä sellaisiltakin paikkakunnilta, jotka alkujaan oli tarkoitettu lähinnä maanviljelysseutujen edustajiksi, kuten esim. Porvoon, Viipurin ja Kemin maalaiskunnista ja Impilahdelta, on saatu varsin vähän tietoja maataloustyöntekijöistä ja sen sijaan paljon enemmän teollisuustyöntekijöistä. Tutkimuksen alaisten maataloustyöntekijäin kokonaisluku oli siten vain 1083 eli 13.2 %, teollisuustyöntekijäin luvun noustessa 6579:ään eli 80.0 %:iin ja muiden työntekijäin 563:een eli 6.8 %:iin kaikista. Maataloustyöntekijöistä oli 44.7 % mies- ja 55.3 % naispuolisia, teollisuustyöntekijöistä vastaavasti 53.2 ja 46.8 % sekä muista 48.8 ja 51.2 %. Kaupungeissa työskenteli maataloustyöntekijöistä 3.3 %, teollisuustyöntekijöistä 60.7 % ja muista työntekijöistä 47.4 %.

Såsom av sammanställningen observeras, voro av landets olika delar Nylands och Tavastehus län mest, S:t Michels län däremot minst företrädda, om man bortser från Åland, som här icke alls var med. Av hela materialet gällde 4299 formulär eller 52.3 % städerna och 3926 eller 47.7 % landsbygden. Av städernas formulär var drygt 1/3 från Helsingfors och 1/3 från Åbo, Tammerfors och Viborg samt mindre än hälften från 10 mindre städer, medan av landsbygdens formulär största delen var från köpingar och fabriksamhällen och endast en mindre del från egentliga jordbrukssocknar. Med avseende å de undersökta personernas fördelning efter kön kan antecknas, att i städerna antalet manliga arbetare var något mindre än antalet kvinnliga, på landsbygden tvärtom.

Redan av denna fördelning av materialet efter olika ortsgrupper kan den slutsats dragas, att lantbrukets andel i undersökningen blivit relativt liten. En mera detaljerad granskning utvisar dessutom, att också från sådana orter, vilka från början avsetts att representera närmast lantbruksdistrikt, såsom t. ex. Borgå, Viborgs och Kemi landskommuner och Impilahti, erhållits rätt litet uppgifter om lantbruksarbetare, men i stället mycket mera om industriarbetare. Totalantalet av undersökningen berörda lantbruksarbetare var sålunda endast 1083 eller 13.2 %, medan antalet industriarbetare steg till 6579 eller 80.0 % och övriga arbetare till 563 eller 6.8 % av samtliga. Av lantbruksarbetarna voro 44.7 % av manligt och 55.3 % av kvinnligt kön, av industriarbetarna resp. 53.2 och 46.8 % samt av de övriga 48.8 och 51.2 %. I städerna arbetade 3.3 % av lantbruksarbetarna, 60.7 % av industriarbetarna och 47.4 % av de övriga.

Kun tiedot näin ollen pääasiallisesti koskevat teollisuuden alalla työskentelevää nuorisoa, ne tarjoavat nimenomaan sen osalta pohjaa yksityiskohtaisemmallekin erittelylle; sitä vastoin on aineisto muuhun nuorisoon nähden siksi suppea, että siitä saadaan lähinnä vain eräänlaisia yleisiä vertauskohtia teollisuusnuorison erikoisten olosuhteiden selvittämiseksi. Tältä kannalta lähtien on teollisuustyöntekijät jaettu 14 teollisuusryhmään, noudattaen etupäässä virallisessa teollisuustilastossa käytettyä luokitusta ja lisäten siihen rakennusteollisuuden, joka ei sisälly teollisuustilastoon. Ryhmittäen tulokset nähdään seuraavasta taulukosta.

De uppgifterna samlunda huvudsakligen gälla ungdom, sysselsatt inom industrin, erbjuda de för dess vidkommande underlag även för en mera detaljerad analys; däremot är materialet i fråga om den övriga ungdomen så knappt, att det möjliggör närmast blott vissa allmänna jämförelser för belysande av industriungdomens speciella förhållanden. Med utgående härifrån ha industriarbetarna hänförs till 14 industrigrupper, med tillämpande i huvudsak av klassificeringen i den officiella industristatistiken och med tillägg av byggnadsindustrin, som icke ingår i industristatistiken. Resultatet av grupperingen framgår av följande tabell.

Teollisuus — Industri	Kaupungit Städer		Maaseutu Landsbygd		Kaikki työntekijät Samtliga arbetare			
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	%
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	224	64	191	55	415	119	534	8.1
Konepajat — Mekaniska verkstäder	624	42	226	11	850	53	903	13.7
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	38	56	112	98	150	154	304	4.6
Kemian teollisuus — Kemisk industri	30	98	6	34	36	132	168	2.6
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	166	240	23	10	189	250	439	6.7
Kutomateollisuus — Textilindustri	87	331	78	402	165	733	898	13.6
Vaateusteollisuus — Beklädnadsindustri	38	452	16	32	54	484	538	8.2
Paperiteollisuus — Pappersindustri	52	283	148	107	200	390	590	9.0
Puuteollisuus — Träindustri	332	98	563	215	895	313	1 208	18.4
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och nyttningsmedelsindustri	81	189	26	12	107	201	308	4.7
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	40	5	31	1	71	6	77	1.2
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	143	91	11	9	159	100	259	3.9
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	74	18	86	9	160	27	187	2.8
Muu teollisuus — Annan industri	17	78	33	38	50	116	166	2.5
Yhteensä — Summa	1 951	2 045	1 550	1 033	3 501	3 078	6 579	100.0

Suurimpina teollisuusryhminä olivat, kuten taulukon lukusarjoista selviää, puuteollisuus, konepajat ja kutomateollisuus, joiden jälkeen seurasivat paperiteollisuus, vaateusteollisuus, metallien jalostuslaitokset j. n. e., kemian teollisuuden ja valaistus- ja voimansiirtoteollisuuden ollessa pienimpinä. Pääpiirteisään tämä vastaa itse teollisuustilastonkin osoittamaa järjestystä.

Sen johdosta, että tutkittavia on koetettu saada, mikäli mahdollista, saman verran kumpaakin sukupuolta; on naispuolisten teollisuustyöntekijäin osuus tutkimuksessa noussut suhteellisesti suuremmaksi kuin teollisuustyöväen keskuudessa yleensä.

Såsom tabellens talserier utvisa, voro industrigrupperna träindustri, mekaniska verkstäder och textilindustri de största och därefter pappersindustri, beklädnadsindustri, metallförädlingsverk o. s. v., medan kemisk industri samt belysnings- och kraftöverföringsindustri voro de minsta. I stort sett motsvarar detta storleksordningen enligt sjuvä industristatistiken.

Till följd därav, att man såvitt möjligt sökt medtaga lika många undersökta av vardera kön, har de kvinnliga industriarbetarnas andel i undersökningen blivit förhållandevis större än bland industriarbetarna i gemen. Av samtliga industri-

Koko teollisuustyöväestä oli vuoden 1928 teollisuustilaston mukaan 36.8 % naispuolisia, mutta tässä vastaava prosenttiluku on, jos rakennusteollisuus jätetään laskelmien ulkopuolelle, 47.7. Siitä huolimatta tarjoaa taulukko suunnilleen oikean kuvan myös naistyövoiman käyttösuhteista useimmissa teollisuustehaaroissa. Niinpä se osoittaa yhdenmukaisesti teollisuustilaston kanssa, että naispuolisia työntekijöitä oli kutoma- ja vaateusteollisuudessa yli $\frac{1}{5}$:n, nahka- ja karva- sekä ravinto- ja nautintoaineteollisuuksien aloilla noin $\frac{2}{5}$, graafillisessa teollisuudessa lähes $\frac{2}{5}$ ja puuteollisuudessa noin $\frac{1}{4}$, mutta konepajoissa sekä valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa vähemmän kuin $\frac{1}{10}$ kaikista työntekijöistä. Metallien jalostuslaitoksissa oli naispuolisia työntekijöitä taulukosta päätäten runsas $\frac{1}{5}$, kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa puolet, kemian teollisuudessa $\frac{3}{4}$ ja paperiteollisuudessa $\frac{2}{3}$; teollisuustilaston vastaavat suhdeluvut ovat näillä aloilla jonkin verran pienempiä. Sekalaisesta „muun teollisuuden“ ryhmästä on huomautettava, että siihen taulukossa sisältyy m. m. sellaisia tehtaiden ulko- ja sekatyöntekijöitä, jotka teollisuustilastossa täsmällisempien työpaikkailmoitusten nojalla kuuluvat tarkemmin eriteltyihin teollisuusiihin.

Mitä maataloustyöntekijöihin tulee, aineisto koskee etupäässä varsinaisessa maanviljelyksessä ja karjanhoidossa sekä kotitaloustöissä toimivia, mutta jossakin määrin myös puutarha- ja meijerityöntekijöitä. Niiden joukossa on palkkatyöntekijäin ohessa melko paljon pientilallisten lapsia, jotka tekevät ruumiillista työtä vanhempiensa tilalla. Muiden ammattien ryhmässä ovat edustettuina m. m. kauppa-, konttori- ja varastoliikkeiden sekä ravintoloiden palveluskunta, kotipalvelijat ja eräät kuljetustyöntekijät.

Samalla kuin kaikki kysymyksessä olevat nuoret työntekijät edellä esitetyn mukaan ryhmittäytyivät työpaikkaansa nähden siten, että runsaasti puolet heistä oli kaupunkilaisia ja loput maalaisia, muuttuu suhde olennaisesti toiseksi pidettäessä silmällä heidän syntymäpaikkaansa. Ainoastaan 30.8 % niistä 8 056 henkilöstä, joilta syntymäpaikkaa koskevia tietoja on saatu, oli syntyisän kaupungeista, 69.2 % sen sijaan maaseudulta. Kun ryhmityksen lähtökohdaksi otetaan se, oliko asianomaisen syntymäpaikka samassa kunnassa kuin työpaikka vai sijaitisiko se muualla, tullaan liitetäulun I osoittamiin tuloksiin. Tämän nojalla on laadittu allaoleva yhdistelmä, jossa, kuten kauttaaltaan tekstiestityksessä, tuntemattomat taupaukset on jätetty huomioon ottamatta.

Muuttoliike on näistä lukusarjoista päättäen työlläisnuorison keskuudessa ollut varsin huomattava.

Arbetare voro enligt industristatistiken för år 1928 36.8 % kvinnliga, men här var, om byggnadsindustrin utelämnas, motsvarande procenttal 47.7. Oberoende härav giver tabellen en i huvudsak riktig bild av den kvinnliga arbetskraftens användning inom flertalet industrigrenar. Sälunda utvisar den i överensstämmelse med industristatistiken, att inom textil- och beklädnadsindustrin de kvinnliga arbetarna utgjorde över $\frac{1}{5}$, inom läder- och hår- samt närings- och njutningsmedelsindustrierna vidpass $\frac{2}{5}$, inom grafiska industrin inemot $\frac{2}{5}$ och inom träindustrin ungefär $\frac{1}{4}$, men vid mekaniska verkstäder samt inom belysnings- och kraftöverföringsindustrin ej ens $\frac{1}{10}$ av samtliga arbetare. Vid metallförädlingsverken voro de kvinnliga arbetarna enligt tabellen drygt $\frac{1}{5}$, inom sten-, ler- och glasindustrin hälften, inom kemiska industrin $\frac{3}{4}$ och inom pappersindustrin $\frac{2}{3}$; inom dessa grenar äro motsvarande tal enligt industristatistiken något mindre. Med avseende å blandgruppen „annan industri“ bör märkas, att till densamma i tabellen hänförs bl. a. sådana industriella ut- och grovarbetare, vilka i industristatistiken på grund av noggrannare uppgifter om arbetsplats räknas till de närmare specificerade industrierna.

Vad beträffar lantarbetarna, omfattar materialet främst sådana arbetare, som äro sysselsatta inom det egentliga jordbruket och boskapskötseln samt i hushållsarbete, men även i någon mån trädgårds- och mejeriarbetare. Bland dem finnas förutom lönarbetare en hel mängd småbrukarborn, vilka utförde kroppsarbete på föräldrarnas jordbrukslägenhet. Gruppen övriga yrken representerar bl. a. handels-, kontors- och nederlagsrörelsernas samt restaurangernas tjänstepersonaler, hambiträden och vissa transportarbetare.

Medan samtliga ifrågavarande unga arbetare, enligt vad ovan visas, fördelade sig efter arbetsplats sålunda, att drygt hälften av dem utgjorde stadsbor och återstoden landsbor, blir förhållandet väsentligt annorlunda, om man beaktar deras födelseort. Endast 30.8 % av de 8 056 personer, för vilka uppgifter om födelseorten föreligga, äro födda i städerna, 69.2 % däremot på landsbygden. Då gruppering sker med beaktande av, huruvida vederbörandes födelseort befann sig i samma kommun som arbetsplatsen eller annorstädes, kommer man till de resultat, som tabellbilaga I utvisar. Med ledning härav har uppgjorts följande sammanställning, vari, liksom öfverallt i textframställningen, de okända fallen lämnats obeaktade.

Av dessa talserier att döma, har flyttningsrörelsen bland arbetarungdomen varit mycket be-

tava. Syntymäpaikkakunnaltaan muille seuduille työhön siirtyneitä oli 46.8 % kaikista. Kaupungeissa oli syntymäpaikallaan pysyneitä vain 44.4 % ja maaseudulla 62.9 %; muut olivat syntyisin etupäässä samaan läänin kuuluvista ympäristökunnista tai naapurilääneistä. Erikoisesti maaltapako on ollut yleistä. Kaupungeissa toimeentulonsa hankkivista oli kaikkiaan 47.1 % syntynyt maalla, miespuolisista työntekijöistä erikseen 45.0 % ja naispuolisista 49.0 %, joten maaltapako näyttää niissä ikäluokissa, joihin tutkimus kohdistuu, naispuolisen työväestön piirissä suhteellisesti jonkin verran tavallisemmalta kuin miespuolisen työväestön piirissä.

tydande. 46.8 % av totalantalet hade från födelseorten flyttat till annan ort i arbete. På födelseorten hade i städerna kvarblivit endast 44.4 % och på landsbygden 62.9 %; de övriga voro födda mestadels i omgivande kommuner i samma län eller i grannlän. Speciellt har flykten från landet varit allmän. Av dem, som i städerna sökt sig utkomst, voro inalles 47.1 % födda på landet, av manliga arbetare särskilt 45.0 % och av kvinnliga 49.0 %, vilket tyder på, att flykten från landet inom de åldersklasser, som undersökningen omfattar, är något vanligare bland kvinnliga arbetare än bland manliga.

Syntymäpaikka Födelseort	Kaupungit — Städer			Maaseutu — Landsbygd			Kaikkiaan — Inalles		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
työpaikkakunnalla — på arbetsorten	953	934	1 887	1 356	1 039	2 395	2 309	1 973	4 282
muualla samassa läänissä — annorstädes i samma län	719	603	1 322	414	337	751	1 193	1 140	2 273
lähiläänissä — i grannlän	246	305	551	232	214	446	478	519	997
muualla Suomessa — annorstädes i Finland	103	113	216	96	84	180	199	197	396
ulkomailla — utomlands	49	21	70	22	16	38	71	37	108
Yhteensä — Summa	2 070	2 176	4 246	2 120	1 690	3 810	4 190	3 866	8 056

Prosentteina — I procent

työpaikkakunnalla — på arbetsorten	46.0	42.9	44.4	64.0	61.5	62.9	55.1	51.0	53.2
muualla samassa läänissä — annorstädes i samma län	34.7	36.9	35.8	19.5	19.9	19.7	27.1	29.5	28.2
lähiläänissä — i grannlän	11.9	14.0	13.0	11.0	12.7	11.7	11.4	13.4	12.4
muualla Suomessa — annorstädes i Finland	5.0	5.2	5.1	4.5	5.0	4.7	4.7	5.1	4.9
ulkomailla — utomlands	2.4	1.0	1.7	1.0	0.9	1.0	1.7	1.0	1.3
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Melkoisia eroavaisuuksia ilmenee muuttoliikkeen laajuudessa sen mukaan, mitä elinkeinonhaaroja asianomaiset henkilöt edustavat. Kuten seuraavan yhdistelmän prosenttiluvut osoittavat, ovat maatalous- ja teollisuustyöntekijät molempina äärimäisyyksinä; ensiksi mainituista oli vain 16.5 %, mutta jälkimmäisistä yli puolet, 52.2 %, siirtynyt pois syntymäpaikkakunnaltaan. Suurimmaksi osaksi on muuttoliike kuitenkin myös teollisuustyöntekijäin keskuudessa rajoittunut verraten läheiseen ympäristöön; syntymälääninsä ulkopuolella työskenteli heistä 20.6 %, maataloustyöntekijöistä sen sijaan ainoastaan 6.0 %, ja nämäkin olivat siirtyneet pääasiallisesti naapurilääneihin. Kaupunkien teollisuustyöntekijöistä oli 44.3 % saman kaupungin syntyperäisiä asukkaita ja 36.5 % muualta

Betydande skiljaktigheter framtråda inom flyttningsrörelsen, om man beaktar de näringsgrenar vederbörande personer representera. Såsom procenttalen i följande sammanställning utvisa, företräda lant- och industriarbetarna tvenne motsatta poler; av de förstnämnda hade blott 16.5 %, men av de senare över hälften, 52.2 %, flyttat från födelseorten. Till största delen har flyttningsrörelsen likväl även bland industriarbetare varit begränsad till ett relativt nära grannskap; utanför födelselänet arbetade av dem 20.6 %, av lantarbetarna däremot endast 6.0 %, och även dessa hade flyttat huvudsakligen till grannlän. Av städernas industriarbetare voro 44.3 % födda i samma stad och 36.5 % på annan ort i samma län; av landsbygdens industriarbetare åter voro

samasta läänistä; maaseudun teollisuustyöntekijöistä taas oli 53.4 % syntyisin työpaikkakunnaltaan ja 24.0 % muualta samasta läänistä. „Muiden ammattien” ryhmässä, joka puheena olevassa suhteessa seuraa lähinnä teollisuustyöntekijöitä, oli kaupungeissa työskentelevistä 50.4 % syntyisin samalta paikkakunnalta ja 26.0 % muualta samasta läänistä, maaseudulla työskentelevistä vastaavasti 66.3 ja 16.7 %. Kun valtavasti enimmäkseen niistä, jotka olivat muualta samasta läänistä, ja sitä paitsi enimmäkseen kauempaakin kaupunkiin siirtyneistä olivat maaseudulla syntyneitä, kuvastavat nämä suhdeluvut osaltaan maaltapaon merkitystä kaupunkien teollisuus- ja muissa ammateissa toimivan työväestön kokoonpanoon nähden.

53.4 % födda på arbetsorten och 24.0 % på annan ort i samma län. Inom gruppen „övriga yrken”, vilken i ifrågavarande avseende följer närmast efter industriarbetarna, voro av städernas arbetare 50.4 % födda på samma ort och 26.0 % på annan ort i samma län, av landsbygdens arbetare resp. 66.3 och 16.7 %. Då det översvägande flertalet av dem, som voro från annan ort i samma län, och dessutom de flesta av dem, som från längre håll flyttat till städerna, voro födda på landsbygden, åskådliggöra dessa relativt i sin mån den roll, som flykten från landet spelar med avseende å sammansättningen av den arbetarbefolkning, som är sysselsatt inom industriella och andra yrken i städerna.

Syntymäpaikka Födelseort	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
työpaikkakunnalla — på arbetsorten muualla samassa läänissä — annorstädes i samma län	378	487	865	1 766	1 336	3 102	165	150	315
lähiläänissä — i grannlän	59	50	109	1 023	1 027	2 050	51	63	114
muualla Suomessa — annorstädes i Finland	25	23	48	412	454	866	41	42	83
ulkomailla — utomlands	3	8	11	184	178	362	12	11	23
Yhteensä — Summa	2	1	3	66	36	102	3	—	3
	467	569	1 036	3 451	3 031	6 482	272	266	538

Prosentteina — I procent

työpaikkakunnalla — på arbetsorten	81.0	85.6	83.5	51.2	44.1	47.8	60.7	56.4	58.5
muualla samassa läänissä — annorstädes i samma län	12.6	8.8	10.5	29.7	33.9	31.6	18.7	23.7	21.2
lähiläänissä — i grannlän	5.4	4.0	4.6	11.9	15.0	13.4	15.1	15.8	15.4
muualla Suomessa — annorstädes i Finland	0.6	1.4	1.1	5.3	5.8	5.6	4.4	4.1	4.3
ulkomailla — utomlands	0.4	0.2	0.3	1.9	1.2	1.6	1.1	—	0.6
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

3. Ikäjakko.

Kuten edellä tutkimuksen toimeenpanosta puhuttaessa on mainittu, suunniteltiin esillä oleva selvitys ulotettavaksi 8 ikäluokkaan, naispuolisesta nuorisosta 13—20-vuotiaisiin ja miespuolisesta 15—22-vuotiaisiin, silmällä pitäen sitä, että nuorison kehitys eri sukupuolissa on jonkin verran erilainen. Suunnitelmaa ei tässä kohden ole kuitenkaan tarkoin noudatettu, vaan kerättyyn aineistoon on joutunut mukaan jokin määrä kaavakkeita sanottujen ikärajojen ulkopuoleltakin. Sitä voitaneen todellisuudessa pitää pikemmin etuna, koska ainakin nuorison työolojen selvittämisen kannalta

3. Fördelning efter ålder.

Såsom ovan på tal om undersökningens verkställande omnämmts, planerades föreliggande utredning att omfatta 8 åldersklasser, för kvinnlig ungdom åldrarna 13—20 år och för manlig åldrarna 15—22 år, med fästat avseende vid, att ungdomens utveckling är något olika inom könen. Planen har i detta avseende dock icke noggrant följts, utan har i det insamlade materialet insmugit sig ett antal formulär utanför dessa åldersgränser. Detta torde dock faktiskt vara närmast en fördel, ty åtminstone då fråga är om att utreda ungdomens arbetsförhållanden, vore det

olisi ollut ilmeinen puute, jos esim. 15 vuotta nuoremmat pojat olisivat jääneet tykkään syrjään.

Kaikkien tutkimuksen alaisten henkilöiden ikä ja k o a valaisee ensinnäkin seuraava liitetauluun I perustuva yhdistelmä.

Ikä, vuotta — Ålder, år	Kaikki työntekijät — Samtliga arbetare					Prosentteina — I procent				
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Kaup. Städer	Maas. Landsb.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Kaup. Städer	Maas. Landsb.	Yht. S:a
Alle 15 — Under 15	110	245	124	231	355	2.6	6.2	2.9	5.9	4.3
15	381	370	329	422	751	8.9	9.3	7.6	10.7	9.1
16	698	561	653	601	1 254	16.3	14.1	15.2	15.3	15.2
17	686	638	718	606	1 324	16.1	16.1	16.7	15.4	16.1
18	781	740	816	705	1 521	18.3	18.7	19.0	18.0	18.5
19	691	744	789	646	1 435	16.2	18.8	18.3	16.5	17.5
20	447	520	532	435	967	10.5	13.1	12.4	11.1	11.8
21 —	471	147	338	280	618	11.1	3.7	7.9	7.1	7.5
Yhteensä — Summa	4 260	3 965	4 299	3 926	8 225	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Yhdistelmän mukaan oli 4.3 % näiden henkilöiden kokonaismäärästä 15 vuotta nuorempia, 40.4 % 15—17-vuotiaita, 47.8 % 18—20-vuotiaita ja loput 7.5 % 21 vuotta täyttäneitä. Nuorimpia, 12-vuotiaita, oli 1 poika ja 6 tyttöä sekä 13-vuotiaita 11 poikaa ja 59 tyttöä; vanhimpia, 23-vuotiaita, taas oli 12 miestä sekä 22-vuotiaita 188 miestä ja 20 naista. Nuorimmat ikäluokat olivat maaseudun osalta jonkin verran runsaslukuisemmat kuin kaupunkien osalta, vanhimmat ikäluokat päinvastoin.

Viimeksi mainittuun eroavaisuuteen vaikuttaa lähinnä se, että maataloustyöntekijäin joukossa oli suhteellisesti enemmän 15 vuotta nuorempia lapsia ja vähemmän 21 vuotta täyttäneitä työntekijöitä kuin teollisuus- ja muiden työntekijäin joukossa, kuten allaolevista lukusarjoista on havaittavissa.

en uppenbar brist, om t. ex. ingen hänsyn toges till gossar under 15 års ålder.

Åldersfördelningen bland samtliga av undersökningen berörda personer belyses att börja med i följande sammanställning, som grundar sig på tabellbilagan I.

Enligt sammanställningen voro 4.3 % av dessa personers totalantal yngre än 15 år, 40.4 % 15—17 år, 47.8 % 18—20 år gamla och återstående 7.5 % fyllda 21 år. Yngst eller 12 år gamla voro 1 gosse och 6 flickor samt 13 år gamla 11 gossar och 59 flickor; äldst eller 23 år gamla voro 12 män samt 22 år gamla 188 män och 20 kvinnor. De yngsta åldersklasserna voro något mångtaligare på landsbygden än i städerna, de äldsta åldersklasserna tvärtom.

Sistnämnda skiljaktighet beror närmast därpå, att bland lantarbetarna funnos förhållandevis flera barn under 15 år och färre personer över 21 år än bland industri- och övriga arbetare, såsom nedanstående talserier utvisa.

Ikä, vuotta — Ålder, år	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Alle 15 — Under 15	24	137	161	63	80	143	23	28	51
15	73	92	165	258	231	489	50	47	97
16	99	108	207	527	404	931	67	49	116
17	79	85	164	560	503	1 063	47	50	97
18	78	68	146	675	631	1 306	28	41	69
19	73	52	125	592	649	1 241	26	43	69
20	35	48	83	392	450	842	20	22	42
21 —	23	9	32	434	130	564	14	8	22
Yhteensä — Summa	484	599	1 083	3 501	3 078	6 579	275	288	563

Ikä, vuotta — Ålder, år	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
	Prosentteina — I procent								
Alle 15 — Under 15	5.0	22.9	14.9	1.8	2.6	2.2	8.3	9.7	9.1
15	15.1	15.4	15.2	7.4	7.5	7.4	18.2	16.3	17.2
16	20.5	18.0	19.1	15.0	18.1	14.1	24.4	17.0	20.6
17	16.3	14.2	15.1	16.0	16.4	16.2	17.1	17.4	17.2
18	16.1	11.3	13.5	19.3	20.5	19.8	10.2	14.2	12.3
19	15.1	8.7	11.5	16.9	21.1	18.9	9.4	14.9	12.3
20	7.2	8.0	7.7	11.2	14.6	12.8	7.3	7.7	7.4
21—	4.7	1.5	3.0	12.4	4.2	8.6	5.1	2.8	3.9
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jos näiden tietojen perustuksella lasketaan, miten vanhoja työntekijät keskimäärin olivat, saadaan maataloustyöntekijäin keski-ikäksi 16.7, teollisuustyöntekijäin 18.0 ja muiden työntekijäin 16.9 vuotta. Miespuoliset maataloustyöntekijät olivat keski-ikältään lähes vuotta ja teollisuustyöntekijät noin $\frac{1}{2}$ vuotta vanhempia, muut miespuoliset työntekijät päinvastoin $\frac{1}{6}$ vuotta nuorempia kuin naispuoliset. Teollisuustyöntekijöistä olivat nuorimmat, 5 poikaa ja 8 tyttöä, 13-vuotiaita.

Eri teollisuudenhaaroissa työntekijäin ikäryhmitys oli seuraava.

Beräknar man på grund av dessa uppgifter, huru gamla arbetarna i genomsnitt voro, erhålles för lantarbetarna medelåldern 16.7, för industriarbetarna 18.0 och för övriga arbetare 16.9 år. De manliga lantarbetarnas medelålder var inemot ett år och industriarbetarnas omkring $\frac{1}{2}$ år högre, övriga manliga arbetares däremot $\frac{1}{6}$ år lägre än de kvinnligas. Av industriarbetarna voro de yngsta, 5 gossar och 8 flickor, 13 år gamla.

Inom olika industrigrenar var arbetarnas åldersfördelning följande.

Teollisuus — Industri	Työntekijäin luku Antal arbetare	Siitä % työntekijöitä, joiden ikä oli, vuotta Därav i % arbetare, vilkas ålder var, år							
		alle under 15	15	16	17	18	19	20	21—
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	534	2.4	6.9	15.2	19.3	20.0	15.6	11.8	8.8
Konepajat — Mekaniska verkstäder	903	0.5	4.5	13.0	17.1	21.6	17.1	11.8	14.4
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	304	2.9	10.9	15.8	14.5	16.4	21.4	12.2	5.9
Kemian teollisuus — Kemisk industri	168	—	1.2	8.9	14.9	24.4	25.0	14.3	11.3
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	439	0.2	8.4	21.9	16.6	20.3	18.2	8.7	5.7
Kutomateollisuus — Textilindustri	898	4.7	10.7	14.7	14.7	17.9	19.0	14.6	3.7
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	538	3.1	7.1	13.0	15.8	19.3	19.9	16.0	5.8
Paperiteollisuus — Pappersindustri	590	1.2	6.1	13.6	18.1	19.1	19.0	15.8	7.1
Puuteollisuus — Träindustri	1 208	3.5	10.1	14.4	14.9	19.6	17.8	10.7	9.0
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	308	1.0	3.9	12.7	12.3	24.0	21.8	17.2	7.1
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	77	—	9.1	10.4	22.1	23.3	18.2	5.2	11.7
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	259	0.4	3.5	12.0	20.4	17.0	23.9	12.0	10.8
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	187	0.5	6.4	10.2	10.7	19.8	20.3	12.8	19.3
Muu teollisuus — Annan industri	166	1.2	4.2	12.6	19.3	21.7	18.7	13.3	9.0
Yhteensä — Summa	6 579	2.2	7.4	14.1	16.2	19.8	18.9	12.8	8.6

Niistä 169 729 työntekijästä, jotka sisältyivät vuoden 1928 teollisuustilastoon, oli kaikkiaan 521 15 vuotta nuorempia ja 10 651 15—17-vuotiaita. Kun esillä oleva tutkimus koskee, rakennusteollisuutta lukuun ottamatta, 6 392 teollisuustyöntekijää, joista 142 oli 15 vuotta nuorempia ja 2 432 15—17-vuotiaita, voidaan sanoa, että tässä on mukana lähes 4 % maamme teollisuustyöntekijäin kokonaismäärästä ja keskimäärin melkein joka neljäs alaikäisistä teollisuustyöntekijöistä. Suh-teellisesti enimmän 15 vuotta nuorempia lapsia työskenteli taulukosta päättäen kutoma-, puu-, vaatetus- sekä kivi-, savi- ja lasiteollisuuden aloilla. Näissä teollisuudenhaaroissa samoin kuin metallien jalostuslaitoksissa ja nahka- ja karva-teollisuudessa oli melko runsaasti myös 15—17-vuotiaita työntekijöitä. Verraten vähän alaikäisiä oli sen sijaan kemian teollisuudessa, rakennus-töissä sekä ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa.

Alaikäisen työvoiman käyttösuhteista eri teollisuudenhaaroissa antaa vuoden 1928 teollisuustilasto pääpiirteissään samansuuntaisen kuvan. Se osoittaa, että 18 vuotta nuorempien työntekijäin luku nousi metallien jalostuslaitoksissa, nahka-, kumi- ja karvateollisuudessa ja graafillisessa teollisuudessa 11.3—10.9 %:iin, kutoma- ja vaatetustavara-teollisuudessa 8.6 %:iin sekä kivi-, savi-, lasi- ja turveteollisuudessa 7.9 %:iin näiden alojen koko työntekijäkunnasta, mutta jäi valaistus-, voimansiirto- ja vesijohtoteollisuudessa vastaavasti 1.7 %:iin, ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa 3.7 %:iin ja kemian teollisuudessa 4.4 %:iin, kaikkien teollisuuksien keskimäärän ollessa 6.6 %.

Kerätty tutkimusaineisto koskee yleensä säännöllisessä ansiotyössä olevaa nuorisoa, mikäli ansiotyön tekijöiksi katsotaan m. m. nekin, jotka ansaitsivat toimeentulonsa ottamalla osaa kotitilansa maataloustöihin. Jossakin määrin sisältyy siihen myös sellaisia nuoria henkilöitä, jotka kävivät vielä koulua ja olivat työssä vain kesä-kautena opintojen väliaikana. Kysymykseen, kuinka kauan asianomaiset olivat olleet säännöllisesti ansiotyössä, on vastattu yhteensä 7 933 tapauksessa. Kun näiden tietojen nojalla lasketaan se ikävuosi, jolloin kukin oli ansiotyönsä aloittanut, saadaan liitetaulussa II esitetyt tulokset. Sen mukaan on laadittu seuraava yhdistelmä, joka osoittaa, miten maatalous-, teollisuus- ja muut työntekijät jakaantuivat puheena olevassa suhteessa.

Av de 169 729 arbetare, som omfattas av industristatistiken för år 1928, voro inalles 521 yngre än 15 år och 10 651 15—17 år gamla. Då föreliggande undersökning berör, oberäknat byggnadsindustrin, 6 392 industriarbetare, av vilka 142 voro yngre än 15 år och 2 432 mellan 15 och 17 år, kan man säga, att här medtagits inemot 4 % av totalantalet industriarbetare i landet och i genomsnitt nästan var fjärde minderårig industriarbetare. Barnen under 15 år voro enligt tabellen relativt taget talrikast inom textil-, trä-, beklädnads- samt sten-, ler- och glasindustrierna. Inom dessa industrigrenar såväl som vid metallförädlingsverken samt läder- och hårindustrin fanns även en rätt stor mängd 15—17-åriga arbetare. Relativt få minderåriga voro däremot anställda vid kemisk industri, byggnadsarbeten samt närings- och njutningsmedelsindustri.

Industristatistiken för år 1928 giver ungefär enahanda bild av den minderåriga arbetskraftens användning inom olika industrigrenar. Den utvisar, att antalet arbetare under 18 års ålder vid metallförädlingsverken, läder-, gummi- och hårindustrin samt grafiska industrin steg till 11.3—10.9 %, inom textil- och beklädnadsindustrin till 8.6 % samt inom sten-, ler-, glas- och torvindustrin till 7.9 % av hela arbetarantalet inom resp. bransch, men inom belysnings-, kraftöverförings- och vattenledningsindustrin till endast 1.7 %, inom närings- och njutningsmedelsindustrin till 3.7 % och inom kemiska industrin till 4.4 %, medan medeltalet för samtliga industrier utgjorde 6.6 %.

Det insamlade undersökningsmaterialet gäller i allmänhet ungdom i regelbundet förvärvsarbete, då såsom förvärvsarbetare betraktas bl. a. även de, vilka förtjänade sitt uppehälle genom att taga del i hemgårdens lantbruksarbeten. I någon mån inkluderas däri även sådana unga personer, som ännu gingo i skola och voro i arbete endast under sommarferien mellan studierna. Frågan, huru länge vederbörande varit i regelbundet förvärvsarbete, har besvarats i sammanlagt 7 933 fall. Då man på grund av dessa uppgifter beräknar den ålder, vid vilken envar börjat med förvärvsarbete, erhållas de i tabellbilaga II anförda resultaten. Enligt densamma har uppgjorts följande sammanställning, som utvisar, huru lant-, industri- och övriga arbetare fördelade sig i antytt avseende.

Ikävuosi — Åldersår	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
—12	68	96	164	152	56	208	10	14	24
12—13	99	115	214	291	119	410	32	24	56
13—14	77	71	148	715	373	1 088	64	43	107
14—15	69	57	126	923	707	1 630	81	67	148
15—16	38	34	67	699	724	1 423	38	60	98
16—17	20	29	49	367	510	877	24	44	68
17—18	6	15	21	178	336	514	10	16	26
18—	11	13	24	171	248	419	11	13	24
Yhteensä — Summa	383	430	813	3 496	3 073	6 569	270	281	551

Prosentteina — I procent

—12	17.8	22.3	20.2	4.3	1.8	3.2	3.7	5.0	4.4
12—13	25.8	26.8	26.3	8.3	3.9	6.2	11.8	8.5	10.2
13—14	20.1	16.5	18.2	20.5	12.1	16.6	23.7	15.3	19.4
14—15	18.0	13.3	15.5	26.4	23.0	24.8	30.0	23.8	26.8
15—16	8.6	7.9	8.2	20.0	23.6	21.7	14.1	21.4	17.8
16—17	5.2	6.7	6.0	10.5	16.6	13.3	8.9	15.7	12.3
17—18	1.6	3.5	2.6	5.1	10.9	7.8	3.7	5.7	4.7
18—	2.9	3.0	3.6	4.9	8.1	6.4	4.1	4.6	4.4
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kuten yhdistelmästä havaitaan, olivat maataloustyöntekijät ryhtyneet ansiotyöhön melkoiselta osalta nuorempina kuin teollisuudessa ja muissa ammateissa työskentelevät. Kaikista maataloustyöntekijöistä oli lähes $\frac{2}{3}$, mutta teollisuustyöntekijöistä vain $\frac{1}{4}$ ja muilla aloilla toimivista $\frac{1}{3}$ ruvennut ansaitsemaan, ennenkuin oli täyttänyt 14 vuotta. Mies- ja naispuolisten työntekijäin välillä ei tässä kohdin ilmene maatalouden alalla sanottavaa eroavaisuutta, jota vastoin teollisuus- ja muissa ammateissa toimivien joukossa pojat näyttävät aloittaneen ansiotyönsä jonkin verran aikaisemmalla iällä kuin tytöt; siten miespuolisista maataloustyöntekijöistä edusti 63.7 % ja naispuolisista 65.0 % niitä, jotka olivat ruvenneet ansaitsemaan 14 vuotta nuorempina, teollisuustyöntekijöistä vastaavasti 33.1 ja 17.8 % sekä muista 39.2 ja 28.8 %. Tavallisimmin maataloustyöntekijäin ansiotyö oli alkunut jo 13:nneellä ikävuodella, teollisuus- ja muiden työntekijäin taas 15:nneellä; yksistään tämän ikävuoden osalle tuli joka neljäs eri elinkeinonhaarojen kaikista työntekijöistä.

Aineistoa kerättäessä ei tiedusteltu, millaisista toimista asianomaiset olivat ensimmäiset ansionsa saaneet, joten tässä suhteessa on rajoitettava niihin päätelmiin, joita voidaan tehdä vertaamalla sitä aikaa, minkä he olivat olleet ylimalkaan an-

Såsom av sammanställningen inhämtas, hade lantarbetarna börjat med förvärvsarbete vid betydligt lägre ålder än arbetarna inom industrin eller andra yrken. Av samtliga lantarbetare hade inemot $\frac{2}{3}$, men av industriarbetarna blott $\frac{1}{4}$ och av övriga arbetare $\frac{1}{3}$ börjat förtjäna, innan de fyllt 14 år. Mellan manliga och kvinnliga arbetare råder i detta avseende inom lantarbetet ingen nämnvärd skillnad, varemot av arbetarna inom industrin och övriga yrken gossarna synas börjat med förvärvsarbete något tidigare än flickorna; sålunda funnos bland manliga lantarbetare 63.7 % och bland kvinnliga 65.0 % sådana, vilka börjat förtjäna vid lägre ålder än 14 år, bland industriarbetare resp. 33.1 och 17.8 % samt bland de övriga 39.2 och 28.8 %. För lantarbetare hade förvärvsarbetet oftast vidtagit redan i det 13:de åldersåret, för industri- och övriga arbetare åter i det 15:de; på denna ålder ensamt kom en på fyra av samtliga arbetare inom resp. näringsgrenar.

Vid insamlandet av materialet har icke undersökts, i vad slags förvärvsarbete vederbörande första gången erhållit anställning, vadan i detta avseende slutledningarna kunna dragas endast genom att jämföra den tid de överhuvud haft förvärvs-

siotyössä, siihen, minkä he olivat toimineet tiedustelun aikaisessa ammatissaan. Näin menetellen käy, selville, että maataloustyöntekijät olivat jokseenkin säännöllisesti aloittaneet ansiotyönsä samasta ammatista, missä he parhaillaan olivat, teollisuus- ja muut työntekijät sen sijaan eivät likikään aina, koska edellisten ansiotyössä oloaika oli keskimäärin toista vuotta ja jälkimmäisten $\frac{1}{2}$ vuotta pitempi kuin ammatti-ikä.

Tutkimuksen alaisten maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin ammatti-ikä vaihteli liitetaulussa II esitettyjen tietojen mukaan seuraavasti.

Ammatti-ikä, vuotta Yrkesälder, år	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
$\frac{1}{2}$	38	54	92	1 029	1 097	2 126	101	99	200
$\frac{1}{2}$ —1	23	38	61	515	583	1 098	37	47	84
1—2	45	70	115	732	669	1 401	60	68	128
2—3	59	83	142	498	343	841	41	28	69
3—5	125	140	265	483	315	798	25	29	54
5—	113	76	189	239	65	304	6	11	17
Yhteensä — Summa	403	461	864	3 496	3 072	6 568	270	282	552

Prosentteina — I procent

$\frac{1}{2}$	9.4	11.7	10.7	29.4	35.7	32.4	37.4	35.1	36.2
$\frac{1}{2}$ —1	5.7	8.2	7.1	14.7	19.0	16.7	13.7	16.7	15.2
1—2	11.2	15.2	13.3	21.0	21.8	21.3	22.2	24.1	23.2
2—3	14.6	18.0	16.4	14.3	11.2	12.8	15.2	9.9	12.5
3—5	31.0	30.4	30.6	13.8	10.2	12.2	9.3	10.3	9.8
5—	28.1	16.5	21.9	6.8	2.1	4.6	2.2	3.9	3.1
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kysymyksessä olevien työntekijäin ammatti-ikä oli, kuten yhdistelmästä näkyy, enimmäkseen varsin lyhyt. Huomio kohdistuu kuitenkin erityisesti siihen, että vaikka nuorimmat ikäluokat maatalouden alalla edustivat suhteellisesti suurempaa osaa kuin teollisuudessa ja muissa ammateissa, maataloustyöntekijäin ammatti-ikä oli ylipäänsä pitempi kuin muiden. Maataloudessa ammatti-ikä oli vajaalla $\frac{1}{8}$:lla, mutta muissa ryhmissä noin puolella 1 vuotta lyhyempi ja näistä useimmilla vielä puolta vuottakin lyhyempi. Jos vähintään 3 vuotta ammatissa toiminut työntekijä katsotaan ammattitaitoiseksi, tuli tähän luokkaan maataloustyöntekijöistä 52.5 %, teollisuustyöntekijöistä vain 16.8 % ja muista 13.9 %. Näin ollen tutkimus molemmissa viimeksi mainituissa ryhmissä koskee pääasiallisesti oppilasasteella olevia työntekijöitä tai sekatyöntekijöitä. Kaikkien maataloustyön-

arbete med den tid de varit verksamma inom det yrke de utövat vid tiden för undersökningen. På detta sätt framgår, att lantarbetarna nästan regelbundet vidtagit med förvärvsarbete inom det yrke de som bäst utövade, industri- och övriga arbetare däremot icke närmelsevis alltid, i det att för industriarbetarna tiden i förvärvsarbete översteg yrkesåldern med drygt ett år och för övriga arbetare med $\frac{1}{8}$ år i genomsnitt.

Av undersökningen berörda lant-, industri- och övriga arbetares yrkesålder varierade enligt uppgifterna i tabellbilaga II på följande sätt.

Såsom av sammanställningen synes, var de här avsedda arbetarnas yrkesålder merendels mycket låg. Man fäster sig dock särskilt vid, att fastän de yngsta åldersklasserna inom lantbruket voro proportionsvis mera företrädna än inom industrin och övriga yrken, lantarbetarnas yrkesålder likväl var överhuvud högre än de andras. Inom lantbruket var yrkesåldern för blott $\frac{1}{8}$, men inom de andra grupperna för ungefär halva antalet lägre än 1 år och för dessa i flertalet fall t. o. m. lägre än $\frac{1}{2}$ år. Om arbetare, som minst 3 år arbetat inom ett yrke, anses yrkeskunnig, tillhörde av lantarbetarna 52.5 %, av industriarbetarna blott 16.8 % och av de övriga 13.9 % denna kategori. Då så är, omfattar undersökningen inom de bägge sistnämnda grupperna huvudsakligen arbetare på lärlingsstadiet eller ock grovarbetare. Genomsnittliga yrkesåldern för samtliga lantarbetare utgjorde

tekijäin keskimääräinen ammatti-ikä oli 3 1/2 vuotta, teollisuustyöntekijäin sen sijaan vain runsaasti 1 1/2 vuotta ja muiden vähän sitäkin lyhyempi. Miespuoliset työntekijät olivat maataloudessa ja teollisuudessa ammatti-ikänsä keskimäärin jonkin verran vanhempia, muiden ammattien ryhmässä päinvastoin hiukan nuorempia kuin naispuoliset.

Alempana olevassa taulukossa esitetään erikseen, miten eri teollisuudenhaarojen työntekijät jakaantuivat ammatti-ikänsä perustuksella. Eroavaisuus oli suurin kutoma- ja graafillisen teollisuuden työntekijäin välillä; edellisistä oli vain 8.5 %, mutta jälkimmäisistä 31.6 % toiminut samassa ammatissa vähintään 3 vuotta sekä vastaavasti 58.6 ja 30.9 % alle 1 vuoden. Työntekijöitä, jotka olivat päässeet 3 vuoden ammatti-ikänsä, oli verraten paljon, enemmän kuin 1/3 kaikista, paitsi graafillisessa teollisuudessa, myös rakennus-, valaistus- ja voimansiirto-, metallienjalostus- sekä ravinto- ja nautintoaineteollisuuden aloilla; suhteellisesti vähimmän niitä oli kutomateollisuuden jälkeen nahka- ja karvateollisuudessa ja kemian teollisuudessa. Kaikissa teollisuuksissa oli miespuolisten työntekijäin keskimääräinen ammatti-ikä pitempi kuin naispuolisten; erotus oli huomattavin vaatetus-, ravinto- ja nautintoaine-, valaistus- ja voimansiirto- sekä rakennusteollisuudessa, joissa se oli hieman toista vuotta.

3 1/3 år, för industriarbetarna däremot endast drygt 1 1/2 år och för de övriga ännu något lägre. De manliga arbetarna hade inom lantbruket och industrin en något högre genomsnittlig yrkesålder än de kvinnliga, inom gruppen övriga yrken däremot något lägre.

I nedanstående tabell visas, huru arbetarna inom olika industrigrenar fördelade sig enligt yrkesålder. Störst var skillnaden mellan arbetarna inom textil- och grafiska industrin; av de förra hade blott 8.5 %, men av de senare 31.6 % arbetat inom samma yrke minst 3 år samt resp. 58.6 och 30.9 % mindre än 1 år. Förutom inom grafiska industrin, hade 3 års yrkesålder uppnåtts av relativt många, över 1/3 av totalantalet, även inom byggnads-, belysnings- och kraftöverförings-, metallförädlings- samt närings- och njutningsmedelsindustrierna; relativt minst talrika voro de, näst efter textilindustrin, inom läder- och härindustrin samt kemiska industrin. Inom samtliga industrier var de manliga arbetarnas genomsnittliga yrkesålder högre än de kvinnligas; skillnaden var mest påfallande inom beklädnads-, närings- och njutningsmedels-, belysnings- och kraftöverförings- samt byggnadsindustrierna, där den uppgick till något över 1 år.

Teollisuus — Industri	Työntekijäin luku Antal arbetare	Siltä % työntekijöitä, joiden ammatti-ikä oli, vuotta Däruv i % arbetare, vilkas yrkesålder var, år					
		—1/2	1/2—1	1—2	2—3	3—5	5—
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	534	31.1	15.7	18.2	13.5	16.3	5.2
Konepajat — Mekaniska verkstäder	903	29.2	18.2	22.4	14.8	11.9	3.5
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	304	32.9	8.6	26.3	14.8	13.5	3.9
Kemian teollisuus — Kemisk industri	168	41.1	14.3	17.8	13.7	10.7	2.4
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	439	29.2	20.7	27.1	10.7	10.0	2.3
Kutomateollisuus — Textilindustri	897	38.9	19.7	20.0	12.9	6.7	1.8
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	535	31.2	17.8	22.4	11.6	13.3	3.7
Paperiteollisuus — Pappersindustri	588	33.0	15.8	22.3	13.1	12.1	3.7
Puuteollisuus — Träindustri	1 204	35.6	15.8	19.4	11.0	11.7	6.5
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	308	26.3	18.2	22.4	12.0	14.0	7.1
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	77	24.7	16.8	24.7	11.7	15.6	6.5
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	259	16.6	14.3	22.0	15.5	23.9	7.7
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	186	31.2	9.1	15.6	17.2	14.0	12.9
Muu teollisuus — Annan industri	166	36.2	18.7	21.1	8.4	9.0	6.6
Yhteensä — Summa	6 568	32.4	16.7	21.3	12.8	12.2	4.6

Vastaukset kysymykseen, kuinka kauan asianomaiset olivat olleet siinä työpaikassa, jossa he työskentelivät tiedustelua toimitettaessa, poikkeavat siksi vähän ammatti-ikää koskevista tiedoista, ettei ole näyttänyt tarpeelliselta laatia niistä eri taulukkoa. Maataloustyöntekijöistä oli 28.6 %, mutta teollisuustyöntekijöistä 48.5 % ja muista työntekijöistä 55.5 % ollut tässä työpaikassa 1 vuotta lyhyemmän ajan, kun taas vastaavasti 41.8, 18.1 ja 12.1 % oli ollut saman työnantajan palveluksessa vähintään 3 vuotta.

Svaren på frågan, huru länge vederbörande varit på den arbetsplats, där de vid tiden för undersökningen voro anställda, avvika så obetydligt från uppgifterna rörande yrkesåldern, att det icke ansetts nödigt att över dem upprätta särskild tabell. Av lantarbetarna hade 28.6 %, men av industriarbetarna 48.5 % och av övriga arbetare 55.5 % varit på samma arbetsplats kortare tid än 1 år, medan resp. 41.8, 18.1 och 12.1 % varit i samma arbetsgivares tjänst minst 3 år.

II. Työ- ja palkkasuhteet.

1. Työaika.

Tutkimuksen piiriin kuuluvien nuorten henkilöiden työoloja tarkasteltaessa huomio kohdistuu ensinnäkin heidän työaikaansa. Paitsi itse työajan pituudesta ja siihen sisällytyneistä ylityötunneista on tietoja ainoastaan siitä, oliko työ päivävai vuorotyötä, mutta ei sellaisista työajan järjestelyistä yksityiskohtaisemmin valaisevasta seikoista kuin työn alkamis- ja päättymisaajoista, vuorojen luvusta, lepoheikistä y. m.

Valtaosa puheena olevista henkilöistä työskenteli tavallisessa päivätyössä. Vuorotyötä ei maataloudessa esiintynyt lainkaan, mutta teollisuudessa sitä ilmoituksista päättäen edusti 836 eli 12.7 % ja muissa ammateissa 49 eli 8.7 % kaikista työntekijöistä. Naispuolisten työntekijöiden keskuudessa vuorotyö oli jonkin verran harvinaisempaa kuin miespuolisten. Missä määrin vuorotyössä käytettiin 18 vuotta nuorempiakin henkilöitä, nähdään allaolevasta yhdistelmästä.

	Teollisuus — Industri				Muut ammatit — Övriga yrken			
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. — Abs.	S:a %	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. — Abs.	S:a %
<i>Päivätyö — Dagsarbete</i>								
18 v. nuorempia — Under 18 år	1 285	1 158	2 443	93.0	178	168	346	95.8
18 v. täyttäneitä — Fyllda 18 år	1 732	1 568	3 300	83.5	69	99	168	83.2
Yhteensä — Summa	3 017	2 726	5 743	87.3	247	267	514	91.3
<i>Vuorotyö — Skiftarbete</i>								
18 v. nuorempia — Under 18 år	123	60	183	7.0	9	6	15	4.2
18 v. täyttäneitä — Fyllda 18 år	361	292	653	16.5	19	15	34	16.8
Yhteensä — Summa	484	352	836	12.7	28	21	49	8.7

Alaikäisistä työntekijöistä oli tämän mukaan teollisuuden alalla 7.0 % ja muissa ammateissa 4.2 % vuorotyössä, 18—23-vuotiaista sen sijaan vastaavasti 16.5 ja 16.8 %. Samalla oli naispuolisten vuorotyöntekijöiden osuus alaikäisten joukossa suhteellisesti pienempi kuin 18 vuotta täyttäneiden joukossa. Yleisintä vuorotyö oli puu-

II. Arbets- och löneförhållanden.

1. Arbetstid.

Vid granskning av arbetsförhållandena bland de unga personer, vilka denna undersökning omfattar, fästes uppmärksamheten först vid deras arbetstid. Utom angående själva arbetstidens längd och däri ingående övertidstimmar finnas uppgifter endast därom, huruvida arbetet var dag- eller skiftarbete, men icke om sådana i samband med arbetstidens reglering stående detaljomständigheter som tiden för arbetets vidtagande och upphörande, antalet skift, vilostunder o. s. v.

Största delen av ifrågavarande arbetare var anställd i vanligt dagarbete. Skiftarbete förekom alls icke inom lantbruket, men inom industrin representerades detsamma enligt uppgifterna av 836 eller 12.7 % och inom övriga yrken av 49 eller 8.7 % av samtliga arbetare. Bland kvinnliga arbetare var skiftarbete något sällsyntare än bland manliga. I vilken mån i skiftarbete användes jämväl personer under 18 år, synes av nedanstående sammanställning.

Av de minderåriga arbetarna voro alltså inom industrin 7.0 % och inom övriga yrken 4.2 % i skiftarbete, av 18—23-åringarna däremot resp. 16.5 och 16.8 %. Samtidigt var de kvinnliga skiftarbetarnas antal inom de minderårigas grupp relativt mindre än bland dem, som fyllt 18 år. Allmänast förekom skiftarbete inom träindustrin,

teollisuudessa, jonka työntekijöistä 394 eli lähes $\frac{1}{3}$ edusti sitä. Paperiteollisuuden työntekijöistä oli 136 eli melkein $\frac{1}{4}$ vuorotyössä. Metallien jalostuslaitoksissa, ravinto- ja nautintoaine- sekä valaistus- ja voimansiirtoteollisuuksissa oli noin $\frac{1}{7}$, konepajoissa runsas $\frac{1}{12}$, kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa $\frac{1}{14}$ ja muissa teollisuudenhaaroissa vielä pienempi osa työntekijöistä vuorotyössä. Muiden ammattien ryhmässä kuuluivat pääasiallisesti eräät kuljetus- ja ravintolatyöntekijät tähän luokkaan.

Mitä työajan pituuteen tulee, on sitä koskevien laskelmien perustaksi tässä otettu kysymys, moneltako työtunnilta asianomaisille maksettiin palkkaa sinä palkanmaksukautena, kesällä tai syksyllä 1928, johon tiedustelu kohdistui. Muuntamalla nämä luvut yhtenäisiksi viikkotuntimääräksi on saatu liitetaulu III, jonka mukaan todellinen työaika viikossa vaihteli maatalouden, teollisuuden ja muiden ammattien aloilla seuraavasti.

Tuntia — Timmar	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.
	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a
Alle 39 — Under 39	5	21	26	173	193	366	27	36	63
39—45	11	5	16	278	302	580	30	12	42
45—48	56	39	95	2 287	2 162	4 449	122	129	251
48—51	52	55	107	403	241	644	47	41	88
51—57	41	23	64	221	114	335	10	9	19
57—	191	225	416	117	47	164	17	43	60
Yhteensä — Summa	356	368	724	3 479	3 059	6 538	253	270	523

Prosentteina — I procent

Alle 39 — Under 39	1.4	5.7	3.6	5.0	6.3	5.6	10.7	13.3	12.1
39—45	3.1	1.4	2.2	8.0	9.9	8.9	11.9	4.5	8.0
45—48	15.7	10.6	13.1	65.7	70.7	68.0	48.2	47.8	48.0
48—51	14.6	14.9	14.8	11.6	7.9	9.9	18.6	15.2	16.8
51—57	11.5	6.3	8.8	6.3	3.7	5.1	3.9	3.3	3.6
57—	53.7	61.1	57.5	3.4	1.5	2.5	6.7	15.9	11.5
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Taulukosta ilmenee selvästi se erikoisasema, jossa maataloustyöntekijät ovat työaikansa puolesta teollisuus- ja muiden alojen työntekijöihin verrattuna. Suurimmalla osalla, 57.5 %:lla, maataloustyöntekijöistä työviikko oli vähintään 57-tuntinen, jota vastoin se 68.0 %:lla teollisuustyöntekijöistä oli 45—48-tuntinen ja 64.8 %:lla muista työntekijöistä 45—51-tuntinen. Maataloudessa työskenteli vain 5.8 %, mutta teollisuudessa 14.5 % ja muissa ammateissa 20.1 % työntekijöistä vähem-

av vars arbetare 394 eller inemot $\frac{1}{3}$ hade sådant. Av pappersindustrins arbetare voro 136 eller nästan $\frac{1}{4}$ i skiftarbete. Inom metallförädlings-, närings- och njutningsmedels- samt belynings- och kraftöverföringsindustrierna var ungefär $\frac{1}{7}$, vid mekaniska verkstäderna drygt $\frac{1}{12}$, inom sten-, ler- och glasindustrin $\frac{1}{14}$ och inom övriga industrigrenar en ännu mindre del av arbetarna i skiftarbete. Inom gruppen övriga yrken hörde huvudsakligen vissa transport- och restaurangarbetare till denna klass.

Vad beträffar arbetstidens längd, äro hithörande beräkningar baserade på uppgifterna därom, för huru många arbetstimmar vederbörande uppburit lön under den likvidperiod sommaren eller hösten 1928, som undersökningen avsåg. Genom att förvandla dessa tal till enhetliga veckotimantal har enhällits tabellbilagan III, enligt vilken faktiska arbetstiden per vecka inom lantbruket, industrin och övriga yrken växlade på följande sätt.

Av tabellen framgår tydligt den särställning, som lantarbetarna med avseende å arbetstiden intaga gentemot arbetarna inom industrin och övriga yrken. Största delen, 57.5 %, av lantarbetarna hade en arbetsvecka om minst 57 timmar, varemot den för 68.0 % av industriarbetarna utgjorde 45—48 timmar och för 64.8 % av övriga arbetare 45—51 timmar. Inom lantbruket arbetade blott 5.8 %, men inom industrin 14.5 % och inom övriga yrken 20.1 % av arbetarna mindre

män kuin 45 tuntia viikossa; toisaalta nousi viikkotuntiluku maataloudessa 66.3 %:lla, teollisuudessa sen sijaan vain 7.6 %:lla ja muissa ammateissa 15.1 %:lla työntekijöistä 51 tuntiin ja sen yli. Jos lasketaan kaikkien työntekijäin keskimääräinen työaika, saadaan tulokseksi maataloudessa 55.3, teollisuudessa 46.3 ja muissa ammateissa 46.6 tuntia.

Jo edellä olevasta taulukosta on havaittavissa, että työajan pituus oli mies- ja naispuolisilla työntekijöillä melkoiselta osalta erilainen. Tämä eroavaisuus tulee näkyviin myös allaolevasta yhdistelmästä, jossa esitetään erikseen 15 vuotta nuorempien, 15—17-vuotiaiden ja 18 vuotta täyttäneiden mies- ja naispuolisten työntekijäin keskimääräiset viikkotuntiluvut.

	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
15 v. nuoremmat — Under 15 år ..	54.1	53.5	53.6	45.4	39.5	42.1	41.8	39.5	40.6
15—17-vuotiaat — 15—17-åriga ..	54.2	56.3	55.2	46.6	45.9	46.3	46.4	46.6	46.5
18 v. täyttäneet — Fyllda 18 år ..	54.3	58.2	56.0	46.9	46.0	46.5	47.0	49.1	48.2
Yhteensä — Summa	54.3	56.4	55.3	46.7	45.8	46.3	46.2	46.9	46.6

Kaikkien miespuolisten työntekijäin keskimääräinen työaika oli teollisuudessa lähes tuntia pitempi, mutta maataloudessa runsaasti 2 tuntia lyhyempi ja muissa ammateissa 0.7 tuntia lyhyempi kuin naispuolisten työntekijäin. Teollisuudessa vaikuttaa erotukseen m. m. se, että 15 vuotta nuorempien tyttöjen työaika oli melkein 6 tuntia lyhyempi kuin poikien ja että ylityö oli yleensä vähäisempää naispuolisten kuin miespuolisten työntekijäin keskuudessa, kuten tuonnempana tarkemmin osoitetaan. Maataloudessa korottavat erityisesti sisä- ja karjapalvelijat naispuolisten työntekijäin keskimääräistä viikkotuntilukua, muiden ammattien ryhmässä samoin kotitalousapulaiset. Vielä 15 vuotta nuorempien tyttöjen työaika oli maataloudessa ja muissa ammateissakin jonkin verran lyhyempi kuin poikien, ja vasta seuraavissa ikäluokissa suhde muuttui näillä aloilla päinvastaiseksi.

Miten pitkä keskimääräinen työaika oli eri teollisuudenhaaroissa, näkyy seuraavista lukusarjoista.

än 45 timmar i veckan; å andra sidan uppgick antalet veckotimmar inom lantbruket för 66.3 %, inom industrin däremot blott för 7.6 % och inom övriga yrken för 15.1 % av arbetarna till 51 timmar eller mera. Om man uträknar genomsnittliga arbetstiden för samtliga arbetare, blir densamma inom lantbruket 55.3, inom industrin 46.3 och inom övriga yrken 46.6 timmar.

Redan ur föregående tabell kan utläsas, att arbetstidens längd var i betydande grad olika för manliga och kvinnliga arbetare. Denna skiljaktighet framträder även i nedanstående sammanställning, som visar genomsnittliga antalet veckotimmar särskilt för manliga och kvinnliga arbetare i åldern under 15 år, 15—17 år och över 18 år.

Genomsnittliga arbetstiden för alla manliga arbetare var inom industrin nästan en timme längre, men inom lantbruket över 2 timmar kortare och inom övriga yrken 0.7 timmar kortare än för kvinnliga arbetare. Inom industrin berodde skillnaden bl. a. därpå, att arbetstiden för flickor under 15 år var nästan 6 timmar kortare än för gossarna och att, såsom längre fram närmare skall visas, övertidsarbete i allmänhet förekom mindre bland kvinnliga än bland manliga arbetare. Inom lantbruket verka särskilt hushålls- och ladugårdsbiträdena höjande på de kvinnliga arbetarnas genomsnittliga antal veckotimmar, inom gruppen övriga yrken likaså hembiträdena. Ännu för flickor under 15 år var arbetstiden inom lantbruket och även inom gruppen övriga yrken något kortare än för gossarna, och först inom de följande åldersklasserna blev förhållandet inom dessa grupper det motsatta.

Genomsnittliga arbetstidens längd inom olika industrigrenar framgår av följande talserier.

Teollisuus — Industri	18 v. nuoremmat Under 18 år		18 v. täyttäneet Fyllda 18 år		Kaikkiaan — Inalles		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Metallien jalostuslaitokset — Metallföräd- lingsverk	46.0	46.6	46.2	47.0	46.1	46.8	46.3
Konepajat — Mekaniska verkstäder	46.6	44.8	47.1	43.3	46.9	43.7	46.7
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	45.6	45.6	45.0	44.1	45.2	44.8	45.0
Kemian teollisuus — Kemisk industri ...	45.9	46.0	46.3	46.4	46.2	46.3	46.3
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	45.7	45.6	46.0	45.6	45.9	45.6	45.7
Kutomateollisuus — Textilindustri	46.5	44.9	46.9	45.4	46.7	45.2	45.5
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	46.3	45.3	47.1	46.8	46.8	46.2	46.3
Paperiteollisuus — Pappersindustri	48.1	46.6	50.2	47.1	49.5	46.9	47.7
Puuteollisuus — Träindustri	46.7	45.0	46.8	45.8	46.7	45.5	46.4
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Nä- rings- och njutningsmedelsindustri ...	46.4	45.1	46.9	45.3	46.7	45.3	45.8
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Be- lysnings- och kraftöverföringsindustri	47.8	46.5	47.0	43.0	47.3	45.3	47.1
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	45.9	47.9	46.5	45.3	46.3	46.2	46.2
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	46.2	48.0	46.2	45.4	46.2	45.5	46.1
Muu teollisuus — Annan industri	49.0	45.1	48.5	48.5	48.7	47.3	47.7
Yhteensä — Summa	46.5	45.5	46.9	46.0	46.7	45.8	46.3

Viikkotuntiluku oli suurin, 47,7, paperiteollisuudessa ja pienin, 45,0, kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa. Keskimääräistä suurempi se oli, paitsi paperiteollisuudessa, myös konepajoissa, puuteollisuudessa, valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa sekä „muussa teollisuudessa”, 46 tunnin alapuolelle se jäi kivi-, savi- ja lasiteollisuuden ohessa myös nahka- ja karva-, kutoma- sekä ravinto- ja nautintoaineteollisuuksissa. Nämä eroavaisuudet johtuivat osaksi mies- ja naispuolisten työntekijäin luvun erilaisesta suhteesta eri teollisuudenhaaroissa. Useimmiten miespuolisten työntekijäin työaika oli pitempi kuin naispuolisten ja samalla 18 vuotta täyttäneiden työntekijäin työaika pitempi kuin nuorempien. Eräät poikkeukset näistä säännöistä voitaneen panna satunnaisuuksien tilille.

Edellä esitettyihin tuntimääriin sisältyvät säännöllisen työajan lisäksi ylityötunnit. Ylityöhön taas on luettu tavallinen ylityö ja n.s. hätätyö, jota lain mukaan on sallittu kohtuullisessa määrässä teettää omaisuuden, tavarain tai raaka-aineen pilaantumisen tai häviämisen ehkäisemiseksi taikka muun uhkaavan vaaran torjumiseksi ja josta on suoritettava palkkaa samalla tavoin kuin ylityöstä on säädetty. Seuraava yhdistelmä osoittaa, kuinka monet maatalous-, teollisuus- ja muista työntekijöistä tekivät tällaista ylityötä sinä palkanmaksukautena, jolta tietoja saatiin.

Antalet veckotimmar var störst, 47,7, inom pappersindustrin och minst, 45,0, inom sten-, ler- och glasindustrin. Större än medeltalet var det, utom inom pappersindustrin, även vid mekaniska verkstäderna, träindustrin, belysnings- och kraftöverföringsindustrin samt „annan industri” och under 46 timmar, utom i sten-, ler- och glasindustrin, även inom läder- och hår-, textil- samt närings- och njutningsmedelsindustrierna. Dessa skiljaktigheter bero delvis på att proportionen mellan antalet manliga och antalet kvinnliga arbetare varierar inom olika industrigrenar. Mestadels var de manliga arbetarnas arbetstid längre än de kvinnligas och likaså de 18 år fyllda arbetarnas arbetstid längre än de yngres. De få undantagen från dessa regler torde kunna skrivas på tillfällighetersnas konto.

De ovan anförda timantalen inkludera, utom ordinär arbetstid, även övertidstimmar. Som övertid åter har betraktats vanligt övertidsarbete och s.k. nödarbete, vars utförande i måttlig grad lagen tillåter för undvikande av att egendom, vara eller råämne förskämmas eller förstöres eller för avvärjande av annan hotande fara och för vilket bör betalas lön på samma sätt som beträffande övertid är stadgat. Följande sammanställning utvisar, huru många lant-, industri- och andra arbetare utförde dylikt övertidsarbete under den likvidperiod, för vilken uppgifter erhöles.

	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Vain säännöllistä työtä — Enbart regelbundet arbete	350	367	717	2 947	2 768	5 715	224	261	485
Myös ylityötä — Även övertidsarbete	6	1	7	532	291	823	29	9	38
Yhteensä — Summa	356	368	724	3 479	3 059	6 538	253	270	523

Prosentteina — I procent

Vain säännöllistä työtä — Enbart regelbundet arbete	98.3	99.7	99.0	84.7	90.5	87.4	88.5	96.7	92.7
Myös ylityötä — Även övertidsarbete	1.7	0.3	1.0	15.3	9.5	12.6	11.5	3.3	7.3
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kuten tästä on havaittavissa, oli maataloustyöntekijöistä ainoastaan 1.0 %, mutta teollisuustyöntekijöistä 12.6 % ja muista 7.3 % tehnyt ylityötä. Miespuolisten työntekijäin keskuudessa ylityö näyttää olleen melkoista tavallisempaa kuin naispuolisten. Teollisuustyöntekijöistä erikseen voidaan mainita, että ylityö lisääntyi iän mukana; 15 vuotta nuoremmista teki ylityötä vain 4.3 %, 15—17-vuotiaista sen sijaan 10.2 % ja 18 vuotta täyttäneistä 14.4 %. Nuorimmissa ikäluokissa ylityö olikin kaiketi yleensä hätätyön luontoista. Eri teollisuusaloilla ylityön teettäminen vaihteli huomattavasti. Niinpä konepajoissa, paperiteollisuudessa sekä valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa teki 18.6—22.1 % työntekijöistä ylityötä, mutta kutomateollisuudessa vain 4.5 %, kemian ja vaatusteollisuudessa sekä metallien jalostuslaitoksissa 7.7—8.8 % ja muissa teollisuudenhaaroissa 10.7—15.4 %.

Itse ylityöaika työntekijää kohden oli samalla varsin erilainen, miespuolisilla työntekijöillä jonkin verran pitempi kuin naispuolisilla. Kysymyksessä olevista harvoista maataloustyöntekijöistä tekivät miespuoliset keskimäärin 9.2 ja naispuoliset 9.0 tuntia viikossa ylityötä; teollisuustyöntekijäin vastaavat ylituntiluvut olivat 6.2 ja 5.2, muiden työntekijäin taas 6.6 ja 6.4. Teollisuustyöntekijäin ylityöaika piteni iän kasvaessa; 15 vuotta nuoremmilla se oli keskimäärin 5.2, 15—17-vuotiailla 5.7 ja 18 vuotta täyttäneillä 6.0 tuntia viikossa. Kutomateollisuudessa keskimääräinen ylityöaika nousi 7.5 tuntiin, valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa 7.4, paperiteollisuudessa 7.1 ja puuteollisuudessa 6.9 tuntiin, mutta kivi-, savi- ja lasi-, kemian, ravinto- ja nautintoaine- sekä graafillisen teollisuuden aloilla se jäi alle 4 tunnin ja muissa teollisuudenhaaroissa 5—6 tunnin tienoille.

Såsom härav synes, hade av lantarbetarna endast 1.0 %, men av industriarbetarna 12.6 % och av de övriga 7.3 % utfört övertidsarbete. Övertidsarbete synes varit betydligt vanligare bland manliga arbetare än bland kvinnliga. Beträffande industriarbetarna kan nämnas, att övertidsarbetet tilltog med åldern; av dem, som ej fyllt 15 år, utförde blott 4.3 %, men av 15—17-åringarna 10.2 % och av dem, som fyllt 18 år, 14.4 % övertidsarbete. I de yngsta åldersklasserna hade övertidsarbetet väl allmänt karaktär av nödarbete. Inom olika industrier varierade förekomsten av övertidsarbete betydligt. Sålunda utförde vid mekaniska verkstäderna, pappersindustrin samt belysnings- och kraftöverföringsindustrin 18.6—22.1 % av arbetarna övertidsarbete, men inom textilindustrin blott 4.5 %, inom kemiska och bekädnadsindustrin samt vid metallförädlingsverken 7.7—8.8 % och inom övriga industrigrenar 10.7—15.4 %.

Själva övertiden per arbetare var jämväl mycket olika och för manliga arbetare något längre än för kvinnliga. Av de få lantarbetare, som komma i betraktande, hade de manliga i genomsnitt 9.2 och de kvinnliga 9.0 övertidstimmar i veckan; motsvarande antal övertidstimmar för industriarbetare voro 6.2 och 5.2 och för övriga arbetare 6.6 och 6.4. För industriarbetarna förlängdes övertiden med tilltagande ålder; för dem, som ej fyllt 15 år, var den i medeltal 5.2, för 15—17-åringarna 5.7 och för dem, som fyllt 18 år, 6.0 timmar i veckan. Inom textilindustrin utgjorde genomsnittliga övertiden 7.5 timmar, inom belysnings- och kraftöverföringsindustrin 7.4, inom pappersindustrin 7.1 och inom träindustrin 6.9 timmar, men inom sten-, ler- och glas-, kemiska, närings- och njutningsmedels- samt grafiska industrin ej fullt 4 timmar och inom övriga branscher ungefär 5—6 timmar.

Laskettaessa erikseen vain säännöllistä työtä ja myös ylityötä tehneiden työntekijäin viikoittaiset työajat tullaan seuraaviin keskimääriin.

	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Vain säännöllistä työtä — Enbart regelbundet arbete	54.2	56.4	55.3	45.7	45.3	45.5	45.4	46.8	46.1
Myös ylityötä — Även övertidsarbete	55.8	54.0	55.6	52.3	51.2	51.9	52.2	51.1	52.0
Yhteensä — Summa	54.3	56.4	55.3	46.7	45.8	46.3	46.2	46.9	46.6

Ylityötä tehneet maataloustyöntekijät olivat ajomiehiä ja meijerityöntekijöitä, joiden säännöllinen työpäivä oli 8-tuntinen; kun varsinaisessa maanviljelyksessä ja karjanhoidossa käytettiin säännöllisesti pitempää työaika tekemättä ylityötä, ei edellisten koko työaika sanottavasti poikennut muiden maataloustyöntekijäin keskimääräisestä työajasta. Sen sijaan oli ylityötä ja pelkästään säännöllistä työtä tehneiden teollisuustyöntekijäin työaikojen erotus hiukan suurempi, kuin mitä ylitunnit edellyttäisivät; tämä riippuu lähinnä siitä, että viimeksi mainittuihin työntekijöihin kuului suhteellisesti runsaammin nuorimpien ikäluokkien edustajia ja myös sellaisia, jotka olivat sairauden tai muiden syiden takia tehneet vajaita työviikkoja. Muiden ammattien ryhmässä olivat miespuolisten työntekijäin tuntiluvut jokseenkin samat kuin teollisuudessaakin, mutta vain säännöllistä työtä tehneiden naispuolisten työntekijäin tuntiluku oli korkeampi pääasiallisesti kotitalousapulaisten pitemmän työajan vaikutuksesta.

2. Työpalkat.

Työläisnuorison palkkasuhteita silmällä pitäen saadaan aineistosta valaistusta palkanmaksuperusteiden, palkansuoritusmuotojen ja itse palkkamäärien vaihteluihin eri ikä- ja ammattiryhmissä. Näiden kysymysten tarkastelussa näyttää oikeimmalta jättää syrjään, paitsi niitä tapauksia, joissa asianomaisista seikoista puuttuu tietoja, myös ne tapaukset, jolloin tutkimuksen alaiset henkilöt työskentelevät kotonaan nauttimatta minkäänlaista määrättyä rahapalkkaa. Jälkimmäiset tapaukset edustivat sangen huomattavaa osaa maataloudessa, kun tutkimuksessa tältä alalta on paljon mukana pienitallisten lapsia, jotka eivät olleet vieraan työnantajan palveluksessa, vaan tekivät ruumiil-

Om arbetstiderna per vecka sammanställas dels för arbetare, som utfört endast regelbundet arbete, dels för dem, som även haft övertidsarbete, erhållas följande medeltal.

De lantarbetare, som haft övertidsarbete, voro körkarlar och mejeriarbetare, vilkas regelbundna arbetstid var 8 timmar; då vid det egentliga jordbruket och boskapskötseln regelbundet tillämpades längre arbetstid och övertid ej förekom, avvek de föregående totala arbetstid icke nämnvärt från de övriga lantarbetarnas genomsnittliga arbetstid. Däremot var bland industriarbetarna skillnaden i arbetstid för dem, som haft övertidsarbete, och dem, som utfört endast regelbundet arbete, t. o. m. något större än vad övertidstimmarna hade förutsatt; detta beror närmast därpå, att till den sistnämnda gruppen hörde proportionsvis flera arbetare ur de yngsta åldersklasserna och därjämte sådana, vilka på grund av sjukdom eller av annan orsak gjort knappa arbetsveckor. Inom gruppen övriga yrken voro de manliga arbetarnas timantal ungefär desamma som inom industrin, men de kvinnliga arbetare, vilka utfört endast regelbundet arbete, hade högre timantal, huvudsakligen till följd av hembiträdenas längre arbetstid.

2. Arbetslöner.

Med avseende å arbetarungdomens löneförhållanden kan man ur materialet få upplysning om grunderna och formerna för lönebetalning samt själva lönebeloppen, allt inom olika ålders- och yrkesgrupper. Vid behandlingen av dessa ämnen synes det riktigtast att bortlämna icke blott de fall, då uppgifter angående resp. omständigheter saknas, utan ock de, då av undersökningen berörda personer arbetade hemma utan att alls åtnjuta någon bestämd penninglön. De sistnämnda fallen spelade en särdeles stor roll inom lantbruket, enär undersökningen i denna del omfattar en mängd småbrukarbarn, vilka icke voro i främmande arbetsgivares tjänst, utan utförde

lista työtä vanhempiensa tilalla, ollen kuitenkin olojensa puolesta muissa suhteissa rinnastettavissa varsinaisten palkattujen maataloustyöntekijäin kanssa.

a. Palkkausmuodot.

Siten tiedot käytetyistä palkkausjärjestelmistä, joista on laadittu liitetaulu IV, rajoittuvat 451 maatalous-, 6 519 teollisuus- ja 530 muuhun työntekijään. Jos aluksi erotetaan toisaalta ne työntekijät, joiden palkan suuruuden määräämisperusteena oli pelkästään työaika ja jotka siis nauttivat puhdasta aikapalkkaa, sekä toisaalta ne työntekijät, joiden palkan suuruus oli riippuvainen työntuloksesta ja jotka siis työskentelivät jonkinlaisella urakka-, kappale- tai palkkiopalkalla, tullaan alla esitettyihin lukuihin.

	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Aikapalkka — Tidlön	225	207	432	2 515	2 117	4 632	241	266	507
Urakka- tai palkkiopalkka — Ackord- eller premielön	13	6	19	956	931	1 887	21	2	23
Yhteensä — Summa	238	213	451	3 471	3 048	6 519	262	268	530

Prosentteina — I procent									
	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.
	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a
Aikapalkka — Tidlön	94.5	97.2	95.8	72.5	69.5	71.1	92.0	99.3	95.7
Urakka- tai palkkiopalkka — Ackord- eller premielön	5.5	2.8	4.2	27.5	30.5	28.9	8.0	0.7	4.3
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tästä päättäen oli aikapalkka tavallisin palkkausmuoto. Erityisesti maataloudessa ja muiden ammattien ryhmässä se oli vallitsevana, ja teollisuudessaakin sitä käytettiin suurimmaksi osaksi. Vain 4.2 %:lla maataloustyöntekijöistä, 28.9 %:lla teollisuustyöntekijöistä ja 4.3 %:lla muista työntekijöistä oli urakka- tai palkkiopalkka. Teollisuudessa suhdelluvut viittaavat siihen, että urakka- ja palkkiopalkkajärjestelmä oli hieman yleisempi naispuolisten kuin miespuolisten työntekijäin keskuudessa; maataloudessa ja muissa ammateissa suhteet käyvät päinvastaiseen suuntaan.

Miten puheenaolevat kaksi pääpalkkausmuotoa vaihtelivat eri ikäluokissa, ilmenee seuraavasta yhdistelmästä.

kroppsligt arbete på föräldrarnas lägenhet, men med avseende å sin ställning i övrigt kunde likställas med vanliga avlönade lantarbetare.

a. Avlöningsformer.

De uppgifter över tillämpade avlöningsystem, vilka ligga till grund för tabellbilaga IV, inkränka sig sålunda till 451 lant-, 6 519 industri- och 530 andra arbetare. Om till en början åtskillnad göres mellan de arbetare, vilkas lön bestämdes utslutande på basis av arbetstiden och vilka alltså åtnjoto ren tidlönn, och de arbetare, för vilka lönnens storlek var beroende av arbetsresultatet och vilka sålunda åtnjoto något slags ackord-, stycke- eller premielön, fås nedan nämnda tal.

Att döma härav var tidlönn den vanligaste avlöningsformen. Den förhärskade speciellt inom lantbruket och gruppen övriga yrken, och även vid industrin användes den för det mesta. Endast 4.2 % av lantarbetarna, 28.9 % av industriarbetarna och 4.3 % av övriga arbetare hade ackord- eller premielön. Procentalen för industrin antyda, att systemet med ackord- och premielön något allmänare tillämpades på kvinnliga än på manliga arbetare; vid lantbruket och övriga yrken är förhållandet det motsatta.

Huru de bägge nämnda avlöningsformerna varierade inom olika åldersklasser, framgår av följande sammanställning.

	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	15 v. nuor. Under 15 år	15—17 v. 15—17 år	18 v. täytt. Fyllda 18 år	15 v. nuor. Under 15 år	15—17 v. 15—17 år	18 v. täytt. Fyllda 18 år	15 v. nuor. Under 15 år	15—17 v. 15—17 år	18 v. täytt. Fyllda 18 år
Aikapalkka — Tidlön	44	202	186	123	1 934	2 575	48	274	185
Urakka- tai palkkiopalkka — Ackord- eller premielön	1	7	11	12	520	1 355	—	16	7
Yhteensä — Summa	45	209	197	135	2 454	3 930	48	290	192
Prosentteina — I procent									
Aikapalkka — Tidlön	97.8	96.7	94.4	91.1	78.8	65.5	100.0	94.5	96.4
Urakka- tai palkkiopalkka — Ackord- eller premielön	2.2	3.3	5.6	8.9	21.2	34.5	—	5.5	3.6
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tämän mukaan oli urakka- tai palkkiopalkan käyttäminen sitä harvinaisempaa, mitä nuoremista työntekijöistä oli kysymys. Varsinkin teollisuudessa mainittu sääntö tuli selvästi näkyviin; 18 vuotta täyttäneistä teollisuustyöntekijöistä työskenteli runsas $\frac{1}{3}$, mutta 15—17-vuotiaista $\frac{1}{11}$, ja 15 vuotta nuoremista vain $\frac{1}{11}$ tällaisella palkalla. Maataloudessa suhdeluvut olivat samansuuntaiset, mutta kauttaaltaan paljon pienemmät. Muiden ammattien ryhmä poikkesi edellisistä sikäli, että urakka- tai palkkiopalkalla oli enemmän 15—17-vuotiaita kuin 18 vuotta täyttäneitä; kun koko ryhmä kuitenkin oli verraten vähälukui- nen ja siihen sisältyy kovin erilaisia työntekijä- aineksia, saattaa poikkeus olla satunnaisuusien tulos.

Eroavaisuus nuorempien ja vanhempien työntekijäin palkkaustapojen välillä erittäinkin teollisuudessa johtuu nähtävästi osaksi siitä, että edellisiä käytetään toisensaiksi tehtäviin kuin jälkimmäisiä, osaksi myös siitä, että samoissakin ammateissa työntekijöitä monesti siirretään aikapalkalta urakka- tai palkkiopalkalle heidän saavuttuaan joltisenkin ammattitaidon. Tämä seikka on todettavissa ammatti-ikäryhmittäen nojalla; niistä teollisuustyöntekijöistä, jotka olivat toimineet ammatissa 1 vuotta lyhyemmän ajan, oli vajaa neljännes, ammatti-ikänsä vanhemmista sen sijaan kolmannes urakka- tai palkkiopalkalla.

Mitä erikseen tulee puhtaalla aikapalkalla ole- viin, heidät voidaan jakaa sen aikayksikön mu- kaan, joka oli laskuperusteena heidän palkkamää- rissään, seuraaviin alaryhmiin.

Enligt detta tillämpades ackord- eller premielön desto mindre, ju yngre arbetare det gällde. Denna regel framträdde särdeles tydligt inom industrin; av industriarbetare, som fyllt 18 år, åtnjöt $\frac{1}{3}$, men av 15—17-åringarna $\frac{1}{11}$ och av dem, som ej fyllt 15 år, blott $\frac{1}{11}$ sådan lön. Vid lantbru- ket gingo proportionstalen i samma riktning, men voro genomgående mindre. Gruppen övriga yrken avvek från de föregående genom att de, som hade ackord- eller premielön, voro oftare i åldern 15—17 år än över 18 år; då hela gruppen dock var jäm- förelsevis fåtalig och till sammansättningen myc- ket olikartad, beror avvikelserna måhända på till- fälligheter.

Skillnaden i avlöningssätt mellan yngre och äldre arbetare speciellt inom industrin beror syn- barligen delvis därpå, att de förra användas för andra göromål än de senare, delvis även därpå, att t. o. m. inom samma yrke arbetare ofta från tidlön sätts på ackord- eller premielön, såsnart de vunnit någon yrkesfärdighet. Detta kan konsta- teras med ledning av grupperingen efter yrkes- ålder; av de industriarbetare, vilka arbetat inom yrket kortare tid än 1 år, hade knappt fjärde- delen, men av dem, som innehade högre yrkes- ålder, tredjedelen ackord- eller premielön.

Vad speciellt beträffar dem, som uppburo ren tidlön, kunna de indelas i följande undergrupper, beroende på vilken tidsenhet utgjorde beräknings- grund för lönen.

	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Tuntipalkka — Timlön	43	9	52	2 094	1 432	3 526	78	46	124
Viikkopalkka — Veckolön	17	16	33	246	454	700	27	16	43
Kuukausipalkka — Månadslön	118	154	272	155	150	305	135	202	337
Muu aikapalkka — Annan tidlön ...	47	28	75	20	81	101	1	2	3
Yhteensä — Summa	225	207	432	2 515	2 117	4 632	241	266	507

Prosentteina — I procent

Tuntipalkka — Timlön	19.1	4.4	12.0	83.2	67.6	76.1	32.4	17.3	24.4
Viikkopalkka — Veckolön	7.6	7.7	7.6	9.8	21.5	15.1	11.2	6.0	8.5
Kuukausipalkka — Månadslön	52.4	74.4	63.0	6.2	7.1	6.6	56.0	75.9	66.5
Muu aikapalkka — Annan tidlön ..	20.9	13.5	17.4	0.8	3.8	2.2	0.4	0.8	0.6
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Yleisin aikapalkka teollisuudessa oli tuntipalkka; kaikista aikapalkalla työskentelevistä miespuolisista teollisuustyöntekijöistä oli yli $\frac{1}{6}$:lla ja naispuolisista $\frac{2}{3}$:lla tällainen palkka. Sitä vastoin oli maataloudessa ja muiden ammattien ryhmässä enimmillään työntekijöillä, miespuolisista runsaasti puolella ja naispuolisista $\frac{3}{4}$:lla, kuukausipalkka. Maataloudessa nämä kuukausipalkkalaiset todellisuudessa pääasiallisesti olivat vuosipalkkollisia. Toisella sijalla maataloustyöntekijäin joukossa olivat päiväpalkkalaiset, jotka yhdistelmässä sisältyvät „muun aikapalkan“ kohdalle. Teollisuudessa ja muissa ammateissa päiväpalkka sen sijaan oli harvinaisen. Tuntipalkkalaisten jälkeen seurasivat teollisuudessa viikkopalkkalaiset, joita oli $\frac{1}{10}$ miespuolisista ja $\frac{1}{8}$ naispuolisista aikapalkalla työskentelevistä teollisuustyöntekijöistä. Muissa ammateissa taas oli tuntipalkka kuukausipalkan jälkeen runsaimmin käytännössä, viikkopalkan ollessa kolmannella sijalla.

Seuraavalla sivulla olevasta taulukosta nähdään, missä määrin eri teollisuudenhaaroissa käytettiin erilaisia aikapalkkoja sekä urakka- tai palkkiopalkkaa.

Kohdistettaessa huomiota aikapalkan ja urakka- tai palkkiopalkan väliseen suhteeseen havaitaan, että jälkimmäistä palkkamuotoa käytettiin enimmänsä kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa sekä vaate- teollisuudessa, näillä aloilla kun noin $\frac{2}{6}$ työntekijöistä edusti sitä. Metall-, kemian, nahka- ja karva-, kutoma-, paperi- ja puuteollisuuksissa oli $\frac{2}{10}$ — $\frac{1}{3}$, rakennusteollisuudessa runsas $\frac{1}{4}$ työntekijöistä, tällaisella palkalla. Harvinaisinta urakkapalkan käyttäminen oli graafillisessa teollisuudessa. Mitä erilaisista aikapalkkoista ensinnäkin

Den vanligaste tidlönen inom industrin var timlönen; av samtliga manliga industriarbetare med tidlön hade över $\frac{1}{6}$ och av de kvinnliga $\frac{2}{3}$ sådan lön. Inom lantbruket och gruppen övriga yrken hade däremot de flesta arbetare, drygt hälften av de manliga och $\frac{3}{4}$ av de kvinnliga, månadslön. Vid lantbruket voro dessa månadslöntagare faktiskt huvudsakligen anställda på år. Andra rummet bland lantarbetarna intogs av daglönnarna, vilka i sammanställningen förekomma under „annan tidlön“. Inom industrin och övriga yrken däremot var daglön sällsynt. Efter timlöntagarna följde inom industrin veckolöntagarna, vilka omfattade $\frac{1}{10}$ av de manliga och $\frac{1}{8}$ av de kvinnliga industriarbetarna med tidlön. Inom övriga yrken åter var timlönen näst efter månadslönen mest i bruk, medan veckolönnen intog tredje rummet.

Av tabellen på följande sida framgår, i vilken omfattning olika industrigenrar tillämpade skilda slag av tidlön samt ackord- eller premiölön.

Vid granskning av proportionen mellan tidlön och ackord- eller premiölön finner man, att den senare löneformen tillämpades mest inom sten-, ler- och glasindustrin samt beklädnadsindustrin, nämligen på $\frac{2}{6}$ av arbetarantalet. Inom metall-, kemiska, läder- och hår-, textil-, pappers- och träindustrierna hade $\frac{2}{10}$ — $\frac{1}{3}$, inom byggnadsindustrin drygt $\frac{1}{4}$ av arbetarna sådan lön. Minst tillämpades ackordlönen vid grafiska industrin. Bland speciella slag av tidlön märkes först timlönen; med timlönen avlönnades inom belynings- och

Teollisuus — Industri	Työntekijän koko luku Totalantal arbetare		Siiitä % työntekijöitä, joilla oli Därav i % arbetare, vilka uppboro							
			aikapalkka — tidlön						urakka- t. palk- kiopalkka ackord- l. pre- mielön	
			tunti- — tim-		viikko- vecko-		muu — annan			
			Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
Metallien jalostuslaitokset — Metallföräd- lingsverk	415	118	59.1	45.8	6.0	18.6	6.0	4.2	28.9	31.4
Konepajat — Mekaniska verkstäder	844	53	65.4	77.4	2.0	—	1.4	—	31.2	22.6
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	149	154	43.6	26.6	2.0	2.0	10.8	30.5	43.6	40.9
Kemian teollisuus — Kemisk industri	36	132	66.7	53.8	—	1.5	22.2	2.3	11.1	42.4
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	187	249	62.6	62.3	5.9	6.4	2.1	0.4	29.4	30.9
Kutomateollisuus — Textilindustri	165	730	57.0	35.1	25.4	30.8	0.6	1.4	17.0	32.7
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	44	464	20.4	23.7	36.4	17.5	11.4	18.5	31.8	40.3
Paperiteollisuus — Pappersindustri	200	389	54.5	59.6	3.5	12.1	3.0	0.8	39.0	27.5
Puuteollisuus — Träindustri	888	311	62.3	70.1	3.8	1.0	3.9	0.6	30.0	28.3
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Nä- rings- och njutningsmedelsindustri	105	201	11.4	30.3	69.5	26.9	18.1	19.4	1.0	23.4
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Be- lysnings- och kraftöverföringsindustri	71	6	76.1	83.3	1.4	—	16.9	—	5.6	16.7
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	159	100	81.1	89.0	7.6	—	11.3	8.0	—	3.0
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	158	27	69.0	70.4	1.3	—	3.8	—	25.9	29.6
Muu teollisuus — Annan industri	50	114	44.0	70.2	6.0	0.9	16.0	23.7	34.0	5.2
Yhteensä — Summa	3 471	3 048	60.3	47.0	7.1	14.9	5.0	7.6	27.6	30.5

tuntipalkkaan tulee, nousi tuntipalkkalaisten osuus valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa sekä graa-
fillisessa teollisuudessa yli $\frac{3}{4}$:n, konepajoissa, puu-
teollisuudessa ja rakennusteollisuudessa noin $\frac{2}{3}$:aan
sekä metallien jalostuslaitoksissa, kemian, nahka-
ja karva-, paperi- ja „muussa teollisuudessa”
 $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{5}$:aan kaikista työntekijöistä. Viikkopalkka
oli suhteellisesti yleisin ravinto- ja nautintoaine-
teollisuudessa, jossa runsaasti $\frac{2}{3}$ miespuolisista ja
 $\frac{1}{4}$ naispuolisista työntekijöistä työskenteli tällai-
sella palkalla; kutomateollisuudessa oli $\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{10}$
työntekijöistä viikkopalkkalaisia, ja melko paljon
niitä oli myös vaatetusteollisuudessa. Kuukausi-
palkkalaisia oli lähes $\frac{1}{3}$ ravinto- ja nautintoaine-
teollisuuden, $\frac{1}{6}$ valaistus- ja voimansiirtoteolli-
suuden, $\frac{1}{3}$ vaatetusteollisuuden ja $\frac{1}{10}$ graafillisen
teollisuuden työntekijöistä, muilla aloilla vielä vä-
hemmän. Päiväpalkkaa maksettiin varsinkin nais-
puolisille työntekijöille huomattavassa määrin lasi-
teollisuudessa ja jonkin verran myös vaatetusteolli-
suudessa, mutta muuten se oli harvinainen palkka-
muoto.

Itse palkka-ansioita koskevia tietoja on saatu
kaikkiaan 439 maatalous-, 6 453 teollisuus- ja 522
muulta työntekijältä, kuten liitetäulusta V on to-
dettavissa. Ennenkuin siirrytään tarkastelemaan
niissä ilmenneitä eroavaisuuksia, on työntekijät
kuitenkin vielä jaettava kahteen pääryhmään sen

kraftöverföringsindustrin samt grafiska industrin
över $\frac{3}{4}$, vid mekaniska verkstäderna, träindustrin
och byggnadsindustrin omkring $\frac{2}{3}$ samt vid metall-
förädlingsverken, kemiska, läder- och hår-, pap-
pers- och den övriga industrin $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{5}$ av alla
arbetare. Veckolönen var relativt vanligast inom
närings- och njutningsmedelsindustrin, där drygt
 $\frac{2}{3}$ av de manliga och $\frac{1}{4}$ av de kvinnliga arbe-
tarna hade sådan lön; av textilindustrins arbe-
tare voro $\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{10}$ veckolöntagare, och även inom
beklädnadsindustrin fanns en hel mängd sådana.
Månadslöntagarna utgjorde nästan $\frac{1}{6}$ inom nä-
rings- och njutningsmedelsindustrin, $\frac{1}{4}$ inom bel-
yvnings- och kraftöverföringsindustrin, $\frac{1}{3}$ inom
beklädnadsindustrin och $\frac{1}{10}$ inom grafiska in-
dustrin, inom övriga branscher mindre. Daglön
åtnjöt en avsevärd del av speciellt de kvinnliga
arbetarna inom glasindustrin och förekom även i
någon mån inom beklädnadsindustrin, men var i
övrigt en sällsynt löneform.

Uppgifter över själva löneinkomsterna erhöles
för inalles 439 lant-, 6 453 industri- och 522 andra
arbetare, såsom tabellbilaga V utvisar. Innan
granskningen av lönerna och deras växlingar på-
börjas, är det emellertid nödvändigt att indela
arbetarna i två huvudgrupper, allteftersom de åt-

Maataloudessa luontoisedut olivat tästä päät-
täen suunnilleen yhtä yleisiä nuoremmilla kuin
vanhemmillakin työntekijöillä, teollisuudessa ja
muissa ammateissa sen sijaan ne olivat sitä har-
vinaisempia, mitä nuorempia työntekijät olivat.

Tärkeimmät luontoisedut olivat asunto ja ra-
vinto joko erikseen tai yhdessä käytettyinä. Näitä
etuuksia silmällä pitäen työntekijät ryhmittivät
seuraavasti.

	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Asunto — Bostad	12	8	20	91	143	234	8	6	14
Ravinto — Kost	10	11	21	12	14	26	14	30	44
Asunto ja ravinto — Bostad och kost	126	148	274	25	20	45	6	56	62
Yhteensä — Summa	148	167	315	128	177	305	28	92	120

Prosentteina — I procent									
	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.
	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a
Asunto — Bostad	8.1	4.8	6.3	71.1	80.8	76.7	28.6	6.5	11.7
Ravinto — Kost	6.8	6.6	6.7	9.4	7.9	8.5	50.0	32.6	36.7
Asunto ja ravinto — Bostad och kost	85.1	88.6	87.0	19.5	11.3	14.8	21.4	60.9	51.6
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Luontoisetuja nauttineista maataloustyönteki-
jöistä sai valtavasti suurin osa, melkein $\frac{9}{10}$, sekä
asunnon että ravinnon; näihin on luettu m. m.
8 työntekijää, joille ravinto annettiin muonan
muodossa. Näiden nuorten maataloustyöntekijäin
luku, jotka saivat työnantajalta pelkän asunnon
tai ruoan, oli tämän mukaan suhteellisen vähäi-
nen. Sen sijaan oli pelkkä asunto tavallisimpina
luontoisetuna teollisuustyöntekijöillä; mikäli heillä
yleensä oli luontoisetuja, oli $\frac{3}{4}$:lla juuri asunto.
Useimmat näistä työskentelivät kutoma- ja puu-
teollisuuden aloilla. Ne melkoisesti harvalukui-
semmat teollisuustyöntekijät, jotka saivat työn-
antajalta joko yksistään ruoan taikka sekä asun-
non että ruoan, olivat enimmäkseen ravinto- ja
nautintoaineteollisuuden sekä vaatetusteollisuuden
työntekijöitä. Kaikista niistä kutomateollisuus-
työntekijöistä, joista on palkkatietoja, sai 145 eli
16.3 %, vaatetustyöntekijöistä 20 eli 4.0 %, puu-
teollisuustyöntekijöistä 61 eli 5.2 % sekä ravinto-
ja nautintoaineteollisuuden työntekijöistä 40 eli
13.2 % joitakin puheena olevia luontoisetuja.
Edelleen oli m. m. erällä metallien jalostuslaitos-
ten, konepajojen ja paperiteollisuuden työnteki-
jillä samoja etuja. Muiden ammattien edusta-
jista saivat miespuoliset ensi sijassa vain ruoan,
naispuoliset taas asunnon ja ruoan työnantajalta;
edellisten joukossa oli liikeapulaisia, asiapoikia

Inom lantbruket voro naturaförmåner att döma
härav ungefär lika vanliga bland yngre arbetare
som bland äldre, inom industrin och övriga yr-
ken däremot voro de desto sällsyntare, ju yngre
arbetarna voro.

De viktigaste naturaförmånerna voro bostad och
kost antingen skilt för sig eller i förening. Med
avseende å dessa förmåner fördelade sig arbetarna
som följer.

Prosentteina — I procent

	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.
	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a
Asunto — Bostad	8.1	4.8	6.3	71.1	80.8	76.7	28.6	6.5	11.7
Ravinto — Kost	6.8	6.6	6.7	9.4	7.9	8.5	50.0	32.6	36.7
Asunto ja ravinto — Bostad och kost	85.1	88.6	87.0	19.5	11.3	14.8	21.4	60.9	51.6
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Av de lantarbetare, som åtnjöto naturaförmå-
ner, hade allra största delen, nästan $\frac{9}{10}$, både
bostad och kost; till dessa räknades bl. a. 8 arbe-
tare, som erhöilo kost i form av stat. Antalet
unga lantarbetare, vilka hos arbetsgivaren åtn-
jöto enbart bostad eller kost, var följaktligen
relativt obetydligt. Enbart bostad var däremot
den vanligaste naturaförmånen bland industriarbe-
tarna; för såvitt dessa överhuvud hade natura-
förmåner, var det i $\frac{3}{4}$ av fallen bostad. De
flesta av dessa arbetade inom textil- och trä-
industrierna. De betydligt färre industriarbetare,
vilka hos arbetsgivaren åtnjöto antingen enbart
kost eller såväl bostad som kost, voro mestadels
anställda inom närings- och njutningsmedels- samt
inom beklädnadsindustrin. Av alla de textilarbe-
tare, för vilka löneuppgifter finnas, åtnjöto 145
eller 16.3 %, av beklädnadsarbetarna 20 eller
4.0 %, av träindustriarbetarna 61 eller 5.2 % samt
av närings- och njutningsmedelsindustrins arbe-
tare 40 eller 13.2 % något slag av förenämnda
naturaförmåner. Vidare hade bl. a. en del arbe-
tare vid metallförädlingsverken, mekaniska verk-
städerna och pappersindustrin sådana förmåner.
Av representanterna för övriga yrken erhöilo de
manliga i främsta rummet endast kost, de kvinn-
liga åter bostad och kost av arbetsgivaren; bland
de förra funnos affärsbiträden, springpojkar m. fl.

y. m. ja jälkimmäisten joukossa kotipalvelijoita, ravintolahenkilökuntaa, kauppa-apulaisia y. m.

Näiden huomattavimpien luontoisetujen ohessa oli työntekijöillä toisinaan muitakin etuja. Asunto-etuihin sisältyi monesti myös valo ja lämpö. Eräissä tapauksissa annettiin työntekijöille pukuesineitä, esim. leipomoissa ja pukutavaratehtaissa sekä joissakin kauppa- ja varastoliikkeissä nimenomaan työvaatteet. Jokin tulitikkutehdas antoi tulitikkuja, tupakkatehdas savukkeita, sokeritehdas sokeria j. n. e. Sahat myivät työntekijöilleen rimaalkoja, muutamat tehtaat jauhoja, maitoa y. m. määrätty määrät tuntuvasti alennettuihin hintoihin. Useissa tehtaissa ja liikelaitoksissa annettiin vapaa lääkärintoimitus ja valtionrautateiden konepajoissa vapaalippuja rautatienmatkoja varten. Tällaiset etuudet on tässä kuitenkin jätetty lukuun ottamatta.

Sen johdosta, ettei luontoisetujen raha-arvoista ole kerätty tietoja eikä niiden arvioiminen luotettavalla tavalla muutenkaan ole näyttänyt mahdolliselta, on palkka-ansioiden suuruutta koskevissa laskelmissa ollut rajoitettava rahapalkkoihin. Jotta saataisiin selville raha-ansioiden todelliset vaihtelut ja samalla yhtenäinen käsitys niistä, on tarkastelun pohjaksi otettu ne palkkamäärät, jotka asianomaiset työntekijät olivat nostaneet viimeisessä ennen tiedustelua maksetussa tilissä, ja muunnettu nämä summat keskimääräisiksi viikkoansioiksi. Tulokset esitetään erikseen niiden työntekijöiden osalta, joilla oli yksistään rahapalkkaa, ja niiden osalta, joilla oli myös luontoisetuja edellä käytetyssä merkityksessä. Kun tutkimuksessa pääpaino kohdistuu teollisuustyöntekijöihin ja näillä enimmäkseen oli vain rahapalkkaa, joutuu tämä ryhmä seikkaperäisimmän käsittelyn alaiseksi.

b. Vain rahapalkalla olleiden työntekijöiden viikkoansio.

Jaettaessa kaikki ne maatalous-, teollisuus- ja muut työntekijät, joiden palkka on ilmoitettu ja joilla oli ainoastaan rahapalkkaa, viikkoansion suuruuden mukaisesti palkkaluokkiin, saadaan seuraava liitetauluun V nojautuva yhdistelmä.

och bland de senare hembiträden, restaurangpersonal, handelsbiträden m. fl.

Jämte dessa mest betydande naturaförmåner hade arbetarna stundom även andra sådana. I bostadsförmånen ingick ofta lyse och värme. I en del fall erhöles arbetarna konfektionsartiklar, t. ex. vid bagerier och konfektionsfabriker samt i några handels- och nederlagsrörelser speciellt arbetskläder. Någon tändsticksfabrik gav tändstickor, tobaksfabrik cigarretter, sockerfabrik socker o. s. v. Sägarna sålde till sina arbetare ribbved, några fabriker vissa kvantiteter mjöl, mjölk m. m. till avsevärt sänkta pris. Åtskilliga fabriker och affärsföretag gävo fri läkarvård och statsjärnvägarnas mekaniska verkstäder främbiljetter för järnvägsresor. Förmåner av dessa slag äro här likväl icke beaktade.

På grund av att uppgifter över naturaförmånernas penningvärde icke insamlats och det ej heller befunnits möjligt att på tillfredsställande sätt värdera desamma, återstod endast att basera beräkningarna över löneinkomsterna på penninglönerna. För utvärdering av penningförtjänsternas faktiska variationer och åstadkommande av en enhetlig behandling utgicks vid undersökningen från de lönebelopp, som arbetarna uppburit vid senaste likvid före enquäten, varefter beloppen omräknades till genomsnittlig veckoförtjänst. Resultatet meddelas särskilt för de arbetare, vilka åtnjoto endast penninglön, och för dem, vilka även hade naturaförmåner i ovannämnd bemärkelse. Då vid undersökningen huvudvikten vilar på industriarbetare och dessa merendels hade endast penninglön, blir denna grupp föremål för en utförligare behandling.

b. Veckoförtjänsten bland arbetare med endast penninglön.

Om alla de lant-, industri- och andra arbetare, vilkas löner meddelats och vilka hade endast penninglön, efter veckoförtjänstens storlek indelas i löneklasser, erhålles följande sammanställning, som grundar sig på tabellbilaga V.

Viikkoansio, markkaa Veckoförtjänst, mark	Absoluttiset luvut — Absoluta tal						Prosentteina — I procent					
	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
Alle 50 — Under 50..	—	1	10	49	7	26	—	2.4	0.3	1.7	3.1	15.1
50—100	18	15	240	510	72	66	21.7	36.6	7.3	17.9	31.3	38.4
100—150	19	21	750	1 333	55	48	22.9	51.3	22.7	46.9	23.9	27.9
150—200	19	3	746	639	38	23	22.9	7.3	22.6	22.5	16.5	13.4
200—250	20	1	637	209	28	6	24.1	2.4	19.3	7.3	12.2	3.5
250—300	2	—	447	59	15	3	2.4	—	13.5	2.1	6.5	1.7
300—400	5	—	328	42	11	—	6.0	—	9.9	1.5	4.8	—
400—	—	—	147	2	4	—	—	—	4.4	0.1	1.7	—
Yhteensä — Summa	83	41	3 305	2 843	230	172	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kuten tästä on havaittavissa, oli miespuolisten työntekijäin palkoissa suurempia eroavaisuuksia kuin naispuolisten, joiden joukossa ilmenee runsaampaa keskittymistä määrättyihin palkkaluokkiin. Noin $\frac{2}{3}$:lla miespuolisista maatalous- ja teollisuustyöntekijöistä sekä yli $\frac{1}{2}$:lla miespuolisista muiden ammattien edustajista viikkoansio vaihteli 100—250 markan välillä. Alemmaksi viikkoansio jäi vastaavasti $\frac{1}{6}$:lla, $\frac{1}{12}$:lla ja $\frac{1}{3}$:lla, mutta 250 markkaan ja sitä korkeammalle se kohosi $\frac{1}{12}$:lla, $\frac{1}{4}$:lla ja $\frac{1}{6}$:lla näistä työntekijöistä. Naispuolisista työntekijöistä sen sijaan ansaitsi maataloudessa melkein $\frac{9}{10}$ sekä teollisuudessa ja muissa ammateissa $\frac{2}{3}$ 50—150 markkaa, samalla kuin vastaavasti lähes $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{3}$ ja $\frac{1}{6}$ pääsi suurempiin palkkamääriin, pääasiallisesti 150—200 markkaan viikossa. Nämä luvut osoittavat, että teollisuudessa kuului niin hyvin miespuolisia kuin naispuolisiakin työntekijöitä suhteellisesti enemmän ylempiin palkkaluokkiin kuin maataloudessa ja muissa ammateissa ja että siis keskimääräinen palkkatasokin nousi melkoista korkeammalle ensiksi mainitulla kuin jälkimmäisillä aloilla.

Kaikkien palkällä rahapalkalla olevien miespuolisten työntekijäin keskimääräinen viikkoansio oli maataloudessa 164.41, teollisuudessa 207.88 ja muissa ammateissa 154.59 markkaa, naispuolisten työntekijäin taas vastaavasti 107.93, 137.37 ja 103.81 markkaa. Jos vertailun lähtökohdaksi otetaan teollisuustyöntekijäin keskiansio, voidaan näin ollen todeta, että maataloustyöntekijäin palkkataso oli noin $\frac{1}{6}$ ja muiden $\frac{1}{4}$ alempi kuin teollisuustyöntekijäin. Kaikilla aloilla oli naispuolisten työntekijäin keskiansio noin $\frac{1}{3}$ pienempi kuin miespuolisten; prosentteina laskien edellisten palkka oli maataloudessa 65.6 %, teollisuudessa 66.1 % ja muissa ammateissa 67.2 % jälkimmäisten palkasta.

Såsom härav finnes, företedde de manliga arbetarnas löner större variationer än de kvinnligas, bland vilka förmärkes en större koncentration till vissa löneklasser. För cirka $\frac{2}{3}$ av de manliga lant- och industriarbetarna samt över $\frac{1}{2}$ av de manliga inom övriga yrken varierade veckoförtjänsten mellan 100 och 250 mark. Lägre veckoförtjänst uppbars av resp. $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{12}$ och $\frac{1}{6}$, medan en veckoförtjänst av 250 mark och däröver uppbars av $\frac{1}{12}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{6}$ av dessa arbetare. Av de kvinnliga arbetarna däremot förtjänade vid lantbruket nästan $\frac{9}{10}$ samt inom industrin och övriga yrken $\frac{2}{3}$ 50—150 mark, medan resp. inemot $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{3}$ och $\frac{1}{6}$ hade större löner, mestadels 150—200 mark i veckan. Dessa tal utvisa, att inom industrin en förhållandevis större del såväl manliga som kvinnliga arbetare hörde till de högre löneklasserna än vid lantbruket och övriga yrken och att sålunda medellönenivån bland de förra var betydligt högre än bland de senare.

Medelveckoförtjänsten för samtliga manliga arbetare med endast penninglön utgjorde inom lantbruket 164.41, inom industrin 207.88 och övriga yrken 154.59 mark, för kvinnliga arbetare åter resp. 107.93, 137.37 och 103.81 mark. Tages industriarbetarnas medelförtjänst till utgångspunkt för jämförelsen, kan man alltså fastslå, att lantarbetarnas lönenivå var ungefär $\frac{1}{6}$ och de övrigas $\frac{1}{4}$ lägre än industriarbetarnas. På alla områden var de kvinnliga arbetarnas medelförtjänst ungefär $\frac{1}{3}$ mindre än de manligas; uttryckt i procent, utgjorde de förras lön inom lantbruket 65.6 %, inom industrin 66.1 % och inom övriga yrken 67.2 % av de senares.

Seuraavasta taulukosta nähdään kysymyksessä olevien teollisuustyöntekijäin keskimääräinen viikkoansio teollisuudenhaaroittain sekä samalla, montako prosenttia tämä ansio oli kaikkien teollisuustyöntekijäin keskiansiosta ja montako prosenttia naispuolisten työntekijäin ansio kulloinkin oli miespuolisten ansiosta.

Ur följande tabell framgår de ifrågavarande industriarbetarnas medelveckoförtjänst efter industrigren samt därjämte, huru många procent denna förtjänst utgjorde av samtliga industriarbetares medelförtjänst och huru många procent de kvinnliga arbetarnas förtjänst varje gång var av de manligas.

Teollisuus — Industri	Työntekijäin luku Antal arbetare		Keskimääräinen viikkoansio Genomsnittlig veckoförtjänst mk		Prosentteina — I procent		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	kaikkien teollisuustyöntekijäin keskiansiosta av medelförtjänsten i samtliga industrier		miesp. työntekijäin ansiosta av förtjänsten för manl. arbetare
					Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Naisp. Kvk.
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	400	113	178.73	112.13	86.0	81.6	62.7
Konepajat — Mekaniska verkstäder	831	51	198.42	148.39	95.4	108.0	74.8
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	147	154	221.14	135.43	106.4	98.6	61.2
Kemian teollisuus — Kemisk industri	34	130	233.29	128.80	112.2	93.8	55.2
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	184	248	212.30	158.73	102.1	115.5	74.8
Kutomateollisuus — Textilindustri	149	595	182.26	131.83	87.7	96.0	72.3
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	32	449	269.06	138.38	129.4	100.7	51.4
Paperiteollisuus — Pappersindustri	193	384	222.31	129.84	106.9	94.5	58.4
Puuteollisuus — Träindustri	816	300	218.39	143.39	105.1	104.4	65.7
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och nytjningsmedelsindustri	88	176	206.39	137.98	99.3	100.4	66.9
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	69	6	193.36	140.00	93.0	101.9	72.4
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	159	100	191.96	139.16	92.3	101.3	72.5
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	153	27	266.69	195.70	123.3	142.5	73.4
Muu teollisuus — Annan industri	50	110	229.18	141.39	110.2	102.9	61.7
Yhteensä — Summa	3 305	2 843	207.88	137.37	100.0	100.0	66.1

Eri teollisuusalat poikkesivat palkkatasonsa puolesta melkoisesti toisistaan. Taulukon mukaan olivat miespuolisista työntekijöistä parhaiten palkattuja vaatetus- ja rakennustyöntekijät, joiden keskimääräinen viikkoansio nousi lähes 270 markkaan eli 29.4—28.3 % suuremmaksi kuin kaikkien miespuolisten teollisuustyöntekijäin keskiansio. Kemian teollisuudessa vastaava ansio oli runsaasti 230 markkaa sekä kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa, paperiteollisuudessa ja puuteollisuudessa noin 220 markkaa. Alhaisin oli palkkataso metallien jalostuslaitoksissa ja kutomateollisuudessa, niissä kun miespuoliset työntekijät ansaitsivat viikossa noin 180 markkaa eli 14.0—12.3 % keskimäärää vähemmän. Myös graafillisessa teollisuudessa, valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa sekä konepajoissa miespuolisten työntekijäin keskiansio jäi alle 200 markan. — Naispuolisten työntekijäin jou-

Med avseende å lönenivå skilde sig de olika industrigrenarna avsevärt från varandra. Jämlikt tabellen voro av manliga arbetare bäst avlönade beklädnads- och byggnadsarbetarna, vilkas medelveckoförtjänst uppgick till inemot 270 mark och alltså var 29.4—28.3 % större än alla manliga industriarbetares medelförtjänst. Inom kemiska industrin var motsvarande förtjänst drygt 230 mark samt inom sten-, ler- och glasindustrin, pappersindustrin och träindustrin omkring 220 mark. Lägst var lönenivån vid metallförädlingsverken och textilindustrin, där manliga arbetare per vecka förtjänade endast cirka 180 mark eller 14.0—12.3 % under medelbeloppet. Även inom grafiska industrin, belysnings- och kraftöverföringsindustrin samt mekaniska verkstäderna var de manliga arbetarnas medelförtjänst under 200 mark. — Bland de kvinnliga arbetarna skilde sig byggnadsarbe-

kossa erottautuivat rakennustyöntekijät tuntuvasti muista, päästen viikossa 195 markkaan eli 42.5 % keskinkertaista parempaan ansioon. Niitä seurasivat nahka- ja karvateollisuuden ja konepajojen työntekijät, joiden viikkoansio oli noin 160—150 markkaa. Samoin kuin miespuolisten, olivat naispuolistenkin työntekijäin palkat pienimmät metallien jalostuslaitoksissa, jääden keskimäärin 112 markkaan eli 18.4 % alemmaksi kuin naispuolisten teollisuustyöntekijäin keskiansio yleensä. Kemian teollisuudessa, kutomateollisuudessa ja paperiteollisuudessa heidän keskiansionsa oli noin 130 markkaa, muilla huomattavimmilla aloilla jonkin verran enemmän, 140 markan tienoilla. Verrattaessa mies- ja naispuolisten työntekijäin keskimääräisiä viikkoansioita toisiinsa havaitaan, että jälkimmäiset pääsivät suhteellisesti lähemmäksi edellisten palkkatasoa konepajoissa, nahka- ja karvateollisuudessa, kutomateollisuudessa, valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa, graafillisessa teollisuudessa ja rakennusteollisuudessa, joissa naispuolisten työntekijäin ansio nousi suunnilleen $\frac{1}{4}$:aan miespuolisten ansiosta. Sen sijaan vastaava suhdeluku jäi vaatetusteollisuudessa joko senkin $\frac{1}{2}$:een, kemian teollisuudessa ja paperiteollisuudessa alle $\frac{1}{3}$:n sekä muissa teollisuudenhaaroissa $\frac{1}{3}$ — $\frac{2}{3}$:aan.

Työntekijäin jakaantumisesta palkkaluokkiin on jo voitu todeta, että heidän viikkoansionsa eri tapauksissa vaihtelivat varsin huomattavasti molempiin suuntiin edellä esitetystä keskimäärästä. Koetettaessa selvittää niitä syitä, joista nämä eroavaisuudet johtuvat, herää ensinnäkin kysymys, mikä vaikutus työntekijäin ikäsuhteilla oli niihin. Summittaista valaistusta tähän kysymykseen tarjoaa allaoleva taulukko, jossa maatalous-, teollisuus- ja muut työntekijät on ryhmitetty ikävuosittain ja sen jälkeen on laskettu kunkin ryhmän keskimääräiset viikkoansiot.

tarna märkbar från de övriga genom att komma sig till 195 marks veckoförtjänst eller 42.5 % över medeltalet. Därnäst följde läder- och hårindustrins samt mekaniska verkstädernas arbetare med en veckoförtjänst av omkring 160—150 mark. Liksom de manliga arbetarnas, voro även de kvinnligas löner lägst vid metallförädlingsverken och uppgingo i medeltal till 112 mark, vilket är 18.4 % lägre än de kvinnliga industriarbetarnas medelförtjänst i allmänhet. Inom kemiska industrin, textilindustrin och pappersindustrin utgjorde deras medelförtjänst cirka 130 mark, inom övriga märkligare branscher något mera eller ungefär 140 mark. Då manliga och kvinnliga arbetares medelveckoförtjänster jämföras med varandra, finner man, att de senare komma förhållandevis närmast de föregående lönenivå vid mekaniska verkstäderna, läder- och hårindustrin, textilindustrin, belysnings- och kraftöverföringsindustrin, grafiska industrin och byggnadsindustrin, inom vilka de kvinnliga arbetarnas förtjänst motsvarade ungefär $\frac{1}{4}$ av de manligas. Inom beklädnadsindustrin var motsvarande proportionstal ungefär $\frac{1}{2}$, inom kemiska industrin och pappersindustrin under $\frac{1}{3}$ och inom övriga industrigrenar $\frac{1}{3}$ — $\frac{2}{3}$.

Beträffande arbetarnas fördelning efter löneklass har redan kunnat fastslås, att deras veckoförtjänst i de olika fallen avvikit i betydande grad åt bägge hållen från förenämnda medeltal. Om man söker utreda orsakerna till dessa avvikelser, blir första frågan den, vilken roll arbetarnas åldersförhållanden härvid spelat. Summarisk belysning av denna fråga erbjuder nedanstående tabell, vari lant-, industri- och övriga arbetare äro grupperade enligt ålder, varefter medelveckoförtjänsten uträknats för varje grupp.

Ikä, vuotta — Ålder, år	Maatalous — Lantbruk				Teollisuus — Industri				Muut ammatit — Övriga yrken			
	Luku — Antal		Keskiansio Medelförtjänst		Luku — Antal		Keskiansio Medelförtjänst		Luku — Antal		Keskiansio Medelförtjänst	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
Alle 15 — Under 15..	2	7	81.00	76.14	57	72	114.91	89.00	21	22	90.71	59.32
15	14	5	122.86	107.40	242	221	126.36	107.56	44	31	98.52	80.26
16	15	10	134.53	107.80	501	377	146.92	115.76	54	34	129.13	100.32
17	16	7	169.75	110.57	536	469	174.23	126.30	41	27	157.73	97.52
18	11	4	175.36	132.25	639	570	207.62	140.51	20	16	150.15	108.75
19	12	4	209.17	127.50	557	599	239.46	150.76	21	23	236.62	153.04
20	8	2	199.88	125.50	367	413	269.43	165.02	18	12	266.50	143.67
21 —	5	2	198.40	106.50	406	122	290.64	155.15	11	7	282.36	147.71
Yhteensä — Summa	83	41	164.41	107.93	3 305	2 843	207.88	137.37	230	172	154.59	103.81

Näistä lukusarjoista näkyy selvästi nuorten työntekijäin palkkatason kohoaminen ikävuosien lisääntyessä. Teollisuustyöntekijäin keskuudessa kehitys osoittautuu miltei suoraviivaisen säännölliseksi; iän kasvaessa 15:stä 20 vuoteen keskimääräinen viikkoansio suureni miespuolisilla työntekijöillä noin 20—30 markkaa ja naispuolisilla noin 10—15 markkaa jokaista ikävuotta kohden, niin että 20-vuotiaiden ansio oli miespuolisten osalta yli 2-kertainen ja naispuolisten osalta suunnilleen 1½-kertainen verrattuna 15-vuotiaiden ansioon. Maatalouden ja muiden ammattien ryhmissä suunta oli yleispiirtein sama, joskin nousussa ilmeni eräitä poikkeuksia. Erityisesti maatalouden alalla viittaaavat luvut siihen, että palkkojen nousu pysähtyi 18—19 ikävuoden tienoilla; kun pelkällä rahapalkalla olleet maataloustyöntekijät kuitenkin olivat kovin heikosti edustettuina, ei käytettävänä olleilla luvuilla tässä kohden ole suurtakaan todistusvoimaa.

Muuten näyttää tyypilliseltä, etteivät naispuolisten työntekijäin palkkatulot yleensä enentyneet yhtä voimakkaasti kuin miespuolisten ja että siis erotus mies- ja naispuolisten työntekijäin ansioiden välillä tuli iän kasvaessa suhteellisesti suuremmaksi. Jos satunnaisuusvaikutuksen tasoitamiseksi ja vertailun helpottamiseksi työntekijät jaetaan vain kahteen ikäluokkaan, 18 vuotta nuorempiin ja 18 vuotta täyttäneisiin, ja laskeaan niiden keskimääräiset viikkoansiot, saadaan tulokseksi, että alaikäiset miespuoliset työntekijät ansaitsivat maataloudessa 140.77, teollisuudessa 152.78 ja muissa ammateissa 123.00 markkaa sekä naispuoliset työntekijät vastaavasti 100.76, 116.81 ja 86.29 markkaa, kun taas täysi-ikäiset miespuoliset työntekijät ansaitsivat maataloudessa 195.28, teollisuudessa 245.27 ja muissa ammateissa 226.79 markkaa sekä naispuoliset vastaavasti 125.25, 151.10 ja 138.24 markkaa viikossa. Eri ammattiryhmissä oli naispuolisten työntekijäin ansion osuus miespuolisten ansiosta tämän mukaan alaikäisten joukossa 71.6, 76.5 ja 70.2 %, täysi-ikäisten joukossa sen sijaan vain 64.1, 61.6 ja 61.0 %.

Kuinka paljon 18 vuotta nuorempien ja 18 vuotta täyttäneiden teollisuustyöntekijäin keskimääräiset viikkoansiot poikkesivat toisistaan eri teollisuudenhaaroissa, käy selville seuraavasta taulukosta.

Dessa talserier visa tydligt, hurusom de unga arbetarnas lönenivå stiger med åldersåren. Bland industriarbetarna kommer utvecklingen till synes med närapå lineär regelbundenhet; då åldern tilltog från 15 till 20 år, ökades medelveckoförtjänsten för manliga arbetare med cirka 20—30 mark och för kvinnliga med omkring 10—15 mark för varje åldersår, så att 20-åringarnas förtjänst för de manligas vidkommande var över 2 gånger och för de kvinnligas ungefär 1½ gång så stor som 15-åringarnas. Inom lantbruket och övriga yrken var tendensen i stort sett densamma, om och stegringen utvisade en del avvikelser. Särskilt siffrorna för lantbruket häntyda på, att lönestegringen avstannade ungefär vid åldersåren 18—19; då statistiken likväl omfattade ytterst få lantarbetare med endast penninglön, äga de tillbudsstående siffrorna i detta avseende ingen större beviskraft.

I övrigt synes det vara typiskt, att de kvinnliga arbetarnas löneinkomst i regel icke ökades lika kraftigt som de manligas och att alltså skillnaden mellan manliga och kvinnliga arbetares inkomst blev proportionsvis större med tilltagande ålder. Om för utjämnning av tillfälligheternas inverkan och för jämförelsens underlättande arbetarna indelas i blott tvenne åldersgrupper, personer under och över 18 år, och genomsnittliga veckoförtjänsten inom dessa uträknas, får man till resultat, att de minderåriga manliga arbetarna inom lantbruket förtjänade 140.77, inom industrin 152.78 och inom övriga yrken 123.00 mark samt de kvinnliga arbetarna resp. 100.76, 116.81 och 86.29 mark, medan åter fullvuxna manliga arbetare inom lantbruket förtjänade 195.28, inom industrin 245.27 och inom övriga yrken 226.79 mark samt de kvinnliga resp. 125.25, 151.10 och 138.24 mark i veckan. Inom de olika yrkesgrupperna utgjorde sålunda proportionstalet för de kvinnliga arbetarnas förtjänst i förhållande till de manligas bland minderåriga 71.6, 76.5 och 70.2 %, men bland fullvuxna endast 64.1, 61.6 och 61.0 %.

I vilken grad industriarbetarnas under och över 18 år medelveckoförtjänster avveko från varandra inom olika industrigrenar, framgår av följande tabell.

Teollisuus — Industri	18 v. nuorempien Arbetare under 18 år				18 v. täyttäneiden Arbetare som fyllt 18 år			
	luku — antal		keskiansio medelförtjänst		luku — antal		keskiansio medelförtjänst	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	174	52	138.00	91.79	226	61	210.09	129.48
Konepajat — Mekaniska verkstäder	296	11	145.55	143.00	535	40	227.67	149.88
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	61	72	153.02	114.15	86	82	269.45	154.11
Kemian teollisuus — Kemisk industri ...	8	33	187.75	111.52	26	97	247.31	134.63
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	90	114	156.67	138.66	94	134	265.57	175.81
Kutomateollisuus — Textilindustri	82	283	139.63	120.34	67	312	234.42	142.26
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	8	171	161.88	103.54	24	278	304.79	159.81
Paperiteollisuus — Pappersindustri	70	156	157.43	112.46	123	228	259.24	141.73
Puuteollisuus — Träindustri	362	123	168.59	131.11	454	177	258.10	151.93
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och nytjningsmedelsindustri ...	30	46	154.00	103.11	58	130	233.48	150.32
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	27	4	154.56	145.50	42	2	218.31	129.00
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	59	35	112.61	108.09	100	65	238.77	155.89
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	48	1	179.85	129.00	105	26	306.39	198.27
Muu teollisuus — Annan industri	21	38	153.57	113.97	29	72	283.93	155.86
Yhteensä — Summa	1 336	1 139	152.78	116.81	1 969	1 704	245.27	151.10

Eroavaisuudet alaikäisten ja täysi-ikäisten työntekijäin palkkatulojen välillä olivat eri teollisuusaloilla varsin eri suuret. Miespuolisilla työntekijöillä erotus vaihteli noin 60 markasta 140 markkaan ja naispuolisilla 20 markasta 60 markkaan, jollei jälkimmäisten osalta oteta lukuun harvoja valaistus- ja voimansiirtoteollisuuden sekä konepajojen työntekijöitä, joiden joukossa muutamat tavallista paremmat urakka-ansiot riittivät sekoittamaan säännönmukaisia sulkeitä. Kauttaaltaan on todettavissa, että mies- ja naispuolisten työntekijäin ansiot erosivat suhteellisesti enemmän toisistaan täysi-ikäisten kuin alaikäisten kesken. Siten naispuolisten työntekijäin ansion osuus miespuolisten ansioista useimmissa teollisuudenhaaroissa oli alaikäisillä $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$, ja suurempikin, mutta jäi täysi-ikäisillä $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{5}$:n tienoilta.

Varsinkin niissä ryhmissä, joissa tutkimuksen alaisten työntekijäin luku on ollut pieni, ovat äärimmäiset yksityistapaukset voineet tuntuvasti vaikuttaa edellä esitettyihin aritmeettisiin keskimääriin, kuten jo on huomautettukin. Siitä syystä on tässä yhteydessä kokeiltu myös toista tilastollista laskumenetelmää, jossa tulokset ovat riippumattomia äärimmäisyyksistä. Teollisuustyöntekijät on järjestetty viikkoansioidensa suuruuden mukaan sarjaan, ja näin on määrätty sen työnteki-

Skillnaden mellan minderåriga och fullvuxna arbetare med avseende å löneutkomst var mycket varierande inom olika industrigrenar. För manliga arbetare utgjorde skillnaden från omkring 60 till 140 mark och för kvinnliga från 20 till 60 mark, om man bland de sistnämnda icke medräknar ett fåtal arbetare vid belysnings- och kraftöverföringsindustrin samt mekaniska verkstäderna, för vilka några exceptionellt goda ackord förmådde ändra de regelrätta proportionerna. Genomgående kan konstateras, att manliga och kvinnliga arbetares inkomster skilde sig proportionsvis mera från varandra bland de fullvuxna än bland de minderåriga. Sålunda var bland minderåriga inom flertalet industrigrenar de kvinnliga arbetarnas förtjänst $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$ av de manligas eller mera, men bland fullvuxna vidpass $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{5}$.

Speciellt inom de grupper, där undersökningen omfattar ett ringa antal arbetare, ha extrema specialfall kunnat kännbart påverka de anförda aritmetiska medeltalen, vilket ock redan framhållits. Av denna anledning har här försöksvis tillämpats även en annan statistisk räknemetod, som gör resultatet oberoende av ytterligheter. Industrierbetarna ordnas i följd efter veckoförtjänstens storlek, därefter bestämmas den arbetares förtjänst, som befinner sig i mitten av serien,

jän ansio, joka oli keskimmäisenä sarjassa, sekä ne rajat, joiden ulkopuolelle jäivät sarjan ensimmäinen ja neljäs neljännes ja joiden väliin siis puolet työntekijöistä palkkatuloihinsa nähden sisältyi. Alempana olevassa taulukossa on nämä tulokset esitetty erikseen alaikäisten ja täysi-ikäisten työntekijäin osalta teollisuusaloittain.

samt de gränser, vilka erhållas genom bortlämnande av seriens första och sista fjärdedel och vilka alltså innesluta hälften av arbetarna, vad löneinkomsten vidkommer. I tabellen här nedan anföras resultatet härav enligt industrigren, särskilt för minderåriga och för fullvuxna arbetare.

Teollisuus — Industri	18 v. nuoremmista ansaitsi Av arbetarna under 18 år förtjänade				18 v. täyttäneistä ansaitsi Av arbetarna över 18 år förtjänade			
	keskimmäinen den mittersta		puolet — hälften		keskimmäinen den mittersta		puolet — hälften	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	127	84	100—164	75—109	200	120	164—250	105—155
Konepajat — Mekaniska verkstäder	137	138	112—167	129—153	213	144	164—267	129—169
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	143	102	96—188	96—118	250	144	196—300	108—159
Kemian teollisuus — Kemisk industri ...	191	117	152—207	94—122	235	129	211—280	117—150
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	149	138	116—185	116—162	264	174	210—300	138—207
Kutomateollisuus — Textilindustri	128	117	110—160	100—141	221	141	200—270	117—161
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	139	94	117—161	62—138	263	150	225—378	117—200
Paperiteollisuus — Pappersindustri	150	106	117—190	90—132	249	132	205—310	112—160
Puuteollisuus — Träindustri	159	129	119—195	107—152	235	141	193—299	117—179
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och nautningsmedelsindustri ...	155	97	120—190	75—115	235	139	180—280	116—180
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	144	141	112—175	140—142	225	129	159—265	—
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	108	96	92—132	72—140	229	145	147—287	96—200
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	173	129	117—225	—	282	183	235—360	138—302
Muu teollisuus — Annan industri	138	103	100—198	87—122	280	139	236—360	120—187
Yhteensä — Summa	141	112	112—184	94—141	235	141	184—288	117—195

Jos verrataan edellisen taulukon aritmeettisia keskimääriä tässä taulukossa luetteluihin viikko-ansioiden keskusarvoihin, havaitaan, että ensiksi mainitut olivat yleensä jonkin verran korkeampia kuin jälkimmäiset. Kaikkien 18 vuotta nuorempien miespuolisten teollisuustyöntekijäin viikko-ansioiden keskusarvo oli 141 ja naispuolisten 112 markkaa, 18 vuotta täyttäneiden taas vastaavasti 235 ja 141 markkaa, joten nämä luvut olivat alaikäisillä 12—5 ja täysi-ikäisillä 10 markkaa pienemmät kuin vastaavat aritmeettiset keskimäärät. Erotus johtuu siitä, ettei yksityisten viikko-ansioiden ryhmittäminen keskusarvon ympärille ollut tasaista, vaan poikkeamiset sen yläpuolelle olivat tuntuvammat kuin alapuolelle. Tämä tulee näkyviin jo niistä rajoista, joiden välillä puolen ansiot vaihtelivat; alaraja oli taulukon loppuluvuissa, samoin kuin useimpien teollisuudenhaarojenkin luvuissa, lähempänä keskusarvoa kuin ylä-

Om man jämför den föregående tabellens aritmetiska medeltal med veckoförtjänsternas i denna tabell angivna centralvärden, finner man, att de förstnämnda i regel voro något högre än de senare. För samtliga manliga industriarbetare under 18 år utgjorde veckoförtjänsternas centralvärde 141 och för de kvinnliga 112 mark, för arbetare över 18 år åter resp. 235 och 141 mark, varvid talen för de minderåriga understego motsvarande aritmetiska medeltal med 12—5 och för de fullvuxna med 10 mark. Differensen beror därpå, att de enskilda veckoförtjänsterna icke grupperade sig jämnt kring det centrala värdet, utan avveko mera därifrån i övre ändan än i den undre. Detta framgår redan av de gränser, mellan vilka halva antalet förtjänster oscillerade; i tabellens sluttal såväl som i talen för de flesta industrigrenar befann sig undergränsen närmare centralvärdet än övergränsen. För de fullvuxna

raja. Täysi-ikäisillä poikkeamiset keskusarvosta olivat säännöllisesti suuremmat kuin alaikäisillä, ja miespuolisilla työntekijöillä myös enimmäissä tapauksissa suuremmat kuin naispuolisilla. Silmiinpistävää muuten on, että täysi-ikäisten naistyöntekijäin palkkataso näistä tiedoista päättäen oli suunnilleen sama kuin alaikäisten miespuolisten työntekijäin. Eräissä kohdin nähdään tässäkin taulukossa ryhmien pienuudesta aiheutunutta satunnaisuusien vaikutusta, esim. kemian teollisuuden miespuolisia sekä konepajojen, valaistus- ja voimansiirtoteollisuuden ja rakennusteollisuuden naispuolisia työntekijöitä koskevissa luvuissa.

On ilmeistä, että edellä kuvattu palkkatason nousu iän mukana lähinnä aiheutuu siitä työsuoritusten paranemisesta, joka liittyy osaksi jo nuorison ruumiilliseen varttumiseen yleensä, osaksi nimenomaan määrätyn ammattitaidon saavuttamiseen. Jälkimmäiseltä kannalta voidaan tätä kehitystä valaista ottamalla ammattitaidon mittapuuksi työntekijäin ammatti-ikä eli toiminta-aika ammatissaan ja tarkastamalla, miten palkkansiot vaihtelivat siinä suhteessa. Nämä laskelmat esitetään alla olevassa, liitetäuluun VI perustuvassa taulukossa. Keskimääräisiä viikkoansioita ammatti-ikävuosittain laskettaessa on tässä menetelty sikäli edellisistä taulukoista poikkeavalla tavalla, että yksityiset palkkasummat on ensin ryhmitelty 25 markan suuruusluokkiin ja näiden palkkaluokkien arvioidujen keskilukujen perustuksella on sitten laskettu kunkin vuoden aritmeettiset keskimäärät. Näin saadut tulokset eroavat siksi vähän tarkoista keskimääräistä, että niiden voidaan katsoa jokseenkin täsmälleen osoittavan tosiasiallisia suhteita.

voro avvikselserna från centralvärdet regelbundet större än för de minderåriga och för manliga arbetare i flertalet fall likaså större än för kvinnliga. Det är för övrigt iögonenfallande, att av dessa uppgifter att döma, de fullvuxna kvinnliga arbetarnas lönenivå ungefär sammanföll med de minderåriga manligas. I en del avseenden visar även denna tabell den inverkan, som tillfälligheterna utöva inom små grupper, t. ex. i talen för kemiska industrins manliga samt för mekaniska verkstädernas, belysnings- och kraftöverföringsindustrins samt byggnadsindustrins kvinnliga arbetare.

Tydligt är, att den ovan beskrivna stegringen i lönenivå med tilltagande ålder närmast beror på en ökad arbetsprestation, som dels förklaras genom ungdomens kroppsliga utveckling i allmänhet, dels särskilt genom uppnådd viss yrkesfärdighet. Ur sistnämnda synpunkt kan utvecklingen belysas genom att till måttstock för yrkesfärdigheten taga arbetarnas yrkesålder eller den tid de arbetat i yrket samt undersöka, huru lönerna med hänsyn därtill växlade. Dessa beräkningar återgivas i följande tabell, som grundar sig på tabellbilaga VI. Vid uträkningen av medelveckoförtjänsten enligt yrkesålder har här tillämpats ett från de tidigare avvikande förfarande, i det att de enskilda lönebeloppen först indelats i 25 marks storleksklasser, varefter med ledning av medeltal, som uppskattats inom dessa klasser, aritmetiska medeltal uträknats för varje år. De härvid erhållna medeltalen skilja sig såpass litet från de exakta, att de kunna anses tämligen noggrant angiva de faktiska proportionerna.

Ammatti-ikä, vuotta Yrkesålder, år	Maatalous — Lantbruk				Teollisuus — Industri				Muut ammatit — Övriga yrken			
	Luku — Antal		Keskiansio Medelförtjänst		Luku — Antal		Keskiansio Medelförtjänst		Luku — Antal		Keskiansio Medelförtjänst	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
—1	24	22	152.08	105.68	1 444	1 495	182.67	126.25	116	98	141.16	88.52
1—2	11	4	171.59	118.75	702	648	198.25	142.09	54	37	163.43	102.36
2—3	11	5	148.86	97.50	475	331	222.82	152.30	32	17	160.94	121.32
3—4	16	5	178.13	112.50	292	208	247.95	166.47	16	10	179.69	162.50
4—5	7	3	144.64	112.50	167	95	267.59	171.45	5	7	242.50	137.50
5—	13	2	206.73	112.50	224	62	297.54	180.24	4	3	206.25	137.50
Yhteensä — Summa	82	41	167.38	107.62	3 304	2 839	209.60	133.67	227	172	155.84	101.89

Teollisuustyöntekijäin piirissä olivat myös ammatti-ikästä riippuvat vaihtelut edellä olevasta taulukosta päättäen huomattavan säännölliset; mitä pitemmän aikaa asianomaiset olivat toimineet ammatissaan, sitä suuremmat olivat heidän keskimääräiset palkkatulonsa. Miespuolisilla teollisuustyöntekijöillä nousu oli jyrkempi kuin naispuolisilla, niin että vähintään 5 vuotta ammatissa toimineilla miehillä oli 62.9 %, mutta naisilla 42.8 % korkeampi viikkoansio kuin ensimmäistä vuotta ammatissa toimivilla. Maatalouden ja muiden ammattien ryhmässä haittaa laskelmia jälleen aineiston vähäisyys ja epäyhtenäisyys. Sen verran saatettaneen kuitenkin näiden tietojen nojalla sanoa, että kysymyksessä olevilla „ikäkorotuksilla” maataloudessa on pienempi merkitys kuin teollisuudessa ja muissa ammateissa.

Eri teollisuusaloilla keskimääräiset viikkoansiot kohosivat ammatti-ikäen mukana seuraavasti.

Bland industriarbetarna voro, enligt tabellens utsago, även de med yrkesåldern sammanhängande växlingarna anmärkningsvärt regelbundna; ju längre resp. arbetare arbetat i yrket, desto större voro deras genomsnittliga löneinkomster. För manliga industriarbetare var stegringen starkare än för kvinnliga, så att män med minst 5 års yrkespraktik hade 62.9 %, men kvinnor 42.8 % större veckoförtjänst än de, som arbetade första året i yrket. Inom lantbruket och gruppen övriga yrken störas beräkningarna även nu av materialets knapphet och heterogenitet. Så mycket torde dock på grund av dessa uppgifter kunna utsägas, att ifrågavarande „åldersförhöjningar” inom lantbruket spela en mindre roll än inom industrin och övriga yrken.

Inom de olika industrierna ökades medelveckoförtjänsterna med yrkesåldern på följande sätt.

Teollisuus — Industri	Miespuoliset työntekijät Manliga arbetare				Naispuoliset työntekijät Kvinnliga arbetare		
	joiden ammatti-ikä oli, vuotta vilkas yrkesålder var, år						
	—1	1—3	3—5	5—	—1	1—3	3—
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	154.71	185.62	216.13	269.32	99.34	109.27	159.50
Konepajat — Mekaniska verkstäder	172.22	204.77	262.26	284.05	143.27	170.83	—
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	201.44	229.05	269.17	237.50	113.20	162.50	148.71
Kemian teollisuus — Kemisk industri ...	209.38	242.05	270.83	287.50	122.37	139.94	137.50
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	181.04	231.62	283.93	333.33	138.48	174.73	212.50
Kutomateollisuus — Textilindustri	165.31	195.83	225.00	312.50	123.46	138.24	156.90
Vaateusteollisuus — Beklädnadsindustri	129.17	266.67	292.50	373.61	121.02	150.66	181.25
Paperiteollisuus — Pappersindustri	201.74	220.49	256.85	298.86	122.22	132.99	161.03
Puuteollisuus — Träindustri	204.60	213.86	242.26	291.49	138.47	153.38	155.68
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och nyttningsmedelsindustri ...	171.98	198.44	250.83	285.42	128.09	144.83	166.50
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	165.38	202.88	204.17	282.50	132.50	162.50	—
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	115.71	154.17	270.06	333.93	117.38	116.18	204.50
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	226.29	257.29	347.50	313.64	209.17	187.50	137.50
Muu teollisuus — Annan industri	200.00	179.17	268.75	337.50	127.25	142.76	207.95
Yhteensä — Summa	182.67	208.17	255.09	297.54	126.25	145.54	170.10

Viikkoansioiden nouseva suunta työntekijäin ammatti-ikäen lisääntyessä tulee eri teollisuudenhaarojen luvuista selvästi näkyviin, milloin jyrkempänä, milloin lievempänä. Verraten suuri ero oppilasasteella olevien ja täysin ammattioppisten työntekijäin ansioiden välillä oli m. m. nahka- ja karvateollisuudessa sekä graafillisessa teollisuudessa,

Veckoförtjänsternas stigande tendens, stundom starkare, stundom svagare, med tilltagande yrkesålder för arbetarna kommer tydligt fram i talen för de olika industrigrenarna. Skillnaden i förtjänst mellan arbetare på lärlingsstadiet och fullt fackutbildade var jämförelsevis stor bl. a. inom läder- och hårindustrin samt grafiska industrin,

samoin kuin miespuolisilla vaatetusteollisuuden työntekijöillä. Melko pieni tämä nousu oli miespuolisilla työntekijöillä kivi-, savi- ja lasiteollisuuden alalla sekä naispuolisilla työntekijöillä kemian teollisuudessa, puuteollisuudessa ja rakennusteollisuudessa; viimeksi mainitussa ryhmässä luvut, ilmeisesti satunnaisista syistä, kävivät suorastaan vastakkaiseen suuntaan.

Tärkeänä viikkoansioiden vaihteluihin vaikuttaneena tekijänä on tietenkin otettava huomioon myös viikoittaisen työajan pituus, joka eri tapauksissa on ollut varsin erilainen, kuten ennen on osoitettu. Kun toiset ovat tehneet vajaita työviikkoja, toiset taas enemmän tai vähemmän ylityötä säännöllisen työn lisäksi, saaden ylityöstä vielä korotettua palkkaa, on selvää, että tällä seikalla on ollut suuri merkitys ansioiden muodostuksessa. Onpa muistettava, että se on osittain vaikuttanut edellä kosketeltuun, iän mukana tapahtuneeseen ansioiden kohoamiseenkin, koska ylityö on ainakin teollisuustyöntekijöillä lisääntynyt iän kasvaessa, niinkuin työajasta puhuttaessa jo on todettu.

Laskehtaessa erikseen vain säännöllistä työtä ja myös ylityötä tehneiden työntekijäin keskimääräiset viikkoansiot maataloudessa, teollisuudessa ja muissa ammateissa saadaan alla olevassa yhdistelmässä esitetyt tulokset. Väärinkäsitysten välttämiseksi on tässä huomautettava, että kun osa vain säännöllistä työtä tehneistä ei ole tehnyt täysiä työviikkoja, eivät nämäkään keskimäärät vastaa normaalityöajan palkka-ansioita, vaan ovat jonkin verran, ei kuitenkaan kovin paljon, niitä pienemmät.

likasä för manliga arbetare inom beklädnadsindustrin. Rätt liten var stegringen för manliga arbetare inom sten-, ler- och glasindustrin samt för kvinnliga arbetare inom kemiska industrin, träindustrin och byggnadsindustrin; inom sistnämnda grupp gingo talen, synbarligen av tillfälliga skäl, i direkt motsatt riktning.

En viktig faktor, som medverkar vid veckoförtjänsternas fluktuationer och som ytterligare bör beaktas, är givetvis arbetstidens längd per vecka, vilken, såsom tidigare visats, i olika fall varit mycket skiftande. Medan somliga gjort knappa arbetsveckor, andra åter utöver regelbundet arbete haft mera eller mindre övertidsarbete, för vilket dessutom erlagts höjd lön, är det tydligt, att denna omständighet spelat en stor roll i fråga om förtjänstens storlek. Ehäggkommas bör, att densamma även medverkat till ovanberörda stegring av arbetsförtjänsten med tilltagande ålder, eftersom åtminstone för industriarbetarna övertiden ökats med åldern, såsom vid behandlingen av arbetstiden redan konstaterats.

Om man beräknar medelveckoförtjänsterna inom lantbruket, industrin och övriga yrken samt därvid gör åtskillnad mellan de fall, då endast regelbundet arbete och då därjämte övertidsarbete förekommit, erhållas talen i sammanställningen här nedan. Här bör för undvikande av missförstånd påpekas, att då en del av dem, vilka utfört endast regelbundet arbete, icke gjort hela arbetsveckor, motsvara ej heller dessa medeltal förtjänsterna under normal arbetstid, utan äro i någon mån, dock icke mycket, mindre.

	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken	
	Luku Antal	Ansio Förtjänst	Luku Antal	Ansio Förtjänst	Luku Antal	Ansio Förtjänst
Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare						
Vain säännöllistä työtä — Enbart regelbundet arbete	77	162.09	2 790	200.92	197	146.23
Myös ylityötä — Även övertidsarbete	6	194.17	515	245.58	33	204.48
Yhteensä — Summa	83	164.41	3 305	207.88	230	154.59
Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare						
Vain säännöllistä työtä — Enbart regelbundet arbete	40	108.00	2 562	134.20	163	99.98
Myös ylityötä — Även övertidsarbete	1	105.00	281	166.20	9	173.22
Yhteensä — Summa	41	107.93	2 843	137.37	172	103.81

Ylityötä tehneiden miespuolisten maataloustyöntekijäin sekä mies- ja naispuolisten teollisuustyöntekijäin viikkoansiot olivat tämän mukaan keski-

De manliga lantarbetare samt manliga och kvinnliga industriarbetare, vilka utfört övertidsarbete, hade enligt tabellen i medeltal $\frac{1}{3}$ större

määrin noin 1/2 suuremmat kuin pelkästään säännöllistä työtä tehneiden. Ainoa ylityötä tehnyt naispuolinen maataloustyöntekijä oli eräs puutarhатыössä ollut 15-vuotias tyttö, jonka koko työaika silti oli lyhyempi kuin muiden säännöllinen työaika; näin ollen on selitettävissä, että hänen ansionsakin jäi hieman pienemmäksi kuin toisten keskiansio. Mitä muiden ammattien edustajiin tulee, oli erotus ylityötä ja vain säännöllistä työtä tehneiden keskimääräisten ansioiden välillä heidän joukossaan vielä tuntuvampi kuin teollisuustyöntekijän joukossa. Puheena olevaa erotusta ei kuitenkaan voida pitää yksistään ylityöstä johtuneena, koska se riippuu osaksi myös siitä, että tiedot tarkoittavat erilaisia työntekijäryhmiä, jotka palkkatasonsa puolesta muutenkin poikkeivat toisistaan.

Tunnettua on, että palkka-ansiot muodostuvat yleensä melko erilaisiksi senkin mukaan, suorittaako työtä puhtaalla aikapalkalla vaiko jonkinlaisella urakka- tai palkkiopalkalla. Näitä palkkausmuotoja silmällä pitäen vaihtelivat kysymyksessä olevien maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin viikkoansiot liitetaulussa VII esitetyllä tavalla. Sen nojalla on laskettu ensinnäkin seuraavat keskimäärät.

	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken	
	Luku Antal	Ansio Förtjänst	Luku Antal	Ansio Förtjänst	Luku Antal	Ansio Förtjänst
Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare						
Aikapalkka — Tidlön	72	158.94	2 403	185.99	212	148.85
Urakka- tai palkkiopalkka — Ackord- eller premielön	11	200.18	902	266.21	18	222.11
Yhteensä — Summa	83	164.41	3 305	207.88	230	154.59
Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare						
Aikapalkka — Tidlön	40	107.05	1 949	127.54	170	103.24
Urakka- tai palkkiopalkka — Ackord- eller premielön	1	143.00	894	158.78	2	152.00
Yhteensä — Summa	41	107.93	2 843	137.37	172	103.81

Kuten edellä olevasta yhdistelmästä havaitaan, oli viikkoansio kaikilla aloilla urakka- ja palkkiotöissä olennaisesti suurempi kuin aikapalkkatöissä. Miespuolisilla maataloustyöntekijöillä erotus oli 25.9 %, teollisuustyöntekijöillä 43.1 % ja muilla työntekijöillä 49.2 %, naispuolisilla työntekijöillä taas vastaavasti 33.6, 24.5 ja 47.2 %. Näin ollen voidaan panna merkille, ettei erotus naispuolisilla teollisuustyöntekijöillä ollut läheskään yhtä tuntuva kuin miespuolisilla teollisuustyöntekijöillä; maatalous- ja muiden työntekijäin suhteen aineisto

veckoförtjänst än de, som utfört endast regelbundet arbete. Den enda kvinnliga lantarbetare, som utfört övertidsarbete, var en 15-årig trädgårdsarbeterska, vars totala arbetstid det oaktat understeg de övrigas regelbundna arbetstid; förklarligt är därför ock, att hennes förtjänst förblev något mindre än de andras medelförtjänst. Vad beträffar företrädarna för övriga yrken, var bland dem skillnaden i förtjänst för övertidsarbetare och för sådana, som utfört endast regelbundet arbete, ännu större än bland industriarbetarna. Ifrågasvarande skillnad kan dock icke anses härröra enbart av övertiden, utan beror delvis även därpå, att uppgifterna avse olika arbetargrupper, vilka i lönehänseende eljest avveko från varandra.

Känt är, att löneinkomsten överhuvud blir rätt olika, beroende på, om arbetet utföres mot ren tidlön eller mot något slags ackord- eller premielön. Med beaktande av dessa avlöningsformer varierade ifrågasvarande lant-, industri- och övriga arbetares veckoförtjänst på sätt, som framgår av tabellbilaga VII. Enligt denna har till en början uträknats följande medeltal.

Såsom av sammanställningen framgår, var veckoförtjänsten i ackord- och premiearbete genomgående väsentligt större än i arbete med tidlön. Skillnaden var för manliga lantarbetare 25.9 %, industriarbetare 43.1 % och övriga arbetare 49.2 %, för kvinnliga arbetare åter resp. 33.6, 24.5 och 47.2 %. Antecknas kan alltså, att för kvinnliga industriarbetare skillnaden icke var närmelsevis så kännbar som för manliga industriarbetare; med avseende å lant- och övriga arbetare synes materialet vara alltför knäppt för anställande av

näyttää liian niukalta luotettavien vertailujen tekemiseen tässä kohdin. Muuten on muistettava, ettei mainittu erotus suinkaan riipu vain palkkausmuotojen erilaisuudesta, vaan myös siitä, että aikapalkkalaiset edustivat melkoiselta osalta erilaisia työntekijäaineksia kuin urakka- tai palkkiopalkkalaiset. Niinpä on palautettava mieliin se aikaisemmin tehty havainto, että urakka- tai palkkiopalkan käyttäminen oli harvinaisempaa iältään ja ammatti-ikänsä nuorimmissa työntekijäryhmissä kuin varttuneempien, joltisenkin ammattitaidon saavuttaneiden työntekijöiden keskuudessa. Jos lasketaan erikseen 18 vuotta nuorempien ja 18 vuotta täyttäneiden teollisuustyöntekijöiden aikapalkalla ja urakka- tai palkkiopalkalla saamat keskimääräiset viikkoansiot, voidaan todeta, että edellisten ansiot poikkesivat suhteellisesti enemmän toisistaan kuin jälkimmäisten; alaikäisillä miespuolisilla työntekijöillä keskimääräisen urakka- tai palkkiopalkan suuremmuus oli 41.6 % ja naispuolisilla 30.3 %, mutta täysi-ikäisillä vastaavasti vain 33.2 ja 15.1 %.

Miten aikapalkalla ja urakka- tai palkkiopalkalla työskennelleiden työntekijöiden keskimääräiset viikkoansiot vaihtelivat eri teollisuudenhaaroissa, ilmenee seuraavasta taulukosta, jossa kaikkien työntekijöiden keskiansioiden rinnalla esitetään myös pelkästään säännöllistä työtä tehneiden työntekijöiden keskiansiot.

hällbara jämförelser härutinnan. I övrigt bör ihågkommas, att sagda skillnad ingalunda helt och hållet beror på olikheten i avlöningsform, utan även därpå, att tidlöntagarna till avsevärd del representerade andra arbetarelement än ackord- eller premielöntagarna. Sålunda bör erinras om den tidigare gjorda iakttagelsen, att ackord- eller premielön mindre ofta tillämpades inom de med hänsyn till ålder och yrkesålder yngre arbetarklasserna än bland mera försigkomna arbetare, vilka förvärvat en viss yrkesfärdighet. Om man, med åtskiljande av arbetare under och arbetare över 18 års ålder, uträknar medelveckoförtjänsten för industriarbetare med tidlön och med ackord- eller premielön, kan man fastslå, att de förras förtjänster avveko proportionsvis mera från varandra än de senares; för minderåriga manliga arbetare var vid ackord- eller premielön medellönens överskott 41.6 % och för de kvinnliga 30.3 %, men för de fullvuxna resp. endast 33.2 och 15.1 %.

Huru medelveckoförtjänsten för arbetare med tidlön och arbetare med ackord- eller premielön varierade inom olika industrigrenar, framgår av följande tabell, i vilken jämsides med samtliga arbetares medelförtjänster även angives medelförtjänsten för arbetare, vilka utfört endast regelbundet arbete.

Teollisuus — Industri	Kaikki työntekijät Samtliga arbetare				Vain säännöllistä työtä tehneet Arbetare, vilka utfört enbart regelbundet arbete			
	aikapalkalla med tidlön		urakka- tai palkkiopalkalla med ackord- l. premielön		aikapalkalla med tidlön		urakka- tai palkkiopalkalla med ackord- l. premielön	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	168.72	103.11	203.53	134.97	165.12	101.44	198.13	134.97
Konepajat — Mekaniska verkstäder	171.10	138.38	259.44	180.92	163.01	138.38	252.70	180.92
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	173.00	109.73	285.32	172.56	166.92	108.57	280.93	179.63
Kemian teollisuus — Kemisk industri ...	236.33	119.19	210.50	141.91	237.79	119.21	210.50	141.71
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	194.66	146.07	254.78	187.38	190.38	141.96	250.78	178.63
Kutomateollisuus — Textilindustri	174.53	121.77	215.64	148.15	166.07	120.40	203.46	147.63
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	233.95	125.07	320.38	158.28	206.88	120.93	320.38	148.07
Paperiteollisuus — Pappersindustri	186.13	116.66	278.01	165.31	179.77	111.32	294.50	163.86
Puuteollisuus — Träindustri	189.35	135.12	291.93	165.38	181.27	131.15	286.01	162.87
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Nä- rings- och nyttningsmedelsindustri ...	206.46	137.29	200.00	140.00	207.32	134.77	200.00	144.28
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Be- lysnings- och kraftöverföringsindustri	193.63	140.40	189.00	138.00	182.41	140.40	208.00	138.00
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	191.96	139.03	—	143.33	182.21	136.25	—	143.33
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	243.07	197.47	335.74	191.50	238.03	199.50	330.61	190.83
Muu teollisuus — Annan industri	206.48	137.35	273.24	211.50	200.05	130.92	244.00	151.70
Yhteensä — Summa	185.99	127.54	266.21	158.78	179.23	124.25	261.36	155.43

Useimmilla teollisuusaloilla työntekijät ansaitsivat tämän mukaan urakka- ja palkkiotöissä enemmän kuin aikapalkkatöissä. Poikkeuksina olivat kemian sekä ravinto- ja nautintoaineteollisuuden miespuoliset työntekijät samoin kuin valaistus- ja voimansiirto- sekä rakennusteollisuuden naispuoliset työntekijät; näissä ryhmissä oli urakka- ja palkkiotyö kuitenkin siksi heikosti edustettuna, että tilapäisetkin seikat saattoivat kääntää suhteet vastakkaisiksi. Jos tarkastelu rajoitetaan niihin teollisuudenhaaroihin, joissa käytettiin melkoisessa määrin molempia palkkausmuotoja, huomataan, että urakka- ja palkkiotöissä saatu ansio nousi verraten paljon suuremmaksi kuin aikapalkkatöissä saatu ansio miespuolisilla työntekijöillä konepajoissa, kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa, paperiteollisuudessa ja puuteollisuudessa sekä naispuolisilla työntekijöillä kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa ja paperiteollisuudessa, jota vastoin tämä erotus oli suhteellisen pieni miespuolisilla työntekijöillä metallien jalostuslaitoksissa ja kutomateollisuudessa sekä naispuolisilla työntekijöillä ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa ja kemian teollisuudessa.

Edellä on jo useampaan kertaan huomautettu siitä, että keskimääräiset ansiot niiden ryhmitysten puitteissa, joita näissä laskelmissa on eri yhteyksissä käytetty, tarkoittavat monesti varsin erilaisia työntekijäaineita. Siten näiden keskimäärien suoranaiseen vertailuun nojautuvat tulokset ovat aina olleet enemmän tai vähemmän summittaisia. Parempiin tuloksiin olisi pitänyt päästä yksityiskohtaisemman ammattiryhmityksen avulla, jakamalla työntekijät sen mukaan, minkälaisissa erikoistöissä he ovat olleet. Kuitenkin osoittaa niiden tietojen tarkastelu, jotka koskevat työntekijäin erikoisammatteja ja sisältyvät tiedustelu-kaavakkeen yleisten kysymysten kuudenteen kohtaan, ettei tällaista menettelyä olisi esillä olevassa tutkimuksessa voinut antaa täysin tyydyttäviä tuloksia. Ensiaineto on puheena olevassa suhteessa sangen epätasaista; toisilla aloilla näyttää kyllä mahdolliselta erottaa joitakin suurimpia tai muuten tyypillisimpiä erikoisammatteja eri ryhmiksi, toisilla aloilla sen sijaan ammattinimitykset ovat melkoiselta osalta niin ylimalkaisia ja epämääräisiä (esim. selluloosa- tai sahatyöläinen) taikka niin monilukuisia, että yksityisten erikoisammattien muodostamat ryhmät jäävät liian pieniksi tilastollista käyttöä varten. Mikäli siitä huolimatta koetetaan saada aikaan ammattiryhmitys, joka on edellä käytettyä tarkempi, on jälkimmäisillä aloilla näin ollen otettava jakoperusteeksi vain tehdaslaji katsomatta siihen, että tällaisiin ryhmiin kuuluu vielä hyvinkin erilaatuisten töiden suorittajia. Seu-

Enligt tabellen förtjänade arbetarna inom de flesta industrier mera på ackord- och premiearbete än på arbete med tidlön. Undantag utgjorde kemiska samt närings- och njutningsmedelsindustriernas manliga arbetare såväl som belysnings- och kraftöverförings- samt byggnadsindustriernas kvinnliga arbetare; inom dessa grupper var dock ackord- och premiearbetet så svagt företrätt, att tillfälliga omständigheter kunde vända upp och ned på proportionerna. Om undersökningen begränsas till de industrigrenar, inom vilka bägge avlöningsformerna i större utsträckning förekommo, finner man, att förtjänsten på ackord- och premiearbete vida översteg förtjänsten på arbete med tidlön, såvitt gällde manliga arbetare vid mekaniska verkstäderna, sten-, ler- och glasindustrin, pappersindustrin och träindustrin samt kvinnliga arbetare inom sten-, ler- och glasindustrin och pappersindustrin, varemot sagda överskott var förhållandevis ringa för manliga arbetare vid metallförädlingsverken och textilindustrin samt för kvinnliga arbetare inom närings- och njutningsmedelsindustrin och kemiska industrin.

I det föregående har upprepat framhållits, att medelförtjänsten inom de grupperingar, vilka vid dessa kalkyler i olika sammanhang tillämpats, ofta avser alldeles olika arbetarelement. De resultat, som framgå genom direkt jämförelse av medeltalen, ha därför alltid varit mera eller mindre summariska. Bättre resultat skulle sannolikt stått att få med tillhjälp av en mera detaljerad yrkesgruppering, varvid arbetarna fördelats enligt det speciella slag av arbete de haft. Emellertid visar en granskning av de uppgifter, vilka avse arbetarnas specialyrken och ingå i sjätte punkten bland frågeformulärets allmänna frågor, att ej heller denna metod vid föreliggande undersökning skulle förmått giva fullt tillfredsställande resultat. Primärmaterialet är i ifrågasvarande hänseende mycket ojämnt; på en del områden synes det nog möjligt att avskilja vissa större eller eljest typiska specialyrken till skilda grupper, på andra områden däremot äro yrkesbenämningarna till stor del så svävande och obestämda (ex. cellulosa- eller sågarbetare) eller så talrika, att de grupper, som bildas av de enskilda specialyrkena, bliva alltför små för statistisk behandling. För såvitt man trots detta söker åstadkomma en yrkesgruppering, noggranare än den ovan tillämpade, måste i det senare fallet till indelningsgrund tagas endast fabriksens art utan hänsyn därtill, att grupper av detta slag fortfarande innehålla utförare av mycket skiftande arbeten. I följande sammanställning

raavaan yhdistelmään on täten koottu eri teollisuudenhaarojen ja muiden ammattien piiristä muutamia tärkeimpiä ammattiryhmiä, niitä edustavien työntekijäin luku ja näiden keskimääräiset viikkoansiot.

Metallien jalostuslaitokset ja konepajat — Metallförädlingsverk och mekaniska verkstäder

Miespuoliset — Manliga

	Luku Antal	Ansio Förtjänst
Seppä — Smed	10	255.20
s:n apulainen — d:o hantlangare	20	216.05
Levy- tai peltiseppä — Bleck- och plåtslagare	24	233.75
s:n apulainen — d:o hantlangare	56	199.29
s:n oppilas — d:o lärling	48	174.17
Valaja — Gjutare	17	243.82
s:n apulainen — d:o hantlangare	18	180.67
s:n oppilas — d:o lärling	20	157.65
Viilaja — Filare	74	235.46
s:n oppilas — d:o lärling	117	168.42
Sorvaaja — Svarvare	41	252.61
s:n oppilas — d:o lärling	48	178.53
Kaapelitehtaan työläinen — Kabelfabriksarbetare	11	318.27
Kultasepän oppilas — Guldsmedslärling	17	157.88
Veturimiesoppilas — Lokomotivlärling	101	138.46
Muu konepajaoppilas — Annan verkstadslärling	71	150.93

Naispuoliset — Kvinnliga

Kiilloittaja — Polerare	53	110.17
Kaapelitehtaan työläinen — Kabelfabriksarbetare	22	138.32

Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri

Miespuoliset — Manliga

Tiilitehtaan työläinen — Tegelfabriksarbetare	30	238.17
Porsliinitehtaan työläinen — Porslinsfabriksarbetare	25	270.24
Lasinhioja — Glasslipare	22	209.50

Naispuoliset — Kvinnliga

Porsliinimaalari — Porslinsmålare ..	24	169.42
Lasinlämmittäjä — Glaseldare	11	154.09
Hyttityttö — Hyttflicka	10	101.40

har sålunda ur de skilda industrigrenarnas och övriga yrkens gebit sammanförts en del viktigare yrkesgrupper ävensom de där anställda arbetarnas antal och medelveckoförtjänst.

Kemian teollisuus — Kemisk industri

Miespuoliset — Manliga

	Luku Antal	Ansio Förtjänst
Saippuatehtaan työläinen — Tvålfabriksarbetare	14	209.43

Naispuoliset — Kvinnliga

Saippuatehtaan työläinen — Tvålfabriksarbetare	48	120.96
Tulitikkutehtaan työläinen — Tändsticksfabriksarbetare	58	132.90

Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härintusti

Miespuoliset — Manliga

Kenkätehtaan työläinen — Skofabriksarbetare	123	210.40
---	-----	--------

Naispuoliset — Kvinnliga

Kenkätehtaan työläinen — Skofabriksarbetare	205	162.59
Laukkutehtaan työläinen — Portföljfabriksarbetare	16	136.69

Kutomateollisuus — Textilindustri

Miespuoliset — Manliga

Laitosmies — Spinn- l. vävstolslagare	10	295.30
Kärrääjä — Kärrare	15	187.80
Vaihtaja — Skiftare	11	129.00

Naispuoliset — Kvinnliga

Kehääjä — Spinnare	53	150.47
Puolaja, kelaja — Spolare, bobinare	88	126.69
Niisittäjä — Skaftsättare	11	118.00
Kutoja — Vävare	121	132.81
Puolajen antaja — Spolgivare	14	94.71
Vaihtaja, säättityttö — Skiftare ..	105	128.10
Parsija — Stoppare	11	175.09
Kokoonompelija — Hopsömmerska	17	144.71

Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri

Miespuoliset — Manliga

Räättäjä — Skräddare	18	323.00
----------------------------	----	--------

	Luku Antal	Ansio Förtjänst		Luku Antal	Ansio Förtjänst
Naispuoliset — Kvinnliga			Makkaratyöläinen — Korvmakeri-		
Räätäli — Skräddare	35	186.51	arbetare	13	219.00
Ompelija — Sömmerska	114	155.04	Tupakkatehtaan työläinen — To-		
s:n oppilas — d:o elev	49	90.22	baksfabriksarbetare	17	220.41
Liinavaateompelija — Linnesöm-			Naispuoliset — Kvinnliga		
merska	51	139.53	Leipomotyöläinen — Bageriarbetare	39	128.23
Modistioppilas — Modistelev	15	56.00	Sokeritehtaan työläinen — Socker-		
Lakkitehtaan työläinen — Mössfab-			bruksarbetare	11	190.18
riksarbetare	24	138.33	Makeistehtaan työläinen — Kara-		
s:n apulainen — d:o hjälp	30	80.50	mellfabriksarbetare	49	117.06
<i>Paperiteollisuus — Pappersindustri</i>			Virvoitusjuomatehtaan työläinen —		
Miespuoliset — Manliga			Läskdrycksfabriksarbetare	14	123.14
Selluloosatehtaan työläinen — Cellu-			Tupakkatehtaan työläinen — To-		
losafabriksarbetare	81	239.31	baksfabriksarbetare	45	169.36
Paperitehtaan työläinen — Pappers-			<i>Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus</i>		
bruksarbetare	58	211.33	— <i>Belysnings- och kraftöverförings-</i>		
Kotelo- ja pussitehtaan työläinen —			<i>industri</i>		
Kartong- och påsfabriksarbetare	14	207.36	Miespuoliset — Manliga		
Kirjansitojan oppilas — Bokbindar-			Sähkötyöläinen — Elektr. arbetare	40	209.33
lärning	25	170.72	s:n oppilas — d:o lärning	19	154.42
Naispuoliset — Kvinnliga			<i>Graafillinen teollisuus — Grafisk</i>		
Selluloosatehtaan työläinen — Cellu-			<i>industri</i>		
losafabriksarbetare	62	146.60	Miespuoliset — Manliga		
Paperitehtaan työläinen — Pappers-			Latoja — Sättare	15	303.67
bruksarbetare	41	156.39	Painaja — Tryckare	21	228.76
Kotelo- ja pussitehtaan työläinen —			Kirjaltajan oppilas — Typograf-		
Kartong- och påsfabriksarbetare	132	133.53	lärning	38	170.48
Kirjansitojan oppilas — Bokbindar-			Naispuoliset — Kvinnliga		
lärning	94	111.70	Alistaja — Iläggare	24	140.04
<i>Puuteollisuus — Träindustri</i>			Kirjaltajan oppilas — Typograf-		
Miespuoliset — Manliga			lärning	42	136.98
Sahatyöläinen — Sägarbetare	467	221.75	<i>Rakennusteollisuus — Byggnads-</i>		
Faneeritehtaan työläinen — Faneer-			<i>industri</i>		
fabriksarbetare	51	227.53	Miespuoliset — Manliga		
Puuseppä — Snickare	85	245.21	Kirvesmies — Timmerman	14	342.29
s:n oppilas — d:o lärning	87	174.95	Maalari — Målare	26	276.15
Verhoilija — Tapetserare	13	300.38	s:n apulainen — d:o hantlangare	11	252.18
s:n oppilas — d:o lärning	19	191.37	s:n oppilas — d:o lärning	22	188.14
Naispuoliset — Kvinnliga			Sekatyöläinen — Grovarbetare	54	239.13
Sahatyöläinen — Sägarbetare	204	143.46	Naispuoliset — Kvinnliga		
Faneeritehtaan työläinen — Faneer-			Maalarinapulainen — Målarhantlan-		
fabriksarbetare	48	152.73	gare	12	166.67
<i>Ravinto- ja nautintoaineteollisuus —</i>			Sekatyöläinen — Grovarbetare	12	216.67
<i>Närings- och nytjningsmedels-</i>					
<i>industri</i>					
Miespuoliset — Manliga					
Leipomotyöläinen — Bageriarbetare	37	205.46			

	Luku Antal	Ansio Förtjänst
<i>Muu teollisuus — Annan industri</i>		
Miespuoliset — Manliga		
Sekatyöläinen — Grovarbetare	34	210.06
Naispuoliset — Kvinnliga		
Sekatyöläinen — Grovarbetare	36	138.97

Mikäli näiden lukusarjojen pohjalla käy päätteleminen, olivat miespuolisista työntekijöistä parhaiten palkattuja kirvesmiehet, räätälit, kaapelitehtaan työläiset ja kirjapainojen latojat, joiden keskimääräiset viikkoansiot nousivat 342—303 markkaan. Kuitenkin oli myös muissa ammattiryhmissä työntekijöitä, joiden ansiot saavuttivat tämän tason. Niinpä suurimmassa, sahatyöläisten ryhmässä 29 työntekijää ansaitsi pöllien nostossa urakalla keskimäärin 344 markkaa viikossa. Yksityisistä huippupalkoista voidaan mainita, että eräät kivenhakkaajat, rapparit, niitinkuumentajat, sahalla työskentelevät konemiehet ja lautatarhityöläiset pääsivät urakkatoissa noin 600 markan ansioluihin ja sen ylikin viikossa. Alinta miespuolisten työntekijäin palkkatasoa edustivat juoksupojat ja kehräämöjen käämin- ja puolanvaihtajat, joiden keskimääräinen viikkoansio jäi 130 markkaa pienemmäksi; niitä seurasivat veturimiesoppilaat ja eräät muut konepaja- ja metalliteollisuuden oppilasryhmät, joiden keskiansiot olivat noin 140—160 markkaa.

Naispuolisten työntekijäin joukossa saivat parhaita palkkoja rakennuksilla toimivat sekatyöläiset, sokeritehtaan työläiset, räätälit ja kutomojen parsijat, joiden keskimääräiset viikkoansiot vaihtelivat 217—175 markan välillä; jotkut yksityiset työntekijät, porsliinitehtaan lajittelijat, ansaitsivat urakalla jopa 400 markkaa viikossa. Heikoimmin palkattuja olivat modistioppilaat, joiden keskiansio supistui 56 markkaan viikossa, sekä lakkitehtaan apulaiset, ompelijan oppilaat, juoksupoikat ja kutomojen puolanantajat, joiden keskiansio oli 80—95 markkaa viikossa.

Niistä viikkoansioiden keskinäisiin eroavaisuuksiin vaikuttavista seikoista, joihin edellä ei vielä ole viitattu, on mainittava m. m. elinkustannusten erilainen kalleus eri paikkakunnilla. Jos tarkastellaan eri teollisuusalojen edustajain paikallista jakaantumista kysymyksessä olevalta näkökannalta, havaitaan, että nahka- ja karvateollisuuden, vaatetusteollisuuden, ravinto- ja nautinto-

	Luku Antal	Ansio Förtjänst
<i>Muut ammatit — Övriga yrken</i>		
Miespuoliset — Manliga		
Liike- tai varastoapulainen — Af-färs- l. lagerbiträde	44	188.55
Juoksupoika — Springgosse	102	123.25
Naispuoliset — Kvinnliga		
Liike- tai varastoapulainen — Af-färs- l. lagerbiträde	50	121.28
Juoksupoika — Springflicka	70	94.84

Sävit slutledningarna kunna dragas på grund av dessa talserier, utgjordes de bäst avlönade manliga arbetarna av timmerrmän, skräddare, kabelfabriksarbetare och boktryckerisättare, vilkas medelveckoförtjänst steg till 342—303 mark. Dock fanns det även inom andra yrkesgrupper arbetare, vilka nådde denna inkomstnivå. Sålunda förtjänade inom den största gruppen, sägarbetarnas, 29 arbetare för landlyftning av stock på ackord i medeltal 344 mark i veckan. Bland enskilda topplöner må nämnas, att vissa stenhuggare, rappare, nitvärmare, vid såg anställda maskinkarlar och brädgårdsarbetare på ackordarbete kommo sig till inkomster av omkring 600 mark och mera i veckan. Lägsta lönenivån bland manliga arbetare representerade springpojkar samt spinneriernas bobins- eller spolsskiftare, med en medelveckoförtjänst under 130 mark, därefter följde lokomotivläringar och en del andra läringar vid mekaniska verkstäder och metallindustrin; deras medelförtjänst var ungefär 140—160 mark.

Bland kvinnliga arbetare uppnåddes de högsta lönerna av grovarbetare vid byggen, sockerbruksarbetare, skräddare och väveriernas stopperskor, vilkas medelveckoförtjänst växlade mellan 217 och 175 mark; några enskilda arbetare, sorterare vid porslinsfabrik, förtjänade på ackord ända till 400 mark i veckan. Lägst avlönade voro modistelever, vilkas medelförtjänst inskränkte sig till 56 mark i veckan, samt biträden vid mössfabrik, sömmarskelevar, springflickor samt väveriernas spolvivare, med en medelförtjänst av 80—95 mark i veckan.

Bland omständigheter, som inverka på veckoförtjänstens fluktuationer och vilka här icke ännu berörts, bör nämnas bl. a. levnadskostnadernas olika höjd på olika orter. Om man ur denna synpunkt granskar, huru arbetarna inom olika industrigrenar fördela sig, finner man, att läder- och hårindustrins, beklädnadsindustrins, närings- och nautningsmedelsindustrins och grafiska in-

aineteollisuuden ja graafillisen teollisuuden työntekijät olivat pääasiallisesti suhteellisen kalliilta paikkakunnilta, kun taas erityisesti metallien jalostuslaitosten sekä kivi-, savi- ja lasiteollisuuden työntekijät olivat suurimmaksi osaksi verraten halvoilta paikkakunnilta. Vaatetusteollisuuden, rakennusteollisuuden, sahateollisuuden ja eräiden muidenkin alojen työntekijäin palkkataso arvoiteltaessa on lisäksi otettava huomioon, että niiden työt ainakin osaksi ovat kausiluontoisia ja että tiedot yleensä koskevat vilkasta työ kautta. Esillä olevassa tutkimuksessa ei kuitenkaan ole ollut mahdollista käydä tarkemmin selvittämään tällaisten ulkonaisten tekijäin merkitystä työläisnuorison palkka-ansioiden muodostumisessa.

Tässä yhteydessä voidaan lopuksi huomauttaa, että varsinainen työpalkka oli miltei kaikilla puheena olevilla työntekijöillä ainoana tulona. Vastauksista kysymykseen, oliko asianomaisilla muitakin tuloja, ilmenee, että lisätuloja oli vain 20 miespuolisella ja 16 naispuolisella työntekijällä, joista yhteensä 25 toimi eri teollisuusaloilla ja 11 muissa ammateissa. Lisätulot jäivät näillä miespuolisilla työntekijöillä enimmäkseen 200 markkaa ja naispuolisilla 150 markkaa pienemmiksi kuukaudessa.

c. Luontoisetuja saaneiden työntekijäin viikkoansio.

Kuten palkkausmuodoista puhuttaessa jo on mainittu, rajoitetaan luontoisetuja saaneiden työntekijäin viikkoansioita koskevissa laskelmissa vain rahapalkkoihin, koska luontoisetujen luotettava arvioiminen ei ole ollut mahdollista. Jos nämä työntekijät ryhmitetään sen mukaan, mitä luontoisetuja heillä oli, osoittautuvat keskimääräiset viikkoansiot eri ryhmässä seuraaviksi.

Luontoisetut — Naturaförmåner	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken	
	Luku Antal	Ansio Förtjänst	Luku Antal	Ansio Förtjänst	Luku Antal	Ansio Förtjänst
Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare						
Asunto — Bostad	12	130.58	91	282.32	8	226.13
Ravinto — Kost	10	85.50	12	154.17	14	62.57
Asunto ja ravinto — Bostad och kost	126	58.45	25	87.24	6	63.33
Yhteensä — Summa	148	66.13	128	232.20	28	109.46
Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare						
Asunto — Bostad	8	76.50	143	141.01	6	132.00
Ravinto — Kost	11	40.64	14	70.29	30	68.63
Asunto ja ravinto — Bostad och kost	148	34.89	20	60.60	56	47.16
Yhteensä — Summa	167	37.26	177	126.33	92	59.70

dustrins arbetare huvudsakligen voro från proportionsvis dyra orter, medan speciellt metallförädlingsverkens samt sten-, ler- och glasindustrins arbetare till största delen voro från relativt billiga orter. Vid bedömandet av lönenivån, såvitt gäller beklädnadsindustrins, byggnadsindustrins, sågindustrins och en del andra industriernas arbetare, bör ytterligare beaktas, att deras arbete åtminstone delvis är säsongartat och att uppgifterna i allmänhet avse högsäsong. I föreliggande undersökning har det dock varit omöjligt att närmare utreda det inflytande, som dylika yttre faktorer utöva på arbetarungdomens löneinkomster.

I detta sammanhang kan till slut framhållas, att för nästan alla här avsedda arbetare den egentliga arbetslönen utgjorde enda inkomsten. Av svaren på frågan, om vederbörande hade andra inkomster, framgår, att endast 20 manliga och 16 kvinnliga arbetare, av vilka sammanlagt 25 voro anställda vid en eller annan industri och 11 i övriga yrken, hade extra inkomster. Dessa voro för manliga arbetare mestadels mindre än 200 mark och för kvinnliga arbetare mindre än 150 mark i månaden.

c. Veckoförtjänsten bland arbetare med naturaförmåner.

Såsom redan omnämnts vid behandlingen av avlöningsformerna, baseras i fråga om arbetare med naturaförmåner beräkningarna rörande veckoförtjänst endast på penninglönerna, enär en hållbar uppskattning av naturaförmånerna icke varit möjlig. Om dessa arbetare fördelas efter beskaffenheten av de naturaförmåner de haft, blir medelveckoförtjänsten inom de olika grupperna som följer.

Verrattaessa yllä esitettyjä keskiansioita vain rahapalkalla olleiden työntekijäin keskiansioihin havaitaan, ettei asuntoetu ole vaikuttanut läheskään yhtä olennaisesti rahapalkkojen suuruuteen kuin ravintoetu. Niillä harvoilla maataloustyöntekijöillä, jotka saivat työnantajalta asunnon, mutta ei ruokaa, oli keskimääräinen viikkopalkka runsaasti 30 markkaa pienempi kuin niillä, jotka eivät nauttineet mitään luontoisetuja. Teollisuus- ja muiden työntekijäin joukossa ei vastaavaa erotusta ilmennyt lainkaan. Tämä on selitettävissä ainakin osaksi siten, että näissä ryhmissä luontoisetuja saaneet työntekijät olivat yleensä varttuneempaa väkeä, jotka edustivat korkeampaa palkkatasoa kuin muut. Työnantajan asunnossa asuneihin miespuolisiin teollisuustyöntekijöihin nähden voidaan erikseen mainita, että heistä 40 sahatyöläistä ansaitsi viikossa keskimäärin 300.38 markkaa, 12 muuta puuteollisuustyöläistä 294.17, 16 kutomateollisuustyöläistä 239.63 ja 10 konepajatyöläistä 225.70 markkaa. Valtaosa niistä naispuolisista teollisuustyöntekijöistä, joilla oli työnantajan asunto, työskenteli kutomateollisuudessa; heistä 45 kehrääjää ansaitsi keskimäärin 138.69, 15 niisitittäjää 125.20, 48 kutojaa 137.40 ja 20 parsijaa, luoja y. m. 151.20 markkaa. Eräät liikealan työntekijät, joilla oli työnantajan asunto, saivat niinkään melko suuren rahapalkan.

Ne vähälukuiset tutkimuksen alaiset maataloustyöntekijät, jotka saivat talosta ruoan, mutta ei asuntoa, olivat keskimäärin lähes 80—70 markkaa pienemmillä viikkopalkoilla kuin ne, joilla ei ollut mitään luontoisetuja; tähän ryhmään kuuluvat naispuoliset maataloustyöntekijät olivat pääasiassa alaikäisiä, joten heidän palkkatasonsa oli verraten alhainen. Teollisuustyöntekijöistä oli työnantajan ruoassa vain joitakin mies- ja naispuolisia leipomoapulaisia sekä räätilinoppilaita ja ompelijattaria, ja heidän joukossaan saivat varsinkin naispuoliset työntekijät melko pienen rahapalkan. Muiden ammattien ryhmässä sen sijaan jäi työnantajan ruoassa olleiden miespuolisten työntekijäin keskiansio vieläpä pienemmäksi kuin naispuolisten; tämä aiheutui siitä, että edelliset olivat enimmäkseen alaikäisiä juoksupoikia, mutta jälkimmäiset etupäässä varttuneempia ravintolaja liikeapulaisia.

Maataloustyöntekijäin valtaosalla oli talosta sekä asunto että ruoka. Jos heidät ryhmitetään ikäsuhteidensa perusteella, saadaan tulokseksi, että 18 vuotta nuoremista työntekijöistä ansaitsi 65 miespuolista keskimäärin 51.18 markkaa ja 89 naispuolista 26.71 markkaa sekä 18 vuotta täytäneistä vastaavasti 61 miespuolista 66.20 ja 59 naispuolista 47.22 markkaa viikossa. Täysi-ikäis-

Då man jämför ovanångivna medelförtjänster med motsvarande tal för arbetare med endast penninglön, finner man, att bostadsförmånen icke i närmelsevis lika väsentlig grad inverkat på penninglörens storlek som kostförmånen. För de få lantarbetare, vilka av arbetsgivaren erhöillo bostad, men ej kost, var medelveckoförtjänsten drygt 30 mark mindre än för dem, vilka icke åtnjöto några naturaförmåner. Bland industri- och övriga arbetare framträdde ingen motsvarande skillnad. Detta förklaras åtminstone delvis därigenom, att de till dessa grupper hörande arbetare, vilka haft naturaförmåner, i regel voro mera försigkommet folk, som representerade en högre lönenivå än de övriga. Med avseende å manliga industriarbetare, som haft bostad av arbetsgivaren, kan särskilt nämnas, att 40 sågarbetare förtjänade i medeltal 300.38 mark i veckan, 12 andra träindustriarbetare 294.17, 16 textilindustriarbetare 239.63 och 10 verkstadsarbetare 225.70 mark. Övervägande delen av de kvinnliga industriarbetare, vilka hade bostad av arbetsgivaren, var anställd vid textilindustrin; bland dem förtjänade 45 spinnerskor i medeltal 138.69, 15 skafsetsätterskor 125.20, 48 väverskor 137.40 och 20 stopperskor, varperskor m. fl. 151.20 mark. En del arbetare på affärsområdet, vilka hade bostad av arbetsgivaren, åtnjöto ävenså rätt stor penninglön.

De fåtaliga, av undersökningen berörda lantarbetare, vilka av gården åtnjöto kost, men icke bostad, hade i genomsnitt närmare 80—70 mark lägre veckoförtjänst än de, som icke åtnjöto några naturaförmåner; de till denna grupp hörande kvinnliga lantarbetarna voro mest minderåriga, varför deras lönenivå var jämförelsevis låg. Av industriarbetarna voro i arbetsgivarens kost endast några manliga och kvinnliga bageriarbetare samt skräddarlärningar och sömmerskor, och bland dem hade särskilt de kvinnliga arbetarna rätt låga penninglöner. Inom gruppen övriga yrken däremot hade de manliga arbetare, som voro i arbetsgivarens kost, i medeltal t. o. m. lägre lön än de kvinnliga; detta berodde därpå, att de förra mestadels utgjordes av minderåriga springpojkar, men de senare främst av mera utvecklade restaurang- och affärsbiträden.

Övervägande delen lantarbetare åtnjöto av gården såväl bostad som kost. Om de grupperas enligt åldersförhållandena, får man till resultat, att av arbetare under 18 år 65 manliga förtjänade i medeltal 51.18 mark och 89 kvinnliga 26.71 mark, samt av arbetare över 18 år resp. 61 manliga 66.20 och 59 kvinnliga 47.22 mark i veckan. Medelveckoförtjänsten för 8

ten maataloustyöntekijäin joukkoon sisältyneiden 8 muonamiehen keskimääräinen viikkoansio oli 69.25 markkaa.

Useimmat teollisuustyöntekijät, joiden luontoisetuina oli asunto ja ruoka, olivat samoilta aloilta kuin pelkkää ravintoetua nauttineet, siis leipomoja vaateustyöläisiä. Kun melkoinen osa näistä, erityisesti miespuolisista työntekijöistä, oli oppilaita, heidän rahapalkkansa olivat muiden teollisuustyöntekijäin keskiansioita pienemmät, mutta kuitenkin suuremmat kuin vastaavia luontoisetuja nauttineiden maatalous- ja muiden työntekijäin. Niiden muutamien nuorten juoksupoikain ja miespuolisten liikeapulaisten rahapalkka, jotka saivat työnantajalta asunnon ja ruoan, lähenteli vastaavien maataloustyöntekijäin palkkatasoa. Naispuolisista muiden ammattien edustajista sai 25 alaikäistä työntekijää asunnon ja ruoan ohessa rahapalkkaa keskimäärin 40.08 markkaa ja 31 täysi-ikäistä työntekijää 52.87 markkaa viikossa. Heidän joukossaan olivat huomattavimpina ryhminä koti- ja ravintolapalvelijat, joista 29 kotipalvelijan keskimääräinen viikkopalkka oli 45.76 markkaa ja 12 ravintolapalvelijan 55.67 markkaa.

3. Työolot terveydelliseltä kannalta.

Annattityön vaikutus työntekijäin terveydentilaan on, kuten tunnettua, varsin erilainen sen mukaan, millainen työpaikka on ja minkälaisuista itse työ on. Jos työhuoneen ilma ei ole puhdasta eivätkä sen lämpö määrä, kuivuusaste ja valaistus- suhteet sopivat, jos työpaikalla on vetoa, ilmassa leijaillevaa pölyä, höyryjä tai kaasuja taikka jos työ on laadultaan ylenmäärin raskasta, vaatii erikoista tarkkaavaisuutta ja rasittaa yksipuolisesti joitakin elimiä, se voi aiheuttaa erityisiä terveysvaaroja työntekijöille. Myös tällaisiin seikkoihin on esillä olevassa tutkimuksessa koetettu hankkia valaistusta. Niitä koskivat käytetyn tiedustelukavakkeen kolmanteen osaan sisältyneet kysymykset, joihin saadut vastaukset on koottu liitetäuluun VIII.

Ensinnäkin tiedusteltiin asianomaisilta, oliko heidän työhuoneessaan tai esiintyikö heidän työssään kosteutta, paljon pölyä, taikka epäterveellisiä kaasuja tai höyryjä. Kun otetaan erikseen vain myönteiset vastaukset ja verrataan niiden lukua kaikkien tutkimuksen alaisen työntekijäin lukuun eri ryhmissä, osoittautuvat suhteet tältä osalta seuraaviksi.

statare bland de fullvuxna lantarbetarna utgjorde 69.25 mark.

De flesta industriarbetare, som i naturaförmåner hade bostad och kost, hade samma yrken som de, vilka åtnjoto endast kostförmån, voro alltså bageri- och beklädnadsarbetare. Då en betydande del av dem, speciellt av de manliga, var lärningar, understego deras penninglöner de andra industriarbetarnas medellöner, men voro dock högre än lantarbetarnas och övriga arbetares med motsvarande naturaförmåner. De få unga springpojkar och manliga affärsbiträden, som av arbetsgivaren erhöles bostad och kost, hade penninglöner, som närmade sig motsvarande lantarbetares lönenivå. Av kvinnliga arbetare inom övriga yrken erhöles 25 minderåriga arbetare jämte bostad och kost penninglöner om i medeltal 40.08 mark och 31 fullvuxna arbetare 52.87 mark i veckan. Främst bland dem märkas hem- och restaurangbiträdena, av vilka 29 hembiträden hade en veckolön av i medeltal 45.76 mark och 12 restaurangtjänare 55.67 mark.

3. Arbetsförhållandena ur hälsosynpunkt.

Såsom känt, är yrkesarbetets inverkan på arbetarnas hälsotillstånd mycket olika, allt efter arbetsplatsens och själva arbetets beskaffenhet. Om luften i arbetsrummet icke är ren samt temperaturen, torrhetsgraden och belysningsförhållandena lämpliga, om på arbetsplatsen förekommer drag, i luften flygande damm, ångor eller gaser eller om arbetet är av överhövan ansträngande art, kräver särskild uppmärksamhet och ensidigt anstränger vissa organ, kan detta utsätta arbetarnas hälsa för vissa faror. I föreliggande undersökning ha uppgifter såvitt möjligt införskafts även rörande eller sagda omständigheter. De beröras av frågorna i enqueteformulärets tredje avdelning, och svaren äro sammanställda i tabellbilaga VIII.

Första frågan till vederbörande var den, huruvida i deras arbetsrum fanns eller i arbetet förekom fuktighet, mycket damm eller ohälsosamma gaser eller ångor. Då endast de jakande svaren antecknas och antalet jämföres med de av undersökningen berörda arbetarnas hela antal inom varje grupp, bliva proportionerna härvidlag följande.

Työhuoneessa tai työssä I arbetsrum eller i arbetet	Työntekijäin luku — Antal arbetare					Prosentteina kalkista — I procent av samtliga				
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	18 v. nuor. Under 18 år	18 v. täytt. Fyllda 18 år	Yh- teensä Summa	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	18 v. nuor. Under 18 år	v. ytt. Fyllda 18 år	Yh- teensä Summa
<i>a) kosteutta — fuktighet</i>										
Maatalous — Lantbruk	35	63	36	32	68	7.2	5.5	5.2	8.3	6.3
Teollisuus — Industri	420	272	206	486	692	12.0	8.8	7.8	12.3	10.5
Muut ammatit — Övriga yrken	14	18	13	19	32	5.1	6.3	3.6	9.4	5.7
<i>b) paljon pölyä — mycket damm</i>										
Maatalous — Lantbruk	34	30	31	33	64	7.0	5.0	4.4	8.5	5.0
Teollisuus — Industri	1 270	1 105	918	1 457	2 375	36.3	35.9	35.0	36.9	36.1
Muut ammatit — Övriga yrken	35	32	44	23	67	12.7	11.1	12.2	11.4	11.9
<i>c) kaasuja tai höyryä — gaser eller ångor</i>										
Maatalous — Lantbruk	23	19	21	21	42	4.8	3.2	3.0	5.4	3.9
Teollisuus — Industri	394	241	189	446	635	11.3	7.8	7.2	11.3	9.7
Muut ammatit — Övriga yrken	13	9	12	10	22	4.7	3.1	3.3	5.0	3.9

Kuten luonnollista, ovat kosteudesta, pölystä sekä vahingollisista kaasuisista ja höyryistä joh-
tuvat terveysvaarat teollisuustyössä suhteelli-
sesti yleisempiä kuin maataloudessa ja muissa
ammateissa. Teollisuustyöntekijöistä ilmoitti run-
saasti joka kolmas, 36.1 %, työhuoneessaan tai
työssään esiintyvän paljon pölyä sekä suunnilleen
joka kymmenes, 10.5 ja 9.7 %, kosteutta taikka
kaasuja ja höyryjä; maataloustyöntekijöistä sen
sijaan kuului vastaaviin ryhmiin vain 5.9, 6.3 ja
3.9 % sekä muista työntekijöistä 11.9, 5.7 ja
3.9 %. Yhdistelmän suhdelukujen pohjalla voi-
daan muuten todeta, että tällaisia terveysvaaroja
oli jokseenkin kauttaaltaan vähemmän naispuoli-
silla kuin miespuolisilla työntekijöillä ja samalla
yleensä jonkin verran vähemmän alaikäisillä kuin
täysi-ikäisillä työntekijöillä.

Seuraavalla sivulla olevasta taulukosta näkyy,
miten olot puheena olevissa suhteissa vaihtelivat
eri teollisuusaloilla. Työssä esiintyvä kosteus oli
sen mukaan tavallista rakennus-, kivi-, savi- ja
lasi- sekä ravinto- ja nautintoaineteollisuuksissa,
joiden työntekijöistä joka neljäs tai viides huo-
mautti siitä, niiden jälkeen paperi- ja puuteolli-
suuksissa. Harvinaisinta kosteus oli graafillisessa
teollisuudessa, vaatetusteollisuudessa sekä valais-
tus- ja voimansiirtoteollisuudessa. Työssä synty-
vään pölyyn kohdistettiin huomiota kauttaaltaan
melkoista runsaammin. Taulukon tiedot osoitta-

Säsom naturligt är, förekomma de sanitära
vådor, som orsakas av fuktighet, damm samt
skadliga gaser och ångor, relativt oftare vid
industriellt arbete än inom lantbruket och övriga
yrken. Av industriarbetarna anmälde drygt $\frac{1}{3}$,
36.1 %, att i arbetsrummet eller i arbetet före-
kom mycket damm, samt ungefär en på tio, 10.5
och 9.7 %, fuktighet eller gaser och ångor; av
lantarbetarna däremot hörde till motsvarande grup-
per blott 5.9, 6.3 och 3.9 % samt av övriga arbe-
tare 11.9, 5.7 och 3.9 %. På grund av relativtalen
i sammanställningen kan i övrigt fastslås, att
dessa sanitära faror nästan genomgående i mindre
grad hotade kvinnliga arbetare än manliga och
i något mindre grad minderåriga arbetare än full-
vuxna.

Av tabellen på följande sida framgår, huru
förhållandena i nämnda hänseenden växlade inom
olika industrigrenar. Fuktighet i arbetet var en-
ligt densamma vanligast inom byggnads-, sten-,
ler- och glas- samt närings- och njutningsmedels-
industrierna, av vilkas arbetare var fjärde eller
femte anmärkte därom, och därefter inom papp-
ers- och träindustrierna. Minst förekom fuktig-
het inom grafiska industrin, beklädnadsindustrin
samt belysnings- och kraftöverföringsindustrin. I
arbetet uppkommet damm tilldrog sig genomgående
större uppmärksamhet. Enligt tabellens uppgifter

vat sen yleisimmäksi kutomateollisuudessa, kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa, konepajoissa ja rakennusteollisuudessa, joiden työntekijöistä noin $\frac{1}{5}$ — $\frac{2}{5}$, mainitsi siitä, samalla kuin useimpien muiden teollisuudenhaarojen työntekijöistä joka kolmas tai neljäs viittasi siihen. Epäterveellisiä kaasuja tai höyryjä näyttää ilmenneen enimmäkseen kemian teollisuudessa, konepajoissa, kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa sekä metallien jalostuslaitoksissa, joiden työntekijöistä $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$, huomautti niistä. Pienimmiltä näyttävät kaasujen ja höyryjen tuottamat vaarat vaatetusteollisuudessa sekä nahka- ja karvateollisuudessa.

förekom sådant oftast inom textilindustrin, sten-, ler- och glasindustrin, mekaniska verkstäderna och byggnadsindustrin, av vilkas arbetare omkring $\frac{1}{5}$ — $\frac{2}{5}$, nämnde därom, medan även av arbetarna inom de flesta andra industrigrenar var tredje eller fjärde häntydde därpå. Ohälsosamma gaser eller ångor synas förekommit mest inom kemiska industrin, mekaniska verkstäderna, sten-, ler- och glasindustrin samt metallförädlingsverken, av vilkas arbetare $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$, anmärkte därom. Minst synes faran till följd av gaser och ångor vara vid beklädnadsindustrin samt läder- och händerindustrin.

Teollisuus — Industri	Työntekijöitä, joiden työhuoneessa tai työssä oli Antal arbetare, i vilkas arbetsrum eller arbete förekom					
	kosteutta fuktighet		paljon pölyä mycket damm		kaasuja tai höyryjä gaser eller ångor	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	34	6.4	181	33.9	77	14.4
Konepajat — Mekaniska verkstäder	64	7.1	344	38.1	149	16.5
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	67	22.0	142	46.7	45	14.8
Kemian teollisuus — Kemisk industri ...	22	13.1	57	33.9	34	20.2
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och händerindustri	19	4.3	146	33.3	14	3.2
Kutomateollisuus — Textilindustri	84	9.4	543	60.5	82	9.1
Vaateusteollisuus — Beklädnadsindustri	10	1.9	131	24.3	8	1.5
Paperiteollisuus — Pappersindustri	92	15.6	174	29.5	67	11.4
Puuteollisuus — Träindustri	167	13.8	379	31.4	69	5.7
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Nä- rings- och njutningsmedelsindustri ...	61	19.8	76	24.7	30	9.7
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Be- lysnings- och kraftöverföringsindustri	3	3.9	21	27.3	9	11.7
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	1	0.4	90	34.7	22	8.5
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	47	25.1	71	38.0	14	7.5
Muu teollisuus — Annan industri	21	12.7	20	12.0	15	9.0
Yhteensä — Summa	692	10.5	2 375	36.1	635	9.7

Toisessa työn aiheuttamia terveysvaaroja koskevassa kysymyksessä tiedusteltiin, oliko työ laadultaan hyvin rasittavaa sekä vaatikko se erikoista tarkkaavaisuutta tai yksipuolista ruumiinasentoa. Näissä kohdin antavat myönteiset vastaukset maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin suorittamasta työstä alempana esitetyn kuvan.

Mitä työn rasittavuuteen tulee, pitivät maataloustyöntekijät työtään suhteellisesti tavallisemmin raskaana kuin teollisuus- ja muut työntekijät, edellisistä kun kuului näihin joka viides eli 20.4 %, mutta jälkimmäisistä vastaavasti 15.4 ja

Den andra frågan rörande de faror, som arbetet medförde ur hälsosynpunkt, var den, huruvida arbetet var av mycket ansträngande art samt erfordrade särskild uppmärksamhet eller ensidig kroppsställning. I dessa hänseenden giva de jakande svaren följande bild av det arbete, som utföres av lant-, industri- och andra arbetare.

Vad beträffar arbetets ansträngande art, ansågo lantarbetarna sitt arbete relativt oftare ansträngande än industri- och de andra arbetarna, i det att av de förra var femte eller 20.4 % hörde hit, men av de senare resp. 15.4 och 8.9 %. Med

8.9 %. Työn tarkkuuteen nähden suhteet sen sijaan olivat päinvastaiset; maataloustyöntekijöistä katsoi vain 11.4 %, mutta teollisuustyöntekijöistä melkein puolet, 48.5 %, ja muista työntekijöistä 29.7 % työnsä erityistä tarkkaavaisuutta vaativaksi. Samoin teollisuustyöntekijäin joukossa oli enimmäin, joka neljäs eli 25.0 %, niitä, joiden työ vaati yksipuolista ruumiinasentoa, maataloustyöntekijäin joukossa taas ainoastaan 0.6 % ja muiden joukossa 8.2 %. Tarkasteltaessa erikseen mies- ja naispuolisten työntekijäin työn laatua havaitaan, että vain teollisuuden alalla merkittiin miespuolisten työntekijäin työ hyvin rasittavaksi useammissa tapauksissa kuin naispuolisten työ, kun sen sijaan maataloudessa ja muissa ammateissa asian laita oli päinvastainen. Työn vaati-
maa tarkkaavaisuutta koskevat tiedot viittaavat siihen, että maataloudessa oli miespuolisten työntekijäin työ harvemmin erityisen tarkkaa kuin naispuolisten, mutta teollisuudessa ja muissa ammateissa suhde oli vastakkainen. Varsinkin teollisuudessa vaati naispuolisten työntekijäin työ paljon useammin yksipuolista ruumiinasentoa kuin miespuolisten työ, ja samaan suuntaan kävivät myös tiedot muista ammateista, kun taas maa-

avseende å arbetets krav på uppmärksamhet var förhållandet motsatt; av lantarbetarna ansågo blott 11.4 %, men av industriarbetarna nästan hälften, 48.5 %, och av övriga arbetare 29.7 % sitt arbete kräva speciell uppmärksamhet. Likaså dominerade industriarbetarna i fråga om antalet av dem, vilkas arbete krävde ensidig kroppsställning; hit hörde bland dem var fjärde eller 25.0 %, men bland lantarbetarna blott 0.6 % och bland de övriga 8.2 %. Granskas arbetets beskaffenhet särskilt bland manliga och kvinnliga arbetare, finner man, att inom industrin de manligas arbete oftare antecknats som mycket ansträngande än de kvinnligas, medan inom lantbruket och övriga yrken förhållandet var motsatt. Uppgifterna rörande arbetets krav på uppmärksamhet häntyda på, att inom lantbruket de manliga arbetarnas arbete mindre ofta var särskilt krävande än de kvinnligas, men inom industrin och övriga yrken var förhållandet motsatt. Särskilt inom industrin krävde de kvinnliga arbetarnas arbete vida oftare ensidig kroppsställning än de manligas, och i samma riktning gingo uppgifterna om övriga yrken, medan siffrorna för lantbruket här voro så små, att de icke medgiva någon slutledning be-

Työn laatu — Arbetets art	Työntekijäin luku — Antal arbetare					Prosentteina kaikista — I procent av samtliga				
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	18 v. nuor. Under 18 år	18 v. täytt. Fyllda 18 år	Yh- teensä Summa	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	18 v. nuor. Under 18 år	18 v. täytt. Fyllda 18 år	Yh- teensä Summa
<i>a) hyvin rasittavaa — myösket ansträngande</i>										
Maatalous — Lantbruk	94	127	122	99	221	19.4	21.2	17.5	25.6	20.4
Teollisuus — Industri	584	427	259	752	1 011	16.7	13.9	9.9	19.0	15.4
Muut ammatit — Övriga yrken	22	28	25	25	50	8.0	9.7	6.9	12.4	8.9
<i>b) vaatii erikoista tarkkaavaisuutta — erfordrar särskild uppmärksamhet</i>										
Maatalous — Lantbruk	48	75	72	51	123	9.9	12.5	10.3	13.2	11.4
Teollisuus — Industri	1 803	1 389	1 130	2 062	3 192	51.5	45.1	43.0	52.1	43.5
Muut ammatit — Övriga yrken	97	70	81	86	167	35.3	24.3	22.4	42.6	29.7
<i>c) vaatii yksipuolista ruumiinasentoa — erfordrar ensidig kroppsställning</i>										
Maatalous — Lantbruk	4	3	3	4	7	0.8	0.5	0.4	1.0	0.6
Teollisuus — Industri	594	1 048	641	1 001	1 642	17.0	34.0	24.4	25.3	25.0
Muut ammatit — Övriga yrken	19	27	15	31	46	6.9	9.4	2.2	15.3	8.2

taloudessa luvut tässä kohdin olivat siksi pienet, ettei niiden nojalla käy mitään päättelemisen mies- ja naispuolisten työntekijäin työn erilaisuudesta puheena olevassa suhteessa. Alaikäisten työntekijäin työ näyttää kaikissa elinkeinohaaroissa niin hyvin työn rasittavuutta kuin sen vaatimaa tarkkaavaisuutta ja ruumiinasentoa silmällä pitäen yleensä, joskin eri tapauksissa eri suuressa määrin, helpommalta kuin täysi-ikäisten.

träffande olikheten mellan manliga och kvinnliga arbetares arbete i detta avseende. De minderåriga arbetarnas arbete synes inom alla näringsgrenar, vad beträffar dess ansträngande art såväl som dess krav på uppmärksamhet och kroppsställning, vara lättare än de fullvuxnas, om ock graden växlar i de olika fallen.

Teollisuus — Industri	Työntekijöitä, joiden työ oli laadultaan Antal arbetare, vilkas arbete till sin art					
	hyvin rasittavaa var mycket ansträngande		erik. tarkkaavaisuutta vaativaa erfordrade särskild uppmärksamhet		yksip. ruumiinasentoa vaativaa krävde ensidig kropps- ställning	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	67	12.5	323	60.5	109	20.4
Konepajat — Mekaniska verkstäder	169	18.7	565	62.6	165	18.3
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	68	22.4	169	55.6	102	33.6
Kemian teollisuus — Kemisk industri ...	17	10.1	74	44.0	59	35.1
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	18	4.1	189	43.1	217	49.4
Kutomateollisuus — Textilindustri	178	19.8	570	63.5	222	24.7
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	23	4.3	195	36.2	263	48.9
Paperiteollisuus — Pappersindustri	90	15.3	225	38.1	123	20.8
Puuteollisuus — Träindustri	259	21.4	461	38.2	133	11.0
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri ...	23	7.5	80	26.0	72	23.4
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	5	6.5	50	64.9	9	11.7
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	13	5.0	167	64.5	107	41.3
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	58	31.0	70	37.4	12	6.4
Muu teollisuus — Annan industri	23	13.9	54	32.5	49	29.5
Yhteensä — Summa	1 011	15.4	3 192	48.5	1 642	25.0

Edellä olevasta taulukosta ilmenee, miten työn laatu vaihteli eri teollisuudenhaaroissa. Työntekijöitä, jotka katsoivat työnsä hyvin rasittavaksi, oli suhteellisesti enemmän, noin $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$, kaikista, rakennus-, kivi-, savi- ja lasi-, puu-, kutomasekä konepajateollisuuksissa, vähimmän, 4—5 %, nahka- ja karva-, vaatetus- sekä graafillisen teollisuuden aloilla. Valaistus- ja voimansiirto-, graafilliseissa ja kutomateollisuudessa sekä konepajoissa ja metallien jalostuslaitoksissa työskentelevistä ilmoitti noin $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$ työnsä erikoista tarkkaavaisuutta vaativaksi, mutta ravinto- ja nautintoaineteollisuuden työntekijöistä vain $\frac{1}{4}$. Teollisuudenhaaroihin, joissa yksipuolista ruumiinasentoa vaativaa työtä on yleisintä, kuuluivat taulukon mukaan nahka- ja karva-, vaatetus- sekä graafillinen teollisuus, näillä aloilla kun $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ työntekijöistä kohdisti huomiota siihen; harvinaisinta täl-

Av föregående tabell framgår, huru arbetets art växlade inom olika industrigrenar. Antalet arbetare, vilka ansågo sitt arbete mycket ansträngande, var relativt störst, $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$, av alla, inom byggnads-, sten-, ler- och glas-, trä-, textil- samt verkstadsindustrierna, minst, 4—5 %, inom läder- och hår-, beklädnads- samt grafiska industrierna. Inom belysnings- och kraftöverförings-, grafiska och textilindustrierna samt vid mekaniska verkstäderna och metallförädlingsverken betecknade $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$ av arbetarna sitt arbete såsom krävande speciell uppmärksamhet, men av arbetarna inom närings- och njutningsmedelsindustrin blott $\frac{1}{4}$. Till industrigrenar, inom vilka mest förekom arbete i ensidig kroppsställning, hörde enligt tabellen läder- och hår-, beklädnads- samt grafiska industrierna, i det att inom dem $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ av arbetarna fäste uppmärksamheten därvid; minst ofta

lainen työ näyttää olevan rakennus-, puu- sekä va-
laistus- ja voimansiirtoteollisuuksissa. Runsaasti
2/3 kaikista teollisuustyöntekijöistä, joiden työ ta-
pahtui yksipuolisesti samassa asennossa, mainitsi
tarkemmin, missä asennossa he työskentelivät.
Näistä tiedoista päättäen miespuoliset työntekijät
suorittivat työtään useimmiten seisolta, jota vas-
toin naispuoliset työntekijät olivat etupäässä istu-
matyössä. Seisolta työskentely oli verraten ta-
vallista m. m. konepajoissa ja graafillisessa teolli-
suudessa, istumatyö taas m. m. vaatetus-, ravinto-
ja nautintoaine- sekä osittain myös nahka- ja
karvateollisuudessa.

Työolojen terveydellistä puolta koski edellisten
lisäksi vihdoin kysymys, esiintykö asianomaisten
työssä kovaa melua ja tärinää, häikäisevää
valoa, voimakasta, säteilevää lämpöä taikka
suurta kylmyyttä. Maatalous-, teollisuus- ja
muiden työntekijäin myönteisistä vastauksista saa-
daan näissä kohdin allaoleva yhdistelmä.

synes dylikt arbete förekomma inom byggnads-,
trä- samt belysnings- och kraftöverföringsindu-
strierna. Över 2/3 av de industriarbetare, vilkas
arbete försiggår i ensidigt samma ställning, an-
gävo närmare, i vilken ställning de arbetade.
Att döma av dessa uppgifter arbetade de man-
liga arbetarna mestadels i stående ställning, var-
emot de kvinnliga arbetarna företrädesvis hade
sittarbete. Arbete i stående ställning var rätt
vanligt bl. a. vid mekaniska verkstäderna och
grafiska industrin, sittande arbete däremot bl. a.
inom beklädnads-, närings- och njutningsmedels-
samt delvis inom läder- och härindustrin.

Till arbetsförhållandenas sanitära sida hänförde
sig ytterligare frågan, huruvida i vederbörande
arbete förekom starkt buller och stark skak-
ning, bländande ljus, stark, strålände värme
eller stor kyla. Med ledning av lant-, industri-
och övriga arbetares jakande svar erhålles följande
sammanställning.

Työssä esiintyi I arbetet förekom	Työntekijäin luku — Antal arbetare					Prosentteina kaikista — I procent av samtliga				
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	18 v. nuor. Under 18 år	18 v. täytt. Fyllda 18 år	Yh- teensä Summa	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	18 v. nuor. Under 18 år	18 v. täytt. Fyllda 18 år	Yh- teensä Summa
<i>a) kovaa melua ja tärinää — starkt buller och stark skakning</i>										
Maatalous — Lantbruk	17	9	9	17	26	3.5	1.5	1.3	4.4	2.4
Teollisuus — Industri	1 270	1 164	884	1 550	2 434	86.3	87.8	83.7	89.2	37.0
Muut ammatit — Övriga yrken	49	21	33	37	70	17.8	7.3	9.1	18.3	12.4
<i>b) häikäisevää valoa — bländande ljus</i>										
Maatalous — Lantbruk	2	—	1	1	2	0.4	—	0.1	0.3	0.2
Teollisuus — Industri	162	33	64	131	195	4.6	1.1	2.4	3.3	3.0
Muut ammatit — Övriga yrken	5	3	5	3	8	1.8	1.0	1.4	1.5	1.4
<i>c) voimakasta, säteilevää lämpöä — stark, strålände värme</i>										
Maatalous — Lantbruk	2	2	4	—	4	0.4	0.3	0.6	—	0.4
Teollisuus — Industri	310	113	142	281	423	8.9	3.7	5.4	7.1	6.4
Muut ammatit — Övriga yrken	11	7	7	11	18	4.0	2.4	1.9	5.4	3.2
<i>d) suurta kylmyyttä — stor kyla</i>										
Maatalous — Lantbruk	12	10	10	12	22	2.5	1.7	1.4	3.1	2.0
Teollisuus — Industri	337	238	201	374	575	9.6	7.7	7.7	9.5	8.7
Muut ammatit — Övriga yrken	21	26	21	26	47	7.6	9.0	5.8	12.9	8.3

Yhdistelmän rojalla on todettavissa, että maataustyöntekijät olivat kaikilta kysymyksessä olevilta kamnoilta oleunnaisesti edullisemmassa asemassa kuin erityisesti teollisuustyöntekijät, jotka olivat luonoimmassa asemassa. Runsaasti joka kolmas, 37.0 %, teollisuustyöntekijöistä joutui työssään kärsimään kovaa melua ja tärinää, maataloustyöntekijöistä sen sijaan ainoastaan 2.4 % ja muista työntekijöistä 12.4 %. Häikäisevässä valossa työskentely oli kauttaaltaan paljon harvinaisempaa, kuten vastaavat prosenttiluvut 3.0, 0.2 ja 1.4 osoittavat. Voimakkaan, säteilevän lämmön vahingollisille vaikutuksille alttiina työskenteli 6.4 % teollisuus-, 0.4 % maatalous- ja 3.2 % muista työntekijöistä sekä suuren kylmyyden haittoille alttiina vastaavasti 8.7, 2.0 ja 8.3 % näistä työntekijöistä. Yleensä tiedot viittaavat siihen, että miespuoliset työntekijät työskentelivät useammin epäsuotuisissa oloissa kuin naispuoliset; poikkeuksena on mainittava, että naispuolisten teollisuustyöntekijäin työhön liittyi jonkin verran tavallisemmin melua ja tärinää kuin miespuolisten teollisuustyöntekijäin työhön. Alakäisistä työntekijöistä työskenteli säännöllisesti pienempi osa kuin yläikäisistä tällaisissa terveysvaaroja aiheuttavissa oloissa.

Alla olevassa taulukossa esitetään eri teollisuudenhaarojen väliset eroavaisuudet viimeksi käsitellyissä suhteissa. Kova melu ja tärinä oli taulukon mukaan yleisintä kutomateollisuudessa

På grund av sammanställningen kan fastslås, att lantarbetarna i alla här berörda hänseenden voro mycket bättre ställda än speciellt industriarbetarna, vilka hade det sämst ställt för sig. Över tredjedelen, 37.0 %, av industriarbetarna nödgades i arbetet utstå starkt buller och skakning, av lantarbetarna däremot blott 2.4 % och av övriga arbetare 12.4 %. Arbete i bländande ljus var överallt mycket sällsyntare, såsom de motsvarande procenttalen 3.0, 0.2 och 1.4 utvisa. Utsatta för skadliga verkningar av stark, strålände värme voro 6.4 % av industri-, 0.4 % av lant- och 3.2 % av övriga arbetare samt utsatta för skadlig köld resp. 8.7, 2.0 och 8.3 % av resp. arbetare. Uppgifterna antyda i regel, att manliga arbetare oftare än kvinnliga arbetade i ogynnsamma förhållanden; som ett undantag kan nämnas, att kvinnliga industriarbetares arbete i något flera fall besvärades av buller och skakning än manliga industriarbetares arbete. Av de mindreåriga arbetarna arbetade utan undantag en mindre del än av de fullvuxna i dylika hälsovådliga förhållanden.

I tabellen här nedan visas, huru de olika industrierna skilja sig från varandra i sistnämnda hänseenden. Starkt buller och skakning förekom enligt tabellen oftast inom textilindustrin och där-

Teollisuus — Industri	Työntekijöitä, joiden työssä esiintyi Antal arbetare, i vilkas arbete förekom							
	kovaa melua ja tärinää starkt buller och stark skakning		häikäisevää valoa bländande ljus		voimakasta, säteilevää lämpöä stark, strålände värme		suurta kylmyyttä stor kyla	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	219	41.0	30	5.6	47	8.8	52	9.7
Konepajat — Mekaniska verkstäder	375	41.5	92	10.2	136	15.1	100	11.1
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	86	28.3	31	10.2	76	25.0	44	14.5
Kemian teollisuus — Kemisk industri ...	80	47.6	1	0.6	14	8.3	18	10.7
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	137	31.2	2	0.5	5	1.1	26	5.9
Kutomateollisuus — Textilindustri	575	64.0	5	0.6	28	3.1	20	2.2
Vaateusteollisuus — Beklädnadsindustri	141	26.2	2	0.4	5	0.9	25	4.6
Paperiteollisuus — Pappersindustri	196	33.2	4	0.7	32	5.4	43	7.3
Puuteollisuus — Träindustri	420	34.8	17	1.4	32	2.6	168	13.9
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri ...	55	17.9	—	—	38	12.3	27	8.8
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	13	16.9	5	6.5	3	3.9	11	14.3
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	96	37.1	4	1.5	—	—	5	1.9
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	27	14.4	2	1.1	6	3.2	27	14.4
Muu teollisuus — Annan industri	14	8.4	—	—	1	0.6	9	5.4
Yhteensä — Summa	2 434	37.0	195	3.0	423	6.4	575	8.7

ja sen jälkeen kemian teollisuudessa, konepajoissa ja metallien jalostuslaitoksissa, joissa $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{5}$ työntekijöistä kohdisti huomiota siihen; harvinaisinta se oli rakennus-, valaistus- ja voimansiirto- sekä ravinto- ja nautintoaineteollisuuksissa. Häikäisevää valoa esiintyi etupäässä konepajoissa sekä kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa, jonkin verran myös valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa ja metallien jalostuslaitoksissa, mutta muuten vain vähälukuisissa tapauksissa. Voimakkaassa, säteilevässä lämmössä joutui työskentelemään $\frac{1}{4}$ kivi-, savi- ja lasiteollisuuden, $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{8}$ konepajojen ja ravinto- ja nautintoaineteollisuuden sekä $\frac{1}{11}$ — $\frac{1}{12}$ metallien jalostuslaitosten ja kemian teollisuuden työntekijöistä, muiden alojen työntekijöistä vielä pienempi osa. Noin $\frac{1}{4}$ kivi-, savi- ja lasi-, rakennus-, valaistus- ja voimansiirto- sekä puuteollisuuden ja $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{10}$ kemian teollisuuden ja metallien jalostuslaitosten työntekijöistä ilmoitti työssään esiintyvän suurta kylmyyttä, mutta muissa teollisuudenhaaroissa se oli harvinaisempaa.

näst inom kemiska industrin, mekaniska verkstäderna och metallförädlingsverken, där $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{5}$ av arbetarna fäste uppmärksamheten därvid; minst ofta inom byggnads-, belysnings- och kraftöverförings- samt närings- och njutningsmedelsindustrierna. Blandande ljus förekom främst i mekaniska verkstäderna samt sten-, ler- och glasindustrin, i någon mån även inom belysnings- och kraftöverföringsindustrin och metallförädlingsverken, men eljest blott i ett fåtal fall. I stark, strålande värme arbetade $\frac{1}{4}$ av sten-, ler- och glasindustrins, $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{8}$ av mekaniska verkstädernas och närings- och njutningsmedelsindustrins samt $\frac{1}{11}$ — $\frac{1}{12}$ av metallförädlingsverkens och kemiska industrins arbetare, inom övriga branscher ännu färre. Omkring $\frac{1}{4}$ av sten-, ler- och glas-, byggnads-, belysnings- och kraftöverförings- samt träindustriernas och $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{10}$ av kemiska industrins och metallförädlingsverkens arbetare anmälde, att i deras arbete förekom stor kyla, men inom övriga industrigrenar var detta mera sällsynt.

III. Asunto- ja kotiolot.

Kuten johdannossa on kerrottu, oli nuorisotutkimuksen toimeenpaneminen asiaa koskevan anomuksen perustelujen mukaan, Eduskunnan mielestä, vielä tärkeämpää kuin työsuhteiden selvittämisen kannalta siitä syystä, että saataisiin valaistusta asunto-oloissa vallitsevien epäkohtiin sekä niistä johtuviin terveydellisiin ja siveellisiin vaaroihin. Näitä seikkoja silmällä pitäen pyydettiin tutkimuksessa käytetyn kaavakkeen neljännessä osassa asianomaisilta tietoja siitä, asuivatko he vanhempiensa, omaistensa, työnantajan tai vieraiden luona, oliko heillä kullakin yksinäinen huone ja ellei, monenko kanssa he asuivat tai nukkuivat samassa huoneessa sekä nukkuiko siinä myös toista sukupuolta olevia aikuisia henkilöitä. Milloin tutkittava nuori henkilö asui vanhempiensa luona, kysyttiin lisäksi hänen ja samalla koko perheen toimeentulomahdollisuuksien selvittämistä varten, elivätkö molemmat vanhemmat, kuinka monta henkilöä perheeseen kuului, kävivätkö molemmat vanhemmat ansiotyössä tai kumpi heistä, kuinka moni muista perheenjäsenistä kävi ansiotyössä sekä maksoiko asianomainen asunnosta ja ruoasta vanhemmilleen ja paljonko kuukaudessa.

Etukäteen on huomautettava, että se kuva, joka näihin kysymyksiin annettujen vastausten nojalla on muodostettavissa työllisnuorison asunto- ja kotioiloista, jää varsin vaillinaiseksi. Tämä johtuu osittain siitä, että täydellisemmän selvityksen aikaansaamiseksi olisi kaavakkeeseen ollut lisättävä joukko muitakin kysymyksiä, ja osittain siitä, ettei esitettyjen kysymysten asettelu eräissä kohdin osoittautunut onnistuneeksi, joten eivät edes kaikki kerätyt tiedot ole olleet käyttökelpoisia. Niinpä ei ole tässä yhteydessä voitu koota tietoja asuntojen suuruudesta (huoneluvusta, tilavuudesta tai pinta-alasta) sekä sellaisista asuntojen laadun arvostelua varten tärkeistä seikoista kuin asuntojen valoisuudesta, lämpöisyydestä, kosteudesta ja vetoisuudesta. Hankitun aineiston pohjalla ei voida tehdä tarkkaa eroa erityisissä asunnoissa ja toisten luona alivuokralaisina tai asukkeina asuvien työntekijäin välillä eikä myöskään saada selville varsinaista asumistiheyttä eli keskimääräistä asukaslukua huonetta kohden. Siitä huolimatta tiedustelu paljastaa monia nuorten työntekijäin asunto- ja kotioiloille ominaisia

III. Bostads- och hemförhållanden.

Såsom i inledningen anförts, ansåg Riksdagen, enligt vad av motiveringen till petitionen framgår, verkställandet av en ungdomsundersökning vara av vikt såväl för utredande av arbetsförhållandena som i än högre grad för belysande av de brister, som vidlådde bostadsförhållandena, samt därmed sammanhängande sanitära och sedliga faror. Med hänsyn till dessa omständigheter begärdes i undersökningsformulärets fjärde avdelning uppgifter av vederbörande därom, huruvida de bodde hos sina föräldrar, andra anhöriga, arbetsgivaren eller främmande, om de bebodde enskilt rum och om ej, med huru många personer de bodde eller sovo i samma rum och om där även sovo fullvuxna personer av annat kön. För såvitt personen i fråga bodde hos sina föräldrar, frågades vidare, för utrönande av hans och hela familjens utkomst-möjligheter, huruvida båda föräldrarna levde, huru många personer som tillhörde familjen, om båda föräldrarna voro i förvärsarbete eller vilkendera av dem, huru många av de övriga familjemedlemmarna voro i förvärsarbete samt om den tillfrågade betalade sina föräldrar för bostad och mat och huru mycket per månad.

Det får genast sägas, att den bild, som med stöd av svaren på dessa frågor kan erhållas över arbetarungdomens bostads- och hemförhållanden, är mycket bristfällig. Detta beror dels därpå, att en fullständigare utredning skulle i frågeformuläret nödvändiggjort ytterligare en mängd frågor, och dels därpå, att de framställda frågorna i en del fall icke fått en fullt lyckad avfattning, varför icke alla insamlade uppgifter visat sig användbara. Exempelvis har i detta samband icke kunnat insamlas uppgifter över bostädernas storlek (rumsantal, rymd eller areal) samt sådana för bedömandet av bostädernas beskaffenhet viktiga omständigheter som ljus- och värmeförhållanden, fuktighet och dragighet. Det införskaffade materialet gör det icke möjligt att göra sträng åtskillnad mellan arbetare med egen bostad och arbetare, som bott hos andra såsom underhyresgäster eller inneboende, ej heller att få reda på den egentliga boendetätheten, alltså medeltalet invånare per rum. Oberoende därav blottar enquêten många särdrag, som äro utmär-

erikoispiirteitä, jotka ansaitsevat täyttä huomiota pyrittäessä muodostamaan kaikinpuolista käsitystä heidän sosialisesta asemastaan.

Jos ensinnäkin tarkastellaan tutkimuksen eläisten maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin ryhmittymistä sen mukaan, kenen luona tai kenen luovuttamissa asunnoissa he asuivat, tullaan liitetaulun IX perustuksella allaolevan yhdistelmän osoittamiin tuloksiin. Kotona työskentelevät saomoin kuin nekin työntekijät, jotka asuivat vanhempiensa työnantajalta saamassa asunnossa, on siinä luettu vanhempiensa eikä työnantajan luona asviksi.

Työntekijöistä asui — Av arbetarna bodde	Maatalous Lantbruk		Yht. S:a	Teollisuus Industri		Yht. S:a	Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.		Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.		Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
vanhempiensa luona — hos sina									
föräldrar	324	440	764	2 675	2 179	4 854	220	190	410
omaisten luona — hos andra anhöriga	6	6	12	224	296	520	7	15	22
työnantajan luona — hos arbetsgivaren	135	142	277	110	165	275	17	67	84
vieraiden luona — hos främmande ..	11	7	18	478	432	910	28	16	44
Yhteensä — Summa	476	595	1 071	3 487	3 072	6 559	272	288	560

Prosentteina — I procent

vanhempiensa luona — hos sina									
föräldrar	68.0	73.9	71.3	76.7	71.0	74.0	80.9	66.0	73.2
omaisten luona — hos andra anhöriga	1.3	1.0	1.1	6.4	9.6	7.9	2.6	5.2	3.9
työnantajan luona — hos arbetsgivaren	28.4	23.9	25.9	3.2	5.4	4.2	6.2	23.3	15.0
vieraiden luona — hos främmande ..	2.3	1.2	1.7	13.7	14.0	13.9	10.3	5.5	7.9
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Useimmat työntekijät asuivat tämän mukaan vanhempiensa luona; he edustivat lähes $\frac{3}{4}$ kaikista, suhdelukujen vaihdelleessa eri ammattiryhmissä verraten vähän, 71.3—74.0 %:n välillä. Veljien, sisarien tai muiden omaisten luona asuvia oli enimmänsä, 7.9 %, teollisuustyöntekijäin joukossa, mutta maataloustyöntekijöistä ainoastaan 1.1 % ja muista työntekijöistä 3.9 %. Maataloustyöntekijöistä asui neljännes, 25.9 %, teollisuustyöntekijöistä sen sijaan vain 4.2 % ja muista 15.0 % työnantajain luona, lukuun ottamatta kotona työskenteleviä. Näitä kotona säännöllisessä ammattityössä toimivia lapsia, jotka, kuten edellä mainittiin, on merkitty vanhempiensa luona asviksi, sisältyi huomattavan paljon aineistoon maatalouden alalta, niitä kun oli yhteensä 615 eli 57.4 % kaikista maataloustyöntekijöistä; teollisuuden ja muiden ammattien aloilta niitä oli aivan

kande för unga arbetares bostads- och hemförländanden och förtjäna allt beaktande såsom bidrag till en allsidig uppfattning om deras sociala ställning.

Om början göres med att granska de av undersökningen berörda lant-, industri- och övriga arbetarnas fördelning i enlighet därmed, hos vem (eller i vem tillhörig bostad) de bodde, erhåller man med ledning av tabellbilaga IX de resultat, som följande sammanställning utvisar. Arbetare, som voro sysselsatta i hemmet eller ock bodde i bostad, som föräldrarna anvisats av arbetsgivaren, anses här bo hos föräldrarna och icke hos arbetsgivaren.

I enlighet härmed bodde flertalet arbetare hos sina föräldrar; antalet omfattade inemot $\frac{3}{4}$ av samtliga, med rätt små variationer, mellan 71.3 och 74.0 %, för olika yrkesgrupper. Sådana, som bodde hos bröder, systrar eller andra anförvanter, funnos oftare, i 7.9 % fall, bland industriarbetare, men bland lantarbetare blott i 1.1 % och bland övriga arbetare i 3.9 % fall. Av lantarbetarna bodde fjärdedelen, 25.9 %, av industriarbetarna däremot blott 4.2 % och av de övriga 15.0 % hos arbetsgivaren, oberäknat de i hemmet sysselsatta. De i eget hem i regelbundet yrkesarbete sysselsatta barnen, vilka, enligt vad ovan nämnts, antecknats som boende hos föräldrarna, representera i materialet till stor del lantbruket, inom vilket funnos 615 sådana eller 57.4 % av samtliga lantarbetare; inom industrin och övriga yrken fanns det helt få sådana, resp. 23 eller 0.4 %

vähän, vastaavasti 28 eli 0.4 % ja 14 eli 2.5 %. Mitä vihdoin tulee vieraiden luona asuviin, nousi heidän osuutensa suurimmaksi, 13.9 %:iin, teollisuustyöntekijäin keskuudessa, samalla kuin se jäi 1.7 %:iin maataloustyöntekijäin ja 7.9 %:iin muiden työntekijäin koko luvusta.

On luonnollista, että vanhempiensa luona asuvien työntekijäin osuus kaikista pienenee vieraiden luona asuvien osuuden kasvaessa sitä mukaa, mitä varttuneempiin ikäluokkiin siirrytään. Tämä erotus ilmenee seuraavasta yhdistelmästä, jossa esitetään erikseen 18 vuotta nuorempien ja 18 vuotta täyttäneiden maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin ryhmittyminen puheena olevalta kannalta.

Työntekijöistä asui Av arbetarna bodde	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken	
	18 v. nuor.	18 v. täytt.	18 v. nuor.	18 v. täytt.	18 v. nuor.	18 v. täytt.
	Under 18 år	Fyllda 18 år	Under 18 år	Fyllda 18 år	Under 18 år	Fyllda 18 år
vanhempiensa luona — hos sina föräldrar	525	239	2 209	2 645	287	123
omaisten luona — hos andra anhöriga	8	4	176	344	14	8
työnantajan luona — hos arbetsgivaren	151	126	72	203	36	48
vieraiden luona — hos främmande	7	11	160	750	23	21
Yhteensä — Summa	691	380	2 617	3 942	360	200
	Prosentteina — I procent					
vanhempiensa luona — hos sina föräldrar	76.0	62.9	84.4	67.1	79.7	61.5
omaisten luona — hos andra anhöriga	1.2	1.0	6.7	8.7	3.9	4.0
työnantajan luona — hos arbetsgivaren	21.8	33.2	2.8	5.2	10.0	24.0
vieraiden luona — hos främmande	1.0	2.9	6.1	19.0	6.4	10.5
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Teollisuustyöntekijät ovat tutkimuksessa siksi runsaasti edustettuina, että niiden osalta voidaan ikävuositainkin seurata vastakkaista kehityssuuntaa vanhempiensa luona ja vieraiden luona asuvien välillä. Tämän ilmiön säännönmukaisuus tulee selvästi näkyviin alempana lueteluista prosenttiluvuista.

och 14 eller 2.5 %. Vad slutligen beträffar dem som bodde hos främmande, var relativa antalet störst, 13.9 %, bland industriarbetarna, medan de bland lantarbetarna utgjorde endast 1.7 % och bland övriga arbetare 7.9 %.

Naturligt är, att relativa antalet arbetare, som bo hos föräldrarna, minskas och relativa antalet av dem, som bo hos främmande, ökas i den mån man kommer till högre åldersklasser. Denna olikhet framträder i följande sammanställning, som visar fördelningen av lant-, industri- och övriga arbetare, dels yngre, dels äldre än 18 år, i detta avseende.

Teollisuustyöntekijöistä asui % Av industriarbetarna bodde i %	Ikä, vuotta — Ålder, år									Yhteensä Summa
	—14			15			16			
	17	18	19	20	21—	22—	23—	24—	25—	
vanhempiensa luona — hos sina föräldrar	93.0	88.7	85.8	80.1	73.1	68.3	60.8	60.0	74.0	
omaisten luona — hos andra anhöriga	4.9	3.9	6.8	8.2	7.1	8.8	10.5	9.6	7.9	
työnantajan luona — hos arbets- givaren	0.7	3.5	2.4	3.0	5.1	4.7	6.4	4.4	4.2	
vieraiden luona — hos främmande ..	1.4	3.9	5.0	8.7	14.7	18.2	22.3	26.0	13.9	
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

Industriarbetarna äro i undersökningen så talrikt företrädda, att i fråga om dem den konträra utvecklingen av antalet sådana som bodde hos föräldrar och hos främmande kan följas t. o. m. enligt åldersår. Denna företeelses regelbundenhet kommer tydligt fram i nedan anförda procenttal.

Samalla kuin 15 vuotta nuoremista teollisuus-työntekijöistä 93.0 % asui vanhempiansa luona ja muut pääasiallisesti omaisten luona, asui 21 vuotta täyttäneistä enää 3/8 vanhempiansa luona, mutta runsas 1/4 vieraiden luona, noin 1/10 omaisten luona ja loput työnantajan luona. Näiden rajojen välillä vanhempiansa luona asuvien suhdeluku aleni varsin tasaisesti ja vieraiden luona asuvien suhdeluku kohosi vastaavasti, joskaan ei yhtä jyrkästi, koska myös omaisten ja työnantajan luona asuvien suhdeluvut kohosivat, vaikkakin vähemmän ja epäsäännöllisemmin.

Alempana olevasta taulukosta nähdään, missä määrin eri teollisuudenhaarojen työntekijät asuivat vanhempiansa, omaisten, työnantajan tai vieraiden luona. Kivi-, savi- ja lasiteollisuuden, metallien jalostuslaitosten ja graafillisen teollisuuden työntekijöistä asuivat suhteellisesti useimmat vanhempiansa luona ja harvimmat vieraiden luona. Kutoma-, vaate- ja kemian teollisuuden työntekijöistä sen sijaan asui melkoista pienempi osa vanhempiansa luona ja suurempi osa vieraiden luona kuin edellisistä. Erityisesti kutomateollisuus-työntekijöistä asui huomattava määrä työnantajan luovuttamissa asunnoissa, kuten palkkautsiin liittyviä luontoisetuja tarkasteltaessa jo on todettu. Sitäpaitsi oli ravinto- ja nautintoaine-, puu- ja vaateusteollisuuden aloilla verraten mo-

Medan av industriarbetare under 15 år 93.0 % bodde hos föräldrarna och återstoden i regel hos andra anhöriga, bodde av dem, som fyllt 21 år, endast 3/8 hos föräldrarna, men drygt fjärdedelen hos främmande, ungefär 1/10 hos anhöriga och resten hos arbetsgivaren. Relativtalet för hos föräldrarna boende sjönk rätt jämnt mellan dessa gränser, och samtidigt steg relativtalet för hos främmande boende, om också ej lika kraftigt, då ju även relativtalen för hos anhöriga och hos arbetsgivaren boende stego, fastän i mindre grad och mindre regelbundet.

Av tabellen här nedan framgår, i vilken utsträckning arbetarna inom olika industrigrenar bodde hos föräldrarna, andra anhöriga, arbetsgivaren eller främmande. Av sten-, ler- och glasindustrins, metallförädlingsverkens och grafiska industrins arbetare bodde förhållandevis mest hos föräldrarna och minst hos främmande. Av textil-, beklädnads- och kemiska industriernas arbetare bodde däremot en mycket mindre del hos föräldrarna och större del hos främmande än av de förra. Speciellt av textilindustriarbetarna nyttjade ett betydande antal av arbetsgivaren upplåtna bostäder, såsom vid behandlingen av de lönerna åtföljande naturaförmånerna redan fastslagits. Dessutom hade åtskilliga arbetare inom närings- och njutningsmedels-, trä- och bekläd-

Teollisuus — Industri	Työntekijöistä asui Av arbetarna bodde					Siitä % — Därav i %			
	vanhempiansa luona hos sina föräldrar	omaisten luona hos andra anhöriga	työnantajan luona hos arbetsgivaren	vieraiden luona hos främmande	Yhteensä Summa	vanhempiansa luona hos sina föräldrar	omaisten luona hos andra anhöriga	työnantajan luona hos arbetsgivaren	vieraiden luona hos främmande
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	461	33	5	35	534	86.3	6.2	0.9	6.6
Konepajat — Mekaniska verkstäder	647	75	12	167	901	71.8	8.3	1.3	18.6
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	263	19	1	20	303	86.8	6.3	0.3	6.6
Kemian teollisuus — Kemisk industri	112	16	1	39	168	66.7	9.5	0.6	23.2
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	340	43	—	56	439	77.4	9.8	—	12.8
Kutomateollisuus — Textilindustri	539	82	147	128	896	60.2	9.1	16.4	14.3
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	353	64	17	104	538	65.6	11.9	3.2	19.3
Paperiteollisuus — Pappersindustri	468	47	6	66	587	79.7	8.0	1.0	11.3
Puuteollisuus — Träindustri	914	67	55	161	1 197	76.4	5.6	4.6	13.4
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	217	27	24	40	308	70.4	8.8	7.8	13.0
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	58	5	1	13	77	75.3	6.5	1.3	16.9
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	220	19	—	20	259	85.0	7.3	—	7.7
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	137	11	2	36	186	73.7	5.9	1.1	19.3
Muu teollisuus — Annan industri	125	12	4	25	166	75.3	7.2	2.4	15.1
Yhteensä — Summa	4 854	520	275	910	6 559	74.0	7.9	4.2	13.9

nilla työntekijöillä työnantajan asunto, mutta nahka- ja karva- sekä graafillisessa teollisuudessa ei yhdelläkään. Vieraiden luona asuvien suhdelu oli suurin kemian teollisuuden ja sen jälkeen vaatetus- ja rakennusteollisuuden sekä konepajojen työntekijäin joukossa.

Pidettäessä kysymyksessä olevalta näkökannalta erikseen silmällä kaupunkien ja maaseudun oloja voidaan panna merkille, että kaikista teollisuustyöntekijöistä asui kaupungeissa 73.7 % ja maaseudulla 74.5 % vanhempiensa luona, vastaavasti 10.1 ja 4.5 % omaisten, 0.8 ja 9.4 % työnantajan sekä 15.4 ja 11.6 % vieraiden luona. Vanhempiensa luona asuvia oli siis jokseenkin saman verran sekä kaupungeissa että maaseudulla, kun taas omaisten ja vieraiden luona asuvia oli enemmän ja työnantajan asunnossa asuvia vähemmän kaupungeissa kuin maaseudulla.

Myös muiden ammattien ryhmässä kävivät eroavaisuudet kaupunkien ja maaseudun olojen välillä sikäli samaan suuntaan, että omaisten ja vieraiden luona asuvat olivat lukuisammat kaupungeissa, mutta työnantajan luona asuvat maaseudulla. Luontoiseduista puhuttaessa on jo mainittu, että nämä työnantajalta asunnon saaneet työntekijät olivat pääasiallisesti kotipalvelijoita sekä ravintola- ja liikkepulaisia.

Lähtökohdaksi sen seikan arvostelemiselle, missä määrin asunnot täyttävät niille terveydellisessä suhteessa asetettavia vaatimuksia, otetaan tilastollisissa selvityksissä tavallisesti asumistiheys eli asukkaiden keskimääräinen luku jokaista asuinhuonetta kohden. Kun esillä olevan tutkimuksen ensiaineistoa tarkastettaessa kuitenkin havaittiin, etteivät kerätyt tiedot siitä, monenko kanssa asianomaiset nuoret työntekijät asuivat samassa huoneessa, antaneet käyttökelpoista pohjaa varsinaisen asumistiheyden laskemista varten, jäi tässä ainoaksi asuintilan mittapuuksi samassa huoneessa nukkuvien henkilöiden luku. Vaikka on ilmeistä, että tämä „nukkumistiheys” yleensä on suurempi kuin jokaista huonetta kohden laskettu asumistiheys, koska kahden ja useamman huoneen huoneistoissa on useinkin tapana käyttää vain yhtä huonetta makuuhuoneena, se tarjoaa sentään, muiden tietojen puutteessa, eräänlaisen kuvan itse asunnotasostakin ja asuntojen ahtauteen liittyvistä terveysvaaroista.

Niiden vastausten mukaan, jotka on saatu samassa huoneessa nukkuvien henkilöiden lukua koskevaan kysymykseen, on laadittu liitetaulu X. Sen nojalla voidaan ensinnäkin esittää seuraava yleistelmä maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin jakaantumisesta tässä suhteessa.

nadsindustrierna bostad av arbetsgivaren, men ej en enda vid läder- och hår- samt grafiska industrierna. Relativtalet för hos främmande boende var störst bland kemiska industrins och därefter bland beklädnads- och byggnadsindustrierna samt mekaniska verkstädernas arbetare.

Om man i ifrågavarande hänseende gör åtskillnad mellan förhållandet i städerna och på landsbygden, kan man anteckna, att av samtliga industriarbetare bodde i städerna 73.7 % och på landsbygden 74.5 % hos sina föräldrar, resp. 10.1 och 4.5 % hos andra anhöriga, 0.8 och 9.4 % hos arbetsgivaren och 15.4 och 11.6 % hos främmande. Relativa antalet hos föräldrarna boende var alltså ungefär detsamma i städerna och på landsbygden, medan, såvitt gällde hos anhöriga och främmande eller hos arbetsgivaren boende, relativtalet var större, resp. mindre i städerna än på landsbygden.

Inom gruppen övriga yrken föredro stads- och landsförhållandena såtillvida samma olikhet, att de hos anhöriga och främmande boende voro talrikast i städerna, men de hos arbetsgivaren boende på landsbygden. Vid behandlingen av naturförhållandena har redan nämnts, att dessa arbetare, som hade bostad hos arbetsgivaren, främst utgjordes av hembiträden samt restaurang- och affärsbiträden.

Till utgångspunkt för bedömande av, i vilken grad bostäderna uppfylla nödiga fordringar i sanitärt avseende, toges vid statistiska undersökningar vanligen boendetätheten eller antalet invånare i medeltal per boningsrum. Då granskningen av primärmaterial till föreliggande undersökning emellertid ådagalade, att uppgifterna därom, med luru många de tillfrågade unga arbetarna bodde i samma rum, icke utgjorde användbart underlag för beräkning av den egentliga boendetätheten, återstod endast att till mått i detta avseende taga antalet personer, som sovo i samma rum. Fastän det är uppenbart, att denna „sovtäthet” i allmänhet är större än den per varje rum beräknade boendetätheten, enär i lägenheter om två och t. o. m. flera rum ofta endast ett brukar användas som sovrum, ger metoden dock, i brist på andra uppgifter, en viss föreställning om bostadsstandarden och om trångboddheten med ty åtföljande sanitära faror.

Enligt de ingångna svaren på frågan om antalet personer, som sovo i samma rum, har upprättats tabellbilaga X. Med stöd av denna kan till en början göras följande sammanställning över fördelningen av lant-, industri- och övriga arbetare i detta avseende.

Työntekijöistä nukkui Av arbetarna sovo	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
yksin — ensamma	57	91	148	478	251	729	36	36	72
1 henkilön kanssa — med 1 person..	73	103	176	675	579	1 254	36	65	101
2 ” ” — ” 2 personer	123	152	275	828	752	1 580	64	63	127
3 ” ” — ” 3 ”	81	107	188	632	679	1 311	52	53	105
4 ” ” — ” 4 ”	53	43	96	417	386	803	28	26	54
5—6 ” ” — ” 5—6 ”	28	49	77	307	282	589	28	34	62
7— ” ” — ” 7— ”	33	31	64	121	113	234	22	6	28
Yhteensä — Summa	448	576	1 024	3 458	3 042	6 500	266	283	549

Prosentteina — I procent

yksin — ensamma	12.7	15.8	14.4	13.8	8.3	11.2	13.5	12.7	13.1
1 henkilön kanssa — med 1 person..	16.3	17.9	17.2	19.5	19.0	19.3	13.5	23.0	18.4
2 ” ” — ” 2 personer	27.5	26.4	26.9	23.9	24.7	24.3	24.1	22.3	23.1
3 ” ” — ” 3 ”	18.1	18.6	18.4	18.3	22.3	20.2	19.6	18.7	19.1
4 ” ” — ” 4 ”	11.8	7.4	9.4	12.1	12.7	12.3	10.5	9.2	9.9
5—6 ” ” — ” 5—6 ”	6.2	8.5	7.5	8.9	9.3	9.1	10.5	12.0	11.3
7— ” ” — ” 7— ”	7.4	5.4	6.2	3.5	3.7	3.6	8.3	2.1	5.1
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ahtaasti asuiksi asunnoiksi on maassamme totuttu lukemaan huoneistot, joissa asukasluku huonetta kohden on 3 tai enemmän. Joskin otetaan huomioon, että yhdistelmässä käytetty laskuperuste edellä mainitusta syystä kuvastaa oloja jonkin verran epäsuotuisammassa valossa kuin varsinaista asumistiheyttä osoittavat keskimäärät, on näistä lukusarjoista joka tapauksessa pääteltävissä, että asuminenkin oli suurelta osalta kovin ahdasta. Ainoastaan vajaa kolmannes kaikista tiedonantajista nukkui yksin, tai yhdessä jonkun toisen kanssa, kun sen sijaan runsaasti puolella oli 2—4 makuutoveria ja $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$:lla vieläkin useampia makuutovereita samassa huoneessa, mitä asuintilaa käytetty pitää jo erittäin ahtaana. Maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin olot eivät puheena olevalta kannalta juuri paljонkaan poikenneet toisistaan. Asianomaiset itse mukaan luettuina tuli maataloustyöntekijöillä keskimäärin 3.56, teollisuustyöntekijöillä 3.55 ja muilla 3.70 henkilöä makuuhuonetta kohden. Laskettaessa vastaavat keskimäärät erikseen mies- ja naispuolisten työntekijäin osalta saadaan tuloksiksi maataloustyöntekijöillä 3.70 ja 3.46, teollisuustyöntekijöillä 3.47 ja 3.65 sekä muilla työntekijöillä 4.02 ja 3.39; siten näyttävät miespuolisten teollisuustyöntekijäin asunto-olot jossakin määrin väljemmiltä kuin naispuolisten, mutta maatalous- ja muiden työntekijäin joukossa eri sukupuolien suhdeluvut viittaavat päinvastaiseen suuntaan.

Till överbefolkade bostäder har i vårt land plägat hänföras lokaler, i vilka invånarantalet per rum utgör 3 eller mera. Även med hänsyn till, att den i sammanställningen tillämpade beräkningsgrunden av antydd orsak återgiver förhållandena på ett något ogynnsammare sätt än de riktiga medeltalen över boendetätheten, kan av dessa talserier i varje fall slutas till, att trångboddheten till stor del var avsevärd. Ej fullt tredjedelen av alla uppgiftslämnare sovo ensamma eller med en annan, medan över hälften hade 2—4 och $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ ännu flere sovkamrater i samma rum, vilket redan måste anses särdeles trångt. Förhållandena bland lant-, industri- och övriga arbetare skilde sig härvid icke mycket från varandra. Inberäknat vederbörande själva, utgjorde bland lantarbetarna medeltalet personer per sovrum 3.56, bland industriarbetarna 3.55 och bland de övriga 3.70. Med åtskiljande av manliga och kvinnliga arbetare enhålles för lantarbetarna motsvarande medeltal 3.70 och 3.46, för industriarbetarna 3.47 och 3.65 och för övriga arbetare 4.02 och 3.39; sålunda synas bostadsförhållandena bland manliga industriarbetare vara något drägligare än bland de kvinnliga, men bland lant- och övriga arbetare gå proportions-talen för könen i motsatt riktning.

Alla oleva taulukko osoittaa, miten samassa huoneessa nukkuvien henkilöiden luku vaihteli eri teollisuudenhaarojen työntekijöillä ja montako henkilöä heillä tuli keskimäärin makuuhuonetta kohden.

Nedanstående tabell utvisar, huru antalet i samma rum sovande personer växlade bland arbetare inom olika industrigrenar och huru stort medeltalet personer per sovrum var.

Teollisuus — Industri	Työntekijäin luku Antal arbetare	Siitä %, nukkui huoneessa, jossa oli allamainittu luku muita henkilöitä Därav i %, sådana som sovo med följande antal andra personer i samma rum							I medeltal sovo i samma rum
		0	1	2	3	4	5-6	7-	
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	528	10.2	14.8	23.1	22.7	15.0	9.1	5.1	3.79
Konepajat — Mekaniska verkstäder	890	15.2	20.5	26.5	17.4	13.0	5.7	1.7	3.22
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	303	8.9	15.8	28.1	20.1	14.5	8.6	4.0	3.67
Kemian teollisuus — Kemisk industri	164	9.2	25.0	26.2	13.4	14.6	9.2	2.4	3.46
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	435	11.7	16.3	24.1	24.6	12.4	8.1	2.8	3.55
Kutomateollisuus — Textilindustri	883	7.4	21.3	24.8	20.0	10.6	10.6	5.3	3.72
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	535	13.1	22.4	24.9	22.0	9.9	6.0	1.7	3.23
Paperiteollisuus — Pappersindustri	586	9.0	18.1	24.9	20.5	14.5	10.8	2.2	3.61
Puuteollisuus — Träindustri	1 185	11.2	16.5	20.9	20.2	12.8	12.7	5.7	3.84
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	307	14.7	21.2	29.3	18.2	8.5	6.2	1.9	3.15
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	77	19.5	23.3	18.2	19.5	9.1	9.1	1.3	3.13
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	258	9.7	26.0	26.4	19.4	11.2	5.4	1.9	3.28
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	184	12.0	22.8	20.1	19.0	10.3	10.3	5.5	3.60
Muu teollisuus — Annan industri	165	11.5	19.4	20.6	22.4	12.7	9.7	3.7	3.57
Yhteensä — Summa	6 500	11.2	19.3	24.3	20.2	12.3	9.1	3.6	3.55

Taulukosta päättäen oli kaikilla teollisuusaloilla sekä tyydyttävissä että erittäin ahtaissa oloissa asuvia työntekijöitä. Niiden työntekijäin osuus, jotka nukkuvat yksin tai yhdessä jonkun toisen kanssa, vaihteli eri teollisuuksissa 24.7—42.8 %:n välillä ja niiden osuus, joilla oli vähintään 5 makuuveria, 7.3—18.4 %:n välillä. Pidettäessä arvosteluperusteena samassa huoneessa nukkuvien henkilöiden keskimääräni olivat puuteollisuuden, metallien jalostuslaitosten ja kutomateollisuuden työntekijät suhteellisesti huonoimmassa asemassa, niillä kuin nämä keskimäärät nousivat 3.84—3.72:een, samalla kuin vastaavat luvut parhaita oloja edustavilla valaistus- ja voimansiirto- sekä ravinto- ja nautintoaineteollisuuden työntekijöillä jäivät 3.13—3.15:een. Näiden tietojen mukaan työntekijäin keskimääräisessä asuntotasossa teollisuudenhaaroittain ilmenevät eroavaisuudet olivat verraten pienet.

Jos tarkastellaan samassa huoneessa nukkuvien henkilöiden luvun vaihteluja siltä kannalta, kenen luona työntekijät asuivat, saadaan kaikista tiedonantajista seuraava yhdistelmä.

Av tabellen att döma, fanns det inom alla industrigrenar arbetare med såväl tillfredsställande som särdeles tränga bostadsförhållanden. Relativa antalet arbetare, som sovo ensamma eller med en annan, växlade vid olika industrier mellan 24.7 och 42.8 % och relativa antalet arbetare med minst 5 sovrum mellan 7.3 och 18.4 %. Om såsom kriterium användes medeltalet i samma rum sovande personer, voro träindustrins, metallförädlingsverkens och textilindustrins arbetare jämförelsevis sämst ställda, med medeltal mellan 3.84 och 3.72, medan motsvarande tal för belysnings- och kraftöverförings- samt närings- och njutningsmedelsindustriernas arbetare, de bäst ställda av alla, voro 3.13—3.15. Enligt dessa uppgifter voro skiljaktigheterna i fråga om arbetarnas genomsnittliga bostadsstandard inom olika industrigrenar jämförelsevis små.

Om man undersöker, huru antalet personer, som sovo i samma rum, växlade med hänsyn därtill, hos vem arbetarna bodde, erhålles för samtliga uppgiftslämnare följande sammanställning.

Asunto — Bostad	Työntekijän luku Antal arbetare	Siitä %, nukkui huoneessa, jossa oli allamainittu luku muita henkilöitä							Samassa huoneessa nukkuvien keskimäärä 1 medeltal sovo i samma rum
		Därav i %, sådana som sovo med följande antal andra personer i samma rum							
		0	1	2	3	4	5—6	7—	
vanhempien luona — hos föräldrar ..	5 945	9.5	16.4	23.8	21.3	13.4	10.8	4.8	3.78
omaisten luona — hos andra anhöriga	549	17.7	24.2	29.7	15.5	8.9	3.1	0.9	2.89
työnantajan luona — hos arbetsgivaren	620	16.3	22.4	30.5	18.7	6.0	4.7	1.4	3.00
vieraiden luona — hos främmande....	959	19.6	29.5	22.6	14.2	7.4	4.2	2.5	2.97
Yhteensä — Summa	8 073	11.8	19.0	24.5	19.9	11.8	9.0	4.0	3.56

Kuten tästä on havaittavissa, olivat vanhempiensa luona asuvat työntekijät yleensä jonkin verran ahtaammissa oloissa kuin muut. Edellisistä oli joka toisella, mutta jälkimmäisistä vain joka neljännellä tai kolmannella ainakin 3 makuutove-ria samassa huoneessa, ja näin ollen samassa huoneessa nukkuvien keskimäärä, asianomaiset itse mukaan luettuina, nousi ensiksi mainitussa ryhmässä 3.78:aan, kun se muissa ryhmässä oli 2.89—3.00.

Aineisto tarjoaa pohjaa myös paikallisten vertailujen tekemiseen, osoittaen asunto-olot melko erilaisiksi maan eri osissa. Siitä päättäen, että kaupungeissa tuli makuuhuonetta kohden keskimäärin 3.45 ja maaseudulla 3.08 henkilöä, olot näyttävät maaseudulla ylimalkaan hieman epätydyttävämiltä kuin kaupungeissa. Lääneittäin suoritettujen laskelmien nojalla joutuvat läntiset ja eteläiset rannikkoseudut edullisempaan valoon kuin maan itä- ja pohjoisosat, sillä samassa huoneessa nukkuvien keskimäärä nousi Kuopion läänissä 4.24:ään ja Oulun läänissä 4.15:een, vastaavan keskimäärän ollessa Vaasan läänissä vain 3.20, Turun ja Porin läänissä 3.41, Uudenmaan ja Viipurin läänissä 3.42, Mikkelin läänissä 3.54 ja Hämeen läänissä 3.63.

Yksityisten paikkakuntien väliset eroavaisuudet olivat vielä paljon tuntuvammat. Äärimmäisinä vastakohtina olivat Kaavin ja Kruunupyyn pitäjät, joista edellisessä tuli makuuhuonetta kohden keskimäärin 7.04, mutta jälkimmäisessä vain 2.53 henkeä. Kaavia seurasi ahtaimpien olojen edustajana Suomussalmi (keskimäärä 5.42) ja sen jälkeen järjestyksessä Värtsilä, Forssa, Rovaniemi, Kemin mlk., Lieksa, Porvoo mlk. ja Kotka (keskimäärät 4.59—4.14). Mainittu keskimäärä jäi, paitsi Kruunupyssä, myös Sakkolassa, Viipurissa, Hyvinkäällä ja Halikossa alle 3:n. Muilla 31 paikkakunnalla, jotka kuuluivat tutkimuksen piiriin, se vaihteli 3.05—3.96:n välillä, ollen m. m. Helsingissä ja Tampereella 3.58, Turussa 3.33, Kuopiossa 3.75, Vaasassa 3.09 ja Oulussa 3.57.

Såsom man härav finner, voro de arbetare, som bodde hos föräldrarna, i allmänhet något mera trångboddä än de övriga. Av de förra hade var annan, men av de senare blott var fjärde eller tredje åtminstone 3 sovkamrater i samma rum, och sålunda steg medeltalet sovande i samma rum, inberäknat vederbörande själva, inom förstnämnda grupp till 3.78, men inom de andra grupperna till 2.89—3.00.

Materialet möjliggör även ortliga jämförelser, vilka visa rätt olika bostadsförhållanden i skilda landsdelar. Att döma därav, att medeltalet personer per sovrum i städerna var 3.45 och på landsbygden 3.08, förefalla förhållandena på landsbygden överhuvud något mindre tillfredsställande än i städerna. Länsvis utförda beräkningar ställa de västra och södra kusttrakterna i gynnsammare dager än landets östra och norra delar, ty medeltalet i samma rum sovande utgjorde i Kuopio län 4.24 och i Uleåborgs län 4.15, medan motsvarande medeltal i Vasa län var blott 3.20, i Åbo och Björneborgs län 3.41, i Nylands och Viborgs län 3.42, i S:t Michels län 3.54 och i Tavastehus län 3.63.

Skiljaktigheterna mellan olika orter voro ännu vida större. Tvenne motsatta poler voro Kaavi och Kronoby socknar, av vilka i den förra medeltalet personer per sovrum utgjorde 7.04 och i den senare blott 2.53. Näst efter Kaavi kom som representant för ytterlig trångboddhet Suomussalmi (medeltal 5.42) och därpå i ordning Värtsilä, Forssa, Rovaniemi, Kemi lk., Lieksa, Borgå lk. och Kotka (medeltal 4.59—4.14). Under 3 låg medeltalet, utom i Kronoby, även i Sakkola, Viborg, Hyvinkää och Halikko. På övriga 31 orter inom undersökningsområdet varierade det mellan 3.05 och 3.96 och var bl. a. i Helsingfors och Tammerfors 3.58, i Åbo 3.33, i Kuopio 3.75, i Vasa 3.09 och i Uleåborg 3.57. Ett goss-hems in-terner, vilka sovo 14 i samma rum, höjde Helsing-

Helsingin keskimäärää korottivat erään poikakodin asukkaat, joita nukkui 14 samassa huoneessa, siksi paljon, että jos ne jätetään laskelmien ulkopuolelle, keskimäärä alenee siellä 3.43:een ja koko Uudenmaan läänissä 3.34:ään.

Liian ahtaan asumisen seurauksista on siveellisessä suhteessa pahimpia se epäkohta, ettei tällöin ole mahdollista erottaa yöksi eri sukupuolia toisistaan eikä vanhempia varttuneemmassa iässä olevista lapsistaan. Näin on asian laita varsin lukuisissa tapauksissa maamme työläisnuorison piirissä. Vastaukset kysymykseen, nukkuiko asianomaisten kanssa samassa huoneessa myös toista sukupuolta olevia aikuisia henkilöitä, osoittavat, että kaikista 8190 tiedonantajasta oli 3158 eli 38.6 % tässä asemassa. Alla olevasta yhdistelmästä nähdään, kuinka mainitut tapaukset jakaantuivat maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin kesken sen mukaan, kenen luona he asuivat.

Asunto — Bostad	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
	Työntekijöistä nukkui toista sukupuolta olevien kanssa								
	Av arbetarna sovo i samma rum med personer av annat kön								
vanhempien luona — hos föräldrar	99	137	236	1287	950	2237	93	73	166
omaisten luona — hos andra anhöriga	3	2	5	93	98	191	5	2	7
työnantajan luona — hos arbetsgivaren	20	19	39	30	10	40	3	5	8
vieraiden luona — hos främmande ..	1	3	4	115	98	213	6	6	12
Yhteensä — Summa	123	161	284	1525	1156	2681	107	86	193
	Prosentteina — I procent								
vanhempien luona — hos föräldrar	30.6	31.1	30.9	48.1	43.6	46.1	42.3	38.4	40.5
omaisten luona — hos andra anhöriga	50.0	33.3	41.7	41.5	33.1	36.7	71.4	13.3	31.8
työnantajan luona — hos arbetsgivaren	14.8	13.4	14.1	27.3	6.1	14.5	17.6	7.5	9.5
vieraiden luona — hos främmande ..	9.1	42.9	22.2	24.1	22.7	23.4	21.4	37.5	27.3
Yhteensä — Summa	25.8	27.1	26.5	43.7	37.6	40.9	39.3	29.9	34.5

Tutkimuksen käsittämistä maataloustyöntekijöistä ilmoitti runsaasti 1/4, teollisuustyöntekijöistä 2/3, ja muista työntekijöistä 1/3, nukkuvansa samassa huoneessa toista sukupuolta olevien henkilöiden kanssa. Tavallisinta se oli yleensä vanhempiansa luona asuvien ja harvinaisinta työnantajan luona asuvien työntekijäin joukossa. Keskimäärin kuului vanhempiansa luona asuvista 43.8 % ja omaisten luona asuvista 36.6 %, mutta työnantajan luona asuvista vain 13.7 % ja vieraiden luona asuvista 23.6 % tähän luokkaan. Miespuolisten työntekijäin osalta vastaavat suhdeluvut olivat enimmäkseen jonkin verran suuremmat kuin naispuolisten osalta. Jos vielä pidetään erikseen silmällä 18 vuotta nu-

fors' medeltal så väsentligt, att genom deras utelämnande ur beräkningen medeltalet där nedgår till 3.43 och för hela Nylands län till 3.34.

En av de i sedligt avseende värsta följderna av alltför stor trångboddhet är missförhållandet, att det då icke är möjligt att skilja könen från varandra till natten och föräldrarna från barn i vuxnare ålder. Så är förhållandet i mycket talrika fall bland vårt lands arbetarungdom. Svaren på frågan, om i samma rum med vederbörande även sovo fullvuxna personer av annat kön, utvisa att av samtliga 8190 uppgiftslämnare 3158 eller 38.6 % befunno sig i denna ställning. Av sammanställningen här nedan synes, huru fallen fördelade sig mellan lant-, industri- och övriga arbetare med hänsyn till hos vem de bodde.

Av de lantarbetare, som undersökningen berörde, uppgav drygt 1/4, av industriarbetarna 2/3, och av övriga arbetare 1/3, att de sovo i samma rum med personer av annat kön. Detta skedde i regel oftast bland de hos föräldrarna och minst ofta bland de hos arbetsgivaren boende. I medeltal hörde till denna klass 43.8 % av de hos föräldrarna och 36.6 % av de hos anhöriga boende, men blott 13.7 % av de hos arbetsgivaren och 23.6 % av de hos främmande boende. För manliga arbetare voro motsvarande relativt merendels något större än för de kvinnliga. Om man ytterligare gör åtskillnad mellan arbetare under och över 18 år, kan man fastslå, att av de förra

rempia ja 18 vuotta täyttäneitä työntekijöitä, voidaan todeta, että edellisistä oli kaikkiaan 41.9 %:lla ja jälkimmäisistä 35.9 %:lla, siis alaikäisillä vähän useammin kuin täysi-ikäisillä, toista sukupuolta olevia makuutovereita. Kaikista kaupunkien työntekijöistä edusti 40.8 % ja maaseudun työntekijöistä 36.1 % näitä, joten ero kaupunkien ja maaseudun olojen välillä oli puheena olevalta kannalta ver-
raten pieni.

Kuten aikaisemmin on mainittu, pyydettiin niiltä työntekijöiltä, jotka asuivat vanhempiensa luona, lisäksi eräitä tietoja heidän kotioloistaan. Näinpä on ensinnäkin 6 009 työntekijää ilmoittanut, elivätkö heidän molemmat vanhempansa vai kumpi näistä. Suurimmalla osalla, 67.9 %:lla, oli molemmat vanhemmat elossa, kun sen sijaan 4.7 %:lla eli vain isä ja 27.4 %:lla vain äiti. Maataloustyöntekijöistä erikseen kuului vastaaviin ryhmiin 82.8, 5.3 ja 11.9 %, teollisuustyöntekijöistä taas 65.6, 4.6 ja 29.8 % sekä muista työntekijöistä 68.3, 5.1 ja 26.6 %. Selitykseksi siihen, että maataloustyöntekijöillä oli suhteellisesti useammin molemmat vanhemmat elossa kuin teollisuus- ja muilla työntekijöillä, voidaan m. m. esittää, että maataloustyöntekijät olivat keski-ikänsä 1.2 vuotta nuorempia kuin teollisuustyöntekijät ja myös hieman nuorempia kuin muut työntekijät ja etteivät edellisten isät ilmeisesti ole olleet samassa määrin alttiina ammattivaaroille kuin jälkimmäisten; vuoden 1918 tapauksilla on epäilemättä myös ollut vaikutusta siihen.

Asianomaisten vanhempien ansiotyössä käyntiä koskevaan kysymykseen saatiin vastauksia kaikkiaan 5 919 työntekijältä. Seuraavalla sivulla olevasta yhdistelmästä selviää, miten ne jakaantuivat eri vaihtoehtojen kesken.

Maataloustyöntekijäin vanhempien ansiotyöhön nähden nämä luvut tuskin saattavat tarjota pohjaa varmoille päätelmille osaksi tämän ryhmän eriköisen kokoonpanon ja osaksi kysymyksen epä-määräisyyden takia. Maataloustyöntekijäin joukossa oli, niin kuin ennen on huomautettu, paljon pientilallisten lapsia, jotka työskentelivät maataloustöissä vanhempiensa tilalla, ja heidän vanhempansa ottivat epäilemättä useimmiten myös itse osaa tilan töihin, mutta tätä työskentelyä ei aina-kaan yleensä ole luettu ansiotyöksi, vaan siksi on katsottu ainoastaan työ kodin ulkopuolella. Kysymyksen sanamuoto on samalla jättänyt mahdollisuuksia erilaisille tulkinnoille sikäli, että toiset ovat rajoittaneet vastauksensa nimenomaan tiedustelu-aikana vallitsevaan tilanteeseen, toisten käsittäessä asian yleisemmin; kun maataloudessa ansiotyöt ovat kausiluontoisia, ovat satunnaisuudet näin ollen voineet päästä vaikuttamaan tuloksiin. Eräänä sel-

41.9 % och av de senare 35.9 %, alltså minder-
åriga i något flera fall än fullvuxna, hade sov-
kamrater av annat kön. Hit hörde av samtliga
stadsarbetare 40.8 % och av landsbygdens arbetare
36.1 %, varför skillnaden mellan stads- och lands-
förhållanden i detta hänseende var rätt liten.

Såsom tidigare nämnts, begärdes av de arbetare, som bodde hos sina föräldrar, ytterligare vissa uppgifter om deras hemförhållanden. Sålunda ha först och främst 6 009 arbetare uppgivit, huruvida båda föräldrarna levde eller vilkendera. Största delen, 67.9 %, hade båda föräldrarna i livet, medan 4.7 % hade endast fadern och 27.4 % endast modern. Av lantarbetarna särskilt hörde till motsvarande grupper 82.8, 5.3 och 11.9 %, av industriarbetarna 65.6, 4.6 och 29.8 % samt av övriga arbetare 68.3, 5.1 och 26.6 %. Som förklaring till, att lantarbetarna proportionsvis oftare än industri- och övriga arbetare hade båda föräldrarna i livet, kan bl. a. framhållas, att lantarbetarnas medelålder var 1.2 år lägre än industriarbetarnas och likaså något lägre än de andra arbetarnas samt att de förras fäder uppenbarligen icke voro i samma grad utsatta för yrkesfaror som de senares; 1918 års händelser ha utan tvivel även medverkat därtill.

På frågan, om föräldrarna voro i förvärsarbete, gävo inalles 5 919 arbetare svar. Av sammanställningen på följande sida framgår svarens fördelning på de olika fallen.

Med avseende på lantarbetarna kunna uppgifterna rörande föräldrarnas förvärsarbete knappast bilda underlag för säkra slutledningar, detta på grund av gruppens speciella sammansättning samt även på grund av frågans obestämda formulering. Bland lantarbetarna funnos, såsom tidigare framhållits, talrika småbrukarbarn, som voro sysselsatta i lantarbete på föräldrarnas lägenhet, och otvivelaktigt deltog deras föräldrar oftast själva i gårdens arbete, men detta arbete har åtminstone i regel icke betraktats som förvärsarbete, utan har så skett endast i fråga om arbete utom hemmet. Frågans ordalydelse har ock lämnat rum för olika tolkningar såtillvida, att somliga avgivit sina svar uteslutande på grund av situationen vid tiden för enquëten, medan andra fattat saken mera allmänt; då inom lantbruket förvärsarbetena äro säsongartade, har resultatet därigenom kunnat bliva påverkat av tillfälligheter. En företeelse,

laisena piirteenä, jolle yhdistelmän suhdeluvut näyttävät antavan vahvistusta, saatetaan mainita, että molempien vanhempien eläessä kävi enimäkseen vain isä, harvoin äiti, ansiotyössä, mutta isän kuoltua on äiti melko usein joutunut ryhtymään ansiotyöhön. Sama ilmiö tulee vielä tavallisempänä näkyviin teollisuus- ja muiden työntekijäin vastauksista.

Kysymyksen epämääräisyydestä aiheutuvat haitat ovat ilmeisesti vähemmän tuntuvat teollisuus- ja muiden työntekijäin osalta. Nämä edustavat paremmin toisinsa rinnastettavia yhteiskuntapiirejä, ja heidän antamansa tiedot viittaavatkin jokseenkin yhdenmukaiseen ryhmitykseen. Milloin molemmat vanhemmat olivat elossa, kävi runsaasti $\frac{1}{10}$:lla isä ja noin $\frac{1}{3}$:lla äiti ansiotyössä, pääasiallisesti isän ohessa, toisinaan yksin, jota vastoin 5.9—7.6 %:lla ei kumpikaan vanhemmista ollut ansiotyössä. Milloin nainoastaan isä oli elossa, hän kävi ansiotyössä myös keskimäärin 9 tapauksessa 10:stä, kun taas äideistä, jotka olivat yksin elossa, kävi $\frac{1}{3}$ ansiotyössä, siis huomattavasti suurempi määrä kuin molempien vanhempien eläessä.

vilken synes bliva bekräftad av relativtalen i sammanställningen, är den, att om båda föräldrarna leva, är för det mesta endast fadern, sällan modern, i förvärvsarbete, men när fadern dött, nödgas modern mycket ofta taga itu med sådant arbete. Samma företeelse kommer ännu tydligare fram i svaren från industri- och övriga arbetare.

De olägenheter, som frågans oklarhet framkallar, äro tydligen mindre påfallande, såvitt gäller industri- och övriga arbetare. De samhällskretsar, som de tillhöra, äro mera likställiga, och deras svar leda även till nästan samma gruppering. Om båda föräldrarna voro i livet, var i drygt 9 fall av 10 fadern och ungefär 1 fall av 7 modern, huvudsakligen jämte fadern, stundom ensam, i förvärvsarbete, varemot i 5.9—7.6 % fall ingendera av föräldrarna var i sådant arbete. Om endast fadern var i livet, var han likaså i 9 fall av 10 i förvärvsarbete, medan däremot av mödrar, som ensamt voro i livet, $\frac{1}{3}$ hade förvärvsarbete, alltså en mycket större del än då båda föräldrarna levde.

	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
<i>Molemmat vanhemmat elossa —</i>									
<i>Båda föräldrarna i livet</i>									
Molemmat ansiotyössä — Båda i förvärvsarbete	16	29	45	177	216	393	17	20	37
Vain isä ansiotyössä — Endast fadern i förvärvsarbete	97	140	237	1 470	1 032	2 502	116	98	214
Vain äiti ansiotyössä — Endast modern i förvärvsarbete	3	3	6	23	51	74	3	1	4
Ei kumpikaan ansiotyössä — Ingendera i förvärvsarbete	135	163	298	112	73	185	13	8	21
Yhteensä — Summa	251	335	586	1 782	1 372	3 154	149	127	276
<i>Vain isä elossa — Endast fadern i livet</i>									
Isä ansiotyössä — Fadern i förvärvsarbete	11	10	21	109	83	192	13	6	19
Isä ei ansiotyössä — Fadern ej i förvärvsarbete	1	15	16	20	7	27	2	—	2
Yhteensä — Summa	12	25	37	129	90	219	15	6	21
<i>Vain äiti elossa — Endast modern i livet</i>									
Äiti ansiotyössä — Modern i förvärvsarbete	8	17	25	434	433	867	28	37	65
Äiti ei ansiotyössä — Modern ej i förvärvsarbete	27	32	59	307	260	567	24	19	43
Yhteensä — Summa	35	49	84	741	693	1 434	52	56	108

	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. Sa	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. Sa	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. Sa
Prosentteina — I procent									
<i>Molemmat vanhemmat elossa — Båda föräldrarna i livet</i>									
Molemmat ansiotyössä — Båda i för- värvsarbete	6.4	8.7	7.7	9.9	15.8	12.5	11.4	15.7	13.4
Vain isä ansiotyössä — Endast fadern i förvärvsarbete	38.6	41.8	40.4	32.5	75.2	79.3	77.9	77.2	77.5
Vain äiti ansiotyössä — Endast mo- dern i förvärvsarbete	1.2	0.9	1.0	1.3	3.7	2.3	2.0	0.8	1.5
Ei kumpikaan ansiotyössä — Ingen- dera i förvärvsarbete	53.8	48.6	50.9	6.3	5.3	5.9	8.7	6.3	7.6
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
<i>Vain isä elossa — Endast fadern i livet</i>									
Isä ansiotyössä — Fadern i förvärvs- arbete	91.7	40.0	56.8	34.5	92.2	37.7	86.7	100.0	90.5
Isä ei ansiotyössä — Fadern ej i för- värvsarbete	8.3	60.0	43.2	15.5	7.8	12.3	13.3	—	9.5
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
<i>Vain äiti elossa — Endast modern i livet</i>									
Äiti ansiotyössä — Modern i för- värvsarbete	22.9	34.7	29.8	53.6	62.5	60.5	53.8	66.1	60.2
Äiti ei ansiotyössä — Modern ej i förvärvsarbete	77.1	65.3	70.2	41.4	37.5	39.5	46.2	33.9	39.8
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Paitsi vanhemmista on tietoja myös siitä, montako henkeä eri tapauksissa kaikkiaan perheeseen kuului ja moniko kaikista perheenjäsenistä kävi ansiotyössä. Perheiden suuruus vaihteli näiden tietojen mukaan melkoisesti. Yleensä oli tutkimuksen alaisten maataloustyöntekijäin kodeissa enemmän jäseniä kuin teollisuus- ja muiden työntekijäin, niin että ensiksi mainituilla tuli 100 perhettä kohden keskimäärin 720, mutta jälkimmäisillä 565 ja 563 henkeä, asianomaiset itse mukaan luehtuina. Perheet, joissa molemmat vanhemmat olivat elossa, olivat keskimääräiseltä jäsenluvultaan kaikissa kolmessa ryhmässä 1—2 henkeä suuremmat kuin perheet, joissa vain isä tai äiti oli elossa.

Mitä perheenjäsenten ansiotyöhön tulee, näyttää maataloustyöntekijäin ryhmä olevan jätettävä kokonaan laskelmien ulkopuolelle niistä syistä, joihin edellä on viitattu heidän vanhempiansa ansio-

Utom beträffande föräldrarna finnas även uppgifter därom, av huru många personer familjen i olika fall sammanlagt bestod och huru många av samtliga familjemedlemmar voro i förvärvsarbete. Familjernas storlek varierade enligt dessa uppgifter betydligt. I allmänhet var medlemsantalet i de av undersökningen berörda lantarbetarnas hem större än i industri- och övriga arbetares, så att bland de förra på 100 familjer kommo i medeltal 720, men bland de senare 565 och 563 personer, inberäknat vederbörande själva. Familjer, i vilka båda föräldrarna voro i livet, voro i fråga om medeltalet medlemmar i samtliga tre grupper 1—2 personer större än familjer, i vilka endast fadern eller modern var i livet.

Vad beträffar familjemedlemmarnas förvärvsarbete, synes lantarbetarnas grupp böra lämnas helt och hållet ur räkningen av de skäl, som tidigare anförts vid behandlingen av föräldrarnas

työstä puhuttaessa. Teollisuus- ja muiden työntekijäin vastaukset voidaan koota seuraavaan yhdistelmään, josta ilmenee heidän kotiensa jakaantuminen jäsenluvun perustuksella sekä ansiotyössä käyvien jäsenten osuus jäsenten kokonaismäärästä perheiden eri suuruusluokissa.

förvärvsarbete. Av industri- och övriga arbetares svar kan bildas följande sammanställning, ur vilken framgår hemmens fördelning, efter medlemsantal samt antalet medlemmar i förvärvsarbete i förhållande till totalantalet inom familjer av olika storlek.

Perheessä jäseniä Antal medlemmar per familj	Molemmat vanhemmat elossa Båda föräldrarna i livet			Vain isä tai äiti elossa Endast fadern l. modern i livet			Kaikki tapaukset Samtliga fall			
	Perheiden luku Antal familjer	Jäseniä yhteensä Medlemmar inalles	Näistä työssä Av dem i arbete	Perheiden luku Antal familjer	Jäseniä yhteensä Medlemmar inalles	Näistä työssä Av dem i arbete	Perheiden luku Antal familjer	Jäseniä yhteensä Medlemmar inalles	Näistä työssä Av dem i arbete	abs. %
2	—	—	—	228	456	392	228	456	392	86.0
3	244	728	535	344	1 032	748	588	1 760	1 283	72.9
4	501	2 004	1 257	432	1 728	1 146	933	3 732	2 403	64.4
5	716	3 580	2 088	288	1 440	856	1 004	5 020	2 944	58.6
6	602	3 612	1 941	219	1 314	769	821	4 926	2 710	55.0
7	468	3 276	1 624	152	1 064	560	620	4 340	2 184	50.3
8	409	3 272	1 504	58	464	241	467	3 736	1 745	46.7
9—10	369	3 457	1 437	54	505	206	423	3 962	1 643	41.5
11—	125	1 466	542	3	33	14	128	1 499	556	37.1
Yhteensä — Summa	3 434	21 395	10 928	1 778	8 036	4 932	5 212	29 431	15 860	53.9

Kuten tästä yhdistelmästä on havaittavissa, kuului kysymyksessä oleviin perheisiin tavallisimmin 4—6 henkeä, mutta sellaisiakin perheitä, joiden jäsenluku nousi vielä suuremmaksi, oli lähes kolmannes kaikista. Keskimäärin oli 100 perheessä 565 jäsentä, ja näistä kävi runsaasti puolet, 304, ansiotyössä. Milloin molemmat vanhemmat olivat elossa, tuli 100 perhettä kohden 628 jäsentä, joista 318 eli 51.1 % oli ansiotyössä, samalla kuin vastaavasti perheissä, joissa vain isä tai äiti oli elossa, keskimäärin 452 jäsenestä 277 eli 61.4 % oli ansiotyössä, siis suhteellisesti jonkin verran suurempi osa. Verrattaessa ansiotyössä käyvien jäsenten lukua jäsenten kokonaismäärään erisuuruissa perheissä nähdään, että edellisten suhteellinen osuus kaikista supistui sitä pienemmäksi, mitä suurempia perheet olivat; 2-henkisissä perheissä kävi 86.0 %, mutta perheissä, joissa oli enemmän kuin 10 henkeä, vain 37.1 % perheenjäsenistä ansiotyössä.

Edellä käsiteltyihin, vanhempiansa luona asuvien työntekijäin kotiloja valaiseviin tietoihin liittyy vihdoin kysymys siitä, maksoivatko nämä työntekijät asunnosta ja ruoasta vanhemmilleen ja paljonko kuuksaudessa. Tähän kysymyskohtaan saadut vastaukset osoittavat, että asian laita oli enimmäkseen näin ja että maksut olivat hyvin erilaiset riip-

Såsom av sammanställningen kan utläsas, bestodo ifrågavarande familjer i vanligaste fall av 4—6 personer, men nästan tredjedelen av samtliga utgjordes av familjer med ännu större medlemsantal. I medeltal hade 100 familjer 565 medlemmar, och av dessa var drygt hälften, 304, i förvärvsarbete. Då båda föräldrarna voro i livet, kommo på 100 familjer 628 medlemmar, av vilka 318 eller 51.1 % voro i förvärvsarbete, medan i familjer, där endast fadern eller modern var i livet, av resp. 452 medlemmar 277 eller 61.4 % voro i förvärvsarbete, alltså relativt taget en något större del. Om man jämför antalet medlemmar i förvärvsarbete och hela antalet medlemmar i familjer av olika storlek, finner man, att proportionstalet mellan de förra och de senare blev desto mindre, ju större familjerna voro; i 2-personers familjer voro 86.0 %, men i familjer med över 10 medlemmar blott 37.1 % av familjemedlemmarna i förvärvsarbete.

Till de ovan behandlade uppgifterna över hemförhållandena bland arbetare, som bodde hos föräldrarna, ansluter sig till sist frågan, huruvida dessa arbetare betalade sina föräldrar för bostad och mat och huru mycket per månad. Svaren på denna fråga utvisa, att så mest var förhållandet och att betalningen i hög grad varierade, beroende främst

puen etupäässä ansioiden suuruudesta. Kaikkiaan vain 218 miespuolista ja 299 naispuolista työntekijää on ilmoittanut, etteivät he suorittaneet mitään kotiinsa. Sangen monesti ovat nuoret työntekijät muulloinkin kuin niissä tapauksissa, joissa he työskentelivät kotona nauttimatta minkäänlaista määrättyä rahapalkkaa, selittäneet luovuttavansa koko ansionsa vanhemmilleen. Samojenkin työntekijäin maksut ovat toisinaan saattaneet tuntuvasti vaihdella esim. vuodenaikojen mukaan, kun työansiot ovat olleet kausiluontoisia. Allaolevasta yhdistelmästä selviää, miten puheena olevat maksut ryhmittäytyvät suuruntensa puolesta erikseen kaupungeissa ja maaseudulla niissä tapauksissa, joissa niiden määrät on ilmoitettu.

av förtjänstens storlek. Endast 218 manliga och 299 kvinnliga arbetare allt som allt uppgiva, att de icke betalade något till hemmet. Mycket ofta ha unga arbetare, även i andra fall än de, då de arbetade hemma utan någon bestämd penninglön, enligt egen uppgift avstått hela förtjänsten åt föräldrarna. En och samma arbetares bidrag har stundom i betydlig grad kunnat variera t. ex. med årstiderna, om förtjänsten varit säsongartad. Av sammanställningen här nedan framgår bidragens fördelning efter storlek i de fall, då beloppen angivits, varvid åtskillnad göres mellan städer och landsbygd.

Maksu, markkaa Bidrag, mark	Työntekijäin luku — Antal arbetare						Prosentteina — I procent					
	Kaupungit Städer		Maaseutu Landsbygd		Yhteensä Summa		Kaupungit Städer		Maaseutu Landsbygd		Yhteensä Summa	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
Alle 200 — Under 200	36	92	56	47	92	139	2.7	7.0	5.8	8.2	4.0	7.4
200—300	139	387	158	246	297	633	10.4	29.5	16.4	48.0	13.0	33.6
300—400	200	294	169	98	369	392	15.0	22.4	17.6	17.2	16.1	20.8
400—500	453	283	261	126	714	409	34.1	21.5	27.2	22.0	31.2	21.7
500—600	185	121	139	44	324	165	13.9	9.2	14.5	7.7	14.1	8.7
600—700	175	84	115	11	290	95	13.2	6.4	12.0	1.9	12.7	5.0
700—	142	52	63	—	205	52	10.7	4.0	6.5	—	8.9	2.8
Yhteensä — Summa	1 330	1 313	961	572	2 291	1 885	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Miespuolisten työntekijäin tavallisin kuukausimaksu oli tästä päättäen 400—500 markkaa ja naispuolisten 200—300 markkaa; näihin ryhmiin kuului molemmista noin $\frac{1}{3}$. Runsaasti $\frac{1}{3}$:lla miespuolisista, mutta vain vajaalla $\frac{1}{4}$:lla naispuolisista työntekijöistä vastaavat maksut nousivat 500 markkaan tai sen yli. Keskimäärin suorittivat miespuoliset työntekijät vanhemmilleen kaikkiaan noin 430 ja naispuoliset 330 markkaa kuukaudessa. Kaupungeissa maksut olivat yleensä jonkin verran suuremmat kuin maaseudulla; siten miespuolisten työntekijäin keskimääräinen maksu kaupungeissa oli noin 450, mutta maaseudulla 400, sekä naispuolisten vastaavasti noin 350 ja 300 markkaa. Kun valtaosa tiedoista on saatu teollisuustyöntekijöiltä, nämä keskimäärätkin kuvastavat lähinnä heidän joukossaan vallitsevia oloja.

Vanligaste månadsbidraget av manliga arbetare var i enlighet härmed 400—500 mark och av kvinnliga 200—300 mark; runt $\frac{1}{3}$ av alla hörde till dessa grupper. Drygt $\frac{1}{3}$ av de manliga, men knappt $\frac{1}{4}$ av de kvinnliga arbetarna erlade bidrag av 500 mark eller mera. I medeltal erlade samtliga manliga arbetare omkring 430 och de kvinnliga 330 mark i månaden till föräldrarna. I städerna voro bidragen i regel något större än på landsbygden; sålunda var medelbidraget av manliga arbetare i städerna omkring 450, men på landsbygden 400, samt av kvinnliga arbetare resp. 350 och 300 mark. Då lejonparten av uppgifterna lämnats av industriarbetare, belysa medeltalen närmast förhållandena bland dem.

IV. Opinnot ja vapaa-ajan käyttö.

Tutkimuksessa käytetyn tiedustelukaavakkeen viidenteen osaan sisältyneet kysymykset asianomaisten koulunkäynnistä, ammattiopinnoista ja vapaa-ajan käytöstä tarjoavat selvitystä seikkoihin, joiden mukaan voidaan arvostella työläisnuorison yleistä sivistystasoa ja henkistä kehitystä ja joilla on huomattava merkitys myös sen työ- ja palkkaolojen muodostumista silmällä pitäen.

Koulunkäynnistä ja ammattiopinnoista saadut tiedot on esitetty liitetaulussa XI. Jos sen perustuksella ensinnäkin koetetaan valaista koko tutkimuksen alaisen nuorison jakaantumista puheena olevalta kannalta, tullaan allaolevan yhdistelmän osoittamiin tuloksiin.

IV. Studier och fritidens utnyttjande.

De i femte avdelningen av det vid undersökningen använda frågeformuläret ingående frågorna om vederbörandes skolgång, yrkesutbildning och utnyttjande av fritiden avse att klargöra omständigheter, vilka möjliggöra bedömandet av arbetarungdomens allmänna bildningsgrad och andliga utveckling och vilka äro av stor betydelse jämväl med avseende å dess arbets- och löneförhållanden.

De uppgifter, som erhållits angående skolgången och yrkesutbildningen, äro framlagda i tabellbilaga XI. Vill man med ledning därav först belysa hela den undersökta ungdomens fördelning ur ifrågavarande synpunkt, erhåller man de i sammanställningen här nedan meddelade resultaten.

	Työntekijain luku — Antal arbetare					Prosentteina — I procent				
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Kaupungit Städer	Maas. Landsb.	Yhteensä Summa	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Kaupungit Städer	Maas. Landsb.	Yhteensä Summa
Ei mitään koulua — Ingen skola	120	88	63	145	208	2.8	2.2	1.5	3.7	2.5
Osa kansakoulua — Folkskola delvis	412	321	265	468	733	9.7	8.1	6.2	11.9	8.9
Koko kansakoulu — Fullständig folkskola	2 217	2 415	2 204	2 428	4 632	52.0	60.9	51.3	61.9	56.3
Kansakoulu ja sen jatkoopetus — Folkskola och fortsättningskola	222	356	325	253	578	5.2	9.0	7.5	6.4	7.0
Muita yleisiä oppilaitoksia — Annan allmän läroinrättning	173	123	197	99	296	4.1	3.1	4.6	2.5	3.6
Ammattioppilaitoksia — Yrkesläroanstalt	436	299	617	118	735	10.2	7.5	14.3	3.0	9.0
Muuta ammattiopetusta — Annan yrkesutbildning	680	363	628	415	1 043	16.0	9.2	14.6	10.6	12.7
Yhteensä — Summa	4 260	3 965	4 299	3 926	8 225	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Koulukäymättömiä oli tämän mukaan 2.5 % kaikista; miespuolisten työntekijäin keskuudessa niitä oli suhteellisesti jonkin verran enemmän kuin naispuolisten keskuudessa ja maaseudulla runsaammin kuin kaupungeissa. Suurimpana ryhmänä oli-

I enlighet härmed fanns det 2.5 % icke-skolgångna; deras relativa antal var något större bland manliga arbetare än bland kvinnliga och större på landsbygden än i städerna. Största gruppen bildade de, som genomgått folkskola,

Tästä päättäen oli maataloustyöntekijäin joukossa suhteellisesti enemmän alimmilla opillisen sivistyksen asteilla olevia kuin teollisuus- ja muiden työntekijäin joukossa, edellisistä kun oli kouluakäymättömiä 4.2 % ja kansakoulun kesken jättäneitä tai vain osaksi kansakoulua käyneitä 13.2 %, teollisuustyöntekijöistä sen sijaan vain 2.2 ja 8.4 % sekä muista 3.6 ja 6.6 %. Tavallisimmin opinnot olivat kaikilla tahoilla rajoittuneet kansakoulun läpikäymiseen, niin että tähän ryhmään kuului maataloustyöntekijöistä $\frac{2}{3}$ sekä teollisuus- ja muista työntekijöistä $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{5}$. Kansakoulun jatko-opetusta saaneiden luku vaihteli $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{10}$:n välillä, ja muissa yleisissä oppilaitoksissa opiskelleiden luku oli vielä melkoista pienempi. Jyrkimmän tuli eroavaisuus maataloustyöntekijäin ja teollisuus- ja muiden työntekijäin välillä näkyviin ammattiopetusta saaneiden ryhmässä; maataloustyöntekijöistä kuului niihin ainoastaan $\frac{1}{22}$, mutta teollisuustyöntekijöistä $\frac{1}{4}$ ja muista $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{7}$.

Jos verrataan 18 vuotta nuorempien ja 18 vuotta täyttäneiden työntekijäin koulunkäyntiä koskevia tietoja toisiinsa, voidaan panna merkille kansanopetusoloissa viime aikoina tapahtunut edistyminen. Niin hyvin maatalous- kuin teollisuus- ja muiden työntekijäin piirissä oli kouluakäymättömiä ja kansakoulun kesken jättäneitä suhteellisesti vähäisempi osa alaikäisistä kuin täysi-ikäisistä. Kansakoulun läpikäyneitä ja sen jatko-opetusta saaneita sitä vastoin oli huomattavasti enemmän alaikäisten kuin täysi-ikäisten joukossa. Ammattiopetusta eivät alaikäiset vielä olleet ehtineet saada samassa määrin kuin täysi-ikäiset.

Kuten seuraavalla sivulla olevasta taulukosta ilmenee, poikkesivat myös eri teollisuusaloilla työskentelevät työntekijät koulu- ja ammattiopintojensa puolesta melko paljon toisistaan. Kouluakäymättömiä ja kansakoulun kesken jättäneitä oli runsaimmin puu- ja kutomateollisuuksissa, vähemmän taas graafillisessa teollisuudessa ja sen jälkeen vaatetusteollisuudessa. Niiden työntekijäin luku, joiden opinnot rajoittuivat pelkkään kansakoulukurssiin, nousi kivi-, savi- ja lasi-, kutomakemian sekä nahka- ja karvateollisuuksissa noin $\frac{2}{3}$:aan kaikista, samalla kuin se graafillisessa teollisuudessa jäi alle $\frac{1}{3}$:n sekä valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa noin $\frac{2}{5}$:aan. Näihin eroavaisuuksiin vaikutti etupäässä ammattiopetusta saaneiden tuntuva vaihtelu eri aloilla. Graafillisessa teollisuudessa oli enemmän kuin puolet ja valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa runsas $\frac{1}{3}$ työntekijöistä ammattiopilaitoksen käyneitä tai muuta ammattiopetusta saaneita, kun sen sijaan

Att döma härav befunno sig av lantarbetarna förhållandevis flera på de lägsta stadierna av lärd bildning än av industri- och övriga arbetare; 4.2 % av de förra hade nämligen icke gått i skola, och 13.2 % hade lämnat folkskolan i förtid eller blott delvis gått däri, men av industriarbetarna resp. blott 2.2 och 8.4 % samt av de övriga 3.6 och 6.6 %. I vanligaste fallet hade överallt studierna inskränkt sig till genomgången folkskola, en grupp, som omfattade $\frac{2}{3}$ av lantarbetarna samt $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{5}$ av industri- och övriga arbetare. Antalet sådana, som gått i folkskolas fortsättningsskola, växlade mellan $\frac{1}{6}$ och $\frac{1}{10}$, och ännu mindre var antalet av dem, som besökt annan allmän läroinrättning. Skarpast framträdde olikheten mellan lantarbetarna samt industri- och övriga arbetare inom de yrkesutbildades grupp; hit hörde endast $\frac{1}{22}$ av lantarbetarna, men $\frac{1}{4}$ av industriarbetarna och $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{7}$ av de övriga.

Om man vid jämförandet av uppgifterna om skolgång gör åtskillnad mellan arbetare under 18 år och arbetare över 18 år, kan man lägga märke till de framsteg, som på senaste tid gjorts inom folkundervisningen. Såväl bland lant- som bland industri- och övriga arbetare var relativa antalet sådana, som icke gått i skola och som lämnat folkskolan i förtid, mindre bland de minderåriga än bland de fullvuxna. Däremot var relativa antalet av dem, som genomgått folkskola och dess fortsättningsskola, betydligt större bland minderåriga än bland fullvuxna. Yrkesutbildning hade de minderåriga icke ännu hunnit få i samma grad som de fullvuxna.

Såsom av tabellen på följande sida framgår, föredde även arbetarna inom skilda industrigrupper rätt stora skiljaktigheter i fråga om skolor och yrkesstudier. Relativa antalet icke-skolgångna och från folkskola i förtid avgångna var störst inom trä- och textilindustrierna, minst inom grafiska industrin och därefter inom beklädnadsindustrin. Antalet arbetare, vilkas studier inskränkte sig till folkskolekurs, utgjorde inom sten-, ler- och glas-, textil-, kemiska samt läder- och härindustrierna runt $\frac{2}{3}$, men inom grafiska industrin ej ens $\frac{1}{3}$ samt inom belysnings- och kraftöverföringsindustrin runt $\frac{2}{5}$. Dessa avvikelser berodde främst på, att antalet personer med yrkesutbildning i hög grad växlade på olika områden. Inom grafiska industrin hade över hälften och inom belysnings- och kraftöverföringsindustrin drygt $\frac{1}{3}$ av arbetarna besökt yrkesskola eller erhållit annan yrkesutbildning, medan endast 6.9 % av textilindustriarbetarna och $\frac{1}{7}$ — $\frac{1}{8}$ av arbe-

Teollisuus — Industri	Työntekijäin luku Antal arbetare	Siitä % — Därav i %						
		ei mitään koulua ingen skola	osa kansakoulua folkskola delvis	koko kansakoulu fullständig folkskola	folkskola och fortsättningskola	kansakoulu ja sen jatko- opetus folkskola och fortsättningskola	ammattitutkimus- harjoitus	ammattioppilaitoksia yrkesläroanstalt
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	534	0.9	5.2	53.9	3.6	1.3	15.4	19.7
Konepajat — Mekaniska verkstäder	903	1.3	6.5	47.9	4.8	6.8	14.4	18.3
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	304	2.3	6.3	67.1	6.3	2.3	2.6	13.1
Kemian teollisuus — Kemisk industri	168	1.8	12.5	64.9	4.8	1.8	6.5	7.7
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	439	3.6	3.6	63.6	10.5	2.0	7.1	9.6
Kutomateollisuus — Textilindustri	898	3.6	13.1	65.0	7.6	3.8	2.8	4.1
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	538	0.2	3.3	45.4	10.4	3.9	17.8	19.0
Paperiteollisuus — Pappersindustri	590	2.0	8.5	53.1	7.1	1.9	13.7	13.7
Puuteollisuus — Träindustri	1 208	3.6	13.2	52.5	5.6	2.8	6.2	16.1
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och nyttningsmedelsindustri	308	1.0	7.5	58.7	5.2	6.5	9.1	12.0
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	77	1.3	3.9	41.5	5.2	13.0	15.6	19.5
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	259	—	1.2	30.5	8.1	3.1	27.8	29.3
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	187	2.7	11.8	48.7	5.9	6.4	6.9	17.6
Muu teollisuus — Annan industri	166	1.2	8.4	57.8	7.2	2.4	10.3	12.7
Yhteensä — Summa	6 579	2.2	8.4	54.2	6.6	3.7	10.3	14.6

kutomateollisuustyöntekijöistä kuului näihin ryhmiin vain 6.9 % ja kemian, kivi-, savi- ja lasi- sekä nahka- ja karvateollisuuden työntekijöistä $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ Vaatetusteollisuudessa sekä metallien jalostuslaitoksissa ja konepajoissa työskentelevistä oli noin $\frac{1}{3}$, paperi-, rakennus-, puu- sekä ravinto- ja nautintoaineteollisuuksissa työskentelevistä taas noin $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$, ammattiopetusta saaneita.

Monet kysymyksessä olevista nuorista työntekijöistä kävivät tiedusteluajana jotakin koulua tai kurssia; näitä oli 727 eli 8.8 % kaikista. Tämä luku jakaantui jokseenkin tasan mies- ja naispuolisten kesken. Kansakoulua kävi 19, kansakoulun jatko- ja iltaluokilla 76 sekä oppikoulu 30; he olivat pääasiallisesti maatalous- sekä kutoma- ja puuteollisuustyöntekijöitä, jotka joko olivat työssä vain kesä kautena opintojen väliaikana tai harjoittivat opintoja iltakursseilla työn ohessa. Työväenopistoissa opiskeli yhteensä 202 työntekijää, joista $\frac{1}{3}$ oli miespuolisia ja $\frac{2}{3}$ naispuolisia. Valtava enemmistö näistä oli teollisuustyöntekijöitä, ensi sijassa kutoma-, vaatetus-, paperi-, konepaja- ja puuteollisuustyöntekijöitä. Erilaisissa ammatti-, ammattilais- ja ammattioppilaskouluissa sekä ammattikursseilla oli kaikkiaan

tarna inom kemiska, sten-, ler- och glas- samt läder- och härindustrierna hörde till dessa grupper. Av arbetarna inom beklädnadsindustrin samt vid metallförädlingsverken och mekaniska verkstäderna hade omkring $\frac{1}{3}$, av arbetarna inom pappers-, byggnads-, trä- samt närings- och nyttningsmedelsindustrierna omkring $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ erhållit yrkesutbildning.

Av här berörda unga arbetare besökte åtskilliga vid tiden för enquete'n någon skola eller kurs; deras antal var 727 eller 8.8 % av samtliga. Antalet fördelade sig nästan jämnt på manliga och kvinnliga arbetare. 19 gingo i folkskola, 76 å folkskolas fortsättnings- och aftonklasser samt 30 i lärdomsskola; de utgjordes mest av lant- samt textil- och träindustriarbetare, vilka antingen voro i arbete endast under sommarferien mellan studierna eller jämsides med arbetet bedrovo studier vid aftonkurser. Vid arbetarinstitut studerade ialles 202 arbetare, därav $\frac{1}{3}$ manliga och $\frac{2}{3}$ kvinnliga. Det stora flertalet av dessa var industriarbetare, främst inom textil-, beklädnads-, pappers-, mekaniska verkstads- och träindustrierna. Sammanlagt 242 arbetare, av vilka $\frac{3}{4}$ voro manliga och $\frac{1}{4}$ kvinnliga, besökte något slag av yr-

242 työntekijää, joista $\frac{1}{4}$ oli miespuolisia ja $\frac{1}{4}$ naispuolisia; nämä olivat etupäässä konepaja-, kirjapaino- ja vaateustyöntekijöitä. Opintokerhoihin otti osaa 139 työntekijää, joista $\frac{2}{3}$ oli miespuolisia ja $\frac{1}{3}$ naispuolisia; heidän joukossaan olivat maatalous, eri teollisuudenhaarat ja muut ammatit verraten tasaisesti edustettuina. Muutamat edellä mainituista työntekijöistä opiskelivat yhtäaikaan eri tahoilla.

Yllä esitettyihin tietoihin liittyy vähdoin kysymys siitä, millaisiin askarteluihin asianomaiset muutten käyttivät vapaa-aikaansa. Enemmän kuin $\frac{2}{3}$:lla kaikista, 3 611:lla, ei ollut tässä kohden mitään erityistä ilmoitettavaa; heitä oli suhteellisesti runsaammin maaseutulaisten kuin kaupunkilaisten keskuudessa, samoin jonkin verran runsaammin naispuolisten kuin miespuolisten työntekijäin piirissä. Muiden vastaukset on koottu seuraavaan yhdistelmään niin menetellen, että jos samat henkilöt ovat maininneet eri ryhmiin kuuluvia harrastuksia, heidät on siinä otettu vastavasti useampaan kertaan mukaan; prosenttiluvut on laskettu tutkimuksen alaisten työntekijäin kokonaisuudesta.

kes-, hantverks- och yrkeslärlingsskola eller yrkeskurs; dessa voro huvudsakligen arbetare vid mekaniska verkstäder och boktryckerier samt inom beklädnadsindustrin. I studiecirklar deltog inalles 139 arbetare; $\frac{2}{3}$ av dem voro manliga och $\frac{1}{3}$ kvinnliga, och de representerade i tämligen jämn proportion lantbruket, olika industrigrenar och övriga yrkep. En del av förenämnda arbetare studerade samtidigt på flera håll.

Till de ovan behandlade uppgifterna ansluter sig som sista fråga den, med hurudana sysselsättningar vederbörande annars fördrovo sin fritid. Mera än $\frac{2}{3}$ av alla, 3 611, hade i detta avseende intet särskilt att meddela; deras relativa antal var större bland lands- än bland stadsborna, likaså något större bland kvinnliga arbetare än bland manliga. De övrigas svar äro behandlade i följande sammanställning sålunda, att om samma person uppgivit sysselsättningar av olika slag, har han medräknats lika många gånger; procentalen äro uträknade på basis av totalantalet arbetare i undersökningen.

	Kaupungit Städer		Maaseutu Landsbygd		Yhteensä Summa	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
Kotiaskareet — Hemsysslor	66	453	189	333	255	786
Käsityöt — Handarbete	4	308	6	211	10	519
Urheilu — Sport	1 051	276	668	117	1 683	393
Ulkoilu — Friluftsliv	127	106	47	7	174	113
Opiskelu — Studier	162	145	131	153	293	298
Lueskelu — Läsning	77	103	92	148	169	251
Laulu, soitto y. m. — Sång, musik m. m.	138	190	83	104	221	294
Yhdistystoiminta — Föreningsverksamhet	93	50	28	35	121	85
Huvit — Nöjen	20	61	37	19	57	80

	Prosentteina kaikista — I procent av samtliga			
	Miesp.	Naisp.	Miesp.	Naisp.
Kotiaskareet — Hemsysslor	3.2	20.5	8.7	19.0
Käsityöt — Handarbete	0.2	13.9	0.3	12.0
Urheilu — Sport	48.6	12.5	30.8	6.7
Ulkoilu — Friluftsliv	6.1	4.8	2.2	0.4
Opiskelu — Studier	7.8	6.6	6.0	8.7
Lueskelu — Läsning	3.7	4.7	4.2	8.4
Laulu, soitto y. m. — Sång, musik m. m.	6.6	8.6	3.8	5.9
Yhdistystoiminta — Föreningsverksamhet	4.5	2.3	1.3	2.0
Huvit — Nöjen	1.0	2.8	1.7	1.1

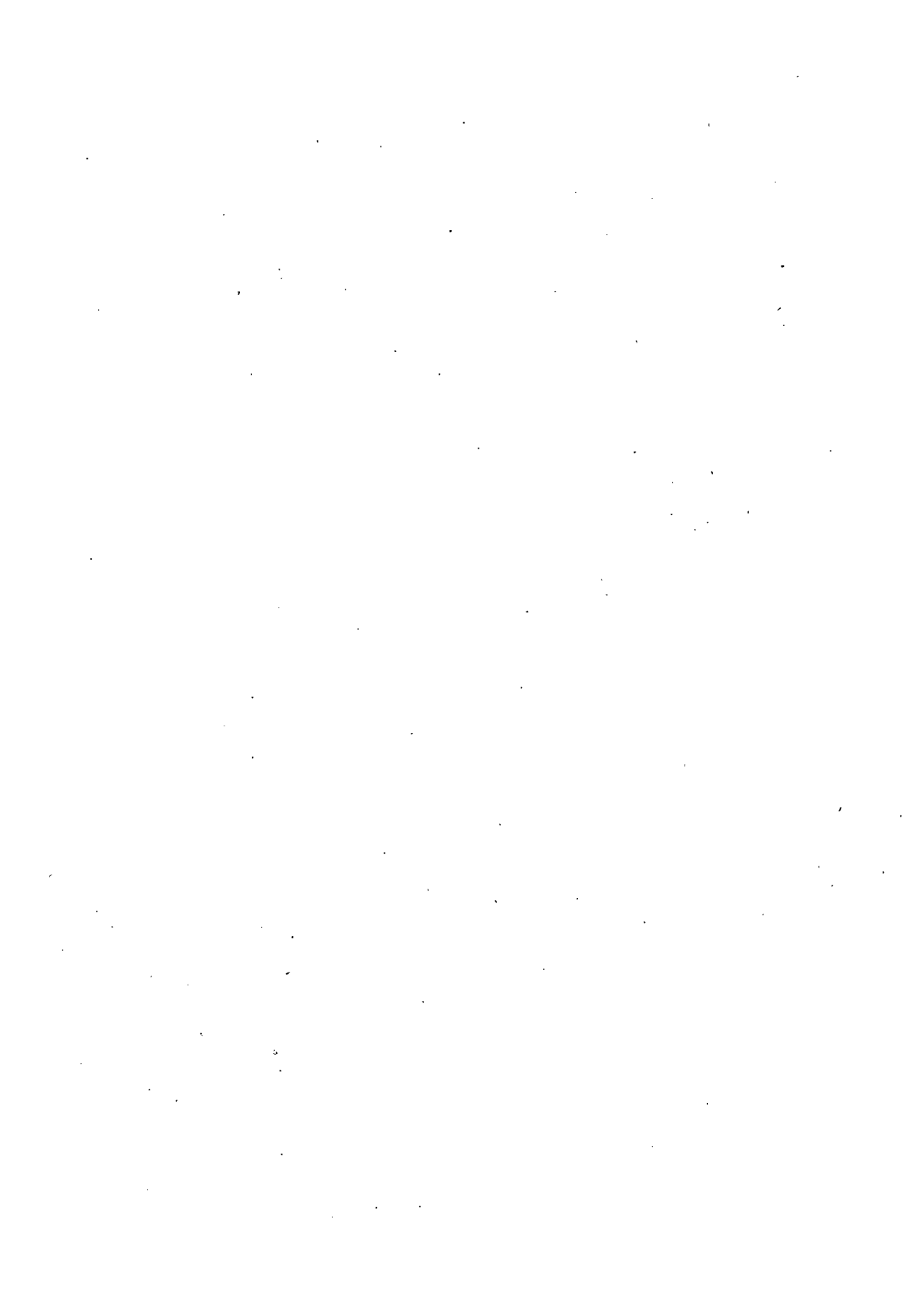
Mies- ja naispuolisen nuorison askartelut kävivät näistä tiedoista päättäen melkoiselta osalta eri suuntiin. Miespuolisten työntekijäin harrastuksista erottautuu olennaisesti muita yleisem-

Den manliga och den kvinnliga ungdomens sysselsättningar gingo enligt dessa uppgifter rätt mycket isär. Ett intresse, som för de manliga arbetarnas vidkommande väsentligt övergår alla

mäksi urheilu, sitä kun ilmoitti harjoittavansa 39.5 % heistä kaikista. Naispuolisestakin nuorista on 9.9 % sanonut käyttävänsä vapaa-aikaansa urheiluun. Tämä harrastus näyttää levinneen suhteellisesti voimakkaammin kaupunkien kuin maaseudun työläisnuorison piirissä. Samoin on siihen rinnastettavien ulkoiluharrastusten laita, joihin on luettu kävely, pyöräily, partiotoiminta, kalastus y. m.; niitä on esittänyt kuitenkin vain 4.1 % miespuolisista ja 2.8 % naispuolisista työntekijöistä. Naisväen erikoispuuhia ovat kotiaskareet ja käsityöt, joihin on viitannut 19.8 ja 13.1 % naispuolisista, mutta vain 6.0 ja 0.2 % miespuolisista tiedonantajista. Opiskeluun on selittänyt käyttävänsä joutohetkiään 6.9 % miespuolisista ja 7.5 % naispuolisista työntekijöistä, yleensä luekeluun vastaavasti 4.0 ja 6.3 %; varsinkin maaseudulla oli tämä harvinaisempaa mies- kuin naispuolisen nuorison keskuudessa. Laulu-, soitto-, näytelmä- y. m. taiteellisia harrastuksia on osoittanut 5.2 % miespuolisista ja 7.4 % naispuolisista tiedonantajista, useammat kaupungeissa kuin maaseudulla. Näihin harrastuksiin liittyi monesti osanotto erilaisten järjestöjen, kuten nuoriso- ja raittiusseurojen, ammattiosastojen, suojeluskunnan ja Lotta Svärd-yhdistysten, toimintaan; siitä on maininnut 2.8 % miespuolisista ja 2.1 % naispuolisista työntekijöistä. Teatterissa ja elokuvissa käyntiin, tanssiin y. m. luveihin on ilmoittanut käyttävänsä vapaa-aikaansa vain 1.3 % miespuolisista ja 2.0 % naispuolisista tiedonantajista.

andra, är sporten, i det att 39.5 % av dem uppgåvo sig idka sådan. Också av den kvinnliga ungdomen anmäla 9.9 %, att de ägna fritiden åt sport. Detta intresse synes vara jämförelsevis mera utbrett bland arbetarungdomen i städerna än på landsbygden. Detsamma gäller det därmed likställda friluftslivet, till vilket hänförs vandring, cykling, scoutverksamhet, fiske m. m.; dessa omnämmas dock blott av 4.1 % manliga och 2.8 % kvinnliga arbetare. Speciellt kvinnliga intressen äro hemsysslor och handarbete, som äberopas av 19.8 och 13.1 % kvinnliga, men endast av 6.0 och 0.2 % manliga meddelare. Till studier använda enligt egen uppgift 6.9 % manliga och 7.5 % kvinnliga arbetare sina fristunder, till läsning i allmänhet resp. 4.0 och 6.3 %; speciellt på landsbygden var detta mera sällsynt bland den manliga ungdomen än bland den kvinnliga. Intresse för sång, musik, teater o. a. konst ädaggädda 5.2 % manliga och 7.4 % kvinnliga uppgiftslämnare, mera i städerna än på landet. Till dessa intressen anknöt sig ofta deltagande i organiserad verksamhet av ungdoms- och nykterhetsföreningar, fackavdelningar, skyddskåren och Lotta Svärd m. fl.; detta antydes av 2.8 % manliga och 2.1 % kvinnliga arbetare. Teater och biografbesök, dans m. fl. nöjen, såsom medel att fördriva fritiden uppgiva endast 1.3 % manliga och 2.0 % kvinnliga uppgiftslämnare.

LÄÄKETIETEELLINEN OSA
MEDICINSK AVDELNING

V. Terveysolot.

1. Yleisiä näkökohtia.

Tutkittaessa ammatinharjoittamisen vaikutuksia työntekijäin terveyteen on yksityisiä työntekijöitä tarkastamalla otettava selville, millä tavalla työpaikka, työasento ja työaineisto vaikuttavat työntekijäin terveydentilaan. Vertailemalla näin saatuja tuloksia toisten ammattien vastaavista olosuhteista tehtyihin havaintoihin, päästään selville, vaikuttaako jonkin ammatin harjoittaminen harjoittajainsa terveydentilaan ja millä tavoin.

Arvosteltaessa jonkin ammatin vaikutuksia on myös annettava suuri merkitys vaistomaiselle eli luonnolliselle ammatinvalinnalle, jolla tarkoitetaan sitä, että ihmiset tavallisesti valitsevat sellaisen ammatin, joka parhaiten vastaa heidän ruumiillisia edellytyksiään: heikkoruumiinen esim. rupeaa räätiliksi, voimakas ja roteva sepäksi. Sellainen valinta tietenkin vaikuttaa vastaavan ammatin tautisuuskuihin. Samoin on arvostelussa otettava huomioon, että eräissä ammateissa vaaditaan työhön pyrkivältä lääkärintodistus. On selvää, että tällainen „keinotekoinen” valinta vaikuttaa asianomaisen ammatin tautisuuskuihin edulliseen suuntaan. Edelleen on tärkeätä, että kunkin ammatin tutkimus kohdistuu riittävän suureen henkilömäärään, jotta yksilöllisten ja paikallisten seikkain (ruumiinrakenteen, elinsuhteiden j. n. e.) vaikutus jää pois.

Useimmat ammatit, kuten tunnettua, lyövät erikoisen leimansa työntekijään ja vaikuttavat omalla tavallaan hänen terveyteensä. Ammattityön aiheuttamia välittömiä haittoja ovat väsymys ja sen seuraukset, huono ruumiinasento ja yksipuolinen työ, työskentely unnehtuneissa huoneissa ja riittämättömässä valaistuksessa. Lisäksi ovat terveydelle haitallisia kova ääni ja häikäisevä valo, liian alhainen tai liian korkea lämpötila ja kosteus, pöly, myrkylliset kaasut y. m. Useat taudit johtuvat yksinomaan ja suoranaisesti yllämainituista ammattityön haitallisista seurauksista, vaikkakin toisissa tapauksissa epäedulliset terveydelliset olosuhteet myös osaltaan vaikuttavat tautien syntymiseen. Huonojen terveydellisten olosuhteiden aiheuttajia, jotka alentavat ruumiin vastustuskykyä, ovat epä-

V. Hälsöförhållandena.

1. Allmänna synpunkter.

Undersökningen av yrkesutövandets inverkan på arbetarnas hälsa bör utföras sålunda, att man granskar enskilda arbetare och klargör, på vilket sätt arbetsplatsen, kroppställningen under arbetet samt arbetsmaterialet inverka på deras hälsotillstånd. När de sålunda erhållna resultatet jämföras med iakttagelser rörande motsvarande förhållanden i andra yrken, finner man, huruvida utövandet av visst yrke inverkar på utövarens hälsotillstånd och på vilket sätt.

Vid bedömandet av något yrkes verkningar bör även stor betydelse skänkas det instinktiva eller naturliga yrkesvalet, varmed avses, att människan i regel väljer det yrke, som bäst motsvarar hennes fysiska förutsättningar: en med svag fysik blir t. ex. skräddare, en med stark och kraftig blir smed. Ett sådant urval inverkar givetvis på sjuklighetssiffrorna inom resp. yrke. Likaså bör vid bedömandet beaktas, att i vissa yrken fordras läkarintyg av arbetssökanden. Tydligt är, att ett dylikt „konstgjort” urval påverkar yrkets sjuklighetstal i gynnsam riktning. Av vikt är ytterligare, att undersökningen inom varje yrke omfattar ett tillräckligt antal personer, så att individuella och ortliga faktorer (kroppbyggnadens, levnadsförhållandenas o. s. v.) inverkan elimineras.

Såsom känt, sätta de flesta yrken sin egen prägel på arbetaren och påverka hans hälsa på speciellt sätt. Direkta olägenheter av yrkesarbetet äro tröttheten och dess följder, dålig kroppställning och ensidigt arbete, arbete i unka rum och med otillräcklig belysning. Hälsan skadas ytterligare genom stark skakning och bländande ljus, alltför låg eller alltför hög temperatur och fukt, damm, giftiga gaser m. m. Många sjukdomar härröra uteslutande och direkt av yrkesarbetets ovan nämnda menliga följder, om ock i andra fall även ogynnsamma sanitära förhållanden bidra till sjukdomarnas uppkomst. Faktorer, som åstadkomma dåliga sanitära förhållanden och minska kroppens motståndsförmåga, äro osunda bostäder, dålig näring och osnygghet. Deras verkningar in-

terveelliset asunnot, huono ravinto ja epäsiisteys. Niiden vaikutus ei rajoitu yksityisiin henkilöihin, vaan niistä joutuvat kärsimään myös työntekijäin perheet ja jälkeläiset.

Ammattityön haitallisista vaikutuksista ja epäedullisista terveydellisistä olosuhteista johtuu, että lukuisissa työläisryhmissä tautisuus on suurempi kuin useimmissa muissa yhteiskuntaryöyksissä. Sairauskassojen toimintapiiristä on eri maissa saatu tässä suhteessa hyvin valaisevia tietoja. On myös huomattu, että työväen keskuudessa nuorison tautisuus yleensä on suurempi kuin muiden ikäluokien. Syynä tähän on nuorison riittämätön ruumiillinen kehitys ja vastustuskyvyn puute, minkä johdosta pienetkin vauriot voivat aiheuttaa työhön kykenemättömyyttä. Myös voi sairauteen olla syynä kokemattomuus ja välinpitämättömyys ammattivaroista. Naispuolisella työläisnuorisolla on sairauksia ylimalkaan vieläkin enemmän kuin miespuolisella nuorisolla.

Eri ammattien aiheuttamat terveyshaitat ovat tietenkin sangen erilaiset, kuten tässä tutkimuksessa jo aikaisemminkin on huomautettu. Tyypillisimpiä tällaisina haittoina voidaan eräiltä pääammattialoilta mainita seuraavat.

Maataloustyöntekijät ovat yleensä alttiina kylmettymissairauksille, kuten silmätulehduksille, kurkunkäpälä- ja keuhkokuumeille, keuhkopussintulehduksille ja reumatismille. Ihovammoja, esim. känsiä, ihotulehduksia ja rohtumia, on myös todettu tämän ammatin harjoittajilla jokseenkin runsaasti. Puutarhatyössä erikoisesti ilmenee paljon päänsärkyä ja verentungosta päähän, seurauksena pitkäaikaisesta etukumarasta asennosta.

Eri teollisuudenhaaroista on metalliteollisuudessa ja konepajoissa terveyshaittoina pöly, höyryt ja kaasut sekä yleensä liian korkea lämpötila ja yleinen likaisuus ynnä työn liiallinen raskaus, huono asento työssä, kova ääriä ja se, että työ vaatii suurta tarkkaavaisuutta. Nämä seikat voivat aiheuttaa hengityselintauteja, reumatismia, silmä- ja korvatauteja. Hikoilun aiheuttaman janoon sammuttamiseksi käytetyt kylmät juomat voivat synnyttää äkillisiä tai pitkäjäisiä vatsa- ja suolikatarreja.

Kivityöntekijäin terveydelle tuottaa vahinkoja kivipöly ja kylmettyminen. Saviteollisuudessa työskentelevien työ on usein hyvin raskasta ja lisäksi siinä on työskenneltävä toisinaan kovassa kuumuudessa, toisinaan taas kylmässä ja kosteudessa, josta helposti aiheutuu vilustuminen. Tämän teollisuuden työväestön tavallisimmat taudit ovat yleensä hengityselintaudit, reumatismi sekä vatsa- ja suolikatarrit.

skränkä, sig icke till en enskild person, utan sträcka sig även till arbetarnas familjer och efterkommande.

En följd av yrkesarbetets menliga verkningar och ogynnsamma sanitära förhållanden är, att sjukligheten inom åtskilliga grupper av arbetare är större än inom de flesta andra socialgrupper. I detta avseende ha i olika länder erhållits särdeles belysande uppgifter från sjukförsäkringsverksamhet. Det har även iakttagits, att bland arbetarna ungdomens sjuklighet i allmänhet är större än andra åldersklassers. Detta beror på ungdomens ofullständiga fysiska utveckling och bristen på motståndskraft, varvid även små skador kunna åstadkomma arbetsoförmåga. Jämval oerfarenhet och ligkiltighet för yrkesfaror kan vara sjukdomsorsak. Bland den kvinnliga arbetarungdomen äro sjukdomarna i stort sett ännu mera utbredda än bland den manliga.

De vådor för hälsan, som olika yrken medföra, äro, såsom i denna undersökning redan tidigare framhållits, mycket olika. Från några viktigare yrken kunna nämnas följande typiska vådor.

Lantarbetarna äro i regel utsatta för förkylningssjukdomar, såsom ögoninflammation, struphuvuds- och lungkatarrer, lungsäcksinflammation och reumatism. Även hudskador, såsom vårtor, inflammationer och utslag, ha konstaterats vara rätt vanliga inom detta yrke. I trädgårdarbete förekommer speciellt ofta huvudvärk och blodstockning i huvudet, en följd av den ständigt framåtlutande ställningen.

Bland olika industrigrenar besvärar metallindustrin och mekaniska verkstäderna av damm, ångor och gaser samt i regel för hög temperatur och allmän osnyggighet ävensom av arbetets alltför tunga natur, dålig kroppsställning under arbetet, stark skalkning och att arbetet kräver stor påpasslighet. Dessa olägenheter kunna framkalla sjukdomar i andningsorganen, reumatism, ögon- och öronsjukdomar. De kalla drycker, som användas för törstens släckande vid svettning, kunna orsaka akuta eller långvariga mag- och tarmkatarrer.

Stenarbetarnas hälsa skadas av stendamm och genom förkylning. Inom lerindustrin är arbetet ofta mycket tungt, och därjämte försiggår arbetet än i svår hetta, än i köld och fukt, vilket lätt medför förkylning. Bland arbetare inom denna industri äro de vanligaste sjukdomarna sjukdomar i andningsorganen, reumatism samt mag- och tarmkatarrer.

Lasiteollisuudessa tuottaa lasinsulattajille haittaa kuumuus, sulatuskaasut ja pöly, jossa voi olla mukana lyijyä, arsenikkia ja muita terveydelle haitallisia aineita, jotka aiheuttavat etenkin hengityselinsairauksia. Lasinpuhaltajille on haitallista kuumuus, kova ilmanveto ja suuret lämpötilavaihtelut, joista johtuen lasinpuhaltajilla ilmenee reumatismia, keuhkotulehduksia ja keuhkokatarreja, päänsärkyä ja silmätauteja. Lasinhiojilla oli ennen haittana teräväsärmäinen lasipöly, joka voi valmistaa maaperää keuhkotuberkuloosille. Nykyään, kun märkähionta on tullut käytäntöön, ei juuri enää ole pölyvaaraa.

Kemian teollisuuden alalla ilmenee superfosfaattitehtaissa työskentelevillä paljon hengityselintautteja ja niissä voivat floori, fosfori ja rikkihappo synnyttää erilaisia myrkytyksiä. Tulitikkutehtaissa syntyy etupäässä ihon vahingoittumisia paraffiinin käytön takia. Teknokemiallisissa tehtaissa voi erilaisten kemiallisten valmisteiden käsittelystä syntyä ihosairauksia, hengityselin- ja ruoansulatuselinsairauksia ja myrkytyksiä. Saippuatyöntekijöillä ilmenee hengityselinkatarreja, silmätulehduksia ja rohtumia. Kumityöntekijäin tyypillinen tauti on rikkihilimyrkytys.

Nahka- ja karvateollisuudessa tuottaa terveydelle haittaa pöly, joka voi aiheuttaa nenäkatarria sekä henkitorven- ja keuhkokatarreja. Silmätulehdukset on myös näillä työntekijöillä havaittu hyvin tavallisiksi. Kosteaa työtä karvateollisuudessa voi aiheuttaa reumatismia. Pahanhajuiset kaasut aiheuttavat pahoinvointia, ravitsemushäiriöitä, jopa myrkytyksiäkin. Suutareilla on hyvin usein käsissä „suutarinkramppi”, sellainen kivulias kouristus, että sormet oikenevat ja tyvinivelissä tapahtuu taivutus. Heillä voi myös olla n. s. suutarinrinta, pieni kuoppa rintalastan alaosassa. Sydänvat ovat myös tavallisia.

Kutomateollisuudessa on yleisimpänä terveyshaittana pöly. Se aiheuttaa katarreja hengitysteissä sekä tulehduksia silmissä, ja se voi tunkeutua ulkokorvaan. Kehruuosastossa vallitseva kosteus ja korkea lämpötila voivat tehdä työntekijät aroiksi vilustumiselle. Kutojilla on terveyshaittana pölyn lisäksi tärinä.

Räätäleillä ja ompelijoilla on suurena ammattihaittana yksipuolinen, etukumara ruumiinasento, jolloin rinta- ja vatsaelimet painuvat toisiaan vastaan, vaikeuttaen porttilaskimoverenkiertoa ja aiheuttaen siten vatsakatarreja. Naisille voi kumara-asennosta aiheutua vatsanpohjanvaivoja ja kuukautishäiriöitä. Huonosta ruumiinasennosta voi vielä johtua selkärangan köyrytymisiä. Neulomakouristuksia käsissä voi myös ilmetä.

Glasindustrins glassmältare plågas av hetta, smältningsgaser och damm, som kan vara bemängt med bly, arsenik och andra hälsovådliga ämnen, vilka framkalla speciellt sjukdomar i andningsorganen. Glasblåsarna besvärades av hetta, starkt luftdrag och stora temperaturväxlingar, till följd varav glasblåsarna lida av reumatism, lunginflammationer och lungkatarrer, huvudvärk och ögonsjukdomar. Glassliparna besvärades förr av det skarpkantiga glasdammet, som kan bereda jordmän för lungtuberkulos. Nu för tiden, då vät-slipning kommit i bruk, finnes det knappt mera någon dammfara.

På den kemiska industrins område förekomma en mängd sjukdomar i andningsorganen bland arbetare vid superfosfatfabriker, varjämte fluor, fosfor och svavelsyra alstra olika slag av förgiftningar. Vid tändstieksfabriker uppkomma främst genom hantering av paraffin hudskador. Vid teknokemiska fabriker kan hantering av allehanda kemiska preparat giva upphov åt hudsjukdomar, sjukdomar i andnings- och matsmältningsorganen och förgiftningar. Bland tvälarbetare förekomma katarrer i andningsorganen, ögoninflammationer och utslag. Gummiarbetarnas typiska sjukdom är kolsvavlaförgiftning.

Inom läder- och hårindustrin lider hälsan men av damm, som kan åstadkomma näskatarr samt katarrer i luftrören och lungorna. Ögoninflammationer ha ock visat sig vara mycket vanliga bland dessa arbetare. Det fuktiga arbetet inom hårindustrin kan orsaka reumatism. Blåka gaser alstra illamående, näringsstörningar och t. o. m. förgiftningar. Skomakarna lida ofta av „skomakar-krampp” i händerna, sjukliga konvulsioner, under vilka fingrarna rätas ut och i tjocklederna uppstår böjning. De kunna även ha s. k. skomakarbröst, en liten grop nedan om bröstbenet. Hjärtfel äro även vanliga.

Inom textilindustrin utgör dammet det svåraste menet för hälsan. Det framkallar katarrer i andningsvägarna samt inflammationer i ögonen och kan intränga i ytterörat. I spinnerierna kunna fukten och den höga temperaturen göra arbetarna känsliga för förkylning. Väverskornas hälsa skadas genom damm och skakning.

Skräddare och sömmerskor lida svårt yrkesmen av den enformiga, framåtlutade kroppställningen, varunder bröst- och magorganen trycka mot varandra, försvära blodomloppet i portådern och sålunda orsaka magkatarr. Hos kvinnor kan den framåtlutande ställningen framkalla magbottensbesvär och månadsstörningar. Ytterligare kan dålig kroppställning orsaka krökt ryggrad. Även skrampp i händerna kan uppstå.

Paperiteollisuuden alalla ovat suurimpina terveyshaittina selluloosatehtaissa syntyvät höyryt ja kaasut sekä paperi-, pahvi- ja kartonkitehtaissa syntyvä pöly. Varsinkin lumpsuja käsiteltäessä syntyvä pöly on vaarallista. Selluloosatehtaissa syntyvistä höyryistä ja kaasuista ovat metylisulfiidi, rikkihapoke ja rikkivety vaarallisimmat. Tärpättihöyryjen hengittäminen saa aikaan ärsytyksen ilmatiehyeissä ja suurempien määrien joutuessa elimistöön ilmenee päänsärkyä ja pyörtyystä. Pitkäaikainen tärpätin vaikutus aiheuttaa usein munuaistaudin. Paperitehtaitten joissakin osastoissa vallitseva kosteus voi aiheuttaa reumatismia ja hengityselinkatarreja.

Puuteollisuudessa, varsinkin puuhiomoissa, syntyy runsaasti pölyä, joka ärsyttää hengityselimiä ja silmiä. Se voi myös tunkeutua ulkokorvaan. Sahalaitoksissa vallitseva ankara jyrrä voi vahingoittaa korvia. Muutamissa puuteollisuustöissä vallitsee työhuoneissa korkea lämpötila. Se voi aiheuttaa työntekijöissä vilustusmisarkuutta ja siten tehdä heidät alttiiksi reumatismille ja hengityselintaukeille. Kiilloitustyössä käytettävä denaturoitu sprii voi aiheuttaa pahoinvointia, pyörtyystä, päänsärkyä ja ruoansulatushäiriöitä.

Ravinto- ja nautintoaineteollisuuden työntekijäin joukossa on myllytyöntekijöillä ja leipureilla terveyshaittana jauhonpöly, joka sekoittuu limakalvojen limaan ja muodostaa siinä talmean taikinan poistuen ysköksinä. Kun leipurit lisäksi työskentelevät verraten kuumissa huoneissa, joten limakalvot pyrkivät kuivumaan, saavat he helposti pitkällisen nuhan sekä nielu- ja kurkunpääkatarrin. Ajan pitkäin tukkeutuvat pienimmät ilmatiehyet, josta voi syntyä keuhkoalidistua ja siitä sydämen laajeneminen ja oikean kammin toimintavajaus. Edelleen voi liian lämmin ja hiilihapolla kyllästetty ilma aiheuttaa vasomotorisia häiriöitä, kuten verentungosta päähän ja nenäverenvuotoja. Sokeritehtaissa työskentelevillä voivat pöly, kosteus ja lämpötilavaihtelut synnyttää hengityselintauteja. Erään ulkomaalla tehdyn laskelman mukaan poti sairastuneista tupakkatyöläisistä 60.7 % hengityselintauteja. Tupakanpöly voi myös aiheuttaa nikotiini-nyrkytyksiä.

Valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa aiheuttaa konehuoneissa esiintyvä hiilipöly ja voimakas valo usein silmätauteja. Pöly voi myös synnyttää hengityselinkatarreja. Edelleen on näillä työntekijöillä huomattu jokseenkin tavallisiksi reumatismi, sydän- ja verisuonitaudit sekä päänsärky.

Graafillisessa teollisuudessa työskentelevillä on pääasiallisena terveyshaittana liijypöly. Liijypitö-

Inom pappersindustrin utgöres den största sanitära vådan av ångor och gaser vid cellulosa-fabrikerna samt damm vid pappers-, papp- och kartongfabrikerna. Särskilt farligt är det damm, som uppstår vid hantering av lump. Av de ångor och gaser, som alstras vid cellulosa-fabrikerna, äro metylsulfid, svavelsyra och svavelväte de farligaste. Inandandet av terpeninångor framkallar retning i luftgångarna och då större mängder intränga i organismen, uppstå huvudvärkar och svindel. Långvarig påverkan av terpenin åstadkommer lätt njurlidande. Den inom vissa avdelningar av pappersindustrin rådande fukten kan ge upphov åt reumatism och katarrer i andningsorganen.

Inom träindustrin, framför allt vid träsliperierna, alstras ymnigt damm, som retar andningsorganen och ögonen. Dammets kan även intränga i ytterörat. Det starka oljudet vid sågverken kan skada öronen. Vid vissa arbeten inom träindustrin råder hög temperatur i arbetsrummen. Detta kan göra arbetarna mottagliga för förkylning och sålunda utsätta dem för reumatism och sjukdomar i andningsorganen. Den vid poleringsarbete begagnade denaturerade spriten kan framkalla illamående, svindel, huvudvärkar och matsmältningsbesvär.

Bland närings- och nytningemedelsindustrins arbetare besväras kvarnarbetare och bagare av mjöldammets, som blandar sig med slemhinnornas slem och bildar en klibbig massa, vilken avgår med upphostningarna. Då bagarna dessutom arbeta i rätt hög rumsvarme, så att slemhinnorna torka, ådraga de sig lätt långvarig snuva samt svalg- och struphuvudskatarr. Med tiden tilltäppas de finaste luftgångarna, vilket kan föranleda lungastma och denna i sin tur hjärtutvidgning och ofullständigt arbete i högra hjärtkammaren. Ytterligare kan alltför varm och kolsyreomättad luft alstra vasomotoriska störningar, såsom blodkon-gestationer i huvudet och näsblod. Sockerbruksarbetare kunna genom damm, fukt och temperaturväxlingar ådraga sig sjukdomar i andningsorganen. Enligt en utländsk beräkning ledo 60.7 % av alla insjuknade tobaksarbetare av åkommor i andningsorganen. Tobaksdamm kan även framkalla nikotinförgiftning.

Inom belysnings- och kraftöverföringsindustrin förekomma ofta ögonsjukdomar, framkallade av koldamm och starkt ljus i maskinrummen. Dammets kan även åstadkomma katarrer i andningsorganen. Även reumatism, hjärt- och blodkärls-sjukdomar samt huvudvärk ha befunnits vara rätt vanliga bland dessa arbetare.

Inom grafiska industrin lider arbetarnas hälsa mest men av blydammets. Vid hanterandet av bly-

sia kirjasmia käsitellessä takartuu niistä käsiin lyijypölyä, joka sitten saattaa joutua ruoansulatuselimiin ja myös hengityselimiin. Se voi aiheuttaa lyijymyrkytyksen, joka on pitkäaikainen, hiipivä tauti. Alussa huomataan erilaisia häiriöitä hyvinvoinnissa, kuten väsymystä, ruokahaluttomuutta ja vatsantoiminnan epäsäännöllisyyttä, myöhemmin ilmestyy kohtauksittain ankaraa, kolotuksen kaltaista särkyä niveliin ja vaikeita vatsanvaivoja, kädet alkavat vapista ja jotkut lihasryhmät, etenkin käsissä, toisinaan jaloissakin, lamautuvat. Naiset näyttävät yleensä olevan alttiimpia myrkytykselle kuin miehet. Samaten saavat nuoret, laihat henkilöt helpommin myrkytyksen kuin iäkkäämmät, lihavat henkilöt.

Rakennusteollisuuden eri haaroissa työskentelevät työntekijät joutuvat toimimaan sängen erilaisissa ulkonaisissa oloissa, joten ei liioin voida puhua mistään määrätystä taudista koko rakennusteollisuuden yleisenä amnattitautina. Muurarien, rakennusteollisuuden kenties huomattavimman työntekijäryhmän, taudista ovat hengityselinten taudit ja reumaattiset taudit tavallisimmat.

Ne tosiasiat, joihin edellä on viitattu, ovat Suomessa niin kuin muuallakin suurin piirtein tunnettuja. Mutta epäselvää on ollut, missä määrin meillä, ruumiillista työtä tekevän nuorison keskuudessa, nykyään on havaittavissa puheena olevia ammattityöstä johtuneita haittoja. Esillä olevan tutkimuksen lääketieteellisessä puolessa on pyritty saamaan valaistusta erityisesti tähän kysymykseen. Ammattihygieniseen tutkimukseen on siinä liitetty antropologinen tutkimus, koska antropologisilla havainnoilla ja mittauksilla on suuri merkitys arvosteltaessa jonkin väestöryhmän työkykyisyyttä ja ruumiillista kehitystä.

Kuten liitteenä julkaistun kysymyskaavakkeen jalkiosasta (siv. 171*) nähdään, otettiin tässä selville tutkittavien nuorten työntekijäin taudit, ruumiin pituus, paino, rinnan ja vatsan ympärysmitta sekä käsivarren ja jalkavarren pituus, jota paitsi kohdistettiin huomiota tutkittavien ulkonäköön, ruumiinrakenteeseen ja ravitsemustilaan, samoin kuin nuihinkin ruumiillista ja henkistä kehitystä ilmaiseviin seikkoihin sekä niissä mahdollisesti esiintyviin epäsäännöllisyyksiin ja rappeutumisiin.

2. Tutkimusaineisto.

Tutkimuksen toimeenpanosta puhuttaessa on jo edellä (siv. 12*) mainittu, että vastaukset lääketieteellisiin kysymyksiin hankittiin seitsemän tähän työhön otetun lääkärin avulla, jotka 45:llä eri paikkakunnalla tutkivat työläisnuorisoa. Kaikkiaan he tutkivat 7 477 henkilöä, mutta kun näistä 105 oli

haltiga typer avsätta dessa på händerna blystoff. som därefter kan intränga i matsmältningsorganen och t. o. m. i andningsorganen. Följden kan bli blyförgiftning, en långvarig, smygande sjukdom. Den börjar med olika slag av störingar i välbefinnandet, såsom trötthet, brist på aptit och orege bunden magverksamhet, därefter inträder ryckvis svår, giktartad värk i lederna och svåra magbesvär, händerna börja darra och vissa muskelpartier, i synnerhet i händerna, stundom även i fötterna, fördamas. Kvinnor synas i regel vara mera mottagliga för förgiftning än män. Likaså drabbas unga, magra personer lättare av förgiftning än äldre, feta personer.

Inom byggnadsindustrins olika grenar utföres arbetet under mycket olika yttre förhållanden, varför man knappast kan tala om någon sjukdom såsom allmän yrkessjukdom inom byggnadsindustrin. Bland murare, byggnadsindustrins mähända mest betydande fack, äro sjukdomar i andningsorganen och reumatiska sjukdomar de vanligaste.

Ovan åberopade omständigheter äro i stora drag kända såväl i Finland som annorstädes. Oldarhet har däremot rätt därom, i vilken mån ifrågavarande med yrkesarbetet sammanhängande vådor kunna förmärkas bland den kroppsarbetande ungdomen hos oss. Den medicinska avdelningen av föreliggande undersökning avser att särskilt belysa denna fråga. Den yrkeshygieniska undersökningen har där kombinerats med en antropologisk sådan, enär antropologiska iakttagelser och mätningar spela en stor roll vid bedömandet av en befolkningsgrupps arbetsförmåga och kroppsliga utveckling.

Såsom framgår av senare delen i det såsom bihang publicerade frågeformuläret (sid. 171*), redogjordes här för de undersökta unga arbetarnas sjukdomar, kroppslängd, vikt, bröstvidd och buk- och arm- och benlängd, varjämte uppmärksamhet fästes vid de undersökta utseende, kroppsbyggnad och nutritionstillstånd såväl som andra omständigheter i samband med den fysiska och psykiska utvecklingen och därvid möjligen framträdande abnormiteter och osunda symptom.

2. Undersökningsmaterialet.

På tal om undersökningens utförande har redan ovan (sid. 12*) omnämnts, att svar på de medicinska frågorna införskaffades med biträde av sju härför anställda läkare, vilka undersökte arbetarungdomen på 45 olika orter. Av dem undersöktes inalles 7 477 personer, men då 105 av dessa icke

henkilöitä, jotka eivät vielä toimineet missään ammatissa tai joiden ammattia ei ole ilmoitettu, on tilastolliset laskelmat rajoitettu 7 372 henkilöön; nämä edustivat 89.6 % kaikista niistä 8 225 henkilöstä, joihin tutkimuksen yleinen puoli kohdistuu.

Tutkittujen 7 372 henkilön jakaantuminen eri paikkakuntien kesken ja samalla sukupuolen mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä.

Paikkakunta Ort	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Helsinki — Helsingfors	307	476	783
Ekenäs — Tammisaari	64	20	84
Fiskars — Fiskari	35	2	37
Lohja — Lojo	131	68	199
Hyvinkää	50	170	220
Borgå lk. — Porvoon mlk.	57	47	104
Kuusankoski	75	74	149
Turku — Åbo	171	178	349
Pori (Björneborg)	110	106	216
Pargas — Parainen	39	28	67
Dalsbruk — Taalintehdas	122	26	148
Hälikko	75	71	146
Huittinen (Hvittia)	42	32	74
Lauttakylä	16	31	47
Hämeenlinna (Tavastehus)	87	115	202
Tampere (Tammerfors)	220	289	509
Forssa	104	188	292
Nokia	37	46	83
Riihimäki	114	68	182
Lammi	57	43	100
Viipuri (Viborg)	122	203	325
Sortavala (Sordavala)	86	56	142
Kotka	97	102	199
Karhula	78	69	147
Viipurin mlk. (Viborgs lk.)	74	18	92

ännu hade någon yrkesvenksamhet eller yrket icke uppgivits, inskränka sig de statistiska beräkningarna till 7 372 personer; dessa företrädde 89.6 % av alla de 8 225 personer, som undersökningens allmänna del omfattar.

De undersökta 7 372 personernas fördelning efter orter och därjämte efter kön framgår av sammanställningen här nedan.

Paikkakunta Ort	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Sakkola	12	38	50
Impilahti	24	20	44
Virtasalmi	21	29	50
Kuopio	118	73	191
Varkaus	80	37	117
Kaavi	27	21	48
Värtsilä	84	66	150
Liekka	64	30	94
Vaasa — Vasa	113	113	226
Jakobstad — Pietarsaari	140	74	214
Teuva (Östermark)	55	60	115
Seinäjäki	98	103	201
Kronoby (Kruunupyö)	18	59	77
Lappajärvi	67	51	118
Viitasaari	37	9	46
Oulu (Uleåborg)	112	119	231
Kajaani (Kajana)	60	15	75
Suomussalmi	15	20	35
Rovaniemi	73	38	111
Kemin mlk. (Kemi lk.)	232	51	283
Yhteensä — Summa	3 820	3 552	7 372
Kaupungit — Städer	1 807	1 939	3 746
Maaseutu — Landsbygd	2 013	1 613	3 626

Kuten näistä lukusarjoista havaitaan, oli lääkärin tutkimista henkilöistä 51.8 % miespuolisia ja 48.2 % naispuolisia. Kaikkiaan oli heistä 50.8 % kaupungeista ja 49.2 % maaseudulta.

Elinkeinohaaroittain kysymyksessä olevat henkilöt ryhmittivät siten, että heistä 1 042 eli 14.1 % oli maataloustyöntekijöitä, 5 855 eli 79.4 % teollisuustyöntekijöitä ja 475 eli 6.5 % muissa ammateissa työskenteleviä. Seuraava yhdistelmä osoittaa, miten nämä maatalous-, teollisuus- ja muut työntekijät jakaantuivat ikänsä perustuksella.

Säson dessa talröcker utvisa, utgjordes de läkarundersökta personerna till 51.8 % av mankön och till 48.2 % av kvinnkön. Allt som allt voro 50.8 % från städer och 49.2 % från landsbygden.

Efter näringsgren fördelade sig personerna sålunda, att 1 042 eller 14.1 % voro lantarbetare, 5 855 eller 79.4 % industriarbetare och 475 eller 6.5 % sysselsatta inom andra yrken. Sammanställningen på följande sida visar, huru dessa lant-, industri- och övriga arbetare fördelade sig efter ålder.

Ikä, vuotta Ålder, år	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken			Kaikkiaan Inalles		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Alle 15 — Under 15 . . .	24	135	159	53	72	125	20	24	44	97	231	328
15	71	86	157	241	210	451	42	41	83	354	337	691
16	97	103	200	468	358	826	54	43	97	619	504	1 123
17	73	81	154	508	448	956	42	37	79	623	566	1 189
18	75	64	139	612	561	1 173	23	35	58	710	660	1 370
19	71	50	121	530	579	1 109	23	36	59	624	665	1 289
20	34	46	80	341	398	739	18	19	37	393	463	856
21--23	23	9	32	365	111	476	12	6	18	400	126	526
Yhteensä — Summa	468	574	1 042	3 118	2 737	5 855	234	241	475	3 820	3 552	7 372

Kun ikäraajaksi otetaan 18 vuotta, oli kaikista tutkituista tämän mukaan 45.2 % alaikäisiä ja 54.8 % täysi-ikäisiä. Maataloustyöntekijöistä erikseen kuului 64.3 %, teollisuustyöntekijöistä 40.3 % ja muista 63.8 % 18 vuotta nuorempiin.

Seuraavasta taulukosta näkyy, missä määrin lääkärin tutkimien teollisuustyöntekijän joukossa oli eri teollisuudenhaarojen edustajia, jaettuina 18 vuotta nuorempiin ja 18 vuotta täyttäneisiin; heidän tarkempi ikäryhmityksensä esitetään liitetaulussa XII.

Om åldersgränsen sättes vid 18 år, voro i enlighet härmed 45.2 % av de undersökta personerna minderåriga och 54.8 % fullvuxna. Till gruppen under 18 år hörde 64.3 % av lantarbetarna, 40.3 % av industriarbetarna och 63.8 % av de övriga.

Av följande tabell synes, i vilken proportion de läkarundersökta personerna under 18 år och över 18 år företrädde olika industrigrenar; deras närmare åldersfördelning framställles i tabellbilaga XII.

Teollisuus Industri	18 v. nuorempia Under 18 år			18 v. täyttäneitä Fyllda 18 år			Kaikkiaan Inalles		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	150	55	205	198	62	260	348	117	465
Konepajat — Mekaniska verkstäder . .	235	10	295	488	36	524	773	46	819
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	50	47	97	72	53	125	122	100	222
Kemian teollisuus — Kemisk industri	7	22	29	19	65	84	26	87	113
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	84	109	193	88	123	211	172	232	404
Kutomateollisuus — Textilindustri . .	79	297	376	77	396	473	156	693	849
Vaate- ja tekstiiliteollisuus — Beklädnadsindustri	14	163	177	26	264	290	40	427	467
Paperiteollisuus — Pappersindustri . .	70	135	205	115	201	316	185	336	521
Puuteollisuus — Träindustri	357	125	482	468	170	638	825	295	1 120
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och nyttningsmedelsindustri	34	47	81	58	126	184	92	173	265
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	22	4	26	34	2	36	56	6	62
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	56	33	89	88	60	148	144	93	237
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	41	1	42	91	24	115	132	25	157
Muu teollisuus — Annan industri . . .	21	40	61	26	67	93	47	107	154
Yhteensä — Summa	1 270	1 088	2 358	1 848	1 649	3 497	3 118	2 737	5 855

Tiedöt tutkittujen ammatti-ikästä, mikäli tämä on ilmoitettu, on koottu allaolevaan yhdistelmään.

Ammatti-ikä, vuotta Yrkesålder, år	Työntekijäin luku Antal arbetare			Prosentteina I procent		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Alle 1 — Under 1	1 528	1 682	3 210	40.9	49.1	44.8
1—3	1 286	1 163	2 449	31.4	33.0	34.2
3—5	584	432	1 016	15.6	12.6	14.2
5—	340	150	490	9.1	4.4	6.8
Yhteensä — Summa	3 738	3 427	7 165	100.0	100.0	100.0

3. Tutkittujen aikaisemmat taudit.

Jos tutkittujen nuorten työntekijäin terveydentilan valaisemiseksi kohdistetaan eninnä huomiota heidän tauteihinsa, voidaan nämä esiintymisaikansa mukaan jakaa kalteen ryhmään: aikaisempiin tauteihin ja tutkiittaessa havaittuihin tauteihin. Edellisillä tarkoitetaan kaikkia niitä tauteja, joista tutkitut olivat täydellisesti parantuneet niin, että niitä ei heillä enää ollut tutkimusta toimitettaessa, jälkimmäisillä taas kaikkia niitä tauteja, joita lääkärit kysellessään ja tutkiessaan toteivat työntekijäin sairastavan juuri tutkimusaikana. Kun tiedot aikaisemmista taudeista perustuvat vain tutkittujen omiin tiedonantoihin, on niitä pidettävä epätarkkoina ja ainoastaan eräänlaisina minimilukuina, mutta ne kuvastanevat kuitenkin suunnilleen eri tautien keskinäisiä suhteita.

Niiden merkintöjen nojalla, joita lääkärit ovat mainittujen tiedonantojen mukaan tehneet kaavakeisiin, saadaan aikaisemmista taudeista seuraavalla sivulla oleva yhdistelmä. Mikäli näistä lukusarjoista käy päättelemisen, oli aikaisempia tauteja ollut kaikkiaan 1 396 tapauksessa miespuolisilla ja 1 322 tapauksessa naispuolisilla tutkituilla eli keskimäärin runsaasti joka kolmannella tutkittujen kokonaisluvusta.

Eri tautien yleisyyttä silmällä pitäen voidaan yhdistelmästä havaita, että tutkituilla oli ollut enimmänsä tuhkarokkoa. Verraten paljon oli ollut myös riisitautia ja keuhkokuumetta. Eri sukupuolilla oli eri tautien suhteellinen runsaus jokseenkin yhtä suuri. Ainoastaan muutamien tautien osalta poikkesivat luvut mies- ja naispuolisilla tutkituilla huomattavasti toisistaan. Niinpä oli sellaisten työntekijäin prosenttimäärä, jotka olivat sairastaneet

Uppgifter rörande de undersöktas yrkesålder, för såvitt denna uppgivits, ingå i följande sammanställning.

3. De undersöktas tidigare sjukdomar.

Om vid belysandet av de undersökta unga personernas hälsotillstånd början göres med deras sjukdomar, kunna dessa, allt efter tidpunkten för deras framträdande, indelas i två grupper: tidigare sjukdomar och vid undersökningen observerade sådana. I förra fallet avses alla de sjukdomar, efter vilka de undersökta blivit fullständigt botade, så att de ej längre ledo av dem vid tiden för undersökningen, i senare fallet åter alla de sjukdomar, vilkas förekomst hos arbetarna just vid tiden för undersökningen kunde av läkarna konstateras genom förfrågningar och undersökningar. Enär uppgifterna om tidigare sjukdomar enbart grunda sig på meddelanden av de undersökta själva, måste de anses vara mindre noggranna och endast angiva vissa minima, men åskådliggöres genom dem dock approximativt det inbördes förhållandet mellan olika sjukdomars frekvens.

Med stöd av de anteckningar, som läkarna jämte nyssnämnda meddelanden gjort i formulären, erhålles över de tidigare sjukdomarna sammanställningen på följande sida. För såvitt slutsatser kunna dragas av dessa talräcker, hade tidigare sjukdomar förekommit i sammanlagt 1 396 fall bland manliga och 1 322 fall bland kvinnliga undersökta eller i genomsnitt hos en på tre av totalantalet undersökta.

Med hänsyn till de olika sjukdomarnas frekvens finner man av sammanställningen, att de undersökta mest lidit av mässling. Rätt ofta hade även förekommit rakitis och lunginflammation. Inom de olika könen var de olika sjukdomarnas relativa frekvens ungefär lika stor. Endast för några sjukdomar skilde sig talen för manliga undersökta och för kvinnliga undersökta märkbart från varandra. Sålunda utgjorde procenttalet för

sekä tuhkarokkoa että hinkuyskää, naispuolisten joukossa noin 2 kertaa niin suuri kuin miespuolisten. Tuhka- ja tulirokkoa sairastaneiden prosentti-

arbetare, som haft såväl mässling som kikhosta, omkring 2 gånger så stort bland den kvinnliga som bland manliga ungdomen. Procenttalet för

Taudin laatu Sjukdomens art	Absoluuttiset luvut Absoluta tal			Prosentteina I procent		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Tuhkarokko (morbilli) — Mässling	508	491	999	36.4	37.1	36.8
Tulirokko (scarlatina) — Skarlakansfeber	65	69	134	4.7	5.2	4.9
Hinkuyskä (pertussis) — Kikhosta	43	59	102	3.1	4.5	3.8
Kurkkumätä (diphtheria) — Difteri	55	41	96	3.9	3.1	3.5
Espanjantauti (influenza) — Spanska sjukan ...	34	40	74	2.4	3.0	2.7
Lavantauti (typhus) — Tyfus	28	33	61	2.0	2.5	2.2
Nivelreumatismi (polyarthritus rheumatica) — Led- gångsreumatism	22	31	53	1.6	2.3	2.0
Vesirokko (varicellae) — Vattkoppor	15	23	38	1.1	1.7	1.4
Isorokko (variola) — Smittkoppor	5	9	14	0.4	0.7	0.5
Tuhkarokko ja hinkuyskä (morbilli et pertussis) — Mässling och kikhosta	38	64	102	2.7	4.8	3.8
Tuhkarokko ja keuhkokuume (morbilli et pneumo- nia) — Mässling och lunginflammation	30	29	59	2.1	2.2	2.2
Tuhka- ja tulirokko (morbilli et scarlatina) — Mässling och skarlakansfeber	18	45	63	1.3	3.4	2.3
Tuhka- ja vesirokko (morbilli et varicellae) — Mässling och vattkoppor	8	32	40	0.6	2.4	1.5
Punatauti (dysenteria) — Rödsot	3	3	6	0.2	0.2	0.2
Unitauti (eucephalitis epidemica) — Sömnssjuka ..	4	8	12	0.3	0.6	0.4
Lapsihalvaus (poliomyelitis acuta anterior) — Barn- förlamning	3	—	3	0.2	—	0.1
Tanssitauti (chorea infectiosa minor) — Danssjuka	—	1	1	—	0.1	0.03
Keuhkokuume (pneumonia) — Lunginflammation	172	141	313	12.3	10.6	11.5
Keuhkopussintulehdus (pleuritis) — Lungsäcks- inflammation	25	24	49	1.8	1.8	1.8
Riisitauti (rachitis) — Rakitis	256	111	367	18.3	8.4	13.5
Munuaistauti (nephropatia) — Njurlidande	22	22	44	1.6	1.7	1.6
Keltatauti (icterus) — Gulsot	15	21	36	1.1	1.6	1.3
Korvasärky (otitis) — Örvärk	11	2	13	0.8	0.2	0.5
Päänsärky (cephalalgia) — Huvudvärk	6	4	10	0.4	0.3	0.4
Vatsakatarri (gastritis) — Magkatarr	3	12	15	0.2	0.9	0.6
Nokkosihottuma (urticaria) — Nässelutslag	2	2	4	0.1	0.2	0.1
Syyhelmä (scabies) — Skabb	2	1	3	0.1	0.1	0.1
Pikkukuume (typhus exanthematicus) — Fläck- tyfus	1	2	3	0.1	0.2	0.1
Kaatumatauti (epilepsia) — Fallandesjuka	1	1	2	0.1	0.1	0.1
Vilutauti (malaria) — Malaria	1	1	2	0.1	0.1	0.1
Yhteensä — Summa	1 396	1 322	2 718	100.0	100.0	100.0

luku oli naissukupuolella 2½ kertaa, tuhka- ja vesirokkoa sairastaneiden taas 4 kertaa niin suuri kuin miessukupuolella. Samoin oli vatsakatarria sairastaneita naispuolisia tutkittuja 4 kertaa niin paljon kuin miespuolisia.

mässling jämte scharlakansfeber var bland kvinnöns 2½ gånger, för mässling jämte vattenkoppor 4 gånger så stort som bland manköns. Likaså hade 4 gånger så många kvinnliga undersökta som manliga lidit av magkatarr.

Rokkoja, hinkuyskää, kurkkumätää, espanjantautia, lavantautia, punatautia, unitautia, lapsihalvausta ja tanssitauteja voidaan pitää äkillisinä tartuntatauteina. Yhteensä oli näitä tauteja ollut miespuolisilla tutkituilla 61.4 % kaikista aikaisemmista taudeista ja naispuolisilla 71.6 %. Keuhkokuumetta ja keuhkopussintulehdusta oli ollut 14.1 % kaikista miespuolisten ja 12.5 % naispuolisten taudeista. Riisitautisten osuus oli vastaavasti 18.3 ja 8.4 % kaikista sairaista. Muiden aikaisempien tautien prosenttilukujen summa oli miespuolisilla 6.2 ja naispuolisilla 7.5.

Kaikki edellä mainitut aikaisemmat taudit, paitsi riisitautia, olivat parantuneet jättämättä niitä sairastaneiden ruumiiseen mitään huomattavia muutoksia. Koska riisitauti näin ollen oli ainoa aikaisempi tauti, joka eräissä tapauksissa jätti jälkeensä pysyviä muutoksia ruumiiseen ja muutenkin vaikutti häiritsevästi ruumiin kehitykseen, varsinkin piteuden kasvuun, on sen vaikutuksia käsitelty yksityiskohtaisemmin. Riisitautia sairastaneiden kokonaisluku oli 367 eli 5.0 % kaikista tutkituista, miespuolisista erikseen 6.7 % ja naispuolisista 3.1 %.

Jos tarkastellaan, paljonko riisitautia sairastaneita oli eri tutkimuspaikkakunnilla, havaitaan, että tämä luku vaihteli varsin tuntuvasti. Maaseudulla niitä oli yleensä jonkin verran runsaammin kuin kaupungeissa. Tutkittujen kokonaislukuun verraten niitä oli suhteellisesti enimmän Kuusankoskella, Kuopiossa, Virtasalmissa, Varkaudessa, Viitasaarella ja Kajanaissa, joissa niiden osuus oli $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ kaikista tutkituista.

Riisitaudin aiheuttamat tärkeimmät muutokset ilmenevät luustossa, luiden pehmenemisenä ja epämuodostumina. Selvimmin ilmenevät muutokset ranteissa ja rintakehässä. Kyynärvarren luiden alaosa kasvaa vähitellen paksuksi kyhmyksi, joka selvästi näkyy ranteen ihon alta. Rintakehän kummallekin sivulle kehittyä kykiluiden luu- ja rusto-osien yhtymäkohtiin vinostikulkeva pitkittäinen luukyhmä. Luiden pehmyyden takia käyristyvät usein myös raajojen pitkät luut, etenkin sääressä. Täten syntyvät n. s. länkisääret. Toisinaan jalat käyristyvät sisäänpäin, jolloin polvet yhtyvät ja sääret loittonevat toisistaan. Pää muodostuu usein neliskulmaiseksi sen takia, että otsan kummallekin puolelle ja päälään sivulle muodostuu paksunnoksia. Riisitautein hampaat ovat pehmeät, ne murtuvat helposti ja voivat lopulta mureta ikenien reunaan saakka. Selkärangassa voi riisitauteilla lapsilla olla koukistumia, kieroutta ja kyttärymuodostumia. Rintakehä voi litistyä sivuilta sekä sen etu- ja keskiosa työntyä ulospäin, jolloin syntyy n. s. harjuriina

Koppor, kikhosta, difteri, spanska sjukan, tyfus, rödsot, sömnsjuka, barnförlämning och danssjuka kunna betraktas såsom akuta smittsamma sjukdomar. Inalles hade dessa sjukdomar utgjort 61.4 % av de manligas och 71.6 % av de kvinnligas tidigare sjukdomsfall. Lunginflammation och lungsäcksinflammation motsvarade 14.1 % av de förnas och 12.5 % av de senares samtliga tidigare sjukdomsfall. Rakitisfallens antal utgjorde resp. 18.3 och 8.4 % av samtliga fall. De sammanlagda procentalen för övriga tidigare sjukdomar voro bland de manliga undersökta 6.2 och bland de kvinnliga 7.5.

Alla förenämnda tidigare sjukdomar, med undantag av rakitis, hade botats utan att hos de sjuka efterlämna några märkbara kroppsliga förändringar. Enär rakitis sålunda var den enda tidigare sjukdom, som i en del fall efterlämnade bestående kroppsliga spår och även i övrigt verkade störande på den fysiska utvecklingen, i synnerhet på längdökningen, så dess verkningar underkastats en noggrannare behandling. Totalantalet rakitisfall steg till 367 eller 5.0 % av samtliga undersökta, bland de manliga 6.7 % och bland de kvinnliga 3.1 %.

Undersöker man antalet rakitisfall på olika undersökningsorter, finner man, att antalet i hög grad varierade. På landsbygden hade deras förekomst i regel varit något större än i städerna. I förhållande till totalantalet undersökta hade relativa frekvensen varit störst i Kuusankoski, Kuopio, Virtasalmi, Varkaus, Viitasaari och Kajana, motsvarande $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ av samtliga undersökta.

De märklige sviterna av rakitis framträda i benbyggnaden, såsom uppmykningar och missbildningar. Tydligast framträda förändringarna i handleder och bröstorg. Undre delen av armbågsbenen växer småningom ut till en tjock knöl, som är tydligt skönjbar under handledens hud. På vandra sidan av bröstorg, där revbensbenen och broskpartier mötas, bildar sig en snett på längden gående rad av benknölar. Till följd av benuppmykning krökas även ofta lemmarnas längdben, i synnerhet i underbenen. Sålunda uppkommer s. k. hjulbenthet. Stundom bliva fötterna inätvridna, varvid knäna slå ihop och benen fjärras från varandra. Huvudet blir ofta fyrkantigt, till följd av att förtjockningar uppstå på vardera sidan av pannan och hjässan. Den rakitis-sjukets tänder äro mjuka, de brytas lätt och kunna slutligen söndersmulas ända intill tandköttet. Rakitisbarn kunna ofta ha böjd eller sned ryggrad samt puckelbildning. Bröstorg kan vara tillplattad från sidorna samt framtill och på

(pectus carinatum). Harvinaisempaa on, että rintalastan kohta painuu pitkittäiselle kuopalle ja jää sellaiseksi koko eliniäksi. Monet luuston epämuodostumat kuitenkin korjautuvat jokseenkin hyvin riisitautin parantuuessa. Vaikeissa riisitautitapauksissa pienokaiset saattavat jäädä yleisesti heikoiksi vuosikausiksi ja helposti saada muita tauteja. Näistä on mainittava keuhkojen sairaudet ja vatsataudit.

Jos tarkastetaan, missä määrin riisitauti on vaikuttanut ruumiin pituuden kasvuun niiden 261 työntekijän joukossa, joissa lääkärit totesivat riisitautilia muutoksia, saadaan seuraava taulukko. Siinä on riisitautiliset jaettu pituuden mukaan kolmeen ryhmään: lyhyihin, tavallisiin ja pitkiin. Tavalli-

mitten utskjutande, varvid s. k. gäsbröst (pectus carinatum) uppkommer. Mindre vanligt är, att bröstbenet intryckes, kvarlämnande en långsgående grop för hela livet. Många missbildningar i benbyggnaden försvinna dock något så när, när rakitis blir botad. I svåra rakitisfall kunna späda barn hemfalla åt allmän svaghet i årtal och ådraga sig då lätt andra sjukdomar. Nämnas må lung- och magsjukdomar.

Undersöker man, i vilken mån rakitis verkat på kroppslängdens ökning i de 261 fall, där läkarna påvisat rakitissförändringar, erhålles följande tabell. I denna äro de rakitissjuka indelade efter längd i tre grupper: korta, vanliga och långa. Såsom vanlig längd har betraktats medellängden

Muutoksen paikallistuma Förändringens lokalisering	Ruumiin pituus Kroppslängden						Kaikkiaan Inalles					
	lyhyt kort		tavallinen vanlig		pitkä lång		absol.			%		
	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Yht. S:a	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Yht. S:a
Kyhmyrivi rintakehässä — En rad knölar på bröstkorgen	32	22	22	2	8	2	62	26	88	34.3	32.5	33.7
Länkisääret — Hjulbenthet	—	2	1	—	1	—	2	2	4	1.1	2.5	1.5
Pihtipolvi — Kobenthet	1	—	1	—	—	—	2	—	2	1.1	—	0.8
Pää neliskulmainen — Fyrkantigt huvud	4	—	—	1	—	—	4	1	5	2.2	1.2	1.9
Hampaat riisitautiliset — Tanderna angripna av rakitis	9	5	5	4	1	—	15	9	24	8.3	11.3	9.2
Kieroselkä — Snedrygg	6	5	10	3	2	3	18	11	29	9.9	13.8	11.2
Kyttyräselkä — Puckelrygg	3	1	4	—	1	—	8	1	9	4.4	1.2	3.4
Harjurinta — Gäsbröst	14	6	6	2	5	—	25	8	33	13.8	10.0	12.6
Kuoppa rintalastassa — Fördjupning i bröstbenet	19	13	15	6	7	2	41	21	62	22.7	26.3	23.8
Solisluut paksut — Tjocka nyckelben	4	—	—	1	—	—	4	1	5	2.2	1.2	1.9
Yhteensä — Summa	92	54	64	19	25	7	181	80	261	100.0	100.0	100.0

sena pituutena on pidetty kunkin ikäluokan keskipituutta, joka on saatu ottamalla huomioon kaikkien tutkittujen työntekijäin pituus. Lisäksi on tavallisen pituisiksi laskettu myös ne, jotka ovat olleet enintään 2 cm keskimittaa lyhyemmät tai pitemmät. Miespuolisista riisitautilisista oli lyhyitä 50.8 %, tavallisia 35.4 % ja pitkiä 13.8 %, naispuolisista vastaavasti 67.5, 23.7 ja 8.8 %. Riisitauti on niin muodoin vaikuttanut ehkäisevästi pituuden kasvuun molemmilla sukupuolilla, suhteellisesti enemmän kuitenkin naisilla.

Taulukosta käy samalla selville eri riisitautiluosten keskinäinen runsaus. Sen mukaan oli tavallisin muutos rintakehässä oleva luukyhmyrivi, n. s. riisitautin helminauha. Sitä oli miespuolisilla 34.3 % ja naispuolisilla 32.5 % kaikista riisitautil-

inom varje åldersklass, uttrönt med beaktande av samtliga undersökta arbetares längd. Till vanlig längd ha även hänförs de, som varit högst 2 cm kortare eller längre än medellängd. Av de manliga rakitissjuka voro 50.8 % korta, 35.4 % vanliga och 13.8 % långa, av de kvinnliga resp. 67.5, 23.7 och 8.8 %. Rakitis har alltså inom båda könen verkat hämmnande på längdökningen, proportionsvis mest dock bland kvinnorna.

Tabellen utvisar tillika det inbördes frekvensförhållandet för olika rakitissförändringar. Enligt tabellen bestod den vanligaste förändringen av en rad benknölar på bröstkorgen, det s. k. rakitisradbandet. Det förekom hos mankön i 34.3 %

muunnoksista. Toiseksi tavallisin muutos oli kuoppa rintalastassa, vastaavina prosenttilukuina 22.7 ja 26.3. Harjurintaa tavattiin myös jokseenkin runsaasti.

4. Tutkittaessa havaitut taudit.

Niiden tautien joukossa, joita lääkärit havaitsivat työntekijäin sairastavan tutkimusaikana, on asianmukaista erottaa tuberkuloosi ja muut taudit kahdeksi pääryhmäksi ja käsitellä molempia erikseen.

a. Tuberkuloosi.

Tuberkuloosiin sairastuminen riippuu tuberkeliasellitartunnan voimakkuudesta ja ruumiin vastustuskyvystä. Vastustuskyky taas riippuu monista eri seikoista. Tartunnan saaneen iällä on fässä suhteessa suuri merkitys. Rintalapsella on pieni vastustuskyky, mutta se lisääntyy iän mukana. Vastustuskykyä voivat vähentää muut taudit, kuten esim. rokot ja influenssa. Vastustuskykyä arvosteltaessa on vielä otettava varteen perinnöllisyys ja ruumiin yleisrakenne. Lisäksi vaikuttavat vastustuskykyyn suuresti ulkonaiset olosuhteet, kuten ravinto, asunto, ilman puhtaus, valoisuus ja ilmastolliset suhteet. Näin ollen on tuberkuloosin ilmenemistä tarkastettava monelta eri näkökannalta.

Kaikista tutkimuksen alaisista työntekijöistä sairasti keuhkotuberkuloosia (tuberculosis pulmonum) 67 eli 0.9 %, miespuolisista erikseen 30 eli 0.8 % ja naispuolisista 37 eli 1.0 %, joten edellisillä sitä oli hieman vähemmän kuin jälkimmäisillä. Kaupungeissa sitä havaittiin vain 17 työntekijällä eli 0.5 %:lla kaikista, mutta maaseudulla 50 työntekijällä eli 1.4 %:lla; maaseutu joutuu siis tältä kannalta melkoista epäedullisempaan valoon kuin kaupungit.

Rauhastuberkuloosia (tuberculosis glandularis) taas sairasti 76 työntekijää eli 1.0 % tutkittujen kokonaismäärästä, miespuolisista erikseen 46 eli 1.2 % ja naispuolisista 30 eli 0.8 %. Päinvastoin kuin keuhkotuberkuloosia oli rauhastuberkuloosia näin ollen miespuolisilla enemmän kuin naispuolisilla. Kaupungeissa sitä oli yhteensä 37 työntekijällä eli 1.0 %:lla ja maaseudulla 39:llä eli 1.1 %:lla tutkituista.

Jos tarkastellaan tuberkuloosin esiintymistä paikkakunnittain, huomataan, että 11 paikkakunnalla sitä ei ilmennyt lainkaan; muilla 34 paikkakunnalla sitä oli seuraavasti.

fäll och hos kvinnön i 32.5 % fall, jämfört med samtliga rakitetsförändringar. Den närmast vanligaste förändringen var fördjupning i bröstbenet, med procenttalen 22.7 resp. 26.3. Gåsbröst påträffades även i rätt stort antal.

4. Vid undersökningen iakttagna sjukdomar.

Bland sjukdomar, som av läkarna vid tiden för undersökningen iakttogos bland arbetarna, är det lämpligt att avskilja tuberkulosen och alla andra sjukdomar till två huvudgrupper och behandla dessa var för sig.

a. Tuberkulos.

Insjuknandet i tuberkulos är beroende av tuberkelbacillsmittans styrka och kroppens motståndskraft. Motståndskraften åter är beroende av många omständigheter. Den bemittades ålder spelar härvid en stor roll. Dibarnet har ringa motståndskraft, men den ökas med åldern. Motståndskraften kan minska genom andra sjukdomar, såsom koppor och influensa. Vid bedömandet av motståndskraften bör även avseende fästas vid ärftlighet och allmän kroppsbyggnad. Yttre förhållanden, såsom näring, bostad, luftens renhet, ljus- och klimatförhållanden, inverka jämväl i hög grad på motståndskraften. Tuberkulosens framträdande bör därför undersökas ur många olika synpunkter.

Av samtliga undersökta arbetare ledo 67 eller 0.9 % av lungtuberkulos (tuberculosis pulmonum), av de manliga särskilt 30 eller 0.8 % och av de kvinnliga 37 eller 1.0 %, varför den förekom något mindre bland de förra än bland de senare. I städerna iaktogs densamma endast hos 17 arbetare eller 0.5 % av hela antalet, men på landsbygden hos 50 arbetare eller 1.4 %; landsbygden kommer sålunda härutinnan i betydligt sämre dager än städerna.

Av körteltuberkulos (tuberculosis glandularis) ledo 76 arbetare eller 1.0 % av totalantalet undersökta, resp. 46 eller 1.2 % av de manliga och 30 eller 0.8 % av de kvinnliga. I motsats till lungtuberkulosen var körteltuberkulosen alltså mera utbredd bland manliga än bland kvinnliga arbetare. I städerna förekom den sammantaget hos 37 arbetare eller 1.0 % och på landsbygden hos 39 eller 1.1 % av de undersökta.

Undersöker man tuberkulosens förekomst ortvis, finner man, att den på 11 orter icke alls framträdde; på de övriga 34 orterna fanns den i följande antal.

	Keuhkotuberkuloosia Lungtuberkulos				Rauhastuberkuloosia Körteltuberkulos			
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. — Abs.	S:a %	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. — Abs.	S:a %
Helsinki — Helsingfors	2	3	5	0.6	7	7	14	1.8
Lohja — Lojo	2	1	3	1.5	—	—	—	—
Hyvinkää	1	1	2	0.9	—	1	1	0.5
Borgå lk. — Porvoon mlk.	—	2	2	1.9	—	—	—	—
Turku — Åbo	—	2	2	0.6	2	—	2	0.6
Pori (Björneborg)	—	—	—	—	1	1	2	0.9
Pargas — Parainen	3	1	4	6.0	1	—	1	1.5
Halikko	—	3	3	2.1	—	2	2	1.4
Huittinen (Hvittis)	—	1	1	1.4	2	—	2	2.7
Lauttakylä	—	—	—	—	1	1	2	4.3
Hämeenlinna (Tavastehus)	1	1	2	1.0	—	—	—	—
Tampere (Tammerfors)	—	2	2	0.4	1	1	2	0.4
Forssa	—	—	—	—	2	—	2	0.7
Riihimäki	1	—	1	0.5	—	—	—	—
Lammi	3	1	4	4.0	1	—	1	1.0
Viipuri (Viborg)	—	—	—	—	—	3	3	0.9
Sortavala (Sordavala)	—	—	—	—	1	—	1	0.7
Kotka	—	1	1	0.5	—	—	—	—
Karhula	1	—	1	0.7	—	—	—	—
Sakkola	1	—	1	2.0	—	—	—	—
Impilahti	—	—	—	—	1	—	1	2.3
Kuopio	—	2	2	1.0	—	—	—	—
Varkaus	1	2	3	2.6	2	—	2	1.7
Kaavi	—	1	1	2.1	1	—	1	2.1
Vaasa — Vasa	—	—	—	—	3	6	9	4.0
Jakobstad — Pietarsaari	1	2	3	1.4	2	—	2	0.9
Teuva (Östermark)	1	4	5	4.3	2	—	2	1.7
Seinäjoki	3	4	7	3.5	5	2	7	3.5
Kronoby (Kruunupyy)	—	1	1	1.3	—	2	2	2.6
Lappajärvi	4	2	6	5.1	2	3	5	4.2
Oulu (Uleåborg)	—	—	—	—	—	1	1	0.4
Kajaani (Kajana)	—	—	—	—	1	—	1	1.3
Rovaniemi	1	—	1	0.9	5	—	5	4.5
Kemin mlk. (Kemi lk.)	4	—	4	1.4	3	—	3	1.1
Yhteensä — Summa	30	37	67	0.9	46	30	76	1.0
Kaupungit — Städer	4	13	17	0.5	18	19	37	1.0
Maaseutu — Landsbygd	26	24	50	1.4	28	11	39	1.1

Keuhkotuberkuloosia todettiin tästä päättäen suhteellisesti runsaimmin Paraisissa, Lappajärvellä, Teuvalla, Lammilla ja Seinäjoella, rauhastuberkuloosia taas Rovaniemellä, Lauttakylässä, Lappajärvellä, Vaasassa ja Seinäjoella.

Missä määrin tuberkuloosia ilmeni erikseen maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin joukossa, osoittaa seuraavalla sivulla oleva taulukko.

I enlighet härmed konstaterades lungtuberkulos relativt mest i Pargas, Lappajärvi, Östermark, Lammi och Seinäjoki, körteltuberkulos åter i Rovaniemi, Lauttakylä, Lappajärvi, Vasa och Seinäjoki.

I vilken mån tuberkulosen förekom speciellt bland lant-, industri- och övriga arbetare, framgår av sammanställningen på följande sida.

	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Keuhkotuberkuloosia — Lungtuberkulos	9	15	24	17	20	37	4	2	6
Rauhastuberkuloosia — Körteltuberkulos	13	9	22	27	21	48	6	—	6
Prosentteina — I procent									
Keuhkotuberkuloosia — Lungtuberkulos	1.9	2.6	2.3	0.5	0.7	0.6	1.7	0.8	1.3
Rauhastuberkuloosia — Körteltuberkulos	2.8	1.6	2.1	0.9	0.8	0.8	2.0	—	1.3

Taulukon prosenttiluvuista nähdään, että keuhkotuberkuloosi oli miespuolisten maataloustyöntekijäin keskuudessa suhteellisesti melkein 4 kertaa yleisempi kuin miespuolisten teollisuustyöntekijäin keskuudessa. Samoin oli naispuolisista maataloustyöntekijöistä suhteellisesti lähes 4 kertaa useampi keuhkotuberkuloottinen kuin naispuolisista teollisuustyöntekijöistä. Rauhastuberkuloosi oli miespuolisilla maataloustyöntekijöillä suhteellisesti 3 kertaa yleisempi kuin miespuolisilla teollisuustyöntekijöillä ja naispuolisilla maataloustyöntekijöillä 2 kertaa yleisempi kuin naispuolisilla teollisuustyöntekijöillä. Huomattavaa niinkään on, että vain maatalousnuorisolla oli tuberkuloosia jo 13:nneksi ja 14:nneksi ikävuodella.

Liitetäulusta XII käy selville tuberkuloottisten työntekijäin luku eri teollisuudenhaaroissa. Kun näitä lukuja verrataan tutkittujen kokonaismääriin vastaavilla aloilla, saadaan tulokseksi, että keuhkotuberkuloosia oli suhteellisesti runsaimmin kivi-, savi- ja lasi- sekä paperi- ja puuteollisuustyöntekijäin keskuudessa, rauhastuberkuloosia taas nahkaja karva- sekä konepaja- ja kutomateollisuustyöntekijäin joukossa. Otettaessa huomioon, että tutkittuja eräissä teollisuudenhaaroissa on ollut melko vähän, on sattumakin voinut osittain vaikuttaa suhdelukujen eroavaisuuksiin.

Vertailun vuoksi voidaan mainita, että tohtori C. Tennberg tutki vuonna 1913 keuhko- ja rauhastuberkuloosin ilmenemistä Pietarsaaren pitäjässä ja tuli tällöin siihen tulokseen, että 14—22-vuotiaiden joukossa 8.39 % tutkituista oli keuhkotuberkuloottisia ja 11.34 % rauhastuberkuloottisia. Tohtori Yrjö Kajava tutki vuonna 1914 tuberkuloosin ilmenemistä Kymmin, Kuusankosken ja Voikan paperitehtaiden väestön keskuudessa ja havaitsi 14—22-vuotiaiden ikäluokissa keuhkotuberkuloosia 3.23 %:lla ja rauhastuberkuloosia 12.12 %:lla tutkituista. Molemmissa mainituissa tutkimuksissa siis todettiin sekä keuhko- että rauhastuberkuloosia suhteellisesti runsaammin kuin nyt tutkitulla työläisnuorisolla. Erilaisiin lopputuloksiin on saattanut vaikuttaa

Procenttalen i tabellen utvisa, att bland manliga lantarbetare lungtuberkulos var proportionsvis nästan 4 gånger så allmän som bland manliga industriarbetare. Likaså hade av de kvinnliga lantarbetarna relativt taget inemot 4 gånger så många lungtuberkulos som av de kvinnliga industriarbetarna. (Körteltuberkulosen var bland manliga lantarbetare jämförelsevis 3 gånger så vanlig som bland manliga industriarbetare samt bland kvinnliga lantarbetare 2 gånger så vanlig som bland kvinnliga industriarbetare. Märkas bör likaså, att tuberkulos redan under 13:nde och 14:nde levnadsåret förekom endast bland lantbruksarbetare.

De tuberkulösa arbetarnas antal inom olika industrigrenar framgår av tabellbilaga XII. Då dessa tal jämföras med totalantalet undersökta inom motsvarande grenar, finner man, att lungtuberkulos förekom proportionsvis mest bland sten-, ler- och glas- samt pappers- och träindustriarbetarna, körteltuberkulos åter bland läder- och här- samt verkstads- och textilindustrins arbetare. Med hänsyn till, att inom vissa industrigrenar antalet undersökta varit ganska ringa, ha avvikelserna i relativtalen delvis kunnat bero på tillfälligheter.

För jämförelse kan nämnas, att doktor C. Tennberg år 1913 undersökte lung- och körteltuberkulosens utbredning i Pedersöre socken och därvid kom till det resultat, att bland 14—22-åringarna 8.39 % av de undersökta hade lungtuberkulos och 11.34 % körteltuberkulos. Doktor Yrjö Kajava undersökte år 1914 tuberkulosens utbredning bland arbetarbefolkningen vid Kymmene, Kuusankoski och Voikka pappersbruk och iakttog inom 14—22-åringarnas åldersklass lungtuberkulos hos 3.23 % och körteltuberkulos hos 12.12 % av de undersökta. Vid båda dessa undersökningar konstaterades alltså såväl lung- som körteltuberkulos i proportionsvis större omfattning än vid föreliggande arbetarungdomsundersökning. Resultatens olikhet

m. m. tutkittujen luku, joka aikaisemmissa tutkimuksissa oli paljon pienempi kuin tässä työläisnuorisotutkimuksessa. Edelleen on huomattava, että tohtori Kajavan tutkimuksen mukaan on tuberkuloosiraiden prosenttiluku tehtaissa työskentelevien joukossa yleensä pienempi kuin kysymyksessä olevien tehdspiirien koko väestön keskuudessa. Molempien edellä viitattujen tutkimusten, samoin kuin esillä olevan työläisnuorisotutkimuksenkin mukaan oli keuhkotuberkuloosia miespuolisilla tutkituilla vähemmän kuin naispuolisilla, kun taas rauhastuberkuloosiin nähden suhde eri sukupuolien välillä oli päinvastainen.

Jos jaetaan tutkitut iän mukaan 18 vuotta nuorempiin ja 18 vuotta täyttäneisiin, saadaan tuberkuloosin yleisyydestä näissä ikäryhmissä seuraava yhdistelmä.

	Keuhkotuberkuloosia Lungtuberkulos			Rauhastuberkuloosia Körteltuberkulos		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S.a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S.a
18 v. nuorempia — Under 18 år	8	20	28	21	10	31
18 v. täyttäneitä — Fyllda 18 år	22	17	39	25	20	45
Yhteensä — Summa	30	37	67	46	30	76
	Prosentteina — I procent					
18 v. nuorempia — Under 18 år	0.5	1.2	0.9	1.2	0.5	0.9
18 v. täyttäneitä — Fyllda 18 år	1.0	0.9	1.0	1.2	1.0	1.1
Yhteensä — Summa	0.8	1.0	0.9	1.2	0.8	1.0

Näistä tiedoista päättäen oli tuberkuloosia jonkin verran enemmän 18 vuotta täyttäneiden kuin nuorempien työntekijäin keskuudessa. Kuitenkin oli keuhkotuberkuloosia useammalla 18 vuotta nuoremmilla kuin täysi-ikäisillä naispuolisilla työntekijöillä ja rauhastuberkuloosia prosenttiluvuin yhtä paljon kumpaankin ikäryhmään kuuluvien miespuolisten työntekijäin keskuudessa.

Kun tarkastelun lähtökohdaksi otetaan ammatti-ikä ja eri ryhmiksi erotetaan vähemmän aikaa kuin 1 vuoden, 1—3 vuotta, 3—5 vuotta ja vähintään 5 vuotta ammatissa toimineet työntekijät, osoittautuu tuberkuloottisten työntekijäin jakaantuminen seuraavaksi; laskelmien ulkopuolelle jäävät tällöin ne tutkitut, joiden ammatti-ikä ei tunneta.

beror möjligen bl. a. på antalet undersökta, vilket vid de tidigare undersökningarna var betydligt mindre än vid denna arbetarungdomsundersökning. Ytterligare bör märkas, att enligt doktor Kajavas undersökning procenttalet tuberkulösa bland industriarbetarna i regel är mindre än bland hela befolkningen i ifrågavarande fabriksdistrikt. Enligt nyssnämnda båda undersökningar, såväl som enligt föreliggande arbetarungdomsundersökning, var lungtuberkulosen mindre utbredd bland undersökta av manligt kön än bland de kvinnliga, medan proportionen mellan könen var motsatt beträffande körteltuberkulosen.

Om de undersökta delas efter ålder i under och över 18 år gamla, erhålles för tuberkulosens förekomst inom dessa åldersgrupper följande sammanställning.

Av dessa uppgifter att döma var tuberkulosen något mera utbredd bland dem, som fyllt 18 år, än bland yngre arbetare. Likväl var lungtuberkulosen allmännare bland kvinnliga arbetare under 18 år än bland fullvuxna och körteltuberkulosen procentuellt lika allmän inom båda åldersgrupperna bland manliga arbetare.

Om yrkesåldern lägges till grund för granskningen och olika grupper bildas av de arbetare, som varit i yrkesarbete kortare tid än 1 år, 1—3 år, 3—5 år och minst 5 år, gestaltar sig fördelningen av de tuberkulösa arbetarna som följer; därvid beaktas icke undersökta med okänd yrkesålder.

Yhdistelmästä käy selville, että sellaisista henkilöistä, joiden suvussa oli keuhkotuberkuloosia, 4.7 % itse oli keuhkotuberkuloottisia sekä 1.8 % rauhas-tuberkuloottisia, samalla kuin vastaavat luvut niiden henkilöiden osalta, joiden suvussa ei ollut keuhkotuberkuloosia, jäivät 0.6 ja 1.0 %:iin. Näiden kahden ryhmän välinen huomattava ero kuvastaa perinnöllisyyden vaikutusta tuberkuloosiin.

Kohdistettaessa vihdoin huomiota tuberkuloosin ilmenemisen ja ruumiinrakenteen keskinäiseen suhteeseen voidaan käytettävissä olevat tiedot näistä seikoista koota seuraavaan yhdistelmään.

Ruumiinrakenn Kroppskonstitution	Keuhkotuberkuloosia Lungtuberkulos			Rauhas-tuberkuloosia Körteltuberkulos			Ei tuberkuloosia- Icke tuberkulos		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Vankka — Kraftig	2	—	2	1	3	4	439	306	745
Tavallinen — Vanlig ...	16	24	40	30	18	48	2 879	2 799	5 678
Heikko — Svag	12	13	25	15	9	24	414	326	740
Yhteensä — Summa	30	37	67	46	30	76	3 732	3 431	7 163
Prosentteina — I procent									
Vankka — Kraftig	6.7	—	3.0	2.2	10.0	5.3	11.8	8.9	10.4
Tavallinen — Vanlig ...	53.3	64.9	59.7	65.2	60.0	63.1	77.1	81.6	79.3
Heikko — Svag	40.0	35.1	37.3	32.6	30.0	31.6	11.1	9.5	10.3
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Sekä keuhko- että rauhas-tuberkuloottisista työntekijöistä oli edelläolevien lukusarjojen perustuksella noin $\frac{1}{3}$ ruumiinrakenteeltaan heikkoja, mutta muista tutkituista vain runsaasti $\frac{1}{10}$. Heikkorakenteisia oli siis tuberkuloottisten joukossa suhteellisesti suunnilleen 3 kertaa enemmän kuin ei-tuberkuloottisten joukossa. Ruumiinrakenteeltaan tavallisia taas oli noin $\frac{2}{5}$ tuberkuloottisista, mutta $\frac{1}{3}$ niistä, joilla ei ollut tuberkuloosia.

b. Muut taudit.

Litetaulussa XII esitetään tuberkuloottisten työntekijäin rinnalla myös muita tauteja sairastaneiden luku ammattiryhmittäin. Sen mukaan sairasti näitä muita tauteja kaikkiaan 511 henkilöä eli 6.9 % tutkittujen kokonaismäärästä, miespuolisista erikseen 208 eli 5.4 % ja naispuolisista 303 eli 8.5 %. Naispuolisten työntekijäin joukossa oli siis melkoista enemmän sairaita kuin miespuolisten.

Maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin kesken ja samalla ikänsä perustuksella puheena olevat sairaudet jakaantuivat seuraavasti.

Av sammanställningen framgår, att av personer, inom vilkas släkt lungtuberkulos förekom, 4.7 % själva voro lungtuberkulösa samt 1.8 % körteltuberkulösa, medan motsvarande tal för de personer, i vilkas släkt lungtuberkulos icke förekom, utgjorde endast 0.6 och 1.0 %. Den betydande skillnaden mellan dessa båda grupper åskådliggör ärftlighetens inverkan på tuberkulosen.

Beaktar man slutligen det inbördes förhållandet mellan tuberkulosens förekomst och kroppsbyggnaden, kunna de i detta avseende till buds stående uppgifterna sammanställas som följer.

Såväl av lung- som körteltuberkulösa arbetare hade enligt ovanstående talräckor omkring $\frac{1}{3}$ svag kroppsbyggnad, men av andra undersökta endast något över $\frac{1}{10}$. Relativa antalet personer med svag kroppsbyggnad var alltså bland de tuberkulösa ungefär 3 gånger så stort som bland icke-tuberkulösa. Vanlig kroppsbyggnad åter hade ungefär $\frac{2}{5}$ av de tuberkulösa, men $\frac{1}{3}$ av de icke-tuberkulösa.

b. Övriga sjukdomar.

I tabellbilaga XII framställles icke blott antalet tuberkulösa arbetare, utan även antalet arbetare med andra sjukdomar, sammanförda i yrkesgrupper. I enlighet därmed hade inalles 511 personer eller 6.9 % av totalantalet undersökta dylika övriga sjukdomar, av de manliga särskilt 208 eller 5.4 % och av de kvinnliga 303 eller 8.5 %. Bland kvinnliga arbetare fanns sålunda ett betydligt större antal sjuka än bland männen.

Ifrågavarande sjuka fördelade sig på lant-, industri- och övriga arbetare, liksom ock enligt ålder på följande sätt.

	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
18 v. nuorempia — Under 18 år	16	45	61	55	87	142	10	5	15
18 v. täyttäneitä — Fyllda 18 år	15	13	28	108	147	255	4	6	10
Yhteensä — Summa	31	58	89	163	234	397	14	11	25

	Prosentteina — I procent								
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
18 v. nuorempia — Under 18 år	6.0	11.1	9.1	4.3	8.0	6.0	6.3	3.4	5.0
18 v. täyttäneitä — Fyllda 18 år	7.4	7.7	7.5	5.8	8.9	7.3	5.3	6.3	5.8
Yhteensä — Summa	6.6	10.1	8.5	5.2	8.5	6.8	6.0	4.6	5.3

Niinkuin yhdistelmästä näkyy, oli sekä mies- että naispuolisista maataloustyöntekijöistä suhteellisesti suurempi osa sairaita kuin teollisuus- ja muista työntekijöistä. Maataloustyöntekijäin piirissä sairaiden luku nousi 8.5 %:iin, samalla kuin se teollisuustyöntekijäin ryhmässä oli 6.8 % ja muiden työntekijäin 5.3 %.

Yhdistelmästä huomataan edelleen, että sairaudet olivat yleensä jossakin määrin tavallisempia 18 vuotta täyttäneiden kuin 18 vuotta nuorempien työntekijäin joukossa. Silmiinpistäväinä poikkeuksena olivat naispuoliset maataloustyöntekijät, joiden joukossa oli paljon runsaammin 18 vuotta nuorempia kuin 18 vuotta täyttäneitä sairaita; samaan suuntaan kävivät suhdelluvut myös miespuolisten „muiden ammattien” edustajain ryhmässä, joskaan erotus ei ollut yhtä tuntuva.

Niiden työntekijäin osalta, joiden ammatti-ikästä on tietoja, valaisevat allaolevat lükusarjat ammatti-ikä ja sairaalloisuuden keskinäistä suhdetta.

Ammatti-ikä, vuotta Yrkesålder, år	Sairaiden luku Antal sjuka			Prosentteina I procent		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Alle 1 — Under 1	71	112	183	4.6	6.6	5.7
1—3	65	108	173	5.1	9.3	7.1
3—5	31	43	74	5.3	10.0	7.3
5—	28	9	37	8.2	6.0	7.5
Yhteensä — Summa	195	272	467	5.2	8.0	6.5

Tämän nojalla näyttää sairaalloisuus lisääntyvän jokseenkin säännöllisesti ammatti-ikä mukana. Miespuolisilla tutkituilla mainittu kehityssuunta oli poikkeukseton; sairaiden osuus niistä, jotka olivat toimineet ammatissaan vähemmän kuin 1 vuoden, oli 4.6 %, mutta ammatti-ikä noustessa 1—3, 3—5 ja vähintään 5 vuoteen se kasvoi 5.1, 5.3 ja 8.2 %:iin. Myös naispuolisten tutkittujen keskuudessa sairaiden suhdeluku suureni 6.6 %:sta 10.0 %:iin am-

Säsom av sammanställningen framgår, var relativa antalet sjuka bland lantarbetarna, såväl manliga som kvinnliga, större än bland industri- och övriga arbetare. Antalet sjuka bland lantarbetarna steg till 8.5 % mot 6.8 % inom industriarbetarnas och 5.3 % inom övriga arbetares grupp.

Av sammanställningen framgår vidare, att antalet sjuka i regel var något större inom åldersgruppen över 18 år än inom åldersgruppen under 18 år. Ett iögonenfallande undantag utgjorde de kvinnliga lantarbetarna, bland vilka funnos vida flera sjuka under 18 år än över sagda ålder; i samma riktning gingo relativtalen för manliga arbetare inom „övriga yrken”, ehuru skillnaden här icke var lika påfallande.

För de arbetare, vilkas yrkesålder blivit uppgiven, belysa nedanstående talräckor det inbördes förhållandet mellan yrkesålder och sjuklighet.

I enlighet härmed synes sjukligheten tilltaga nästan regelbundet med yrkesåldern. Bland de manliga undersökta var denna utveckling undantagslös; antalet sjuka bland dem, som utövat sitt yrke under kortare tid än 1 år, utgjorde 4.6 %, men ökades till 5.1, 5.3 och 8.2 %, då yrkesåldern steg till 1—3, 3—5 och minst 5 år. Även bland de kvinnliga undersökta växte relativa antalet sjuka från 6.6 till 10.0 %, medan yrkesåldern

matti-ian kohotessa vähemmästä kuin 1 vuodesta 3—5 vuoteen, mutta sitten se pienei 6.0 %:iin niiden joukossa, joiden ammatti-ikä oli vähintään 5 vuotta. Viimeksi mainittu heilahdus voi ainakin jossain määrin olla riippuvainen sattumasta, kun tutkittujen luku tässä korkeimmassa ammatti-ikäluokassa oli verraten pieni.

Seuraava taulukko osoittaa, paljonko eri teollisuudenhaaroissa oli sairaita. Metallien jalostuslaitokset ja konepajat on siinä, samoin kuin myöhemässä tautitaulukossakin, luettu yhdeksi ryhmäksi.

Taulukosta käy ilmi, että sairauksien yleisyys eri teollisuudenhaaroissa oli melko erilainen. Nämä eroavaisuudet saattavat tietysti johtua tila-

från under 1 år steg till 3—5 år, men avtog därefter och utgjorde 6.0 % bland dem, vilkas yrkesålder var minst 5 år. Denna sistnämnda svängning kan åtminstone i viss mån vara beroende av tillfälligheter, enär de undersöktas antal inom denna högsta yrkesåldersgrupp var jämförelsevis litet.

Följande tabell utvisar antalet sjuka för de olika industrigrenarna. Härvid äro metallförädlingsverken och mekaniska verkstäderna, liksom ock i den därefter följande sjukdomstabellen, sammanförda till en grupp.

Av tabellen framgår, att sjukdomarnas utbredning inom olika industrigrenar var rätt olika. Skiljaktigheterna kunna givetvis till en del bero

Teollisuus — Industri	Säfraiden luku — Antal sjuka						
	18 v. nuorempia Under 18 år		18 v. täyttäneitä Fyllda 18 år		Kaikkiaan — Inalles		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Metallien jalostuslaitokset ja konepajat — Metallförädlingsverk och mekaniska verkstäder	20	6	34	10	54	16	70
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	3	6	2	3	5	9	14
Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	2	—	3	—	5	5
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	7	10	6	12	13	22	35
Kutomateollisuus — Textilindustri	4	30	11	46	15	76	91
Vaateusteollisuus — Beklädnadsindustri	1	11	2	21	3	32	35
Paperiteollisuus — Pappersindustri	4	7	5	22	9	29	38
Puuteollisuus — Träindustri	10	9	28	13	38	22	60
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	2	1	7	9	9	10	19
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	—	—	3	—	3	—	3
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	3	4	4	4	7	8	15
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	1	—	6	4	7	4	11
Muu teollisuus — Annan industri	—	1	—	—	—	1	1
Yhteensä — Summa	55	87	108	147	163	234	397
	Prosentteina — I procent						
Metallien jalostuslaitokset ja konepajat — Metallförädlingsverk och mekaniska verkstäder	4.6	9.2	5.0	10.2	4.8	9.8	5.5
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	6.0	12.8	2.8	5.7	4.1	9.0	6.3
Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	9.1	—	4.6	—	5.7	4.4
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	8.3	9.2	6.8	9.8	7.6	9.5	8.7
Kutomateollisuus — Textilindustri	5.1	10.1	14.3	11.6	9.6	11.0	10.7
Vaateusteollisuus — Beklädnadsindustri	7.1	6.7	7.7	8.0	7.5	7.5	7.5
Paperiteollisuus — Pappersindustri	5.7	5.2	4.3	10.9	4.9	8.6	7.3
Puuteollisuus — Träindustri	2.8	7.2	6.0	7.6	4.6	7.5	5.4
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelindustri	5.9	2.1	12.1	7.1	9.8	5.8	7.2
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	—	—	8.8	—	5.4	—	4.8
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	5.4	12.1	4.5	6.7	4.9	8.6	6.3
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	2.4	—	6.6	16.7	5.3	16.0	7.0
Muu teollisuus — Annan industri	—	2.5	—	—	—	0.9	0.6
Yhteensä — Summa	4.3	8.0	5.8	8.0	5.2	8.5	6.8

päisistäkin seikoista, kun tutkimusaineisto eräissä ryhmissä on ollut verraten pieni. Kaikkiaan oli suhteellisesti runsaimmin sairaita kutomateollisuudessa, sen jälkeen nahka- ja karvateollisuudessa. Miespuolisilla tutkituilla erikseen oli sairaiden prosenttiluku huomattavasti keskimäärää suurempi ravinto- ja nautintoaine, kutoma-, nahka- ja karva-

på tillfälliga omständigheter, enär undersökningsmaterialet inom en del grupper varit rätt knäppt. Allt som allt var relativa antalet sjuka störst inom textilindustrin och näst störst inom läder- och härindustrin. Bland de manliga undersökta särskilt låg procenttalet för de sjuka betydligt över medeltalet inom närings- och njutnings-

Taudin laatu Sjukdomens art	Tautitapausten luku — Antal sjukdomsfall									
	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikkiaan Inalles		Yht. S:a	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.		
Keuhkokatarr (bronchitis) — Lungkatarr	14	13	34	23	2	1	50	37	87	
Vatsakatarr (gastritis) — Magkatarr	1	5	23	16	1	1	25	22	47	
Sydänvika (vitium cordis) — Hjärtfel	7	8	24	32	4	1	35	41	76	
Reumatismi (rheumatismus) — Reumatism	—	2	12	14	—	—	12	16	28	
Päänsänky (cephalalgia) — Huvudvärk	1	—	9	14	3	—	13	14	27	
Keskikorvantulehdus (otitis media) — Inflammation i mellanörat	2	1	8	2	1	—	11	3	14	
Hermostuneisuus (neurosis) — Nervositet	2	12	13	26	—	1	15	39	54	
Struuma (struma) — Struma	2	17	31	92	3	6	36	115	151	
Vähäverisyys (anaemia) — Blodbrist	—	1	—	—	—	—	—	1	1	
Tippuri (gonorrhoe) — Gonorrhoe	—	1	1	—	—	—	1	1	2	
Tahdoton virtsanlaskeminen (anuresis) — Ofrillig urinavgång	1	—	—	—	—	—	1	—	1	
Verisuonikasvain (hæmangioma) — Blodkärlväxt	1	—	—	1	—	—	1	1	2	
Silmän sidekalvontulehdus (conjunctivitis) — In- flammation i ögats bindvävshinna	—	1	2	1	—	—	2	2	4	
Silmäluomentulehdus (blephantisis) — Ögonlocks- inflammation	—	—	1	1	—	—	1	1	2	
Luomirauhastulehdus (hordeolum) — Inflammation i ögonlocks körtlar	—	—	1	1	—	—	1	1	2	
Likinäköisyys (myopia) — Närsynthet	—	—	—	1	—	—	—	1	1	
Silmävärve (nystagmus) — Ögonryckning	—	—	1	—	—	—	1	—	1	
Astma (asthma) — Astma	—	—	—	1	—	—	—	1	1	
Emfysema (emphysema) — Emfysem	—	—	1	—	—	—	1	—	1	
Kaatumatauti (epilepsia) — Fallandesjuka	—	—	—	3	—	1	—	4	4	
Valkovuoto (fluor albus) — Vitflytning	—	—	—	5	—	—	—	5	5	
Savipuoli (pityriasis) — Revorm	—	—	—	3	—	—	—	3	3	
Hilsetystauti (psoriasis) — Fjällbildning	—	—	—	2	—	—	—	2	2	
Valkopälvi (vitilago) — Vita fläckbildningar	—	—	1	1	—	—	1	1	2	
Laskimokohju (varix) — Åderbrock	—	—	—	1	—	—	—	1	1	
Mätänenä (ozaena) — Stinknäsa	—	—	—	1	—	—	—	1	1	
Nonäverenvuoto (epistaxis) — Näsblood	—	—	3	2	—	—	3	2	5	
Tyrä (hernia) — Brock	—	—	1	—	—	—	1	—	1	
Kiveksen suonikohju (varicocele testis) — Testikel- åderbrock	—	—	1	—	—	—	1	—	1	
Kiveksen vesikohju (hydrocele testis) — Testikel- vattenbrock	—	—	1	—	—	—	1	—	1	
Munuaistauti (nephropatia) — Njurlidande	—	—	1	1	—	—	1	1	2	
Umpisuolentulehdus (appendicitis) — Blindtarm- inflammation	—	—	—	—	—	1	—	1	1	
Yhteensä — Summa	31	61	169	244	14	12	214	317	531	
Sairaita kaikkiaan — Sjuka inalles	31	58	163	234	14	11	208	303	511	

sekä vaateusteollisuudessa, naispuolisilla tutkituilla taas rakennus-, kutoma-, metalli-, nahka- ja karvasekä kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa työskentelevillä. Naispuolisten työntekijäin keskuudessa sairaudet olivat tavallisempia kuin miespuolisten muissa teollisuudenhaaroissa paitsi ravinto- ja nautintoaine- sekä valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa, joissa suhde oli päinvastainen, ja vaateusteollisuudessa, jossa molempien prosenttiluvut olivat yhtä suuret. Useimmilla aloilla oli 18 vuotta täytäneiden työntekijäin sairausluku korkeampi kuin 18 vuotta nuorempien.

Jos tämän jälkeen siirrytään tarkastelemaan, mitä eri tauteja tutkitut maatalous-, teollisuus- ja muut työntekijät sairastivat, saadaan edellisellä sivulla olevassa taulukossa esitetyt tulokset; eri tautitapausten summa nousee siinä jonkin verran suuremmaksi kuin itse sairaiden työntekijäin luku sen johdosta, että eräillä tutkituilla on todettu kaksi, jopa joskus useampiakin erilaatuisia tauteja.

Taulukon lukusarjoista havaitaan, että erilaatuisia tauteja ilmeni mies- ja naispuolisilla tutkituilla varsin eri tavoin. Edellisillä oli tavallisimpana tautina keuhkokatarrin ja sen jälkeen struuma, sydänvika ja vatsakatarrin. Jälkimmäisillä erottautui struuma tuntuvasti muita yleisemmäksi ja sitä seurasivat järjestyksessä sydänvika, hermostuneisuus ja keuhkokatarrin. Kun tutkittujen maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin kokonaismäärät olivat kovin eri suuret, ei absoluuttisten lukujen nojalla voida tehdä vertailuja eri tautilaatujen suhteellisesta runsaudesta näissä ammattiryhmissä; tätä seikkaa valaisevat sen sijaan alempana luetellut prosenttiluvut.

medels-, textil-, läder- och hår- samt beklädnadsindustrierna, bland de kvinnliga undersökta åter inom byggnads-, textil-, metall-, läder- och hår- samt sten-, ler- och glasindustrierna. Bland kvinnliga arbetare var sjukdomsfrekvensen större än bland manliga inom alla industrigrenar utom närings- och njutningsmedels- samt belysnings- och kraftöverföringsindustrierna, där förhållandet var omvänt, och beklädnadsindustrin, inom vilken de båda procenttalen voro lika stora. Inom de flesta grenar var sjukdomstalet större bland arbetare över än bland arbetare under 18 år.

Skrider man därefter till en granskning av de olika sjukdomarna bland undersökta arbetare inom lantbruket, industrin och övriga yrken, fås till resultat talen i tabellen på föregående sida; de olika sjukdomsfallens summa är där något större än antalet sjuka arbetare och beror detta på, att hos en del av de undersökta konstaterats två, stundom t. o. m. flera olika sjukdomar.

Av tadräckorna i tabellen inhämtas, att de olika sjukdomarna förekommo på helt olika sätt bland manliga och kvinnliga arbetare. Den vanligaste sjukdomen bland de förra var lungkatarr och därnäst struma, hjärtfel och magkatarr. Bland de senare framträdde struma såsom en mycket vanligare sjukdom än alla andra, och därefter följde i ordning hjärtfel, nervositet och lungkatarr. Då totalantalet undersökta arbetare inom lantbruket, industrin och övriga yrken var högst olika, kan man icke på grund av de absoluta talen anställa jämförelser i fråga om de olika sjukdomsarternas relativa förekomst inom dessa yrkesgrupper; detta förhållande belyses däremot genom procenttalen här nedan.

Taudin laatu Sjukdomens art	Tautitapausten luku %:na — Antal sjukdomsfall i %									
	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikkiaan Inalles			Yht. S:a
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht.	
Keuhkokatarrin — Lungkatarr	2.99	2.26	1.09	0.84	0.85	0.41	1.31	1.04	1.18	
Vatsakatarrin — Magkatarr	0.21	0.87	0.74	0.58	0.43	0.41	0.65	0.62	0.64	
Sydänvika — Hjärtfel	1.50	1.89	0.77	1.17	1.71	0.41	0.92	1.15	1.03	
Reumatismi — Reumatism	—	0.35	0.38	0.51	—	—	0.31	0.45	0.38	
Päänsärky — Huvudvärk	0.21	—	0.29	0.51	1.28	—	0.34	0.39	0.37	
Keskikorvantulehdus — Inflammation i mellanörat	0.43	0.17	0.26	0.07	0.43	—	0.29	0.08	0.19	
Hermostuneisuus — Nervositet	0.43	2.09	0.42	0.95	—	0.41	0.39	1.10	0.73	
Struuma — Struma	0.43	2.96	0.99	3.36	1.28	2.49	0.94	3.24	2.05	
Muut — Andra	0.43	0.52	0.48	0.91	—	0.83	0.45	0.84	0.64	
Sairaita kaikkiaan — Sjuka inalles	6.62	10.10	5.23	8.55	5.98	4.56	5.45	8.53	6.93	

Edellä olevat prosenttiluvut osoittavat, että maataloustyöntekijät sairastivat suhteellisesti melkoista

ovanstående procenttal utvisa, att lantarbetarna i betydligt större proportion än industriarbetarna

useammin kuin teollisuustyöntekijät keuhkokattarria, sydänvikaa, keskikorvantulehdusta ja hermostuneisuutta, jota vastoin vatsakattari, reumatismi, päänsärky ja struuma olivat tavallisempia tauteja teollisuus- kuin maataloustyöntekijöillä. Kaikissa ammattiryhmissä oli m. m. keuhkokattarria ja keskikorvantulehdusta enemmän mies- kuin naispuolisilla työntekijöillä, struunaa ja hermostuneisuutta taas enemmän nais- kuin miespuolisilla työntekijöillä.

ledo av lungkattarr, hjärtfel, inflammation i mellanörat och nervositet, varemot magkattarr, reumatism, huvudvärk och struma förekommo allmännare bland industri- än bland lantarbetarna. Inom samtliga yrkesgrupper var bl. a. lungkattarr och inflammation i mellanörat mera utbredd bland manliga än bland kvinnliga arbetare, struma och nervositet däremot mera bland kvinnliga än bland manliga arbetare. Av samtliga ögonsjukdomar obser-

Teollisuus — Industri	Keuhkokattari Lungkattarr			Vatsakattari Magkattarr			Sydänvika Hjärtfel			Reumatismi Reumatism		
	Mp. Mk.	Np. Kv.	Yht. Ss.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Yht. Ss.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Yht. Ss.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Yht. Ss.
1 Metallien jalostuslaitokset ja konepajat — Metalliförädlingsverk och mekaniska verkstäder ...	11	3	14	11	1	12	7	1	8	2	—	2
2 Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	—	1	1	—	—	—	1	2	3	—	—	—
3 Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	1	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—
4 Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	4	2	6	2	—	2	2	3	5	2	2	4
5 Kutomateollisuus — Textilindustri	2	7	9	2	5	7	2	12	14	—	5	5
6 Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	1	3	4	—	2	2	1	5	6	—	1	1
7 Paperiteollisuus — Pappersindustri	1	2	3	3	3	6	—	3	3	—	4	4
8 Puuteollisuus — Träindustri	9	1	10	4	1	5	9	3	12	3	—	3
9 Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	2	2	4	—	—	—	1	2	3	1	—	1
10 Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11 Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	1	1	2	—	—	—	—	1	1	3	2	5
12 Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	2	—	2	1	2	3	1	—	1	1	—	1
13 Muu teollisuus — Annan industri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14 Yhteensä — Summa	34	23	57	23	16	39	24	32	56	12	14	26
Prosentteina —												
15 Metallien jalostuslaitokset ja konepajat — Metalliförädlingsverk och mekaniska verkstäder ...	0.98	1.84	1.09	0.98	0.61	0.93	0.62	0.61	0.62	0.18	—	0.16
16 Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	—	1.00	0.45	—	—	—	0.82	2.00	1.35	—	—	—
17 Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	1.15	0.88	—	2.30	1.77	—	—	—	—	—	—
18 Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	2.33	0.86	1.49	1.16	—	0.50	1.16	1.29	1.24	1.16	0.86	0.99
19 Kutomateollisuus — Textilindustri	1.28	1.01	1.06	1.28	0.72	0.82	1.28	1.73	1.65	—	0.72	0.59
20 Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	2.50	0.70	0.86	—	0.47	0.43	2.50	1.17	1.28	—	0.23	0.21
21 Paperiteollisuus — Pappersindustri	0.54	0.60	0.58	1.62	0.89	1.15	—	0.89	0.58	—	1.19	0.77
22 Puuteollisuus — Träindustri	1.09	0.34	0.89	0.48	0.34	0.45	1.09	1.02	1.07	0.36	—	0.27
23 Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	2.17	1.16	1.51	—	—	—	1.09	1.16	1.13	1.09	—	0.38
24 Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	1.79	—	1.61	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25 Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	0.69	1.08	0.84	—	—	—	—	1.08	0.42	2.08	2.15	2.11
26 Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	1.52	—	1.27	0.76	8.00	1.91	0.76	—	0.64	0.76	—	0.64
27 Muu teollisuus — Annan industri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28 Yhteensä — Summa	1.09	0.84	0.97	0.74	0.58	0.67	0.77	1.17	0.96	0.38	0.51	0.44

Silmätaudeista tavattiin maataloustyöntekijöillä vain eräs sidekalvontulehdustapaus. Useita verraten harvinaisia tauteja todettiin vain teollisuustyöntekijöillä. Tämä saattaa johtua jo siitä, että tutkittujen teollisuustyöntekijöiden kokonaisluku oli enemmän kuin 5 kertaa niin suuri kuin maataloustyöntekijöiden, sillä on ymmärrettävää, että suuressa tutkittujen joukossa ilmenee useampia tautilaatujakin kuin pienessä.

verades bland lantarbetarna endast ett fall av inflammation i bindvävsinnan. Ett flertal sällsyntare sjukdomar konstaterades enbart hos industriarbetare. Detta kan bero därpå, att totalantalet undersökta arbetare inom industrin var mer än 5 gånger så stort som inom lantbruket, ty det inses lätt, att inom en stor undersökningsgrupp även sjukdomsarternas antal är större än inom en liten.

Päänsärky Huvudvärk			Keskikorvantulehdus Inflammation i mellanörat			Hermostuneisuus Nervositet			Struuma Struma			Muut Andra			Sairaita kaikkiaan Sjuka inalles		
Mp. Mk.	Np. KvK.	Yht. S.a.	Mp. Mk.	Np. KvK.	Yht. S.a.	Mp. Mk.	Np. KvK.	Yht. S.a.	Mp. Mk.	Np. KvK.	Yht. S.a.	Mp. Mk.	Np. KvK.	Yht. S.a.	Mp. Mk.	Np. KvK.	Yht. S.a.
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
2	1	3	1	1	2	4	—	4	12	7	19	5	2	7	54	16	70
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	9	—	1	1	5	9	14
—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	5	5
1	1	2	—	—	—	2	4	6	—	7	7	—	3	3	13	22	35
2	6	8	1	1	2	3	10	13	2	26	28	3	10	13	15	76	91
1	—	1	—	—	—	—	6	6	—	13	13	—	3	3	3	32	35
—	1	1	1	—	1	—	—	—	3	15	18	1	1	2	9	29	38
2	—	2	3	—	3	3	3	6	4	12	16	4	2	6	38	22	60
—	1	1	2	—	2	—	2	2	2	1	3	1	2	3	9	10	19
1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	—	3
—	1	1	—	—	—	1	—	1	2	3	5	—	1	1	7	8	15
—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	2	1	—	1	7	4	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1
9	14	23	8	2	10	13	26	39	31	92	123	15	25	40	163	234	397

I procent

0.18	0.61	0.23	0.09	0.61	0.16	0.36	—	0.31	1.07	4.29	1.48	0.45	1.23	0.55	4.82	9.82	5.45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.28	5.00	4.05	—	1.00	0.45	4.10	9.00	6.31
—	3.45	2.65	—	—	—	—	—	—	—	1.15	0.88	—	—	—	—	5.75	4.42
0.58	0.43	0.50	—	—	—	1.16	1.72	1.49	—	3.02	1.73	—	1.29	0.74	7.56	9.48	8.66
1.28	0.87	0.94	0.64	0.14	0.24	1.92	1.44	1.53	1.28	3.75	3.30	1.92	1.44	1.53	9.62	10.97	10.72
2.50	—	0.21	—	—	—	—	1.41	1.28	—	3.04	2.78	—	0.70	0.64	7.50	7.49	7.49
—	0.30	0.19	0.54	—	0.19	—	—	—	1.62	4.46	3.45	0.54	0.30	0.38	4.86	8.63	7.29
0.24	—	0.18	0.36	—	0.27	0.36	1.02	0.54	0.48	4.07	1.43	0.48	0.68	0.54	4.61	7.46	5.36
—	0.58	0.38	2.17	—	0.75	—	1.16	0.75	2.17	0.58	1.13	1.09	1.16	1.13	9.78	5.78	7.17
1.79	—	1.61	—	—	—	—	—	—	1.79	—	1.61	—	—	—	5.36	—	4.84
—	1.08	0.42	—	—	—	0.69	—	0.42	1.39	3.23	2.11	—	1.08	0.42	4.86	8.60	6.33
—	—	—	—	—	—	—	4.00	0.64	0.76	4.00	1.27	0.76	—	0.64	5.30	16.00	7.01
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.93	0.65	—	—	—	—	0.93	0.65
0.29	0.51	0.39	0.26	0.07	0.17	0.42	0.95	0.67	0.99	3.36	2.10	0.48	0.91	0.68	5.23	8.55	6.78

Sivuilla 108*—109* olevasta taulukosta nähdään, miten yleisiä erilaatuiset taudit olivat eri teollisuudenhaaroissa. Sen mukaan voidaan useissa teollisuudenhaaroissa selvästi havaita joku tai jotkut erikoistaudit, kun taas toisissa tapauksissa sellaisten toteaminen on vaikeata. Näidenkin lukujen todistusvoimaa heikentää kuitenkin tutkimusaineiston pienuus monissa ryhmissä, joten tuloksista ei käy tekeminen kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä puheena olevassa suhteessa. Jos jätetään huomioon ottamatta struuma, joka näyttää olevan, etenkin naispuolisten työntekijäin keskuudessa, varsin tavallinen melkein kaikilla teollisuusaloilla, erityisesti kivi-, savi- ja lasi-, paperi- sekä kutomateollisuudessa, olivat yleisimmät taudit eri ammattiryhmissä seuraavat.

Metalliteollisuustyöntekijäin joukossa oli suhteellisesti enimmäkseen keuhkokatarria, jota tavattiin 1.09 %:lla tutkituista, ja sen jälkeen vatsakatarria, 0.93 %:lla; sydänvikaa todettiin myös jossakin määrin, 0.62 %:lla, mutta muut taudit olivat paljon harvinaisempia. Kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa osoittautuu erikoistaudiksi sydänvika, joka havaittiin 1.35 %:lla tämän alan työntekijöistä. Kemian teollisuudessa olivat yleisimmät taudit päänsärky ja vatsakatarri, joita oli vastaavasti 2.65 ja 1.77 %:lla. Nahka- ja karvateollisuustyöntekijöillä olivat tavallisimpia tauteja keuhkokatarri ja hermostuneisuus, joita kumpaakin todettiin 1.49 %:lla, sekä sydänvika, jota ilmeni 1.24 %:lla. Kutomateollisuuden samoin kuin vaatetusteollisuudenkin työntekijöitä vaivasi erikoisesti sydänvika ja hermostuneisuus; edellisten joukossa näitä tauteja oli 1.65 ja 1.53 %:lla, jälkimmäisten joukossa kumpaakin 1.28 %:lla. Paperiteollisuustyöntekijöillä oli suhteellisesti runsaimmin vatsakatarria, 1.15 %:lla, mutta myös reumatismia jokseenkin paljon, 0.77 %:lla. Puuteollisuustyöntekijäin taudeista oli ensimmäisellä sijalla sydänvika, 1.07 %:lla, ja seuraava järjestyksessä keuhkokatarri, 0.89 %:lla. Ravinto- ja nautintoaineteollisuuden työntekijöillä todettiin erikoisesti keuhkokatarria, 1.51 %:lla, ja sydänvikaa, 1.13 %:lla, mutta suhteellisen runsaasti, 0.75 %:lla, myös muilla teollisuusaloilla verraten harvinaista keskikorvantulehdusta ja miinikään 0.75 %:lla hermostuneisuutta. Valaistus- ja voimansiirtoteollisuudessa oli erällä työntekijällä keuhkokatarria ja toisella päänsärkyä; nämä tapaukset edustivat kumpikin 1.61 % tutkittujen vähäisestä luvusta. Graafillisen teollisuuden työntekijöillä oli silmiinpistävä useilla, 2.11 %:lla, reumatismia. Rakennusteollisuuden alalla vihdoin olivat suhteellisesti tavallisimpia tauteja vatsa- ja keuhkokatarri; ensiksi mainittua havaittiin 1.91 %:lla ja jälkimmäistä 1.27 %:lla tämän alan työntekijöistä.

Av tabellen på sidorna 108*—109* framgår de olika sjukdomarnas förekomst inom olika industrigrenar. I många industrigrenar kan man enligt tabellen tydligt skönja en eller flera specialsjukdomar, medan i andra fall ett tydligt konstaterande är svårt. Taflens beviskraft reduceras dock även här genom att undersökningsmaterialet i talrika grupper är knapp, varför det icke är möjligt att i föreliggande avseende draga särdeles långtgående slutsatser av resultatet. Lämna man ur räkningen struuma, vilken, i synnerhet bland kvinnliga arbetare, synes vara mycket allmän nästan inom alla industrigrenar, men speciellt inom sten-, ler- och glas-, pappers- samt textilindustrierna, voro de vanligaste sjukdomarna inom olika yrkesgrupper följande.

Bland metallindustrins arbetare förekom proportionsvis mest lungkatarr, nämligen hos 1.09 % av de undersökta, och därefter magkatarr, hos 0.93 %; även hjärtfel konstaterades i någon mån, 0.62 %, men alla övriga sjukdomar voro mycket sällsyntare. Såsom specialsjukdom inom sten-, ler- och glasindustrin framträdde hjärtfel, som iaktogs hos 1.35 % av hithörande arbetare. Inom kemiska industrin voro de allmänaste sjukdomarna huvudvärk och magkatarr, vilka förekommo i resp. 2.65 och 1.77 % fall. Bland läder- och härindustrins arbetare voro de vanligaste sjukdomarna lungkatarr och nervositet, vilka vardera konstaterades hos 1.49 %, samt hjärtfel, hos 1.24 %. Textilindustrins såväl som bekädnadsindustrins arbetare ledo speciellt av hjärtfel och nervositet; bland de förra hade 1.65 och 1.53 % dessa sjukdomar, bland de senare 1.28 %, lika för vardera sjukdomen. Pappersindustriarbetarna ledo förhållandevis mest av magkatarr, till 1.15 %, men även rätt mycket av reumatism, till 0.77 %. Främsta rummet bland träindustriarbetarnas sjukdomar intogs av hjärtfel, 1.07 %, och därefter följde lungkatarr, 0.89 %. Hos närings- och nyttningsmedelsindustrins arbetare konstaterades speciellt lungkatarr, hos 1.51 %, och hjärtfel, hos 1.13 %, men även rätt ofta, hos 0.75 %, den inom andra industrigrenar rätt sällsynta inflammationen i mellanörat och liksom hos 0.75 % nervositet. Inom belysnings- och kraftöverföringsindustrin hade en arbetare lungkatarr och en annan huvudvärk; dessa fall representerade var för sig 1.61 % av det ringa antalet undersökta. Av grafiska industrins arbetare hade ett iögonfallande stort antal, 2.11 %, reumatism. Inom byggnadsindustrin slutligen voro de jämförelsevis mest vanliga sjukdomarna mag- och lungkatarr; den förstnämnda iaktogs hos 1.91 % och den sistnämnda hos 1.27 % av hithörande arbetare.

Kun edellä olevassa taulukossa on erikseen esitetty vain kahdeksan yleisintä tautilaatua, mutta harvinaisemmat taudit on yhdistetty „muiden tautien” sarakkeeseen, luotellaan seuraavassa vielä täydellisyyden vuoksi nämäkin taudit teollisuudenhaaroittain.

Metalliteollisuustyöntekijäin joukossa todettiin silmän sidekalvontulehdusta 2:lla sekä luomirauhastulehdusta, silmävärvettä, valkovuotoa, nenäverenvuotoa ja munuaistautia kutakin 1 tutkitulla. Kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa oli eräällä työntekijällä valkovuoto. Nahka- ja karvateollisuudessa työskentelevillä oli silmäluomentulehdusta, valkovuotoa ja savipuolta kutakin 1 tapaus. Kutomateollisuustyöntekijöillä havaittiin valkovuotoa ja nenäverenvuotoa kumpaakin 2 tapausta sekä verisuonikasvainta, luomirauhastulehdusta, likinäköisyyttä, astmaa, emfysemaa, kaatumatautia, tyrää, munuaistautia ja tippuria 1 tapaus kutakin. Eräällä naispuolisella vaatetustyöntekijällä oli kaatumauti, eräällä laskimokohju ja eräällä mätänenä. Paperiteollisuudessa oli myös eräällä työntekijällä kaatumauti, eräällä miespuolisella työntekijällä taas kiveksen suonikohju. Puuteollisuustyöntekijöillä oli hilséstyhtautia 2:lla sekä silmän sidekalvontulehdusta, valkopälviä, nenäverenvuotoa ja kiveksen vesikohjuja kutakin 1:llä. Ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa todettiin 2 työntekijällä savipuolta ja 1:llä nenäverenvuotoa. Eräällä graafillisen teollisuuden työntekijällä oli valkopälvi sekä lopuksi eräällä rakennustyöntekijällä silmäluomentulehdus.

Tässä luetteluihin tauteihin nähden voidaan panna merkille, että metalliteollisuustyöntekijöillä oli verraten useita silmätautitapauksia. Luonnollista on, että sellaisissa suurissa ryhmissä kuin kutoma- ja puuteollisuudessa tavattiin monia suhteellisen harvinaisia tautilaatujia, joita ei ilmennyt lainkaan pienemmissä teollisuudenhaaroissa.

Enär i ovanstående tabell endast åtta av de allmännaste sjukdomarna äro specialbehandlade, medan de mindre allmänna sjukdomarna sammanförts i kolumnen „andra sjukdomar”, uppräknas i det följande för fullständighetens skull även dessa sjukdomar enligt industrigrenar.

Bland metallindustriarbetarna konstaterades inflammation i bindvävshinnan hos 2 undersökta samt ögonlocksinflammation, ögonryckning, vitflytning, näsblod och njurlidande vart för sig hos 1 undersökt. Inom sten-, ler- och glasindustrin hade en arbeterska vitflytning. Inom läder- och härindustrin förekom ögonlocksinflammation, vitflytning och revorm med 1 fall var. Bland textilindustrins arbetare observerades vitflytning och näsblod med 2 fall var samt blodkärlväxt, ögonlocksinflammation, närsynthet, astma, emfysem, fallandesjuka, brock, njurlidande och dröppel med 1 fall var. En kvinnlig beklädnadsarbetare hade fallandesjuka, en åderbrock och en stinknäsa. Bland pappersindustriarbetarna hade en arbeterska fallandesjuka, en manlig arbetare åter testikelåderbrock. Bland träindustriarbetarna hade 2 fjällbildning samt 1 inflammation i ögats bindvävshinna, 1 vita fläckbildningar, 1 näsblod och 1 testikelvattenbrock. Inom närings- och njutningsmedelsindustrin konstaterades revorm hos 2 arbetare och näsblod hos 1. En arbetare inom grafiska industrin hade vita fläckbildningar samt slutligen en byggnadsarbetare ögonlocksinflammation.

Med avseende å här uppräknade sjukdomar kan antecknas, att bland metallindustriarbetarna funnos jämförelsevis många fall av ögonsjukdomar. Naturligt är, att inom så stora grupper som textil- och träindustrierna förekommo talrika relativt sällsynta sjukdomar, vilka helt och hållet saknades inom de mindre industrigrenarna.

VI. Ruumiillinen kehitys.

Työläisnuorison terveysolojen tutkimukseen liitetty läheisesti sen ruumiillisen kehityksen tutkimus. Tämä perustuu antropologisiin havaintoihin ja mittauksiin, joiden tarkoituksena yleensä on määritellä ihmisruumiin erilaisia ominaisuuksia, niiden keskinäisiä suhteita ja niiden riippuvaisuutta erilaisista sisäisistä ja ulkonaisista tekijöistä.

Siten otettiin esillä olevassa tutkimuksessa ensinnäkin selville tutkittavien ruumiin pituus, paino, rinnan ja vatsan ympärysmitta sekä käsivarren ja jalkavarren pituus. Lisäksi kohdistettiin huomiota tutkittavien ulkonäköön, ruumiinrakenteeseen ja ravitsemustilaan, kysyttiin äänenmurroksen ilmenemistä sekä kuukautisten alkamista ja säännöllisyyttä, vieläpä tarkastettiin eräitä sukupuolikypsyyttä kuvaavia seikkoja ruumiinkehityksessä ja ihokarvastossa.

Varsinaisten antropologisten mittausten tulokset on tässä esitetty ikävuosittain 14:stä 21 ikävuoteen, jättämällä sitä nuoremmat ja vanhemmat ikäluokat laskelmien ulkopuolelle, koska tutkittajen luku niissä on ollut siksi vähäinen, että satunnaisuudet pääsevät liiaksi vaikuttamaan tuloksiin. Samasta syystä on tekstiesitys rajoitettu vain pääammattiryhmiin, vaikka liitetauluissa on tulokset julkaistu myös teollisuudenhaaroittain.

1. Pituus.

Ruumiin pituusmitta saatiin siten, että mitattava asetettiin ilman kenkiä seisomaan perusasentoon seinää vasten, niin että seinään koskettivat hänen kantapäänsä, pakaralihaksensa ja selkänsä, mutta ei takaraivonsa. Pää asetettiin niin, että korvaaukon ja silmäkuopan alareunan kautta kulkeva taso oli vaakasuorassa. Sitten asetettiin viivotin mitattavan pään korkeimmalle kohdalle vaakasuoraan asentoon. Viivottimen alareunan ja seinän kosketuskohdan etäisyys lattiaista osoitti mitatun pituuden.

VI. Den fysiska utvecklingen.

Till en undersökning av hälsöförhållanden bland arbetarungdomen ansluter sig intimt undersökningen rörande dess fysiska utveckling. Denna grundar sig på antropologiska observationer och mätningar, vilka i allmänhet ha till uppgift att definiera människokroppens olika egenskaper, deras inbördes relationer och deras beroende av inre och yttre faktorer av olika slag.

Sälunda tog man vid föreliggande undersökning till en början reda på arbetarnas kroppslängd, vikt, bröst- och magvidd samt arm- och benlängd. Därjämte fästes avseende vid deras utseende, kroppsbyggnad och nutritionstillstånd och frågades om åldern vid målbrottets anträde samt menstruationens begynnelse och regelmässighet; slutligen undersöktes även vissa omständigheter ifråga om den fysiska utvecklingen och hudens härbestånd, vilka äro ägnade att belysa könsmoden.

Resultaten av de egentliga antropologiska mätningarna äro här framlagda årsvis från 14 till 21 års ålder, i det att äldre och yngre åldersklasser lämnats på sidan om beräkningarna, emedan antalet observationsobjekt för deras vidkommande varit så fåtaligt, att tillfälligheter i alltför hög grad kunna inverka på resultatet. Av samma anledning har framställningen i texten begränsats till huvudyrkesgrupper, ehuru resultaten i tabellbilagorna även publicerats för olika industrigrenar.

1. Kroppslängd.

Kroppslängden bestämdes sälunda att den person, som skulle mätas, placerades i grundställning utan kängor emot en vägg, så att hans hälar, sittmuskel och rygg, men ej bakhuvud vidrörde väggen. Huvudet placerades så, att det genom öronöppningen och ögonhålans nedre kant gående planet var vångrätt. Därpå placerades en linjal i vångrätt läge på den högsta punkten av huvudet. Avståndet från beröringspunkten mellan linjalens undre kant och väggen till golvet angav den uppmätta längden.

Mittauksen tulokset ammattiryhmittäin ja ikävuosittain näkyvät liitetaulusta XIII. Siinä esitetään kuitenkin vain tutkittujen keskimääräinen pituus, mutta ei sen sijaan sitä, kuinka paljon tutkittujen pituus vielä eri ikäluokissa vaihteli. Tämä seikka selviää seuraavasta yhdistelmästä, jossa eri ikäluokkiin kuuluvat mitatut on jaettu 5 cm:n pituusluokkiin; sekä ala- että yläpäässä on kuitenkin yhdistetty eräitä pituusluokkia, joihin on kuulunut peräti harvoja, joskus vain yksikin mitattu.

Mätningens resultat i yrkesgrupper och åldersklasser framgår av tabellbilaga XIII. Där framlägges emellertid endast de undersökta personernas medellängd, men däremot icke huru deras längd ytterligare varierade inom olika åldersklasser. Denna omständighet framgår av följande sammanställning, där de uppmätta personerna tillhörande olika åldersklasser uppdelats i längdklasser på 5 cm; såväl i början som i slutet ha likväl sammanförts vissa längdklasser, till vilka hört alldeles få, någongång t. o. m. blott en enda person.

Pituus — Längd cm	Ikä, vuotta — Ålder, år							
	14	15	16	17	18	19	20	21
	Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare							
—140	7	12	11	2	2	—	2	—
141—145	15	30	21	5	2	—	—	1
146—150	19	55	41	17	8	1	2	1
151—155	24	56	81	60	28	14	7	4
156—160	12	80	129	91	90	55	23	22
161—165	8	72	139	146	160	120	88	40
166—170	—	39	111	179	201	194	127	56
171—175	2	7	58	92	154	154	88	77
176—180	—	2	22	27	55	70	42	19
181—	—	—	1	3	7	10	13	8
Yhteensä — Summa	87	353	614	622	707	624	392	228
Lyhin, cm — Den kortaste, cm	131.0	130.0	131.0	134.0	139.0	148.5	130.0	145.0
Pisin, cm — Den längsta, cm	174.0	179.5	181.0	183.0	185.0	198.0	185.5	186.0
	Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare							
—140	6	4	2	3	1	1	—	—
141—145	20	16	12	12	9	11	6	1
146—150	38	49	57	52	54	70	32	19
151—155	49	100	119	158	160	160	105	33
156—160	41	102	183	192	240	250	176	29
161—165	10	50	102	111	135	132	110	19
166—170	3	14	24	31	51	30	28	4
171—175	—	1	2	1	7	2	5	—
176—180	—	1	—	—	—	—	—	—
181—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	167	337	501	560	657	665	462	105
Lyhin, cm — Den kortaste, cm	134.0	132.0	138.0	137.5	140.0	140.0	142.0	141.0
Pisin, cm — Den längsta, cm	170.0	177.0	172.0	172.5	173.0	173.0	173.0	170.0

Seuraava yhdistelmä osoittaa tämän jakaantumisen prosentteina kunkin ikäluokan mitattujen määräästä.

Följande sammanställning visar motsvarande fördelning i procent av antalet uppmätta personer i varje åldersklass.

Pituus — Längd cm	Ikä, vuotta — Ålder, år								
	14	15	16	17	18	19	20	21	
	Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare								
—140	8.1	3.4	1.8	0.3	0.3	—	0.5	—	
141—145	17.2	8.5	3.4	0.8	0.3	—	—	0.4	
146—150	21.8	15.6	6.7	2.7	1.1	0.2	0.5	0.4	
151—155	27.6	15.9	13.2	9.7	4.0	2.2	1.8	1.8	
156—160	13.8	22.6	21.0	14.6	12.7	8.8	5.9	9.7	
161—165	9.2	20.4	22.6	23.5	22.6	19.2	22.4	17.5	
166—170	—	11.0	18.1	23.8	28.4	31.1	32.4	24.6	
171—175	2.3	2.0	9.4	14.8	21.8	24.7	22.5	33.8	
176—180	—	0.6	3.6	4.3	7.8	11.2	10.7	8.3	
181—	—	—	0.2	0.5	1.0	2.6	3.3	3.5	
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
	Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare								
—140	3.6	1.2	0.4	0.5	0.1	0.1	—	—	
141—145	12.0	4.7	2.4	2.2	1.4	1.7	1.3	1.0	
146—150	22.7	14.5	11.4	9.3	8.2	10.5	6.9	18.1	
151—155	29.3	29.7	23.7	28.2	24.4	24.1	22.7	31.4	
156—160	24.6	30.3	36.5	34.3	36.5	37.6	38.1	27.6	
161—165	6.0	14.8	20.4	19.8	20.5	19.8	23.8	18.1	
166—170	1.8	4.2	4.8	5.5	7.8	5.9	6.1	3.8	
171—175	—	0.3	0.4	0.2	1.1	0.3	1.1	—	
176—180	—	0.3	—	—	—	—	—	—	
181—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

Kunkin ikäluokan edustajain keskimääräinen pituus esitetään alla olevassa taulukossa, jossa samalla on erotettu maatalous-, teollisuus- ja muut työntekijät toisistaan.

Medellängden för representanterna för varje åldersklass framställles i nedanstående tabell, där samtidigt lant-, industri- och andra arbetare äro åtskiljda.

Ikä, vuotta Ålder, år	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikkiaan Inalles	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
	Keskipituus, cm — Medellängd, cm							
14.....	149.75	151.76	151.97	152.79	151.80	153.78	151.38	152.39
15.....	154.92	153.96	157.01	156.22	155.05	154.44	156.36	155.43
16.....	160.17	156.35	161.67	157.15	158.23	156.33	161.14	156.92
17.....	164.02	155.68	164.75	156.97	161.91	158.21	164.48	156.86
18.....	166.09	157.48	166.81	157.75	164.24	157.31	166.65	157.70
19.....	168.23	156.85	168.53	157.09	166.00	156.96	168.40	157.06
20.....	170.21	158.77	168.19	157.64	170.86	159.92	168.49	157.86
21.....	168.78	155.94	168.82	155.92	168.67	154.10	168.81	155.83

Jos verrataan edellä esitettyjä lukusarjoja keskenään, voidaan todeta, että kunkin ikäluokan mitatuista yleensä kuului suurin prosenttimäärä siihen pituusluokkaan, jonka kohdalle asianomaisen ikäluokan keskipituuskin sattui. Poikkeuksia oli

Om ovan framställda talserier jämföras med varandra, kan konstateras, att det största procenttalet av de uppmätta personerna i varje åldersklass i allmänhet hörde till den längdklass, i vilken ingick medellängden för resp. åldersklass. Un-

vat miespuolisten tutkittujen ikäluokat 17 ja 21 ja naispuolisten ikäluokka 15, joissa keskipituus oli lähinnä pienemmän pituusluokan kohdalla. Miespuoliset tutkitut jakaantuivat yleensä useampiin pituusluokkiin kuin naispuoliset, kuten näkyy siitä, että kunkin ikäluokan lyhimmän ja pisimmän mitatun välinen ero on miespuolisten tutkittujen keskuudessa enimmäkseen melkoisestikin suurempi kuin naispuolisten tutkittujen keskuudessa.

Edellä olevasta taulukosta nähdään myös, että jos kunkin ikävuoden kaikki miespuoliset tutkitut yhdistetään yhdeksi ryhmäksi, tässä ryhmässä keskipituus jatkuvasti suurenee 14:stä 21 ikävuoteen. Naispuolisten tutkittujen keskipituus suureni, jollei oteta lukuun mitätöntä laskua 17-vuotiaiden kohdalla, 18 ikävuoteen saakka, oli 19-vuotiailla hieman pienempi kuin 18-vuotiailla, suureni jälleen 20-vuotiailla, mutta 21-vuotiailla se taas oli pienempi. Taulukko osoittaa niinkään, että miespuolisten tutkittujen vuotuinen pituudenlisäys oli jokseenkin suuri 19 ikävuoteen saakka, mutta hidastui sen jälkeen paljon, niin että se kahtena seuraavana vuotena oli yhteensä vain 0.41 cm. Naispuolisten tutkittujen keskipituus ei enää 18 ikävuoden jälkeen sanottavasti lisääntynyt.

Verrattaessa maatalous- ja teollisuustyöntekijään keskipituuksia eri ikävuosina havaitaan, että miespuoliset maataloustyöntekijät olivat varhaisempina ikävuosinaan lyhyempiä kuin teollisuustyöntekijät, mutta 20-vuotiaina 2.02 cm pitempiä. Naispuolisetkin maataloustyöntekijät olivat varhaisempina ikävuosinaan lyhyempiä, mutta 20-vuotiaina 1.13 cm pitempiä kuin vastaavanikäiset teollisuustyöntekijät. Maataloustyöntekijäin pituus näyttää siis 14—20 ikävuosien välillä lisääntyvän enemmän kuin teollisuustyöntekijäin. Muissa ammateissa toimivien sekä mies- että naispuolisten työntekijäin keskimääräinen pituudenlisäys on ollut vähän pienempi kuin maataloustyöntekijäin, mutta suurempi kuin teollisuustyöntekijäin.

Jos tarkastetaan, paljonko mitattujen keskimääräinen pituus lisääntyi 15:stä 20 ikävuoteen, havaitaan, että miespuolisten työntekijäin pituudenlisäys mainittuina ikävuosina oli 12.13 cm ja naispuolisten paljon pienempi, vain 2.43 cm. Miespuolisten maataloustyöntekijäin pituudenlisäys oli kysymyksessä olevina ikävuosina 15.29 cm ja teollisuustyöntekijäin vastaavasti 11.18 cm, siis melkoista vähäisempi; muissa ammateissa työskentelevien miespuolisten mitattujen pituudenlisäys oli suurin kaikista, 15.81 cm. Naispuolisten tutkittujen joukossa maataloustyöntekijäin pituudenlisäys oli samaan aikaan 4.81 cm, teollisuustyöntekijäin huomattavasti vähäisempi, vain 1.42 cm, mutta muiden työntekijäin suurempi, 5.48 cm.

dantag utgjorde ifråga om de manliga undersökta åldersklasserna 17 och 21 och för de kvinnliga åldersklassen 15, för vilka medellängden ingick i den närmast mindre längdklassen. De manliga undersökta fördelade sig i allmänhet på flera längdklasser än de kvinnliga, såsom framgår av den omständigheten, att skillnaden mellan den längsta och den kortaste i varje åldersklass bland de manliga arbetarna för det mesta är betydligt större än bland de kvinnliga.

Av tabellen ovan framgår även, att om de manliga arbetarna i varje åldersklass sammanföras till en grupp, medellängden i denna grupp oavbrutet tilltager från 14 till 21 års ålder. De kvinnliga arbetarnas medellängd tilltog, med undantag av en obetydlig minskning för 17-åringarna, till 18 års ålder, var för 19-åringarna något mindre än för 18-åringarna, tilltog åter för 20-åringarna, men var åter mindre för 21-åringarna. Tabellen utvisar likaledes, att den årliga tillväxten för de manliga arbetarnas vidkommande var någonlunda stor till 19 års ålder, men därefter blev betydligt långsammare, så att den under de två följande åren utgjorde endast 0.41 cm. De kvinnliga arbetarnas medellängd ökades icke nämnvärt efter 18 års ålder.

Då man jämför lant- och industriarbetarnas medellängder för olika åldersår, observeras, att de manliga lantarbetarna vid yngre ålder voro kortare än industriarbetarna, men som 20-åriga 2.02 cm längre. De kvinnliga lantarbetarna voro även i sina yngre år kortare, men som 20-åriga 1.13 cm längre än industriarbetarna i motsvarande ålder. Lantarbetarnas längd synes alltså i ålder mellan 14 och 21 år tilltaga mera än industriarbetarnas. För såväl manliga som kvinnliga arbetare inom övriga yrken har medelökningen i längd varit mindre än för lantarbetarna, men större än för industriarbetarna.

Om man undersöker huru mycket arbetarnas längd tilltog från 15 till 20 års ålder, kan man konstatera, att ökningen i längd för de manliga arbetarna var 12.13 cm och för de kvinnliga betydligt mindre, endast 2.43 cm. Under ifrågasvarande tidsperiod var ökningen i längd för de manliga lantarbetarna 15.29 cm och för de manliga industriarbetarna resp. 11.18 cm, alltså betydligt mindre; för övriga manliga arbetare var ökningen i längd den allra största, 15.81 cm. Bland de kvinnliga undersökta var samtidigt ökningen i längd för lantarbetarna 4.81 cm, för industriarbetarna anmärkningsvärt mycket mindre, endast 1.42 cm, men för övriga arbetare större, 5.48 cm.

Seuraava yhdistelmä osoittaa, miten paljon puheena olevien työntekijäin keskimääräinen pituus lisääntyi erikseen kunakin ikävuotena.

Följande sammanställning visar, huru mycket medellängden för ifrågavarande arbetare tilltog, särskilt för vart åldersår.

Ikävuosi Åldersår	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kalkkiaian Inalles	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
	Vuotuinen pituudenlisäys, cm — Årlig tillväxt, cm							
14—15	5.17	2.20	5.04	3.43	3.25	0.66	4.98	3.04
15—16	5.25	2.30	4.66	0.93	3.18	1.89	4.78	1.49
16—17	3.85	—0.67	3.08	—0.18	3.68	1.88	3.34	—0.06
17—18	2.07	1.80	2.06	0.78	2.33	—0.90	2.17	0.84
18—19	2.14	—0.63	1.72	—0.66	1.76	—0.35	1.75	—0.64
19—20	1.98	1.92	—0.34	0.55	4.86	2.96	0.09	0.80
20—21	—1.43	—2.83	0.63	—1.72	—2.19	—5.82	0.32	—2.03
Yhteensä — Summa	19.03	4.18	16.85	3.13	16.87	0.32	17.43	3.44

Tästä nähdään, että kaikkien miespuolisten työntekijäin pituudenlisäys oli suurin 14—15 ikävuodella, jolloin se oli keskimäärin 4.98 cm. Tämän karttuessa se säännöllisesti väheni 19—20 ikävuoteen saakka, mutta lisääntyi vielä vähän 20—21 ikävuodella. Naispuolistenkin työntekijäin pituudenlisäys oli suurin, 3.04 cm, 14—15 ikävuodella ja väheni iän mukana, mutta ei niin säännöllisesti kuin miespuolisten.

Eri ammattiryhmistä oli miespuolisilla maataloustyöntekijöillä pituudenlisäys suurin 15—16 ikävuodella ja teollisuustyöntekijöillä 14—15 ikävuodella, mutta muilla työntekijöillä vasta 19—20 ikävuodella. Samoin naispuolisten maataloustyöntekijäin keskuudessa pituudenlisäys oli suurin 15—16 ikävuodella, teollisuustyöntekijäin keskuudessa 14—15 ikävuodella ja muiden työntekijäin keskuudessa 19—20 ikävuodella.

Aikaisemmin Suomessa toimitetut tutkimukset ovat osoittaneet, että eri osissa maattamme syntyneet henkilöt ovat pituudeltaan erilaisia. Sen takia on tässäkin tutkimuksessa, ruumiinpituutta käsiteltäessä, ryhmitetty työntekijät myös syntymäpaikkansa mukaan lääneittäin, mikäli syntymäpaikasta on ollut tietoja.

Eri lääneissä syntyneiden työntekijäin keskipituus kussakin ikäluokassa näkyy seuraavalla sivulla olevasta taulukosta. Siitä huomataan, että 15-vuotiaista miespuolisista tutkituista olivat pisimpiä Uudenmaan läänissä syntyneet, sitten olivat pisimmistä lyhimpään järjestettyinä: Turun ja Porin, Vaasan, Mikkelin, Hämeen, Viipurin, Oulun ja Kuopion lääneissä syntyneet pojat; ero Uudenmaan ja Kuopion lääneissä syntyneiden poikien keskipituudessa oli 9.87 cm. Tarkastettaessa 18-

Härav synes, att öknigen i längd för de manliga arbetarna var störst under det 14—15:nde året, då den i medeltal utgjorde 4.98 cm. Vid tilltagande ålder minskades den regelbundet ända till det 19—20:nde året, men tilltog ännu något under det 20—21:sta åldersåret. För de kvinnliga arbetarna var öknigen i längd störst under det 14—15:nde åldersåret, 3.04 cm, och minskades med tilltagande ålder, men icke lika regelbundet som för de manliga arbetarna.

I de olika yrkesgrupperna var öknigen i längd för de manliga lantarbetarna störst under det 15—16:nde och för industriarbetarna under det 14—15:nde åldersåret, men för andra arbetare först under det 19—20:nde åldersåret. Bland de kvinnliga lantarbetarna var öknigen i längd likaså störst under det 15—16:nde, bland industriarbetarskorna under det 14—15:nde och bland övriga arbetarskor under det 19—20:nde åldersåret.

I Finland tidigare föranstaltade undersökningar ha visat, att personer, födda i olika delar av landet, skilja sig i avseende å längd. Av denna orsak har även i föreliggande undersökning, då kroppslängden varit föremål för behandling, arbetarna grupperats länsvis enligt födelseort, i den mån kännedom om densamma stått till buds.

Medellängden för de i olika län födda arbetarna framgår för var åldersklass av tabellen på följande sida. Här kan observeras, att de längsta bland de undersökta 15-åringarna av manligt kön voro födda i Nylands län och därpå kommo, ordnade från de längsta till de kortaste, de i Åbo och Björneborgs, Vasa, S:t Michels, Tavastehus, Viborgs, Uleåborgs och Kuopio län födda gossarna; skillnaden i medellängd mellan de i Nylands och Kuopio län födda gossarna var

Lääni — Län	Ikkä, vuotta — Alder, år							
	14	15	16	17	18	19	20	21
	Miespuoliset työntekijät, cm — Manliga arbetare, cm							
Uudenmaan — Nylands	154.64	160.88	162.78	166.34	168.57	170.33	170.61	170.90
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	151.83	158.95	163.70	166.17	168.21	170.54	169.72	168.78
Hämeen — Tavastehus	151.90	156.93	161.59	165.47	168.00	168.14	169.27	170.13
Viipurin — Viborgs	151.92	154.01	160.47	162.04	164.23	167.51	167.14	166.58
Mikkelin — S:t Michels	160.20	157.05	162.58	163.57	165.39	168.20	168.03	166.80
Kuopion — Kuopio	147.70	151.01	155.60	160.14	164.64	165.13	164.40	164.45
Vaasan — Vasa	149.93	157.60	161.65	164.09	166.78	169.30	168.43	171.08
Oulun — Uleåborgs	148.56	152.75	159.36	163.21	165.15	165.61	166.47	168.71
	Naispuoliset työntekijät, cm — Kvinnliga arbetare, cm							
Uudenmaan — Nylands	153.93	157.46	157.38	157.40	159.06	158.08	158.77	159.70
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	152.88	156.61	158.68	157.78	158.77	159.02	159.27	157.11
Hämeen — Tavastehus	153.78	156.32	158.94	158.35	158.53	158.05	158.53	158.73
Viipurin — Viborgs	152.86	154.42	154.56	155.45	156.85	156.64	155.85	153.38
Mikkelin — S:t Michels	155.43	155.58	157.58	156.00	153.62	153.15	156.25	155.28
Kuopion — Kuopio	150.26	151.31	153.50	154.84	155.01	154.65	156.29	153.43
Vaasan — Vasa	151.40	154.85	156.28	156.29	158.15	155.90	158.36	155.75
Oulun — Uleåborgs	144.22	153.10	155.91	156.52	156.47	154.95	155.71	153.03

vuotiaiden keskipituutta käy ilmi, että heistä seurasivat toisiaan pisimmästä lyhimpään Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen, Vaasan, Mikkelin, Oulun, Kuopion ja Viipurin lääneissä syntyneet; ero pisimmän ja lyhimmän keskipituuden välillä oli 4.34 cm. Vihdoin 21-vuotiaiden kohdalla tulivat vastaavassa järjestyksessä ensin Vaasan ja sen jälkeen Uudenmaan, Hämeen, Turun ja Porin, Oulun, Mikkelin, Viipurin ja Kuopion lääneissä syntyneet; ero pisimmän ja lyhimmän keskipituuden välillä oli tällöin 6.63 cm.

Naispuolisten työntekijäin läänijärjestys pituuden mukaan oli pääasiallisesti sama kuin miespuolisten. Siten 15-vuotiaiden tyttöjen joukossa olivat pisimpiä Uudenmaan läänissä syntyneet, ja näitä seurasivat järjestyksessä Turun ja Porin, Hämeen, Mikkelin, Vaasan, Viipurin, Oulun ja Kuopion lääneissä syntyneet; suurimman ja pienimmän keskipituuden ero oli 6.15 cm. Läänijärjestys 18-vuotiaiden kohdalla oli muuten aivan sama, paitsi että Mikkelin läänissä syntyneet joutuivat neljänneltä sijalta viimeisiksi; suurimman ja pienimmän keskipituuden ero oli tällöin 5.44 cm. Sen sijaan läänijärjestys 21-vuotiaiden naisten keskuudessa oli hieman erilainen. Tässä ikäluokassa tulivat ensin Uudenmaan, sen jälkeen Hämeen, Turun ja Porin, Vaasan, Mikkelin, Kuopion, Viipurin ja Oulun lääneissä syntyneet,

9.87 cm. Vid en undersökning av 18-åringarnas medellängd framgår, att bland dem följa efter varandra, från den längsta till den kortaste, de i Nylands, Åbo och Björneborgs, Tavastehus, Vasa, S:t Michels, Uleåborgs, Kuopio och Viborgs län födda; skillnaden mellan den största och den minsta medellängden var 4.34 cm. För 21-åringarnas vidkommande kommo i motsvarande ordning till först de i Vasa, därefter de i Nylands, Tavastehus, Åbo och Björneborgs, Uleåborgs, S:t Michels, Viborgs och Kuopio län födda; skillnaden mellan den största och den minsta medellängden var nu 6.63 cm.

Ordningföljden enligt län var i huvudsak densamma för de kvinnliga som för de manliga arbetarna. Sålunda voro bland de 15-åriga flickorna de längsta de i Nylands län födda, och dessa följdes i sin ordning av de i Åbo och Björneborgs, Tavastehus, S:t Michels, Vasa, Viborgs, Uleåborgs och Kuopio län födda; skillnaden mellan den största och den minsta medellängden var 6.15 cm. För 18-åringarna var ordningföljden enligt län i övrigt alldeles likadan, förutom att de i S:t Michels län födda kommo på den sista platsen i stället för på den fjärde; skillnaden mellan den största och den minsta medellängden var nu 5.44 cm. I stället var ordningföljden enligt län något annorlunda bland de 21-åriga kvinnorna. I denna åldersklass kommo de i Nylands län födda till först, därpå de i Tavastehus, Åbo och Björne-

suurimman ja pienimmän keskipituuden eron nous-
tessa 6.67 cm:iin.

Yleensä voidaan koko maata koskevana sään-
tönä pitää, että kasvava poika — samaten kuin
tyttökin — on pisin Suomen lounaisessa ja lyhin
sen itäisessä ja koillisessa osassa.

Jos verrataan toisiinsa kaupungeissa ja maa-
seudulla syntyneiden keskipituuksia, huomataan,
että maaseudulla syntyneet mies- ja naispuoliset
työntekijät olivat, muutamia harvoja poikkeuksia
lukuun ottamatta, lyhyempiä kuin kaupungeissa
syntyneet.

Professori *I. Wilskman* on vuosina 1916 ja 1920
julkaisut tutkimukset, joista edellinen koskee
7—20-vuotiaita koulupoikia ja jälkimmäinen sam-
anikäisiä koulutyttöjä ryhmitettyinä maakun-
nittain. Professori Wilskmanin julkaisemat pituus-
mitat 14—20-vuotiaan koulunuorisoin osalta
esitetään seuraavassa taulukossa.

	14	Ika, vuotta — Alder, år					19	20
		15	16	17	18			
		Koulupojat, cm — Skolgossar, cm						
Uusimaa — Nyland	151.97	158.48	164.71	169.26	171.51	173.02	175.27	
Helsinki — Helsingfors	152.31	158.99	165.34	169.71	171.65	172.98	175.10	
Varsinais-Suomi — Egentliga Finland..	152.67	159.04	163.70	169.66	171.76	173.99	174.59	
Häme — Tavastland	150.75	156.99	163.12	167.65	170.85	171.89	172.79	
Karjala — Karelen	150.04	156.57	162.28	167.20	168.88	171.78	172.07	
Savo — Savolaks	148.29	155.01	161.07	165.71	168.66	169.72	171.26	
Etelä-Pohjanmaa — Syd-Österbotten ..	150.50	156.87	163.99	167.82	170.51	172.31	174.33	
Pohjois-Pohjanmaa — Nord-Österbotten	147.36	154.08	160.61	165.44	167.49	168.17	170.37	
		Koulutyöt, cm — Skolflickor, cm						
Uusimaa — Nyland	153.77	157.41	159.99	161.10	162.24	163.01	163.70	
Helsinki — Helsingfors	153.50	157.84	160.36	161.39	162.35	163.24	163.97	
Varsinais-Suomi — Egentliga Finland..	153.86	157.39	159.10	160.84	162.01	162.66	163.10	
Häme — Tavastland	152.26	155.79	158.36	159.69	160.00	160.98	161.72	
Karjala — Karelen	147.20	153.79	156.43	157.69	157.88	159.44	160.54	
Savo — Savolaks	149.60	153.37	156.17	157.59	158.76	159.76	160.58	
Etelä-Pohjanmaa — Syd-Österbotten ..	151.20	155.60	157.62	158.05	159.77	161.40	162.49	
Pohjois-Pohjanmaa — Nord-Österbotten	149.48	153.69	156.47	157.49	159.34	159.77	160.33	

Tässä taulukossa esitettyjä pituusmittoja voi-
daan verrata maakuntia vastaavien läänien työ-
läisnuorisosta saatuihin pituusmittoihin, jos vertai-
lussa rinnastetaan Uusimaa ja Uudenmaan lääni,
Varsinais-Suomi ja Turun ja Porin lääni, Häme
ja Hämeen lääni, Etelä-Pohjanmaa ja Vaasan
lääni, Pohjois-Pohjanmaa ja Oulun lääni, Karjala
ja Viipurin lääni, Savo ja Mikkelin lääni. Ver-
tailusta käy selville, että miespuolinen työläis-

borgs, Vasa, S:t Michels, Kuopio, Viborgs och
Uleåborgs län födda, varvid skillnaden mellan den
största och den minsta medellängden steg till
6.67 cm.

I allmänhet kan det som en för hela landet
gällande regel anses, att den växande gossen —
likaväl som flickan — är längst i sydvästra delen
av Finland och kortast i landets östra och nord-
östra delar.

Om medellängderna av de i städerna och på
landsbygden födda jämföres med varandra, mär-
kes, att de manliga och kvinnliga på landet födda
arbetarna, bortsett från några enstaka undantag,
voro kortare än de i städerna födda arbetarna.

Professor *I. Wilskman* har åren 1916 och 1920
publicerat forskningar, av vilka den förra be-
handlar 7—20-åriga skolgossar, den senare skol-
flickor i samma ålder, grupperade enligt landskap.
De av professor Wilskman offentliggjorda längd-
måtten framställas för den 14—20-åriga skol-
ungdomens del i följande tabell.

	14	Ika, vuotta — Alder, år					19	20
		15	16	17	18			
		Koulupojat, cm — Skolgossar, cm						
Uusimaa — Nyland	151.97	158.48	164.71	169.26	171.51	173.02	175.27	
Helsinki — Helsingfors	152.31	158.99	165.34	169.71	171.65	172.98	175.10	
Varsinais-Suomi — Egentliga Finland..	152.67	159.04	163.70	169.66	171.76	173.99	174.59	
Häme — Tavastland	150.75	156.99	163.12	167.65	170.85	171.89	172.79	
Karjala — Karelen	150.04	156.57	162.28	167.20	168.88	171.78	172.07	
Savo — Savolaks	148.29	155.01	161.07	165.71	168.66	169.72	171.26	
Etelä-Pohjanmaa — Syd-Österbotten ..	150.50	156.87	163.99	167.82	170.51	172.31	174.33	
Pohjois-Pohjanmaa — Nord-Österbotten	147.36	154.08	160.61	165.44	167.49	168.17	170.37	
		Koulutyöt, cm — Skolflickor, cm						
Uusimaa — Nyland	153.77	157.41	159.99	161.10	162.24	163.01	163.70	
Helsinki — Helsingfors	153.50	157.84	160.36	161.39	162.35	163.24	163.97	
Varsinais-Suomi — Egentliga Finland..	153.86	157.39	159.10	160.84	162.01	162.66	163.10	
Häme — Tavastland	152.26	155.79	158.36	159.69	160.00	160.98	161.72	
Karjala — Karelen	147.20	153.79	156.43	157.69	157.88	159.44	160.54	
Savo — Savolaks	149.60	153.37	156.17	157.59	158.76	159.76	160.58	
Etelä-Pohjanmaa — Syd-Österbotten ..	151.20	155.60	157.62	158.05	159.77	161.40	162.49	
Pohjois-Pohjanmaa — Nord-Österbotten	149.48	153.69	156.47	157.49	159.34	159.77	160.33	

De i denna tabell framställda längdmåtten
kunna jämföras med de längdmått, vilka erhållits
beträffande arbetarungdomen i de motsvarande lä-
nen, om vid jämförelsen Nyland ersättes med
Nylands län, Egentliga Finland med Åbo och
Björneborgs län, Tavastland med Tavastehus län,
Syd-Österbotten med Vasa län, Nord-Österbotten
med Uleåborgs län, Karelen med Viborgs län och
Savolaks med S:t Michels län. Av jämförelsen

nuoriso oli 14- ja 15-vuotiaana enimmäkseen pitempää, mutta 16-vuotiaana ja sitä vanhempana lyhyempää kuin vastaavassa iässä oleva koulunuoriso. Mikkelin läänissä syntyneet työläispojat olivat kuitenkin vielä 16-vuotiainkin pitempiä kuin Savon samanimäiset koulupojat, mutta toisaalta olivat Hämeen, Viipurin ja Oulun lääneissä syntyneet työläispojat vain 14-vuotiaana pitempiä sekä Turun ja Porin ja Vaasan lääneissä syntyneet jo 14-vuotiaana vähän lyhyempiä kuin samanimäiset vastaavien maakuntien koulupojat. Naispuolinen työläisnuoriso oli lyhyempää kuin koulunuoriso: Turun ja Porin ja Oulun lääneissä kaikissa ikäluokissa, Vaasan läänissä muuten paitsi 14-vuotiaiden osalta, Uudenmaan ja Viipurin lääneissä muuten paitsi 14- ja 15-vuotiaiden osalta sekä Hämeen ja Mikkelin lääneissä muuten paitsi 14-, 15- ja 16-vuotiaiden ryhmissä.

Koska siis työläisnuoriso oli 14—16 vuoden ikään saakka kasvanut pituutta yhtä paljon tai enemmänkin kuin koulunuoriso, mutta sen jälkeen kasvanut paljon hitaammin, niin tuntuu todennäköiseltä, että työläisnuorison pituuden kasvua on sen harjoittama ammattityö hidastuttanut.

2. Paino.

Tutkitut punnittiin mahdollisimman vähissä vaatteissa. Saatua punnitustulos muunnettiin nettotulokseksi.

Punnittujen luku ja heidän keskimääräinen painonsa esitetään ammattiyhmittäin ja ikävuosittain liitetaulussa XIV. Jotta voitaisiin lisäksi todeta painon vaihtelut eri ikäluokissa, on kaikki erikaiset punnitukset seuraavassa yhdistelmässä ensin jaettu 5 kg:n painoluokkiin.

Paino — Vikt kg	Ikä, vuotta — Alder, år		Miespuolliset työntekijät — Manliga arbetare						
	14	15	16	17	18	19	20	21	
—35	16	25	17	6	2	—	1	—	
36—40	26	59	47	17	10	1	1	—	
41—45	15	63	94	51	20	6	2	—	
46—50	14	77	116	78	57	25	15	11	
51—55	8	63	143	167	127	100	52	25	
56—60	5	44	112	157	210	153	102	67	
61—65	1	12	55	89	161	181	104	57	
66—70	—	5	20	39	89	98	72	45	
71—75	—	1	7	6	21	38	25	17	
76—80	—	1	1	6	5	12	5	3	
81—	—	—	—	1	2	3	4	3	
Yhteensä — Summa	85	350	612	617	704	617	383	228	
Kevyin, kg — Den lättaste, kg	26.0	31.0	29.5	33.0	34.5	36.0	31.0	47.0	
Painavin, kg — Den tyngsta, kg	64.0	77.0	77.0	85.0	82.0	87.0	85.0	85.0	

frångår, att den manliga arbetarungdomen vid 14 och 15 års ålder för det mesta var längre, men f. o. m. 16 års ålder kortare, än skolungdomen i motsvarande ålder. De i S:t Michels län födda arbetargossarna voro likväl ännu som 16-åriga längre än de jämnåriga skolgossarna i Savolaks, men å andra sidan voro de i Tavastehus, Viborgs och Uleåborgs län födda arbetargossarna endast som 14-åriga längre samt de i Åbo och Björneborgs och Vasa län födda redan som 14-åriga något kortare än de jämnåriga skolgossarna i motsvarande landskap. Den kvinnliga arbetarungdomen var kortare än skolungdomen: i Åbo och Björneborgs och Uleåborgs län i alla årsklasser, i Vasa län i alla utom för 14-åringarnas vidkommande, i Nylands och Viborgs län i alla utom ifråga om 14- och 15-åringarnas samt i Tavastehus och S:t Michels län i alla utom för 14-, 15- och 16-åringarnas grupper.

Då arbetarungdomen således till 14—16 års ålder tillvuxit i längd i samma eller högre grad som skolungdomen, men därefter vuxit betydligt långsammare, förefaller det sannolikt, att det av arbetarungdomen utförda yrkesarbetet fördröjt dess tillväxt i längd.

2. Vikt.

Arbetarna vägdes så lätt klädda som möjligt. Det erhållna resultatet av vägningen förvandlades till nettoresultat.

De uppvägda personernas antal och medelvikt framställes enligt yrkesgrupper och åldersklasser i tabellbilaga XIV. På det att viktvariationerna inom de olika åldersklasserna skulle kunna konstateras, ha de uppvägda personerna av olika ålder i följande sammanställning till först indelats i viktklasser på 5 kg.

muihin painoluokkiin kuuluvien saman ikäluokan tutkittujen prosenttimäärät. Verrattaessa sitä vielä seuraavaan taulukkoon, josta ilmenee kunkin ikäluokan keskimääräinen paino kiloissa, voidaan panna merkille, että tutkittujen prosenttimäärä yleensä oli suurin siinä painoluokassa, jonka kohdalle asianomaisen ikäluokan keskipaino sattuu.

centtalen för de undersökta personerna av samma åldersklass tillhörande övriga viktklasser. Då man ännu jämför detta med följande tabell, av vilken framgår medelvikten i kg för varje åldersklass, kan annoteras, att procenttalet av de undersökta personerna i allmänhet är störst i den viktklass, i vilken medelvikten av resp. åldersklass ingick.

Ikä, vuotta Ålder, år	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikkiaan Inalles	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
	Keskipaino, kg — Medelvikt, kg							
14.....	40.93	43.48	43.41	45.76	42.97	44.83	42.74	44.50
15.....	45.98	48.37	48.05	48.70	46.55	44.54	47.47	48.12
16.....	49.90	51.33	52.33	51.49	48.31	49.94	51.61	51.33
17.....	54.84	52.18	55.61	52.61	51.88	54.99	55.27	52.70
18.....	58.47	56.23	59.03	54.10	53.67	52.28	58.81	54.22
19.....	61.84	55.46	61.42	54.89	58.35	54.90	61.35	54.93
20.....	62.06	56.89	61.71	55.14	62.79	53.82	61.79	55.25
21.....	63.41	55.56	62.44	55.05	59.60	52.00	62.38	54.95

Poikkeuksina olivat 14- ja 21-vuotiaat miespuoliset sekä 16-vuotiaat naispuoliset työntekijät, joiden keskipaino oli suurimman prosentin yläpuolella, sekä 19- ja 21-vuotiaat naispuoliset työntekijät, joiden keskipaino oli suurimman prosentin alapuolella. Mies- ja naispuolisten työntekijäin jakaantumisessa painoluokkiin ei ole yhtä suurta eroa kuin eri sukupuoliin kuuluvien työntekijäin jakaantumisessa pituusluokkiin, sillä kumpikin sukupuoli jakaantui jokseenkin yhtä moneen painoluokkaan.

Muuten näkyy yllä olevasta taulukosta, että miespuolisten työntekijäin keskimääräinen paino lisääntyi jatkuvasti 21 ikävuoteen, naispuolisten sen sijaan vain 20 ikävuoteen asti. Aina 19 ikävuoteen saakka miespuolisten työntekijäin painon lisääntyminen oli kunakin ikävuotena melkoisen suuri, mutta hidastui 19 ikävuodesta alkaen paljon. Naispuolisten työntekijäin keskimääräinen paino lisääntyi etenkin 16 ikävuodesta alkaen paljon hitaammin kuin miespuolisten.

Tarkasteltaessa rinnakkain maatalous- ja teollisuustyöntekijäin keskipainoja eri ikävuosina havaitaan, että miespuoliset maataloustyöntekijät olivat varhaisempina ikävuosinaan kevyempiä, mutta 19 ikävuodesta lähtien painavampia kuin samankäiset teollisuustyöntekijät. Muiden ammattien alalla työskentelevät miespuoliset työntekijät olivat yleensä kevyempiä kuin sekä maatalous- että teollisuustyöntekijät. Myös naispuoliset maataloustyöntekijät olivat nuorempina kevyempiä, mutta 18

Undantag utgjorde de 14- och 21-åriga manliga samt de 16-åriga kvinnliga arbetarna, för vilka medelvikten låg över gruppen med det största procenttalet, jämte de 19- och 21-åriga kvinnliga arbetarna, för vilka medelvikten låg under ifrågasvarande grupp. Fördelningen av manliga och kvinnliga arbetare i viktklasser visar icke en lika stor skillnad mellan de båda könen som fördelningen i längdklasser, ty vardera könet fördelar sig i ungefär lika många viktklasser.

I övrigt framgår av ovanstående tabell, att medelvikten för de manliga arbetarna övbrutet tilltager till 21 års ålder, för de kvinnliga däremot endast till 20 års ålder. Ända till 19 års ålder var de manliga arbetarnas ökning i vikt för vart åldersår rätt stor, men försiggick betydligt långsammare f. o. m. 19 års ålder. De kvinnliga arbetarnas medelvikt tilltog i synnerhet f. o. m. 16 års ålder mycket långsammare än de manliga arbetarnas.

Då man jämsides med varandra granskar medelviktterna för lant- och industriarbetare under olika åldersår, kan man observera, att de manliga lantarbetarna voro lättare under sina tidigare åldersår, men f. o. m. 19 års ålder tyngre än jämnåriga industriarbetare. Manliga arbetare tillhörande övriga yrken voro i allmänhet lättare än både lant- och industriarbetare. Även de kvinnliga lantarbetarna voro som yngre lättare, men f. o. m. 18 års ålder tyngre än jämnåriga in-

ikävuodesta alkaen painavampia kuin samanikäiset teollisuustyöntekijät. Muiden ammattien naispuoliset edustajat olivat useimmissa ikäluokissa kevyempiä kuin sekä maatalous- että teollisuustyöntekijät.

Kun kohdistetaan huomiota tutkittujen painon lisääntymiseen 15:stä 20 ikävuoteen, voidaan todeta, että kaikkien miespuolisten työntekijäin keskimääräinen paino lisääntyi kysymyksessä olevana ikäkautena 14.32 kg ja naispuolisten 7.13 kg. Miespuolisten maataloustyöntekijäin painonlisäys mainittuna aikana oli 16.08 kg, teollisuustyöntekijäin 13.66 kg ja muiden miespuolisten työntekijäin 16.24 kg, naispuolisten maataloustyöntekijäin painonlisäys taas vastaavasti 8.52 kg, teollisuustyöntekijäin 6.44 kg ja muiden naispuolisten työntekijäin 9.28 kg. Maataloustyöntekijäin paino lisääntyi näin ollen enemmän kuin teollisuustyöntekijäin.

Seuraavasta yhdistelmästä käy selville puheena olevien työntekijäin keskipainon lisääntynyt kunakin ikävuotena erikseen.

Ikävuosi Äldersår	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kalkkiaan Inalles	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
	Vuotuluen painonlisäys, kg — Ärlig viktökning, kg							
14—15	5.05	4.89	4.64	2.94	3.58	— 0.29	4.73	3.62
15—16	3.92	2.96	4.28	2.79	1.76	5.40	4.14	3.21
16—17	4.94	0.85	3.28	1.12	3.57	5.05	3.66	1.37
17—18	3.03	4.05	3.42	1.49	1.79	— 2.71	3.54	1.52
18—19	3.37	— 0.77	2.39	0.79	4.08	2.62	2.54	0.71
19—20	0.22	1.43	0.29	0.25	4.44	— 1.08	0.44	0.32
20—21	1.35	— 1.33	0.73	— 0.09	— 3.19	— 1.82	0.59	— 0.30
Yhteensä — Summa	22.48	12.08	19.03	9.29	16.63	7.17	19.64	10.45

Kaikkien tutkittujen mies- ja naispuolisten työntekijäin painonlisäys oli suurin 14—15 ikävuodella, vastaavasti 4.73 ja 3.62 kg. Eri ammattiryhmiä silmälläpitäen oli miespuolisten tutkittujen painonlisäys maatalous- ja teollisuustyöntekijöillä suurin 14—15 ikävuodella, muilla työntekijöillä sitä vastoin 18—19 ikävuodella. Naispuolisten maatalous- ja teollisuustyöntekijäin painonlisäys oli niinkään suurin 14—15 ikävuodella, muissa ammateissa toimivien naispuolisten työntekijäin sen sijaan 15—16 ikävuodella.

Samoin kuin työntekijäin ruumiinpituus, on heidän painonsakin käsitelty heidän syntymäpaikkansa mukaan lääneittäin, mikäli syntymäpaikka on ilmoitettu. Tulokset esitetään seuraavalla sivulla olevassa taulukossa. Siitä nähdään, että 15-vuotiaista

dustriarbetarskor. Kvinnliga representanter för övriga yrken voro i de flesta åldersklasser lättare än såväl lant- som industriarbetarskor.

Då uppmärksamhet fästes vid huru de undersökta personernas vikt ökats från 15 till 20 års ålder, kan konstateras, att medelvikten för alla manliga arbetare under ifrågavarande tidsperiod ökades med 14.32 kg och för de kvinnliga med 7.13 kg. Ökningen i vikt för de manliga lantarbetarna var under nämnda period 16.08 kg, för industriarbetarna 13.66 kg och för övriga manliga arbetare 16.24 kg; för de kvinnliga lantarbetarna åter utgjorde viktökningen resp. 8.52 kg, för industriarbetarskorna 6.44 kg och för övriga kvinnliga arbetare 9.28 kg. Lantarbetarnas vikt tilltog under sådana förhållanden mer än industriarbetarnas.

Av följande sammanställning framgår medelökningen i vikt för ifrågavarande arbetare, särskilt för vart åldersår.

Ökningen i vikt för alla undersökta manliga och kvinnliga arbetare var störst under det 14—15:nde åldersåret, resp. 4.73 och 3.62 kg. Med ögonsikte fäst på olika yrkesgrupper, var ökningen i vikt för de manliga undersökta bland lant- och industriarbetarna störst under det 14—15:nde åldersåret, bland övriga arbetare däremot under det 18—19:nde åldersåret. Viktökningen för de kvinnliga lant- och industriarbetarna var likaledes störst under det 14—15:nde åldersåret, för arbetarskor tillhörande övriga yrken däremot under det 15—16:nde åldersåret.

I analogi med vad fallet var ifråga om arbetarnas kroppslängd har även deras vikt framställt länsvis enligt födelseort, i den mån födelseorten blivit anmäld. Resultaten ingå i tabellen på följande sida. Av denna synes, att de tyngsta

miespuolisista työntekijöistä olivat painavimpia Turun ja Porin läänissä syntyneet, sitten olivat painavimmasta kevyimpään järjestyksessä: Uudenmaan, Vaasan, Hämeen, Mikkelin, Viipurin, Oulun ja Kuopion lääneissä syntyneet pojat; ero painavimman ja kevyimmän keskipainossa oli 8.14 kg. Miespuolisten 18-vuotiaiden työntekijäin painojärjestys oli muuten sama kuin 15-vuotiaiden, mutta Vaasan lääni joutui Mikkelin läänin jälkeen ja Hämeen lääni Uudenmaan läänin edelle; suurim-

bland de 15-åriga manliga arbetarna voro födda i Åbo och Björneborgs län, varpå i ordningsföljd från de tyngsta till de lättaste kommo: de i Nylands, Vasa, Tavastehus, S:t Michels, Viborgs, Uleåborgs och Kuopio län födda gossarna; skillnaden mellan den största och den minsta medelvikten var 8.14 kg. De 18-åriga manliga arbetarnas viktföljd var i övrigt densamma som för 15-åringarna, men Vasa län kom efter S:t Michels län och Tavastehus län framom Nylands län;

Lääni — Län	Ikä, vuotta — Ålder, år							
	14	15	16	17	18	19	20	21
	Miespuoliset työntekijät, kg — Manliga arbetare, kg							
Uudenmaan — Nylands	44.90	50.31	53.30	56.35	59.75	62.85	64.20	62.27
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	43.81	50.54	53.40	57.47	60.90	63.86	62.89	64.87
Hämeen — Tavastehus	42.94	47.53	52.10	54.51	60.09	61.95	62.39	61.91
Viipuri — Viborgs	44.60	45.24	51.80	54.46	57.58	60.03	60.28	59.68
Mikkelin — S:t Michels	47.68	47.34	50.71	55.39	58.78	60.78	59.28	61.38
Kuopion — Kuopio	37.48	42.40	47.04	51.86	56.34	58.59	58.05	58.16
Vaasan — Vasa	42.03	49.67	51.80	56.69	58.43	62.27	62.37	65.58
Oulun — Uleåborgs	39.18	43.82	49.86	53.29	57.25	57.46	59.47	62.55
	Naispuoliset työntekijät, kg — Kvinnliga arbetare, kg							
Uudenmaan — Nylands	46.02	48.88	52.65	52.77	54.46	55.81	56.14	56.14
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	43.94	50.01	53.02	53.80	56.42	55.56	56.40	57.68
Hämeen — Tavastehus	45.86	49.05	51.29	53.84	54.72	56.13	56.01	55.77
Viipurin — Viborgs	44.75	47.44	48.89	51.50	51.94	54.05	53.00	53.08
Mikkelin — S:t Michels	43.71	45.90	51.93	50.54	50.66	53.98	53.84	62.10
Kuopion — Kuopio	40.39	44.61	50.27	51.34	52.84	53.18	53.90	52.52
Vaasan — Vasa	43.97	47.73	51.56	53.11	56.08	55.64	55.49	54.88
Oulun — Uleåborgs	45.01	44.98	50.35	51.62	52.32	51.68	55.86	56.39

man ja pienimmän keskipainon ero oli tällöin 4.56 kg. Miespuolisten 21-vuotiaiden työntekijäin joukossa tulivat ensin Vaasan ja sen jälkeen Turun ja Porin, Oulun, Uudenmaan, Hämeen, Mikkelin, Viipurin ja Kuopion lääneissä syntyneet, suurimman painoeron ollessa 7.42 kg.

Naispuolisten 15-vuotiaiden työntekijäin painojärjestyksessä olivat ensi sijalla Turun ja Porin läänissä syntyneet, joita seurasivat Hämeen, Uudenmaan, Vaasan, Viipurin, Mikkelin, Oulun ja Kuopion lääneissä syntyneet; Turun ja Porin ja Kuopion lääneissä syntyneiden keskipainon ero oli 5.40 kg. Naispuolisista 18-vuotiaista työntekijöistä seurasivat toisiaan järjestyksessä Turun ja Porin, Vaasan, Hämeen, Uudenmaan, Kuopion, Oulun, Viipurin ja Mikkelin lääneissä syntyneet, suurimman painoeron ollessa 5.76 kg. Naispuolis-

skillnaden mellan den största och den minsta medelvikten var nu 4.56 kg. Bland de 21-åriga arbetarna av manligt kön kommo till först de i Vasa län födda och därpå de i Åbo och Björneborgs, Uleåborgs, Nylands, Tavastehus, S:t Michels, Viborgs och Kuopio län födda, varvid den största differensen utgjorde 7.42 kg.

I viktföljden för de 15-åriga kvinnliga arbetarna kommo på främsta platsen de i Åbo och Björneborgs län födda, vilka följdes av de i Tavastehus, Nylands, Vasa, Viborgs, S:t Michels, Uleåborgs och Kuopio län födda; skillnaden i medelvikt mellan de i Åbo och Björneborgs och Kuopio län födda var 5.40 kg. De kvinnliga 18 år gamla arbetarna följa varandra i ordningen: födda i Åbo och Björneborgs, Vasa, Tavastehus, Nylands, Kuopio, Uleåborgs, Viborgs och S:t Michels län; den största vikt-differensen var nu 5.76 kg. Bland de

ten 21-vuotiaiden työntekijäin keskuudessa taas tulivat ensin Mikkelin ja sitten Turun ja Porin, Oulun, Uudenmaan, Hämeen, Vaasan, Viipurin ja Kuopion lääneissä syntyneet; suurin painoero oli tällöin 9.58 kg.

Jos verrataan kaupungeissa ja maaseudulla syntyneiden työntekijäin paimoja keskenään, huomataan, että maaseudulla syntyneet mies- ja naispuoliset tutkitut olivat useimmissa ikäluokissa kevyempiä kuin kaupungeissa syntyneet.

Aikaisemmin mainituissa professori *I. Wilskmanin* tutkimuksissa on esitetty maakunnittain tiedot myös koulun uorison painosta samoilta ikävuosilta kuin pituudestakin. Näiden tutkimusten mukaan 14—20-vuotiaan koulun uorison paino oli seuraava.

	Ikä, vuotta — Ålder, år						
	14	15	16	17	18	19	20
	Koulupojat, kg — Skolpojkar, kg						
Uusimaa — Nyland	42.17	48.14	54.33	58.72	62.17	64.10	66.56
Helsinki — Helsingfors	42.26	48.43	54.32	58.91	62.09	63.92	66.56
Varsinais-Suomi — Egentliga Finland	42.02	47.94	53.85	56.62	61.95	64.57	66.07
Häme — Tavastland	41.81	47.48	52.91	58.16	61.49	63.77	66.35
Karjala — Karelen	41.32	46.84	52.26	57.46	59.85	62.63	64.86
Savo — Savolaks	40.31	45.14	51.25	56.18	59.72	62.16	64.65
Etelä-Pohjanmaa — Syd-Österbotten	41.49	47.00	53.45	58.01	62.64	65.17	69.28
Pohjois-Pohjanmaa — Nord-Österbotten	38.68	42.98	50.00	56.00	57.47	60.40	62.97
	Koulutyöt, kg — Skolflickor, kg						
Uusimaa — Nyland	44.68	49.85	53.01	55.15	57.08	57.29	59.22
Helsinki — Helsingfors	45.33	50.32	53.50	55.75	57.65	59.30	60.10
Varsinais-Suomi — Egentliga Finland	45.07	48.30	51.46	53.94	55.54	56.39	57.91
Häme — Tavastland	43.82	47.96	51.66	55.00	56.29	57.18	58.42
Karjala — Karelen	41.20	45.89	49.84	51.51	53.41	55.62	56.62
Savo — Savolaks	42.17	46.48	50.45	52.68	54.67	55.90	56.52
Etelä-Pohjanmaa — Syd-Österbotten	41.97	47.81	51.09	53.00	54.50	55.94	59.27
Pohjois-Pohjanmaa — Nord-Österbotten	41.16	46.39	50.18	52.61	54.62	55.26	55.65

Jos verrataan keskenään työläis- ja koulun uorison painomittoja samoissa lääneissä ja maakunnissa kuin pituusmittojakin, huomataan, että koulun uoriso oli yleensä painavampaa kuin vastaavankäinen työläisnuoriso. Vain eräissä nuoremmissa ikäluokissa oli suhde päinvastainen. Niinpä miespuolinen työläisnuoriso oli painavampaa kuin koulun uoriso Viipurin läänissä 14-vuotiaiden, Uudenmaan, Hämeen, Mikkelin, Vaasan ja Oulun lääneissä 14- ja 15-vuotiaiden sekä Turun ja Porin läänissä 14-, 15- ja 17-vuotiaiden ryhmissä. Naispuolinen työläisnuoriso oli painavampaa kuin koulun uoriso Uudenmaan läänissä 14-vuotiaiden, Turun ja Porin läänissä 15-, 16- ja 18-vuotiaiden,

kvinnliga 21-åriga arbetarna åter kommo först de i S:t Michels och sedan de i Åbo och Björneborgs, Uleåborgs, Nylands, Tavastehus, Vasa, Viborgs och Kuopio län födda; den största viktskillnaden var här 9.58 kg.

Om de i städerna och på landsbygden födda arbetarnas vikter jämföras med varandra, observeras, att de på landet födda manliga och kvinnliga arbetarna i de flesta åldersklasser voro lättare än de i städerna födda.

I de tidigare omnämnda undersökningarna av professor *I. Wilskman* har framlagts uppgifter även om skolungdomens vikt i olika landskap under samma åldersår som för dess längd. Enligt dessa undersökningar var den 14—20-åriga skolungdomens vikt följande.

Om man jämför viktmätten för arbetar- och skolungdomen i samma län och landskap som längdmätten, observeras, att skolungdomen i allmänhet var tyngre än arbetarungdomen i motsvarande ålder. Endast i vissa av de yngre årsklasserna var förhållandet ett motsatt. Sålunda var arbetarungdomen tyngre än skolungdomen i Viborgs län i 14-åringarnas grupp, i Nylands, Tavastehus, S:t Michels, Vasa och Uleåborgs län i 14- och 15-åringarnas samt i Åbo och Björneborgs län i 14-, 15- och 17-åringarnas grupper. Arbetarungdomen av kvinnligt kön var tyngre än skolungdomen i Nylands län i 14-åringarnas årsklass, i Åbo och Björneborgs län i 15-, 16- och

Hämeen ja Viipurin lääneissä 14- ja 15-vuotiaiden, Mikkelin läänissä 14- ja 16-vuotiaiden, Vaasan läänissä 14-, 16-, 17- ja 18-vuotiaiden sekä Oulun läänissä 14-, 16- ja 20-vuotiaiden ikäluokissa. Tästä näkyy, että työläisnuorisoinen paino oli lisääntynyt yleensä 15 ikävuoden jälkeen hitaammin kuin koulunuorisoinen paino. Naispuolisten työntekijöiden paino näyttää kuitenkin kehittyneen hieman paremmin kuin miespuolisten, koska he olivat muutamissa lääneissä vielä 16-vuotiaina ja neljässä tapauksessa sitä vanhempinakin painavampia kuin vastaavan ikäinen naispuolinen koulunuoriso.

3. Rinnanympäryys.

Rinnanympäryys mitattiin hengityspysähdyksen aikana, tavallisen uloshengityksen jälkeen. Mittanauha asetettiin vaakasuoraan suuntaan rintakehän ympäri siten, että se kulki takana lapaluiden kärkien, edessä nännipihojen yli. Mittaa luettaessa ei mittanauhaa erikokoisesti kiristetty.

Mitattujen luku sekä heidän keskimääräinen rinnanympärysmittansa ammattiryhmittäin ja ikävuosittain selviävät liitetaulun XV alkuosasta. Rinnanympärysmittain vaihtelu eri ikäluokissa taas näkyy seuraavasta yhdistelmästä.

Rinnanympäryys Bröstvidd cm	Ikä, vuotta — Ålder, år							
	14	15	16	17	18	19	20	21
	Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare							
61—65	2	1	2	—	—	—	—	—
66—70	15	38	21	8	5	—	1	—
71—75	40	85	95	48	20	3	5	—
76—80	20	119	171	136	75	36	14	8
81—85	10	80	210	223	221	154	91	53
86—90	—	28	101	165	278	254	145	90
91—95	—	3	17	31	95	146	105	60
96—100	—	—	1	11	12	27	28	12
101—	—	—	—	1	1	3	2	3
Yhteensä — Summa	87	354	618	623	707	623	391	226
	Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare							
61—65	3	3	1	—	—	—	—	—
66—70	16	20	8	1	4	—	1	—
71—75	55	68	52	66	37	32	17	6
76—80	52	137	213	197	195	182	127	25
81—85	31	76	157	201	261	277	184	51
86—90	8	28	60	80	119	126	103	17
91—95	2	3	7	16	32	42	27	6
96—100	—	1	3	3	6	6	3	—
101—	—	1	1	—	2	—	—	—
Yhteensä — Summa	167	337	502	564	656	665	462	105

18-åringarnas, i Tavastehus och Viborgs län i 14- och 15-åringarnas, i S:t Michels län i 14- och 16-åringarnas, i Vasa län i 14-, 16-, 17- och 18-åringarnas samt i Uleåborgs län i 14-, 16- och 20-åringarnas årsklasser. Härav synes att arbetarungdomens vikt i allmänhet efter 15 års ålder tilltagit långsammare än skolungdomens. De kvinnliga arbetarnas vikt synes likväl ha utvecklats i någon mån bättre än de manliga arbetarnas, då de i några län ännu som 16-åriga, och i fyra fall såsom ännu äldre, voro tyngre än den kvinnliga skolungdomen i motsvarande ålder.

3. Bröstvidd.

Bröstvidden uppmättes vid återhållen andning, efter en normal utandning. Mätbandet placerades i vågrätt läge omkring bröstkorgen så, att det bakåt gick över skulderbladens spetsar, framåt över bröstvårtorna. Vid utläsningen av mättet blev mätbandet icke särskilt åtdraget.

De uppmätta antalet samt deras genomsnittliga bröstvidd framgå, enligt yrkesgrupper och årsklasser, av förra delen av tabellbilaga XV. Bröstviddens variationer för olika årsklasser åter klargöres av följande sammanställning.

Tutkittujen rinnanypäryksen laajuus vaihteli paljon vähemmän kuin ruumiin pituus ja paino. Useimmissa ikäluokissa rinnanypäryksmitat olivat keskittyneet 75—90 cm:n välimälle, kuten vielä selvemmin näkyy seuraavasta yhdistelmästä, joka osoittaa rinnanypärysluokat prosentteina asianomaiseen ikäluokkaan kuuluvien tutkittujen koko luvusta.

Rinnanypäryks Bröstvidd cm	Ika, vuotta — Alder, år							
	14	15	16	17	18	19	20	21
	Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare							
61—65	2.3	0.3	0.3	—	—	—	—	—
66—70	17.2	10.7	3.4	1.3	0.7	—	0.2	—
71—75	46.0	24.0	15.4	7.7	2.8	0.5	1.3	—
76—80	23.0	33.6	27.7	21.8	10.6	5.8	3.6	3.5
81—85	11.5	22.6	34.0	35.8	31.3	24.7	23.3	23.5
86—90	—	7.9	16.3	26.5	39.3	40.8	37.1	39.8
91—95	—	0.9	2.7	5.0	13.4	23.4	26.8	26.0
96—100	—	—	0.2	1.8	1.7	4.3	7.2	5.3
101—	—	—	—	0.1	0.2	0.5	0.5	1.3
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare							
61—65	1.8	0.9	0.2	—	—	—	—	—
66—70	9.6	5.9	1.6	0.2	0.6	—	0.2	—
71—75	32.9	20.2	10.4	11.7	5.6	4.8	3.7	5.7
76—80	31.1	40.7	42.4	34.9	29.7	27.4	27.5	23.8
81—85	18.6	22.5	31.3	35.7	39.8	41.7	39.8	48.6
86—90	4.8	8.3	11.9	14.2	18.2	18.9	22.3	16.2
91—95	1.2	0.9	1.4	2.8	4.9	6.3	5.8	5.7
96—100	—	0.3	0.6	0.5	0.9	0.9	0.7	—
101—	—	0.3	0.2	—	0.3	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jos 14-vuotiaiden ikäluokka jätetään huomioon ottamatta, kuului tämän mukaan eri ikäluokkien miespuolisista tutkituista 64.0—84.1 % ja naispuolisista tutkituista 71.5—89.6 % rinnanypärysluokkiin 76—80, 81—85 ja 86—90 cm.

Verrattaessa edellä olevan yhdistelmän prosenttilukuja seuraavan taulukon lukuihin, jotka ilmaisevat keskimääräisen rinnanypäryksmitan eri pääammattiryhmissä ja kaikkiaan, havaitaan, että kunkin ikäluokan rinnanypäryksen keskimittaleensä kuului siihen mittaluokkaan, jossa tutkittuja oli suurin prosenttimäärä. Poikkeuksia olivat 16- ja 18-vuotiaat miespuoliset työntekijät, joiden keskimittale oli suurimman prosentin alapuolella, ja 14-vuotiaat naispuoliset työntekijät, joiden keskimittale oli suurimman prosentin yläpuolella. Mies- ja naispuoliset työntekijät jakaantuivat suunnilleen yhtä moneen rinnanypäryksmittaluokkaan.

Arbetarnas bröstvidd varierade mycket mindre än kroppslängden och vikten. I de flesta åldersklasser voro bröstviddsmåtten koncentrerade i trakten av 75—90 cm, vilket med ännu större tydlighet framgår av följande sammanställning, som utvisar bröstviddsklasserna i procent av antalet undersökta personer i resp. årsklasser.

Om 14-åringarnas åldersklass lämnas obeaktad, tillhörde i enlighet härmed 64.0—84.1 % av de manliga undersökta i olika åldersklasser och 71.5—89.6 % av de kvinnliga till bröstviddsklasserna 76—80, 81—85 och 86—90 cm.

Då man jämför procentalen i ovanstående sammanställning med talen i den följande tabellen, vilka utvisa medelbröstvidden i olika huvudyrkesgrupper och inalles, observerar man, att det genomsnittliga måttet för bröstvidden i varje åldersklass i allmänhet hörde till den mättklass, till vilken det största procenttalet av de undersökta arbetarna hörde. Undantag utgjorde de 16- och 18-åriga manliga arbetarna, för vilka det genomsnittliga måttet låg under det största procenttalet och de 14-åriga kvinnliga arbetarna, för vilka det genomsnittliga måttet låg över det största procenttalet. De manliga och kvinnliga arbetarna fördelade sig i ungefär lika många bröstviddsklasser.

Ikä, vuotta Ålder, år	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikkiaan Inalles	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
	Keskimääräinen rinnanympäryys, cm — Genomsnittlig bröstvidd, cm							
14.....	74.25	75.67	74.39	77.42	74.27	76.78	74.33	76.46
15.....	77.04	79.15	78.38	78.88	76.30	76.68	77.86	78.68
16.....	79.38	81.76	81.06	80.41	78.75	79.88	80.60	80.64
17.....	82.96	82.20	83.33	80.79	81.39	82.67	83.16	81.11
18.....	85.17	84.95	85.98	82.24	83.13	82.77	85.80	82.54
19.....	87.94	85.28	87.71	82.66	84.73	82.93	87.63	82.87
20.....	87.90	86.03	88.33	82.53	87.83	82.92	88.27	82.89
21.....	89.44	84.11	88.66	82.67	86.78	82.80	88.64	82.80

Kun tarkastetaan edellisessä taulukossa esitettyjä eri ammattialoilla työskentelevien työntekijäin rinnanympäryksen keskimääriä, havaitaan, että miespuolisten maataloustyöntekijäin rinnanympäryys oli muissa paitsi 19- ja 21-vuotiaiden ikäluokissa pienempi kuin miespuolisten teollisuustyöntekijäin, mutta naispuolisten maataloustyöntekijäin rinnanympäryys muissa paitsi 14-vuotiaiden ikäluokassa suurempi kuin naispuolisten teollisuustyöntekijäin.

Taulukosta nähdään edelleen, että samanikäisten työntekijäin keskimääräinen rinnanympäryys ei suurestikaan vaihdellut eri ammattiryhmissä. Eniten, 84.73 cm:stä 87.94 cm:iin eli 3.21 cm, vaihteli miespuolisten työntekijäin keskuudessa 19-vuotiaiden rinnanympäryys. Lähinnä olivat 18-vuotiaat, joilla ero oli 2.85 cm. Muissa miespuolisten ikäluokissa vaihtelut olivat pienempiä. Samanikäisten naispuolisten työntekijäin rinnanympärysmitta vaihteli jokseenkin saman verran kuin miespuolisten.

Kaikkien miespuolisten tutkittujen rinnanympäryys laajeni 15:stä 20 ikävuoteen keskimäärin 10.41 cm ja naispuolisten 4.21 cm. Miespuolisten maataloustyöntekijäin rinnanympäryys laajeni samaan aikaan keskimäärin 10.86 cm, teollisuustyöntekijäin 9.95 cm ja muiden työntekijäin 11.53 cm. Naispuolisten maataloustyöntekijäin rinnanympäryys laajeni kysymyksessä olevana ikäkautena keskimäärin lähes kaksi kertaa niin paljon kuin teollisuustyöntekijättärien, lisäyksien ollessa vastaavasti 6.88 ja 3.65 cm, kun taas muiden naispuolisten työntekijäin rinnanympäryys laajeni melkein yhtä paljon kuin maataloustyöntekijäin, 6.24 cm. Lisäys oli niin ollen sekä mies- että naispuolisten maataloustyöntekijäin osalta suurempi kuin teollisuustyöntekijäin.

Rinnanympäryksen lisäys kunakin ikävuotena erikseen esitetään seuraavassa yhdistelmässä.

Då man granskar de i tabellen ovan framställda genomsnittliga mätten för bröstvidden hos arbetare inom olika yrken, finner man, att de manliga lantarbetarnas bröstvidd, utom i 19- och 21-åringarnas åldersklasser, var mindre än de manliga industriarbetarnas, men att de kvinnliga lantarbetarnas bröstvidd, utom i 14-åringarnas åldersklass, var större än de kvinnliga industriarbetarnas.

Av tabellen framgår vidare, att den genomsnittliga bröstvidden hos jämnåriga arbetare icke i högre grad varierat inom olika yrkesgrupper. Bland de manliga arbetarna varierade 19-åringarnas bröstvidd mest, mellan 84.73 och 87.94 cm eller med 3.21 cm. Närmast kommo 18-åringarna, för vilka skillnaden utgjorde 2.85 cm. Inom övriga åldersklasser av manliga arbetare voro variationerna mindre. De jämnåriga kvinnliga arbetarnas bröstvidd varierade i stort sett i samma grad som de manliga arbetarnas.

Bröstvidden hos alla manliga arbetare tilltog från 15 till 20 års ålder i genomsnitt 10.41 cm och hos de kvinnliga 4.21 cm. De manliga lantarbetarnas bröstvidd tilltog under samma tid i genomsnitt 10.86 cm, industriarbetarnas 9.95 cm och övriga arbetares 11.53 cm. Bröstvidden hos de kvinnliga lantarbetarna tilltog under den ifrågasvarande tidsperioden i genomsnitt nära dubbelt mera än bröstvidden hos industriarbetarskorna, i det att ökningen utgjorde resp. 6.88 och 3.65 cm, medan åter övriga kvinnliga arbetares bröstvidd tilltog nästan lika mycket som lantarbetarskornas, 6.24 cm. Ökningen var sålunda för såväl de manliga som kvinnliga lantarbetarnas del större än för industriarbetarnas.

Bröstviddens ökning framställles för vart åldersår särskilt i följande sammanställning.

Ikävuosi Åldersår	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikkiaan Inalles	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
	Vuotuinen rinnanämpäryksen lisäys, cm — Årllg ökning av bröstvidden, cm							
14—15	2.79	3.48	3.99	1.46	2.03	— 0.16	3.53	2.22
15—16	2.34	2.61	2.68	1.53	2.45	3.20	2.74	1.96
16—17	3.58	0.44	2.27	0.38	2.64	2.79	2.56	0.47
17—18	2.21	2.75	2.65	1.45	1.74	0.10	2.64	1.43
18—19	2.77	0.33	1.73	0.42	1.60	0.16	1.83	0.33
19—20	— 0.04	0.75	0.62	— 0.13	3.10	— 0.01	0.64	0.02
20—21	1.54	— 1.92	0.33	0.14	— 1.05	— 0.12	0.37	— 0.09
Yhteensä — Summa	15.19	8.44	14.27	5.25	12.51	6.02	14.31	6.34

Sekä mies- että naispuolisten työntekijäin rinnanämpäryksen laajeneminen oli suurin 14—15 ikävuodella, edellisten 3.53 cm, jälkimmäisten 2.22 cm. Seuraavissa ikäluokissa laajeneminen kummankin sukupuolen keskuudessa melkein säännöllisesti väheni. Miespuolisten maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin rinnanämpäryksen laajenemista keskenään verrattaessa havaitaan, että maataloustyöntekijöillä oli laajeneminen suurin 16—17 ikävuodella, teollisuustyöntekijöillä 14—15 ikävuodella ja muissa ammateissa työskentelevillä 19—20 ikävuodella. Naispuolisten maataloustyöntekijäin rinnanämpäryksen laajeneminen oli suurin 14—15 ikävuodella, mutta naispuolisten teollisuus- ja muiden työntekijäin 15—16 ikävuodella.

4. Vatsanämpäryys.

Vatsanämpäryys mitattiin navan korkeudelta. Mitattujen luku sekä keskimääräinen vatsanämpärysmitta eri ammattiryhmissä ja ikäluokissa esitetään liitetaulun XV jälkiosassa. Työntekijäin jakaantuminen vatsanämpärysmittaluokkiin ikäluokittain, siis vatsanämpäryksen laajuuden vaihtelu eri ikäluokissa, taas näkyy alla olevasta yhdistelmästä.

Vatsanämpäryys Magvidd cm	Ikä, vuotta — Ålder, år		Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare						
	14	15	16	17	18	19	20	21	
—60	9	8	8	—	2	—	—	—	
61—65	35	73	93	45	23	9	4	2	
66—70	30	153	220	203	147	85	62	34	
71—75	12	96	229	256	302	267	151	80	
76—80	—	17	56	102	201	210	131	81	
81—85	—	4	7	10	32	44	40	23	
86—90	—	1	1	2	3	7	4	—	
91—	—	—	—	—	—	1	—	2	
Yhteensä — Summa	86	352	614	618	710	623	392	222	

Vatsanämpäryys Magvidd cm	Ikä, vuotta — Ålder, år		Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare						
	14	15	16	17	18	19	20	21	
—60	16	22	15	17	14	8	3	—	
61—65	58	77	108	125	98	84	72	17	
66—70	62	119	185	176	225	242	178	28	
71—75	21	80	125	137	184	183	121	33	
76—80	7	24	53	75	97	89	52	15	
81—85	1	12	14	29	30	42	22	10	
86—90	—	—	2	5	6	11	9	1	
91—	—	—	2	1	3	2	4	—	
Yhteensä — Summa	165	334	504	565	657	661	461	104	

Ökningen av bröstvidden var, både för manliga och kvinnliga arbetare, störst under det 14—15:nde åldersåret, 3.53 cm för de förra och 2.22 cm för de senare. I följande åldersklasser avtog ökningen för båda könen nästan regelbundet. Vid jämförelse av bröstviddens ökning hos manliga lant-, industri- och övriga arbetare observeras, att ökningen hos lantarbetarna var störst under det 16—17:nde åldersåret, hos industriarbetarna under det 14—15:nde åldersåret och hos övriga arbetare under det 19—20:nde åldersåret. Ökningen av de kvinnliga lantarbetarnas bröstvidd var störst under det 14—15:nde åldersåret, men hos de kvinnliga industri- och övriga arbetarna under det 15—16:nde åldersåret.

4. Magvidd.

Magvidden uppmättes i höjd med naveln. De uppmätta arbetarnas antal samt det genomsnittliga måttet av magvidden för olika yrkesgrupper och åldersklasser framställas i senare delen av tabellbilaga XV. Arbetarnas fördelning enligt åldersklasser i magviddsklasser, d. v. s. magviddens variation inom olika åldersklasser, framgår åter av sammanställningen nedan.

Vatsanympärysmittaisissa on vaihteluja vielä vähemmän kuin rinnanympärysmittaisissa. Miespuolisten työntekijäin vatsanympärysmittat keskittyivät pääasiallisesti 66 ja 80 cm:n, naispuolisten 61 ja 80 cm:n väliin mittaluokkiin. Tätä seikkaa vaihtaisee vielä seuraava yhdistelmä, joka osoittaa erikäisten tutkittujen jakaantumisen eri vatsanympärysmittaluokkiin prosentteina kaikista. Siitä nähdään myös, että naispuolisten työntekijäin vatsanympäryksen laajuus vaihteli tuntuvammin kuin miespuolisten, niin että naispuoliset työntekijät enimmässä ikäluokissa jakaantuivat useampiin mittaluokkiin kuin miespuoliset.

Vatsanympäry Magvidd cm	Ikä, vuotta — Ålder, år								
	14	15	16	17	18	19	20	21	
	Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare								
—60	10.5	2.3	1.3	—	0.3	—	—	—	—
61—65	40.7	20.7	15.2	7.3	3.3	1.4	1.0	0.9	
66—70	34.9	43.5	35.8	32.9	20.7	13.6	15.8	15.3	
71—75	13.9	27.3	37.3	41.4	42.5	42.9	38.6	36.0	
76—80	—	4.8	9.1	16.5	25.3	33.7	33.4	36.5	
81—85	—	1.1	1.1	1.6	4.5	7.1	10.2	10.4	
86—90	—	0.3	0.2	0.3	0.4	1.1	1.0	—	
91—	—	—	—	—	—	0.2	—	0.9	
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare								
—60	9.7	6.6	3.0	3.0	2.1	1.2	0.6	—	
61—65	35.2	23.1	21.4	22.1	14.9	12.7	15.6	16.4	
66—70	37.6	35.6	36.7	31.2	34.2	36.6	38.6	26.9	
71—75	12.7	23.9	24.8	24.2	28.0	27.7	26.2	31.7	
76—80	4.2	7.2	10.5	13.3	14.8	13.5	11.3	14.4	
81—85	0.6	3.6	2.8	5.1	4.6	6.3	4.8	9.6	
86—90	—	—	0.4	0.9	0.9	1.7	2.0	1.0	
91—	—	—	0.4	0.2	0.5	0.3	0.9	—	
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Seuraava taulukko osoittaa keskimääräiset vatsanympärysmittat eri ammattiryhmissä ja kaikkiaan. Kun verrataan näitä keskimäärälukuja edellisen yhdistelmän prosenttilukuihin, havaitaan, että eri ikäluokkien tutkituista yleensä suurin prosenttimäärä kuului siihen vatsanympärysmittaluokkaan, jonka kohdalle asianomaisen ikäluokan keskimääräinen vatsanympärysmittakin sattui. Taulukosta nähdään sitä paitsi, että kaikkien miespuolisten työntekijäin keskimääräinen vatsanympäryys suureni jatkuvasti 20 ikävuoteen saakka, mutta 21-vuotiailla se oli hiukan pienempi kuin 20-vuotiailla. Naispuolisten työntekijäin vatsanympäryys suureni 19 ikävuoteen asti, oli 20-vuotiailla vähän pienempi kuin 19-vuotiailla, mutta 21-vuotiailla taas suurempi kuin 20-vuotiailla.

Mätten för magvidden variera ännu mindre än mätten för bröstvidden. De manliga arbetarnas magvidd koncentrerar sig huvudsakligen på mättklasserna mellan 66 och 80 cm, de kvinnligas på klasserna mellan 61 och 80 cm. Denna omständighet belyses ytterligare av följande sammanställning, som utvisar fördelningen av de undersökta i olika magviddsklasser i procent av hela antalet. Av denna framgår även, att de kvinnliga arbetarnas magvidd varierade mera kännbart än de manligas, så att de kvinnliga arbetarna i de flesta åldersklasser fördela sig på flera mättklasser än de manliga.

Följande tabell utvisar de genomsnittliga mätten för magvidden inom olika yrkesgrupper och inalles. Då dessa medeltal jämföras med procentalen i föregående sammanställning, observeras, att det största procenttalet av de undersökta i de olika åldersklasserna i allmänhet hörde till den magviddsklass, i vilken även ingick det genomsnittliga mättet av magvidden i resp. åldersklass. Av tabellen framgår därjämte, att den genomsnittliga magvidden hos alla manliga arbetare oavbrutet tilltog till 20 års ålder, men att den var något mindre hos 21- än hos 20-åringarna. De kvinnliga arbetarnas magvidd ökades till 19 års ålder, var hos 20-åringarna något mindre än hos 19-åringarna, men hos 21-åringarna åter större än hos 20-åringarna.

Ikä, vuotta Ålder, år	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikkiaan Inalles	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
	Keskimääräinen vatsanympäryys, cm — Genomsnittlig magvidd, cm							
14.....	67.07	66.35	65.71	66.70	64.94	65.13	65.90	66.33
15.....	69.47	69.68	68.90	68.54	67.49	66.83	68.85	68.62
16.....	71.05	70.50	70.26	69.28	68.50	68.23	70.23	69.44
17.....	73.10	71.74	71.68	69.99	70.84	71.80	71.80	70.36
18.....	75.38	73.42	73.38	70.61	71.24	72.76	73.53	70.99
19.....	75.98	72.29	74.81	71.07	72.89	72.28	74.88	71.23
20.....	76.91	73.13	74.97	70.67	74.68	67.83	75.13	70.80
21.....	77.04	69.75	75.07	72.24	72.88	72.10	75.11	72.04

Jos verrataan keskenään miespuolisten maatalous- ja teollisuustyöntekijäin vatsanympäryksmittoja, voidaan todeta, että maataloustyöntekijäin vatsan- ympäryys oli säännöllisesti suurempi kuin teollisuus- työntekijäin. Naispuolisillakin maataloustyönteki- jöillä oli useimmissa ikäluokissa suurempi vatsan- ympäryys kuin naispuolisilla teollisuustyöntekijöillä; poikkeuksena olivat 14-vuotiaat sekä 21-vuotiaat, jolloin on kuitenkin huomattava, että viimeksi mai- nittu ikäluokka ei ole täysin vertailukelpoinen nais- puolisten maataloustyöntekijäin vähäisen luvun vuoksi.

Tarkasteltaessa eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijäin vatsanympäryksen lisäystä 15:stä 20 ikävuoteen havaitaan, että miespuolisten maatalous- työntekijäin vatsanympäryys laajeni kysymyksessä olevina ikävuosina keskimäärin 7.44 cm, teollisuus- työntekijäin 6.07 cm ja muissa ammateissa työ- kentelevien 7.19 cm. Kaikkien miespuolisten työntekijäin keskimääräinen vatsanympäryksen lisäys tänä aikana oli 6.28 cm. Naispuolisten maatalous- työntekijäin vatsanympäryksen lisäys oli puheena olevana ikäkautena keskimäärin 3.45 cm, teollisuus- työntekijäin 2.13 cm ja muiden työntekijäin 1.00 cm, kaikkien naispuolisten työntekijäin vastaavan keskimäärän ollessa 2.18 cm. Näin hyvin mies- kuin naispuolistenkin maataloustyöntekijäin vat- sanympäryksen lisäys oli siten tällä välin suurempi kuin teollisuustyöntekijäin.

Vatsanympäryksen lisäys kunakin ikävuotena erikseen esitetään alla olevassa yhdistelmässä.

Ikävuosi Åldersår	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikkiaan Inalles	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
	Vuotuinen vatsanympäryksen lisäys, cm — Årlig ökning av magvidden, cm							
14—15	2.40	3.33	3.19	1.84	2.55	1.70	2.95	2.29
15—16	1.58	0.82	1.36	0.74	1.01	1.40	1.38	0.82
16—17	2.05	1.24	1.42	0.71	2.34	3.57	1.57	0.92
17—18	2.28	1.68	1.70	0.62	0.40	0.96	1.73	0.63
18—19	0.60	— 1.13	1.43	0.46	1.65	— 0.48	1.35	0.24
19—20	0.93	0.84	0.16	— 0.40	1.79	— 4.45	0.25	— 0.43
20—21	0.13	— 3.38	0.10	1.57	— 1.80	4.27	— 0.02	1.24
Yhteensä — Summa	9.97	3.40	9.36	5.54	7.94	6.97	9.21	5.71

Om mätten för magvidden hos manliga lant- och industriarbetare jämföras med varandra, kan konstateras, att lantarbetarnas magvidd regelbundet var större än industriarbetarnas. Även de kvinnliga lantarbetarna hade i de flesta åldersklasser större magvidd än de kvinnliga industriarbetarna; undantag utgjorde 14- och 21-åringarna, varvid likväl bör observeras, att sistnämnda åldersklass icke är fullt jämförbar på grund av det ringa antalet kvinnliga lantarbetare.

Vid undersökningen av magviddens ökning hos arbetare tillhörande olika yrkesgrupper från 15 till 20 års ålder, observeras, att de manliga lantarbetarnas magvidd under de ifrågavarande ålders- åren i genomsnitt ökades med 7.44 cm, industri- arbetarnas med 6.07 cm och övriga yrken tillhö- rande arbetares med 7.19 cm. Den genomsnittliga ökningen av magvidden hos alla manliga arbetare var under denna tid 6.28 cm. Magviddens ökning hos de kvinnliga lantarbetarna var under den ifrågavarande perioden i genomsnitt 3.45 cm, hos industriarbeterskorna 2.13 cm och hos övriga ar- beterskor 1.00 cm, i det att genomsnittet för alla kvinnliga arbetare var 2.18 cm. Såväl de manliga som de kvinnliga lantarbetarnas magvidd var alltså större än industriarbetarnas.

Magviddens ökning för vart åldersår för sig framlägges i sammanställningen nedan.

Tästä ilmenee, että miespuolisten työntekijäin vatsanympäryksen lisäys oli suurin, 2.95 cm, 14—15 ikävuodella. Neljässä seuraavassa ikäluokassa se oli kussakin melkein yhtä suuri, mutta 20—21 ikävuodella ei lisäystä enää ollut ollenkaan, päinvastoin oli silloin havaittavissa vähäinen pieneneminen. Naispuolisten tutkittujen vatsanympäryksen lisäys oli niinkään suurin 14—15 ikävuodella, jolloin se oli 2.29 cm.

Sekä miespuolisten maatalous- että teollisuus- ja muiden työntekijäin vatsanympäryksen lisäys oli suurin 14—15 ikävuodella. Naispuolistenkin maatalous- ja teollisuustyöntekijäin vatsanympäryksen laajeni eniten 14—15 ikävuodella, mutta muiden naispuolisten työntekijäin 20—21 ikävuodella; tämä poikkeus voi kuitenkin, tutkittujen pienen luvun takia, johtua sattumastakin.

5. Käsivarren pituus.

Käsivarren pituutena on tässä tutkimuksessa pidetty etäisyyttä olkalisäkkeen (acromion) kärjestä keskisormen päähän. Mitta otettiin ruumiin oikealta puolelta mitattavan seisossa kädet ojennettuina ruumiin sivua pitkin alaspäin. Sen johdosta, että eräät tutkimuksia toimittaneet lääkärit ovat tulkinneet käsivarren pituuden toisin ja suorittaneet mittaukset eri tavoin, on yhtenäistä aineistoa tässä kohdin paljon vähemmän kuin edellä selostetuissa mittauksissa. Mitattujen työntekijäin luku ja käsivarren keskimääräinen pituus ammattiryhmittäin ja ikävuosittain esitetään liitetaulun XVI alkuosassa.

Työntekijäin jakaantuminen käsivarren pituusluokkiin käy selville seuraavasta yhdistelmästä.

Käsivarren pituus Armlängd cm	Ikä, vuotta — Ålder, år								
	14	15	16	17	18	19	20	21	
	Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare								
56—60	3	4	4	1	—	—	1	—	
61—65	20	39	27	11	7	1	2	—	
66—70	34	96	124	86	57	32	26	8	
71—75	14	93	208	211	243	179	95	70	
76—80	5	27	84	131	213	227	135	76	
81—85	—	1	11	18	30	33	32	16	
86—90	—	—	1	—	3	5	—	—	
Yhteensä — Summa	76	260	459	458	553	477	291	170	
	Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare								
56—60	3	1	1	1	—	—	—	—	
61—65	22	34	44	46	38	47	29	9	
66—70	66	119	170	212	245	227	176	58	
71—75	14	55	118	135	179	181	138	23	
76—80	2	10	10	16	26	24	13	4	
81—85	—	—	1	—	—	—	—	—	
86—90	—	—	—	—	—	—	1	—	
Yhteensä — Summa	107	219	344	410	488	479	357	94	

Av denna framgår, att magviddens ökning hos de manliga arbetarna var störst, 2.95 cm, under det 14—15:nde åldersåret. I de följande fyra åldersklasserna var den nästan lika stor i var och en, men under det 20—21:sta åldersåret förekom icke mera någon ökning, tvärtom kunde då en obetydlig förminskning observeras. Magviddens ökning hos de kvinnliga undersökta var likaledes störst under det 14—15:nde åldersåret, då den utgjorde 2.29 cm.

Magviddens ökning både hos de manliga lant-, industri- och övriga arbetarna var störst under det 14—15:nde åldersåret. Även de kvinnliga lant- och industriarbetarnas magvidd ökades mest under det 14—15:nde åldersåret, men övriga kvinnliga arbetare under det 20—21:sta åldersåret; denna avvikelse kan emellertid, på grund av det ringa antalet undersökta personer, bero på en tillfällighet.

5. Armlängd.

Säsom armlängd har i denna undersökning betraktats avståndet från spetsen av skulderbladsutskottet (acromion) till långfingerets topp. Mättet togs på högra sidan av kroppen, varvid den uppmätta personen stod med händerna utsträckta nedåt längs kroppens sidor. Emedan vissa av de läkare, som förrättade undersökningen, ha tolkat armlängden olika och utfört mätningarna på olika sätt, existerar i detta fall ett mera begränsat homogent material än för de tidigare beskrivna mätningarna. Antalet av de uppmätta arbetarna och den genomsnittliga armlängden framställes, enligt yrkesgrupper och åldersklasser, i förra delen av tabellbilaga XVI.

Arbetarnas fördelning i armlängdsklasser framgår av följande sammanställning. Av denna synes,

Siitä nähdään, että työntekijäin käsivarren pituus vaihteli vähemmän kuin muut edellä esitetyt ruumiin mitat. Kaksi pituusluokkaa, miespuolisten keskuudessa 71—75 ja 76—80 cm sekä naispuolisten keskuudessa 66—70 ja 71—75 cm, näyttää olevan vallitsevassa asemassa. Alempana olevat prosenttiluvut osoittavat, että useimpien ikäluokkien miespuolisista edustajista enemmän kuin puolet ja

att arbetarnas armlängd varierade mindre än övriga i det föregående framställda mått av kroppen. Två längdklasser, hos de manliga arbetarna 71—75 och 76—80 cm, hos de kvinnliga 66—70 och 71—75 cm, förefalla att vara förhärskande. Procenttalen nedan utvisa, att mer än hälften av de manliga representanterna för de flesta åldersklasser och 74.8—88.0 % av de kvinnliga tillhörde

Käsivarren pituus Armlängd cm	14		15		16		17		18		19		20		21	
	Ikä, vuotta — Ålder, År															
Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare																
56—60	4.0	1.5	0.9	0.2	—	—	0.3	—	—	—	—	0.3	—	—	—	—
61—65	26.3	15.0	5.9	2.4	1.3	0.2	0.7	—	—	—	—	0.7	—	—	—	—
66—70	44.7	36.9	27.0	18.8	10.3	6.7	8.9	4.7	—	—	—	8.9	4.7	—	—	—
71—75	18.4	35.8	45.3	46.1	44.0	37.5	32.7	41.2	—	—	—	32.7	41.2	—	—	—
76—80	6.6	10.4	18.3	28.6	38.5	47.6	46.4	44.7	—	—	—	46.4	44.7	—	—	—
81—85	—	0.4	2.4	3.9	5.4	6.9	11.0	9.4	—	—	—	11.0	9.4	—	—	—
86—90	—	—	0.2	—	0.5	1.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Naispuoliset työntekijät. — Kvinnliga arbetare																
56—60	2.8	0.5	0.3	0.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61—65	20.5	15.5	12.8	11.2	7.8	9.8	8.1	9.6	—	—	—	—	—	—	—	—
66—70	61.7	54.3	49.4	51.7	50.2	47.4	49.3	61.7	—	—	—	—	—	—	—	—
71—75	13.1	25.1	34.3	32.9	36.7	37.8	38.7	24.5	—	—	—	—	—	—	—	—
76—80	1.9	4.6	2.9	3.9	5.3	5.0	3.6	4.2	—	—	—	—	—	—	—	—
81—85	—	—	0.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
86—90	—	—	—	—	—	—	0.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

naispuolisista edustajista 74.8—88.0 % kuului mainittuihin kahteen tavallisimpaan käsivarren pituusluokkaan. Vertailu alla olevan taulukon lukuihin, jotka ilmaisevat käsivarren keskimääräisen pituuden eri ammattiryhmissä ja kaikkiaan, osoittaa, että miespuolisista työntekijöistä kussakin ikäluo-

de nämnda två vanligaste armlängdsklasserna. En jämförelse med talen i nedanstående tabell, som belyser den genomsnittliga armlängden i olika yrkesgrupper och inalles, visar, att av de manliga arbetarna i varje åldersklass det största procenttalet i allmänhet kom på den armlängdsklass, var-

Ikä, vuotta Ålder, år	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikkiaan Inalles	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
Käsivarren keskipituus, cm — Genomsnittlig armlängd, cm								
14	67.59	67.17	68.28	67.59	66.54	66.59	67.84	67.19
15	69.56	68.71	70.35	69.08	68.70	67.62	69.98	68.78
16	71.38	69.60	72.47	69.19	70.80	69.14	72.15	69.35
17	73.16	69.61	73.79	69.40	72.49	70.00	73.63	69.43
18	75.41	70.43	74.92	69.86	74.12	69.55	74.93	69.90
19	77.02	71.39	75.71	69.75	74.59	69.71	75.81	69.87
20	79.67	71.06	75.64	69.83	75.33	71.20	75.92	70.01
21	75.73	68.50	76.05	69.14	75.50	69.20	76.00	69.11

kassa yleensä tuli suurin prosenttimäärä sen käsivarren pituusluokan osalle, johon saman ikäluokan käsivarren keskipituuskin kuului; poikkeuksena olivat 19- ja 20-vuotiaat, joiden käsivarren keskipituus oli suurimman prosentin alapuolella. Nais-

till även hörde den genomsnittliga armlängden av denna åldersklass; undantag utgjorde 19- och 20-åringarna, vilkas genomsnittliga armlängd låg under det största procenttalet. Av de kvinnliga arbetarna åter, tillhörde i alla åldersklasser det

puolisista työntekijöistä taas kuului kaikissa ikäluokissa suurin prosenttimäärä käsivarren pituusluokkaan 66—70 cm; tähän luokkaan sisältyi eräiden ikäluokkien mitatuista jopa 61.7 %, ja käsivarren keskipituus oli myös kaikissa ikäluokissa mainitun pituusluokan kohdalla.

Edellä olevasta taulukosta nähdään myös, että kaikkien miespuolisten työntekijäin käsivarren keskipituus lisääntyi jatkuvasti 14:stä 21 ikävuoteen saakka, jolloin se oli 76.00 cm. Naispuolisten työntekijäin käsivarren keskipituus suureni melkein säännöllisesti 20 ikävuoteen saakka, jolloin se oli 70.01 cm. Maatalous- ja teollisuustyöntekijäin käsivarren keskipituuden vertailu osoittaa, että nuorimmissa ikäluokissa aina 17 ikävuoteen saakka miespuolisten teollisuustyöntekijäin käsivarsi oli pitempi kuin maataloustyöntekijäin, mutta 18—20-vuotiaiden joukossa suhde muuttui päinvastaiseksi. Sama oli asianlaita naispuolisten työntekijäin osalta muuten, paitsi että naispuolisten maataloustyöntekijäin käsivarsi oli jo 16 vuoden iässä pitempi kuin teollisuustyöntekijäin. Naispuolisten 21-vuotiaiden maatalous- ja teollisuustyöntekijäin käsivarren keskipituudet eivät ole enää täysin toisiinsa verrattavia, kun tämänikäisiä maatalousnaisia on aineistossa mukana siksi vähän, että satunnaisuudet ilmeisesti vaikuttavat keskimäärään.

Tän karttuessa 15:stä 20 vuoteen lisääntyi miespuolisten työntekijäin käsivarren pituus keskimäärin 5.94 cm ja naispuolisten 1.23 cm. Miespuolisten maataloustyöntekijäin keskimääräinen käsivarren pituudenlisäys mainittuna ikäkautena oli 10.11 cm, teollisuustyöntekijäin 5.29 cm ja muiden työntekijäin 6.63 cm. Naispuolisten työntekijäin käsivarren pituudenlisäys keskimäärin samana ikäkautena oli näissä ammattiryhmissä vastaavasti 2.35, 0.75 ja 3.58 cm. Tässäkin kohdin näyttää siis sekä mies- että naispuolisen maatalousnuorison ruumiillinen kehitys voimakkaammalta kuin teollisuusnuorison.

Käsivarren pituudenlisäys ikävuosittain keskimäärin eri ammattiryhmissä ja kaikkiaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä.

Ikävuosi Äldersår	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikkiaan Inalles			
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.		
	Vuotuinen käsivarren pituudenlisäys, cm — Årlig ökning av armlängden, cm									
14—15	1.97	1.64	2.07	1.49	2.16	1.03	2.14	1.59		
15—16	1.82	1.19	2.12	0.11	2.10	1.52	2.17	0.57		
16—17	1.78	—0.29	1.32	0.21	1.69	0.86	1.48	0.13		
17—18	2.25	0.82	1.13	0.46	1.62	—0.45	1.30	0.42		
18—19	1.61	0.96	0.79	—0.11	0.48	0.16	0.88	—0.03		
19—20	2.65	—0.33	—0.07	0.08	0.74	1.49	0.11	0.14		
20—21	—3.94	—2.56	0.41	—0.69	0.17	—2.00	0.08	—0.90		
	Yhteensä — Summa		8.14	1.33	7.77	1.55	8.96	2.61	8.16	1.92

största procenttalet armlängdsklassen 66—70 cm; denna klass omfattade t. o. m. 61.7 % av de uppmätta arbetarna i vissa åldersklasser, och den genomsnittliga armlängden i alla åldersklasser ingick i nämnda armlängdsklass.

Av föregående tabell framgår även, att alla manliga arbetares genomsnittliga armlängd oavbrutet tilltog från 14 till 21 års ålder, då den utgjorde 76.00 cm. De kvinnliga arbetarnas genomsnittliga armlängd tilltog nästan regelbundet till 20 års ålder, då den utgjorde 70.01 cm. En jämförelse mellan lant- och industriarbetarnas armlängd visar, att de manliga industriarbetarnas armlängd i de yngsta åldersklasserna upp till 17 års ålder var större än lantarbetarnas, men bland 18—20-åringarna blev förhållandet omvänt. Det samma var fallet ifråga om de kvinnliga arbetarna, utom att de kvinnliga lantarbetarnas armar redan vid 16 års ålder voro längre än industriarbetarnas. De genomsnittliga armlängderna hos de 21-åriga lant- och industriarbetarna äro icke längre fullt jämförbara med varandra, emedan undersökningsmaterialet innehåller så få kvinnliga lantarbetare i denna ålder att tillfälligheter i alltför hög grad inverka på medeltalet.

Vid tilltagande ålder, från 15 till 20 års ålder, ökades de manliga arbetarnas armlängd i medeltal med 5.94 cm och de kvinnligas med 1.23 cm. Den genomsnittliga ökningen av armlängden utgjorde för de manliga lantarbetarna under ifrågavarande period 10.11 cm, för industriarbetarna 5.29 cm och för övriga arbetare 6.63 cm. De kvinnliga arbetarnas armlängd ökades under samma period i genomsnitt inom dessa yrkesgrupper med resp. 2.35, 0.75 och 3.58 cm. Även i detta avseende synes alltså såväl de manliga som de kvinnliga lantarbetarnas fysiska utveckling vara kraftigare än industriarbetarnas.

Armlängdens ökning i genomsnitt för vart åldersår inom de olika yrkesgrupperna och inalles framgår av följande sammanställning.

Kaikkien miespuolisten työntekijäin käsivarren pituuden keskimääräinen lisäys oli suurin 15—16 ikävuodella, 2,17 cm; sitten lisääntyminen oli pienempi, mutta sitä oli vielä 20—21 ikävuodellakin, 0,08 cm. Naispuolisten työntekijäin käsivarren pituuden lisääntyminen oli suurin 14—15 ikävuodella, 1,59 cm.

6. Jalkavarren pituus.

Jalkavarren pituudeksi on otettu etäisyys suoliin etu-yläkärjestä (spina iliaca anterior superior) tukipisteeseen (lattiaan). Myös tämän samoin kuin käsivarren pituuden ovat eräät lääkärit mitanneet toisin, joten heidän mittauksensa tuloksia ei ole voitu rinnastaa muiden tuloksiin. Hyväksytyjen mittauksien luku ja niiden nojalla laskettu keskimääräinen jalkavarren pituus ammattiryhmittäin ja ikävuosittain esitetään liitetaulun XVI jälkiosassa. Miten paljon jalkavarren pituus vaihteli eri ikäluokissa, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Jalkavarren pituus Benlängd cm	Ikä, vuotta — Alder, år							
	14	15	16	17	18	19	20	21
	Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare							
— 75	—	3	1	—	—	—	1	—
76— 80	4	5	4	1	2	—	—	—
81— 85	14	29	23	7	2	—	1	2
86— 90	22	68	59	34	32	19	12	6
91— 95	16	72	138	109	121	85	64	32
96—100	9	48	131	149	191	154	89	54
101—105	4	17	53	81	117	126	78	43
106—	—	1	14	17	37	40	22	11
Yhteensä — Summa	69	243	423	398	502	424	267	148
	Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare							
— 75	—	1	—	—	—	—	—	—
76— 80	3	1	1	1	—	1	—	—
81— 85	20	21	30	26	37	16	14	4
86— 90	35	64	82	85	112	111	70	27
91— 95	26	68	114	145	163	144	100	37
96—100	12	30	58	59	93	86	72	14
101—105	—	4	4	9	12	17	7	—
106—	—	1	—	—	2	—	—	—
Yhteensä — Summa	96	190	289	325	399	375	263	82

Mies- ja naispuolisten tutkittujen jalkavarren pituudessa on sikäli huomattava ero, että se jälkimmäisillä vaihteli paljon vähemmän kuin edellisillä. Seuraavan yhdistelmän prosenttiluvut osoittavat, että eri ikäluokkien naispuolisista työnteki-

Hos alla manliga arbetare var den genomsnittliga ökningen av armlängden störst under det 15—16:nde åldersåret, d. v. s. 2,17 cm; därefter var ökningen mindre, men utgjorde ännu under det 20—21:sta åldersåret 0,08 cm. Ökningen av de kvinnliga arbetarnas armlängd var störst under det 14—15:nde åldersåret, 1,59 cm.

6. Benlängd.

Som benlängd har betraktats avståndet från tarmbenets främre, övre spets (spina iliaca anterior superior) till understödspunkten (på golvet). Även denna, liksom fallet var med armlängden, har av några läkare uppmätts på olika sätt, varför resultatet av deras mätningar äro inkommensurabla med övriga resultat. Antalet av de godkända mätningarna jämte den med stöd av dem beräknade genomsnittliga benlängden äro enligt yrkesgrupper och åldersklasser framställda i senare delen av tabellbilaga XVI. I vilken grad benlängden varierade inom olika åldersklasser, framgår av följande sammanställning.

Ifråga om benlängden hos de undersökta arbetarna av manligt och kvinnligt kön framträder i så måtto en anmärkningsvärd skillnad, som den hos de senare varierade betydligt mindre än hos de förra. Procenttalen i följande sammanställning

Jalkavarren pituus Benlängd cm	Ikä, vuotta — Ålder, år							
	14	15	16	17	18	19	20	21
	Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare							
— 75	—	1.2	0.2	—	—	—	0.4	—
76—80	5.8	2.1	1.0	0.2	0.4	—	—	—
81—85	20.3	11.9	5.4	1.8	0.4	—	0.4	1.3
86—90	31.9	28.0	14.0	8.5	6.4	4.5	4.5	4.1
91—95	23.2	29.6	32.6	27.4	24.1	20.1	24.0	21.6
96—100	13.0	19.8	31.0	37.4	38.0	36.3	33.3	36.5
101—105	5.8	7.0	12.5	20.4	23.3	29.7	29.2	29.1
106—	—	0.4	3.3	4.3	7.4	9.4	8.2	7.4
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare							
— 75	—	0.5	—	—	—	—	—	—
76—80	3.1	0.5	0.3	0.3	—	0.3	—	—
81—85	20.8	11.1	10.4	8.0	4.2	4.3	5.3	4.9
86—90	36.5	33.7	28.4	26.2	28.1	29.6	26.6	32.9
91—95	27.1	35.8	39.4	44.6	40.9	38.4	38.0	45.1
96—100	12.5	15.8	20.1	18.1	23.3	22.9	27.4	17.1
101—105	—	2.1	1.4	2.8	3.0	4.5	2.7	—
106—	—	0.5	—	—	0.5	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

jöistä 95.2—100.0 % kuului 81—100 cm:n välillä oleviin jalkavarren pituusluokkiin, kun taas miespuolisista työntekijöistä vain 73.9—93.7 % kuului heidän joukossaan tavallisimpiin, 86—105 cm:n välillä oleviin pituusluokkiin.

Alla olevasta taulukosta näkyy tutkittujen jalkavarren keskimääräinen pituus eri ammattiryhmissä ja kaikkiaan.

utvisa, att 95.2—100.0 % av de kvinnliga arbetarna i olika åldersklasser tillhörde benlängdsklasserna mellan 81 och 100 cm, medan åter endast 73.9—93.7 % av de manliga arbetarna tillhörde de bland dem vanligaste benlängdsklasserna mellan 86 och 105 cm.

Av tabellen nedan framgår den genomsnittliga benlängden hos de undersökta arbetarna inom olika yrkesgrupper och inalles.

Ikä, vuotta Ålder, år	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikkiaan Inalles	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
	Jalkavarren keskipituus, cm — Genomsnittlig benlängd, cm							
14.....	88.12	89.34	90.56	90.64	88.71	89.44	89.77	89.69
15.....	90.39	90.44	92.33	91.51	90.50	88.73	91.73	90.94
16.....	93.32	91.16	95.46	92.18	93.62	89.78	94.97	91.70
17.....	95.29	90.82	97.26	92.14	96.09	93.24	96.97	91.95
18.....	97.98	90.93	97.98	93.05	96.33	91.48	97.93	92.71
19.....	98.08	91.34	99.25	92.94	97.00	90.59	99.04	92.65
20.....	99.93	92.40	98.46	92.95	97.05	90.95	98.53	92.80
21.....	96.82	89.92	98.69	92.12	98.19	92.10	98.52	91.96

Sen mukaan oli kaikkien tutkittujen miespuolisten työntekijäin jalkavarren keskipituus suurin 19 vuoden iässä, 99.04 cm, ja naispuolisten työntekijäin 20 vuoden iässä, 92.80 cm. Näitä vanhemmissa ikäluokissa oli sekä mies- että naispuolisten työntekijäin jalkavarsi jonkin verran lyhyempi.

Enligt denna var den genomsnittliga benlängden hos alla undersökta arbetare av manligt kön störst i 19 års ålder, 99.04 cm, och hos de kvinnliga arbetarna i 20 års ålder, 92.80 cm. I äldre åldersklasser än dessa voro benen, både hos manliga och kvinnliga arbetare, något kortare.

Miespuolisten maataloustyöntekijäin jalkavarren keskipituus oli suurin 20 vuoden iässä, teollisuustyöntekijäin 19 vuoden iässä ja muiden työntekijäin 21 vuoden iässä. Miespuolisten maataloustyöntekijäin jalkavarren keskipituus oli useimmissa ikäluokissa pienempi kuin miespuolisten teollisuustyöntekijäin. Naispuolisten maataloustyöntekijäin jalkavarren keskipituus oli suurin 20 vuoden iässä, mutta teollisuustyöntekijäin 18 vuoden iässä ja muiden työntekijäin jo 17 vuoden iässä. Naispuolisten maataloustyöntekijäin jalkavarren keskipituus oli kaikissa ikäluokissa pienempi kuin naispuolisten teollisuustyöntekijäin.

Kun tarkastetaan puheena olevien työntekijäin jalkavarren pituuden lisääntymistä 15 ja 20 ikävuoden välillä, havaitaan, että kaikkien miespuolisten tutkittujen jalkavarren pituuden lisääntyminen oli mainittuna ikäkautena keskimäärin 6.80 cm ja naispuolisten 1.86 cm. Miespuolisten maataloustyöntekijäin jalkavarsi kasvoi tuntuvasti enemmän kuin sekä teollisuustyöntekijäin että muiden työntekijäin; lisäys oli näissä eri ammattiryhmissä 9.54, 6.13 ja 6.55 cm. Naispuolisten maataloustyöntekijäin jalkavarsi kasvoi kysymyksessä olevana aikana 1.96 cm, teollisuustyöntekijäin 1.44 cm ja muiden työntekijäin 2.22 cm, viimeksi mainittujen siis enimmäin.

Maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin jalkavarren keskimääräinen pituudenlisäys kuukau-kin ikävuotena käy selville seuraavasta yhdistelmästä.

Ikävuosi Äldersår	Maatalous Lantbruk		Teollisuus Industri		Muut ammatit Övriga yrken		Kaikkiaan Inalles	
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
	Vuotuinen jalkavarren pituudenlisäys, cm — Årlig ökning av benlängden, cm							
14—15	2.27	1.10	1.77	0.87	1.79	—0.71	1.96	1.25
15—16	2.93	0.72	3.13	0.67	3.12	1.05	3.24	0.76
16—17	1.97	—0.34	1.80	—0.04	2.47	3.46	2.00	0.25
17—18	2.69	0.11	0.72	0.91	0.24	—1.76	0.96	0.76
18—19	0.10	0.41	1.27	—0.11	0.67	—0.89	1.11	—0.06
19—20	1.85	1.06	—0.79	0.01	0.05	0.36	—0.51	0.15
20—21	—3.11	—2.48	0.23	—0.83	1.14	1.15	—0.01	—0.84
Yhteensä — Summa	8.70	0.58	8.13	1.48	9.48	2.66	8.75	2.27

Yhdistelmästä nähdään, että kaikkien miespuolisten työntekijäin jalkavarren pituudenlisäys oli suurin, 3.24 cm, 15—16 ikävuodella. Sen jälkeen oli vielä lisäystä kolmena seuraavana ikävuotena, mutta siitä alkaen jalkavarren keskipituus tuli vähäisemmäksi. Naispuolisten työntekijäin jalkavarren pituudenlisäys oli suurin 14—15 ikävuodella, jolloin

De manliga lantarbetarnas genomsnittliga benlängd var störst i 20 års ålder, industriarbetarnas i 19 års ålder och övriga arbetares i 21 års ålder. De manliga lantarbetarnas genomsnittliga benlängd var i de flesta åldersklasser mindre än industriarbetarnas. De kvinnliga lantarbetarnas genomsnittliga benlängd var störst vid 20 år, men industriarbetarskornas vid 18 år och övriga arbetarskors redan vid 17 år. De kvinnliga lantarbetarnas genomsnittliga benlängd var i alla åldersklasser mindre än de kvinnliga industriarbetarnas.

Om man undersöker ökningen av de ifrågavarande arbetarnas benlängd mellan 15 och 20 års ålder, observeras, att ökningen av benlängden hos alla undersökta personer av manligt kön under ifrågavarande period i genomsnitt var 6.80 cm och hos kvinnorna 1.86 cm. De manliga lantarbetarnas ben tillväxte kännbart mera än både industri- och övriga arbetares ben; ökningen utgjorde inom dessa olika yrkesgrupper 9.54, 6.13 och 6.55 cm. De kvinnliga lantarbetarnas ben tillväxte under ifrågavarande period med 1.96 cm, industriarbetarskornas med 1.44 cm och övriga arbetarskors ben med 2.22 cm, de sistnämnda alltså mest.

Den genomsnittliga ökningen av benlängden hos lant-, industri- och övriga arbetare för vart åldersår klargöres av följande sammanställning.

Av sammanställningen synes, att ökningen av benlängden hos alla manliga arbetare var störst, 3.24 cm, under det 15—16:nde åldersåret. Därefter förekom en ökning ännu under de tre följande åldersåren, men f. o. m. detta var ökningen mindre betydlig. Ökningen av de kvinnliga arbetarnas benlängd var störst under det 14—15:nde

se oli 1.25 cm; ikävuosi 19—20 oli heillä myö-
häisin ikä, jolloin jalkavarren pituus vielä li-
säntyi.

äldersåret, då den utgjorde 1.25 cm; det 19—20:nde
äldersåret var hos dem det sista året, då benet
ännu tillväxte i längd.

7. Ulkonäkö, ruumiinrakenne ja ravitsemustila.

Edellä esitettyjen mittauksien ohella on myös
niillä huomiolla, joita lääkärit ovat tehneet tut-
kittavan työläisnuorison ulkonäöstä, ruumiinraken-
teesta ja ravitsemustilasta, merkitystä arvostel-
taessa tutkittujen ruumiillista kehitystä ja yleistä
terveydentilaa, koska sairaalloisia samoin kuin ter-
veitäkin on näin hyvin niiden joukossa, jotka ovat
mitoiltaan normaalisia, kuin niidenkin joukossa,
joiden mitat suuresti poikkeavat normaalista mi-
toista.

Tutkittujen työntekijäin jakaantuminen ulkonäön,
ruumiinrakenteen ja ravitsemustilan mukaan am-
mattiryhmittäin ja ikäluokittain esitetään liitetaul-
ussa XVII. Sen nojalla on ensinnäkin laskettu alla-
olevaan yhdistelmään otetut lukusarjat.

7. Utseende, kroppsbyggnad och nutritionstills- tånd.

Vid sidan av i det föregående framställda mät-
ningar ha även de observationer, vilka läkarna ha
gjort angående arbetarungdomens utseende, kropps-
byggnad och nutritionstillstånd, betydelse för be-
dömandet av de undersökta arbetarnas fysiska
utveckling och allmänna hälsotillstånd, emedan
det finnes sjukliga och friska bland dem, vilka
ha normala mått, likaväl som bland dem, vilkas
mått i hög grad avvika från det normala.

De undersökta arbetarnas fördelning enligt ut-
seende, kroppsbyggnad och nutritionstillstånd inom
olika yrkesgrupper och åldersklasser framställs i
tabellbilaga XVII. Med stöd av densamma ha till
en början de i följande sammanställning införda
talserierna blivit uträknade.

Työntekijäin luku — Antal arbetare						Prosentteina — I procent				
Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	18 v. nuor. Under 18 år	18 v. Yh- täytt. 18 år	Yh- teensä Summa	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	18 v. nuor. Under 18 år	18 v. Yh- täytt. 18 år	Yh- teensä Summa	
<i>Ulkonäkö: — Utseende:</i>										
terveitä ja voimakkaita —										
friska och kraftiga										
500	477	317	660	977	13.1	13.6	9.6	16.5	13.4	
2 709	2 573	2 376	2 906	5 282	71.2	73.6	72.0	72.5	72.3	
heikonlaisia — något svaga										
559	414	563	410	973	14.7	11.8	17.1	10.2	13.3	
kiyulloisia — sjukliga										
39	34	42	31	73	1.0	1.0	1.3	0.8	1.0	
<i>Ruumiinrakenne: — Kropps- byggnad:</i>										
vankkoja — kraftiga										
442	309	220	531	751	11.6	8.8	6.7	13.3	10.3	
tavallisia — normala										
2 925	2 841	2 592	3 174	5 766	76.8	81.2	78.6	79.2	78.9	
heikkoja — svaga										
440	348	486	302	788	11.6	10.0	14.7	7.5	10.8	
<i>Ravitsemustila: — Nutritionstills- tånd:</i>										
lihavia — feta										
24	187	63	148	211	0.6	5.4	1.9	3.7	2.9	
paraiksi ravittuja — nor- malt närda										
2 545	2 614	2 124	3 035	5 159	66.9	74.7	64.4	75.7	70.6	
laihoja — magra										
1 238	697	1 111	824	1 935	32.5	19.9	33.7	20.6	26.5	
Yhteensä — Summa										
3 807	3 498	3 298	4 007	7 305	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

Mitä ulkonäköön tulee, selviää yhdistelmästä, että kaikista miespuolisista työntekijöistä oli ulkonäöltään terveitä ja voimakkaita 13.1 %, terveitä 71.2 %, heikonlaisia 14.7 % ja kivullosia 1.0 %. Naispuolisista työntekijöistä taas oli ulkonäöltään terveitä ja voimakkaita 13.6 %, terveitä 73.6 %, heikonlaisia 11.8 % ja kivullosia 1.0 %. Kummankin sukupuolen prosenttiluvut olivat siis verraten lähellä toisiaan. Eri ikäryhmien välillä sen sijaan oli ulkonäön suhteen olemassa joltitakin eroavaisuutta. Niinpä kaikista 18 vuotta nuoremmista työntekijöistä oli ulkonäöltään terveitä ja voimakkaita vain 9.6 %, mutta 18 vuotta täyttäneistä 16.5 %. Heikonlaisia taas oli nuoremmista 17.1 %, mutta vanhemmista vain 10.2 %. Kivullosiakin oli nuoremmissa ikäluokissa suhteellisesti jonkin verran enemmän kuin vanhemmissa, siten että vastaavat prosenttiluvut olivat 1.3 ja 0.8.

Ruumiinrakenteeltaan oli miespuolisista työntekijöistä sekä vankkoja että heikkoja suhteellisesti jonkin verran enemmän kuin naispuolisista, kun sen sijaan naispuolisten ruumiinrakenteeltaan tavallisten prosenttiluku oli vastaa-vasti vähän suurempi kuin miespuolisten. Eri ikäryhmissä olivat vankkojen ja heikkojen suhteet suunnilleen samanlaiset kuin ulkonäöltään terveiden ja voimakkaiden sekä heikonlaisten suhteet, sillä ruumiinrakenteeltaan vankkoja oli kaikista 18 vuotta nuoremmista työntekijöistä vain 6.7 %, mutta 18 vuotta täyttäneistä 13.3 %, heikkoja taas oli ensiksi mainitusta ryhmästä 14.7 %, jälkimmäisestä vain 7.5 %.

Ravitsemustilaa silmällä pitäen oli kaikista miespuolisista työntekijöistä lihavia 0.6 %, paraksi ravittuja 66.9 % ja laihoja 32.5 %, naispuolisista taas vastaavasti 5.4, 74.7 ja 19.9 %. Miespuolisten tutkittujen keskuudessa oli siis lihavia suhteellisesti huomattavan paljon vähemmän ja laihoja tuntuvasti enemmän kuin naispuolisten tutkittujen keskuudessa. Mitä eri ikäryhmiin tulee, oli 18 vuotta nuoremmissa suhteellisesti vähemmän lihavia ja enemmän laihoja kuin 18 vuotta täyttä-neissä.

Maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin jakaantumista erikseen ulkonäön, ruumiinrakenteen ja ravitsemustilan perustuksella valaisee seuraava yhdistelmä.

Vad utseendet beträffar, så framgår av sammanställningen, att 13.1 % av alla manliga arbetare till utseendet voro friska och kraftiga, 71.2 % friska, 14.7 % något svaga och 1.0 % sjukliga. Av de kvinnliga arbetarna åter voro till utseendet 13.6 % friska och kraftiga, 73.6 % friska, 11.8 % något svaga och 1.0 % sjukliga. Procenttalen för båda könen befinna sig alltså jämförelsevis nära varandra. Emellan de olika åldersgrupperna förefinnes i stället en tämligen stor skillnad i fråga om utseendet. Sålunda voro endast 9.6 % av alla arbetare under 18 år till utseendet friska och kraftiga, men 16.5 % av dem som fyllt 18 år. Något svaga voro åter 17.1 % av de yngre men endast 10.2 % av de äldre. Sjukliga fanns det inom de yngre åldersklasserna förhållandevis något flera än inom de äldre, sålunda att resp. procenttal utgjorde 1.3 och 0.8.

Med hänsyn till kroppsbyggnaden fanns det proportionsvis något flera både kraftiga och svaga manliga arbetare än kvinnliga, medan procenttalet för de kvinnliga arbetarna av vanlig kroppsbyggnad i stället var i motsvarande grad något större än för de manliga arbetarna. Inom olika åldersgrupper var förhållandet mellan kraftiga och svaga i stort sett detsamma som förhållandet mellan friska och kraftiga samt något svaga i fråga om utseendet, ty kraftiga i avseende å kroppsbyggnaden voro endast 6.7 % av alla arbetare som icke fyllt 18 år, men 13.3 % av dem som fyllt 18 år; svaga åter voro inom den förra gruppen 14.7 %, inom den senare endast 7.5 %.

Med nutritionstillståndet för ögonen kan konstateras, att 0.6 % av alla manliga arbetare voro feta, 66.9 % normalt närda och 32.5 % magra, av de kvinnliga åter resp. 5.4, 74.7 och 19.9 %. Bland de manliga undersökta fanns det alltså i proportion anmärkningsvärt färre feta och kännbart flera magra än bland de kvinnliga. Vad olika åldersklasser beträffar, så funnos bland arbetarna under 18 år förhållandevis färre feta och flera magra än bland dem som fyllt 18 år.

Lant-, industri- och övriga arbetares fördelning enligt utseende, kroppsbyggnad och nutritionstillstånd belyses av följande sammanställning.

	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
<i>Ulkonäkö: — Utseende:</i>									
terveitä ja voimakkaita — friska och kraftiga	58	120	178	421	321	742	21	36	57
terveitä — friska	295	315	610	2 243	2 092	4 335	171	166	337
heikonlaisia — något svaga	99	109	208	421	268	689	39	37	76
kivulloisia — sjukliga	16	18	34	21	14	35	2	2	4
<i>Ruuminrakenne: — Kroppsbyggnad:</i>									
vankkoja — kraftiga	53	68	121	379	224	603	10	17	27
tavallisia — normala	321	398	719	2 423	2 246	4 669	181	197	378
heikkoja — svaga	94	96	190	304	225	529	42	27	69
<i>Ravitsemustila: — Nutritionstillstånd:</i>									
lihavia — feta	1	31	32	22	143	165	1	13	14
paraksi ravittuja — normalt närda	254	328	582	2 139	2 112	4 251	152	174	326
laihoja — magra	213	203	416	945	440	1 385	80	54	134
Yhteensä — Summa	468	562	1 030	3 106	2 695	5 801	233	241	474

Prosentteina — I procent

<i>Ulkonäkö: — Utseende:</i>									
terveitä ja voimakkaita — friska och kraftiga	12.4	21.4	17.3	13.6	11.9	12.8	9.0	14.9	12.0
terveitä — friska	63.0	56.0	59.2	72.2	77.6	74.7	73.4	68.9	71.1
heikonlaisia — något svaga	21.2	19.4	20.2	13.6	10.0	11.9	16.7	15.4	16.0
kivulloisia — sjukliga	3.4	3.2	3.3	0.6	0.5	0.6	0.9	0.8	0.9
<i>Ruuminrakenne: — Kroppsbyggnad:</i>									
vankkoja — kraftiga	11.3	12.1	11.8	12.2	8.3	10.4	4.3	7.1	5.7
tavallisia — normala	68.6	70.8	69.8	78.0	83.3	80.5	77.7	81.7	79.7
heikkoja — svaga	20.1	17.1	18.4	9.8	8.4	9.1	18.0	11.2	14.6
<i>Ravitsemustila: — Nutritionstillstånd:</i>									
lihavia — feta	0.2	5.5	3.1	0.7	5.3	2.8	0.4	5.4	2.9
paraksi ravittuja — normalt närda	54.3	58.4	56.5	68.9	78.4	73.3	65.3	72.2	68.8
laihoja — magra	45.5	36.1	40.4	30.4	16.3	23.9	34.3	22.4	28.3
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kuten yhdistelmästä näkyy, oli ulkonäöltään terveitä ja voimakkaita suhteellisesti runsaimmin maataloustyöntekijöissä, mutta näiden joukossa oli suhteellisesti enimmäkseen myös heikonlaisia ja kivulloisia, kun taas ulkonäöltään terveitä oli suhteellisesti suurin määrä teollisuustyöntekijäin keskuudessa. Eri sukupuolten välillä ilmeni tässä kohden jonkin verran eroavaisuutta. Siten oli esim. miespuolisista maataloustyöntekijöistä vain 12.4 %, mutta naispuolisista 21.4 % ulkonäöltään terveitä ja voimakkaita sekä vastaavasti 63.0 ja 56.0 % ulkonäöltään terveitä. Miespuolisista muiden ammattien työntekijöistä oli 9.0 %, naispuolisista taas 14.9 % ulkonäöltään terveitä ja voimakkaita sekä vastaavasti 73.4 ja 68.9 % terveitä.

Såsom av sammanställningen framgår, fanns det bland lantarbetarna relativt mest sådana personer, vilka till utseendet voro friska och kraftiga, men bland dem fanns även förhållandevis mest svaga och sjukliga, medan åter det största antalet personer med friskt utseende förefanns bland industribetarna. En viss skillnad framträdde i detta avseende mellan de båda könen. Sålunda voro t. ex. endast 12.4 % av de manliga lantarbetarna, men 21.4 % av de kvinnliga friska och kraftiga till utseendet samt resp. 63.0 och 56.0 % friska. Av manliga arbetare tillhörande övriga yrken voro 9.0 %, av de kvinnliga åter 14.9 % till utseendet friska och kraftiga och resp. 73.4 och 68.9 % friska.

Ruumiinrakenteeltaan vankkoja samoin kuin heikkojakin oli suhteellisesti enemmän maataloustyöntekijäin, ruumiinrakenteeltaan tavallisia taas teollisuustyöntekijäin joukossa. Eri sukupuolten välillä ei tässä kohden yleensä ollut kovin suuria eroavaisuuksia.

Mitä ravitsemustilaa tulee, oli niin hyvin lihavia kuin laihojakin suhteellisesti runsaimmin maataloustyöntekijäin keskuudessa, kun taas parhaimmiksi ravittuja oli suhteellisesti enemmän teollisuustyöntekijäin joukossa. Eri sukupuolien välillä oli ravitsemustilassa paikoitellen suuriakin eroavaisuuksia. Niinpä lihaviin ryhmään kuului esim. miespuolisista maataloustyöntekijöistä vain 0.2 %, mutta naispuolisista 5.5 %, miespuolisista teollisuustyöntekijöistä 0.7 % ja naispuolisista 5.3 % sekä muista miespuolisista työntekijöistä 0.4 % ja naispuolisista 5.4 %. Laihoja taas oli miespuolisista maataloustyöntekijöistä 45.5 % ja naispuolisista vain 36.1 %, miespuolisista teollisuustyöntekijöistä 30.4 %, mutta naispuolisista vain 16.3 %, sekä muista miespuolisista työntekijöistä 34.3 % ja naispuolisista 22.4 %. Edellä jo todettu naispuolisten työntekijäin edullisempi ravitsemustila ilmenee siis jokseenkin tasaaisesti eri elinkeinoryhmissä.

Eri teollisuusaloilla toimivien työntekijäin ryhmittymisen ulkonäön, ruumiinrakenteen ja ravitsemustilan mukaan selviää alla olevasta taulukosta.

Kraftig likaväl som svag kroppsbyggnad förekom förhållandevis mest bland lantarbetarna, vanlig kroppsbyggnad åter bland industriarbetarna. Mycket stora skilljaktigheter i detta hänseende kunde i allmänhet icke konstateras mellan de båda könen.

Vad nutritionstillståndet beträffar, funnos såväl feta som magra relativt rikligast bland lantarbetarna, medan åter normalt närda voro i proportion talrikast bland industriarbetarna. I fråga om nutritionstillståndet förekommo ställvis även betydliga skilljaktigheter mellan de båda könen. Sålunda tillhörde t. ex. endast 0.2 % av de manliga lantarbetarna de fetas grupp, men 5.5 % av de kvinnliga, 0.7 % av de manliga industriarbetarna och 5.3 % av de kvinnliga, samt av övriga manliga arbetare 0.4 % och av kvinnliga 5.4 %. Av de manliga lantarbetarna voro åter 45.5 % magra och av de kvinnliga endast 36.1 %, av de manliga industriarbetarna 30.4 %, men av de kvinnliga endast 16.3 %, samt av övriga manliga arbetare 34.3 % och av kvinnliga 22.4 %. De kvinnliga arbetarnas fördelaktigare nutritionstillstånd, som redan i det föregående konstaterats, träder alltså med nägorlunda jämnhet i dagen inom de olika näringsgrupperna.

De olika industrigränar tillhörande arbetarnas gruppering efter utseende, kroppsbyggnad och nutritionstillstånd framgår av tabellen nedan.

Teollisuus Industri	Työntekijäin luku Antal arbetare	Sittä % — Därav i %									
		ulkonäkö utseende				ruumiinrakenne kroppsbyggnad			ravitsemustila nutritionstillstånd		
		terveillä ja voimakkailla ihmisillä ja kroftilla	terveillä ihmisillä	heikolla tai vähän svaheilla	heikolla tai vähän svaheilla	heikolla tai vähän svaheilla	heikolla tai vähän svaheilla	heikolla tai vähän svaheilla	heikolla tai vähän svaheilla	ihavia feta	ihavia feta
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	461	8.5	80.7	10.2	0.6	8.0	84.2	7.8	1.7	69.0	29.3
Konepajat — Mekaniska verkstäder	811	18.0	70.5	11.1	0.4	17.3	73.7	9.0	1.2	75.2	23.6
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	220	7.3	76.8	14.5	1.4	7.7	78.2	14.1	1.8	72.7	25.5
Kemian teollisuus — Kemisk industri	112	12.5	67.0	18.7	1.8	6.3	83.9	9.8	—	75.9	24.1
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	399	15.8	67.9	15.5	0.8	8.5	82.2	9.3	3.3	67.9	28.8
Kutomateollisuus — Textilindustri	845	13.1	76.6	9.7	0.6	10.4	81.8	7.8	5.8	76.0	18.2
Vaate- ja tekstiiliteollisuus — Beklädnadsindustri	459	12.0	75.4	11.5	1.1	8.1	82.3	9.6	4.6	74.5	20.9
Paperiteollisuus — Pappersindustri	511	10.0	79.2	10.2	0.6	6.8	82.6	10.6	2.5	78.5	19.0
Puuteollisuus — Träindustri	1 116	13.0	71.0	15.7	0.3	12.1	77.0	10.9	2.0	69.3	28.7
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och nyttningsmedelsindustri	262	14.5	74.0	10.7	0.8	9.6	86.6	3.8	6.5	67.6	25.9
Valmistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	61	16.4	77.1	4.9	1.6	13.1	78.7	8.2	—	67.2	32.8
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	236	6.4	85.2	8.0	0.4	5.5	85.6	8.9	—	80.9	19.1
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	156	12.2	80.1	7.7	—	10.3	85.9	3.8	1.9	75.7	22.4
Muu teollisuus — Annan industri	152	13.2	78.3	8.5	—	7.2	84.2	8.6	3.3	80.3	16.4
Yhteensä — Summa	5 801	12.8	74.7	11.0	0.6	10.4	80.5	9.1	2.8	73.3	23.9

Taulukosta havaitaan ensinnäkin, että ulkonäöltään terveitä ja voimakkaita oli suhteellisesti enemmän, 18.0 %, konepajojen työlläisissä. Seuraavina järjestyksessä olivat valaistus- ja voimansiirtoteollisuuden työntekijät, 16.4 %, ja sitten tulivat nahka- ja karvateollisuuden työntekijät, 15.8 %. Suhteellisesti vähemmän, 6.4 %, oli ulkonäöltään terveitä ja voimakkaita graafillisen alan työntekijöissä, joista sen sijaan suhteellisesti suurin määrä, 85.2 %, oli ulkonäöltään terveitä. Näitä oli verraten runsaasti myös metallien jalostuslaitosten sekä rakennusteollisuuden työntekijäin joukossa, vastaavien prosenttilukujen ollessa 80.7 ja 80.1 %. Vähemmän, vain 67.0 %, oli ulkonäöltään terveitä kemian teollisuuden työntekijöissä, joista sen sijaan oli suhteellisesti enemmän, 18.7 %, ulkonäöltään heikonlaisia ja 1.8 % kivullisia. Verraten paljon, 15.7 ja 15.5 %, oli ulkonäöltään heikonlaisia myös puuteollisuuden sekä nahka- ja karvateollisuuden työntekijöissä.

Ruumiinrakenteeltaan vankkoja oli runsaimmin, 17.3, 13.1 ja 12.1 %, konepajojen, valaistus- ja voimansiirtoteollisuuden sekä puuteollisuuden työntekijöissä. Ruumiinrakenteeltaan tavalliset olivat suurimpuna enemmistönä ravinto- ja nautintoaineteollisuuden, rakennusteollisuuden ja graafillisen teollisuuden työntekijäin joukossa, edustuen niistä 86.6, 85.9 ja 85.6 %. Heikkorakenteisia oli suhteellisesti enemmän, 14.1 %, kivi-, savi- ja lasiteollisuuden työntekijäin ja vähemmän, 3.8 %, ravinto- ja nautintoaineteollisuuden sekä rakennusteollisuuden työntekijäin joukossa.

Lihavia oli suhteellisesti enemmän ravinto- ja nautintoaineteollisuuden, kutomateollisuuden ja vaateusteollisuuden työntekijäin keskuudessa, joista niiden osalle tuli 6.5, 5.8 ja 4.6 %. Parhaiksi ravittuja taas oli suhteellisesti suurin määrä, noin 1/3, graafillisen, muun teollisuuden ja paperiteollisuuden työntekijöistä. Laihojen suhteellista määrää ilmaisevat prosenttiluvut olivat suurimmat valaistus- ja voimansiirtoteollisuuden, metallien jalostuslaitoksien, nahka- ja karvateollisuuden sekä puuteollisuuden kohdalla, pienimmät taas muun teollisuuden, kutomateollisuuden, paperiteollisuuden ja graafillisen teollisuuden kohdalla. Näihin suhdeluihin vaikuttaa tietenkin olennaisesti naistyöntekijäin luku asianomaisilla teollisuusaloilla, sillä naiset olivat, kuten edellisestä kävi selville, suhteellisesti paljon useammin lihavia ja harvemmin laihoja kuin miespuoliset työntekijät.

I tabellen observeras först och främst, att det största antalet till utseendet kraftiga och friska personer, näml. 18.0 %, förefanns bland arbetarna vid de mekaniska verkstäderna. Därpå kommo belynings- och kraftöverföringsindustriens arbetare med 16.4 % i ordningen, och sedan kommo läder- och härindustriens arbetare med 15.8 %. Det relativt minsta antalet, 6.4 %, till utseendet kraftiga och friska fanns bland arbetarna inom den grafiska industrin, vilken i stället hade det jämförelsevis största antalet arbetare med friskt utseende, näml. 85.2 %. Dessa voro även talrikt representerade bland arbetarna vid metallförädlingsverken samt inom byggnadsindustrin, där procenttalen voro resp. 80.7 och 80.1 %. Det minsta antalet till utseendet friska, endast 67.0 %, förefanns bland arbetarna inom den kemiska industrin, vilken i stället hade det relativt största antalet till utseendet något svaga, 18.7 %, och sjukliga, 1.8 %. Rätt många till utseendet något svaga funnos även bland arbetarna inom trä- samt läder- och härindustrierna.

Till kroppsbyggnaden kraftiga personer fanns mest, 17.3, 13.1 och 12.1 %, bland de mekaniska verkstädernas, belynings- och kraftöverförings- och beklädnadsindustriernas arbetare. Den största majoriteten av till kroppsbyggnaden vanliga personer förefanns bland arbetarna inom närings- och njutningsmedels- och byggnadsindustrierna samt den grafiska industrin, med 86.6, 85.9 och 85.6 % representerande dem. Klen kroppsbyggnad förekom jämförelsevis mest bland sten-, ler- och glasindustriens arbetare, näml. hos 14.1 %, och minst bland närings- och njutningsmedelsindustriens samt byggnadsindustriens arbetare, hos 3.8 %.

Feta personer fanns relativt mest bland arbetarna inom närings- och njutningsmedels-, textil- och beklädnadsindustrierna, näml. 6.5, 5.8 och 4.6 %. Av normalt närda förekom det förhållandevis största antalet, c:a 1/3, bland arbetarna inom den grafiska industrin, „annan industri” samt pappersindustrin. De procenttal, vilka giva uttryck åt det relativa antalet magra, voro störst för belynings- och kraftöverföringsindustrin, metallförädlingsverken, läder- och härindustrin samt träindustrin, minst åter för „annan industri”, textilindustrin, pappersindustrin och den grafiska industrin. På dessa proportionstal inverkar naturligtvis i väsentlig grad antalet kvinnliga arbetare på resp. områden, ty som av det föregående framgätt, voro kvinnorna jämförelsevis mycket oftare feta och mera sällan magra än de manliga arbetarna.

8. Sukupuolikypsyys.

Työläisnuorison ruumiillista kehitystä valaisevat vihdoin eri puolilta, lähinnä sukupuolikypsyyden kannalta, kysymykset äänenmurroksen ilmenemisestä, kuukautisten alkamisesta ja säännöllisyydestä sekä ihokarvaston ja nisäin kehitysteistä.

Jos tarkastellaan ensin kysymystä, missä iässä äänenmurros oli ilmennyt miespuolisilla työntekijöillä, ja rajoitutaan vain täsmällisiin vastauksiin, osoittautuvat tiedustelun tulokset seuraaviksi.

Ikä, vuotta Ålder, år	Työntekijäin luku — Antal arbetare			Prosentteina — I procent				
	Maatalous Lantbruk	Teollisuus Industri	Muut Övriga	Kaikkiaan Inalles	Maatalous Lantbruk	Teollisuus Industri	Muut Övriga	Kaikkiaan Inalles
—12	6	35	3	44	1.9	1.6	1.8	1.6
13	10	91	8	109	3.2	4.0	4.8	4.0
14	56	399	37	492	18.1	17.7	22.0	18.0
15	126	859	58	1 043	40.7	38.2	34.5	38.2
16	72	577	45	694	23.2	25.6	26.8	25.4
17	23	209	12	244	7.4	9.3	7.1	9.0
18	15	65	4	84	4.8	2.9	2.4	3.1
19—	2	16	1	19	0.7	0.7	0.6	0.7
Yhteensä — Summa	310	2 251	168	2 729	100.0	100.0	100.0	100.0

Yhdistelmästä käy selville, että äänenmurros tapahtui kaikissa ammattiryhmissä yleisimmin 14—15—16 vuoden iässä. Tavallisim äänenmurroksen ilmenemiseikä oli 15 vuotta. Poikkeustapauksissa äänenmurros saattoi ilmetä ennen kuin asianomainen oli täyttänyt 12 vuotta; toista äärimmäisyyttä edustivat taas ne tapaukset, jolloin äänenmurros ilmeni vasta 19 ikävuoden jälkeen. Äänenmurroksen ilmenemisiän matemaattinen keskiarvo vaihteli eri elinkeinohaarojen edustajilla sangen vähän; se oli maataloustyöntekijöillä 15.25, teollisuustyöntekijöillä 15.24 ja muilla työntekijöillä 15.13 vuotta.

Niillä 3 188 naispuolisella työntekijällä, joilla kuukautaiset (menarche) jo olivat alkaneet ja jotka ovat ilmoittaneet, missä iässä nämä olivat alkaneet, tämä ikä vaihteli seuraavalla tavalla.

Ikä, vuotta Ålder, år	Työntekijäin luku — Antal arbetare			Prosentteina — I procent				
	Maatalous Lantbruk	Teollisuus Industri	Muut Övriga	Kaikkiaan Inalles	Maatalous Lantbruk	Teollisuus Industri	Muut Övriga	Kaikkiaan Inalles
—12	17	86	10	113	4.1	3.3	5.2	3.5
13	63	319	31	413	15.3	12.3	16.4	13.0
14	124	730	56	910	30.2	28.2	29.3	28.6
15	122	814	58	994	29.7	31.5	30.3	31.2
16	65	426	17	508	15.8	16.5	8.9	15.9
17	16	166	14	196	3.9	6.4	7.3	6.1
18	4	37	5	46	1.0	1.5	2.6	1.4
19—	—	8	—	8	—	0.3	—	0.3
Yhteensä — Summa	411	2 586	191	3 188	100.0	100.0	100.0	100.0

8. Könsmognad.

Arbetsarungsdomens fysiska utveckling belyses slutligen ur olika synpunkter, närmast i avseende å könsmognad, av frågorna om målbrottets inträde, menstruationens begynnelse och regelmässighet samt utvecklingsstadierna av hudens hårbestånd och bröstet.

Om man till en början granskar frågan när målbrottet inträtt hos de manliga arbetarna och inskränker sig till endast de exakta svaren, visa sig resultatet av enquéten vara följande.

Av sammanställningen framgår, att målbrottet inom alla yrkesgrupper mest allmänt inträffade i en ålder av 14—15—16 år. Den vanligaste åldern för målbrottets inträde var 15 år. I undantagsfall kunde målbrottet börja innan den ifrågavarande personen fyllt 12 år; den motsatta ytterligheten representerades åter av de fall, där målbrottet inträdde först efter 19 års ålder. Det matematiska medeltalet för målbrottsåldern varierade ganska litet bland representanterna för olika näringsgrenar; det utgjorde 15.25 år hos lantarbetarna, 15.24 år hos industriarbetarna och 15.13 år hos övriga arbetare.

För de 3 188 kvinnliga arbetare, hos vilka menstruationen (menarche) redan uppträtt och som anmält i vilken ålder denna vidtagit, varierade ifrågavarande ålder på följande sätt.

Kuukautisten alkamisikä vaihteli tämän mukaan 12:sta 19 ikävuoteen. Yleisimmin, runsaalla $\frac{3}{4}$:lla kaikista, kuukautiset olivat alkaneet 14—16 vuoden iässä. Alkamisiin matemaattinen keskiarvo kaikilla naispuolisilla työntekijöillä oli 14.68 vuotta, maataloustyöntekijöillä erikseen 14.53, teollisuustyöntekijöillä 14.72 ja muilla 14.53 vuotta. Teollisuustyöntekijättärillä siis kuukautiset alkoivat jonkin verran myöhemmin kuin maatalous- ja muilla työntekijättärillä.

Suomessa on jo aikaisemmin julkaistu useita tutkielmia kuukautisten alkamisesta. Niinpä julkaisi tohtori *G. Heinrichius* ha vuonna 1882 kuukautisten alkamista koskevia havaintoja, kohdistuen tutkimuksensa 3 500 suomen- ja ruotsinkieliseen, alempiin kansankerroksiin kuuluvaan naiseen. Vuonna 1894 tohtori *O. Engström* täydensi näitä tutkimuksia havainnoilla, jotka käsittivät niinkään 3 500 kummankinkielistä, mutta eri yhteiskuntaluokista peräisin olevaa naista. Vuonna 1915 tohtori *K. E. J. Wärén* keräsi 7 000 henkeä käsittävän aineiston, joka myös koski kummankinkielisiä ja eri yhteiskuntaluokkiin kuuluvia naisia. Vuonna 1920 tohtori *Rafael Malmio* julkaisi kuukautisten alkamista koskevan tutkimuksen, jonka aineisto käsitti 30 520 tapusta, joten se oli kaikkia ennen julkaistuja huomattavasti laajempi.

Vertailun vuoksi mainittakoon, että mainitusta tohtori Wärénin aineistosta laskettu kuukautisten alkamisikä keskiarvo oli 15.14 vuotta ja tohtori Malmion aineistosta laskettu suomenkielisten työläisnaisten kuukautisten alkamisikä keskiarvo 16.05 vuotta sekä ruotsinkielisten työläisnaisten noin 15.5 vuotta. Kun asetetaan rinnakkain nämä keskiarvot ja esillä olevan työläisnuorisotutkimuksen tulos, 14.68 vuotta, havaitaan, että tohtori Wärénin aineistosta saatu keskiarvo on 0.46 vuotta ja tohtori Malmion aineistosta saatu keskiarvo 1.37 vuotta suurempi kuin työläisnuorisoin kuukautisten alkamisikä keskiarvo.

Paitsi kuukautisten alkamista, tutkituilta kysyttiin myös kuukautisten säännöllisyyttä. Saatujen tietojen mukaan kuukautiset olivat epäsäännölliset 334 tutkitulla eli 10.5 %:lla kaikista niistä naispuolisista työntekijöistä, joilla kuukautiset jo olivat alkaneet. Epäsäännöllisiä kuukautisia oli suhteellisesti vähemmän, 8.3 %:lla, maataloustyöntekijöistä, teollisuustyöntekijöistä taas 10.6 %:lla ja muista työntekijöistä 13.6 %:lla. Epäsäännöllisyys ilmeni pääasiallisesti siten, että kuukautisten väliaika oli joko tavallista lyhyempi tai tavallista pitempi; joskus ilmeni myös häiriötä kuukautisten

Äldern för menstruationens inträde varierade i enlighet härmed från 12 till 19 år. För det mesta, drygt $\frac{3}{4}$ av alla fall, hade menstruationen begynt i 14—16 års ålder. Det matematiska medeltalet för åldern vid menstruationens inträde var 14.68 år för alla kvinnliga arbetare, för lantarbeterskorna särskilt 14.53 år, för industriarbeterskorna 14.72 år och för övriga arbeterskor 14.53 år. Hos industriarbeterskorna tog följaktligen menstruationen sin början något senare än hos lant- och övriga arbeterskor.

I Finland ha redan tidigare publicerats flera undersökningar rörande menstruationens inträde. Sålunda publicerade doktor *G. Heinrichius* redan år 1882 observationer rörande menstruationens inträde, och gjorde 3 500 finsk- och svenskspråkiga kvinnor tillhörande de lägre folklagren till föremål för sin undersökning. År 1894 kompletterade doktor *O. Engström* dessa forskningar med observationer, vilka likaledes omfattade 3 500 kvinnor tillhörande båda språkgrupperna, men härstammande från olika samhällsklasser. År 1915 samlade doktor *K. E. J. Wärén* ett material som omfattade 7 000 personer och som även det berörde kvinnor från båda språkgrupperna och tillhörande olika samhällsklasser. År 1920 publicerade doktor *Rafael Malmio* en undersökning rörande menstruationens inträde för 30 520 fall, sålunda betydligt mera omfattande än alla tidigare offentliggjorda undersökningar.

För jämförelsens skull må nämnas, att det medeltalet för menstruationens inträde, som beräknats med stöd av doktor Wäréns material, var 15.14 år och medeltalet för menstruationens inträde hos de finskspråkiga arbeterskorna enligt doktor Malmios material 16.05 samt hos de svenskspråkiga c:a 15.5 år. Då dessa medelvärden sammanställas med resultatet av föreliggande undersökning över arbetarungdomen, 14.68 år, observeras, att det medeltalet som erhållits ur doktor Wäréns material är 0.46 år och det, som framgått ur doktor Malmios material, 1.37 år större än medeltalet för menstruationsålderns inträde hos arbetarungdomen.

Förutom åldern vid menstruationens inträde gällde förfrågningarna även dennas regelbundenhet. Enligt svaren var menstruationen oregelbunden hos 334 eller 10.5 % av alla de kvinnliga arbetare, hos vilka menstruationen redan förekommit. Oregelbunden menstruation förekom förhållandevis minst bland de kvinnliga lantarbetarna eller hos 8.3 %, bland industriarbeterskorna åter hos 10.6 % och bland övriga arbeterskor hos 13.6 %. Oregelmässigheten visade sig i allmänhet så, att intervallen mellan menstruationsperioderna antingen var kortare eller längre än vanligt;

kestämisaajassa, ja välistä kuukautiset olivat tavallista kivulloisemmat.

Ihokarvaston ja nisäin kehitystä osoittaa seuraava yhdistelmä, jossa häpy- ja kainalokarvat on jaettu runsauden mukaan kolmeen ryhmään: tavallisiin, heikkoihin ja kokonaan puuttuviin, sekä naisten nisät myös kehitysteensa mukaan kolmeen luokkaan: tavallisiin, pieniin ja lapsimaiseen muotoon. Varsinkin viimeksi mainittu ryhmitys näyttää tutkimuksessa jääneen verraten epämääräiseksi. Yhdistelmä nojautuu liitetäuluun XVIII, jossa nämä tiedot on julkaistu erikseen maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin osalta.

ibland uppträdde störingar även i avseende å menstruationsperiodens längd, och stundom var menstruationen mera elakartad än normalt.

Följande sammanställning utvisar här beståndets och bröstens utveckling, där blygd- och armhållshåret med hänsyn till sin riklighet indelats i tre grupper: vanliga, svaga och inga, samt kvinnornas bröst även de i tre klasser: vanliga, små och av infantil form. Isynnerhet sistnämnda gruppering förefaller att i undersökningen ha blivit rätt vagt genomförd. Sammanställningen grundar sig på tabellbilaga XVIII, vari ifrågavarande uppgifter publicerats särskilt för lant-, industri- och övriga arbetare.

	I k ä, v u o t t a — Å l d e r, å r							
	12-14	15	16	17	18	19	20	21-23
Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare								
<i>Häpykarvat: — Blygdhår:</i>								
tavalliset — vanliga	22	115	353	489	560	552	326	352
heikot — svaga	8	82	135	84	96	30	32	11
puuttuvat — saknas	67	157	131	50	54	42	35	37
<i>Kainalokarvat: — Armhållshår:</i>								
tavalliset — vanliga	—	5	26	52	73	66	54	51
heikot — svaga	—	8	17	34	26	6	12	2
puuttuvat — saknas	97	341	576	537	611	552	327	347
Yhteensä — Summa	97	354	619	623	710	624	393	400
Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare								
<i>Häpykarvat: — Blygdhår:</i>								
tavalliset — vanliga	29	93	249	419	541	554	362	113
heikot — svaga	52	89	26	5	6	4	7	3
puuttuvat — saknas	150	155	229	142	113	107	94	10
<i>Kainalokarvat: — Armhållshår:</i>								
tavalliset — vanliga	6	24	91	84	147	143	43	7
heikot — svaga	11	14	8	5	4	1	3	—
puuttuvat — saknas	214	299	405	477	509	521	417	119
<i>Nisät: — Bröst:</i>								
tavalliset — vanliga	57	168	356	514	581	573	420	114
pienet — små	31	66	27	8	14	2	12	12
lapsimäinen muoto — infantil form	143	103	121	44	65	90	31	—
Yhteensä — Summa	231	337	504	566	660	665	463	126

Seuraavalla sivulla esitetään vastaava ryhmitys prosenttiluvuin kunkin ikäluokan tubkittujen kokonaisuudesta.

På följande sida framställes motsvarande gruppering i procent av hela antalet arbetare inom olika åldersklasser.

	Iåk, vuotta — Ålder, år							
	12—14	15	16	17	18	19	20	21—23
Miespuoliset työntekijät — Manliga arbetare								
<i>Häpykarvat: — Blygdhår:</i>								
tavalliset — vanliga	22.7	32.5	57.0	78.5	78.9	88.5	83.0	88.0
heikot — svaga	8.2	23.2	21.8	13.5	13.5	4.8	8.1	2.8
puuttuvat — saknas	69.1	44.3	21.2	8.0	7.6	6.7	8.0	9.2
<i>Kainalokarvat: — Armhåls hår:</i>								
tavalliset — vanliga	—	1.4	4.2	8.3	10.3	10.6	13.7	12.8
heikot — svaga	—	2.3	2.7	5.5	3.7	1.0	3.1	0.5
puuttuvat — saknas	100.0	96.3	93.1	86.2	86.0	88.4	83.2	86.7
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

	Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare							
	12—14	15	16	17	18	19	20	21—23
Naispuoliset työntekijät — Kvinnliga arbetare								
<i>Häpykarvat: — Blygdhår:</i>								
tavalliset — vanliga	12.6	27.6	49.4	74.0	82.0	83.3	78.2	89.7
heikot — svaga	22.5	26.4	5.2	0.9	0.9	0.6	1.5	2.4
puuttuvat — saknas	64.9	46.0	45.4	25.1	17.1	16.1	20.3	7.9
<i>Kainalokarvat: — Armhåls hår:</i>								
tavalliset — vanliga	2.6	7.1	18.0	14.8	22.3	21.5	9.3	5.6
heikot — svaga	4.8	4.2	1.6	0.9	0.6	0.2	0.6	—
puuttuvat — saknas	92.6	88.7	80.4	84.3	77.1	78.3	90.1	94.4
<i>Nisät: — Bröst:</i>								
tavalliset — vanliga	24.7	49.8	70.6	90.8	88.0	86.2	90.7	90.5
pienet — små	13.4	19.6	5.4	1.4	2.1	0.3	2.6	9.5
lapsimainen muoto — infantil form	61.9	30.6	24.0	7.8	9.9	13.5	6.7	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Yhdistelmästä ilmenee, että tavallisten häpykarvain prosenttiluku miespuolisilla työntekijöillä suureni sängen nopeasti 19 ikävuoteen saakka, jolloin se oli 88.5. Heikkojen ja puuttuvain häpykarvain prosenttiluku tietenkin samassa suhteessa pieneni. Naispuolisten työntekijöiden häpykarvasto lisääntyi erittäin nopeasti etenkin 15 ja 17 ikävuoden välillä; suurimman laajuuden se saavutti 21—23 vuoden iässä, jolloin 89.7 %:lla tutkituista naispuolisista työntekijöistä oli tavalliset häpykarvat.

Kainalokarvat kehittyivät paljon hitaammin kuin häpykarvat. Tavalliset kainalokarvat oli vain 13.7 %:lla 20-vuotiaista miehistä, muissa ikäluokissa prosenttimäärä oli sitäkin pienempi. Naispuolisista työntekijöistä oli 18-vuotiaalla tavallinen kainalokarvasto yleisin; se oli 22.3 %:lla tämän ikäluokan tutkituista, mutta muissa ikäluokissa vielä harvemmilla.

Naispuolisten työntekijöiden nisät kehittyivät 17 ikävuoteen saakka hyvin nopeasti, niin että 90.8 %:lla 17-vuotiaista tutkituista oli tavalliset nisät. Varttuneemmalla iällä ei tavallisten nisäin prosenttiluku enää moussut.

Härav framgår, att procenttalet av manliga arbetare med vanliga blygdhår rätt snabbt ökades till 19 års ålder, då det utgjorde 88.5 %. Procenttalet för arbetare med svaga blygdhår eller inga sådana avtog naturligtvis i samma mån. De kvinnliga arbetarnas blygdhår tillväxte särskilt snabbt framförallt mellan 15 och 17 års ålder; sin största utbredning nådde det i 21—23 års ålder, då 89.7 % av alla undersökta kvinnliga arbetare hade vanliga blygdhår.

Armhåls håren utvecklades mycket långsammare än blygdhåren. Endast 13.7 % av männen i 20 års ålder hade vanliga armhåls hår och i övriga åldersklasser var procenttalet ännu mindre. Hos de kvinnliga arbetarna förekommo vanliga armhåls hår mest allmänt hos 18-åringarna; det fanns hos 22.3 % av de undersökta i denna åldersklass, men hos än i färre i de övriga åldersklasserna.

De kvinnliga arbetarnas bröst utvecklades mycket snabbt till 17 års ålder, så att 90.8 % av alla de undersökta 17-åringarna hade vanliga bröst. I mera framskriden ålder ökades icke längre procenttalet av de vanliga bröstena.

VII. Henkinen kehitys ja siveellinen tila.

Työläisnuorison henkisen kehityksen valaisemiseksi tutkituilta työntekijöiltä kysyttiin, missä iässä he olivat alkaneet kävellä, puhua ja käydä koulua sekä minkälainen edistyminen koulussa oli ollut, ja tarkastettiin, olivatko työntekijät henkisesti säännöllisiä vai vajaakykyisiä, sekä vihdoin pyydettiin tietoja myös työntekijäin ja heidän omaistensa rikollisuudesta ja alkoholijuomien nauttimisesta.

1. Käveleminen ja puhuminen.

Kysymykseen, minkä ikäisinä asianomaiset olivat alkaneet kävellä, on saatu tietoja kaikkiaan vain 4510 työntekijältä, ja nämäkin ovat yleensä muistaneet mainitun ajan ainoastaan ikävuoden tarkkuudella. Allaoleva yhdistelmä osoittaa, miten tämä ikä vaihteli eri työntekijäryhmissä.

Ikä, vuotta Ålder, år	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken			Kaikkiaan Inalles		
	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.
	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a
Alle 1 — Under 1	21	54	75	182	292	474	22	27	49	225	373	598
1	278	358	636	1593	1272	2865	116	138	254	1987	1768	3755
2	12	12	24	61	29	90	3	2	5	76	43	119
3	2	1	3	18	7	25	1	—	1	21	8	29
4 —	1	—	1	4	4	8	—	—	—	5	4	9
Yhteensä — Summa	314	425	739	1858	1604	3462	142	167	309	2314	2196	4510

Prosentteina — I procent

Alle 1 — Under 1	6.7	12.7	10.2	9.8	18.2	13.7	15.5	16.2	15.9	9.7	17.0	13.3
1	88.5	84.3	86.1	85.7	79.3	82.8	81.7	82.6	82.2	85.9	80.5	83.3
2	3.8	2.8	3.2	3.3	1.8	2.6	2.1	1.2	1.6	3.3	1.9	2.6
3	0.7	0.2	0.4	1.0	0.4	0.7	0.7	—	0.3	0.9	0.4	0.6
4 —	0.3	—	0.1	0.2	0.3	0.2	—	—	—	0.2	0.2	0.2
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kuten yhdistelmästä ilmenee, oli 13.3 % kaikista tiedonantajista alkaneet kävellä jo 1 vuotta nuorempina, 83.3 % 1 vuoden, 2.6 % 2 vuoden ja 0.8 % 3 vuoden ikäisinä tai sitäkin vanhempina. Näin ollen voidaan 1 vuoden ikää pitää tässä suhteessa normaalisenä, kun taas niitä, jotka olivat

VII. Den psykiska utvecklingen och det sedliga tillståndet.

För att belysa arbetarungdomens psykiska utveckling tillfrågades arbetarna, vid vilken ålder de börjat gå, tala och besöka skolan samt med vilken framgång detta senare skett, undersöktes, om arbetarna i psykiskt avseende voro normala eller defekta, samt anhölls slutligen om uppgifter angående brottsligheten jämte förtäringen av alkoholdrycker bland arbetarna och deras anhöriga.

1. Gående och talande.

På frågan, vid vilken ålder vederbörande börjat gå, erhöles svar endast av 4510 arbetare, och även dessa ha i allmänhet erinrat sig nämnda tidpunkt endast med åldersårs noggrannhet. Sammanställningen nedan utvisar, huru denna ålder varierade inom olika arbetargrupper.

Såsom av sammanställningen framgår, hade 13.3 % av alla arbetare, som besvarat frågan, börjat gå redan under 1 års ålder, 83.3 % vid 1 års, 2.6 % vid 2 års och 0.8 % vid 3 års ålder eller ännu senare. Under sådana förhållanden kan 1 års ålder härvidlag anses normal, medan åter de, vilka

alkaneet kävellä vasta 2 vuotta täytettyään, voidaan sanoa kehityksessään hidastuneiksi. Tällaisia kehityksessään hidastuneita oli enemmän mies- kuin naispuolisten työntekijöiden joukossa; edellisistä niitä oli 4.4 % ja jälkimmäisistä 2.5 %. Miespuolisista maataloustyöntekijöistä erikseen niitä oli 4.8 % ja naispuolisista 3.0 %, teollisuustyöntekijöistä vastaavasti 4.5 ja 2.5 % sekä muiden ammattien edustajista 2.8 ja 1.2 %. Maataloustyöntekijöiden keskuudessa kävelemisen alkaminen siis näyttää myöhästyneen suhteellisesti jonkin verran yleisemmin kuin teollisuus- ja muiden työntekijöiden.

Puhumisen alkamisistä on tietoja kaikkiaan 4 278 työntekijältä, joiden joukossa tämä ikä ilmoituksista päättäen vaihteli seuraavasti.

Ikä, vuotta Ålder, år	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken			Kaikkiaan Inalles		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Alle 1 — Under 1	4	20	24	59	117	176	5	7	12	68	144	212
1	280	380	660	1 645	1 296	2 941	126	146	272	2 051	1 822	3 873
2	17	17	34	66	57	123	6	4	10	89	78	167
3	1	2	3	9	4	13	—	—	—	10	6	16
4	1	1	2	5	3	8	—	—	—	6	4	10
Yhteensä — Summa	303	420	723	1 784	1 477	3 261	137	157	294	2 224	2 054	4 278

Prosentteina — I procent

Alle 1 — Under 1	1.4	4.8	3.3	3.3	7.9	5.4	3.6	4.5	4.1	3.1	7.0	5.0
1	92.4	90.5	91.3	92.2	87.7	90.2	92.0	93.0	92.5	92.2	88.7	90.5
2	5.6	4.0	4.7	3.7	3.9	3.8	4.4	2.5	3.4	4.0	3.8	3.9
3	0.3	0.5	0.4	0.5	0.3	0.4	—	—	—	0.4	0.3	0.4
4	0.3	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	—	—	—	0.3	0.2	0.2
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Näiden lukusarjojen mukaan 5.0 % tietoja antaneista työntekijöistä oli alkanut puhua jo 1 vuotta nuorempina, 90.5 % 1 vuoden, 3.9 % 2 vuoden ja 0.6 % 3 vuoden ikäisinä tai sitäkin vanhempina. Sellaisia, jotka olivat alkaneet puhua vasta 2 vuotta täytettyään, oli 4.7 % kaikista miespuolisista ja 4.3 % naispuolisista työntekijöistä, eri ammattiryhmissä taas vastaavasti: maataloustyöntekijöistä 6.2 ja 4.7 %, teollisuustyöntekijöistä 4.5 ja 4.4 % sekä muista työntekijöistä 4.4 ja 2.5 %. Puhumisen kuten kävelemisenkin alkaminen oli näin ollen hidastunut kaikissa ammattiryhmissä useammin mies- kuin naispuolisten työntekijöiden keskuudessa, maataloustyöntekijöiden keskuudessa samoin vähän useammin kuin teollisuus- ja muiden työntekijöiden.

Käveleminen ja puhuminen eivät yleensä olleet hidastuneet samalla henkilöllä. Puhumisen hidas-

börjat gå först sedan de fyllt 2 år, kunna anses efterblivna i sin utveckling. Dylka efterblivna voro mera talrika bland de manliga än bland de kvinnliga arbetarna; av de förra utgjorde de 4.4 %, av de senare 2.5 %. Av de manliga lantarbetarna särskilt utgjorde de 4.8 % och av de kvinnliga 3.0 %, av industriarbetarna resp. 4.5 och 2.5 % samt av representanter för övriga yrken 2.8 och 1.2 %. Bland lantarbetarna förefaller således en efterblivenhet i fråga om gåendet varit relativt mera allmän än bland industri- och övriga arbetare.

Om den ålder då talandet tagit sin början finnes uppgifter av inalles 4 278 arbetare, och enligt desamma varierade denna ålder på följande sätt.

Enligt dessa talserier hade 5.0 % av de arbetare, som inlämnat uppgifter, börjat tala redan innan de fyllt 1 år, 90.5 % vid 1 års, 3.9 % vid 2 års och 0.6 % vid 3 års ålder eller som ännu äldre. Sådana, som börjat tala först sedan de fyllt 2 år, utgjorde 4.7 % av alla manliga och 4.3 % av alla kvinnliga arbetare, resp. 6.2 och 4.7 % av lantarbetarna, 4.5 och 4.4 % av industriarbetarna samt 4.4 och 2.5 % av övriga arbetare. Både förmågan att tala och att gå hade under sådana förhållanden inom alla yrkesgrupper oftare varit efterbliven bland de manliga än bland de kvinnliga arbetarna, bland lantarbetarna tillika något oftare än bland industri- och övriga arbetare.

Gåendet och talandet ha i allmänhet icke båda varit fördröjda hos samma person. Orsaken till efterblivenhet i fråga om talandet har i

tumiseen on useissa tapauksissa voinut olla syynä jokin vaikea tauti lapsena, kuten aivokuume, synnynnäinen heikkous ja kaatumatauti. Kävelemisen alkamista hidastuttaa esim. riisitauti.

2. Koulunkäynti.

Vastaukset kysymykseen, minkä ikäisinä asianomaiset olivat aloittaneet koulunkäyntinsä, ovat paljon täydellisempiä kuin edellä esitetyt tiedot kävelemisen ja puhumisen alkamisesta. Niitä on saatu kaikkiaan 7 253 työntekijältä, ja niiden perusteella on laadittu allaoleva ryhmittely.

många fall varit någon svår sjukdom under barnåren, såsom hjärninflammation, medfödd svaghet och fallandesjuka. Förmågan att börja gå fördröjes t. ex. av rakitis.

2. Skolgång.

Svaren på frågan, vid vilken ålder vederbörande hade begynt sin skolgång, äro mycket fullständigare än de i det föregående framlagda uppgifterna om talandet och gåendet. Unalles 7 253 arbetare ha inlämnat dylika, och med stöd av dem har grupperingen nedan blivit uppjord.

Ikä, vuotta Ålder, år	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit, Övriga yrken			Kaikkiaan Inalles		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yht. S:a
Alle 6 — Under 6	3	10	13	17	14	31	1	2	3	21	26	47
6	17	37	54	152	142	294	16	18	34	185	197	382
7	102	138	240	1 228	1 153	2 381	99	90	189	1 429	1 331	2 810
8	88	112	200	650	614	1 264	43	54	97	781	780	1 561
9	112	107	219	474	399	873	33	33	66	619	539	1 158
10	69	98	167	294	238	532	17	28	45	380	364	744
11—	64	58	122	254	142	396	18	15	33	336	215	551
Yhteensä — Summa	455	560	1 015	3 069	2 702	5 771	227	240	467	3 751	3 502	7 253

Prosentteina — I procent

Alle 6 — Under 6	0.7	1.8	1.3	0.6	0.5	0.5	0.4	0.8	0.6	0.8	0.8	0.6
6	3.7	6.6	5.3	4.9	5.3	5.1	7.1	7.5	7.3	4.9	5.6	5.3
7	22.4	24.6	23.6	40.0	42.7	41.3	43.6	37.5	40.5	38.1	39.4	38.7
8	19.3	20.0	19.7	21.2	22.7	21.9	19.0	22.5	20.8	20.8	22.3	21.5
9	24.6	19.1	21.6	15.4	14.7	15.1	14.5	13.8	14.1	16.5	15.4	16.0
10	15.2	17.5	16.5	9.6	8.8	9.2	7.5	11.6	9.6	10.1	10.4	10.3
11—	14.1	10.4	12.0	8.3	5.3	6.9	7.9	6.3	7.1	9.0	6.1	7.6
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Yhdistelmästä käy selville, että suurin osa, 76.2 % kaikista työntekijöistä oli aloittanut koulunkäynnin 7—9 vuoden ikäisinä, 5.9 % sitä nuorempina ja 17.9 % vanhempina. Maataloustyöntekijäin joukossa niiden osuus, jotka olivat joutuneet kouluun 7—9-vuotiaina, jäi 64.0 %:iin, mutta teollisuustyöntekijäin joukossa se nousi 78.3 %:iin ja muiden työntekijäin joukossa 75.4 %:iin. Sellaisia, jotka olivat aloittaneet koulunkäynnin vasta 11 vuotta täyttäneinä, oli kaikista miespuolisista työntekijöistä 9.0 % ja naispuolisista 6.1 %, maataloustyöntekijöistä erikseen vastaavasti 14.1 ja 10.4 %, teollisuustyöntekijöistä 8.3 ja 5.3 % sekä muista työntekijöistä 7.9 ja 6.3 %. Nämä suhdet luvut osoittavat, että koulunkäynnin alkaminen oli

Av sammanställningen framgår, att den största delen, 76.2 % av samtliga arbetare, hade börjat skolgången i 7—9 års ålder, 5.9 % som yngre och 17.9 % som äldre. Bland lantarbetarna blev andelen av dem som begynt sin skolgång som 7—9-åriga 64.9 %, men bland industriarbetarna steg den till 78.3 % och bland övriga arbetare till 75.4 %. Sådana, som hade börjat skolgången först efter det de fyllt 11 år, utgjorde 9.0 % av alla manliga arbetare och 6.1 % av de kvinnliga, resp. 14.1 och 10.4 % av lantarbetarna, 8.3 och 5.3 % av industriarbetarna samt 7.9 och 6.3 % av övriga arbetare. Dessa proportionstal utvisa, att skolgångens början oftare var fördröjd bland manliga än bland kvinnliga arbetare och likaledes relativt

nyöhästynyt tavallisemmin mies- kuin naispuolisten työntekijäin keskuudessa ja niinkään suhteellisesti yleisemmin maatalous- kuin teollisuus- ja muiden työntekijäin keskuudessa.

Tämän ohessa kysyttiin myös työntekijäin edistymistä koulussa, jolloin vastauksiin nähden oli kolme vaihtoehtoa: hyvä, kohtalainen ja heikko. Tiedot, joita on saatu kaikkiaan 7 206 työntekijältä, on koottu liitetauluun XIX ja sen nojalla ensinnäkin seuraavaan yhdistelmään.

Edistyminen koulussa Framsteg i skolan	Maatalous Lantbruk			Teollisuus Industri			Muut ammatit Övriga yrken			Kaikkiaan Inalles		
	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.	Miesp.	Naisp.	Yht.
	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a	Mk.	Kvk.	S:a
hyvä — goda	63	124	187	540	504	1 044	67	70	137	670	698	1 368
kohtalainen — me- delmättiga	355	408	763	2 307	2 066	4 373	149	165	314	2 811	2 639	5 450
heikko — svaga ..	84	23	57	207	111	318	10	3	13	251	137	388
Yhteensä — Summa	452	555	1 007	3 054	2 681	5 735	226	238	464	3 732	3 474	7 206

Prosentteina — I procent

hyvä — goda	13.9	22.3	18.6	17.7	18.4	18.2	29.7	29.4	29.6	18.0	20.1	19.0
kohtalainen — me- delmättiga	78.6	73.5	75.8	75.5	77.5	76.3	65.9	69.3	67.7	75.3	76.0	75.6
heikko — svaga ..	7.5	4.2	5.6	6.8	4.1	5.5	4.4	1.3	2.8	6.7	3.9	5.4
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kaikista työntekijöistä kuului, kuten yhdistelmästä näkyy, 75.6 % kohtalaisesti edistyneisiin, kun taas 19.0 % oli hyvin ja 5.4 % huonosti edistyneitä. Naispuolisista työntekijöistä oli yleensä suhteellisesti suurempi määrä hyvin edistyneitä ja pienempi määrä heikosti edistyneitä kuin miespuolisista, joskaan erotus ei ollut tuntuva. Eri ammattiryhmien osalta eivät maatalous- ja teollisuus-työntekijäin suhdeluvut sanottavasti poikenneet toisistaan, mutta nämä molemmat ryhmät jäivät sikäli epäsuotuisampaan väloon kuin muiden ammattien edustajat, että viimeksi mainittujen joukossa oli suhteellisesti runsaimmin hyvin edistyneitä ja vähimmäin heikosti edistyneitä.

Seuraavassa taulukossa on vielä teollisuustyöntekijät ryhmitetty erikseen teollisuudenhaaroittain sen mukaan, kuinka he olivat koulussa edistyneet. Taulukon perustuksella voidaan tuloksista mainita, että hyvin edistyneitä oli verraten paljon, 32.4—25.3 %, m. m. kemian teollisuuden, valaistus- ja voimansiirtoteollisuuden, paperiteollisuuden ja rakennusteollisuuden työntekijäin keskuudessa, jota vastoin kivi-, savi- ja lasiteollisuuden sekä ravinto-

mera allmänt bland lantarbetare än i industri- och övriga arbetare.

I samband härmed förfrågades även om arbetarnas framsteg i skolan, varvid det fanns tre alternativ: goda, medelmättiga och svaga. Svaren, vilka erhöles av inalles 7 206 arbetare, ha införts i tabellbilaga XIX och med ledning av densamma för det första i följande sammanställning.

Såsom av sammanställningen synes, hade 75.6 % av samtliga arbetare gjort medelmättiga framsteg i skolan, medan åter 19.0 % hade gjort goda och 5.4 % svaga framsteg. Bland de kvinnliga arbetarna fanns i allmänhet ett relativt större antal personer med goda och ett mindre antal med svaga framsteg än bland de manliga, även om skillnaden icke var kännbar. Vad de olika yrkesgrupperna beträffar, så skiljde sig proportions-talen för lant- och industriarbetarna icke nämnvärt från varandra, men dessa båda grupper framstodo i ett ofördelaktigare ljus än representanterna för övriga yrken, då det bland de sistnämnda fanns relativt flera personer med goda och färre med svaga framsteg.

Vidare ha i följande tabell industriarbetarna i olika industrigrenar grupperats med hänsyn till deras framsteg i skolan. Med stöd av denna tabell kan om resultatet sägas, att det förekom relativt många med goda framsteg, 32.4—25.3 %, bland arbetarna inom den kemiska industrin, belysnings- och kraftöverföringsindustrin, pappersindustrin och byggnadsindustrin, varemot det fanns relativt flera med svaga framsteg, 9.0 och

ja nautintoaineteollisuuden työntekijäin piirissä oli suhteellisesti enemmän, 9.9 ja 8.8 %, heikosti edistyneitä.

8.8 %, bland arbetarna inom sten-, ler- och glasindustrin samt närings- och njutningsmedelsindustrin.

Teollisuus — Industri	Edistyminen koulussa Framsteg i skolan			Yhteensä Summa	Siitä % — Därav %		
	hyvä goda	kohtalainen medelmåttiga	heikko svaga		hyvä goda	kohtalainen medelmåttiga	heikko svaga
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	47	373	32	452	10.4	82.5	7.1
Konepajat — Mekaniska verkstäder	164	603	40	807	20.3	74.7	5.0
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	44	156	22	222	19.8	70.3	9.9
Kemian teollisuus — Kemisk industri	36	70	5	111	32.4	63.1	4.5
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	36	340	18	394	9.1	86.3	4.6
Kutomateollisuus — Textilindustri	103	687	43	833	12.4	82.5	5.1
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	76	369	11	456	16.7	80.9	2.4
Paperiteollisuus — Pappersindustri	130	353	22	505	25.7	69.9	4.4
Puuteollisuus — Träindustri	225	792	77	1 094	20.6	72.4	7.0
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	38	201	23	262	14.5	76.7	8.8
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	16	43	1	60	26.6	71.7	1.7
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	48	179	7	234	20.5	76.5	3.0
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	39	107	8	154	25.3	69.5	5.2
Muu teollisuus — Annan industri	42	100	9	151	27.8	66.2	6.0
Yhteensä — Summa	1 044	4 373	318	5 735	18.2	76.3	5.5

3. Henkinen vajaakykyisyys.

Tutkijalääkärit kohdistivat edelleen huomiota siihen, näyttikö kukin työntekijä henkisesti säännölliseltä vai oliko joukossa myös vajaakykyisiä. Näiden havaintojen tuloksena oli, että 63 eli 0.9 % kaikista työntekijöistä todettiin henkisesti vajaakykyisiksi. Allaoleva yhdistelmä valaisee kysymyksessä olevien vajaakykyisten jakaantumista ammatti- ja ikäryhmittäin.

3. Psykisk undermålighet.

De undersökande läkarna fäste vidare uppmärksamhet vid den omständigheten, om varje arbetare i psykiskt hänseende föreföll normal eller om det bland dem förekom defekta. Resultatet var, att 63 eller 0.9 % av samtliga arbetare konstaterades vara psykiskt defekta. Sammanställningen nedan belyser de ifrågavarande psykiskt defekta personernas fördelning enligt yrkes- och åldersgrupper.

	Henkisesti vajaakykyisiä Psykiskt defekta			Prosentteina kaikista I procent av samtliga		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yhteensä Summa	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yhteensä Summa
Maatalous — Lantbruk	5	6	11	1.1	1.0	1.1
Teollisuus — Industri	32	18	50	1.0	0.7	0.9
Muut ammatit — Övriga yrken	1	1	2	0.4	0.4	0.4
Yhteensä — Summa	38	25	63	1.0	0.7	0.9

Siitä: — Därav:

18 v. nuorempia — Under 18 år	14	11	25	0.8	0.7	0.8
18 v. täyttäneitä — Fyllda 18 år	24	14	38	1.1	0.7	0.9

Miespuolisista työntekijöistä oli henkisesti vajaakykyisiä 1.0 % ja naispuolisista 0.7 %, edellisistä siis suhteellisesti jonkin verran enemmän kuin

I enlighet härmed voro 1.0 % av de manliga och 0.7 % av de kvinnliga arbetarna psykiskt defekta, av de förra alltså relativt något flera

jälkimmäisistä. Mitä eri ammattiryhmiin tulee, oli maataloustyöntekijöistä 1.1 %, teollisuustyöntekijöistä 0.9 % ja muista vain 0.4 % vajaakykyisiä; mies- ja naispuolisten työntekijäin välillä oli tässä kohdin huomattavin ero teollisuustyöntekijäin joukossa.

Jos tarkastellaan vajaakykyisten jakaantumista iän mukaan, havaitaan, että niitä miespuolisten työntekijäin keskuudessa oli suhteellisesti enemmän 18 vuotta täyttäneiden kuin 18 vuotta nuorempien ikäluokassa, vastaavien suhdelukujen ollessa 1.1 ja 0.8 %, samalla kuin niitä naispuolisten työntekijäin joukossa oli kummassakin ikäryhmässä suhteellisesti yhtä paljon, 0.7 %.

Tiedot siitä, miten asianomaisten vajaakykyisyys ilmeni, osoittavat, että tutkittujen piirissä tavattiin ainoastaan vajaamielisyyden lievempiä asteita: heikko- ja vähämielisiä (debiilejä ja imbecillejä), mutta ei varsinaisia tydsämielisiä eli idiootteja, joilla kehityshäiriö on suurin. Eräiden tutkittujen muisti oli huono ja ajatustoiminta hidas, eräiden toisten ilme tyhmä ja vastaukset vaillinaisia, jotkut vastasivat ja puhuivat hieman sekavasti, vaikka eivät asiattomia, ja joku vaikutti „pikkuvanhalta”; myös psykopaatteja oli tutki-
tuissa.

Kaikkiaan 233 työntekijällä eli 3.2 %:lla tutkittujen koko luvusta oli vastauksista päättäen ilmennyt mielitauteja läheisessä suvussa. Miespuolisista tutkituista kuului näihin 122 eli 3.2 % ja naispuolisista 111 eli 3.1 %. Seuraavassa yhdistelmässä esitetään mainittujen työntekijäin jakaantuminen ammatin ja iän perustuksella.

	Mielitauteja suvussa			Prosentteina kaikista		
	Sinnessjukdomar i släkten			I procent av samtliga		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yhteensä Summa	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yhteensä Summa
Maatalous — Lantbruk	22	24	46	4.7	4.2	4.4
Teollisuus — Industri	95	81	176	3.0	3.0	3.0
Muut ammatit — Övriga yrken	5	6	11	2.1	2.5	2.3
Yhteensä — Summa	122	111	233	3.2	3.1	3.2
Sistä: — Därav:						
18 v. nuorempia — Under 18 år	47	50	97	2.8	3.1	2.9
18 v. täyttäneitä — Fyllda 18 år	75	61	136	3.5	3.2	3.4

Maataloustyöntekijäin joukossa oli tämän mukaan verraten paljon, 4.4 %, niitä, joiden suvussa oli ilmennyt mielitauteja, vastaavan suhdeluvun jäädessä teollisuustyöntekijäin osalta 3.0 %:iin ja muiden työntekijäin osalta vain 2.3 %:iin. Mies- ja naispuolisten työntekijäin välillä ei eri ammattiryhmissä tässä kohdin ollut sanottavaa eroa. Ikä-

än av de senare. Vad de olika ynkessgrupperna beträffar, så voro 1.1 % av lantarbetarna, 0.9 % av industriarbetarna och endast 0.4 % av övriga arbetare psykiskt defekta; den största skillnaden mellan de manliga och kvinnliga arbetarna fanns bland industriarbetarna.

Om man granskar de psykiskt defektas fördelning enligt ålder, ser man, att det bland de manliga arbetarna fanns relativt flera sådana i ålder över än under 18 år, då resp. proportionstal utgjorde 1.1 och 0.8 %, samtidigt som det bland de kvinnliga arbetarna fanns relativt lika många, 0.7 %, av dem inom vardera åldersgruppen.

Uppgifterna om huru vederbörande personers psykiska undermålighet trädde i dagen, utvisa, att bland de undersökta endast påträffades lindrigare grader av psykisk undermålighet: debila och imbecilla, men icke egentliga idioter, hos vilka störningen i utvecklingen är störst. Några av de undersökta hade dåligt minne och långsam tankeverksamhet, några andra en enfaldig uppsyn och deras svar voro bristfälliga, en del åter yttrade sig något oredigt men höllo sig likväl till saken och någon gjorde ett „lillgammalt” intryck; även psykopater förekommo bland de undersökta.

Hos inalles 233 arbetare eller 3.2 % av de undersökta hela antal hade, att döma av svaren, förekommit sinnessjukdomar inom den nära släkten. Till dem hörde 122 eller 3.2 % av de manliga undersökta och 111 eller 3.1 % av de kvinnliga. I följande sammanställning framlägges de nämnda arbetarnas fördelning enligt yrke och ålder.

Bland lantarbetarna fanns det enligt denna relativt många, 4.4 %, inom vilkas släkt förekommit sinnessjukdomar, medan motsvarande proportionstal för industriarbetarna stannade vid 3.0 % och för övriga arbetare vid endast 2.3 %. Mellan manliga och kvinnliga arbetare förefanns ingen nämnvärd skillnad inom olika ynkessgrupper. Åldersför-

jako taas osoittaa, että työntekijöitä, joiden suvussa oli mielitauteja, oli jonkin verran runsaammin 18 vuotta täyttäneiden kuin 18 vuotta nuorempien ikäluokassa; suhdetta kuvastavat prosenttiluvut 3.4 ja 2.9.

Seuraavaan taulukkoon kootut lukusarjat valaisevat mielitautien ilmenemistä teollisuustyöntekijäin suvussa erikseen teollisuudenhaaroittain.

delningen åter visar, att antalet arbetare, inom vilkas släkt sinnessjukdomar konstaterats, var något större bland dem som fyllt 18 år än inom yngre åldersklasser; proportionen åskådliggöres av procenttalen 3.4 och 2.9.

De i följande tabell sammanställda talserierna belysa enligt industrigrenar förekomsten av sinnessjukdomar inom industriarbetarnas släkter.

Teollisuus — Industri	Mielitautuja suvussa Sinnessjukdomar i släkten			Procenttina kalkista I procent av samtliga		
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yhteensä Summa	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Yhteensä Summa
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk . . .	11	2	13	3.2	1.7	2.8
Konepajat — Mekaniska verkstäder	24	2	26	3.1	4.3	3.2
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	4	4	8	3.3	4.0	3.6
Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	2	2	—	2.3	1.8
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri..	4	6	10	2.3	2.6	2.5
Kutomateollisuus — Textilindustri	3	24	27	1.9	3.5	3.2
Vaateusteollisuus — Beklädnadsindustri	3	10	13	7.5	2.3	2.8
Paperiteollisuus — Pappersindustri	7	7	14	3.8	2.1	2.7
Puuteollisuus — Träindustri	22	15	37	2.7	5.1	3.3
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	4	5	9	4.3	2.9	3.4
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	2	—	2	3.6	—	3.2
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	2	1	3	1.4	1.1	1.3
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	6	—	6	4.5	—	3.8
Muu teollisuus — Annan industri	3	3	6	6.4	2.8	3.9
Yhteensä — Summa	95	81	176	3.0	3.0	3.0

Jollei oteta huomioon sekalaista „muun teollisuuden” ryhmää, oli työntekijöitä, joiden suvussa oli ilmennyt mielitauteja, suhteellisesti enimmänsä, 3.8—3.3 %, rakennus-, kivi-, savi- ja lasi-, ravinto- ja nautintoaine- sekä puuteollisuudessa, vähimmänsä, 1.3—1.8 %, graafillisessa ja kemian teollisuudessa. Mies- ja naispuolisten työntekijäin suhdelukujen välillä oli eri teollisuudenhaaroissa melkoisia eroavaisuuksia, jotka nähtävästi osittain johtuvat satunnaisuuksista, kun tutkimusaineisto eräissä ryhmissä oli varsin pieni.

4. Rikollisuus.

Rikollisuutta koskevaan kysymykseen saadut tiedot näyttävät jääneen melko hajanaisiksi ja epätäydellisiksi, joten niiden nojalla ei voida tehdä sanottavia johtopäätöksiä tästä seikasta. Toisaalta on tietoja työntekijäin itsensä, toisaalta heidän läheisten sukulaistensa rikoksista, mutta kummassakin suhteessa aineisto ilmeisesti on puutteellinen. Näin ollen ei tässä yhteydessä esitetä minkäänlaisia suhdelukuja.

4. Brottslighet.

De uppgifter vilka erhöles som svar på förfrågningen om brottsligheten förefalla att ha utfallit rätt heterogent och ofullständigt, så att man med stöd av dem icke är i stånd att draga några nämnvärda slutledningar härom. Dels föreligga uppgifter om arbetarnas egen, dels om deras nära anförvantes brottslighet, men i vardera händelsen är materialet uppenbart bristfälligt. Därför framlägges i detta sammanhang inga som helst proportionstal.

Itse työntekijäin joukossa oli vastauksista päätäten 34 rikoksista tuomittua; niistä oli 31 miestä ja 3 naispuolisia. Mikäli näiden tekemien rikosten laatu on mainittu, oli miespuolisista työntekijöistä 12 tuomittu juopumuksesta, 4 varkaudesta, 3 pahoinpitelystä, 2 näpistelystä, 2 polkupyörällä ajosta puistossa tai käytävällä, 1 valtiopetoksesta, 1 väärästä valasta, 1 puukotuksesta ja 1 sprin hallussapidosta, naispuolisista työntekijöistä taas 1 näpistelystä ja 1 polkupyörällä ajosta puistossa. Rangaistusta oli 3 miespuolista 17-vuotiaita, muut 18—22-vuotiaita.

Mitä työntekijäin läheisten sukulaisten tekemiin rikoksiin tulee, on niitä ilmoitettu kaikkiaan 65 tapauksessa. Rikosten laatu on kuitenkin vielä niistäkin 18 tapauksessa jäänyt tuntemattomaksi; muissa tapauksissa oli sukulaisista 15 tuomittu varkaudesta, 13 murhasta tai taposta, 5 kielto-lakirikoksista, 3 ryöstöstä, 3 väarennyksestä, 2 tap-pelusta, 2 näpistelystä, 1 puukotuksesta, 1 pahoin-pitelystä, 1 kavalluksesta ja 1 luvattomasta met-sästyksestä. Useimmiten rikollinen sukulainen oli veli, monesti myös isä, isän veli j. n. e.

5. Alkoholijuomien nauttiminen.

Tutkimukseen käytetyn kaavakkeen viimeiset kysymykset koskivat alkoholijuomien nauttimista itse nuorten työntekijäin ja heidän vanhempiansa keskuudessa.

Niihin saaduista vastauksista käy ensinnäkin selville, että naispuolisista työntekijöistä vain 4 oli nauttinut alkoholijuomia ja että näistä 2 oli kuto-mateollisuuden, 1 vaatetusteollisuuden ja 1 nahka- ja karvateollisuuden työntekijöitä. Miespuo-lisista työntekijöistä sen sijaan on kaikkiaan 707 eli 18.5 % ilmoittanut nauttineensa alkoholi-juomia, yleensä kohtuullisesti tai vähäisessä mää-rin, niin että ainoastaan 4 heistä on myöntänyt olevansa varsinaisia juoppoja. Miten mainitut miespuoliset työntekijät jakaantuivat ammatin ja iän mukaan, näkyy allaolevasta yhdistelmästä.

Bland arbetarna själva fanns, av uppgifterna att döma, 34 sådana, vilka dömts för någon för-brytelse; av dem voro 31 manliga och 3 kvinnliga. Försåvitt förbrytelseernas beskaffenhet funnit om-nämmande, hade av de manliga arbetarna 12 blivit dömda för fylleri, 4 för stöld, 3 för misshandel, 2 för snatteri, 2 för att ha åkt cykel i parker eller på trottoaren, 1 för högförräderi, 1 för men-ed, 1 för knivning och 1 för innehavande av sprit, av de kvinnliga arbetarna åter 1 för snat-teri och 1 för att ha åkt cykel i parker. Av de bestraffade voro 3 manliga 17-åringar, de övriga 18—22-åringar.

Om brott förövade av arbetarnas nära anför- vanter anmäldes i 65 fall. Brottsens beskaffenhet har emmellertid ännu i 18 av dessa fall förblivit okänd; i övriga fall hade 15 av släktingarna dömts för stöld, 13 för mord eller dräp, 5 för förbudslagsbrott, 3 för rån, 3 för förfalskning, 2 för slagsmål, 2 för snatteri, 1 för knivning, 1 för misshandel, 1 för försämling och 1 för tjuvskytte. För det mesta var den brottliga släk- ingen en bror, ofta även far, farbror o. s. v.

5. Förtäring av alkoholdrycker.

De sista frågorna i undersökningsformuläret berörde förtäring av alkoholdrycker bland de unga arbetarna själva jänte deras föräldrar.

Härpå ingångna svar utvisa först och främst, att endast 4 av de kvinnliga arbetarna förtärt alkoholdrycker och att 2 av dem tillhörde textil-industrin, 1 beklädnadsindustrin och 1 läder- och härindustrin. Av de manliga arbetarna ha där- emot 707 eller 18.5 % anmält, att de förtärt alko-holdrycker, i allmänhet i måttliga eller små kvan- titeter, så att endast 4 medgivit att de voro verk- ligen fyllerister. Hur de nämnda manliga arbe- tarna fördela sig enligt yrke och ålder, framgår av sammanställningen nedan.

	I k å, v u o t t a — Å l d e r, å r							Yht. S:a
	-15	16	17	18	19	20	21—23	
Alkoholijuomia nauttineita — Arbetare, som förtärt alkoholdrycker								
Maatalous — Lantbruk	1	—	5	5	16	9	7	43
Teollisuus — Industri	2	16	48	113	150	136	176	641
Muut ammatit — Övriga yrken	—	1	5	2	5	5	5	23
Yhteensä — Summa	3.	17	58	120	171	150	188	707
Prosenttelna kaikista — I procent av samtliga								
Maatalous — Lantbruk	1.1	—	6.8	6.7	22.5	26.5	30.4	9.2
Teollisuus — Industri	0.7	3.4	9.4	18.5	28.3	39.9	48.2	20.6
Muut ammatit — Övriga yrken	—	1.9	11.9	8.7	21.7	27.8	41.7	9.8
Yhteensä — Summa	0.7	2.7	9.3	16.0	27.4	38.2	47.0	18.5

Yhdistelmässä esitetyistä tiedoista päättäen oli alkoholijuomien nauttimisen yleisyydessä eri elinkeinohaaroja edustavien miespuolisten työntekijäin keskuudessa varsin huomattavaa eroavaisuutta. Suhteellisesti vähemmän, 9.2 %, oli alkoholijuomia nauttineita maataloustyöntekijäin, enimmänsä, 20.6 %, taas teollisuustyöntekijäin joukossa. Nuorimmissa ikäluokissa oli alkoholi-juomia nauttineiden prosenttimäärä, kuten luonnollista, kauttaaltaan pieni, mutta se suureni nopeasti varttuneempaan ikään siirryttäessä, niin että 21—23-vuotiaista teollisuustyöntekijöistä jo lähes puolet, 48.2 %, maataloustyöntekijöistä melkein $\frac{1}{3}$ ja muista työntekijöistä $\frac{2}{3}$ kuului niihin.

Tarkastettaessa alkoholijuomien nauttimisen yleisyyttä miespuolisten teollisuustyöntekijäin keskuudessa erikseen teollisuudenhaaroittain on tul- seuraavan taulukon osoittamiin tuloksiin; siinä on kysymyksessä olevat työntekijät jaettu 18 vuotta nuorempiin ja 18 vuotta täyttäneisiin.

Teollisuus — Industri	Alkoholijuomia nauttineita Arbetare, som förtärt alko- holdrycker			Prosentteina kaikista. I procent av samtliga		
	18 v. nuor. Under 18 år	18 v. täytt. Fyllda 18 år	Yhteensä Summa	18 v. nuor. Under 18 år	18 v. täytt. Fyllda 18 år	Yhteensä Summa
	Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	8	56	64	5.3	28.3
Konepajat — Mekaniska verkstäder	18	122	140	6.3	25.0	18.1
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	1	24	25	2.0	33.3	20.5
Kemian teollisuus — Kemisk industri	1	10	11	14.3	52.6	42.3
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri ..	3	36	39	3.6	40.9	22.7
Kutomateollisuus — Textilindustri	4	28	32	5.1	36.4	20.5
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	—	7	7	—	26.9	17.5
Paperiteollisuus — Pappersindustri	3	39	42	4.3	33.9	22.7
Puuteollisuus — Träindustri	13	161	174	3.6	34.4	21.1
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njut- ningsmedelsindustri	2	16	18	5.9	27.6	19.6
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	1	9	10	4.5	26.5	17.9
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	4	22	26	7.1	25.0	18.2
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	4	31	35	9.8	34.1	26.5
Muu teollisuus — Annan industri	4	14	18	19.0	53.8	36.8
Yhteensä — Summa	66	575	641	5.2	31.1	20.6

Suhteellisesti lukuisimmin oli alkoholijuomia nauttineita kemian teollisuuden työntekijäin joukossa, kaikkiaan runsaasti $\frac{2}{3}$ ja 18 vuotta täyttäneistä erikseen enemmän kuin puolet. Toisella sijalla olivat „muun teollisuuden” työntekijät, joiden piirissä sekalaiset ulkotyöntekijät olivat tyypillisimpänä aineksena, ja sen jälkeen rakennusteollisuuden työntekijät. Edullisimman kuvan tässä kohdin tarjoavat sitä vastoin vaatetusteollisuuden sekä valaistus- ja voimansiirtoteollisuuden työntekijät, joista vain 17.5 ja 17.9 % oli nauttinut alkoholijuomia.

Selvitys työntekijäin vanhempien alkoholinkäytöstä voidaan tässä rajoittaa niihin 3 731 tapauk-

Att döma av de framlagda uppgifterna förekom en synnerligen anmärkningsvärd skillnad i fråga om förtäring av alkoholdrycker mellan de manliga representanterna för olika näringsgrenar. Det relativt minsta antalet personer, som förtärt alkoholdrycker, näml. 9.2 %, fanns bland lantarbetarna, det största, 20.6 %, åter bland industriarbetarna. Inom de yngsta åldersklasserna var procenttalet för alkoholförtärande personer, naturligt nog, genomgående lågt, men det ökades snabbt med tilltagande ålder, så att redan nära hälften, 48.2 %, av de 21—23-åriga industriarbetarna och nästan $\frac{1}{3}$ av lantarbetarna och $\frac{2}{3}$ av övriga arbetare tillhörde dem.

Då man granskat alkoholförtäringens utbredning särskilt bland de manliga industriarbetarna inom olika industrigrenar, har man kommit till resultatet i följande tabell, där de ifrågavarande arbetarna uppdelats i åldersklasser under och över 18 år.

Förhållandevis mest talrika förekommo personer, vilka förtärt alkoholdrycker, bland arbetarna inom den kemiska industrin, inalles drygt $\frac{2}{3}$ och av dem som fyllt 18 år särskilt, mer än halva antalet. På andra plats kommo arbetarna inom „annan industri”, bland vilka diverse utarbetare utgjorde det mest typiska materialet, och därefter arbetarna inom byggnadsindustrin. Den fördelaktigaste bilden erbjuda i detta hänseende däremot arbetarna inom beklädnads- samt belysnings- och kraftöverföringsindustrierna, av vilka endast 17.5 och 17.9 % hade förtärt alkoholdrycker.

Utredningen rörande förbrukningen av alkoholdrycker hos arbetarnas föräldrar kan här begrän-

scen, joissa on saatu tietoja miespuolisten työntekijäin isien suhtautumisesta alkoholiuomiin. Kun verrataan itse miespuolisten työntekijäin ja heidän isiensä alkoholijuomien nauttimista kussakin näissä tapauksissa keskenään, saadaan liitetaulussa XX esitetty ryhmitys ja tämän nojalla taas seuraava taulukko.

sas till de 3 731 fall, där uppgifter erhållits om hur de manliga arbetarnas fäder förhållit sig till dessa drycker. Då man jämför arbetarnas egen alkoholförbrukning med deras fäders för vart och ett av dessa fall, erhålles den i tabellbilaga XX framlagda grupperingen och med stöd av denna åter följande tabell.

	Absoluuttiset luvut Absoluta tal				Prosentteina — I procent			
	Isä raitis Fadern nykter		Isä ei raitis Fadern icke nykter		Isä raitis Fadern nykter		Isä ei raitis Fadern icke nykter	
	Työntekijä itse — Arbetaren själv				Työntekijä itse — Arbetaren själv			
	raitis nykter	ei raitis icke nykter	raitis nykter	ei raitis icke nykter	raitis nykter	ei raitis icke nykter	raitis nykter	ei raitis icke nykter
Maatalous — Lantbruk	262	17	155	25	93.9	6.1	86.1	13.9
Teollisuus — Industri	1 432	262	987	361	84.5	15.5	73.2	26.8
Muut ammatit — Övriga yrken	121	8	87	14	93.8	6.2	86.1	13.9
Yhteensä — Summa	1 815	287	1 229	400	86.3	13.7	75.4	24.6
Siitä: — Därav:								
18 v. nuorempia — Under 18 år	942	36	634	40	96.3	3.7	94.1	5.9
18 v. täyttäneitä — Fyllda 18 år	873	251	595	360	77.7	22.3	62.3	37.7

Kaikkiaan oli kysymyksessä olevista isistä 2 102 eli 56.3 % näiden tietojen mukaan raittiita ja 1 629 eli 43.7 % ei-raittiita. Raittiiden isien pojista oli vain 13.7 %, mutta ei-raittiiden isien pojista 24.6 % käyttänyt alkoholiuomia. Toisaalta taas raittiiden työntekijäin isistä oli 40.4 %, ei-raittiiden työntekijäin isistä sen sijaan kokonaista 58.2 % alkoholijuomien käyttäjiä. Ilmiö oli samansuuntainen niin hyvin maatalous- kuin teollisuus- ja muidenkin työntekijäin ryhmissä.

Inalles voro enligt dessa uppgifter 2 102 eller 56.3 % av de ifrågavarande fäderna nyktra och 1 629 eller 43.7 % icke-nyktra. Av de nyktra fädernas söner hade endast 13.7 %, men av de icke-nyktra 24.6 % förtärt alkoholdrycker. Å andra sidan voro 40.4 % av de nyktra arbetarnas fäder, men däremot hela 58.2 % av de icke-nyktra arbetarnas fäder förbrukare av alkoholdrycker. Denna företeelse var likartad både bland lant-, industri- och övriga arbetare.

Teollisuus — Industri	Absoluuttiset luvut Absoluta tal				Prosentteina — I procent			
	Isä raitis Fadern nykter		Isä ei raitis Fadern icke nykter		Isä raitis Fadern nykter		Isä ei raitis Fadern icke nykter	
	Työntekijä itse — Arbetaren själv				Työntekijä itse — Arbetaren själv			
	raitis nykter	ei raitis icke nykter	raitis nykter	ei raitis icke nykter	raitis nykter	ei raitis icke nykter	raitis nykter	ei raitis icke nykter
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk..	156	29	122	32	84.3	15.7	79.2	20.8
Konepajat — Mekaniska verkstäder	373	58	243	77	86.5	13.5	75.9	24.1
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	45	12	52	13	78.9	21.1	80.0	20.0
Kemian teollisuus — Kemisk industri	8	3	7	7	72.7	27.3	50.0	50.0
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	90	21	41	18	81.1	18.9	69.5	30.5
Kutomateollisuus — Textilindustri	84	15	40	17	84.8	15.2	70.2	29.8
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	22	1	9	6	95.7	4.3	60.0	40.0
Paperiteollisuus — Pappersindustri	65	10	71	30	86.7	13.3	70.3	29.7
Puuteollisuus — Träindustri	387	75	249	94	83.8	16.2	72.6	27.4
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	45	6	26	12	88.2	11.8	68.4	31.6
Valaistus- ja voimasiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	28	3	18	7	90.3	9.7	72.0	28.0
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	66	10	49	16	86.8	13.2	75.4	24.6
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	48	13	46	20	78.7	21.3	69.7	30.3
Muu teollisuus — Annan industri	15	6	14	12	71.4	28.6	53.8	46.2
Yhteensä — Summa	1 432	262	987	361	84.5	15.5	73.2	26.8

Edellä olevan taulukon prosenttilukujen pohjalla voidaan myös eri teollisuudenhaaroja silmällä pitäen poikkeuksetta todeta sama sääntö, että raittiiden isien pojilla oli vähemmän taipumusta alkoholijuomien käyttämiseen kuin ei-raittiiden isien pojilla.

På grund av procenttalen i ovanstående tabell kan man, med hänsyn till olika industrigrenar, som en regel utan undantag konstatera, att nyktra fädrens söner visade mindre böjelse för förtäring av alkoholdrycker än icke-nyktra fädrens söner.

VIII. Loppukatsaus.

Edellä esitetyn selvityksen tarkoituksena on ollut, asiasta tehdyn eduskunta-aloitteen mukaan, antaa kokonaiskuva maamme työläisnuorisosta ja sen oloista, silmällä pitäen nuorten työntekijäin suojelua koskevan lainsäädännön vastaista kehittämistä. Kun tällaista laajaa sosialista erikoistutkimusta, jossa työläisnuorison työ-, palkka-, asunto- ja sivistysolojen lisäksi on lääkärrien avulla valaistu seikka-peräisesti myös sen terveysoloja, vieläpä ruumiillista ja henkistä kehitystäkin, ei meillä ole ennen toimeenpantu, on tässä vain joidenkin yksityisten kysymysten kohdalla voitu tehdä vertailuja aikaisempien tutkimusten tuloksiin.

Itse esillä olevan tutkimuksen aineistosta on huomautettava, että pääelinkeinohaarat, maatalous, teollisuus ja muut ammatit, ovat siinä varsin epätasaisesti edustettuina. Siihen nähden, että kerätystä aineistosta $\frac{1}{6}$ koskee teollisuustyöntekijöitä, tuloksetkin tarjoavat varmemman pohjan juuri teollisuusnuorison olosuhteiden yksityiskohtaiselle tarkastelulle; samalla siitä kuitenkin saadaan sopivaa yleistä taustaa myös maatalous- ja muun nuorison aseman valaisemiseksi, vaikka aineiston vähäisyys ja epäyhtenäisyys näiltä osilta onkin monesti vaikuttanut haitallisesti laskelmiin. Suppean loppukatsauksen puitteissa voidaan tutkimuksen päätuloksista kohdistaa huomiota seuraaviin.

Käytettävissä olevat tiedot osoittavat ensinnäkin, että siirtyminen maaseudulta kaupunkiin, maatalopakko, on ammatissatoimivan nuorison keskuudessa melko tavallista. Kaupungeissa työskentelevästä nuorisosta on vain vähän enemmän kuin puolet kaupungeissa syntyneitä, naispuolisista työntekijöistä vielä pienempi osa kuin miespuolisista. Naispuolisen työläisnuorison jonkin verran yleisempään maatalopakoon saattaa olla syytä m. m. se tästä tutkimuksesta ilmenevä seikka, että naispuolisilla työntekijöillä on maataloustyössä ylipäänsä pitempi työaika ja raskaampi työ kuin miespuolisilla, kun taas teollisuustyössä, johon maaseudulta kaupunkiin muuttavat useimmiten joutuvat, asian laita on päinvastainen. Muuten on havaittu, että maataloustyöntekijät ovat ryhtyneet ansiotyöhön huomattavalta

VIII. Slutöversikt.

Ovan framställda utredning har, i enlighet med Riksdagens petition i ärendet, haft till ändamål att giva en totalbild av vårt lands arbetarungdom och dess förhållanden med fäst avseende å det framtida utvecklandet av skyddslagstiftningen för unga arbetare. Då någon social specialundersökning av den art och omfattning som denna, belysande ej blott arbetarungdomens arbets-, löne-, bostads- och bildningsförhållanden, utan med läkares tillhjälp utförligen även dess hälsoförhållanden ävensom kroppsliga och psykiska utveckling, aldrig tidigare hos oss verkstälts, har här jämförelse med äldre undersökningsresultat kunnat anställas endast i samband med några enskilda detaljfrågor.

Beträffande materialet till föreliggande undersökning bör framhållas, att huvudnäringsgrenarna, lantbruk, industri och övriga yrken, äro mycket ojämnt företrädda. I anseende till att $\frac{1}{6}$ av det samlade materialet avse industriarbetare, är den genom undersökningsresultatet erhållna grunden för en detaljgranskning av förhållandena säkrast just i fråga om industriungdomen; på samma gång erhålles dock även en viss allmän bakgrund för bedömandet av lantbruksungdomens och den övriga ungdomens ställning, fastän materialets knapphet och bristande enhetlighet i dessa delar ofta inverkat menligt på beräkningarna. Inom den tränga ramen av en slutöversikt må följande av undersökningens viktigare resultat vinna beaktande.

De tillbudsstående uppgifterna utvisa först och främst, att flyttningen från landsbygd till stad, flykten från landet, är rätt vanlig bland yrkesungdomen. Den arbetande ungdomen i städerna är blott till något mer än halva antalet född i stad, av de kvinnliga arbetarna en ännu mindre del än av de manliga. Orsaken till, att flykten från landet är något större bland den kvinnliga ungdomen, kan mähända bl. a. sökas i den av denna undersökning framgående omständigheten, att i lantbruksarbete de kvinnliga arbetarna i regel ha längre arbetstid och tyngre arbete än de manliga, medan i industriarbetet, som oftast blir de från landet till städerna inflyttades mål, förhållandet är det motsatta. I övrigt har observerats, att lantarbetarna till stor del börjat med förvärsarbete

osalta nuorempina kuin teollisuudessa ja muissa ammateissa työskentelevät.

Työoloja ja silmällä pitäen tulee tutkimuksesta selvästi näkyviin se erikoisasema, jossa maataloustyöntekijät ovat työaikansa pituuden puolesta teollisuus- ja muiden alojen työntekijöihin verrattuina. Palkkasuhteita on aineiston pohjalla valaistu monelta kannalta. Teollisuustyöntekijäin keskimääräiset viikkoansiot ovat yleensä osoittautuneet melkoista korkeammiksi kuin maatalous- ja muiden työntekijäin, naispuolisten työntekijäin ansiot kaikilla aloilla noin kolmannesta pienemmiksi kuin miespuolisten. Erityistä huomiota ansaitsevat ne vaihtelut, joita on todettu palkkausmuodoissa ja itse palkkatasossa työntekijäin iän ja ammatti-ään mukaan. Tyypillisenä saatetaan pitää sitä, etteivät naispuolisten työntekijäin palkkatulot iän ja ammatti-ään karttuessa ole enentyneet yhtä voimakkaasti kuin miespuolisten ja että kysymyksessä olevilla ikäkoroituksilla on ollut pienempi merkitys maataloudessa kuin teollisuudessa ja muissa ammateissa. Terveydelliseltä kannalta työlöt teollisuudessa näyttävät epäsuotuisammilta kuin maataloudessa sikäli, että edellisessä suhteellisesti useammin kuin jälkimmäisessä esiintyy kosteutta, paljon pölyä, vahingollisia kaasuja ja höyryjä, kovaa melua ja tärinää, häikäisevää valoa, voimakasta säteilevää lämpöä sekä suurta kylmyyttä, työn vaatiessa niinkään useammin erityistä tarkkaavaisuutta ja yksipuolista ruumiinasentoa; sen sijaan maataloudessa työ on katsottu hyvin rasittavaksi tavallisemmin kuin teollisuudessa.

Työläisnuorison asunto-oloista saadut tiedot osoittavat m. m., kuinka vanhempiensa luona asuvien työntekijäin osuus kaikista pienenee, vieraiden luona asuvien osuuden kasvaessa, sitä mukaa, mitä varttuneempiin ikäluokkiin siirrytään. Edelleen on merkille pantava, että asuminen suurelta osalta on kovin ahdasta ja ettei yleisessä asuinkannassa eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijäin kesken ole tuntuvaa eroa, joskin olot maan eri osissa melkoisesti poikkeavat toisistaan, ollen maaseudulla ylimalkaan vielä vähän epätydyttävämmät kuin kaupungeissa. Pahimpia huonoihin asunto-oloihin liittyviä epäkohtia on se, että liian altaissa asunnoissa joutuu samassa huoneessa nukkumaan myös toista sukupuolta olevia aikuisia henkilöitä, kuten varsin lukuisissa tapauksissa onkin ollut asian laita. Asunto-olot näyttävät näin ollen erityisesti kaipaavan korjausta. Näiden tietojen ohella hankittu selvitys työntekijäin kotioiloista valaisee m. m. ansiotyössä käyvien perheenjäsenten lukua kokoonpanoltaan erilaisissa perheissä.

vid lägre ålder än arbetare inom industrin och andra yrken.

Med hänsyn till arbetsförhållandena framträder i undersökningen tydligt den särställning, vari lantarbetarna befinna sig med avseende å arbetstidens längd, jämfört med industri- och andra arbetare. Löneförhållandena äro med stöd av materialet mångsidigt belysta. Industriarbetarnas genomsnittliga veckoförtjänst har i allmänhet visat sig vara betydligt större än lant- och andra arbetares, och de kvinnliga arbetarnas förtjänst inom alla grenar omkring en tredjedel mindre än de manligas. En särskild uppmärksamhet förtjänna de växlingar, som kunnat konstateras i fråga om avlöningsform och lönenivå enligt arbetarnas ålder och yrkesålder. Det får betraktas som typiskt, att kvinnliga arbetares löneinkomst vid tilltagande ålder och yrkesålder icke ökas lika raskt som männens och att ifrågavarande åldersstegringar inverkat mindre inom lantbruket än inom industrin och andra yrken. Ur hälsosynpunkt synas arbetsförhållandena vid industrin vara ogynnsammare än vid lantbruket sätillvida, att vid den förra relativt oftare än vid det senare uppträder fukt, mycket damm, farliga gaser och ångor, starkt buller och skakning, bländande ljus, stark strålände hetta samt höggradig köld samt att arbetet oftare kräver stor uppmärksamhet och ensidig kroppsställning; i stället har lantarbetet oftare än industriarbetet betecknats som mycket ansträngande.

Beträffande arbetarungdomens bostadsförhållanden utvisa de erhållna uppgifterna bl. a., att relativa antalet hos föräldrarna boende arbetare minskas och antalet hos främmande boende arbetare ökas, efter hand som övergång sker till mogna åldersklasser. Ytterligare bör observeras, att en stor del av arbetarna bor mycket trångt och att i fråga om bostadsstandard ingen påfallande skillnad råder mellan arbetare inom olika yrkesgrupper, även om förhållandena i olika delar av landet betydligt avvika från varandra och på landsbygden äro ännu något mindre tillfredsställande än i städerna. Ett bland de svåraste missförhållandena i samband med dåliga bostadsförhållanden är, att vid alltför stor trångboddhet fullvuxna personer av motsatt kön sova i samma rum, såsom i talrika fall framgår av uppgifterna. Framom annat synas just bostadsförhållandena kräva rättelse. Dem i samband med dessa uppgifter införskaffade utredningen om arbetarnas hemförhållanden visar bl. a. de i förtjänstarbete varande familjemedlemarnas antal och sammansättning i olika familjer.

Mitä työntekijäin opintoihin tulee, on veraten pieni osa puheena olevasta nuorisosta saanut opetusta varsinaisissa ammattioppilaitoksissa. Maataloustyöntekijät ovat yleensä jääneet vähemmän koulunkäynnin ja ammattiopetuksen varaan kuin teollisuus- ja muut työntekijät. Vapaa-aikaansa työntekijät, antamistaan vastauksista päättäen, käyttävät pääasiallisesti terveisiin ja hyödyllisiin harrastuksiin.

Lääkärien toimittamat tutkimukset työntekijäin terveydentilasta viittaavat siihen, että sairaudet ovat jonkin verran tavallisempia maatalous- kuin teollisuusnuorison keskuudessa. Tämän voi kenties katsoa osaltaan johtuvan siitä, että maaseudulta lähtevät kaupunkeihin ja tehdastyöhön usein terveimmät ja voimakkaimmat nuoret henkilöt, heikompien jäädessä maataloustyöhön. Tälle selitykselle antaa tukea ainakin se seikka, että tutkituista oli ulkonäöltään heikonlaisia ja kivullosia sekä ruumiinrakenteeltaan heikkoja suhteellisesti enimmäen maataloustyöntekijäin joukossa. Tutkimuksessa on sitä paitsi todettu, että työntekijäin tautisuus ylimalkaan lisääntyy ammatti-ian kasvaessa, joten sairaita on suhteellisesti enimmäen niiden keskuudessa, jotka ovat toimineet ammatissaan pisimmän aikaa. Erikaisen selvä on ammatti-ian vaikutus keuhkotuberkuloosin yleisyyteen, mutta pääasiallisesti sama sääntö pitää paikkansa muuhinkin tauteihin nähden. Siitä päättäen, että tautisuus yleensä on melkoista suurempi nais- kuin miespuolisten työntekijäin joukossa, ovat ensiksi mainitut tässä suhteessa herkempiä tuntemaan ammatityön haitallisia vaikutuksia kuin jälkimmäiset.

Niiden antropologisten mittauksen nojalla, joita on suoritettu työlaisnuorison ruumiillisen kehityksen selvittämiseksi, on tulut m. m. siihen tulokseen, että tutkittujen keskimääräinen pituus, paino, rinnan- ja vatsan ympäryys sekä käsi- ja jalkavarren pituus maataloustyöntekijöillä lisääntyy iän mukana enemmän kuin teollisuustyöntekijöillä. Tästä päättäen teollisuustyö näyttää olleen nuorison fyysiselle vartumiselle suhteellisesti haitallisempaa kuin maataloustyö. Verrattaessa työlaisnuorison pituutta ja painoa eräiden aikaisemmin samankäisestä koulunuorisosta toimitettujen mittauksen tuloksiin on huomattu, että työlaisnuorison pituuden ja painon vuotuinen lisäys on yleensä ainakin 16 ikävuoden jälkeen ollut vähäisempi kuin koulunuorison. Täten on todennäköistä, että varhain aloitettu ammatityö on hidastuttanut asianomaisten työntekijäin pituuden ja painon kasvua. Tiedot mies- ja naispuolisista työntekijöistä ovat tässä kohdin jokseenkin yhdenmukaiset. Tarkastettaessa, minkä verran tutkittujen joukossa oli ulkonäöltään ja ruumiinrakenteeltaan terveitä ja vankkoja sekä

Vad beträffar arbetarnas studier, har en rätt ringa del av ifrågavarande ungdom åtnjutit undervisning i egentliga yrkesläroanstalter. Lantarbetarna ha i allmänhet fått åtnöjas med mindre skolgång och yrkesundervisning än industri- och övriga arbetare. Fritiden använda arbetarna, av de erhållna svaren att döma, huvudsakligen till sunda och nyttiga sysselsättningar.

Den av läkare utförda undersökningen av arbetarnas hälsotillstånd tyder på något större sjukdomsfrekvens bland lant- än bland industriarbetare. Detta kan måhända anses delvis bero därpå, att det ofta är de friskaste och kraftigaste unga personerna som övergiva landsbygden för städerna och industriarbetet, medan de svagare förbliva lantarbetare. Till stöd för denna förklaring kan åtminstone anföras, att vid undersökningen relativa antalet svaga och sjukliga samt med liten kroppsbyggnad var störst bland lantarbetarna. Undersökningen har därjämte ådagalagt, att arbetarnas sjuklighet i stort sett tilltager med yrkesåldern, så att relativa antalet sjuka är störst bland dem, som längst tiden varit i yrkesarbete. Speciellt tydlig är yrkesålderns inverkan på lungtuberkulosens förekomst, men i huvudsak håller regeln sträck även i fråga om andra sjukdomar. Att döma därav, att sjukligheten i allmänhet är betydligt större bland kvinnliga än bland manliga arbetare, äro de förstnämnda i detta hänseende känsligare för yrkesarbetets menliga verkningar än de senare.

Antropologiska mätningar, som för utrönande av den kroppsliga utvecklingen företagits bland arbetarungdomen, ha bl. a. resulterat däri, att de undersöktas längd, vikt, bröst- och buk- och arm- och benlängd bland lantarbetare ökas med åldern mera än bland industriarbetare. Att döma härav synes industriarbetet i högre grad än lantarbetet verka hämmande på ungdomens fysiska utveckling. En jämförelse av arbetarungdomens längd och vikt med de resultat, som vunnits vid en del tidigare företagna mätningar bland skolorungdom i samma ålder, har utvisat, att arbetarungdomens årliga ökning i längd och vikt i allmänhet åtminstone efter 16 års ålder varit mindre än skolorungdomens. Sannolikt har alltså det tidigt påbörjade yrkesarbetet fördröjt arbetarnas tillväxt i längd och vikt. Uppgifterna om manliga och kvinnliga arbetare äro i dessa delar tämligen överensstämmande. De jämförande undersökningar, som utförts för utrönande av relativa antalet personer, vilka till utseende och kroppsbyggnad voro friska och kraftiga eller tvärtom sjukliga och svaga, utvisa

toisaalta kivulloisia ja heikkoja, ei myöskään ole havaittu olennaista eroa mies- ja naispuolisten työntekijäin välillä, mutta ravitsemustila on ollut huomattavasti huonompi mies- kuin naispuolisilla tutkit

Työläisnuorison henkisestä kenityksestä kootut tiedot osoittavat, että kävelemisen ja puhumisen samoin kuin koulunkäynnin alkaminen pojilla on myöhästynyt useammin kuin tytöillä ja maataloustyöntekijäin joukossa suhteellisesti tavallisemmin kuin teollisuus- ja muiden työntekijäin; tytöt ovat myös edistyneet koulussa hieman paremmin kuin pojat. Henkisesti vajaakykyisiä on todettu lukuisammin mies- kuin naispuolisissa ja suhteellisesti enemmän maatalous- kuin teollisuus- ja muissa työntekijöissä. Huomiota ansaitsevat vihdoin havainnot alkoholijuomien nauttimisen yleisyydestä työläisnuorukaisten keskuudessa; siinä suhteessa teollisuustyöntekijät joutuvat verraten huonoon, maataloustyöntekijät sen sijaan edullisempaan valoon, ja samalla raittiiden isien pojat kauttaaltaan suotuisampaan valoon kuin alkoholijuomia käyttävien isien pojat.

Tutkimus tarjoaa täten monipuolista tilastollista selvitystä maamme työläisnuorison asemasta ja oloista. Tosin tutkimuksen lopullisten tulosten julkaiseminen on viivästynyt, mutta kun olosuhteet näissä kohdin yleensä saattavat tuntuvasti muuttua vasta pitkien ajanjaksojen kuluttua, esitetyt tulokset olennaisilta osilta varmaan edelleenkin pitävät paikkansa. Niistä voidaan siten saada käyttökelpoista pohjaa suunniteltaessa nuorisonsuojelulainsäädännön kehittämistä ja muitakin mahdollisia toimenpiteitä yhteiskunnan taholta työläisnuorison oloissa ilmenevien epäkohtien korjaamiseksi.

ej heller någon väsentlig skillnad mellan manliga och kvinnliga arbetare, men nutritionstillståndet har varit sämre bland det manliga än bland det kvinnliga materialet.

De uppgifter, som insamlats rörande arbetarungdomens psykiska utveckling, utvisa, att försenad början med att gå, att tala och att gå i skola inträffat oftare bland gossar än bland flickor och bland lantarbetarna varit relativt allmänare än bland industri- och andra arbetare; flickornas framsteg i skolan ha även varit något större än gossarnas. Relativa antalet psykiskt undermåliga har befunnits vara större inom mankön än inom kvinnokönet och större bland lant- än bland industri- och andra arbetare. Beaktande förtjäna slutligen de iakttagelser, som gjorts beträffande alkoholbrukets utbredning bland arbetarynglingarna; i detta avseende komma industriarbetarna i jämförelsevis dålig, lantarbetarna däremot i gynnsammare dager, och likaså söner av nyktra fäder genomgående i fördelaktigare dager än de, vilkas fäder använt alkoholdrycker.

Undersökningen innehåller sålunda en mångsidig statistisk utredning av arbetarungdomens ställning och förhållanden i vårt land. Publiceringen av undersökningens slutliga resultat har visserligen fördröjts, men då hithörande förhållanden i allmänhet först efter längre tidsperioder torde märkbart förändras, äro de framställda resultaten i allt väsentligt fortfarande utan tvivel riktiga. De kunna därför användas som underlag, då fråga blir om utvecklande av ungdomsskyddslagstiftningen och andra eventuella åtgärder från samhällets sida för avhjälpan av missförhållanden bland arbetarungdomen.

Résumé.

Partie générale.

I. *Introduction.* Sur l'initiative de la Diète on a procédé en 1928 à une enquête spéciale sur les conditions de la jeunesse ouvrière sous rapport du développement futur de la législation sur la protection des jeunes ouvriers. L'enquête a été effectuée selon la méthode représentative. Des personnes adolescentes exerçant un travail corporel furent soumises à l'enquête dans 45 localités, grandes et petites villes, centres industriels et communes agricoles. Les inspecteurs communaux du travail recueillirent d'abord, à l'aide de questionnaires spéciaux, des renseignements sur les conditions de travail, de logement et d'instruction ainsi que sur l'emploi des loisirs des jeunes ouvriers, après quoi des médecins spécialement appointés firent l'examen médical et mental de ces mêmes personnes. Le Bureau de Recherches sociales du Ministère des Affaires sociales exécuta l'élaboration statistique des questionnaires ainsi remplis. Un aperçu préliminaire sur les résultats de la partie médicale fut publié dans la *Revue Sociale* en 1929 (résumé pp. 537—538) et sur les résultats de la partie générale en 1931 (résumé pp. 305—306). L'achèvement de la recherche a été retardé à cause d'autres travaux plus urgents.

Le matériel recueilli par les inspecteurs communaux du travail comprend 8 225 personnes, dont 4 260 ou 51.8 % étaient du sexe masculin et 3 965 ou 48.2 % du sexe féminin. Dans le tableau I ces personnes sont groupées selon leur lieu de naissance et leur âge. 4.9 % de ces ouvriers avaient moins de 15 ans, 40.4 % avaient de 15 à 17 ans, 47.8 % de 18 à 20 ans et 7.5 % de 21 à 23 ans. Au moment de l'enquête, 52.3 % habitaient les villes et 47.7 % la campagne. Mais si l'on considère leur lieu de naissance, il ne resterait que 30.8 % sur la part des villes, ce qui prouve que la fuite de la campagne est très commune parmi la jeunesse ouvrière. Ici, comme dans cet exposé en entier, ont été omis tous les cas sur lesquels certains renseignements manquent.

L'enquête se rapporte en général à la jeunesse ayant un travail salarié régulier. Pour la part des

campagnes surtout, sont compris un certain nombre d'enfants de petits propriétaires, etc. qui font du travail corporel dans la maison paternelle. Une grande majorité, 6 579 personnes ou 80.0 %, de la jeunesse soumise à l'enquête représente l'industrie, y compris l'artisanat et la construction; le nombre des ouvriers agricoles s'élève à 1 083 ou 13.2 % et celui des ouvriers travaillant dans d'autres branches à 563 ou 6.8 %. Le matériel recueilli sur les ouvriers industriels offre donc la base à une analyse plus détaillée que les autres groupes; dans la recherche, ils ont par conséquent pu être divisés en 14 groupes industriels (voir les tableaux). Des différents groupes d'âge, celui des enfants ouvriers de moins de 15 ans est comparativement plus petit dans l'industrie que dans l'agriculture et dans les autres métiers. En général, on a remarqué qu'une part considérable des ouvriers agricoles ont commencé un travail régulier et salarié à un âge plus jeune que ceux de l'industrie et des autres métiers. (cf. tableau II.) La durée de l'emploi dans les travaux spéciaux qu'exécutaient les ouvriers, au temps de l'enquête, était de moins d'une année pour à peine 1/5 des ouvriers agricoles, mais pour env. la moitié des ouvriers des autres groupes: cette période était d'au moins 3 ans pour 52.5 % des ouvriers agricoles, 16.8 % des ouvriers industriels et 13.9 % des autres ouvriers.

II. *Les conditions du travail et du salaire.* La grande majorité des personnes en question travaillaient de jour. Le travail d'équipe n'existait guère dans l'agriculture, mais dans l'industrie, principalement dans celle du bois et du papier, il représentait 12.7 % des ouvriers, et dans les autres métiers, surtout dans certains travaux de transport et dans les restaurants, 8.7 %. Pendant la période de salaire qui faisait l'objet de la recherche, seulement 1.0 % des ouvriers agricoles, mais 12.6 % des ouvriers industriels et 7.3 % des autres ouvriers ont eu du travail supplémentaire. Le travail supplémentaire était plus fréquent parmi les jeunes gens que parmi les jeunes filles. On a remarqué que parmi les ouvriers industriels en particulier les heures supplémentaires augmentaient avec l'âge.

Le tableau III montre la variation de la durée du travail hebdomadaire. Si l'on prend la moyenne des heures de tous les ouvriers, on arrive au résultat suivant: dans l'agriculture 55.3, dans l'industrie 46.3 et dans les autres métiers 46.6 heures par semaine. Dans l'industrie, la durée du travail moyenne des hommes était presque une heure plus longue que celle des femmes, mais dans l'agriculture plus de 2 heures et dans les autres métiers, 0.7 heures plus courte.

Selon le tableau IV le mode de paiement le plus fréquent était le salaire au temps. Seulement 4.2 % des ouvriers agricoles, 28.9 % des ouvriers industriels et 4.3 % des autres ouvriers étaient payés à la tâche ou à primes; ces modes de paiement étaient d'autant plus rares que l'âge des ouvriers était plus bas. Si l'on ne prend pas en considération les personnes travaillant principalement dans la maison paternelle et ne jouissant d'aucun salaire en espèces, 71.8 % dans l'agriculture, 4.7 % dans l'industrie et 23.0 % dans les autres métiers recevaient des avantages en nature à côté de leur salaire, les autres recevaient seulement des salaires en espèces. Les avantages en nature étaient en général plus rares chez les jeunes gens que chez les jeunes filles. Dans l'industrie, les avantages en nature comprenaient le plus souvent le logement, mais dans l'agriculture et dans les autres métiers logement et nourriture ou nourriture seulement.

Les gains hebdomadaires des ouvriers variaient selon les indications des tableaux V—VII. Les gains moyens par semaine des ouvriers de sexe masculin ne recevant qu'un salaire en espèces étaient de 164 marks dans l'agriculture, de 208 marks dans l'industrie et de 155 marks dans les autres métiers, les sommes correspondantes pour les femmes étant de 108, 137 et 104 marks. Les recettes des ouvriers industriels se sont donc trouvées en général bien supérieures à celles des ouvriers agricoles et autres, celles des ouvrières dans tous les groupes étant env. de $\frac{1}{3}$ inférieures à celles des hommes. Les modifications constatées dans le niveau du salaire avec l'accroissement de l'âge ou de l'âge professionnel des ouvriers, sont spécialement dignes d'attention. Il peut être considéré caractéristique que les recettes des ouvrières n'ont pas augmenté aussi fortement avec l'âge et avec l'âge professionnel que celles des hommes, et que les suppléments d'âge en question ont eu moins d'importance dans l'agriculture que dans l'industrie et dans les autres métiers.

Si les ouvriers sont divisés en groupes comprenant ceux de moins de 18 ans et ceux de 18 ans atteints,

le gain moyen par semaine apparaît pour chaque groupe comme suit:

	Âgés de moins de 18 ans		Âgés de 18 ans et plus	
	hommes	femmes	hommes	femmes
	Gain hebdomadaire en marks			
Ouvriers agricoles ..	141	101	195	125
Ouvriers industriels	153	117	245	151
Autres ouvriers	123	86	227	138

Les calculs sur les recettes hebdomadaires des ouvriers ayant reçu des avantages en nature peuvent être laissés de côté puisqu'on n'a pas recueilli des renseignements sur la valeur de ces avantages, mais s'est borné à considérer seulement les salaires en espèces.

Au point de vue sanitaire, les conditions de travail (sur la base du tableau VIII) se sont montrées plus défavorables dans l'industrie que dans l'agriculture à cause de certains inconvénients qui y apparaissent relativement plus souvent que dans l'agriculture, tels que humidité, beaucoup de poussière, gaz et vapeurs nocifs, beaucoup de vacarme et de vibrations, lumière intense, chaleur rayonnante et grand froid, le travail exigeant aussi bien une attention spéciale qu'une attitude invariable du corps; par contre, le travail a été indiqué comme très fatiguant relativement plus souvent dans l'agriculture que dans l'industrie. Il y avait en général moins de femmes que d'hommes dans ces conditions nuisibles à la santé et de même régulièrement un peu moins d'ouvriers au-dessous de 18 ans que d'ouvriers ayant atteint 18 ans. Parmi les exceptions il faut noter que les travaux agricoles féminins sont considérés très lourds et que les travaux des ouvrières industrielles exigent plus souvent une attitude invariable du corps que les travaux correspondants des hommes.

III. Les conditions de logement et de famille. Le tableau IX sur les conditions de logement des ouvriers montre que 73.6 % habitaient chez leurs parents, 6.7 % chez d'autres proches, 7.3 % chez leur patron et 11.3 % chez d'autres. Le nombre dans la première catégorie diminuait dans les groupes d'âge plus élevé, tandis que celui de la dernière catégorie augmentait en mesure correspondante. Ainsi par ex. 93.0 % des ouvriers industriels de moins de 15 ans habitaient chez leur parents, mais seulement 60.0 % de ceux de plus de 21 ans et, d'autre part, le nombre de ceux qui habitaient chez des étrangers augmentait de 1.4 % à 26.0 %.

On a aussi pu constater que les logements en général étaient très étroits et qu'il n'y avait pas de grandes différences dans ce respect entre les divers groupes de métier; mais par contre, les conditions variaient fortement selon les localités du pays et étaient en général moins satisfaisantes à la campagne que dans les villes. L'étroitesse des habitations est démontrée entre autres par le fait qu'en moyenne 3.56 personnes dormaient dans la même pièce, y compris les personnes faisant l'objet de l'étude. 38.6 % de ceux qui ont répondu à l'enquête ont indiqué que des adultes de l'autre sexe habitaient dans la même chambre (cf. tableau X). Les conditions de logement exigent donc de grandes améliorations.

Les informations obtenues par ailleurs sur les conditions de famille des ouvriers illustrent entre autres le nombre des personnes dans les familles de composition différente, qui travaillent pour gagner.

IV. Etudes et l'emploi des loisirs. Les renseignements sur l'enseignement scolaire et professionnel sont donnés dans le tableau XI. Selon celui-ci 2.5 % n'ont fréquenté aucune école. Le groupe le plus important, ou 56.3 %, était formé par ceux qui avaient passé par l'école primaire sans poursuivre plus loin leurs études. 21.7 % avaient reçu un enseignement professionnel; parmi ceux-ci il y avait plus de jeunes gens que de jeunes filles, de même que les villes étaient beaucoup mieux représentées que la campagne. Les ouvriers agricoles ont en général reçu moins d'enseignement scolaire et professionnel que les ouvriers industriels et les autres ouvriers.

A en juger d'après les réponses données, les ouvriers emploient leurs loisirs principalement à des occupations saines et utiles. 39.5 % de la jeunesse masculine et même 9.9 % de la jeunesse féminine ont répondu qu'ils faisaient du sport. 19.3 % des ouvrières se vouaient aux besognes de ménage et 13.1 % aux travaux à la main. Après ces occupations principales venaient les études, la lecture, le chant, la musique, l'activité dans des cercles et organisations et les divertissements.

Partie médicale.

V. Conditions sanitaires. Les renseignements recueillis par les médecins sur l'état de santé et le développement physique et psychique des ouvriers concernent en tout 7 372 personnes. Les maladies observées à ces examens sont représentées dans le tableau XII; elles sont divisées en

deux groupes principaux: la tuberculose et les autres maladies.

67 ou 0.9 % des personnes examinées avait la phtisie (*tuberculosis pulmonum*), les sexes pris à part, les chiffres étaient 0.8 % pour les hommes et 1.0 % pour les femmes. En tout 76 ou 1.0 % avaient la tuberculose glandulaire (*tuberculosis glandularis*), 1.2 % des hommes et 0.8 % des femmes.

Chez 511 ou 6.9 % des personnes examinées on a constaté d'autres maladies, chez 5.4 % des hommes et chez 8.5 % des femmes. Parmi les maladies diverses se retrouvait en premier lieu le goitre (*struma*), surtout chez les femmes, suivait ensuite la bronchite (*bronchitis*), l'affection cardiaque (*vitium cordis*), la névrose (*neurosis*), la gastrite (*gastritis*), le rhumatisme (*rheumatismus*), la céphalalgie (*cephalgia*), l'otite moyenne (*otitis media*), etc.

La tuberculose, aussi bien que les autres maladies, était relativement plus fréquente chez les ouvriers agricoles que chez les ouvriers industriels et les autres ouvriers. Ceci provient peut-être en partie de ce que les jeunes personnes bien portantes et robustes quittent la campagne pour les travaux en ville et dans les fabriques, tandis que les plus faibles restent dans les travaux agricoles. Cette hypothèse est en tout cas supportée par le fait que parmi les personnes examinées il y avait relativement plus d'ouvriers agricoles d'apparence faible et malade et de construction physique délicate. Par la recherche il a en outre été constaté que l'infirmité augmente en général avec l'accroissement de l'âge professionnel de sorte qu'il y a le plus de malades parmi ceux qui ont exercé leur métier le plus longtemps. L'influence de l'âge professionnel ressort très nettement du développement de la phtisie, mais la même règle peut être appliquée en principe aux autres maladies aussi. A en juger par l'occurrence bien plus considérable de l'infirmité chez les ouvrières que chez les ouvriers, les premières sont plus soumises à l'influence nocive du travail professionnel que les derniers.

VI. Développement physique. Sur la base des mesurages anthropologiques qui ont été effectués pour éclaircir le développement physique de la jeunesse ouvrière, on a calculé la taille, le poids, le tour de la poitrine et du ventre et la longueur du bras et de la jambe moyens par groupes d'âge d'une année des personnes examinées entre 14 et 21 ans. Les résultats sont publiés dans les tableaux XIII—XVI.

Si l'on considère par exemple les ouvriers agricoles et industriels de 15 et 20 ans, leurs mesures moyennes se présentent comme suit :

	Agriculture		Industrie	
	Hommes	Femmes	Hommes	Femmes
<i>Taille, en cm</i>				
à 15 ans	154.92	158.06	157.01	156.22
à 20 ans	170.21	158.77	168.19	157.64
<i>Poids, en kgs</i>				
à 15 ans	45.98	48.37	48.05	48.70
à 20 ans	62.06	56.89	61.71	55.14
<i>Tour de la poitrine, en cm</i>				
à 15 ans	77.04	79.15	78.38	78.88
à 20 ans	87.90	86.08	88.33	82.53
<i>Tour du ventre, en cm</i>				
à 15 ans	69.47	69.68	68.90	68.54
à 20 ans	76.91	78.18	74.97	70.67
<i>Longueur du bras, en cm</i>				
à 15 ans	69.56	68.71	70.35	69.08
à 20 ans	79.67	71.04	75.64	69.83
<i>Longueur de la jambe, en cm</i>				
à 15 ans	90.39	90.44	92.33	91.51
à 20 ans	99.93	92.40	98.46	92.95

Avec l'accroissement de l'âge de 15 à 20 ans, les mesures physiques indiquées ci-dessus augmentent régulièrement davantage chez les ouvriers agricoles que chez les ouvriers industriels. Il en suit donc que le travail industriel semble être relativement plus nuisible au développement physique de la jeunesse ouvrière que le travail agricole.

Dans la recherche ont encore été comparés la taille et le poids de la jeunesse ouvrière aux résultats de certains mesurages effectués plus tôt sur la jeunesse scolaire du même âge, et on a ainsi remarqué que la taille et le poids de la jeunesse ouvrière, au moins après l'âge de 16 ans, ont augmenté plus lentement que les mesures correspondantes de la jeunesse scolaire. Il est donc vraisemblable qu'un travail professionnel commencé à un jeune âge ait retardé le développement physique des ouvriers en question. Les données sur les ouvriers et sur les ouvrières sont à peu près conformes sous ce rapport.

En examinant combien il y avait parmi les ouvriers des personnes bien portantes et robustes ou par contre malades et faibles on n'a pas non plus constaté de différences fondamentales entre les deux sexes, mais les conditions de nutrition étaient moins bonnes chez les hommes que chez les femmes. Dans ce respect, les jeunes ouvriers de

moins de 18 ans faisaient en général une impression plus désavantageuse que ceux de 18 ans ou plus, étant donné qu'on trouvait chez les premiers une plus forte proportion de personnes d'aspect faible et maladif, de constitution physique débile et de conditions nutritives insatisfaisantes que chez les derniers (cf. tableau XVII).

La recherche contient aussi du matériel pouvant éclaircir l'apparition de la maturité sexuelle. L'âge auquel la mue apparaissait chez les jeunes gens était en moyenne 15.24 ans. Chez les jeunes filles les menstrues commençaient en moyenne à l'âge de 14.68 ans. Les chiffres indiqués au tableau XVIII illustrent le développement de la chevelure et des seins.

VII. Développement psychique et état moral. Au développement psychique de la jeunesse ouvrière se rapportent entre autres les questions à quel âge les examinés ont commencé à marcher, parler et fréquenter l'école ainsi que les progrès atteints à l'école. Les renseignements sur l'âge auquel ils commençaient à marcher indiquent que 13.3 % avaient commencé à marcher avant l'âge de 1 an, 83.3 % à un an et 3.4 % pas avant deux ans. En ce qui concerne la faculté de parler, le pourcentage était pour les catégories d'âge correspondantes respectivement de 5.0, 90.5 et 4.5. 76.2 % avaient commencé l'école à l'âge de 7 à 9 ans, 5.9 % à un âge plus jeune et 17.9 % à un âge plus avancé. Les facultés de marcher et de parler ainsi que l'entrée à l'école ont été retardées plus souvent chez les garçons que chez les filles; les filles montraient aussi des progrès légèrement meilleurs à l'école que les garçons. En tout, les résultats scolaires furent indiqués comme bons pour 19.0 %, moyens pour 75.6 % et mauvais pour 5.4 % (cf. tableau XIX).

Les médecins ont trouvé 63 ouvriers, ou 0.9 % du total, qui étaient intellectuellement arriérés (débiles ou imbéciles); ils étaient plus nombreux parmi les hommes que parmi les femmes et relativement plus nombreux parmi les ouvriers agricoles que parmi les ouvriers industriels et les autres ouvriers. Selon les réponses données il est apparu que dans la proche famille de 233 ou 3.2 % de toutes les personnes examinées, des maladies mentales s'étaient manifestées.

Les renseignements obtenus sur la criminalité sont restés si dispersés et incomplets que l'on n'en saurait tirer des conclusions en ce qui la concerne.

Enfin, les indications sur la consommation des boissons alcooliques en général parmi la jeunesse ouvrière méritent une attention

spéciale. En tout 707 ou 18.5 % des ouvriers de sexe masculin ont dit avoir consommé des boissons alcooliques. Le pourcent correspondant dans le groupe d'âge le plus bas était, ce qui est naturel d'ailleurs, insignifiant, mais augmentait rapidement avec l'âge, de sorte que sur les ouvriers âgés de 21 à 23 ans, 30.4 % des ouvriers agricoles, 48.2 % des ouvriers industriels et 41.7 % des autres ouvriers appartenaient à ce groupe. Sous ce rapport les ouvriers industriels se montrent sous un jour bien plus désavantageux que les ouvriers agricoles. D'un autre côté, il a été constaté (voir tableau XX) que les fils de pères abstinents ont moins de tendance de consommer des boissons alcooliques que les fils de pères non-abstinents; parmi les premiers

nommés seulement 13.7 % mais parmi les derniers 24.6 % ont consommé ces boissons.

VIII. Conclusions. L'étude offre donc une élucidation statistique très vaste sur la jeunesse ouvrière dans notre pays. 1/5 du matériel recueilli concerne les ouvriers industriels. Aussi les résultats obtenus reflètent-ils avec le plus de clarté justement les conditions de ceux-ci; mais ils donnent également un point de départ pour l'examen de la situation de la jeunesse agricole et autre. La recherche nous fournira ainsi une base solide pour les mesures sociales à projeter en vue de remédier aux défauts qui ont apparus.

Traduction des tableaux.

I. Lieu de naissance et âge.

Col. 1. Ammattiryhmä — Groupe de métier.

- (1) Maatalous — Agriculture.
- (2) Teollisuus — Industrie.
- (3) Metallien jalostuslaitokset — Métallurgie.
- (4) Konepajat — Ateliers mécaniques.
- (5) Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Industrie de la pierre, de l'argile et du verre.
- (6) Kemian teollisuus — Industrie des produits chimiques.
- (7) Nahka- ja karvateollisuus — Industrie des cuirs et des poils.
- (8) Kutomateollisuus — Industrie textile.
- (9) Vaatetusteollisuus — Industrie du vêtement.
- (10) Paperiteollisuus — Industrie du papier.
- (11) Puuteollisuus — Industrie du bois.
- (12) Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Industries alimentaire et d'excitants.
- (13) Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Eclairage et transmission de force.
- (14) Graafillinen teollisuus — Industrie graphique.
- (15) Rakennusteollisuus — Construction.
- (16) Muu teollisuus — Autres industries.
- (17) Muut ammatit — Autres métiers.
- (18) Yhteensä — Total.

Siitä: — Dont:

(19) Kaupungit — Villes.

(23) Maaseutu — Campagne.

„ 2—13. Työntekijät, jotka olivat syntyneet — Nombre des ouvriers dont le lieu de naissance était.

Col. 2—3. työpaikkakunnalla — le lieu de travail.

„ 4—5. muualla samassa läänissä — autre lieu dans le même département.

„ 6—7. lähiläänissä — dans un département voisin.

„ 8—9. muualla Suomessa — un autre lieu en Finlande.

„ 10—11. ulkomailta — à l'étranger.

„ 12—13. ilmoittam. paikkak. — non indiqué.

„ 2, 4 etc. Mp. — Sexe masculin.

„ 3, 5 etc. Np. — Sexe féminin.

„ 14—15, 32—33. Yhteensä — Total.

„ 16—31. Työntekijöitä, joiden ikä oli, vuotta — Nombre des ouvriers âgés de ans.

II. Age au début du travail salarié et âge professionnel.

Col. 1. Voir tableau I, col. 1.

„ 2—19. Työntekijöitä, joiden ikä heidän ryhtyessään säännölliseen ansiotyöhön oli, vuotta — Nombre des ouvriers ayant commencé un travail salarié régulier à un âge de ans.

„ 20—33. Työntekijöitä, joiden toiminta-aika nykyisessä ammatissa oli, vuotta — Nombre des ouvriers dont la durée de l'emploi dans les travaux spéciaux, qu'ils exécutaient au temps de l'enquête, était ans.

„ 2—3. alle 12 — moins de 12.

„ 18—19, 32—33. ilmoittamaton — non indiqué.

III. Durée du travail hebdomadaire.

Col. 1. Voir tableau I, col. 1.

(19) Vuorotyössä olleita työntekijöitä — Ouvriers en travail d'équipe.

(23) Ylityötä tehneitä työntekijöitä —

Ouvriers ayant eu du travail supplémentaire.

- Col. 2—19. 18 vuotta nuorempia työntekijöitä —
Nombre des ouvriers de moins de 18 ans.
" 20—37. 18 vuotta täyttäneitä työntekijöitä —
Nombre des ouvriers de 18 ans et plus.
" 2—15, 20—33. joiden työaika viikossa oli, tuntia — dont la durée du travail hebdomadaire était, heures.
" 18—19, 36—37. Siitä ylityötä tehneitä —
Ayant un travail supplémentaire.

IV. Modes de paiement.

Col. 1. Voir tableau I, col. 1.

- (19) Työntekijöitä, joilla oli vain rahapalkkaa — Ouvriers qui recevaient seulement des salaires en espèces.
(23) Työntekijöitä, joilla oli myös luontoisetuja — Ouvriers qui recevaient aussi des avantages en nature.
" 2—15. 18 vuotta nuorempia työntekijöitä, joilla oli — Nombre des ouvriers de moins de 18 ans qui étaient payés.
" 18—31. 18 vuotta täyttäneitä työntekijöitä, joilla oli — Nombre des ouvriers de 18 ans et plus qui étaient payés.
" 2—11, 18—27. aikapalkka — au temps.
" 2—3, 18—19. tunti — à l'heure.
" 4—5, 20—21. viikko — à la semaine.
" 6—7, 22—23. kuukausi — au mois.
" 8—9, 24—25. muu — autrement.
" 12—13, 28—29. urakka- tai palkkiopalkka — à la tâche ou à primes.
" 14—15, 30—31. palkkausmuoto ilmoittam. — mode de paiement non indiqué.

V. Gain hebdomadaire et âge.

Col. 1. Voir tableaux I et V, col. 1.

- Vain rahapalkalla olleet työntekijät — Ouvriers ayant reçu seulement des salaires en espèces. Työntekijät, joilla oli luontoisetuna: — Ouvriers ayant reçu comme avantage en nature:
a) asunto — logement.
b) ravinto — nourriture.
c) asunto ja ravinto — logement et nourriture.
" 2—20. Miespuolisia työntekijöitä — Nombre des ouvriers du sexe masculin.
" 21—35. Naispuolisia työntekijöitä — Nombre des ouvriers du sexe féminin.
" 2—10, 21—27. 18 vuotta nuorempia — de moins de 18 ans.
" 11—19, 28—34. 18 vuotta täyttäneitä — de 18 ans et plus.
" 2—19, 21—34. joiden viikkoansio oli, markkaa — dont le gain par semaine était, marks.

VI. Gain hebdomadaire et âge professionnel.

Col. 1. Voir tableau I, col. 1.

- (19) Työntekijöitä, jotka olivat tehneet vain säännöllistä työtä — Ouvriers ayant eu du travail régulier seulement.
(23) Työntekijöitä, jotka olivat tehneet ylityötä — Ouvriers ayant eu du travail supplémentaire.
" 2—20. Miespuolisia työntekijöitä, joiden ammatti-ikä oli — Nombre des ouvriers du sexe masculin dont l'âge professionnel était.
" 22—34. Naispuolisia työntekijöitä, joiden ammatti-ikä oli — Nombre des ouvriers du sexe féminin dont l'âge professionnel était.
" 2—7, 22—25. alle 1 vuoden — moins de 1 an.
" 8—13, 26—29. 1—3 vuotta — 1—3 ans.
" 14—19, 30—33. vähintään 3 vuotta — 3 ans et plus.
" 2—19, 22—33. ja joiden viikkoansio oli, markkaa — et dont le gain par semaine était, marks.
" 20, 34. ilmoittam., samoin palkka — non indiqué, salaire non indiqué.

VII. Gain hebdomadaire et modes de paiement.

Col. 1. Voir tableaux I, V et VI, col. 1.

- 2—20. Miespuolisia työntekijöitä, joilla oli — Nombre des ouvriers du sexe masculin qui étaient payés.
" 22—36. Naispuolisia työntekijöitä, joilla oli — Nombre des ouvriers du sexe féminin qui étaient payés.
" 2—10, 22—28, aikapalkka — au temps.
" 11—19, 29—35. urakka- tai palkkiopalkka — à la tâche ou à primes.
" 20, 36. palkkausmuoto ilmoittam. — mode de paiement non indiqué.

VIII. Conditions de travail au point de vue sanitaire.

Col. 1. Voir tableau I, col. 1, et tableau III, col. 2—19 et 20—37.

- " 2—4. Työntekijäin koko luku — Total des ouvriers.
" 5—34. Siitä työntekijöitä, jotka ilmoittivat — Nombre ayant déclaré.
" 5—13. työhnoneessaan tai työssään olevan — qu'il a apparu dans leurs ateliers ou à leur travail.
" 5—7. kosteutta — humidité.
" 8—10. paljon pölyä — beaucoup de poussière.
" 11—13. epäterveell. kaasuja tai höyryjä — gaz et vapeurs nocifs.
" 14—22. työnsä olevan laadultaan — que leur travail.

- Col. 14—16. hyvin rasittavaa — était très fatiguant.
 „ 17—19. erikoista tarkkaavaisuutta vaativaa — exigeait une attention spéciale.
 „ 20—22. yksipuolista ruumiinasentoa vaativaa — exigeait une attitude invariable du corps.
 „ 23—34. työssään esiintyvän — qu'il a apparu à leur travail.
 „ 23—25. kovaa melua ja tärinää — beaucoup de vacarme et de vibrations.
 „ 26—28. häikäisevää valoa — lumière intense.
 „ 29—31. voimakasta säteilevää lämpöä — chaleur rayonnante.
 „ 32—34. suurta kylmyyttä — grand froid.

IX. Logement.

- Col. 1. Voir tableau I, col. 1.
 „ 2—11. 18 vuotta nuorempia työntekijöitä, jotka asuivat — Nombre des ouvriers de moins de 18 ans qui habitaient.
 „ 12—21. 18 vuotta täyttäneitä työntekijöitä, jotka asuivat — Nombre des ouvriers de 18 ans et plus qui habitaient.
 „ 22—31. Kaikkiaan työntekijöitä, jotka asuivat — Nombre total des ouvriers qui habitaient.
 „ 2—3, 12—13, 22—23. vanhempiansa luona — chez leurs parents.
 „ 4—5, 14—15, 24—25. omaisten luona — chez d'autres proches.
 „ 6—7, 16—17, 26—27. työnantajan luona — chez leur patron.
 „ 8—9, 18—19, 28—29. vieraiden luona — chez des étrangers.
 „ 10—11, 20—21, 30—31. ilmoitt. — logement non indiqué.

X. Nombre de personnes dormant dans la même chambre.

- Col. 1. Voir tableau I, col. 1, et tableau IX, col. 2—9.
 „ 2—15. 18 vuotta nuoremista työntekijöistä — Nombre des ouvriers âgés de moins de 18 ans.
 „ 16—29. 18 vuotta täyttäneistä työntekijöistä — Nombre des ouvriers âgés de 18 ans et plus.
 „ 2—29. ilmoitti nukkuvansa huoneessa, jossa oli allamainittu luku muita henkilöitä — qui déclaraient qu'ils dorment dans la même chambre avec le nombre suivant d'autres personnes.
 „ 30—31. Työntekijöitä, joiden makuutoverien luku on ilmoittamaton — Nombre des ouvriers dont le nombre de camarades dormant dans la même chambre n'est pas indiqué.

- Col. 32—33. Kaikkiaan työntekijöitä, joiden asunnosta on tietoja — Nombre total des ouvriers dont les conditions de logement sont connues.
 „ 34—35. Niistä nukkui huoneessa, jossa oli toista sukupuolta olevia aikuisia — Dont nombre des ouvriers qui dorment dans la même chambre avec des adultes de l'autre sexe.

XI. Instruction et études.

- Col. 1. Voir tableau I, col. 1.
 „ 2—17. 18 vuotta nuoremmat työntekijät — Nombre des ouvriers de moins de 18 ans.
 „ 18—33. 18 vuotta täyttäneet työntekijät — Nombre des ouvriers de 18 ans et plus.
 „ 2—3, 18—19. Ei mitään koulua — Aucune école.
 „ 4—5, 20—21. Osa kansakoulua — École primaire fréquentée partiellement.
 „ 6—7, 22—23. Koko kansakoulu — École primaire complète.
 „ 8—9, 24—25. Kansak. ja sen jatko-opetus — École primaire et cours supplémentaires.
 „ 10—11, 26—27. Muita yleisiä oppilaitoksia — Autres écoles publiques.
 „ 12—13, 28—29. Ammattioppilaitoksia — Écoles professionnelles.
 „ 14—15, 30—31. Muuta ammattiopetusta — Autre enseignement professionnel.

XII. Nombre d'ouvriers examinés par les médecins et maladies constatées.

- Col. 1. Voir tableau I, col. 1.
 „ 2—17. Lääkärien tutkimia työntekijöitä, joiden ikä oli, vuotta — Nombre des ouvriers examinés par les médecins âgés de . . . ans.
 „ 20—43. Työntekijöitä, joilla tutkittaessa havaittiin olevan — Nombre des ouvriers chez qui on a constaté
 „ 20—23. tuberkuloosia — tuberculose.
 „ 20—21. keuhko- — pulmonaire.
 „ 22—23. rauhas- — glandulaire.
 „ 24—43. muita tauteja — autres maladies.
 „ 24—25. keuhkokatarrin — bronchite.
 „ 26—27. vatsakatarrin — gastrite.
 „ 28—29. sydänvika — affection cardiaque.
 „ 30—31. reumatismi — rhumatisme.
 „ 32—33. päänsärky — cephalalgie.
 „ 34—35. keskikorvantulehdus — otite moyenne.
 „ 36—37. hermostuneisuus — névrose.
 „ 38—39. struuma — goitre.
 „ 40—41. muut — autres.

Col. 42—43. yhteensä sairaita — total des malades¹.

XIII. Taille moyenne.

Col. 1. Voir tableau I, col. 1.

Työntekijöitä, jotka olivat syntyneet (läänessä) — Nombre des ouvriers dont le lieu de naissance était (départements).

Kaikkiaan kaupungeissa — Total dans les villes.

Kaikkiaan maaseudulla — Total à la campagne.

„ 2—5. 14-vuotiaat — Âgés de 14 ans.

„ 2—3, 6—7 etc. Työntekijäin luku — Nombre des ouvriers.

„ 4—5, 8—9 etc. Keskimäärin — En moyenne.

XIV. Poids moyen.

Voir tableau XIII.

XV. Tour moyen de la poitrine et du ventre.

Voir tableau XIII.

Rinnanympärys — Tour de la poitrine.

Vatsanympärys — Tour du ventre.

XVI. Longueur moyenne du bras et de la jambe.

Voir tableau XIII.

Käsivarren pituus — Longueur du bras.

Jalkavarren pituus — Longueur de la jambe.

XVII. Apparence, constitution physique et état de nutrition.

Col. 1. Voir tableau I, col. 1.

„ 2—11. Ulkonäkö — Apparence.

„ 2—3. terveitä ja voimakkaita — bien portants et vigoureux.

„ 4—5. terveitä — bien portants.

„ 6—7. heikonlaisia — délicats.

„ 8—9. kivulloisia — maladifs.

¹) Les chiffres dans la colonne „total des malades” sont de quelque peu inférieurs aux totaux des cas de maladies parce qu'on a quelquefois constaté deux ou même plusieurs maladies chez la même personne.

Col. 10—11. ilmoittamatta — non indiqué.

„ 12—19. Ruumiinrakenne — Constitution physique.

„ 12—13. vankkoja — robustes.

„ 14—15. tavallisia — normaux.

„ 16—17. heikkoja — faibles.

„ 20—27. Ravitsemustila — État de nutrition.

„ 20—21. ihhava — corpulents.

„ 22—23. paraiksi ravittuja — bien nourris.

„ 24—25. laihoja — maigres.

„ 28—29. Kaikkiaan — Total.

XVIII. Maturité sexuelle.

Col. 1. Ikä, vuotta — Âge, ans.

„ 2—7. Häpykarvat — Poils pubiens.

„ 8—13. Kainalokarvat — Poils de l'aisselle.

„ 14—16. Nisät — Seins.

„ 2—3, 8—9, 14. tavalliset — normaux.

„ 4—5, 10—11. heikot — clairsemés.

„ 6—7, 12—13. puuttuvat — manquent.

„ 15. pienet — petits.

„ 16. lapsimainen muoto — de forme infantile.

XIX. Progrès scolaires.

Col. 1. Voir tableau I, col. 1.

„ 2—9. Edis' minen koulussa — Progrès scolaires.

„ 2—3. hyvä — bons.

„ 4—5. kohtalainen — moyens.

„ 6—7. heikko — faibles.

„ 8—9. ilmoittamatta — non indiqués.

XX. Consommation des boissons alcooliques parmi les ouvriers masculins.

Col. 1. Voir tableau I, col. 1.

„ 2—3. Isä raitis — Père abstinent.

„ 4—5. Isä ei raitis — Père non-abstinent.

„ 6—7. Isästä ei tietoja — Pas d'indications au sujet du père.

„ 2—9. Työntekijä itse — L'ouvrier lui-même.

„ 2, 4, 6, 8. raitis — abstinent.

„ 3, 5, 7, 9. ei raitis — non abstinent.

„ 2—10. Siitä 18 vuotta täyttäneet työntekijät

— Dont nombre des ouvriers de 18 ans et p

Liite. — Bilaga.

TILASTOLLINEN PÄÄTOIMISTO
SOSIALITILASTOLLINEN OSASTO

Helsinki,
Unioninkatu 26 E.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
SOCIALSTATISTISKA AVDELNINGEN

Helsingfors,
Unionsg. 26 E.

Työläisnuorisotutkimus.

Undersökning rörande arbetarungdomen.

I. Yleisiä kysymyksiä. — Allmänna frågor.

1. Nimi — Namn:
(täydellinen ristimä- ja sukunimi — fullständigt för- och tillnamn)
2. Syntynyt vuonna — Född år: i n { pitäjässä — socken
kauppalassa — köping
kaupungissa — stad
3. Asuinpaikkakunta — Boningsort:
4. Oletteko ansiotyössä? — Är Ni i förvärsarbete?
5. Kuinka kauan olette ollut säännöllisesti ansiotyössä? — Huru länge har Ni varit regelbundet i förvärsarbete?
6. Mikä on ammattinne tai erikoistyönne (tarkoin ilmoitettava)? — Vilket yrke eller vilken yrkes-specialitet har Ni (bör noggrant angivas)?
7. Kuinka kauan olette siinä toiminut? — Huru länge har Ni varit sysselsatt däri?
8. Nykyinen työpaikka — Eder nuvarande arbetsplats:
9. Kuinka kauan olette ollut nykyisessä työpaikassanne? — Huru länge har Ni varit anställd å Eder nuvarande arbetsplats?

II. Työaika ja -palkka. — Arbetstid och -lön.

1. Onko työnne päivä- vai vuorotyötä? — Är Edert arbete dag- eller skiftarbete?
2. Miten pitkä on työaikanne? { päivittäin — per en dag tuntia — timmar
Huru lång är Eder arbetstid { viikottain — per en vecka » »
3. Perustuuko palkkanne aika- vai kappalepalkkamäärään? — Är Eder lön baserad på tid- eller stycke-lön?
4. Onko Teillä kiinteä kuukausi-, viikko- vai tuntipalkka? — Har Ni fast månads-, vecko- eller timlön?
- Kuinka suuri? — Huru stor är den? mk { kuukaudelta — per månad
viikolta » vecka
tunnilta » timme
5. Kuinka suuri oli palkkanne viime tilissä? — Huru stor var Eder lön vid senaste likvid?
- mk.
6. Moneltako työtunnilta se maksettiin? — För huru många arbetstimmar betalades den?
- Sisältyikö niihin ylityötunteja ja montako? — Ingingo däri övertidstimmar och huru många?
7. Oliko rahapalkan lisäksi muita etuja ja mitä? — Hade Ni, utom lön, andra förmåner och vilka?
8. Pidätettiinkö osa palkasta näiden etujen korvaukseksi ja paljonko? — Innehölls någon del av lönen som ersättning för dessa förmåner och huru mycket?
- mk.
9. Onko Teillä muita tuloja kuin varsinainen työpalkkanne, ja jos on, paljonko kuukaudessa tavallisesti? — Har Ni andra inkomster än Eder ordinarie arbetslön, och i så fall, huru mycket vanligen per månad?
- mk.

III. Työolot. — Arbetsförhållanden.

1. Onko työhuoneessanne tai esiintyykö työssänne — Finns det i Edert arbetsrum eller förekommer i Edert arbete — a) kosteutta? — fuktighet?
b) paljon pölyä? — mycket damm? c) epäterveellisiä kaasuja tai höyryjä? — ohälsosamma gaser eller ångor?
2. Onko työnne laadultaan a) hyvin rasittavaa? — Är Edert arbete a) av mycket ansträngande art?
b) vaatiiko se erikoista tarkkaavaisuutta? — erfodrar det särskild uppmärksamhet?
c) yksipuolista ruumiinasentoa? — ensidig kroppställning?
3. Esiintyykö työssänne a) kovaa melua ja tärinää? — Förekommer i Edert arbete a) starkt buller och stark skakning?
b) häikäisevää valoa? — bländande ljus?
c) voimakasta, säteilevää lämpöä? — stark, strålände värme?
d) suurta kylmyyttä? — stor kyla?

IV. Asunto- ja perheolot. — Bostads- och familjeförhållanden.

1. Asutteko vanhempienne luona? — Bor Ni hos Edra föräldrar?
vai omaisten? — hos andra anhöriga? työnantajan? — hos arbetsgivaren?
tahi vieraiden luona? — eller hos främmande?
2. Jos asutte vanhempienne luona, a) elävätkö molemmat vanhempanne? — Om Ni bor hos Edra föräldrar, a) leva Edra båda föräldrar?
b) kuinka monta henkeä, itseänne lukuun ottamatta, perheeseen kuuluu? — huru många personer utom Ni själv tillhöra familjen?
c) käyvätkö molemmat vanhempanne ansiotyössä tai kumpi heistä? — äro Edra båda föräldrar i förvärvsarbete eller vilkendera av dem?
d) kuinka monta perheenjäsentä, itseänne lukuunottamatta, käy ansiotyössä? — huru många av de övriga familjemedlemmarna utom Ni själv äro i förvärvsarbete?
e) maksatteko asunnosta ja ruuasta vanhemmillenne ja paljonko kuukaudessa? — betalar Ni för bostad och mat åt Edra föräldrar och huru mycket per månad? mk.
3. a) onko asuntonanne yksinäinen huone? — Bebor Ni enskilt rum?
Eilei, monenko kanssa asutte samassa huoneessa? — Om ej, med huru många personer bor Ni i samma rum? b) Asutteko perheessä asukkina? — Är Ni inneboende hos en familj?
c) Monenko kanssa nukutte samassa huoneessa? — Med huru många sover Ni i samma rum? d) Nukkuuko tässä huoneessa myös toista sukupuolta olevia aikuisia henkilöitä? — Sova i samma rum även fullvuxna personer av annat kön?

V. Koulunkäynti, ammattiopinnot ja vapaa-ajan käyttö. — Skolgång, yrkesutbildning och fritidens utnyttjande.

1. Koulunkäynti (mainittava eri koulut, kurssit j. n. e.) — Skolgång (olika skolor, kurser o. s. v. böra angivas):
2. Oletteko saanut ammattiopetusta ja mitä? — Har Ni erhållit yrkesutbildning och vilken?
3. Käyttökö nykyään koulua tai kursseja, ja, jos käytte, mitä? — Besöker Ni nu någon skola eller kurs, och, i så fall, vilka?
4. Otatteko osaa opintokerhoihin? — Deltar Ni i studiecirklar?
5. Millaisiin askarteluihin muuten käytätte vapaa-aikanne? (urheiluun, näytelmä- ja lauluharrastuksiin, opiskeluun, valistus- ja puoluejärjestötoimintaan t. m. s.) — Med hurudana sysselsättningar fördriver Ni annars Eder fritid? (sport, teater- och sångintressen, studier, upplysnings- och politisk verksamhet l. a. dyl.)

Päiväys:
 Datum:

Allekirjoitus:
 Underskrift:

- I. 1. Pituus: cm. 2. Paino: kg. 3. Rinnan ympärys (lepotilassa) cm.
 4. Vatsan ympärys: cm. 5. Käsivarren pituus: cm. 6. Jalkavarren pituus cm.
- II. 1. Ulkonäkö: a) terve ja voimakas, b) terve, c) terve, vaikka heikonlainen, d) kivulloinen.
 2. Ruumiinrakenne: a) vankka, b) tavallinen, c) heikko.
 3. Onko tutkittava: a) lihava, b) paraiksi ravittu, c) laiha.
 4. Taudit:
- III. 1. Äänenmurros: v:n ikäisenä. 2. Kuukautisten alkaminen: v:n ikäisenä.
 3. Kuukautisten säännöllisyys:
 4. Sukupuolikypsyyttä kuvastavat seikat ruumiin kehityksessä, ihokarvastossa y. m.
- IV. 1. Näyttääkö henkisesti säännölliseltä vai vajaakykyiseltä?
 ja miten?
 2. Onko ollut mielitauteja?
 3. Henkisen kehityksen hidastuminen. Alkanut a) kävellä: v:n ikäisenä, b) puhua: v:n ikäisenä, c) koulunkäynnin v:n ikäisenä.
 Edistyminen koulussa: a) hyvä, b) kohtalainen, c) heikko.
 4. Rikollisuus:
 5. Alkoholijuomien nauttiminen:
 6. Ovatko vanhemmat nauttineet alkoholijuomia?

Päiväys:

Datum:

Allekirjoitus:

Underskrift:

Ohjeita.

Tämä tutkimus tarkoittaa vain *työläisnuori*-soa, t. s. maanviljelyksen, käsi- ja tehdasteollisuuden aloilla ruumiillista työtä tekeviä, kehityksessä olevia nuoria. Tutkittaviksi otetaan 8 ikäluokkaa, naispuolisesta nuorisosta 13—20-vuotiaita ja miespuolisesta 15—22 vuotiaita. Heistä muodostetaan ikävuosien mukaan 8 eri ryhmää ja on tietojen kerääjän kullakin tutkittavalla paikkakunnalla koetettava, mikäli mahdollista, saada tutkittavia suunnilleen saman verran kuhunkin ryhmään.

Lääketieteellisen puolen tutkimusta suorittavat lääkärit sairaanhoitajattarien avustamina.

Vastaukset on, mikäli mahdollista, annettava *kaikkeiin kysymyksiin*. Vastauksissa voidaan osittain käyttää asianomaisen sanan *alleviivausta*.

Anvisningar.

Denna undersökning omfattar endast *arbetar*-ungdomen, d. ä. de unga i utvecklingsåldern, vilka äro sysselsatta i kroppsligt arbete inom jordbruket, hantverket och industrin. Till föremål för undersökningen upptagas 8 åldersklasser, av den kvinnliga ungdomen i åldern mellan 13—20 år och av den manliga i åldern mellan 15—22 år. Av dem bildas enligt åldersår 8 olika grupper, och insamlaren av uppgifter bör å varje ort, där uppgifter insamlas, försöka att, såvitt möjligt, få ett ungefär lika stort antal i varje grupp.

Den medicinska delen av undersökningen utföres av läkare med hjälp av sjuksköterskor.

Svar skola, såvitt möjligt, givas på *alla frågor*. Som svar kan där så lämpar sig, det ifrågasvarande ordet i frågan *understrykas*.

TAULUJA
TABELLER

I. Syntymäpaikka ja ikä. —

Ammattiryhmä Yrkesgrupp		Työntekijöitä, jotka olivat syntyneet — Antal arbetare,							
		työpaikka- kunnalla på arbets- orten		muualla samasaa läänessä annorstådes i samma län		lähiläänissä i grannlän		muualla Suomessa annorstådes i Finland	
		Mp. MK.	Mp. Kvk.	Mp. MK.	Mp. Kvk.	Mp. MK.	Mp. Kvk.	Mp. MK.	Mp. Kvk.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	<i>Maatalous — Lantbruk</i>	378	487	59	50	25	23	3	8
2	<i>Teollisuus — Industri</i>	1 766	1 336	1 023	1 027	412	454	184	178
3	Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk.	238	61	117	42	28	8	13	1
4	Konepajat — Mekaniska verkstäder	410	17	267	14	98	10	46	10
5	Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	74	66	37	61	23	22	10	5
6	Kemian teollisuus — Kemisk industri	12	51	16	59	4	14	3	7
7	Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	86	105	50	83	35	32	9	11
8	Kutomateollisuus — Textilindustri	90	272	32	236	27	148	11	61
9	Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	15	195	18	164	12	79	8	36
10	Paperiteollisuus — Pappersindustri	111	209	45	112	31	45	8	16
11	Puuteollisuus — Träindustri	428	143	303	106	86	39	50	13
12	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	59	87	33	81	13	19	1	9
13	Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	36	1	19	2	9	2	3	1
14	Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	95	54	46	32	9	10	5	3
15	Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	88	6	32	10	21	10	15	1
16	Muu teollisuus — Annan industri	24	69	8	25	16	16	2	4
17	<i>Muut ammatit — Övriga yrken</i>	165	150	51	63	41	42	12	11
18	Yhteensä — Summa	2 309	1 973	1 133	1 140	478	519	199	197
	Siitä: — Därav:								
19	<i>Kaupungit — Städer</i>	953	934	719	803	246	305	103	113
20	Maatalous — Lantbruk	1	5	5	6	7	9	—	—
21	Teollisuus — Industri	890	859	684	759	219	273	96	104
22	Muut ammatit — Övriga yrken	62	70	30	38	20	23	7	9
23	<i>Maaseutu — Landsbygd</i>	1 356	1 039	414	337	232	214	96	84
24	Maatalous — Lantbruk	377	482	54	44	18	14	3	8
25	Teollisuus — Industri	876	477	339	268	193	181	88	74
26	Muut ammatit — Övriga yrken	103	80	21	25	21	19	5	2

Födelseort och ålder.

vilka voro födda				Yhteensä Summa		Työntekijöitä, joiden ikä oli, vuotta — Antal arbetare, vilkas ålder var, år																Yhteensä Summa	
ulko- mailla utom- lands	ilmoit- tam. paik- kak. på o- ppgi- ven ort					Mp. Kv.	Mp. Kv.	12—14		15		16		17		18		19		20			
	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.			Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.	Mp. Kv.
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
2	1	17	30	484	599	24	137	73	92	99	108	79	85	78	68	73	52	35	48	23	9	484	599
66	36	50	47	3 501	3 078	63	80	253	231	527	404	560	503	675	631	592	649	392	450	434	130	3 501	3 078
10	3	9	4	415	119	6	7	29	8	66	15	78	25	77	30	64	19	51	12	44	3	415	119
19	2	10	—	850	53	5	—	40	1	112	5	148	6	180	15	141	13	95	12	129	1	850	53
5	—	1	—	150	154	6	3	14	19	19	29	23	21	24	26	34	31	17	20	13	5	150	154
1	—	—	1	36	132	—	—	—	2	6	9	3	22	5	36	6	36	8	16	8	11	36	132
4	4	5	15	189	250	1	—	20	17	43	53	29	44	35	54	24	56	17	21	20	5	189	250
3	4	2	12	165	733	3	39	23	73	39	93	20	112	24	137	21	150	15	116	20	13	165	733
1	2	—	8	54	484	2	15	3	35	5	65	7	78	9	95	10	97	9	77	9	22	54	484
3	4	2	4	200	390	5	2	10	26	25	55	33	74	39	74	34	78	30	63	24	18	200	390
9	11	19	1	895	313	30	12	88	34	137	37	132	48	176	61	152	63	93	36	87	22	895	313
—	5	1	—	107	201	2	1	6	6	20	19	11	27	29	45	21	46	8	45	10	12	107	201
4	—	—	—	71	6	—	—	7	—	7	1	14	3	17	1	13	1	4	—	9	—	71	6
4	1	—	—	159	100	1	—	5	4	22	9	31	22	28	16	33	29	19	12	20	8	159	100
3	—	1	—	160	27	1	—	12	—	19	—	19	1	29	8	28	10	19	5	33	3	160	27
—	—	—	2	50	116	1	1	1	6	7	14	12	20	3	33	11	20	7	15	8	7	50	116
3	—	3	22	275	288	23	28	50	47	67	49	47	50	28	41	26	43	20	22	14	8	275	288
71	37	70	99	4 260	3 965	110	245	381	370	693	561	686	638	781	740	691	744	447	520	471	147	4 260	3 965
49	21	18	35	2 088	2 211	44	80	159	170	334	319	346	372	379	437	340	449	224	308	262	76	2 088	2 211
1	1	—	1	14	22	2	7	2	2	1	3	3	3	2	4	3	2	1	1	—	—	14	22
45	20	17	30	1 951	2 045	26	55	128	142	301	286	323	348	368	415	327	428	218	299	260	72	1 951	2 045
3	—	1	4	123	144	16	18	29	26	32	30	20	21	9	18	10	19	5	8	2	4	123	144
22	16	52	64	2 172	1 754	66	165	222	200	359	242	340	266	402	303	351	295	223	212	209	71	2 172	1 754
1	—	17	29	470	577	22	130	71	90	98	105	76	82	76	64	70	50	34	47	23	9	470	577
21	16	33	17	1 550	1 033	37	25	130	89	226	118	237	155	307	216	265	221	174	151	174	58	1 550	1 033
—	—	2	18	152	144	7	10	21	21	35	19	27	29	19	23	16	24	15	14	12	4	152	144

II. Ikä ansiotyön alkaessa ja ammatti-ikä. —

Ammattiryhmä Yrkesgrupp		Työntekijöitä, joiden ikä heidän ryhtyessään säännölliseen Antal arbetare, vilkas ålder vid inträdet i regelbundet											
		alle under 12		12—13		13—14		14—15		15—16		16—17	
		MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	<i>Maatalous — Lantbruk</i>	68	96	99	115	77	71	69	67	33	34	20	29
2	<i>Teollisuus — Industri</i>	152	56	291	119	715	373	923	707	699	724	367	510
3	Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk ..	10	—	39	4	88	19	132	27	88	31	39	21
4	Konepajat — Mekaniska verkstäder	18	—	59	1	147	4	217	10	154	6	128	10
5	Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	4	—	12	2	38	23	47	49	25	43	11	20
6	Kemian teollisuus — Kemisk industri	4	7	4	3	11	10	3	24	10	45	1	24
7	Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri ..	7	2	20	12	34	25	57	77	40	59	17	41
8	Kutomateollisuus — Textilindustri	9	18	13	27	17	107	55	173	52	166	12	114
9	Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	2	7	2	25	12	60	10	107	13	112	8	81
10	Paperiteollisuus — Pappersindustri	8	6	15	12	48	44	43	88	47	87	21	70
11	Puuteollisuus — Träindustri	62	7	85	13	188	37	207	67	166	80	85	46
12	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	6	8	5	14	26	15	35	42	20	44	7	37
13	Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	5	—	7	—	13	—	17	2	16	1	5	1
14	Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	2	—	16	4	48	13	43	23	31	30	16	16
15	Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	13	—	9	—	35	1	42	4	28	3	11	5
16	Muu teollisuus — Annan industri	2	1	5	2	10	15	15	14	9	17	6	24
17	<i>Muut ammatit — Övriga yrken</i>	10	14	32	24	64	43	81	67	38	60	24	44
18	Yhteensä — Summa	230	166	422	258	856	487	1 073	831	770	818	411	533
Siitä: — Därav:													
19	<i>Kaupungit — Städer</i>	61	46	175	103	425	293	577	522	410	526	231	363
20	Maatalous — Lantbruk	—	1	2	3	5	2	5	3	—	2	1	3
21	Teollisuus — Industri	59	38	155	87	391	265	530	482	396	489	217	342
22	Muut ammatit — Övriga yrken	2	7	18	13	29	26	42	37	14	35	13	18
23	<i>Maaseutu — Landsbygd</i>	169	120	247	155	431	194	496	309	360	292	180	220
24	Maatalous — Lantbruk	68	95	97	112	72	69	64	54	33	32	19	26
25	Teollisuus — Industri	93	18	136	32	324	108	393	225	303	235	150	168
26	Muut ammatit — Övriga yrken	8	7	14	11	35	17	39	30	24	25	11	26

Alder vid inträdet i förvärsarbete och yrkesålder.

ansiotyöhön oli, vuotta förvärsarbete var, år						Työntekijöitä, joiden toiminta-aika nykyisessä ammatissa oli, vuotta Antal arbetare, vilka varit sysselsatta i nuvarande yrke, år														Yhteensä Summa	
17—18		18—		ilmoittamaton oupp-given		alle under ½		½—1		1—2		2—3		3—5		5—		ilmoittamaton oupp-givet		Yhteensä Summa	
Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
6	15	11	13	101	169	38	54	23	38	45	70	59	83	125	140	113	76	81	138	484	599
178	336	171	248	5	5	1029	1097	515	583	732	669	498	343	483	315	239	65	5	6	3501	3078
12	14	7	3	—	—	125	41	63	21	75	22	63	9	66	21	23	5	—	—	415	119
59	10	68	12	—	—	234	30	155	9	189	13	134	—	106	1	32	—	—	—	850	53
5	10	8	7	—	—	45	55	10	16	44	36	27	18	15	26	9	3	—	—	150	154
2	12	1	7	—	—	12	57	4	20	5	25	6	17	5	13	4	—	—	—	36	132
8	22	6	12	—	—	54	74	36	55	51	68	20	27	22	22	6	4	—	—	189	250
4	78	3	49	—	1	59	290	34	143	33	146	21	95	16	44	2	14	—	1	165	733
1	55	4	36	2	1	6	161	7	88	14	106	8	54	7	64	10	10	2	1	54	484
12	44	6	38	—	1	63	131	23	70	43	88	29	48	31	40	11	11	—	2	200	390
52	32	48	29	2	2	306	122	124	66	178	56	101	32	111	30	73	5	2	2	895	313
7	16	1	25	—	—	22	59	10	46	22	47	18	19	19	24	16	6	—	—	107	201
2	1	6	1	—	—	15	4	12	1	18	1	9	—	12	—	5	—	—	—	71	6
2	6	1	8	—	—	22	21	17	20	31	26	32	8	43	19	14	6	—	—	159	100
10	9	11	5	1	—	47	11	13	4	22	7	28	4	26	—	23	1	1	—	160	27
2	27	1	16	—	—	19	41	7	24	7	28	2	12	4	11	11	—	—	—	50	116
10	16	11	13	5	7	101	99	37	47	60	68	41	28	25	29	6	11	5	6	275	238
194	367	193	274	111	181	1168	1250	575	668	837	807	598	454	683	484	358	152	91	150	4260	3965
111	199	97	152	1	7	568	727	334	465	461	509	320	227	285	229	119	46	1	8	2088	2211
—	3	1	2	—	3	5	12	3	5	3	1	1	—	2	1	—	—	—	3	14	22
108	192	95	147	—	3	521	664	308	432	425	472	304	212	274	216	119	45	—	4	1951	2045
3	4	1	3	1	1	42	51	23	23	33	36	15	15	9	12	—	1	1	1	123	144
33	168	96	122	110	174	600	523	241	203	376	298	278	227	348	255	239	106	90	142	2172	1754
6	12	10	11	101	166	33	42	20	33	42	69	58	83	123	139	113	76	81	135	470	577
70	144	76	101	5	2	508	433	207	151	307	197	194	131	209	99	120	20	5	2	1550	1033
7	12	10	10	4	6	59	48	14	19	27	32	26	13	16	17	6	10	4	5	152	144

III. Työaika viikossa. —

Ammattiryhmä Yrkesgrupp		18 vuotta nuorempia työntekijöitä — Antal											
		joiden työaika viikossa oli, tuntia vilkas arbetstid per vecka var, timmar											
		alle under 39		39—45		45—48		48—51		51—57		57—	
		Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	Maatalous — Lantbruk	4	20	7	5	27	27	28	34	26	17	108	145
2	Teollisuus — Industri	82	107	108	90	939	879	160	88	65	33	43	10
3	Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk..	13	1	15	3	130	45	10	5	7	1	3	—
4	Konepajat — Mekaniska verkstäder	9	—	34	6	217	6	24	—	17	—	4	—
5	Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	4	3	8	12	43	41	5	12	—	4	1	—
6	Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	1	1	4	8	26	—	2	—	—	—	—
7	Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	8	9	6	3	60	91	13	7	5	3	1	1
8	Kutomateollisuus — Textilindustri	2	46	9	19	68	249	3	1	1	2	2	—
9	Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	1	19	1	12	12	138	1	12	1	4	—	3
10	Paperiteollisuus — Pappersindustri	4	4	4	2	33	133	15	10	11	6	6	2
11	Puuteollisuus — Träindustri	25	17	22	17	248	65	59	14	11	9	15	3
12	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	3	5	2	4	22	38	9	5	—	—	3	1
13	Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	1	—	1	—	18	4	4	—	2	—	2	—
14	Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	3	—	1	2	48	30	4	1	3	2	—	—
15	Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	6	—	4	—	28	—	7	1	3	—	2	—
16	Muu teollisuus — Annan industri	3	2	—	6	4	13	6	18	4	2	4	—
17	Muut ammatit — Övriga yrken	23	32	23	9	79	75	32	17	6	5	12	22
18	Yhteensä — Summa	109	159	138	104	1045	981	220	139	97	55	163	177
	Siitä: — Därav:												
19	Vuorotyössä olleita työntekijöitä — Arbetare med skiftarbete	5	6	10	9	69	30	30	14	11	4	7	1
20	Maatalous — Lantbruk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Teollisuus — Industri	5	5	10	8	69	28	23	12	9	4	7	1
22	Muut ammatit — Övriga yrken	—	1	—	1	—	2	7	2	2	—	—	—
23	Yhtytöitä tehneitä työntekijöitä — Arbetare med overtids- arbete	3	3	10	2	19	17	52	32	67	35	42	8
24	Maatalous — Lantbruk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Teollisuus — Industri	3	2	8	1	18	17	43	29	61	34	36	7
26	Muut ammatit — Övriga yrken	—	1	2	1	1	—	8	3	5	—	3	1

IV. Palkkausmuodot. —

Ammattiryhmä Yrkesgrupp		18 vuotta nuorempia työntekijöitä, joilla oli — Antal arbetare									
		aikapalkka — tidlön									
		tuntim-		viikko- vecko-		kuukausi- månads-		muu annan		yhteensä summa	
		Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Maatalous — Lantbruk	18	6	9	13	71	88	23	18	121	125
2	Teollisuus — Industri	886	582	124	248	83	87	13	40	1 106	951
3	Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk. .	96	23	12	13	18	4	—	—	126	40
4	Konepajat — Mekaniska verkstäder	214	7	11	—	6	—	1	—	232	7
5	Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	34	24	1	—	3	—	8	33	46	57
6	Kemian teollisuus — Kemisk industri	7	19	—	1	1	1	—	—	8	21
7	Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härintusti	59	80	7	6	2	—	—	1	68	87
8	Kutomateollisuus — Textilindustri	43	98	29	155	1	3	—	—	73	256
9	Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	4	48	4	40	2	34	—	6	10	128
10	Paperiteollisuus — Pappersindustri	47	105	5	23	4	1	1	—	57	129
11	Puuteollisuus — Träindustri	261	104	23	2	15	—	3	—	302	106
12	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	4	15	25	8	9	19	—	—	38	42
13	Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	21	3	—	—	5	—	—	—	26	3
14	Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	43	34	4	—	12	1	—	—	59	35
15	Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	40	1	2	—	3	—	—	—	45	1
16	Muu teollisuus — Annan industri	13	21	1	—	2	18	—	—	16	39
17	Muut ammatit — Övriga yrken	47	31	23	12	94	114	—	1	164	158
18	Yhteensä — Summa	951	619	156	273	248	283	36	59	1 391	1 234
° Siitä: — Därav:											
19	Työntekijöitä, joilla oli vain rahapalkkaa — Arbetare med enbart penninglön	939	587	141	272	162	148	21	46	1 263	1 053
20	Maatalous — Lantbruk	18	6	7	13	10	5	8	5	43	29
21	Teollisuus — Industri	874	550	114	247	70	71	13	40	1 071	908
22	Muut ammatit — Övriga yrken	47	31	20	12	82	72	—	1	149	116
23	Työntekijöitä, joilla oli myös luontoisetuja — Arbetare med naturaförmåner	12	32	15	1	86	135	15	13	128	181
24	Maatalous — Lantbruk	—	—	2	—	61	83	15	13	78	96
25	Teollisuus — Industri	12	32	10	1	13	10	—	—	35	43
26	Muut ammatit — Övriga yrken	—	—	3	—	12	42	—	—	15	42

Avlöningsformer.

under 18 år med				Yhteensä Summa		18 vuotta täyttäneitä työntekijöitä, joilla öll Antal arbetare, som fyllt 18 år, med																Yhteensä Summa	
urakka- tai palkki- ackord- i. premielön		palkkaus- muoto il- moittam. ouppgi- ven avlö- nings- form				alkapalkka — tidlön								urakka- tai palkki- ackord- i. premielön		palkkaus- muoto il- moittam. ouppgi- ven avlö- nings- form							
						tunti- tim-		viikko- vecko-		kuu- kausi- mä- nads-		muu annan						yhteensä summa					
Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.				
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33		
4	4	150	293	275	422	25	3	8	3	47	66	24	10	104	82	9	2	96	93	209	177		
287	245	15	22	1 408	1 218	1 208	850	122	206	72	69	7	41	1 409	1 166	669	686	15	8	2 093	1 860		
53	14	—	—	1	179	55	149	31	13	9	—	—	—	169	41	67	23	—	—	236	64		
69	5	4	—	305	12	338	34	6	—	5	—	—	—	349	34	194	7	2	—	545	41		
15	15	1	—	62	72	31	17	2	3	4	—	1	14	38	34	50	48	—	—	88	82		
1	12	—	—	9	33	17	52	—	1	7	2	—	—	24	55	3	44	—	—	27	99		
24	27	1	—	93	114	58	75	4	10	2	—	—	—	64	85	31	50	1	1	96	136		
12	59	—	2	85	317	51	158	13	70	—	3	—	4	64	235	16	180	—	1	80	416		
3	50	4	15	17	193	5	62	12	41	3	26	—	20	20	149	11	137	6	5	37	291		
16	28	—	—	73	157	62	127	2	24	—	2	1	—	65	153	62	79	—	1	127	233		
81	23	4	2	387	131	292	114	11	1	13	—	4	2	320	117	185	65	3	—	508	182		
1	11	—	—	39	53	8	46	48	46	10	19	—	1	66	112	—	36	2	—	68	148		
2	1	—	—	28	4	33	2	1	—	6	—	1	—	41	2	2	—	—	—	43	2		
5	—	1	—	59	35	86	55	8	—	6	7	—	—	100	62	3	—	—	—	100	65		
5	—	—	—	51	1	69	18	—	—	3	—	—	—	72	18	36	8	1	—	109	26		
15	1	8	15	187	174	31	15	4	4	41	88	1	1	77	108	6	1	5	5	88	114		
306	250	173	330	1 870	1 814	1 264	868	134	213	160	223	32	52	1 590	1 356	684	689	116	106	2 390	2 151		
297	247	12	34	1 572	1 334	1 224	789	120	209	101	77	10	44	1 455	1 119	651	673	10	10	2 116	1 802		
4	4	7	14	54	47	22	3	5	3	5	3	2	2	34	11	9	2	2	4	45	17		
280	242	3	16	1 354	1 166	1 172	771	111	202	65	36	7	41	1 355	1 050	636	670	4	6	1 995	1 726		
13	1	2	4	164	121	30	15	4	4	31	38	1	1	66	58	6	1	4	—	76	59		
9	3	161	296	298	430	40	79	14	4	59	146	22	8	135	237	33	16	106	96	274	349		
—	—	143	279	221	375	3	—	3	—	42	63	22	8	70	71	—	—	94	89	164	160		
7	3	12	6	54	52	36	79	11	4	7	33	—	—	54	116	33	16	11	2	98	134		
2	—	6	11	23	53	1	—	—	—	10	50	—	—	11	50	—	—	1	5	12	55		

V. Viikkoansio ja ikä. —

Ammattiryhmä Yrkesgrupp	Miespuolisia työntekijöitä —												
	18 vuotta nuorempia — under 18 år						18 vuotta						
	joiden viikkoansio oli, markkaa — och vilkas												
	alle 50 under 50	50—100	100—150	150—200	200—250	250—300	300—400	400—	400— oudpögv.	littokam. under 50	alle 50	50—100	100—150
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
	<i>Vain rahapalkalla olleet työntekijät — Arbetare med enbart penninglön</i>												
1	Maatalous — Lantbruk	—	16	13	9	7	—	2	—	7	—	2	6
2	Teollisuus — Industri	7	211	519	361	132	68	30	8	18	3	29	231
3	Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk ..	3	40	73	34	16	6	2	—	2	—	4	34
4	Konepajat — Mekaniska verkstäder	1	32	148	75	28	10	2	—	1	1	9	92
5	Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	—	17	17	17	3	4	2	1	1	—	1	6
6	Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	—	2	3	2	1	—	—	—	—	—	1
7	Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri ..	—	12	34	27	9	8	—	—	—	—	—	3
8	Kutomateollisuus — Textilindustri	—	12	38	24	3	4	1	—	—	—	2	9
9	Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	1	1	3	1	—	—	2	—	1	—	—	—
10	Paperiteollisuus — Pappersindustri	—	9	25	23	5	5	3	—	1	1	—	9
11	Puuteollisuus — Träindustri	1	54	105	117	41	22	16	6	11	—	3	37
12	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	—	4	8	12	5	1	—	—	—	—	2	5
13	Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	—	4	12	7	1	2	1	—	—	1	2	4
14	Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	1	20	29	8	1	—	—	—	—	—	4	25
15	Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	—	3	16	8	16	4	—	1	1	—	1	5
16	Muu teollisuus — Annan industri	—	3	9	5	2	1	1	—	—	—	1	1
17	Muut ammatit — Övriga yrken	7	68	48	21	9	6	1	—	4	—	4	7
18	Yhteensä — Summa	14	295	580	391	148	74	33	8	29	3	35	244
	<i>Työntekijät, joilla oli luontoisetuna: — Arbetare med naturaförmåner i form av:</i>												
	<i>a) asunto — bostad</i>												
19	Maatalous — Lantbruk	—	3	1	2	—	—	—	—	1	2	—	—
20	Teollisuus — Industri	—	1	6	8	1	—	3	1	—	—	—	3
21	Muut ammatit — Övriga yrken	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	<i>b) ravinto — kost</i>												
22	Maatalous — Lantbruk	—	2	3	—	—	—	—	—	—	2	2	1
23	Teollisuus — Industri	2	2	1	1	—	—	—	1	—	—	—	3
24	Muut ammatit — Övriga yrken	8	3	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
	<i>c) asunto ja ravinto — bostad och kost</i>												
25	Maatalous — Lantbruk	37	25	1	—	—	—	—	—	146	20	38	4
26	Teollisuus — Industri	8	4	1	—	—	1	—	—	13	4	—	1
27	Muut ammatit — Övriga yrken	3	—	1	—	—	—	—	—	6	—	2	—

Veckoförtjänst och ålder.

Antal manliga arbetare						Naispuolisia työntekijöitä — Antal kvinnliga arbetare																		
täyttäneitä — som fyllt 18 år						18 vuotta nuorempia — under 18 år																		
veckoförtjänst var, mark						joiden viikkoansio oli, markkaa — och vilkas veckoförtjänst var, mark																		
150—200	200—250	250—300	300—400	400—	Ilmoitam. ouppgiv.	Yhteensä Summa	alle 50 under 50	50—100	100—150	150—200	200—250	250—	Ilmoitam. ouppgiv.	alle 50 under 50	50—100	100—150	150—200	200—250	250—	Ilmoitam. ouppgiv.	Yhteensä Summa			
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35			
10	13	2	3	—	9	99	1	14	12	1	1	—	18	—	1	9	2	—	—	5	64			
385	505	379	298	139	26	3 349	39	340	558	159	34	9	27	10	170	775	480	175	94	22	2 892			
70	57	36	23	2	4	406	2	35	14	—	—	1	3	—	9	32	16	4	—	3	119			
114	140	86	66	27	2	834	—	—	7	3	1	—	1	1	—	21	15	3	—	1	53			
17	17	18	17	10	1	149	—	22	42	5	2	1	—	2	8	37	22	7	6	—	154			
5	10	6	4	—	—	34	—	10	22	1	—	—	—	8	61	27	1	—	—	1	131			
14	20	32	18	7	1	185	1	14	59	34	5	1	—	—	11	39	46	22	16	2	250			
7	27	13	6	3	—	149	4	63	176	32	7	1	3	3	24	164	100	15	6	4	602			
5	3	6	5	5	1	34	21	69	52	19	8	2	13	—	42	86	78	47	25	6	468			
18	35	27	26	7	2	196	3	57	72	19	4	1	1	2	32	116	49	20	9	3	388			
91	122	88	71	42	13	840	2	18	65	33	4	1	5	—	2	96	58	16	5	—	305			
12	15	12	11	1	—	88	1	22	18	3	1	1	—	1	17	55	33	18	6	2	178			
8	14	6	7	—	1	70	—	—	3	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	6			
16	16	16	10	13	—	159	2	16	12	4	1	—	—	1	15	18	14	10	7	—	100			
6	22	26	26	20	1	155	—	—	1	—	—	—	—	—	1	8	6	4	7	—	27			
2	7	7	9	2	—	50	3	14	15	5	1	—	1	—	1	40	16	8	7	—	111			
17	19	9	10	4	6	240	22	55	29	7	1	—	7	4	11	19	16	5	3	1	180			
412	537	390	311	143	41	3 688	62	409	599	167	36	9	52	14	182	803	498	180	97	28	3 136			
2	2	—	—	—	3	16	—	1	—	—	—	—	—	—	6	—	1	—	—	—	8			
8	12	21	15	12	—	91	2	1	28	5	—	—	—	3	2	82	12	8	—	1	145			
1	3	1	—	1	—	8	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	1	8			
—	—	—	—	—	—	10	7	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	11			
—	—	1	1	—	—	12	1	4	—	—	—	—	—	—	8	1	—	—	—	—	14			
1	—	—	—	—	—	14	8	7	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	31			
—	1	—	—	—	—	359	84	5	—	—	—	—	277	39	20	—	—	—	—	—	516			
—	4	—	—	—	—	49	5	—	—	—	—	—	5	2	11	2	—	—	—	—	27			
—	—	—	—	—	—	13	21	4	—	—	—	—	9	13	18	—	—	—	—	—	69			

VI. Viikkoansio ja ammatti-ikä. —

Ammattiryhmä Yrkesgrupp		Miespuolisia työntekijöitä, joiden ammatti-ikä oli — Antal											
		alle 1 vuoden under 1 år						1—3 vuotta 1—3 år					
		ja joiden viikkoansio oli, markkaa — och vilkas											
		alle 100 under 100	100—150	150—200	200—250	250—300	300—	alle 100 under 100	100—150	150—200	200—250	250—300	300—
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Vain rahapalkalla olleet työntekijät — Arbetare med enbart penninglön													
1	Maatalous — Lantbruk	9	5	2	6	1	1	4	5	6	6	1	—
2	Teollisuus — Industri	183	457	318	209	143	134	54	248	332	253	149	141
3	Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk..	37	59	52	19	13	3	10	38	33	30	11	11
4	Konepajat — Mekaniska verkstäder	33	167	68	54	27	29	6	68	106	74	34	32
5	Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	15	11	9	2	4	11	3	10	21	12	12	13
6	Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	2	6	6	1	1	—	1	1	3	6	—
7	Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	10	28	20	10	16	5	2	8	20	13	15	10
8	Kutomateollisuus — Textilindustri	10	30	18	10	10	2	4	16	11	12	5	6
9	Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	2	2	1	—	1	—	—	1	3	2	1	5
10	Paperiteollisuus — Pappersindustri	7	20	14	15	14	9	2	11	21	17	11	10
11	Puuteollisuus — Träindustri	40	85	98	64	39	57	17	36	78	56	37	34
12	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	2	9	11	4	1	2	3	4	8	11	4	2
13	Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	4	8	7	4	1	2	1	7	4	8	4	2
14	Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	17	17	3	1	—	1	5	36	16	—	2	4
15	Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	4	11	8	14	11	10	—	10	6	14	6	12
16	Muu teollisuus — Annan industri	2	8	3	6	5	2	1	2	4	1	1	—
17	Muut ammatit — Övriga yrken	44	32	15	16	5	4	31	21	11	6	7	10
18	Yhteensä — Summa	236	494	335	281	149	139	89	274	349	265	157	151
Siitä: — Därav:													
19	Työntekijöitä, jotka olivat tehneet vain säännöllistä työtä — Arbetare som utfört enbart regelbundet arbete	225	441	290	181	109	105	87	248	303	208	119	114
20	Maatalous — Lantbruk	9	4	1	4	1	1	4	5	6	4	1	—
21	Teollisuus — Industri	174	409	276	167	105	102	53	225	288	201	111	105
22	Muut ammatit — Övriga yrken	42	28	13	10	3	2	30	18	9	3	7	9
23	Työntekijöitä, jotka olivat tehneet ylityötä — Arbetare som utfört övertidsarbete	11	53	45	50	40	34	2	26	46	57	38	37
24	Maatalous — Lantbruk	—	1	1	2	—	—	—	—	—	2	—	—
25	Teollisuus — Industri	9	48	42	42	38	32	1	23	44	52	38	36
26	Muut ammatit — Övriga yrken	2	4	2	6	2	2	1	3	2	3	—	1

Veckoförtjänst och yrkesålder.

manliga arbetare, vilkas yrkesålder var										Naispuolisia työntekijöitä, joiden ammatti-ikä oli Antal kvinnliga arbetare, vilkas yrkesålder var														Yhteensä Summa	
vähintään 3 vuotta 3 år och däröver										Yhteensä Summa	alle 1 vuoden under 1 år				1—3 vuotta 1—3 år				vähintään 3 vuotta 3 år och däröver						Yhteensä Summa
veckoförtjänst var, mark											ja joiden viikkoansio oli, markkaa — och vilkas veckoförtjänst var, mark														
Huohtokam, samoin palkka ouppäivän, Ikkasä Ionen										Huohtokam, samoin palkka ouppäivän, Ikkasä Ionen															
alle 100 under 100	100—150	150—200	200—250	250—300	300—		alle 100 under 100	100—150	150—200	200—	alle 100 under 100	100—150	150—200	200—	alle 100 under 100	100—150	150—200	200—							
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35				
4	9	11	8	—	4	17	99	9	10	2	1	3	6	—	—	4	5	1	—	23	64				
13	44	96	175	155	200	45	3 349	397	744	261	93	142	446	267	124	17	143	111	94	53	2 892				
—	10	19	24	18	13	6	406	33	21	3	—	12	16	3	—	1	9	10	5	6	119				
4	5	15	40	35	34	3	834	1	26	10	2	—	2	8	2	—	—	—	—	2	53				
—	2	4	6	6	6	2	149	24	36	11	—	6	27	8	13	2	16	8	3	—	154				
—	1	1	3	3	3	—	34	17	47	12	—	1	25	14	1	—	11	2	—	1	131				
—	1	1	6	9	10	1	185	23	64	29	12	3	30	42	19	—	4	9	13	2	250				
—	1	2	8	2	2	—	149	67	187	40	7	24	132	65	14	3	21	27	7	8	602				
—	—	2	1	4	7	2	34	93	71	44	21	32	48	41	31	7	19	12	30	19	468				
1	3	6	8	7	17	3	196	62	91	31	14	29	67	27	10	1	30	10	10	6	988				
1	20	32	43	34	44	25	840	20	102	47	12	1	43	31	10	—	16	13	4	6	305				
—	—	5	5	8	8	—	88	32	37	11	13	8	26	15	9	1	10	10	4	2	178				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
2	1	4	3	3	4	1	70	—	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	6				
3	1	5	16	14	18	—	159	15	19	4	3	17	9	5	3	2	2	9	12	—	100				
—	—	—	10	13	24	2	155	—	5	4	6	1	3	2	5	—	1	—	—	—	27				
1	—	—	2	2	10	—	50	10	33	15	3	8	18	5	7	—	4	1	6	1	111				
3	2	10	6	3	1	13	240	60	30	7	1	29	12	9	4	3	6	7	4	8	180				
20	55	117	189	158	205	75	3 688	466	784	270	95	174	464	276	128	24	154	119	98	84	3 136				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
20	53	112	163	130	151	75	3 134	446	703	221	70	170	440	253	101	22	142	113	80	84	2 845				
4	9	11	8	—	4	17	93	9	10	2	1	3	5	—	—	4	5	1	—	23	63				
13	42	92	152	128	146	45	2 834	377	665	213	69	139	424	244	99	15	131	105	77	53	2 611				
3	2	9	3	2	1	13	207	60	28	6	—	28	11	9	2	3	6	7	3	8	171				
—	2	5	26	28	54	—	554	20	81	49	25	4	24	23	27	2	12	6	18	—	291				
—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1				
—	2	4	23	27	54	—	515	20	79	48	24	3	22	23	25	2	12	6	17	—	281				
—	—	1	3	1	—	—	33	—	2	1	1	1	1	—	2	—	—	—	1	—	9				

VII. Viikkoansio ja palkkausmuoto. —

Ammattiryhmä Yrkesgrupp		Miespuolisia työntekijöitä, joilla oli — Antal												
		aikapalkka — tidlön									urakka- tai ackord-			
		ja joiden viikkoansio oli, markkaa — och vilkas												
		alle 50 under 50	50—100	100—150	150—200	200—250	250—300	300—400	400—	ilmoittam. ouppgittv.	alle 50 under 50	50—100	100—150	
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
<i>Vain rahapalkalla olleet työntekijät — Arbetare med enbart penninglön</i>														
1	<i>Maatalous — Lantbruk</i>	—	18	19	14	15	2	4	—	5	—	—	—	
2	<i>Teollisuus — Industri</i>	10	219	668	607	451	266	141	41	23	—	21	82	
3	Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk..	3	37	81	77	51	24	12	—	5	—	7	26	
4	Konepajat — Mekaniska verkstäder	2	39	218	140	101	53	20	1	1	—	2	22	
5	Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	—	17	19	22	12	9	5	—	—	—	1	4	
6	Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	—	3	6	11	6	4	—	—	—	—	—	
7	Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	—	9	33	33	17	30	7	1	1	—	3	4	
8	Kutomateollisuus — Textilindustri	—	12	44	24	21	15	4	1	—	—	2	3	
9	Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	1	1	2	5	2	4	2	2	—	—	—	1	
10	Paperiteollisuus — Pappersindustri	1	9	31	34	22	10	9	1	3	—	—	3	
11	Puuteollisuus — Träindustri	1	52	128	186	122	56	30	10	11	—	5	14	
12	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	—	6	13	24	19	13	11	1	—	—	—	—	
13	Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	1	6	14	14	15	8	7	—	1	—	—	2	
14	Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	1	24	54	24	17	16	10	13	—	—	—	—	
15	Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	—	4	21	11	34	18	15	11	1	—	—	—	
16	Muu teollisuus — Annan industri	—	3	7	7	7	4	5	—	—	—	1	3	
17	<i>Muut ammatit — Övriga yrken</i>	7	69	54	36	21	14	9	2	3	—	3	1	
18	Yhteensä — Summa	17	306	741	657	487	282	154	43	31	—	24	83	
<i>Sitä vain säännöllistä työtä tekneitä — Därav arbetare med enbart regelbundet arbete</i>														
19	<i>18 vuotta nuorempia työntekijöitä — i åldern under 18 år</i>	14	262	471	255	67	23	4	1	13	—	20	48	
20	Maatalous — Lantbruk	—	16	12	5	4	—	1	—	—	—	—	—	
21	Teollisuus — Industri	7	183	419	236	61	19	3	1	11	—	18	47	
22	Muut ammatit — Övriga yrken	7	63	40	14	2	4	—	—	2	—	2	1	
23	<i>18 vuotta täyttäneitä työntekijöitä — i åldern över 18 år</i>	3	32	195	320	334	197	100	27	18	—	3	27	
24	Maatalous — Lantbruk	—	2	6	8	7	2	3	—	5	—	—	—	
25	Teollisuus — Industri	3	27	182	295	313	188	90	26	12	—	2	27	
26	Muut ammatit — Övriga yrken	—	3	7	17	14	7	7	1	1	—	1	—	

VIII. Työolot terveydelliseltä kannalta. —

	Ammattiryhmä Yrkesgrupp	Työntekijäin koko luku			Siitä työntekijöitä, työhuoneessaan tai työssään i deras arbetsrum eller arbete					
		Totala antalet arbetare			kosteutta fuktighet			paljon pölyä mycket damm		
		Mp. Mk.	Np. KvK.	Yht. Sa.	Mp. Mk.	Np. KvK.	Yht. Sa.	Mp. Mk.	Np. KvK.	Yht. Sa.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	<i>Maatalous — Lantbruk</i>	484	599	1 083	35	33	68	34	30	64
2	<i>Teollisuus — Industri</i>	3 501	3 078	6 579	420	272	692	1 270	1 105	2 375
3	Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk ..	415	119	534	27	7	34	168	13	181
4	Konepajat — Mekaniska verkstäder	850	53	903	60	4	64	336	8	344
5	Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	150	154	304	41	26	67	77	65	142
6	Kemian teollisuus — Kemisk industri	36	132	168	8	14	22	16	41	57
7	Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	189	250	439	11	8	19	54	92	146
8	Kutomateollisuus — Textilindustri	165	733	898	25	59	84	107	436	543
9	Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	54	484	538	2	8	10	22	109	131
10	Paperiteollisuus — Pappersindustri	200	390	590	59	33	92	60	114	174
11	Puuteollisuus — Träindustri	895	313	1 208	120	47	167	277	102	379
12	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	107	201	308	18	43	61	20	56	76
13	Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	71	6	77	3	—	3	18	3	21
14	Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	159	100	259	—	1	1	53	37	90
15	Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	160	27	187	42	5	47	55	16	71
16	Muu teollisuus — Annan industri	50	116	166	4	17	21	7	13	20
17	<i>Muut ammatit — Övriga yrken</i>	275	288	563	14	13	32	35	32	67
18	Yhteensä — Summa	4 260	3 965	8 225	469	323	792	1 339	1 167	2 506
	Siitä: — Därav:									
19	<i>18 vuotta nuorempia työntekijöitä — Arbetare under 18 år</i>	1 870	1 814	3 684	149	106	255	509	484	993
20	Maatalous — Lantbruk	275	422	697	21	15	36	22	9	31
21	Teollisuus — Industri	1 408	1 218	2 626	123	83	206	463	455	918
22	Muut ammatit — Övriga yrken	187	174	361	5	8	13	24	20	44
23	<i>18 vuotta täyttäneitä työntekijöitä — Arbetare som fyllt 18 år</i>	2 390	2 151	4 541	320	217	537	830	683	1 513
24	Maatalous — Lantbruk	209	177	386	14	18	32	12	21	33
25	Teollisuus — Industri	2 093	1 860	3 953	297	189	486	807	650	1 457
26	Muut ammatit — Övriga yrken	88	114	202	9	10	19	11	12	23

Arbetsförhållandena ur hälsosynpunkt.

jotka ilmoittivat — Därav arbetare, vilka uppgivit att

olevan förckom			työnsä olevan laadultaan deras arbete									työssään esiintyvän — i deras arbete förekom																		
epäterveell. kaasuja tai höyryjä ohälsosamma gaser i ångor			hyvin rasit-tavaa var av mycket ansträngande art			erikoista tarkkaa-vaisuutta vaativaa krävde särskild uppmärksamhet			yksipuolista ruumiinasentoa vaativaa krävde ensidig kroppsställning			kovaa melua ja tärinää starkt buller i. stark skakning			häikäisevää valoa bländande ljus			voimakasta, sästellövä lämpöä stark, strålande värme			suurta kylmyyttä stor kyla									
Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	
Mk.	Kv.	Sa.	Mk.	Kv.	Sa.	Mk.	Kv.	Sa.	Mk.	Kv.	Sa.	Mk.	Kv.	Sa.	Mk.	Kv.	Sa.	Mk.	Kv.	Sa.	Mk.	Kv.	Sa.	Mk.	Kv.	Sa.	Mk.	Kv.	Sa.	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34							
23	19	42	94	127	221	48	75	123	4	3	7	17	9	26	2	—	2	2	2	4	12	10	22	1						
394	241	635	584	427	1 011	1 803	1 389	3 192	594	1 048	1 642	1 270	1 164	2 434	162	33	195	310	113	423	337	238	575	2						
70	7	77	57	10	67	259	64	323	89	20	109	195	24	219	28	2	30	45	2	47	50	2	52	3						
141	8	149	163	6	169	526	39	565	155	10	165	366	9	375	92	—	92	132	4	136	98	2	100	4						
11	34	45	33	35	68	91	78	169	36	66	102	45	41	86	17	14	31	39	37	76	19	25	44	5						
8	26	34	4	13	17	18	56	74	2	57	59	13	67	80	—	1	1	7	7	14	4	14	18	6						
7	7	14	10	8	18	82	107	189	78	139	217	50	87	137	—	2	2	2	3	5	5	21	26	7						
26	56	82	35	143	178	100	470	570	20	202	222	119	456	575	1	4	5	8	20	28	5	15	20	8						
—	8	8	3	20	23	33	162	195	28	235	263	3	138	141	—	2	2	—	5	5	5	20	25	9						
28	39	67	29	61	90	92	133	225	19	104	123	74	122	196	2	2	4	23	9	32	16	27	43	10						
57	12	69	178	81	259	332	129	461	68	65	133	297	123	420	12	5	17	28	4	32	89	79	168	11						
11	19	30	5	18	23	34	46	80	4	68	72	19	36	55	—	—	—	18	20	38	10	17	27	12						
6	3	9	5	—	5	44	6	50	4	5	9	12	1	13	5	—	5	1	2	3	9	2	11	13						
14	8	22	4	9	13	110	57	167	75	32	107	51	45	96	3	1	4	—	—	3	2	5	14							
13	1	14	46	12	58	66	4	70	10	2	12	22	5	27	2	—	2	6	—	6	21	6	27	15						
2	13	15	12	11	23	16	38	54	6	43	49	4	10	14	—	—	—	—	—	1	3	6	9	16						
13	9	22	22	28	50	97	70	167	19	27	46	49	21	70	5	3	8	11	7	18	21	26	47	17						
430	269	699	700	582	1 282	1 948	1 534	3 482	617	1 078	1 695	1 336	1 194	2 530	169	36	205	323	122	445	370	274	644	18						
136	86	222	194	212	406	705	578	1 283	250	409	659	435	441	926	57	13	70	113	40	153	135	97	232	19						
14	7	21	52	70	122	25	47	72	3	—	3	7	2	9	1	—	1	2	2	4	7	3	10	20						
113	76	189	131	128	259	632	498	1 130	241	400	641	456	428	884	54	10	64	106	36	142	117	84	201	21						
9	3	12	11	14	25	48	33	81	6	9	15	22	11	33	2	3	5	5	2	7	11	10	21	22						
294	183	477	506	370	876	1 243	956	2 199	367	669	1 036	851	753	1 604	112	23	135	210	82	292	235	177	412	23						
9	12	21	42	57	99	23	28	51	1	3	4	10	7	17	1	—	1	—	—	—	5	7	12	24						
281	165	446	453	299	752	1 171	891	2 062	353	648	1 001	814	736	1 550	108	23	131	204	77	281	220	154	374	25						
4	6	10	11	14	25	49	37	86	13	18	31	27	10	37	3	—	3	6	5	11	10	16	26	26						

Ammattiryhmä Yrkesgrupp		18 vuotta nuorempia työntekijöitä, jotka asuivat Antal arbetare under 18 år, vilka bodde hos									
		vanhempiensa luona sina föräldrar		omaisten luona andra anhöriga		työntekijän luona arbetsgivaren		vieraiden luona främmande		ilmoitt. ouppgiv.	
		Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	<i>Maatalous — Lantbruk</i>	189	336	4	4	75	76	3	4	4	2
2	<i>Teollisuus — Industri</i>	1 217	992	74	102	30	42	81	79	6	3
3	Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk..	163	46	10	6	—	—	6	3	—	—
4	Konepajat — Mekaniska verkstäder	253	8	20	—	5	—	27	4	—	—
5	Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	54	67	2	4	—	—	5	1	1	—
6	Kemian teollisuus — Kemisk industri	8	31	—	1	—	—	1	1	—	—
7	Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	85	89	4	18	—	—	4	7	—	—
8	Kutomateollisuus — Textilindustri	70	223	8	28	3	31	4	35	—	—
9	Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	8	161	1	17	5	3	3	12	—	—
10	Paperiteollisuus — Pappersindustri	66	135	1	13	2	—	4	6	—	3
11	Puuteollisuus — Träindustri	341	117	18	8	9	2	14	4	5	—
12	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	30	44	3	1	5	5	1	3	—	—
13	Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	23	3	1	—	1	—	3	1	—	—
14	Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	51	31	4	4	—	—	4	—	—	—
15	Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	44	1	2	—	—	—	5	—	—	—
16	Muu teollisuus — Annan industri	21	36	—	2	—	1	—	2	—	—
17	<i>Muut ammatit — Övriga yrken</i>	155	132	4	10	7	29	20	3	1	—
18	Yhteensä — Summa	1 561	1 460	82	116	112	147	104	86	11	5
Siitä: — Därav:											
19	<i>Kaupungit — Städer</i>	732	769	56	95	14	13	75	61	6	3
20	Maatalous — Lantbruk	4	10	—	—	3	4	1	1	—	—
21	Teollisuus — Industri	652	676	53	87	10	6	58	59	5	3
22	Muut ammatit — Övriga yrken	76	83	3	8	1	3	16	1	1	—
23	<i>Maaseutu — Landsbygd</i>	829	691	26	21	98	134	29	25	5	2
24	Maatalous — Lantbruk	185	326	4	4	72	72	2	3	4	2
25	Teollisuus — Industri	565	316	21	15	20	36	23	20	1	—
26	Muut ammatit — Övriga yrken	79	49	1	2	6	26	4	2	—	—

Bostad.

18 vuotta täyttäneitä työntekijöitä, jotka asuivat Antal arbetare, vilka fyllt 18 år, och vilka bodde hos											Kaikkiaan työntekijöitä, jotka asuivat Totala antalet arbetare, vilka bodde hos											Yhteensä Summa	
vanhem- plensa luona sina för- äldrar		omaisten luona andra anhöriga		työn- antaj- luona arbets- givaren		vierakden luona främ- mande		ilmoitt. ouppgiv.		vanhem- plensa luona sina för- äldrar		omaisten luona andra anhöriga		työn- antaj- luona arbets- givaren		vieraiden luona främ- mande		ilmoitt. ouppgiv.					
MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.	MP. MK.	NP. KVK.		
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33		
135	104	2	2	60	66	8	3	4	2	324	440	6	6	135	142	11	7	8	4	484	599	1	
1 458	1 187	150	194	80	123	397	353	8	3	2 675	2 179	224	296	110	165	478	432	14	6	3 501	3 078	2	
194	58	15	2	5	—	22	4	—	—	357	104	25	8	5	—	28	7	—	—	415	119	3	
365	21	47	8	7	—	125	11	—	—	618	29	67	8	12	—	152	15	—	—	850	53	4	
78	64	3	10	1	—	6	8	—	—	132	131	5	14	1	—	11	9	—	—	150	154	5	
18	55	4	11	—	—	1	5	32	—	26	86	4	12	—	—	1	6	33	—	36	132	6	
66	100	9	12	—	—	21	24	—	—	151	189	13	30	—	—	25	31	—	—	189	250	7	
50	196	5	41	13	100	12	77	—	2	120	419	13	69	16	131	16	112	—	2	165	733	8	
14	170	5	41	6	3	12	77	—	—	22	331	6	58	11	6	15	89	—	—	54	484	9	
87	180	13	20	2	2	25	31	—	—	153	315	14	33	4	2	29	37	—	3	200	390	10	
335	121	27	14	40	4	100	43	6	—	676	238	45	22	49	6	114	47	11	—	895	313	11	
42	101	7	16	4	10	15	21	—	—	72	145	10	17	9	15	16	24	—	—	107	201	12	
31	1	4	—	—	—	8	1	—	—	54	4	5	—	1	—	11	2	—	—	71	6	13	
82	56	5	6	—	—	13	3	—	—	133	87	9	10	—	—	17	3	—	—	159	100	14	
78	14	4	5	2	—	24	7	1	—	122	15	6	5	2	—	29	7	1	—	160	27	15	
18	50	2	8	—	3	9	14	—	—	39	86	2	10	—	4	9	16	—	—	50	116	16	
65	58	3	5	10	38	8	13	2	—	220	190	7	15	17	67	28	16	3	—	275	288	17	
1 658	1 349	155	201	150	227	413	369	14	5	3 219	2 809	237	317	262	374	517	455	25	10	4 260	3 965	18	
843	815	104	163	15	19	238	272	5	1	1 575	1 584	160	258	29	32	313	333	11	4	2 088	2 211	19	
1	1	—	—	5	5	—	1	—	—	5	11	—	—	8	9	1	2	—	—	14	22	20	
823	784	104	159	8	9	233	261	5	1	1 475	1 460	157	246	18	15	291	320	10	4	1 951	2 045	21	
19	30	—	4	2	5	5	10	—	—	95	113	3	12	3	8	21	11	1	—	123	144	22	
815	534	51	38	135	208	175	97	9	4	1 644	1 225	77	59	233	342	204	122	14	6	2 172	1 754	23	
134	103	2	2	55	61	8	2	4	2	319	429	6	6	127	133	10	5	8	4	470	577	24	
635	403	46	35	72	114	164	92	3	2	1 200	719	67	50	92	150	187	112	4	2	1 550	1 033	25	
46	28	3	1	8	33	3	3	2	—	125	77	4	3	14	59	7	5	2	—	152	144	26	

X. Samassa huoneessa nukkuvien henkilöiden luku. —

Ammattiryhmä Yrkesgrupp		18 vuotta nuoremmista työntekijöistä — Arbetare under											
		ilmoitti nukkuvansa huoneessa, jossa som uppgivit, att de sovo med följande											
		0	1		2		3		4		5-6		
	MP. MK.	Np. Kv.	MP. MK.	Np. Kv.	MP. MK.	Np. Kv.	MP. MK.	Np. Kv.	MP. MK.	Np. Kv.	MP. MK.	Np. Kv.	
	1												
1	Maatalous — Lantbruk	26	49	40	68	64	110	48	85	34	34	21	35
2	Teollisuus — Industri	144	66	230	188	355	315	284	269	184	157	136	149
3	Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk..	17	1	24	5	46	14	40	14	24	8	16	7
4	Konepajat — Mekaniska verkstäder	37	2	66	—	88	1	52	6	39	2	16	—
5	Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	5	2	8	9	20	24	15	13	8	11	4	7
6	Kemian teollisuus — Kemisk industri	2	1	2	5	2	9	—	7	—	7	2	4
7	Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	14	8	15	13	24	35	21	32	8	12	5	11
8	Kutomateollisuus — Textilindustri	6	13	10	46	17	85	20	57	12	47	13	48
9	Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	1	17	5	41	8	43	2	52	1	18	—	14
10	Paperiteollisuus — Pappersindustri	7	9	14	24	19	42	10	42	12	22	10	14
11	Puuteollisuus — Träindustri	39	6	52	19	82	23	81	23	51	16	49	28
12	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	5	3	9	11	11	16	9	7	2	6	3	7
13	Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	3	—	7	1	6	1	7	—	4	—	1	2
14	Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	5	—	11	8	16	9	14	8	8	6	4	3
15	Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	2	—	4	—	13	1	10	—	8	—	10	—
16	Muu teollisuus — Annan industri	1	4	3	6	3	12	3	8	7	2	3	4
17	Muut ammatit — Övriga yrken	19	15	22	35	44	39	38	30	22	21	20	26
18	Yhteensä — Summa	189	130	292	291	463	464	370	384	240	212	177	210
	Siitä: — Därav:												
19	Kaupungit — Städer	98	53	148	151	221	253	190	205	108	122	61	107
20	Vanhempien luona asuvia — Hos föräldrar boende	64	31	119	117	184	194	177	174	92	106	57	105
21	Omaisten » » — » andra anhör. »	14	16	12	19	18	36	3	15	7	7	—	—
22	Työnantajan » » — » arbetsgivaren »	2	2	2	1	5	6	2	1	—	2	2	—
23	Vieraiden » » — » främmande »	18	4	15	14	14	17	8	15	9	7	2	2
24	Maaseutu — Landsbygd	91	77	144	140	242	211	180	179	132	90	116	103
25	Vanhempien luona asuvia — Hos föräldrar boende	69	47	107	106	206	164	155	143	118	78	105	91
26	Omaisten » » — » andra anhör. »	5	2	8	5	6	4	4	6	1	1	1	3
27	Työnantajan » » — » arbetsgivaren »	10	27	25	23	23	37	18	26	12	9	6	5
28	Vieraiden » » — » främmande »	7	1	4	6	7	6	3	4	1	2	4	4

Antal personer som sovo i samma rum.

18 år		18 vuotta täyttäneistä työntekijöistä — Arbetare över 18 år														Työntekijöitä, joiden makuu- toverien luku on ilmoit- tamaton		Kaikkiaan työntekijöitä, joiden asun- nosta on tietoja		Niistä nukkui huoneessa, jossa oli toista sukupolta olevia aikuisia		
oli allamainittu luku muita henkilöitä antal andra personer i samma rum																Arbetare som icke uppgivit antalet sov- kamrater		Inalles arbetare, för vilka uppgifter om bo- staden finnas		Av dem sovo med vuxna personer av annat kön i samma rum		
7—		0		1		2		3		4		5—6		7—								
MP.	NP.	MP.	NP.	MP.	NP.	MP.	NP.	MP.	NP.	MP.	NP.	MP.	NP.	MP.	NP.	MP.	NP.	MP.	NP.	MP.	NP.	
KK.	KVA.	KK.	KVA.	KK.	KVA.	KK.	KVA.	KK.	KVA.	KK.	KVA.	KK.	KVA.	KK.	KVA.	KK.	KVA.	KK.	KVA.	KK.	KVA.	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	
22	24	31	42	33	35	59	42	33	22	19	9	7	14	11	7	28	19	476	595	123	161	1
62	57	334	185	445	391	473	437	348	410	233	229	171	133	59	56	29	30	3 487	3 072	1 525	1 156	2
10	6	34	2	44	5	50	12	45	21	34	13	19	6	7	4	5	1	415	119	201	56	3
5	1	92	4	114	2	142	5	86	11	63	12	33	2	6	3	10	1	849	52	334	14	4
1	6	10	10	16	15	23	18	18	15	12	13	8	7	1	4	—	—	149	154	69	65	5
1	—	7	5	9	25	3	29	4	11	2	15	—	9	1	2	1	3	36	132	13	55	6
6	1	19	10	19	24	14	32	14	40	17	17	9	10	4	1	—	4	189	250	90	108	7
6	18	10	36	20	112	16	101	12	87	6	29	7	26	7	16	3	10	165	731	93	223	8
—	5	16	36	9	65	5	77	4	60	—	34	1	17	2	2	—	3	54	484	12	179	9
1	1	16	21	20	48	36	49	16	52	16	35	18	21	4	7	1	—	200	387	98	159	10
26	12	62	26	94	31	111	32	102	33	57	28	54	19	18	11	6	6	884	313	396	143	11
—	3	22	15	12	33	15	48	10	30	5	13	2	7	1	2	1	—	107	201	35	66	12
—	—	11	1	10	—	7	—	7	1	3	—	4	—	1	—	—	—	71	6	32	2	13
1	—	14	6	36	12	27	16	11	17	6	9	4	3	2	2	—	1	159	100	59	37	14
4	—	17	3	33	5	16	7	17	8	9	2	9	—	5	1	2	—	159	27	71	7	15
1	4	4	10	9	14	8	11	2	24	3	9	3	6	—	1	—	1	50	116	22	42	16
17	4	17	21	14	30	20	24	14	23	6	5	8	8	5	2	6	5	272	238	107	86	17
101	85	382	248	492	456	552	503	395	455	258	243	186	155	75	65	63	54	4 235	3 955	1 755	1 403	18
41	30	214	121	287	266	275	326	185	284	118	162	75	75	32	25	24	27	2 077	2 207	900	848	19
31	29	120	59	172	138	200	193	151	198	101	128	65	68	24	24	18	20	1 575	1 584	763	677	20
2	—	28	22	29	45	20	52	15	25	7	17	3	2	1	—	1	2	160	258	67	85	21
—	1	5	2	3	1	6	11	—	3	—	—	—	—	—	1	2	1	29	32	7	3	22
8	—	61	38	83	82	49	70	19	58	10	17	7	5	7	—	3	4	313	333	63	83	23
60	55	168	127	205	190	277	177	210	171	140	81	111	80	43	40	39	27	2 158	1 748	855	555	24
56	51	107	66	124	93	188	84	151	118	109	64	83	68	36	37	30	15	1 644	1 225	716	483	25
—	—	5	5	10	19	8	12	5	4	5	4	4	1	1	1	2	—	77	59	34	17	26
1	2	21	32	30	54	36	65	26	40	8	6	10	6	3	1	4	9	233	342	46	31	27
3	2	35	24	46	33	34	20	21	8	19	6	14	2	3	1	3	3	204	122	59	24	28

Skolgång och utbildning.

under 18 år				18 vuotta täyttäneet työntekijät — Antal arbetare som fyllt 18 år														Työntekijäin kokoluuku			
Muuta ammattiopetusta		Yhteensä		Ei mitään koulua		Osa kansakoulua		Koko kansakoulu		Kansak. ja sen jatkoopetus		Muuta yleisiä oppilaitoksia		Ammattopplaitoksia		Muuta ammattiope-tusta		Yhteensä		Totale antalet arbetare	
Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.
Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.	Mk.	Kvk.
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
8	13	275	422	13	9	34	20	137	127	9	—	4	7	4	1	8	13	209	177	484	599
186	96	1 408	1 218	69	42	198	160	990	1 086	61	130	88	62	232	156	455	224	2 093	1 860	3 501	3 078
27	14	179	55	3	—	12	4	120	37	2	1	3	1	45	8	51	13	236	64	415	119
45	—	305	12	9	—	40	6	250	29	19	1	39	—	69	4	119	1	545	41	850	53
6	8	62	72	3	2	8	2	60	54	2	3	1	4	3	2	11	15	88	82	150	154
1	2	9	33	1	2	5	14	13	67	—	5	1	2	2	4	5	5	27	99	36	132
8	5	93	114	5	8	7	2	54	89	6	17	3	3	4	5	17	12	96	136	189	250
3	12	85	317	1	19	19	49	48	275	3	22	1	23	2	12	6	16	80	416	165	733
5	24	17	193	—	1	2	11	7	139	1	32	—	11	8	43	19	54	37	291	54	484
13	12	73	157	6	3	18	20	56	135	1	15	2	5	14	29	30	26	127	233	200	390
48	5	387	131	35	4	67	23	253	89	16	10	13	3	29	7	95	46	508	182	895	313
3	5	39	53	1	2	3	14	42	85	2	6	5	7	1	19	14	15	68	148	107	201
6	—	28	4	—	—	3	—	18	—	1	—	7	1	6	—	8	1	43	2	71	6
16	2	59	35	—	—	—	—	16	22	2	9	2	2	38	13	42	16	100	65	159	100
3	—	51	1	4	—	11	7	41	15	6	—	10	—	9	2	28	2	109	26	160	27
2	7	21	41	1	1	3	5	12	50	—	9	1	—	2	8	10	2	29	75	50	116
8	9	187	174	6	4	10	6	40	71	4	11	2	5	11	9	15	8	88	114	275	288
202	118	1 870	1 814	88	55	242	186	1 167	1 284	74	141	94	74	247	166	478	245	2 390	2 151	4 260	3 965
101	85	883	941	19	22	75	97	519	690	36	117	66	48	203	141	287	155	1 205	1 270	2 088	2 211
—	—	8	15	—	—	1	—	4	6	—	—	—	1	—	—	1	—	6	7	14	22
96	81	778	831	19	21	73	95	506	659	34	109	65	45	194	133	282	152	1 173	1 214	1 951	2 045
5	4	97	95	—	1	1	2	9	25	2	8	1	2	9	8	4	3	26	49	123	144
101	33	987	873	69	33	167	89	648	594	38	24	28	26	44	25	191	90	1 185	881	2 172	1 754
8	13	267	407	13	9	33	20	133	121	9	—	4	6	4	1	7	13	203	170	470	577
90	15	630	387	50	21	125	65	484	427	27	21	23	17	38	23	173	72	920	646	1 550	1 033
3	5	90	79	6	3	9	4	31	46	2	3	1	3	2	1	11	5	62	65	152	144

XII. Lääkärien tutkimat työntekijät ja näissä tutkittaessa havaitut taudit. —

Ammattiryhmä Yrkesgrupp	Lääkärien tutkimia työntekijöitä, joiden ikä oli, vuotta Antal av läkare undersökta arbetare, vilkas Alder var, år																	Yh- teensä Summa	
	12—14		15		16		17		18		19		20		21—23				
	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1 Maatalous — Landbruk	24	135	71	86	97	103	73	81	75	64	71	50	34	468	23	9	468	574	
2 Teollisuus — Industri	53	72	241	210	468	358	508	448	612	561	530	579	341	398	365	111	3	118	2 737
3 Metallien jalostuslaitokset — Met- tallförädlingsverk	6	7	23	8	56	15	65	25	69	30	53	18	40	11	36	3	348	117	
4 Konepajat — Mekaniska verk- städer	5	—	38	1	104	4	138	5	166	12	129	12	83	11	110	1	773	46	
5 Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri ..	1	2	13	16	17	17	19	12	21	19	29	21	12	9	10	4	122	100	
6 Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	—	—	2	4	6	3	14	3	24	6	24	6	10	4	7	26	87	
7 Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	1	—	18	15	38	51	27	43	30	47	23	53	16	20	19	3	172	232	
8 Kutomateollisuus — Textilind. Vaateusteollisuus — Bekläd- nadsindustri	1	36	23	68	35	86	20	107	24	134	20	142	13	107	20	13	156	693	
9 Paperiteollisuus — Pappersind. Puuteollisuus — Träindustri ...	5	2	10	21	23	49	32	63	37	63	32	65	27	56	19	17	185	336	
10 Ravinto- ja nautintoaineteolli- suus — Närings- och njutnings- medelsindustri	27	12	85	34	122	33	123	46	160	57	143	61	86	33	79	19	825	295	
11 Valaistus- ja voimansiirtoteolli- suus — Belysnings- och kraft- överföringsindustri	2	1	6	6	16	17	10	23	27	35	15	41	8	39	8	11	92	173	
12 Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	—	—	7	—	5	1	10	3	14	1	11	1	3	—	6	—	56	6	
13 Rakennusteollisuus — Byggnads- industri	1	—	5	4	20	8	30	21	26	15	31	27	15	12	16	6	144	93	
14 Muu teollisuus — Annan industri	1	—	9	—	16	—	15	1	26	8	21	8	17	5	27	3	132	25	
15 Muut ammatit — Övriga yrken	1	1	1	6	7	14	12	19	3	28	11	19	6	14	6	6	47	107	
16 Yhteensä — Summa	20	24	42	41	54	43	42	37	23	35	23	36	18	19	12	6	234	241	
17	97	231	354	337	619	504	623	566	710	660	624	665	393	463	400	126	3	820	3 552

1) Sarakkeessa „yhteensä sairaita” luvut ovat jonkin verran pienemmät kuin erilaatuisten tautitapausten

2) Siffrorna i kolumnen „inalles sjuka” äro något lägre än summorna av de olika sjukdomsfallen, till följd

XIII. Keskipituus. —

Ammattiryhmä Yrkesgrupp	14-vuotiaat 14-Åringar				15-vuotiaat 15-Åringar				16-vuotiaat 16-Åringar			
	Työntekijäin luku		Keskimäärin I medeltal		Työntekijäin luku		Keskimäärin I medeltal		Työntekijäin luku		Keskimäärin I medeltal	
	Antal arbetare		cm		Antal arbetare		cm		Antal arbetare		cm	
	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	22	84	149.75	151.76	70	86	154.92	153.96	96	103	160.17	156.35
2	50	63	151.97	152.79	241	210	157.01	156.22	464	356	161.67	157.15
3	6	6	154.92	151.08	23	8	155.20	157.50	53	14	160.61	156.21
4	5	—	151.80	—	38	1	160.42	158.00	104	3	163.51	160.67
5	1	2	156.00	157.00	13	16	157.50	157.41	17	17	159.71	156.32
6	—	—	—	—	—	2	—	158.50	4	6	160.63	154.00
7	1	—	164.00	—	18	15	157.64	155.23	38	51	159.00	156.86
8	1	34	146.00	153.41	23	68	155.74	156.32	35	86	162.31	158.14
9	2	9	149.25	150.77	3	29	161.33	156.29	5	57	160.20	156.55
10	4	2	154.00	150.00	10	21	157.75	156.10	22	49	160.23	157.21
11	25	8	151.54	152.63	85	34	155.26	155.54	122	33	161.87	156.38
12	2	1	153.50	152.00	6	6	160.17	155.33	16	17	162.47	155.12
13	—	—	—	—	7	—	162.93	—	5	1	160.50	164.00
14	1	—	145.50	—	5	4	155.30	156.63	20	8	160.05	156.12
15	1	—	138.00	—	9	—	159.94	—	16	—	162.72	—
16	1	1	152.00	158.00	1	6	156.00	154.42	7	14	162.07	160.04
17	15	20	151.80	153.78	42	41	155.05	154.44	54	42	158.23	156.33
18	87	167	151.38	152.80	353	337	156.30	155.48	614	501	161.14	156.92
	Siitä: — Därav:											
	Työntekijät, jotka olivat syntyneet:											
	Arbetare, vilka voro födda i:											
19	13	17	354.64	153.93	49	41	160.88	157.46	93	75	162.78	157.38
20	8	36	151.83	152.88	60	53	158.95	156.61	105	80	163.70	158.68
21	10	35	151.90	153.78	48	83	156.93	156.32	92	100	161.59	158.94
22	20	21	151.92	152.86	55	56	154.01	154.42	87	75	160.47	154.56
23	2	4	160.20	155.43	8	10	157.05	155.58	14	10	162.58	157.58
24	5	10	147.70	150.26	38	24	151.01	151.31	64	31	155.60	153.50
25	15	37	149.93	151.40	55	56	157.60	154.85	93	82	161.65	156.28
26	14	7	148.56	144.22	40	14	152.75	153.10	66	48	159.36	155.91
27	24	39	152.37	153.63	100	107	158.05	155.84	180	189	162.58	157.37
28	63	128	151.00	152.01	253	230	155.70	155.24	434	312	160.54	156.65

Medellängd.

17-vuotiaat 17-Äringar				18-vuotiaat 18-Äringar				19-vuotiaat 19-Äringar				20-vuotiaat 20-Äringar				21-vuotiaat 21-Äringar				
Työn- teki- jain luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- teki- jain luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- teki- jain luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- teki- jain luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- teki- jain luku		Keskimäärin I medeltal cm		
Antal arbe- tare				Antal arbe- tare				Antal arbe- tare				Antal arbe- tare				Antal arbe- tare				
Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	Np. Mp. Kvk.	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	
73	81	164.02	155.68	74	64	166.09	157.48	71	50	168.23	156.85	34	46	170.21	158.77	16	9	168.78	155.94	1
508	443	164.60	156.97	610	558	166.81	157.75	530	579	168.53	157.09	340	397	168.19	157.64	203	91	168.82	155.92	2
65	21	164.10	157.14	69	28	165.66	156.14	53	18	168.83	157.08	40	11	168.90	158.32	26	3	167.81	162.33	3
138	5	165.22	159.10	166	12	167.94	161.67	129	12	168.75	155.08	83	11	168.29	157.73	52	1	171.03	168.00	4
19	12	162.34	157.87	21	19	167.21	159.05	29	21	168.79	159.74	12	9	168.21	158.94	6	2	168.83	157.00	5
3	14	164.00	158.36	3	24	165.67	157.83	6	24	171.58	156.65	6	10	172.50	159.50	—	7	—	156.79	6
27	43	164.57	157.81	30	47	167.42	158.77	23	53	167.20	156.48	16	20	166.81	156.87	16	2	169.09	163.00	7
20	107	163.80	156.77	24	134	167.33	157.51	20	142	167.48	157.13	12	107	170.46	157.51	8	13	167.00	155.08	8
4	66	164.25	156.07	6	88	162.08	157.17	6	87	166.33	157.34	9	71	166.78	157.45	4	18	166.88	156.67	9
32	63	165.67	158.00	53	63	167.23	156.99	32	65	168.53	156.28	27	56	166.76	157.80	14	10	166.25	155.20	10
123	46	164.72	156.33	160	57	165.44	158.45	143	61	168.56	157.66	86	33	167.85	157.11	46	12	168.29	156.12	11
10	22	160.00	155.42	27	35	167.37	156.41	15	41	169.30	156.87	8	39	166.63	157.49	6	11	168.17	152.64	12
10	3	163.65	156.83	14	1	168.71	162.50	11	1	170.18	155.00	3	—	164.50	—	2	—	175.00	—	13
30	21	165.90	157.26	26	15	168.52	157.93	31	27	169.97	157.11	15	12	169.93	158.83	7	5	166.79	152.50	14
15	1	166.00	154.00	26	7	167.44	158.43	21	8	168.48	160.56	17	5	169.12	156.70	13	2	167.81	165.50	15
12	19	161.58	156.29	3	28	165.00	159.39	11	19	171.00	155.53	6	13	168.58	157.31	3	5	172.00	152.40	16
41	36	161.91	158.21	23	35	164.24	157.31	23	36	166.00	156.96	18	19	170.86	159.92	9	5	168.67	154.10	17
622	560	164.36	156.86	707	657	166.65	157.70	624	665	168.40	157.06	392	462	168.49	157.86	228	105	168.81	155.88	18
112	96	166.34	157.40	110	103	168.57	159.06	108	122	170.33	158.08	61	82	170.61	158.77	37	20	170.90	159.70	19
110	80	166.17	157.78	129	101	168.21	158.77	90	107	170.54	159.02	72	59	169.72	159.27	45	13	168.78	157.11	20
87	115	165.47	158.35	86	125	168.09	158.53	107	115	168.14	158.05	70	101	169.27	158.53	33	10	170.13	158.73	21
99	91	162.94	155.45	98	112	164.23	156.85	95	115	167.51	156.64	50	74	167.14	155.85	35	31	166.58	153.38	22
18	17	163.57	156.00	14	19	165.39	153.62	21	16	168.20	153.15	10	14	168.63	156.25	6	4	166.80	155.28	23
66	49	160.14	154.84	75	59	164.64	155.01	57	52	165.13	154.65	27	42	164.40	156.29	23	15	164.45	153.43	24
77	72	164.09	156.29	100	90	166.78	158.15	84	86	169.30	155.90	57	78	168.43	158.36	32	9	171.08	155.75	25
53	40	163.21	156.52	95	48	165.15	156.47	62	52	165.61	154.95	45	12	166.47	155.71	17	3	168.71	153.03	26
189	202	165.67	157.28	190	197	167.65	158.59	186	202	168.80	157.29	104	126	168.42	157.60	69	20	170.10	156.43	27
433	358	163.80	156.62	517	460	166.28	157.32	438	463	168.23	156.96	288	336	168.52	157.96	159	85	168.25	155.69	28

XIV. Keskipaino.

Ammattiryhmä Yrkesgrupp	14-vuotiaat 14-Åringar				15-vuotiaat 15-Åringar				16-vuotiaat 16-Åringar			
	Työntekijän luku		Keskimäärin I medeltal		Työntekijän luku		Keskimäärin I medeltal		Työntekijän luku		Keskimäärin I medeltal	
	Antal arbetare		cm		Antal arbetare		cm		Antal arbetare		cm	
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1 Maatalous — Lantbruk	27	83	40.93	43.48	69	85	45.98	48.37	95	103	49.90	51.33
2 Teollisuus — Industri	49	61	43.41	45.76	240	209	48.05	48.70	464	354	52.33	51.49
3 Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	6	5	46.17	42.70	23	8	46.15	51.44	56	15	51.10	51.93
4 Konepajat — Mekaniska verkstäder	5	—	45.70	—	38	1	51.42	50.00	102	4	54.51	56.13
5 Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	1	2	40.00	47.50	13	16	48.86	48.94	17	17	49.21	51.38
6 Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	—	—	—	—	2	—	52.00	4	6	49.25	48.08
7 Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	1	—	51.00	—	18	14	50.56	46.79	38	51	49.91	50.89
8 Kutomateollisuus — Textilindustri..	1	34	35.00	47.04	23	68	46.28	48.73	35	84	52.21	52.10
9 Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	2	9	39.75	44.72	2	29	49.00	48.52	4	56	54.00	50.24
10 Paperiteollisuus — Pappersindustri	4	2	46.13	44.00	10	21	48.20	51.09	23	49	51.50	52.77
11 Puuteollisuus — Träindustri	24	8	42.27	43.81	85	34	46.02	47.94	122	33	52.23	51.39
12 Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och nyttningsmedelsindustri	2	1	45.00	41.00	6	6	51.75	46.58	16	16	52.78	50.06
13 Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	—	—	—	—	7	—	53.64	—	5	1	52.60	54.50
14 Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	1	—	45.50	—	5	4	47.40	48.63	20	8	51.00	50.06
15 Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	1	—	33.50	—	9	—	49.50	—	16	—	54.00	—
16 Muu teollisuus — Annan industri ..	1	—	45.00	—	1	6	45.50	47.29	6	14	57.00	52.79
17 Muut ammatit — Övriga yrken	15	20	42.97	44.83	41	41	46.55	44.54	53	40	48.31	49.94
18 Yhteensä — Summa	85	164	42.74	44.50	350	335	47.47	48.12	612	497	51.61	51.83
Siitä: — Därav:												
<i>Työntekijät, jotka olivat syntyneet: Arbetare, vilka voro födda i:</i>												
19 Uudenmaan läänissä — Nylands län ..	13	17	44.90	46.02	49	41	50.31	48.88	93	75	53.30	52.65
20 Turun ja Porin läänissä — Åbo och Björneborgs län	8	36	43.81	43.94	60	53	50.54	50.01	103	80	53.40	53.02
21 Hämeen läänissä — Tavastehus län ..	10	35	42.94	45.86	48	83	47.53	49.05	92	100	52.10	51.29
22 Viipurin läänissä — Viborgs län	20	21	44.60	44.75	55	56	45.24	47.44	87	72	51.80	48.89
23 Mikkelin läänissä — S:t Michels län ..	2	4	47.68	43.71	8	10	47.34	45.90	14	10	50.71	51.93
24 Kuopion läänissä — Kuopio län	5	10	37.48	40.39	35	24	42.40	44.61	64	31	47.04	50.27
25 Vaasan läänissä — Vasa län	13	34	42.03	43.97	55	54	49.67	47.73	93	83	51.80	51.56
26 Oulun läänissä — Uleåborgs län	14	7	39.18	45.01	40	14	43.82	44.98	66	46	49.86	50.35
27 Kaikkiaan kaupungeissa — Inalles i städerna	24	39	43.90	46.11	100	107	49.13	48.67	180	189	52.89	52.07
28 Kaikkiaan maaseudulla — Inalles på landsbygden	61	125	42.29	43.99	250	228	46.81	47.86	432	308	51.08	50.88

Medelvikt.

17-vuotiaat 17-Äringar				18-vuotiaat 18-Äringar				19-vuotiaat 19-Äringar				20-vuotiaat 20-Äringar				21-vuotiaat 21-Äringar				
Työn- teki- jään luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- teki- jään luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- teki- jään luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- teki- jään luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- teki- jään luku		Keskimäärin I medeltal cm		
Antal arbe- tare				Antal arbe- tare				Antal arbe- tare				Antal arbe- tare				Antal arbe- tare				
MD. MK.	ND. KVK.	MD. MK.	ND. KVK.	MD. MK.	ND. KVK.	MD. MK.	ND. KVK.	MD. MK.	ND. KVK.	MD. MK.	ND. KVK.	MD. MK.	ND. KVK.	MD. MK.	ND. KVK.	MD. MK.	ND. KVK.	MD. MK.	ND. KVK.	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	
71	80	54.84	52.18	74	64	58.47	56.23	71	50	61.84	55.46	34	45	62.06	56.89	16	9	63.41	55.56	1
504	439	55.61	52.61	609	548	59.03	54.10	523	573	61.42	54.89	332	396	61.71	55.14	202	89	62.44	55.05	2
65	21	55.09	53.71	68	27	60.66	51.85	53	18	60.84	54.06	40	11	61.20	57.64	26	3	60.94	64.17	3
136	5	56.41	57.08	166	10	59.58	52.45	128	11	61.47	53.68	80	11	62.44	54.14	52	1	65.64	70.00	4
19	12	54.29	53.00	21	19	59.74	57.97	27	21	62.63	58.52	12	9	63.42	58.67	6	2	66.08	57.50	5
3	14	54.00	51.14	3	23	56.17	51.86	6	24	61.92	54.63	6	10	68.83	55.55	—	7	—	56.07	6
27	41	55.30	52.59	30	47	59.78	53.95	23	53	59.72	53.10	16	20	60.19	53.40	15	3	60.13	59.67	7
20	107	53.03	52.06	24	134	58.79	55.73	20	142	62.08	56.40	12	107	65.13	56.34	8	12	60.88	54.83	8
4	66	53.00	51.96	6	86	55.50	52.42	6	86	57.36	52.61	8	70	57.94	53.84	4	18	59.00	52.97	9
32	62	54.78	53.52	37	61	60.41	53.26	32	65	62.00	54.09	26	56	62.52	55.03	14	11	60.50	52.59	10
123	46	55.43	51.62	160	56	57.11	54.98	141	58	60.98	56.71	86	32	60.88	56.31	46	10	61.69	56.00	11
10	23	57.50	53.48	26	35	58.52	53.31	13	41	64.46	55.57	8	39	59.94	53.13	6	10	62.00	54.00	12
9	3	56.44	48.83	14	1	58.71	48.00	11	1	63.77	46.50	3	—	63.33	—	2	—	60.00	—	13
30	20	57.05	51.40	26	15	58.10	52.87	31	26	61.15	53.08	15	12	59.97	53.92	7	5	59.86	53.40	14
15	1	55.90	55.00	25	7	62.32	54.21	21	8	62.05	57.13	14	5	60.29	56.40	13	2	61.85	63.50	15
11	18	55.64	51.11	3	27	62.67	55.65	11	19	62.73	54.42	6	14	64.92	55.04	3	5	64.50	53.20	16
42	36	51.88	54.99	21	34	53.67	52.28	23	35	58.35	54.90	17	19	62.79	53.82	10	5	59.60	52.00	17
617	555	55.27	52.70	704	646	58.81	54.22	617	658	61.35	54.98	383	460	61.79	55.25	228	103	62.38	54.05	18
112	96	56.35	52.77	110	103	59.75	54.46	108	122	62.85	55.81	61	82	64.20	56.14	37	20	62.27	56.14	19
110	80	57.47	53.80	129	101	60.90	56.42	90	106	63.86	55.56	70	59	62.89	56.40	45	11	64.87	57.68	20
87	115	54.51	53.84	86	125	60.09	54.72	105	115	61.95	56.13	67	100	62.39	56.01	33	10	61.91	55.77	21
94	89	54.46	51.50	98	110	57.58	51.94	90	112	60.03	54.05	48	74	60.28	53.00	35	31	59.68	53.08	22
18	17	55.39	50.54	14	19	58.78	50.66	21	16	60.78	53.98	8	14	59.28	53.84	6	4	61.38	62.10	23
66	48	51.86	51.34	72	53	56.34	52.84	57	52	58.59	53.18	27	42	58.05	53.90	23	15	58.16	52.52	24
77	70	56.69	53.11	100	90	58.43	56.08	84	83	62.27	55.64	57	77	62.37	55.49	32	9	65.58	54.88	25
53	40	53.29	51.62	95	45	57.25	52.32	62	52	57.46	51.68	45	12	59.47	55.36	17	3	62.55	56.39	26
189	202	56.45	52.46	190	197	59.17	53.43	186	202	61.89	54.29	104	126	61.91	54.18	69	20	62.42	53.62	27
428	353	54.75	52.84	514	449	58.67	54.57	431	456	61.11	55.20	279	334	61.74	55.66	159	83	62.36	55.27	28

XV. Keskimääräinen rinnan- ja vatsanympärys. —

Ammattiryhmä — Yrkesgrupp	14-vuotiaat 14-Åringar				15-vuotiaat 15-Åringar				16-vuotiaat 16-Åringar			
	Työntekijäin luku Antal arbetare		Keskimäärin I medeltal cm		Työntekijäin luku Antal arbetare		Keskimäärin I medeltal cm		Työntekijäin luku Antal arbetare		Keskimäärin I medeltal cm	
	Mp. Mk.	Np. KvK.	Mp. Mk.	Np. KvK.	Mp. Mk.	Np. KvK.	Mp. Mk.	Np. KvK.	Mp. Mk.	Np. KvK.	Mp. Mk.	Np. KvK.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Rinnanympärys</i> —												
1 Maatalous — Lantbruk	22	84	74.25	75.67	71	86	77.04	79.15	96	103	79.38	81.76
2 Teollisuus — Industri	50	63	74.39	77.42	241	210	78.38	78.88	468	357	81.06	80.41
3 Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	6	6	75.00	75.08	23	8	77.96	76.75	56	15	79.46	78.67
4 Konepajat — Mekaniska verkstäder	5	—	76.80	—	38	1	78.92	80.00	104	3	82.39	82.67
5 Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	1	2	69.50	77.50	13	16	77.46	77.53	17	17	79.85	79.06
6 Kemia teollisuus — Kemisk industri	—	—	—	—	—	2	—	80.00	4	6	80.25	78.83
7 Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	1	—	82.00	—	18	15	80.94	78.30	38	51	79.75	80.77
8 Kutomateollisuus — Textilindustri	1	34	75.00	79.21	23	68	77.07	79.33	35	86	79.79	81.43
9 Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	2	9	70.50	75.11	3	29	79.67	78.48	5	57	78.50	79.87
10 Paperiteollisuus — Pappersindustri	4	2	77.13	76.50	10	21	78.70	79.76	23	49	80.28	79.82
11 Puuteollisuus — Träindustri	25	8	73.66	75.88	85	34	77.55	79.24	122	33	81.57	80.58
12 Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och nytjningsmedelsindustri	2	1	75.50	71.00	6	6	82.17	80.83	16	17	82.28	80.71
13 Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	—	—	—	—	7	—	81.57	—	5	1	81.60	80.00
14 Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	1	—	72.00	—	5	4	78.60	78.50	20	8	80.15	79.44
15 Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	1	—	67.00	—	9	—	78.67	—	16	—	82.69	—
16 Muu teollisuus — Annan industri	1	1	78.00	72.00	1	6	78.00	76.58	7	14	81.86	80.50
17 Muut ammatit — Övriga yrken	15	20	74.27	76.78	42	41	76.30	76.68	54	42	78.75	79.88
18 Yhteensä — Summa	87	167	74.33	76.46	354	337	77.86	78.68	618	502	80.00	80.64
<i>Vatsanympärys</i> —												
19 Maatalous — Lantbruk	22	83	67.07	66.35	71	86	69.47	69.68	95	103	71.05	70.50
20 Teollisuus — Industri	49	62	65.71	66.70	240	207	68.90	68.54	466	358	70.26	69.28
21 Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	5	6	67.60	66.75	23	8	68.13	67.38	56	15	69.49	68.13
22 Konepajat — Mekaniska verkstäder	5	—	65.67	—	37	1	69.38	66.00	102	4	70.88	67.25
23 Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	1	1	65.25	61.00	13	16	68.00	66.56	17	16	67.65	68.81
24 Kemia teollisuus — Kemisk industri	—	—	—	—	—	2	—	71.50	4	6	70.00	70.50
25 Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	1	—	66.00	—	18	15	68.08	66.47	38	51	68.62	67.61
26 Kutomateollisuus — Textilindustri	1	34	64.00	67.12	23	67	68.70	69.11	35	86	71.17	70.47
27 Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	2	9	65.75	65.00	3	29	71.00	66.31	5	57	71.20	67.57
28 Paperiteollisuus — Pappersindustri	4	2	67.25	66.75	10	20	68.20	69.50	23	50	70.83	68.74
29 Puuteollisuus — Träindustri	25	8	65.48	68.38	85	34	68.99	70.46	122	33	70.44	73.53
30 Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och nytjningsmedelsindustri	2	1	68.50	66.00	6	6	71.50	68.17	16	17	71.25	69.29
31 Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	—	—	—	—	7	—	68.86	—	5	1	71.80	70.00
32 Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	1	—	55.00	—	5	4	67.20	69.50	20	8	67.90	68.50
33 Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	1	—	64.00	—	9	—	70.89	—	16	—	71.88	—
34 Muu teollisuus — Annan industri	1	1	64.00	61.00	1	5	70.00	63.40	7	14	72.57	68.86
35 Muut ammatit — Övriga yrken	15	20	64.94	65.13	41	41	67.49	66.83	53	43	68.50	68.23
36 Yhteensä — Summa	86	165	65.00	66.33	352	334	68.85	68.62	614	504	70.23	69.44

Genomsnittlig bröst- och magvidd.

17-vuotiaat 17-Åringar				18-vuotiaat 18-Åringar				19-vuotiaat 19-Åringar				20-vuotiaat 20-Åringar				21-vuotiaat 21-Åringar			
Työn- tekijään luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- tekijään luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- tekijään luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- tekijään luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- tekijään luku		Keskimäärin I medeltal cm	
Antal arbetare				Antal arbetare				Antal arbetare				Antal arbetare				Antal arbetare			
Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33

Bröstvidd

73	81	82.96	82.20	74	64	85.17	84.95	70	50	87.94	85.28	34	46	87.90	86.03	16	9	89.44	84.11	1
508	447	83.33	80.79	610	557	85.98	82.24	530	579	87.71	82.66	339	397	88.33	82.63	201	91	88.66	82.67	2
65	24	81.88	80.44	69	28	85.75	80.91	53	18	87.05	80.08	40	11	87.00	81.09	26	2	87.77	85.50	3
138	5	83.74	81.40	166	12	86.47	80.33	129	12	87.78	80.58	83	11	88.96	81.32	52	1	90.86	95.00	4
19	12	82.11	79.25	21	19	87.24	82.95	29	21	88.98	82.83	12	9	88.04	82.78	6	2	89.17	86.00	5
3	14	84.00	79.71	3	24	87.07	81.48	6	24	86.67	82.71	6	10	92.83	83.35	—	7	—	83.29	6
27	43	82.48	80.52	30	47	86.75	83.03	23	53	86.87	82.75	16	20	88.78	83.25	16	2	86.06	79.50	7
20	107	82.15	81.94	24	134	85.83	83.38	20	142	88.33	83.85	12	107	91.42	83.71	7	13	84.00	85.42	8
4	66	80.88	80.57	6	88	83.00	81.02	6	87	86.33	81.49	9	71	84.72	81.06	4	18	87.13	78.89	9
32	63	83.48	80.65	35	63	86.77	81.14	32	65	88.19	82.14	27	56	89.07	82.06	13	11	89.46	81.91	10
123	46	83.79	81.04	160	57	85.41	83.30	143	61	88.03	84.53	86	33	88.62	84.30	46	12	88.74	83.79	11
10	23	85.70	81.91	27	35	85.35	82.60	15	41	87.67	83.30	7	39	87.86	82.03	6	11	89.00	82.64	12
10	3	83.55	77.33	14	1	86.18	77.00	11	1	87.27	79.00	3	—	86.50	—	2	—	86.50	—	13
30	21	84.02	78.40	26	14	85.15	80.71	31	27	86.40	79.37	15	12	85.37	80.67	7	5	87.29	82.60	14
15	1	83.90	80.00	26	7	86.23	82.86	21	8	87.17	83.62	17	5	86.82	84.80	13	2	88.23	84.50	15
12	19	83.00	79.53	3	28	84.67	82.54	11	19	88.82	81.63	6	13	89.00	81.15	3	5	87.00	82.80	16
42	36	81.39	82.67	23	35	83.13	82.77	23	36	84.73	82.93	18	19	87.83	82.92	9	5	86.78	82.80	17
628	564	83.16	81.11	707	656	85.80	82.54	628	665	87.63	82.87	391	462	88.27	82.80	226	105	88.64	82.80	18

Magvidd

73	80	73.10	71.74	75	62	75.38	73.42	71	49	75.98	72.29	34	46	76.91	73.13	14	8	77.04	69.75	19
504	448	71.68	69.99	612	560	73.38	70.61	529	576	74.81	71.07	340	396	74.97	70.67	200	91	75.07	72.24	20
65	25	71.39	70.74	69	30	73.88	70.27	53	18	74.06	71.74	40	11	74.55	70.45	26	3	73.94	74.33	21
138	5	71.71	67.00	166	12	73.45	65.92	129	12	74.92	67.83	83	11	75.01	67.50	52	1	76.21	76.00	22
19	12	71.32	67.08	21	19	73.00	70.68	28	21	74.39	71.90	12	8	75.96	70.75	6	2	75.29	75.00	23
3	14	69.33	71.71	3	24	73.67	71.42	6	24	74.67	73.42	6	10	77.67	72.30	—	7	—	76.29	24
27	43	71.30	67.29	30	47	74.17	68.61	23	54	73.48	69.50	16	20	73.38	69.95	16	3	74.06	74.00	25
20	107	71.50	71.74	24	134	73.75	72.40	20	139	76.29	73.21	13	106	77.46	71.90	8	13	75.50	70.92	26
4	66	70.88	69.42	6	88	71.67	68.19	6	87	72.83	67.44	9	71	71.61	68.51	4	18	74.75	68.33	27
32	63	71.69	69.78	37	63	73.76	70.02	32	65	75.69	72.05	27	56	75.73	71.52	11	10	74.82	75.30	28
121	46	72.07	72.15	160	56	73.24	72.89	143	60	74.83	72.47	86	33	75.19	73.23	45	11	74.82	71.73	29
10	23	72.30	72.09	27	35	72.87	70.06	15	41	77.87	71.24	8	39	73.88	68.69	6	11	76.83	71.14	30
10	3	70.40	62.67	14	1	73.43	67.00	11	1	74.36	69.00	3	—	73.00	—	2	—	74.25	—	31
29	21	71.03	65.67	26	15	71.27	67.73	31	27	73.03	68.13	15	12	73.73	68.33	7	5	73.13	73.80	32
14	1	73.54	72.00	26	8	73.81	71.88	21	8	75.26	68.88	16	5	74.50	75.20	14	2	75.61	79.50	33
12	19	71.58	67.21	3	28	74.00	73.36	11	19	76.91	71.21	6	14	76.33	71.29	3	5	74.00	72.80	34
41	37	70.84	71.80	23	35	71.24	72.76	23	36	72.89	72.28	18	19	74.68	67.83	8	5	72.88	72.10	35
618	565	71.80	70.36	710	657	73.53	70.99	623	661	74.88	71.23	392	461	75.13	70.80	222	104	75.11	72.04	36

XVI. Käsi- ja jalkavarren keskipituus. —

Ammattiryhmä — Yrkesgrupp	14-vuotiaat 14-åringar				15-vuotiaat 15-åringar				16-vuotiaat 16-åringar			
	Työntekijöiden luku Antal arbetare		Keskimäärin I medeltal cm		Työntekijöiden luku Antal arbetare		Keskimäärin I medeltal cm		Työntekijöiden luku Antal arbetare		Keskimäärin I medeltal cm	
	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Käsivarren pituus —</i>												
1 Maatalous — Lantbruk	17	63	67.59	67.17	54	63	69.56	68.71	71	81	71.38	69.90
2 Teollisuus — Industri	46	27	68.28	67.69	173	127	70.35	69.08	347	226	72.47	69.19
3 Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	4	5	68.00	67.00	12	5	69.25	70.20	30	14	71.27	68.50
4 Konepajat — Mekaniska verkstäder	5	—	68.20	—	26	1	71.92	67.00	78	4	73.38	74.00
5 Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	1	2	74.00	70.50	11	16	70.00	70.63	14	15	71.36	69.27
6 Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	—	—	—	—	2	—	69.00	4	6	70.50	67.67
7 Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	1	—	75.00	—	11	4	70.00	69.00	27	26	70.52	68.27
8 Kutomateollisuus — Textilindustri	—	6	—	68.67	6	25	68.83	69.64	11	26	74.73	70.46
9 Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri ..	1	6	65.00	65.17	1	20	72.00	68.45	4	40	71.25	69.30
10 Paperiteollisuus — Pappersindustri	4	—	71.25	—	10	9	71.10	67.89	21	34	72.38	69.09
11 Puuteollisuus — Träindustri	25	7	67.76	68.43	77	32	69.91	69.22	103	26	72.83	68.73
12 Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri ..	2	—	69.50	—	5	5	70.40	66.80	14	16	72.07	69.06
13 Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri ..	—	—	—	—	5	—	71.60	—	4	1	72.25	67.00
14 Graafillinen teollisuus — Grafisk industri ..	1	—	63.00	—	3	3	66.67	69.00	20	8	71.95	69.63
15 Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri ..	1	—	64.00	—	5	—	73.80	—	11	—	72.27	—
16 Muu teollisuus — Annan industri	1	1	69.00	67.00	1	5	72.00	66.80	6	10	73.17	69.30
17 Muut ammatit — Övriga yrken	13	17	66.54	66.59	33	29	68.70	67.62	41	37	70.80	69.14
18 Yhteensä — Summa	76	107	67.88	67.19	260	219	69.98	68.78	459	344	72.15	69.35
<i>Jalkavarren pituus —</i>												
19 Maatalous — Lantbruk	17	63	88.12	89.34	53	62	90.39	90.44	71	82	91.32	91.16
20 Teollisuus — Industri	45	25	90.56	90.64	166	113	92.33	91.57	322	184	95.46	92.18
21 Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	4	5	89.50	91.30	11	5	90.50	93.90	28	14	92.89	91.46
22 Konepajat — Mekaniska verkstäder	4	—	92.00	—	22	—	94.25	—	68	3	95.84	95.50
23 Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	1	2	100.00	94.00	10	14	93.70	94.00	12	11	94.42	91.00
24 Kemian teollisuus — Kemisk industri	—	—	—	—	—	1	—	90.00	3	4	94.33	87.25
25 Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri	—	—	—	—	12	4	92.63	92.63	27	21	94.15	93.17
26 Kutomateollisuus — Textilindustri	—	6	—	90.33	6	23	89.92	92.07	10	27	96.45	92.81
27 Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri ..	1	5	90.00	86.70	1	17	94.00	92.00	4	30	95.38	92.80
28 Paperiteollisuus — Pappersindustri	4	—	92.25	—	10	9	92.20	91.11	20	19	95.80	92.18
29 Puuteollisuus — Träindustri	26	7	90.08	92.29	75	32	91.46	89.84	100	26	95.89	91.00
30 Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri ..	2	—	93.50	—	5	5	95.00	91.80	14	16	97.29	91.75
31 Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri ..	—	—	—	—	5	—	96.50	—	4	—	98.25	—
32 Graafillinen teollisuus — Grafisk industri ..	1	—	89.00	—	3	2	90.00	95.00	17	6	95.50	93.50
33 Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri ..	1	—	84.00	—	5	—	92.50	—	10	—	95.10	—
34 Muu teollisuus — Annan industri	1	—	88.00	—	1	1	89.00	69.00	5	7	96.40	92.93
35 Muut ammatit — Övriga yrken	7	8	88.71	89.44	24	15	90.50	88.73	30	23	93.62	89.78
36 Yhteensä — Summa	69	96	89.77	89.60	243	190	91.73	90.94	423	289	94.97	91.70

Genomsnittlig arm- och benlängd.

17-vuotiaat 17-åringar				18-vuotiaat 18-åringar				19-vuotiaat 19-åringar				20-vuotiaat 20-åringar				21-vuotiaat 21-åringar				
Työn- tekijän luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- tekijän luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- tekijän luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- tekijän luku		Keskimäärin I medeltal cm		Työn- tekijän luku		Keskimäärin I medeltal cm		
Antal arbetare				Antal arbetare				Antal arbetare				Antal arbetare				Antal arbetare				
Mp. MK.	Np. KvK.	Mp. MK.	Np. KvK.	Mp. MK.	Np. KvK.	Mp. MK.	Np. KvK.	Mp. MK.	Np. KvK.	Mp. MK.	Np. KvK.	Mp. MK.	Np. KvK.	Mp. MK.	Np. KvK.	Mp. MK.	Np. KvK.	Mp. MK.	Np. KvK.	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	
43	64	73.16	69.61	49	44	75.41	70.43	50	36	77.02	71.39	21	35	79.67	71.06	11	6	75.73	68.50	1
380	313	73.79	69.40	486	413	74.92	69.86	410	415	75.71	69.76	253	307	75.64	69.83	151	83	76.06	69.14	2
34	17	73.35	70.06	45	25	74.40	69.48	38	10	75.45	70.30	23	9	75.30	70.11	20	1	75.15	69.00	3
104	5	73.52	71.40	123	12	74.89	70.75	97	12	75.56	68.58	62	11	75.65	69.55	35	1	76.69	76.00	4
14	11	74.07	70.09	16	17	76.13	70.41	20	14	75.35	70.21	7	7	75.29	69.43	4	1	76.25	70.00	5
3	14	70.33	70.00	3	19	74.67	69.89	5	19	77.80	69.47	6	8	76.67	70.25	—	7	—	68.00	6
21	25	74.14	68.88	24	32	74.71	70.28	19	38	75.21	68.92	9	8	73.00	69.00	6	—	76.67	—	7
9	49	72.78	69.45	14	79	75.64	70.33	5	73	76.80	70.16	7	61	78.29	70.31	3	11	77.33	68.82	8
4	53	73.50	68.98	4	68	75.50	69.26	5	72	76.20	69.29	8	64	74.63	69.44	3	18	76.33	69.17	9
23	39	74.30	69.05	34	39	75.59	69.26	25	43	75.92	70.02	24	48	75.79	69.69	13	9	76.15	69.56	10
106	39	74.20	70.58	144	51	74.76	70.67	124	55	75.99	70.62	77	32	76.08	71.41	42	12	76.12	69.83	11
7	21	74.00	69.14	21	29	74.62	68.66	11	37	75.18	69.24	6	33	75.33	68.55	5	11	76.00	68.09	12
9	3	74.78	68.67	12	1	75.17	73.00	5	1	75.80	70.00	2	—	75.50	—	—	—	—	—	13
25	18	73.80	68.94	21	12	74.62	68.25	27	23	75.19	69.39	10	10	74.30	69.00	7	5	72.71	68.60	14
11	1	73.27	69.00	22	7	75.36	69.86	20	7	75.60	71.71	11	5	74.82	71.80	11	2	75.64	72.50	15
10	18	73.10	68.33	3	22	74.67	70.50	9	11	76.44	69.45	6	11	76.33	69.91	2	5	81.00	69.00	16
35	33	72.49	70.00	18	31	74.11	69.55	17	28	74.59	69.71	12	15	75.33	71.20	8	5	75.50	69.20	17
458	410	73.63	69.48	553	488	74.93	69.00	477	479	75.81	69.87	291	357	75.92	70.01	170	94	76.00	69.11	18

Armlängd

Benlängd

43	65	95.29	90.82	49	44	97.98	90.93	50	35	98.08	91.34	23	35	99.93	92.40	11	6	96.82	89.92	19
327	237	97.26	92.14	438	327	97.98	93.05	360	317	99.25	92.94	233	218	98.46	92.95	129	71	98.69	92.12	20
34	17	97.65	93.00	44	24	97.90	92.58	34	10	99.79	93.95	23	9	98.83	94.67	18	1	100.36	97.00	21
88	2	97.05	98.00	103	1	98.74	97.00	82	6	98.98	92.50	58	4	98.53	95.75	32	1	98.98	98.00	22
12	8	96.92	92.88	15	9	99.67	94.11	17	8	99.18	96.13	6	5	99.25	93.40	3	1	104.67	93.00	23
—	12	—	91.83	2	18	99.00	90.44	5	17	99.60	92.32	4	6	103.25	90.67	—	6	—	93.33	24
17	20	96.74	92.70	23	30	98.83	93.20	15	32	98.40	92.33	8	3	95.88	90.00	5	—	101.50	—	25
8	46	97.00	92.07	16	73	98.13	93.21	6	69	99.08	92.84	7	56	101.86	93.29	2	12	101.50	90.96	26
3	36	102.83	91.85	3	45	98.33	93.28	3	33	99.67	92.77	7	30	97.14	93.63	1	9	97.00	94.28	27
21	20	97.33	92.85	32	27	98.39	92.94	24	32	98.33	92.53	21	36	98.24	92.26	13	9	96.46	90.89	28
99	39	97.20	91.77	139	50	96.76	93.42	119	54	99.22	93.22	72	32	98.05	93.38	38	12	97.78	92.08	29
8	19	98.38	92.84	18	23	97.25	93.48	10	32	100.40	93.39	5	26	99.20	91.90	5	11	97.40	91.86	30
6	2	99.83	85.50	10	1	100.30	95.00	5	1	102.10	94.00	2	—	104.00	—	—	—	—	—	31
13	9	97.31	90.83	10	4	98.85	90.38	13	14	100.38	93.89	4	3	100.00	93.00	2	3	97.00	90.33	32
9	1	97.06	92.00	21	6	98.52	91.00	20	3	99.13	94.83	11	3	97.23	91.00	8	2	96.94	94.50	33
9	6	95.67	89.83	2	16	98.50	93.94	7	6	99.86	88.50	5	5	97.80	92.60	2	4	104.50	89.75	34
28	23	96.09	93.24	15	28	96.33	91.48	14	23	97.00	90.59	11	10	97.05	90.95	8	5	98.19	92.10	35
398	325	96.97	91.95	502	399	97.93	92.71	424	375	99.04	92.65	267	263	98.53	92.80	148	82	98.52	91.96	36

XVII. Ulkonäkö, ruumiinrakenne ja ravitsemustila. —

Ammattiryhmä — Yrkesgrupp	Ulkonäkö — Utseende									
	terveitä ja voimakkaita friska och kraftiga		terveitä friska		heikonlaisia något svaga		kivulloisia sjukliga		ilmottamatta ouppgivet	
	Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.	Mp. Mk.	Np. Kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1 <i>Maatalous — Lantbruk</i>	58	120	295	315	99	109	16	18	—	12
2 <i>Teollisuus — Industri</i>	421	321	2 243	2 092	421	268	21	14	12	42
3 <i>Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk</i>	33	6	276	96	36	11	3	—	—	4
4 <i>Konepajat — Mekaniska verkstäder</i>	143	3	532	40	88	2	3	—	7	1
5 <i>Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri</i>	10	6	86	83	24	8	2	1	—	2
6 <i>Kemian teollisuus — Kemisk industri</i>	4	10	21	54	1	20	—	2	—	1
7 <i>Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och hårindustri</i>	20	43	117	154	32	30	3	—	—	5
8 <i>Kutomateollisuus — Textilindustri</i>	20	91	110	537	25	57	1	4	—	4
9 <i>Vaateusteollisuus — Beklädnadsindustri</i>	3	52	30	316	7	46	—	5	—	8
10 <i>Paperiteollisuus — Pappersindustri</i>	20	31	142	263	20	32	3	—	—	10
11 <i>Puuteollisuus — Träindustri</i>	107	38	569	223	143	32	4	—	2	2
12 <i>Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och nytjningsmedelsindustri</i>	15	23	64	130	13	15	—	2	—	3
13 <i>Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri</i>	10	—	41	6	3	—	1	—	1	—
14 <i>Graafillinen teollisuus — Grafisk industri</i>	11	4	118	83	14	5	1	—	—	1
15 <i>Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri</i>	16	3	103	22	12	—	—	—	1	—
16 <i>Muu teollisuus — Annan industri</i>	9	11	34	85	3	10	—	—	1	1
17 <i>Muut ammatit — Övriga yrken</i>	21	36	171	166	39	37	2	2	7	—
18 Yhteensä — Summa	500	477	2 709	2 573	559	414	39	34	13	54
Siitä: — Därav:										
19 12—14-vuotiaita — 12—14-åringar	6	17	57	144	29	55	4	5	1	10
20 15- » 15- »	19	36	243	225	88	65	4	5	—	6
21 16- » 16- »	38	73	445	360	121	57	10	5	5	9
22 17- » 17- »	56	72	470	432	92	56	3	6	2	—
23 18- » 18- »	104	105	519	484	81	58	6	3	—	10
24 19- » 19- »	111	95	445	503	59	55	4	6	5	6
25 20- » 20- »	74	65	265	336	52	53	2	3	—	6
26 21—23- » 21—23- »	92	14	265	89	37	15	6	1	—	7

Utseende, kroppsbyggnad och nutritionstillstånd.

Ruumiinrakenne — Kroppsbyggnad								Ravitsemustila — Nutritionstillstånd								Kaikkiaan Inalles		
vankkoja kraftiga		tavallisia normala		heikkoja svaga		ilmoitta- matta ouppgivet		lihavia feta		paraisi ravittuja normalt närda		laihoja magra		ilmoitta- matta ouppgivet				
Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
53	68	321	398	94	96	—	12	1	31	254	328	213	203	—	12	468	574	1
379	224	2 423	2 246	304	225	12	42	22	143	2 139	2 112	945	440	12	42	3 118	2 737	2
23	14	294	94	31	5	—	4	4	4	238	80	106	29	—	4	348	117	3
138	2	561	37	67	6	7	1	9	1	569	41	188	3	7	1	773	46	4
9	8	98	74	15	16	—	2	1	3	80	80	41	15	—	2	122	100	5
3	4	22	72	1	10	—	1	—	—	17	68	9	18	—	1	26	87	6
16	18	132	196	24	13	—	5	1	12	100	171	71	44	—	5	172	232	7
15	73	123	568	18	48	—	4	1	48	101	541	54	100	—	4	156	693	8
2	35	31	347	7	37	—	8	—	21	29	313	11	85	—	8	40	427	9
16	19	154	268	15	39	—	10	2	11	127	274	56	41	—	10	185	336	10
110	25	615	244	98	24	2	2	3	19	539	234	281	40	2	2	825	295	11
11	14	79	148	2	8	—	3	1	16	59	118	32	36	—	3	92	173	12
8	—	42	6	5	—	1	—	—	—	37	4	18	2	1	—	56	6	13
10	3	121	81	13	8	—	1	—	—	110	81	34	11	—	1	144	93	14
12	4	113	21	6	—	1	—	—	3	100	18	31	4	1	—	132	25	15
6	5	38	90	2	11	1	1	—	5	33	89	13	12	1	1	47	107	16
10	17	181	197	42	27	1	—	1	13	152	174	80	54	1	—	234	241	17
442	309	2 925	2 841	440	348	13	54	24	187	2 545	2 614	1 238	697	13	54	3 820	3 552	18
4	10	66	150	26	61	1	10	1	2	43	128	52	91	1	10	97	231	19
17	21	258	260	79	50	—	6	1	7	210	212	143	112	—	6	354	337	20
32	44	490	403	92	48	5	9	2	20	337	354	275	121	5	9	619	504	21
49	43	495	470	77	53	2	—	5	25	404	436	212	105	2	—	623	566	22
97	71	543	542	70	37	—	10	2	41	486	511	222	98	—	10	710	660	23
103	65	479	554	37	40	5	6	5	52	444	521	170	86	5	6	624	665	24
63	47	295	365	35	45	—	6	2	26	302	365	89	66	—	6	393	463	25
77	8	299	97	24	14	—	7	6	14	319	87	75	18	—	7	400	126	26

XVIII. Sukupuolikypsyyt. — Könsmognad.

Ikä, vuotta Ålder, år	Häpykarvat — Blygdhår						Kainalokarvat — Armhålhår						Nisät — Bröst		
	tavalliset vanliga		heikot svaga		puuttuvat saknas		tavalliset vanliga		heikot svaga		puuttuvat saknas		taval- liset vanliga	pienet små	lapsi- mainen muoto infantil form
	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Mp. Mk.	Np. Kvk.	Np. Kvk.	Np. Kvk.	Np. Kvk.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
<i>Maatalous—Lantbruk</i>															
12—14	2	13	3	29	19	93	—	2	—	9	24	124	22	11	102
15	14	21	11	8	46	57	1	4	4	5	66	77	32	1	53
16	34	32	12	4	51	67	3	13	4	1	90	89	50	2	51
17	33	35	11	1	29	45	6	12	8	3	59	66	46	—	35
18	42	45	12	—	21	19	13	14	4	—	58	50	43	—	21
19	38	26	—	—	33	24	15	12	—	—	56	38	32	—	18
20	27	12	7	—	—	34	6	7	—	2	28	37	30	1	15
21—23	12	9	—	—	11	—	6	1	—	—	17	8	9	—	—
<i>Teollisuus—Industri</i>															
12—14	15	13	5	23	33	36	—	4	—	2	53	66	24	20	28
15	91	68	69	78	81	64	—	19	4	9	237	182	116	61	33
16	295	213	121	22	52	123	23	77	13	7	432	274	284	25	49
17	435	377	73	4	—	67	44	68	25	2	439	378	440	8	—
18	504	478	84	6	24	77	59	130	21	4	532	427	510	14	37
19	500	512	30	4	—	63	51	131	6	1	473	447	513	2	64
20	295	347	25	7	21	44	46	35	12	1	283	362	372	11	15
21—23	333	98	11	3	21	10	44	6	2	—	319	105	99	12	—
<i>Muut ammatit—Övriga yrken</i>															
12—14	5	3	—	—	15	21	—	—	—	—	20	24	11	—	13
15	10	4	2	3	30	34	4	1	—	—	38	40	20	4	17
16	24	4	2	—	28	39	—	1	—	—	54	42	22	—	21
17	21	7	—	—	21	30	2	4	1	—	39	33	28	—	9
18	14	18	—	—	9	17	1	3	1	—	21	32	28	—	7
19	14	16	—	—	9	20	—	—	—	—	23	36	28	—	8
20	4	3	—	—	14	16	2	1	—	—	16	18	18	—	1
21—23	7	6	—	—	5	—	1	—	—	—	11	6	6	—	—
<i>Yhteensä—Summa</i>															
12—14	22	29	8	52	67	150	—	6	—	11	97	214	57	31	143
15	115	93	82	89	157	155	5	24	8	14	341	299	168	66	103
16	353	249	135	26	131	229	26	91	17	8	576	405	356	27	121
17	489	419	84	5	50	142	52	84	34	5	537	477	514	8	44
18	560	541	96	6	54	113	73	147	26	4	611	509	581	14	65
19	552	554	30	4	42	107	66	143	6	1	552	521	573	2	90
20	326	362	32	7	35	94	54	43	12	3	327	417	420	12	31
21—23	352	113	11	3	37	10	51	7	2	—	347	119	114	12	—

XIX. Edistyminen koulussa. — Framsteg i skolan.

Ammattiryhmä Yrkesgrupp	Edistyminen koulussa — Framsteg i skolan								Yhteensä Summa	
	hyvä goda		kohtalainen medelmättiga		heikko svaga		ilmoittamatta ouppgivna		Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.
	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.	Miesp. Mk.	Naisp. Kvk.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Maatalous — Lantbruk</i>	63	124	355	408	34	23	16	19	468	574
<i>Teollisuus — Industri</i>	540	504	2 307	2 066	207	111	64	56	3 118	2 737
Metallien jalostuslaitokset — Metallför- ädlingsverk	27	20	284	89	27	5	10	3	348	117
Konepajat — Mekaniska verkstäder ...	157	7	565	38	40	—	11	1	773	46
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glasindustri	27	17	80	76	15	7	—	—	122	100
Kemian teollisuus — Kemisk industri	4	32	18	52	3	2	1	1	26	87
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- och härindustri	12	24	142	198	13	5	5	5	172	232
Kutomateollisuus — Textilindustri ...	16	87	127	560	10	33	3	13	156	693
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	6	70	30	339	3	8	1	10	40	427
Paperiteollisuus — Pappersindustri ...	53	77	117	236	9	13	6	10	185	336
Puuteollisuus — Träindustri	133	92	611	181	62	15	19	7	825	295
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Nä- rings- och nyttningsmedelsindustri ..	12	26	70	131	10	13	—	3	92	173
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- o. kraftöverföringsindustri	14	2	40	3	1	—	1	1	56	6
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	31	17	107	72	4	3	2	1	144	93
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	32	7	90	17	7	1	3	—	132	25
Muu teollisuus — Annan industri	16	26	26	74	3	6	2	1	47	107
<i>Muut ammatit — Övriga yrken</i>	67	70	149	165	10	3	8	3	234	241
Yhteensä — Summa	670	698	2 811	2 639	251	137	88	78	3 820	3 552
Siitä: — Därav:										
Kaupungit — Städer	312	317	1 376	1 524	92	63	27	35	1 807	1 939
Maaseutu — Landsbygd	358	381	1 435	1 115	159	74	61	43	2 013	1 613

XX. Miespuolisten työntekijäin alkoholijuomien nauttaminen. — Förtäring av alkoholdrycker bland manliga arbetare.

Ammattiryhmä Yrkesgrupp	Isä raitis Fadern nykter		Isä ei raitis Fadern icke nykter		Isästä ei tietoja Inga uppgifter om fadern		Yhteensä Summa		Yhteensä miesp. työnt. Summa manliga arbetare
	Työntekijä itse — Arbetaren själv								
	raitis nykter	ei rai- tis icke nykter	raitis nykter	ei rai- tis icke nykter	raitis nykter	ei rai- tis icke nykter	raitis nykter	ei rai- tis icke nykter	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Maatalous — Landbruk</i>	262	17	155	25	8	1	425	43	468
<i>Teollisuus — Industri</i>	1 432	262	987	361	58	18	2 477	641	3 118
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	156	29	122	32	6	3	284	64	348
Konepajat — Mekaniska verkstäder	373	58	243	77	17	5	633	140	773
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	45	12	52	13	—	—	97	25	122
Kemian teollisuus — Kemisk industri	8	3	7	7	—	1	15	11	26
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- o. härindustri	90	21	41	18	2	—	133	39	172
Kutomateollisuus — Textilindustri	84	15	40	17	—	—	124	32	156
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	22	1	9	6	2	—	33	7	40
Paperiteollisuus — Pappersindustri	65	10	71	30	7	2	143	42	185
Puuteollisuus — Träindustri	387	75	249	94	15	5	651	174	825
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	45	6	26	12	3	—	74	18	92
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	28	3	18	7	—	—	46	10	56
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	66	10	49	16	3	—	118	26	144
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	48	13	46	20	3	2	97	35	132
Muu teollisuus — Annan industri	15	6	14	12	—	—	29	18	47
<i>Muut ammatit — Övriga yrken</i>	121	8	87	14	3	1	211	23	234
Yhteensä — Summa	1 815	287	1 229	400	69	20	3 113	707	3 820
<i>Siitä 18 vuotta täyttäneet työntekijät Därav arbetare, som fyllt 18 år</i>									
<i>Maatalous — Landbruk</i>	102	16	59	20	5	1	166	37	203
<i>Teollisuus — Industri</i>	741	229	507	330	25	16	1 273	575	1 848
Metallien jalostuslaitokset — Metallförädlingsverk	78	25	63	29	1	2	142	56	198
Konepajat — Mekaniska verkstäder	222	50	133	67	11	5	366	122	488
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus — Sten-, ler- och glas- industri	19	11	29	13	—	—	48	24	72
Kemian teollisuus — Kemisk industri	4	2	5	7	—	1	9	10	19
Nahka- ja karvateollisuus — Läder- o. härindustri	35	19	17	17	—	—	52	36	88
Kutomateollisuus — Textilindustri	35	13	14	15	—	—	49	28	77
Vaatetusteollisuus — Beklädnadsindustri	13	1	5	6	1	—	19	7	26
Paperiteollisuus — Pappersindustri	36	9	36	28	4	2	76	39	115
Puuteollisuus — Träindustri	179	68	125	89	3	4	307	161	468
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus — Närings- och njutningsmedelsindustri	27	6	14	10	1	—	42	16	58
Valaistus- ja voimansiirtoteollisuus — Belysnings- och kraftöverföringsindustri	18	2	7	7	—	—	25	9	34
Graafillinen teollisuus — Grafisk industri	39	7	25	15	2	—	66	22	88
Rakennusteollisuus — Byggnadsindustri	29	11	29	18	2	2	60	31	91
Muu teollisuus — Annan industri	7	5	5	9	—	—	12	14	26
<i>Muut ammatit — Övriga yrken</i>	30	6	29	10	—	1	59	17	76
Yhteensä — Summa	873	251	595	360	30	18	1 498	629	2 127

S. V. T. XXI. Köyhäinhuoltotilasto. — F. O. S. XXI. Fattigvårdsstatistik.

A. 23—37. Köyhäinhuolto (vv. 1918—1932). 1922—35. — Fattigvården (Åren 1918—1932). 1922—35.

S. V. T. XXVI. Työtilastoa. — F. O. S. XXVI. Arbetsstatistik.

A. 1—22. Työssä sattuneet tapaturmat (vv. 1898—1925). 1904—28. — Olycksfallen i arbetet (Åren 1898—1925). 1904—28.

B. 1—20. Apukassat (vv. 1899—1932). 1905—34. — Understödkassor (Åren 1899—1932). 1905—34.

S. V. T. XXVI. A. Tapaturmatilastoa. — F. O. S. XXVI. A. Olycksfallsstatistik.

1—5. Työssä sattuneet tapaturmat (vv. 1926—1931). Uusi sarja. 1932—35. — Olycksfallen i arbetet (Åren 1926—1931). Ny serie. 1932—35.

S. V. T. XXXII. Sosiaalisia erikoistutkimuksia.

- I. Marraskuun lakko vuonna 1917 ja kapina vuonna 1918. Tilastollinen selvitys niiden vaikutuksesta Suomen teollisuuteen. 1921.
- II. Asuntolaskenta huhtikuun 25 p:nä 1919. 1921.
- III. Tutkimus Suomen maataloustyöväen oloista palkkausvuonna 1919—1920. 1923.
- IV. Tutkimus metsä- ja ulottotyöntekijäin oloista keuhalla 1921. 1923.
- V. Elinkustannukset tilinpitokaudella 1920—21. 1925.
- VI. Kieletalokirjekokset 1/6 1919—31/5 1924. 1925.
- VII. Kieletalokitehdustelu vuonna 1923. 1925.
- VIII. Juopumuksesta pidätetyt henkilöt kaupungeissa vuonna 1923. 1925.
- IX. Lastaus- ja purkamistyöntekijäin olot. 1928.
- X. Tutkimus liikeapulaisen työ-, palkkaus- y. m. oloista vuonna 1925. 1929.
- XI. Teknillisen henkilökunnan työ- ja palkkausolot vuonna 1929. 1933.
- XII. Yötyöntekijätärlien työ-, asunto- ja terveysolot. 1935.
- XIII. Työväen nuorisotutkimus. 1935.

F. O. S. XXXII. Sociala specialundersökningar.

- I. Novemberstrejken år 1917 och upproret år 1918. En statistisk utredning angående deras inflytande på Finlands industrier. 1921.
- II. Bostadsräkningen den 25 april 1919. 1921.
- III. Undersökning angående arbetsförhållandena bland lantarbetarna under avlöningsåret 1919—1920. 1924.
- IV. Undersökning angående arbetsförhållandena bland skogs- och flottningsarbetarna våren 1921. 1924.
- V. Levnadskestnaderna under bokföringsperioden 1920—21. 1925.
- VI. Brott mot förbudslagen 1/8 1919—31/5 1924. 1925.
- VII. Förbudslagen straffen år 1923. 1925.
- VIII. För tylleri anhängna personer i städerna år 1923. 1925.
- IX. Lastnings- och lossningsarbetarnas levnadsförhållanden. 1923.
- X. Undersökning rörande de affärsanställdas arbets-, avlönings- m. fl. förhållanden år 1925. 1929.
- XI. Den tekniska personalens arbets- och avlöningsförhållanden år 1929. 1933.
- XII. Nattharbeterskornas arbets-, bostads- och hälsoförhållanden. 1935.
- XIII. Undersökning rörande arbetarungdomen. 1935.

Sosialinen Aikakauskirja. — Social Tidskrift.

Sosialministeriön julkaisema. — Utgiven av Socialministeriet.

Jatkoo julkaisun: Työtilastollinen Aikakauslehti, Suomen Teollisuushallituksen julkaisema (vv. 1907—1917). — Fortsättning på publikationen: Arbetsstatistisk Tidskrift, utgiven av Industristyrelsen i Finland (Åren 1907—1917).

Ilmestyy kuukausittain. — Utkommer månatligen.